

HELSINGFORS STADSFULLMÄKTIGES

TRYCKTA HANDLINGAR

FÖR

1897.

HELSINGFORS
TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI
1898.

Innehåll:

- N:o 1. Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 December 1897 oafgjorda ärenden.
- ” 2. Utskottsbetänkande i fråga om utsigten från Observatoriibergen.
- ” 3. Utskottsbetänkande i anledning af förslag till förordning angående den allmänna helsovården i Finland.
- ” 4. Handlingar angående anslag för vattenledningens utsträckning m. m.
- ” 5. Handlingar angående öfverskridandet af särskilda i 1896 års utgiftsstat upptagna anslag.
- ” 6. Utskottsbetänkande i fråga om kajbyggnader å Skatudden.
- ” 7. Handlingar rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1896.
- ” 8. Handlingar angående förslaget folkskolehus å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan.
- ” 9. Handlingar angående frågan om villorna Annebergs och Arabias samt üngen Kanaanlands hörande under Helsingfors stads jurisdiktion.
- ” 10. Utskottsbetänkande i fråga om afskrifning af en stadens fordran för tomtlösen.
- ” 11. Handlingar rörande nedsättning af tomtarrendena i Gumtäckte förstäder.
- ” 12. Handlingar angående tomterna å Berghäll.
- ” 13. Handlingar angående folkskolor i Hermanstad.
- ” 14. Handlingar rörande ändring i stadsplanen för 10:de stadsdelen.
- ” 15. Utskottsbetänkande angående ändrade ordningsregler vid begagnandet af varuskjulet å magasin-kajen.
- ” 16. Utskottsbetänkande angående bestyrelsens för arbetshusen för fattiga barn i Helsingfors ansökning om understöd.
- ” 17. Handlingar angående allmänt införande af auerbrännare vid stadens gatubelysning med gas.
- ” 18. Utskottsbetänkande angående uppförandet af ett folkskolehus å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan.
- ” 19. Handlingar angående uppförande af en kiosk för försäljning af färska landtmannavaror.
- ” 20. Utskottsbetänkande angående fördelningen af utskänkings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.
- ” 21. Utskottsbetänkande angående resestipendier för stadens folkskolelärare och lärarinnor.
- ” 22. Utlatande i fråga om bevarande af utsigten från Observatoriibergen.
- ” 23. Utskottsbetänkande angående inrättande af folkskolor i Hermanstad och Majstad.
- ” 24. Yttrande och förslag i särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor.
- ” 25. Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1896.
- ” 26. Utskottsbetänkande i anledning af professorn Wahlfors m. fl. besvär i fråga om utsigtens från Observatoriibergen bevarande.
- ” 27. Utskottsbetänkande angående afträdande till Statsjernvägarne af särskilda områden invid Fredriksberg.
- ” 28. Utskottsbetänkande N:o 2 i fråga om utsigten från Observatoriibergen.
- ” 29. Handlingar rörande framställda anmärkningar angående sedlighetsförhållandena i Helsingfors.

- N:o 30. Förslag till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1898; upprättadt af Drätselkammaren.
- „ 31. Utskottsbetänkande med förslag till förändrade bestämmingar angående utskänknigen af sprit- och maltdrycker.
- „ 32. Utskottsbetänkande angående minuthandeln med viner och andra svagare rusdrycker.
- „ 33. Förslag till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1898; upprättadt af Magistraten.
- „ 34. Handlingar angående utvidgande af Maria sjukhuset.
- „ 35. Utskottsbetänkande i fråga om särskilda ändringar i stadsplanen.
- „ 36. Budgetutskottets betänkande beträffande särskilda föreslagna ändringar i och tillägg till gällande aflöningsstater.
- „ 37. Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1898.
- „ 38. Poliskammarens yttrande med anledning af ett hos Stadsfullmäktige nedsatt utskotts förslag till förändrade bestämmingar angående utskänknigen af sprit- och maltdrycker inom staden.
- „ 39. Utskottsbetänkande angående anslag åt Helsingfors utskänknings aktiebolag till underhåll af Högholmen och Fölisön.
- „ 40. Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1898; faststæld af Stadsfullmäktige den 31 December 1897.
- „ 41. Handlingar angående ansökt bidrag för underhåll af en förskola till Handelsinstitutet i Helsingfors.
- „ 42. Utlåtande angående eganderätten till villaområdet Artillerigården i Tölö.

Förteckning öfver hos Stadsfullmäktige diariiförda, den 31 Dec.
1896 oafgjorda ärenden.

Tiden, då ärendet inkom.	Ärendets beskaffenhet.	På hvad ärendet beror.
a) Från föregående år beroende.		
1888. Mars 5.	Ang. särskilda föreskrifter för bebyggande af fabriksstomter.	Den 16 Maj 1893 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
1891. Mars 2.	Stadsfullmäktiges i Uleåborg anhållan om åtgärd för uppgörande af förslag till reglemente för en enke- och pupillkassa för städernas tjänstemän.	Den 9 April 1895 öfverlemnades ärendet till en komité, bestående af Herrar E. Schybergson, Widerholm och Kullhem.
Mars 10. 1893.	Frågan om renhållningsväsendets ordnande.	Den 10 Mars 1891 remitteradt till Helsovårdsnämnden.
Mars 11.	Ang. upplåtande af östra delen af fabriksqvarteret N:o 179 för uppförande af arbetarebostäder.	Den 31 Mars 1896 remitteradt till utskottet för uppgörande af förslag till ändring i stadsplanen för 6:te och 7:de stadsdelarna.
Maj 8.	Ang. grunderna för pensionering af Helsingfors stads tjänstemän och betjente.	Sedan ett särskildt utskott, bestående af Herrar Federley, Castrén och Stjernvall inkommit med betänkande i ärendet, hafva Stadsfullmäktige den 20 Oktober 1896 anhållit att Magistraten ville inhemta vederbörande stadsmyndigheters yttranden samt inkomma med eget utlåtande i ärendet.

1893. Maj 29.	Ang. inrättande af särskilda åkdon för spillningsforsling.	Den 30 Maj 1893 remitterades ärendet till Helsevårdsnämnden.
Dec. 29.	Ang. hemställan hos Städernas allmänna brandstodsbolag om bidrag till brandverkets i H:fors underhåll.	Beror på åtgärd.
1895. Dec. 18.	Direktionens för finska teatern anh. om tomtplats för ett teaterhus.	Den 16 juni 1896 beslöto Stadsfullmäktige lemna ärendet beroende till dess frågan om upplåtande af tomt för en museibyggnad blifvit afgjord.
Nov. 18.	Ang. Senatstorgets förskönande.	Den 20 November 1896 anmodades Beredningsutskottet att inkomma med förslag i ämnet.
Okt. 1.	Ang. närmare bestämningar rörande bebyggande af villatomter.	Den 1 Okt. 1895 öfverlemnades ärendet till Drätselkammaren.
Dec. 27.	Ang. allmänt införande af Auerbrännare vid stadens gatubelysning.	Den 29 Sept. 1896 anmodades Drätselkammaren att, efter inhemtad närmare utredning, vidtaga åtgärd om frågans öfverlemnande till godelmäns pröfning och afgörande.
" "	Ang. reparation eller ombyggnad af värdshuset och badhuset i Brunns-parken eller ock undanskaffande af sagda byggnader.	Den 27 Dec. 1895 anmodades Drätselkammaren att upptaga frågan till behandling.
" "	Ang. handeln med färska landtmannavaror.	Den 27 Dec. 1895 anmodades Drätselkammaren att inkomma med förslag i ärendet.
Maj. 13.	Justitierådmannen Berghs anhållan att varda tillförsäkrad pension vid afskedstagandet.	Den 20 Okt. 1896 lemnades frågan beroende till dess ärendet ang. grunden för pensionering af stadens tjänstemän blifvit afgjord.
Dec. 18.	Ang. bevarandet af utsigten från Observatoriiberget.	Den 19 Dec. 1895 öfverl. frågan till ett utskott, bestående af Herrar A. Holmberg, K. G. Nyström och frih. S. Gripenberg. I utskottet hafva yttermera invalts Hrr E. Schybergson och T. J. Boisman.

b) Under året inkomna.

1. *Från Magistraten.*

1896. Mars 8.	Magistratens skrivelse med Arbetareföreningens anh. om kostnadsfri tomt.	Den 9 Mars 1896 öfverlämnades ärendet till komitén för afgifvande af förslag till åtgärder för arbetarebefolkningens fromma.
Sept. 28.	D:o med Guvernörens i länet remiss i anl. af komitéförslaget rörande ny förordning ang. helsovården.	Den 29 Sept. 1896 remiss till utskott, bestående af Herrar A. Holmberg, E. Schybergson och R. E. Erenius.
Nov. 9.	D:o med d:o ang. vidden af det område af Kaisaniemi park som borde upplåtas för statsjernvägarnes behof.	Den 10 Nov. 1896 utsågo Stadsfullmäktige medlemmar i en delegation som jämte delegerade från Jernvägsstyrelsen egde inkomma med förslag i saken.
Dec. 7.	D:o med Helsingfors Magasinsaktiebolags anh. om påbörjande af kajarbetena å Skatudden.	Den 29 Dec. 1896 öfverl. frågan till ett utskott, bestående af Herrar A. Granfelt, E. Bergroth och W. Aspelin.

2. *Från Drätselkammaren.*

Mars 30.	Drätselkammarens skrivelse ang. ändring i stadsplanen för 6:te och 7:de stadsdelarne (Tr. N:o 10).	Den 31 Mars 1896 remiss till ett utskott, bestående af Hrr A. Norrmén, K. G. Nyström, P. Sinebrychoff, K. Söderman och Th. Widerholm.
Sept. 28.	Ang. införande af obligatorisk köttkontroll.	Den 29 Sept. 1896 remiss till ett utskott, bestående af Hrr T. J. Boisman, K. Castrén, Th. Widerholm, K. H. Renlund och Bärlund. Den 10 Nov. invaldes i utskottet Hr F. Jansson i st. f. hr Castrén.
Nov. 23.	Ang. afkortning af resterande lösen för tomten N:o 6 vid Jägaregaten.	Den 24 Nov. remiss till ett utskott, bestående af Hrr F. Stjernvall, Hj. Schildt och E. Schybergson.
Dec. 7.	Ang. anordningarna vid begagnande af varuskjulet å Magasinskajen.	Den 8 Dec. 1896 återremitterades ärendet till Drätselkammaren.

3. *Från öfriga nämnder, bestyrelser och myndigheter.*

1896. Mars 8.	Folkskoledirektionens skrivelse ang. uppförande af ett folkskolehus vid Nikolaigatan.	Den 9 Mars 1896 remitterades ärendet till Drätselkammaren.
------------------	---	--

4. *Hos Stadsfullmäktige väckta förslag.*

Febr. 17.	Motion ang. åtgärder till arbetarebefolkningens fromma.	Den 9 Mars 1896 öfverlemnades frågan till en komité, bestående af Hrr L. Mechelin, Alexis Gripenberg, R. Heimberger, V. Öhberg, I. Gordie, P. Nordmann, E. Bergroth, V. v. Wright och K. V. Bergman.
Okt. 19.	Beredningsutskottets förslag angående förberedande åtgärder till uppförande af ett nytt stadshus.	Den 20 Okt. 1896 öfverlemnades frågan till en komité, bestående af Hrr E. Öhman, frih. S. Gripenberg, K. G. Nyström, Th. Tallqvist, H. Norrmén, och Julius Tallberg.
Dec. 7.	Motion ang. uppförande af nytt tull- och packhus.	Den 8 Dec. 1896 remiss till ett utskott, bestående af Hrr M. Hallberg, V. W. Hougberg, K. G. Nyström, Julius Tallberg och O. Kjällmansson.
Dec. 29.	Förslag om inrättande i Sandvikshamnen af en angörningsplats för enskilda personer tillhöriga båtar.	Den 29 Dec. anmodades Drätselkammaren att efter Hamnkontorets hörande inkomma med utlåtande i ärendet.

5. *Enskilda personers och föreningars ansökningar.*

Jan. 20.	Utarbetareföreningens anh. om understöd för anordnande af undervisningskurser.	Den 31 Mars 1896 remitterades ärendet till komitén för vidtagande af åtgärder till arbetarebefolkningens fromma.
Febr. 3.	Åtskilliga skärgårdsbors anh. om uppförande af en ny saluhall.	Den 4 Febr. 1896 remiss till Drätselkammaren.
" "	Särskilda personers anh. om vidtagande af anordningar för en bekvämligare trafik med landtmanna-produkter å jernvägstorget.	Den 4 Febr. 1896 remiss till Drätselkammaren.

1896. Dec. 7.	Mariaföreningens anh. om rätt att få använda räntorna å fröken K. Törmläs donationsfond.	Den 7 Dec. 1896 remiss till Drätselkammaren.
April 20.	Restauratör Königs m. fl. anh. om utsträckning af tiden för utskänkingen af spritdrycker.	Sedan ett af Th. Widerholm, R. Heimberger, A. Osberg, K. G. Sivenius och K. Söderman bestående utskott afgifvit betänkande i ämnet (Tr. h. N:o 24), remitterades frågan den 16 Juni 1896 till utskottet som egde inkomma med förslag till sådana föreskrifter, som i betänkandets andra kläm afses.
Nov. 10.	Finska Vetenskaps societetens anh. om upplåtande af plats för en limnigraf.	Den 10 Nov. 1896 remiss till Drätselkammaren.
Dec. 14.	Gårdskarlshustrun Gustava Masts anh. om understöd.	Den 14 Dec. 1896 beslöto Stadsfullmäktige inhämta Styrelsens för folkbiblioteket yttrande i ärendet.

Helsingfors Stadsfullmäktige hafva under år 1896 sammanträdt 18 gånger, hvar förutom ett sammanträde af Stadsfullmäktige i förstärkt antal under året egt rum. De under året inkomna nya ärendenas antal utgör 308 (mot 262 under år 1895), hvarjeme från föregående år voro beroende 39 ärenden. De afgångna breffvens antal uppgår till 429 (mot 366 under år 1895).

Helsingfors, den 31 December 1896.

Elis Furuhjelm.

*Redogörelse för de af Helsingfors Stadsfullmäktige
tillsatta särskilda utskottens verksamhet under år 1896.*

Vid 1896 års ingång funnos 8 af Stadsfullmäktige tillsatta utskott, hvilka icke afslutat sina arbeten. Under året tillkommo, förutom allmänna beredningsutskottet och 2 komitéer, 23 nya utskott, hvarför utskottens sammanlagda antal utgjort 31 (emot 29 under år 1895 och 23 under år 1894.)

Af dessa hafva 27 under året varit i verksamhet och 22 slutfört sina uppdrag. Vid årets slut kvarstå således 9 utskott (emot 8 vid utgången af 1895 och 6 vid utgången af 1894).

Utskotten hafva afgifvit 21 tryckta och 5 skriftliga utlåtanden eller inalles 26 betänkanden (motsvarande 20 tryckta och 2 skriftliga utlåtanden under år 1895 samt 15 resp. 4 under år 1894).

De till år 1897 kvarstående utskotten äro följande:

1:o För frågan om en enke- och pupillkassa för städernas tjenstemän, tillsatt den 9 april 1895 och bestående af herrar S. Kullhem, E. Schybergson och O. Th. Widerholm.

2:o Om utsigtens från Observatorii bergen bevarande (maximihöjden af byggnaderna i sjunde stadsdelen), tillsatt den 19 december 1895 samt numera bestående af herrar A. Holmberg, K. G. Nyström, S. Gripenberg, T. J. Boisman och E. Schybergson. *)

3) Om ändringar i stadsplanen för sjetta och sjunde stadsdelarna, tillsatt den 31 mars 1896 och bestående af herrar A. Norrmén, K. G. Nyström, P. Sinebrychoff, K. Söderman och O. Th. Widerholm.

4:o Om ändrade bestämmingar beträffande tiden för utskänkningslokalernas öppenhållande, tillsatt den 16 juni 1896 och bestående af herrar O. Th. Widerholm, R. Heimberger, Aug. Osberg, K. G. Sivenius och K. Söderman.

5:o För utlåtande i anledning af det utaf en komité uppgjorda förslaget till förordning angående helsovården, tillsatt den 29 september 1896 och bestående af herrar A. Holmberg, E. Schybergson och R. Erenius.

6:o Om införande af obligatorisk köttkontroll, tillsatt den 29 september 1896 och numera bestående af herrar T. J. Boisman, F. Jansson, O. Th. Widerholm, K. H. Renlund och A. Bärlund.

7:o Om afkortning af en resterande tomtlösen, tillsatt den 24 november 1896 och bestående af herrar F. Stjernvall, E. Schybergson och Hj. Schildt.

*) Utskottet har slutfört sitt arbete i öfrigt, dock är betänkandet än ej uppsatt och justeradt.

8:o) Om ändring af tull- och packhuslokalerna, tillsatt den 8 december 1896 och bestående af herrar M. Hallberg, V. Hougberg, K. G. Nyström, J. Tallberg och O. Kjällmansson.

9:o) Om kajbyggnaderna å Skatudden, tillsatt den 29 december 1896 och bestående af herrar A. Granfelt, E. Bergroth och V. Aspelin.

Antalet af utskottens sammanträden utgör inemot 80 (motsvarande lika många under hvardera af åren 1895 och 1894.)

Helsingfors den 31 december 1896.

W. F. Heimbürger.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolaget, 1897.

Utskottsbetänkande i fråga om utsigten från Observatoriibergen.

Sedan Fruntimmersföreningen i Helsingfors hos Drätselkammaren anhållit att för den händelse staden komme att öfvertaga föreningens tomt n:o 6 vid Lappviksgatan, hvarom fråga varit, föreningen i utbyte skulle erhålla en annan för dess ändamål fullt lämplig tomt, föreslog Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 12 december 1895 att åt föreningen skulle öfverlätas tomten n:o 5 vid Jungfrustigen, men att, emedan utsigten från Observatoriibergen kunde störas i händelse tomten bebyggdes med höga hus, vid öfverlåtelsen det vilkor skulle fästas att å tomten icke finge uppföras någon byggnad, som skulle öfverskjuta 15 meters höjd öfver Petersgatan. I sammanhang dermed hemställde Drätselkammaren om bemyndigande att vid framtida försäljningar af staden tillhöriga tomter i sjunde stadsdelen göra sådant förbehåll beträffande husens höjd, som Drätselkammaren med afseende å utsigtens från Observatoriibergen bevarande i hvarje särskildt fall kunde pröfva nödigt.

Nämnda ärende öfverlemnades af Stadsfullmäktige vid sammanträde den 19 december 1895 till beredning af ett särskildt utskott, bestående af undertecknade Holmberg, Gripenberg och Nyström, hvarefter och sedan saken för så vidt den berörde Fruntimmersföreningens ansökan på utskottets förslag af Stadsfullmäktige afgjorts i öfverensstämmelse med Drätselkammarens hemställan, ärvensom utskottet anhållit att för behandling af frågan i öfrigt förstärkas med två juridiskt bildade ledamöter, deri invalts undertecknad Boisman samt herr F. Jansson. I stället för den sistnämnde, som anmält sig hindrad att vara ledamot i utskottet, har sedermera utsetts undertecknad Schybergson. Derjemte har borgmästaren Öhman benäget tagit del i utskottets arbete.

Drätselkammarens åberopade skrifvelse är till nödiga delar så lydande:

„DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 12 December 1895.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 253.

Få städer i världen torde kunna berömma sig af öppna platser med så stor-
slagen utsigt som Helsingfors eger uti Observatoriibergen, derifrån man kan skåda
icke allenast öfver större delen af staden, dess synnerligen vackra hamnar och inre
hafsvikar, utan äfven öfver öppna hafvet. Hvad sistnämnda utsigt åt vester och
söder vidkommer, har den dock tyvärr genom å tomterna vid Bergmansgatan redan
utförda för höga byggnader i ej oväsentlig grad inskränkts och kan samma utsigt
helt och hållet tillintetgöras, om stadsdelen åt söder från bergen blir olämpligt be-
byggd, d. v. s. med alltför höga hus. I detta afseende spela naturligtvis husen när-
mast Observatoriibergen, vid den s. k. Observatorivägen och Bergmansgatan, den
mest förstörande rollen, men i icke obetydlig mån äfven byggnader å kvarteren vid
Fabriks- och Petersgatorna samt Jungfrustigen. För att af ifrågavarande utsigt ännu
rädda, hvad räddas kan, vore det högst önskligt, att staden på ett eller annat sätt
kunde förekomma bebyggandet af åtminstone tomterna N:ris 7 och 9 vid Bergmans-
gatan*), hvilka ligga på hvar sin sida om nedgången från bergen till sagda gata, med
denna utsigt skymmande hus, i det härigenom tillsammans med nämnda nedgång
bildades en jemförelsevis bred aveny. Drätselkammaren har också derföre inledt
underhandlingar i antydt syfte med egarene till oförmälda tomter, ehuru deras
fordringar förefalla Drätselkammaren så dryga, att hvarje förhoppning om en lyck-
lig lösning af frågan för närvarande ter sig föga möjlig. Då omtänksamheten emel-
lertid bjuder att beskrifna aveny äfven längre mot hafvet till hålles öppen och detta
med så mycket mera skäl, som en smalare utsigtsöppning af den nyss anförda ned-
gångens från bergen bredd i hvarje händelse med stadsmyndigheternas goda vilja
kan reserveras, i det jemförelsevis få tomter uti i fråga kommande del af sjunde stads-
delen härintills afyttrats och den nya byggnadsordningen för staden tillåter förbe-
håll beträffande tomters bebyggande vid deras försäljning, har Drätselkammaren å
ort och ställe fixerat den syftlinie, utöfver hvilken några husdelar uti denna aveny
ej borde få stiga, för att ej blifva för fri utsigt till hafvet skymmande, samt upp-

*) Tomtnummer 5 och 6.

dragit åt Byggnadskontoret att lemna en profilteckning deröfver. Såsom af denna teckning, hvilken här närslutes, närmare framgår, skulle samma syftlinie framför midten af astronomiska observatoriibyggnaden ligga vid höjden af ett mansöga och tangera högsta punkten af batteriberget i Brunnsparken. Under ett plan genom denna linie och med liniens lutning mot horisonten borde nu enligt Drätselkammarens förmenande alla byggnader uti sjunde stadsdelen, hvilka kunna falla å ofta nämnda aveny, ligga, för att ej blifva i något afseende för utsigten åt hafvet störande.

Utgående från detta betraktelsesätt, finge någon punkt af byggnader på tomt N:o 5 vid Jungfrustigen icke öfverskrida 15 meters höjd öfver Petersgatan. Och är det ett sådant vilkor Drätselkammaren ansåge försigtigheten bjuda att fästades vid nämnda tomts öfverlåtelse till Fruntimmersföreningen. Men Drätselkammaren får derjemte på ofvan anförda skäl hos Stadsfullmäktige vördsamt hemställa om generelt bemyndigande:

att vid afyttrande af tomter i sjunde stadsdelen göra sådant förbehåll beträffande höjden å uppförande hus, som Drätselkammaren med afseende å utsigtens från Observatoriibergen bevarande i hvarje särskildt fall kan pröfva nödigt.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Observatorii eller, såsom de i äldre handlingar benämnas, Ulrikasborgs bergen hafva såsom bekant först jemförelsevis sent blifvit föremål för stadsförvaltningens omsorg. Åtminstone torde några försköningsarbeten i egentlig mening der icke hafva företagits förr än så sent som under innevarande decennium. För så vidt utskottet har sig bekant, blef den första plan, som genom stadsmyndigheternas försorg uppgjorts för anläggningar å bergen, utarbetad år 1888 på uppdrag af Drätselkammaren utaf trädgårdsarkitekten S. Lindh från Stockholm. Lindhs förslag vann dock icke godkännande, utan blef en år 1890 af stadsträdgårdsmästaren S. Olsson, då nyligen antagen i stadens tjänst, upprättad ny försköningsplan för bergen med några smärre afvikelser, föreslagna af ett utaf Stadsfullmäktige tillsatt utskott*), lagd till grund för de sistsagda år påbegynta och ännu fortgående planerings- och planteringsarbetena å bergen.

I sakens natur måste ock ligga att parker och promenader i stadens centrum eller närmare detsamma förr skulle ordnas än uppmärksamhet kunde egnas åt ett område, som ännu i medlet af 1870-talet var att räknas till stadens utkanter. Detta

*) Se tr. handl. n:o 18 för 1890.

så mycket hellre som bergen ögonskenligen skulle komma att kräfvä större kostnader än som behöfde användas på andra mera ländiga platser. Tyvärr har detta uppskof med anläggningarna å bergen i förening med en viss brist på nödigt förutseende medfört att enskilda intressen uppstått, hvilka ställa sig mot en med stadens fördel fullt förenlig lösning af föreliggande fråga.

Utskottet finner det icke vara nödigt att vidlyftigare än som i Drätselkammarens skrifvelse skett framhålla önskvärdheten att kunna skydda utsigten från bergen. Utan tvifvel är den anblick, som från dem erbjudes öfver staden, öfver dess hamnar och rörelsen å desamma, öfver den närmaste skärgården och öfver hafvet, obegränsadt intill horisonten, något i sitt slag ensamstående och väl värdt att bevaras, äfven om det icke kan ske utan uppoffringar för staden. Efter utskottets åsigt är därför syftemålet med Drätselkammarens framställning, eller att hindra att denna utsigt stänges, förtjent af synnerlig uppmärksamhet. Men hvad vidkommer Drätselkammarens för saken framställda förslag, eller att till bevarande af utsigten från bergen byggnadshöjden skulle i mån af pröfning inskränkas för de mellan bergen och hafvet belägna tomter i sjunde stadsdelen, som ännu icke blifvit af staden föryttrade, så måste utskottet hålla före att ett bifall till sagda förslag icke skulle bringa målet för detsamma i nämnvärd mån närmare.

Till hvilken höjd området mellan bergen och hafvet för närvarande får byggas framgår af 43 till 48 samt 101 §§ i stadens byggnadsordning af den 3 maj 1895 *).

*) Dessa §§ lyda som följer:

43 §. Byggnad vid gata må erhålla högst samma höjd som gatans bredd ökad med två och fem tiondedels meter (2,5 m). Hus med nedre våning af brandfritt och i öfrigt af annat ämne får dock ej i någon händelse byggas högre än nio meter (9 m) samt hus af annat än brandfritt ämne icke högre än sju och två tiondedels meter (7,2 m).

Hvad nu är sagdt är ej tillämpligt å kyrka och annan offentlig byggnad, hvars höjd i hvarje särskildt fall af vederbörlig myndighet bestämmes, ej heller å hus vid Esplanaderna, Kajerna, Boulevardsgatan och allmänna platser, som må uppföras till en höjd af högst tjugotre meter (23 m).

Vid hus med öppen eller till trädgård inrättad eller med träd planterad förgård må ofvan i mom. 1 utsatta högsta mått öfverskridas med det belopp, som motsvarar förgårdens bredd, dock att hus ej i något fall bygges högre än tjugotre meter (23 m).

Byggnad i hörnet af en bredare och en smalare gata må vid den senare erhålla samma höjd som vid den bredare gatan.

Å norra hälften af de inom qvarteren Ålen och Wimban belägna tomterna vid Bergmansgatan må ej uppföras hus, hvilkas takkammar nå upp till en nivå högre än två meter (2 m) öfver axeln för astronomiska observatoriets meridiancirkel.

44 §. Byggnad å tomts inre må ej uppföras högre än bredden af den gårdsplan, som är belägen invid fasaden, eller, der byggnad gränsar till flera gårdsplaner, af den bredaste bland dessa. Sådan byggnad må dock icke erhålla större höjd än tretton meter (13 m) räknadt, der huset är beläget i tomtgränsen, till takåsen.

Flygel till gatbyggnad må likväl uppföras till samma höjd som denna, dock ej längre än tio meter (10 m), räknadt från gatbyggnadens fasad mot hufvudgårdsplanen.

45 §. Uthus af annat än brandfritt ämne må ej byggas högre än sex och fem tiondedels meter (6,5 m).

Enligt dessa §§:er är den största tillåtna höjden för hus samma höjd som bredden af den gata, vid hvilken huset är beläget, tillökt med 2,5 meter, samt för hus vid, utom annat, allmänna platser högst 23 meter. Husets höjd mätes härvid från gångbanans yta till taklistens öfre kant, i följd hvaraf nämnda mått få ökas med afståndet från taklisten till takkammen, motsvarande i normala fall vidpass 2,5 meter, samt ytterligare med skorstenarnas höjd, ungefärligen 1,5 meter. Högsta tillåtna höjden för takresningen är hälften eller, vid tak med fall åt endast en sida, fem sjundedelar af husets bredd. Bestämning om maximihöjden för skorstenar saknas i byggnadsordningen. Ett särskildt undantag gäller för alla mellan Bergmans-gatan och Observatorii-bergen i kvarteren Ålen 100:a och Vimban 100:b belägna tomterna, å hvilkas norra hälft icke få byggas hus, hvilkas takkammar nå upp till en nivå högre än 2 meter öfver axeln för Astronomiska observatoriets meridiancirkel. *)

En jämförelse mellan anförda uppgifter och nivåförhållandena uti ifrågakvarteret af staden vidhandengifver att den högsta tillåtna byggnadshöjden för ett flertal tomter härstädes och särskildt för alla tomter i Ålen och Vimban icke obetydligt öfverskjuter Observatorii-bergens höjd. Då härtill kommer att bergen på nästan alla sidor omgifvas af mark, som redan blifvit af staden försåld, framgår att, i hän-

Om uthus af brandfritt ämne gälle hvad i 43 och 44 §§ om byggnad i allmänhet sagts.

46 §. Boningshus erhålle:

a) hus af brandfritt ämne vid Esplanaderna, Kajerna, Boulevardsgatan, allmänna platser samt vid gator af aderton meters (18 m) bredd högst fem våningar;

b) hus af brandfritt ämne vid öfriga gator högst fyra våningar;

c) hus med nedra våningen af brandfritt och i öfrigt af annat ämne högst två våningar; samt

d) hus af trä eller annat icke brandfritt ämne en våning.

I antalet våningar inberäknas vinden, om boningsrum med eller utan eldstad finnes derstädes, men deremot icke källarvåningen, som under hus å starkt sluttande mark inrättas.

47 §. Vid mätning af gårdsplan upptagas afståndet från vägg till vägg utan afscende å mindre byggnadsutsprång såsom smärre icke kringbyggda trappor med eller utan skärmtak, källarhalsar, balkonger och dylikt.

Mätes gårdsplan till bestämmande af största tillåtna höjden för angränsande hus må yta, som upptages af uthus, icke högre än i 40 § angifvits, betraktas såsom obebygd. Har gårdsplan å olika ställen olika bredd, må, efter pröfning, medelbredden upptagas; dock att mindre snyg ej får tagas i beräkning.

Mellan gemensam och enskild gårdsplan ege i dessa afscenden åtskilnad icke rum.

Byggnads höjd mätes, der ej annorlunda sagts, från gårdsplanen eller, för byggnad vid gata, från gångbanans yta och till taklistens öfre kant eller, vid hus af annat än brandfritt ämne, takbandet. Vid sluttande mark tages medelhöjd.

48 §. Der tomts storlek eller form eller andra säregna terrängförhållanden sådant med nödvändighet påkalla, ege magistraten, efter byggnadssynemännens hörande, föreslå afvikelse från hvad i 40 till och med 47 §§ sagts samt öfverlemnna frågan till guvernörens afgörande.

101 §. Takresnings höjd får icke öfverstiga hälften eller, vid tak med fall åt endast en sida, fem sjundedelar af husets bredd. Der byggnadens arkitektur eller andra omständigheter sådant påkalla, samt huset icke uppförts till den i 43 § medgifna största höjd, vare dock äfven tak med högre resning tillåtet.

Tak med bruten resning — — — anbringas.

*) Denna axels höjd är 33,363 m. öfver hafvet.

delse utsigten från bergen skall kunna bevaras genom inskränkande bestämmingar beträffande byggnadshöjden, dessa bestämmingar icke få såsom Drätselkammaren föreslagit gälla enbart af staden ännu oföryttrad mark, utan måste utsträckas äfven till andra, redan disponerade tomter inom området.

Drätselkammaren har uppgifvit den höjdgräns, som enligt Kammarens åsigt borde fastställas för att tjena till efterföljd vid bebyggandet af berörda område på det att utsigten från bergen icke skulle hindras. Denna höjdgräns finnes utsatt å den genomskärningsritning och plan, hvilka såsom bilagor närslutits betänkandet. Inom utskottet har blifvit ifrågasatt huruvida icke sagda gräns vore för hög och om icke, i händelse området bebyggdes intill densamma, utsigten från bergen komme att inskränkas till anblicken af ett antal hustak och skorstenar med endast den yttersta randen af horisonten synlig bakom dessa. På sådan grund har förmenats att, der verkligen någon nytta vore afsedd med höjdbegränsningen, Drätselkammarens syftlinie borde sänkas förslagsvis sålunda att densamma komme att, i stället för att tangera högsta punkten af batteriberget i Brunnsparken, blifva dragen från syftliniens utgångspunkt på Observatoriiberget*) till kammern på katholska kyrkans tak. Fastän denna åsigt icke omfattats af utskottet i sin helhet, har dock utskottet enats om att uttala att *i hvarje fall den af Drätselkammaren förordade höjdgränsen utgör den största höjd, hvartill ifrågavarande område borde få bebyggas, om något af utsigten från bergen skall anses vara bevaradt.*

Det blefve likväl efter utskottets åsigt icke behöfligt att fastställa sagda höjdgräns för hela området emellan bergen och hafvet. Drätselkammaren har framhållet hurusom utsigten från bergen redan blifvit delvis inkräktad genom höga hus, uppförda å tomter i närheten af bergen. Då det icke är antagligt att dessa hinder för den fria utsigten komma att i en beräknelig framtid blifva aflägsnade, torde såväl de tomter, å hvilka nämnda hus finnas, som bakom dem liggande stadsdelar härvid kunna lemnas å sido. Sålunda är utsigten från bergen nästan fullständigt stängd åt vester och sydvest dels genom sjukhusbyggnaderna å kvarteren n:ris 133 och 197, dels genom ett å norra delen af tomten n:o 12 vid Bergmangatan**) uppfördt högt stenhus. För öfrigt är nivåskillnaden emellan bergen och de åt sagda väderstreck derifrån belägna delarna af staden så obetydlig att bebyggandet af dessa stadsdelar, liksom särskildt af berörda sjukhustomter, skulle i hög grad försvåras om utsigten åt nämnda håll borde hållas fri. Kunna berörda tomter och området bakom dem härvid icke tagas i beräkning, så föreligger icke heller något behof af åtgärder i utsigtens intresse beträffande tomterna n:ris 8 till 11 eller ens n:o 7 vid Bergmangatan, hvilka tomter ligga mellan kvarteret n:o 133 och bergen. De höga husen å tomterna n:ris 1 och 2 vid Bergmangatan afskära likaledes redan fullstän-

*) Utgångspunkten är tagen 32,2 m. öfver hafvet.

**) Utskottet har i betänkandet genomgående använt *tomt-*, icke *adressnumrorna*, utan an-
gifvande af kvarteren.

digt utsigten öfver dessa begge tomter. Vill man inskränka de åtgärder, som skulle för utsigten vidtagas, till det minsta möjliga, kunde äfven tomten n:o 4 vid Bergmansgatan härvid lemnas ur sigte. Härigenom komme att återstå endast tomterna n:ris 5 och 6 vid sagde gata, de der äfven af Drätselkammaren nämnas såsom de, hvilka härvid närmast komma i fråga, äfvensom de bakom dessa tomter liggande stadsdelarna.

Den del af staden mellan bergen och hafvet, för hvilken det sålunda vore önskligt att till utsigtens bevarande få fastställd en höjdgräns och hvilken del utskottet i det följande vill för korthets skull benämna utsigtsområdet, har utskottet tänkt sig begränsad med ledning förnämligast af två utsigtspunkter, utsatta å närslutna plan. Från den vestra af dessa punkter är bifogade vy tagen. Schematiskt sedt blefve utsigtsområdets östra gräns en rät linie, dragen genom den östra punkten till nordöstra hörnet af tomten n:o 5 vid Bergmansgatan och vidare till dess den skulle skäras af en annan rät linie, dragen från den vestra punkten genom sydvestra hörnet af samma tomt, hvarefter gränsen skulle fortsättas längs sistnämnda linie. Den vestra gränsen åter blefve en linie från omförmälda östra utsigtspunkt genom sydvestra hörnet af tomten n:o 6 vid Bergmansgatan och vidare i samma riktning, allt på sätt å planteckningen är utmärkt. För att dock utsigtsområdets gränser skulle så vidt möjligt sammanfalla med gatulinierna, hade utskottet velat derur utesluta de delar af kvarteren n:ris 129 och 130, hvilka om nämnda gränsbestämningar noggrant följdes skulle tillhöra utsigtsområdet, samt i stället deri intaga hela kvarteren n:ris 102 och 134. Gränserna för utsigtsområdet för så vidt det ligger söder om Bergmansgatan blefve alltså åt öster Främlingsgatan, Badhusgatan och den stora allén genom Brunnsparken samt åt vester Fabriksgatan och Jungfrustigen, jemte det en del af sjukhuskvarteret n:o 133 skulle falla inom området. Norr om Bergmansgatan skulle till området höra endast tomterna n:ris 5 och 6 vid sagda gata.

För att få den bestämning genomförd, att icke något hus inom utsigtsområdet skulle få öfverskjuta den i det föregående omförmälda höjdgräns, erfordras, såsom Drätselkammaren ock framhållit, för så vidt angår af staden ännu osålda tomter inom området endast, att förbehåll derom göres då staden föryttrar dessa tomter, hvilket förbehåll enligt 122 § *) i byggnadsordningen är bindande äfven för kom-

*) 122 §. Byggnadsordningen gäller för stadens å stadsplanen upptagna område, så ock vid bebyggande af de lägenheter, som ligga utom sagda område, men invid dess gränslinjer.

För östra villaområdet i Ulrikasborgs brunnsparc tillämpas dock byggnadsordningen endast såvidt icke afvikande stadganden ingå uti den för detta område den 19 januari 1886 fastställda särskilda byggnadsordning.

Om fabriksomtens bebyggande gälle hvad skildt stadgas.

År beträffande staden tillhörigt område särskildt bestämdt, i hvad mån detsamma får bebyggas eller har innehafvaren af sådant område i afseende å dess bebyggande sig något åtagit, lände det fortfarande till efter rättelse.

Villalotter och andra lägenheter utom staden, hvilka icke blifvit till tomter indelade, samt på arrende upplåtna tomter i stadens förstäder bebyggas efter de föreskrifter, som derom särskildt meddelas.

mande egare af tomterna. Vidkommande de redan i enskild ego befintliga tomterna erbjuda sig två utvägar: antingen att, liksom Drätselkammaren försökt beträffande tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmangatan, söka träffa öfverenskommelse i fråga om tomternas bebyggande med egarene, hvilka öfverenskommelser jemlikt åberopade § i byggnadsordningen likaledes komme att ega gällande kraft oaktadt tomterna öfverginge i andra händer; eller att söka få bestämning om höjdgränsen införd i stadens byggnadsordning. Då likväl förutses kan att de flesta tomtegarare icke skola vara benägna att utan godtgörelse frivilligt afstå från förmånen att bebygga sina tomter till den höjd, byggnadsordningen tillåter, och då antalet tomter, med hvilkas egare öfverenskommelse måste träffas, är ganska stort, förbjuder sig den förra utvägen af sig sjelf genom de kostnader, densamma komme att medföra; och hvad åter beträffar frågan om att söka få ifrågakomna höjdgräns fastställd genom tillägg till byggnadsordningen, så har utskottet af andra skäl icke kunnat ena sig om att föreslå denna utväg.

Visserligen är efter utskottets åsigt befogenheten klar att genom byggnadsordningen påbjuda inskränkningar af antydd beskaffenhet i gårdsegarenes disposition öfver sina tomter. I 29 kap. B. B. af 1734 års lag sägs att „Huru hus i staden byggas och uppehållas skola, så och hvad eljest till stadens nytto och prydnad i acht tagas bör, therom är särskilt stadgadt. Konungens Befalningshafwande med Borgmästare och Råd äga ther å wård hafva.“ Härigenom uteslutats uttryckligen föreskrifterna om husbyggnad i stad ur allmänna lagens område, deri likväl enahanda föreskrifter beträffande landsbygden äro intagna genom tidigare stadganden i Byggningsbalken, äfvensom hänvisas till det före och vid tiden för 1734 års lag gällande förhållandet att om husbyggnad i stad förordnade Regeringen jemte städernas egna styrelser. Anledningen härtill framgår ock tydligt ur förhandlingarna vid 1734 års riksdag, dervid yrkades att i lagen borde införas hvad som till alla städer kunde lämpas; men då lagkommissionen genmälte att „en olika beskaffenhet är med byggningar i städerna och med dem på landet, emedan byggningarna i städerna ofta måste ändras för stadens regularitets skull och dessutom är detta ett *oeconomicum*“, blef detta svar af Ständerna godkänt. I hvilken utsträckning denna rättighet tillämpats framgår exempelvis ur Kongl. Placatet af den 28 april 1649 samt Kongl. brefven till Svea Hofrätt af den 7 och till Magistraten i Stockholm af den 8 november 1698, genom hvilka stadgats att „de Måhl, som angå gamla husens rifwande samt platzers och Tämpters bebyggande“ derstädes, bero „uppå Borgmästare och Råds afgörande, uthan at der emot appelleras må“. Ej heller har utskottet veterligen efteråt någon inskränkning införts i befogenheten att uti administrativ väg fritt föreskrifva och afgöra „hvad som til stadens nytto och prydnad tarfvas“, och äfven uti praxis har densamma behandlats såsom nästan, om icke aldeles, obegränsad. Till bevis härom torde det förslå att åberopa stadens senast fastställda byggnadsordning, hvarigenom på sätt allmänt bekant är, oaktadt motstånd från ett större antal gårdsegares sida, nog djupt ingripande inskränkningar införts i tomtegararenes tidigare disposition öfver sina tomter. Man kunde kanske förmena att dessa inskränkningar vidtagits till

förmån endast för så viktiga samhällsintressen som brand-, polis- och helsovård; men häremot förtjenar erinras att åberopade lagrum uttryckligen jemte stadens *nytt*a nämner äfven dess *prydnad* och sålunda likställer dessa begge ändamål. Ej heller gifva omordade föreskrifter anledning till att härvid göra åtskilnad emellan påbud, som träffa alla tomter i staden, och sådana, som hänföra sig blott till vissa tomter, flere eller färre, eller har en sådan åtskilnad blifvit i praxis iakttagen, utan måste man tvärtom erkänna tillvaron af rättigheten att med afseende å tomters olika läge utfärda olika föreskrifter. I detta sammanhang må särskildt hänvisas till redan tidigare citerade stadgande beträffande bebyggandet af norra hälften utaf tomterna i kvarteren Ålen och Wimban, hvilket stadgande såsom känt tillkommit uteslutande på yrkande af föreståndaren för Universitetets astronomiska observatorium och af hänsyn till detta. Då ett dylikt påbud kunnat emanera till förmån endast för en vetenskaplig inrättning, utan att framställning derom gjorts från stadens sida, så torde det icke vara skäl att betvifla att icke enahanda bestämmningar äfven skola kunna utverkas på yrkande af staden för ett ändamål, som är till gagn för staden i dess helhet.

Icke heller kan någon skyldighet finnas för staden att ersätta gårdsegarene för det intrång, som genom ett dylikt stadgande skulle ske i möjligheten för dem att bebygga sina tomter. Det är till en början icke staden, utan Regeringen, som, låt vara på stadsförvaltningens anhållan, komme att utfärda berörda påbud. Men äfven om staden det oaktadt skulle anses vara ansvarsskyldig för detsamma, så torde det vara uppenbart att, i händelse rättighet finnes att utfärda sådant påbud, någon särskild rättsgrund måste framvisas hvarför denna rättighet icke skulle få begagnas med mindre än att staden utgåfve ersättning åt gårdsegarene för dem derigenom förorsakad förlust. En sådan rättsgrund torde åter icke kunna företes. Det inses lätt till hvilka orimligheter en motsatt åskådning skulle leda, eller om exempelvis bestämmningarna i den nya byggnadsordningen om maximihöjden för hus icke hade kunnat genomföras utan att den förlust, som genom dem tillskyndades tomteägarene, evalverats i penningar och beloppet åt dem utbetalts. I de köpebref, genom hvilka staden förtryttat tomter åt enskilde, har äfven tidigare plägat ingå en klausul om skyldighet för köparen att vid tomtens bebyggande underkasta sig ej mindre för tiden gällande föreskrifter i ämnet än „*hvad framdeles rörande nybyggnader kan varda förordnadt*“. Denna klausul har intagits äfven i det köpebref, genom hvilket staden i tiden sålt tomten n:o 6 vid Bergmangatan.

Men om staden sålunda äfven skulle tillkomma rätt att, under förutsättning af bifall härtill utaf Regeringen, få ifrågakomna byggnadsförbud infördt i byggnadsordningen, torde dock efter flertalets inom utskottet åsigt staden uti förevarande fall icke böra begagna sig af denna sin rätt. Å ena sidan är nemligen det intrång, som derigenom skulle komma att göras i gårdsegarenes disposition öfver sina tomter, ganska stort och för dem så mycket mera kännbart som det komme att drabba jemförelsevis få gårdar och dessa ojemnt; å andra sidan åter gäller det härvid endast en skönhetsfråga för staden och icke ett af dess mera vitala intressen. Härtill kommer

att i stadens byggnadsordning såsom ett palliativ mot de inskränkningar, som derigenom skett i gårdsegarenes tidigare disposition öfver sina tomter, bestämts att hus, till hvilkas uppförande tillstånd meddelats före den dag, då byggnadsordningen trädt i kraft och fortfarande gälde, finge uppbyggas i förut stadgad ordning och således inom fem år från det tillståndet beviljats, hvilken rättighet måhända äfven i detta fall skulle anses böra medgifvas. Härigenom kunde åter, då dylikt tillstånd väl skulle hinna utverkas före det ifrågavarande tillägg till byggnadsordningen emanerat, verkningarna af detsamma eluderas.

Beträffande de tomter, som äro belägna längre bort från bergen, kunde visserligen efter utskottets tanke staden underkasta sig berörda risk, ty det torde knapt vara antagligt att alla dessa tomter eller ens de flesta af dem komme att inom sagda femårs period bebyggas med utsigten stängande hus; och genom att utsigten öfver de öfriga komme att vara fri blefve i hvarje händelse en betydlig del af densamma räddad. Jemväl komme genom denna resp. gårdsegare lemnade respit ett tillfälle att erbjudas dem, som ansåge sin förlust genom omordade inskränkning i byggnadshöjden blifva för kännbar, att undgå denna förlust genom att i tid begagna sig af sin byggnadsfrihet. Betänkligare gestaltar sig deremot förhållandet beträffande tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan. Komme dessa att bebyggas till den höjd, gällande stadganden i byggnadsordningen tillåta, och efter hvad utskottet har sig bekant är ett dylikt byggnadsföretag åtminstone för tomten n:o 6 å bane, så komme derigenom utsigten från bergen att blifva omedelbart stängd samt alla vidare bestämningar i byggnadsordningen öfverflödiga.

Utskottet har därför sett sig föranlåtet att återupptaga de af Drätselkammaren påbegynta, men afbrutna underhandlingarna med egarene af tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan. I en af dem till Drätselkammaren ingifven skrift, som närslutes, hade bemälda gårdsegare förklarat sig icke vara benägna till några inskränkningar i byggnadshöjden beträffande ifrågavarande tomter, men deremot villiga att afstå tomterna till staden för ett pris, beräknadt efter sex mark för kvadratfoten af tomternas yta med tillägg af brandförsäkringsvärdet af byggnaderna. Löseskillingen komme i följd häraf att utgöra:

tomten n:o 5 för grunden	Fmk. 159,232: 50.	
” ” byggnaderna	” 59,500: —	218,732: 50.
” n:o 6 ” grunden	” 148,428: —	
” ” byggnaderna	” 63,100: —	211,528: —
		Summa Fmk. 430,260: 50.

Dessa anspråk hafva sedermera, efter öfverläggningar med utskottet, minskats till 200,000 mark för hvardera tomten, eller ett vederlag för inskränkning i byggnadshöjden af 100,000 mark per tomt, men äro äfven efter sådan modifikation enligt utskottets tanke för höga för att utskottet skulle kunna tillstyrka bifall till dem. Vid prisberäkningen hafva gårdsegarene för öfrigt utgått från förutsättningen att tom-

terna finge bebyggas i sin helhet, med öppenlemnande endast af nödiga gårdsplaner. Att så emellertid icke är förhållandet, utan att ett område af tio alnars bredd längs tomternas norra gräns bör lemnas obebyggt, tror sig utskottet i det följande kunna visa. Beräkningar, anställda af utskottets sakkunnige ledamöter för att utröna såväl värdet af gårdarna som den förlust gårdsegarene komme att vidkännas genom den ifrågasatta inskränkningen i deras befogenhet att bebygga sina tomter, utreda ock att gårdarna kunna uppskattas högst till 110,000 mark stycket samt omordade förlust till 25,000 mark för dem hvardera, och hade utskottet varit villigt att föreslå en löseskilling af ända till 120,000 mark för gård eller en tredjedel deraf för hvardera för omförmälda inskränkning i nyttjandet. Jemförelsevis må härvid nämnas att tomten n:o 1 vid Bergmansgatan, hvars läge ingalunda är mindre fördelaktigt utan snarare tvärtom än läget af ifrågakomma begge tomter och som heller icke varit sämre bebyggd än dessa, men som väl är något mindre, vid nyligen skedd försäljning betingat sig ett pris af endast 110,000 mark.

Efter den åsigt, som omfattats af utskottets flertal, måste därför frågan om att genom inskränkningar i byggnadshöjden bevara utsigten från Observatoriibergen förfalla. Ehuru utskottet sålunda i denna del af saken kommit till enahanda negativa resultat som Drätselkammaren, har utskottet likväl trots sig hafva anledning att vidlyftigare än utgången synes påkalla redogöra för de öfverläggningar, som i saken inom utskottet egt rum. Dertill har utskottet föranledts såväl af frågans betydelse som deraf att hvad utskottet framlagt tilläfsventyrs kan vara af någon nytta i händelse vid ärendets behandling hos Fullmäktige en från utskottets mening afvikande åsigt skulle göra sig gällande.

Vid anförda förhållande har inom utskottet kommit i öfvervägande huruvida icke utsigten från bergen kunde bevaras på annat sätt än genom inskränkningar i byggnadshöjden.

Utskottet har dervid lemnat å sido förslaget att till bergen förlägga det vattentorn, som torde måsta uppföras för att höja trycket inom vattenledningen i sju och sjunde stadsdelarna samt Brunnsparken. Dels torde, efter hvad hos utskottet upplysts, placeringen af tornet lika lämpligt kunna förläggas till någon plats belägen vid eller söder om Bergmansgatan, dels åter blefve det härvid fråga om ett utsigtstorn, som, ehuru derifrån en nog så vidsträckt vy kunde erhållas öfver staden och hafvet, likväl icke skulle ersätta hvad man vid fråga om utsigtens från bergen bevarande egentligen afsett eller att erhålla en större promenadplatå, der det vore tillfälle att samtidigt njuta af anblicken öfver hafvet och af omgifvande anläggningar.

Sistnämnda mål hade utskottet dock trots kunna ernås förmedels genomförandet af ett projekt, sådant det på utskottets förslag utarbetats för ordnandet af södra sidan af bergen utaf stadsträdgårdsmästaren i samråd med stadsingenjören. Enligt sagda projekt skulle en del af området söder om Observatoriet höjas sålunda

att der skulle anbringas tre utsigtsplatåer, stigande ända till 35,5 meter öfver hafvet, hvilket mått motsvarar tidigare omordade, för norra delen af tomterna i Ålen och Wimban fastställda byggnadsgräns af 2 meter öfver axeln för Observatoriets meridiancirkel. Uppgången till dessa platåer skulle enligt förslaget ske å långsamt stigande promenadvägar, hvarhos, för att icke onödigtvis försvåra kommunikationen öfver bergen, de vägar, som betjena densamma, skulle bibehålla samma nivå som för närvarande, försedda der sådant behöfdes med stödjemurar af sten, jemte det förbindelsen mellan platåerna skulle ske förmedels lätta hvalfbroar. Emellan platån i östra ändan af planteringarna och Observatoriigatan skulle anbringas en tät och hög trädplantering för att skymma byggnaderna å tomterna n:ris 1 och 2 vid Bergmangatan, hvilka nu på ett vanprydande sätt höja sig öfver bergen. Kostnaderna för områdets ordnande enligt berörda plan hafva af stadsingeniören, under förutsättning att arbetet skulle fördelas på några år och verkställas i den mån, fyllnadsämnen kunde för billigt pris erhållas, beräknats till 80,000 mark, af hvilket belopp dock minst 10,000 mark i hvarje fall skulle måsta användas på planerandet af denna del utaf bergen.

Af föreståndaren för Observatoriet, professorn A. Donner har utskottet inhemtat att hinder från observatoriets sida icke skulle möta projektets förverkligande. Såsom vilkor har dock professorn uppställt utom annat, som berör endast detaljer af projektet, att omordade utsigtsplatåer icke skulle få öfverskrida ofvan omförmälda höjdmått för desamma.

För att öfvertyga sig om, huruvida en höjd af 35,5 meter öfver hafvet vore tillräcklig för att erhålla en utsigt öfver hafvet, som icke kunde störas genom att området mellan bergen och hafvet bebygdes till den största höjd, som byggnadsordningen tillåter, har utskottet låtit å bergen uppresa en plattform af sagda höjd. Dervid har utskottet likväl inhemtat att redan skorstenarna på husen å tomterna n:ris 1 och 2 vid Bergmangatan, hvilka skorstenar öfverskjuta omordade mått med omkring en meter, fullständigt företaga utsigten öfver dessa tomter. Enahanda blefve förhållandet med öfriga tomter vid Bergmangatan, när å dessa uppfördes hus af den i byggnadsordningen tillåtna högsta höjden.

Äfven härvid förestode således nödvändigheten att söka utverka inskränknin-
gar i byggnadshöjden. Dessa inskränknin-
gar blefve dock icke så stora och betun-
gande som de hvilka i det föregående af utskottet omordats. Det torde derfor efter
utskottets åsigt kanske vara större skäl att genomföra dessa senare än de förra.

Då frågan om lämpligaste sättet att ordna anläggningarna på Observatorii-
bergen emellertid icke ligger inom omfånget af utskottets uppdrag, har utskottet
ansett sig icke böra till Fullmäktige inkomma med förslag i denna del af saken.
Dock har utskottet velat antyda att på denna väg tilläfventyrs utan för stort intrång
i enskildes intressen kunde återvinnas, hvad af utsigten från bergen eljes måste gif-
vas förloradt.

Det återstår för utskottet ännu att uttala sig derom huruvida vid anförda utgång af hufvudfrågan anledning förekommer att lemna Drätselkammaren det bemyndigande, hvarom Kammarerna anhållit, eller att vid afyttrandet af tomter i sjunde stadsdelen göra sådant förbehåll beträffande husens höjd, som Drätselkammaren med afseende å utsigtens från Observatoriibergen bevarande i hvarje särskildt fall kunde pröfva nödigt. Dylika förbehåll kunna, såsom utskottet tror sig i det föregående hafva visat, enär de äro inskränkta till de af staden ännu oförsälda tomterna, icke i längden hindra att utsigten från bergen stänges. Men då i hvarje händelse möjlighet är att öfriga tomter uti ifrågavarande delar af staden eller åtminstone flera af dem icke på länge bebyggas med utsigten störande hus, har utskottet likväl enats om att föreslå bifall till Drätselkammarens anhållan. Ej heller synes Kammarernas bemyndigande böra begränsas blott till det i det ofvanstående s. k. utsigtsområdet, utan på sätt Drätselkammaren också hemställt få gälla alla för närvarande ännu odisponerade tomter inom sjunde stadsdelen. I sådan händelse torde äfven statsverket, derest ansökan derom göres, icke undandraga sig att för de tomter, hvilka åt statsverket upplåtits inom utsigtsområdet, underkasta sig enahanda bestämningar.

Utskottet får därför föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att lemna Drätselkammaren det bemyndigande, hvarom Kammarerna i förestående måtto ansökt, äfvensom

att med hänvisning till nästberörda beslut hos Kejsarliga Senaten anhålla att å de tomter inom utsigtsområdet, som blifvit till statsverket upplåtna, icke måtte uppföras byggnader, de der öfverskrida den höjdgräns, som på anfördt sätt funnits nödig till skydd för utsigten från Observatoriibergen.

Slutligen anser sig utskottet böra redogöra för följande omständigheter, om hvilka utskottet under frågans behandling inhemtat kännedom:

Vid Magistratens sammanträde den 13 oktober 1845 anhöll smedsmästaren Henrik Johan Eskelin, såsom egare af tomten n:o 2 vid Bergmansgatan, att berörda tomt i anseende till dess inskränkta omfång och då tillfälle till vidare byggnader icke funnes måtte „af det höga, angränsande och för hvarje annat behof otillgängliga Ulrikasborgsberget“ tilläggas en utvidgning utmed hela nordvestra tomtlinien utaf tjuufem alnars bredd, jemte det Eskelin erbjöd sig att härför erlægga lösen efter skälig värdering. Öfver berörda anhållan infordrade Magistraten yttrande af Stadens Äld.

ste, de der jemväl tillstyrkte bifall till ansökningen, „likväl under vilkor att af den beviljade tillökningen, som i stället för Tjugufem borde blifva Trettio alnar bred, Tio alnar närmast åt det derintill stötande berget, eller norrut, skulle blifva obebygdt och för större prydlighet, der så ske kunde, planteras med vilda trån eller buskväxter, samt i alla händelser förses med en grön torfmatta och omhågnas med ett ordentligt och snygt plank, äfvensom att ägarene till närbelägne tomterna N:ris 1, 4 och 5 jemväl skulle förklara sig villige att emot samma vilkor och skyldigheter, som för ägaren till tomten N:o 2 nu blifvit föreslagne, öfvertaga en lika stor tillökning af den i samma linie med nästnämnde tomt belägna, nu i fråga komne marken, och hvilken linie äfven kunde sträcka sig vesterut så långt stadsplanen räckte.“ Sedan egarene af nästnämnda tomter, i saken hörde, förklarar sig ense om antydda utvidgning af tomterna, hvarvid de dock undandragit sig att för sina tillskottsområden erlægga lösen „emedan markens oländighet medförde dryg kostnad vid dess försättande i sådant skick att derå, på sätt Stadens Äldste till nejdens förskönande föreslagit, kunde planteras trån eller buskväxter samt jorden eljest till grönska bringas“, äfvensom Stadens Äldste samtyckt till markens afstående utan lösen, hemstälde Magistraten om sådan ändring af den för staden fastställda plan att kvarteret Ålen *) skulle erhålla en utvidgning af trettio alnars bredd utaf stadens odisponerade, af berg bestående mark utmed nordvestra sidan af sagde kvarter och denna utvidgning vidare utsträckas åt vester så långt stadsplanen räckte. Genom Nädigt reskript af den 20 oktober 1846 fann Kejsrerliga Senaten godt bifalla till Magistratens hemställan, dock att, i öfverensstämmelse med hvad Guvernören öfver Nylands län hemställt till förekommande af den fara för elds löskomst, hus med eldstäder å änsagda plats ansågs komma att medföra, tillika föreskrefs att „å den sålunda med staden förenade, af höga och otillgängliga berg bestående mark, någre byggnader med eldstäder icke finge uppföras“.

Sedermåra anhöll fabrikanten Adolf Wilhelm Winqvist, i egenskap af egare af samma tomt n:o 2 vid Bergmansgatan, om tillstånd hos Magistraten att å berörda tomt invid rålinien mot Observatoriibergen uppföra ett envånings boningshus af trä. Detta ärende öfverlemnades af Magistraten i skrifvelse af den 10 augusti 1878 till Guvernören öfver länet, jemte det Magistraten i anseende till ofvan omordade reskript ansåg sig endast kunna hemställa huruvida Winqvists anhållan kunde bifallas. Då emellertid anledning syntes Guvernören förefinnas att söka utverka upphäfvande af det i sagda reskript ingående förbudet att på den tillskottsmark, som från Ulrikasborgsbergen tilldelats kvarteret Ålen, uppföra hus med eldstäder, infordrade Guvernören Magistratens yttrande i ämnet. I sagda yttrande, afgifvet den 21 september samma år, anförde Magistraten hurusom Ulrikasborgs- och Observatoriibergen den tid, ofvan berörda reskript utfärdats, ännu utgjort ett för annat än stenbrott och

*) Detta kvarter omfattade då begge de nuvarande, först efter medlet af 1880-talet åtskilda kvarteren Ålen och Wimban.

grustägt otjenligt, nästan otillgängligt impediment, som förty kunnat till de invid kvarteret Ålen belägna delar upplåtas såsom tillskott till de eljes alltför små tomterna i sagda kvarter för att, enär boningshus eller hus med eldstäder vore mera eldfarliga än uthus, med uthus bebyggas; att detta förhållande sedermera förändrats derhän att bergen till en del ingått i stadsplanen såsom byggnadstomter och till återstoden, i följd af redan vidtagna fyllningsarbeten, utgjorde en med körvägar och gångstigar försedd promenadplats, som vore afsedd att genom fortsatta anordningar „göras till en af Helsingfors stads prydligaste och, hvad utsigt och ren luft beträffade, angenämaste tillflyktsorter under vistelse i det fria, invid hvilken plats ögat således icke mera borde möta anspråkslösa uthusbyggnader, utan antingen trädplanteringar eller boningshus med prydliga fasader“; samt att med afseende härå och emedan så länge åberopade reskript vore gällande antagas kunde att egarene af tomter i kvarteret Ålen i följd af det stegrade behovet af boningshus skulle efterhand uppföra boningshus å de ursprungliga tomterna och förlägga sina uthusbyggnader på förberörda tillskottsmark, hvarigenom det med Ulrikasborgsbergens planerande afsedda, ofvan antydda ändamål i icke ringa grad komme att motverkas, Magistraten, som icke heller kunde förbise hurusom uppförande af uthus på tillskottsmarken såsom numera gränsande till ett område, hvilket i nästan enahanda bemärkelse som den i 18 § af Byggnadsordningen angifna kunde sägas vara öppen plats, vore stridande med sagda §, ansåg sig böra tillstyrka åtgärd om förbudets i fråga återkallande. Om Magistratens berörda yttrande förenade sig jemväl Stadsfullmäktige. Genom bref till Guvernören öfver Nylands län den 21 januari 1879 förklarade derå Kejsrerliga Senaten att Senaten „med afseende derå att Observatorii- och Ulrikasborgsbergen den tid, ifrågavarande förbud meddelades, ännu utgjort ett för annat än stenbrott och grustägt otjenligt, nästan otillgängligt impediment, som förty lämpligast kunnat till de invid kvarteret Ålen belägna delar upplåtas såsom tillskott till de eljest alltför inskränkta tomterna i nämnda kvarter för att, enär boningshus, eller hus med eldstäder, medförde större eldfara än uthusbyggnader, medan tillträdet till tillskottsmarken från bergen vid inträffande eldsvåda och deraf härrörande behof af bergning utaf lif och egendom varit nästan omöjligt, med uthus bebyggas, men detta förhållande numera förändrats derhän att ifrågavarande berg till en del inginge i stadsplanen såsom byggnadstomter och till återstoden, i följd af redan vidtagna fyllningsarbeten, utgjorde en med körvägar och gångstigar försedd promenadplats, funnit godt att, med upphäfvande af berörda förbud, tillåta att i änsagde del af kvarteret Ålen jemväl hus med eldstäder finge uppföras. Dock att — — — alla de hus, hvilka förlades emot Observatoriiberget, skulle förses med i behörig ordning godkända, prydliga fasader emot sagde berg.“

Af hvad sålunda förelupit erfares att då Stadens Äldste samtyckt till att tillägga omordade tillskottsområde till tomterna n:ris 1, 2, 4 och 5 i kvarteret Ålen, hvilka tomter då redan voro af staden föruttrade, de vid öfverlåtelsen anknutit det vilkor att tio alnar af sagda tillskottsmark närmast Observatoriiberget skulle lemnas

obebygda. I sin hemställan till Senaten uttalar sig Magistraten visserligen icke vidare om berörda förbehåll, som dock finnes intaget i reciten till det Nådiga brefvet, men i sjelfva verket behöfde detsamma för att ega gällande kraft icke heller ingå i stadsplanen och af Senaten godkännas. Magistratens tystnad kan så mycket mindre tolkas såsom att Magistraten för sin del skulle hafva dispenserat från berörda förbehåll, som Magistraten dertill icke egt rättighet, och som för öfrigt Stadens Äldstes beslut för så vidt utskottet kunnat finna utgör den enda handling, på hvilken egarene till tomterna 1, 2, 4 och 5 kunna stödja sin rätt till tillskottsmarken i fråga. Efter det Senatens reskript emanerat, torde nemligen saken icke vidare varit föremål för behandling af stadens myndigheter, än mindre något formligt beslut om markens afträdande till tomtegarene fattats eller någon öfverlåtelseafhandling mellan staden och desse upprättats. I det ärende, som föranledde 1879 års bref, ansökte visserligen sedermera fabrikanten Winqvist att „invid rålinien emot Observatoriiberget“ få uppföra ett boningshus. Men dervid kom berörda förbehåll om de tio alnarna icke alls till tals och upphäfdes endast det tidigare reskriptet eller således bestämningen, att hus med eldstad icke finge uppföras mot bergen. Äfven om vederbörande myndigheters obetingade bifall till fabrikanten Winqvists anhållan att uppföra ett hus „invid rålinien mot Observatoriiberget“ skulle betraktas såsom ett frångående af Stadens Äldstes tidigare beslut om öppenhållande af ett område längs samma rålinie, så kan detta gälla endast Winqvists tomt n:o 2 vid Bergmansgatan, men icke öfriga nämnda tomter. Och när tillstånd meddelas till ett byggnadsföretag, konstateras dervid för öfrigt endast företagets öfverensstämmelse med byggnadsordningen, men deremot icke, åtminstone icke på något bindande sätt, den byggandes rätt att förfoga öfver marken i fråga. Efter utskottets åsigt är därför icke heller för tomten n:o 2 något undantag motiveradt.

Då emellertid vid tiden för 1879 års bref tomterna n:ris 6—12 vid Bergmansgatan ännu såsom odisponerade tillhörde staden samt först i medlet af 1850-talet och delvis ännu senare kommo i enskild hand, kan ifrågasättas, huruvida föreskriften om de tio alnarna, då den icke intagits i stadsplanen, skall gälla äfven sistnämnda tomter. I sjelfva verket synes härvid en uraktlåtenhet af stadsmyndigheterna föreligga, ty hvarje antydning om berörda bestämning och 1846 års reskript saknas såväl i de protokoll, som fördes i fråga om tomternas utbudande på offentlig auktion, som i köpebrefven, och uti instrumenten öfver de värderingar, som föregingo tomternas föryttring, värderas dessa i sin helhet efter ett pris, som för olika delar af samma tomt varierar endast med afseende å delens mer eller mindre ländiga beskaffenhet*). Emellertid afsåg reskriptet och Stadens Äldstes beslut uppenbarligen

*) Antydd uraktlåtenhet kan måhända delvis förklaras derigenom att i 15 § uti stadens byggnadsordning af den 10 december 1859 ingick bestämning om öppenhållande i visst fall af ett område mot tomtrånsen till 25 alnars bredd inåt tomten. Att dervid uttryckligen nämnes gräns mot annan tomt har icke utgjort hinder att, såsom på annat ställe i betänkandet visas, denna bestämning af Guvernör och Magi-

äfvén tomterna n:ris 6—12, ty den beslutna utvidgningen skulle sträcka sig „vesterut så långt stadsplanen räckte“ och i stadsplanen för 1842 ingingo äfvén sagda tomter. I tomtboken för åren 1837—1868 förefinnes ock beträffande alla tomter i Ålen och Wimban en påtagligen kort efter tillkomsten af reskriptet gjord anteckning, som hänvisar till detsamma. Dessutom föreskrefs i ett byggnadsärende, angående uppförande af två boningshus å tomten n:o 6 vid Bergmansgatan, uti Guvernörens resolution af den 13 januari 1862 att brefvet af den 20 oktober 1846 borde noggrant iakttagas, jemte det samtidigt Magistratens, dock med åberopande af byggnadsordningen utaf den 10 december 1859 fattade beslut om öppenlemnande af 25 alnar vid norra rån af tomten fastställdes. Att slutligen äfvén den förste egaren till tomten n:o 6, handlanden Alexander Frans Julius Brenner, som af staden tillhandlat sig tomten och hvars arfvingar numera ega densamma, icke varit okunnig om 1846 års reskript, utan tvärtom ansett detsamma ega giltighet beträffande tomten, derpå har utskottet funnit ett otvetydigt bevis i en skrift, som handlanden Brenner uti ett af Magistraten behandlat ärende afgifvit och hvilken skrift utskottet ansett sig böra låta aftrycka såsom bilaga till betänkandet.

För sin del kan utskottet därför icke annat finna än att omordade, vid utvidgningen af tomterna n:ris 1, 2, 4—12 vid Bergmansgatan gjorda förbehåll fortfarande är gällande; att således ett område af tio alnars bredd längs norra gränsen af berörda tomter bör lemnas obebyggt; att, då i strid häremot byggnader fått upp-

strat kunnat i ett byggnadsärende angående tomten n:o 6 vid Bergmansgatan åberopas till stöd för förfarandet att ålägga egaren af tomten att hålla ett område af sagda bredd längs tomtens gräns mot Observatoriiberget obebyggt. Omordade 15 § lyder:

„Tomt, hvarå hela åbyggnaden består af sten- eller kalkbrukshus, må på alla sidor bebyggas, dock sålunda att tillfälle icke dess mindre lemnas till fri och obehindrad kommunikation med någon af tillstötande gårdar. — Men uppå tomt, hvarest åbyggnaden helt och hållet eller till någon del utgöres af trädhus, eller resvirkeshus, skall en af sidorna emot angränsande tomt, minst på en sträckning af tjugu, samt till en bredd af minst tjugufem alnar inåt tomten, lemnas obebyggd och med lufträd planteras, samt denna plantering sedan af tomtägaren omsorgsfullt vårdas och underhållas; och jemte det på Magistraten ankommer att i hvarje fall närmare pröfva och vid byggnadsritningens insändande till Guvernören föreslå på hvilken sida sålunda skall lemnas obebyggt, bör detta stadgande, i afseende å alla äldre, med trädhus redan bebyggde tomter, ovillkorligen tillämpas, så snart genom de nuvarande åbyggnadernas undanskaffande, antingen till följd af brand eller af annan orsak, tillfälle till dess sättande i verket kan inträffa.“

Sagda stadgande ersattes genom bestämningen i 15 § uti byggnadsordningen af den 9 April 1875, hvarmed stadgandet i 39 § uti nu gällande byggnadsordning är i hufvudsak lika lydande. Derigenom föreskrefs att då tomt till någon del bebygts med trähus, en af tomtens sidor mot angränsande tomt, minst på en sträcka af 40 och till en bredd af 50 fot inåt tomten borde lemnas obebyggt. I detta sammanhang må för öfrigt genast framhållas att omordade ställen i byggnadsordningen icke kunna åberopas af egarene utaf tomterna i Ålen och Wimban för att vinna befrielse från skyldigheten att ställa sig stadens Äldstes omordade beslut till efterrättelse. Ty hvad beträffande en eller annan tomt särskildt och icke i sammanhang med den allmänna byggnadsordningen föreskrifvits kan ej heller utan särskildt stadgande eller uttrycklig förklaring derom i byggnadsordningen anses för ändradt eller upphäfdt.

föras å sagda område omedelbart i rån mot bergen, sådant berott på ett förbiseende af vederbörande myndigheter, genom hvilket förbiseende stadens rätt icke kan prejudicieras; samt att, om staden äfven icke vill begagna sig af sin rätt att i rättgångsväg få dessa byggnader undanskaffade, staden i hvarje fall är berättigad att fordra det oftanämnda bestämning skall vid framtida byggnadsföretag tjena till efterrättelse.

En annan fråga blir dock huruvida staden eger anledning att begagna sig af denna sin rätt.

Man kunde kanske anse att då redan byggnader uppstått, de der äro uppförda i gatlinien mot Observatoriigatan samt icke mera torde böra aflägsnas, staden borde låta hvarje anspråk på omordade tio alnar förfalla. Deremot skulle dock utskottet vilja invända följande:

Efter utskottets åsigt är visserligen, såsom nämndt, den fria utsigten af högt värde för anläggningarna å bergen. Men af icke ringa betydelse för desamma är jemväl att åt dem kan bevaras ett öppet läge, fritt från ett omedelbart grannskap af höga hus, — låt vara äfven att synkretsen sedermera stänges af andra aflägsnare byggnader. Äfven det behag, som ett sådant läge och hvad dermed sammanhänger skänker anläggningarna å bergen, eller frisk luft och större stillhet och ro, hvilket saknas der husmassor resa sig omedelbart invid anläggningar, är något som förtjenar att af stadsförvaltningen uppmärksammas. Och synes dessa förmåner efter utskottets tanke icke böra utan nödtvång uppoffras.

Omordade område af tio alnar bidrar något, om ock ringa, till att bevara anläggningarnas öppna läge. Men af ofvan berörda handlingar inhemtas derjemte att egarene till tomterna i kvarteren Ålen och Vimban icke ursprungligen innehaft rättigheten att å norra delen af tomterna uppföra hus med eldstäder, utan först efteråt, utan ersättning, erhållit sådan rättighet. Det framgår likaledes af handlingarna att ett, icke blott i förbigående anfördt motiv för nämnda utsträckning af byggnadsrättigheten varit omsorgen om anläggningarna å bergen, såsom hvilkas förnämsta behag just anföras utsigt och frisk luft. Vid sagda tid hade byggnadsverksamheten ännu icke tagit den utveckling, som den några år senare erhållit, och någon tanke på att här, mot Observatoriibergen, skulle uppföras annat än envånings hus samt stadens frikostighet kunna missbrukas i en dess syftemål rakt motsatt riktning förefanns därför säkert icke hos stadens myndigheter, när de tillstyrkte upphäfvande af 1846 års förbud.

Men liksom Kejsrerliga Senatens på framställning af Guvernören och i öfverensstämmelse med stafsmyndigheternas tillstyrkande utlåtande vidtagna beslut om utsträckt byggnadsfrihet tillkommit af hänsyn förnämligast till anläggningarna å Observatoriibergen, utan att ersättning därför tillagts staden eller aftal slutits med tömtegarer, så finnes icke heller hinder för att i denna liksom i andra stadens allmänna angelägenheter modifiera eller upphäfva stadgandet. Det förtjenar att märkas att af de tomter, å hvilka byggnader ännu icke uppförts invid Observatoriigatan

och hvilka förty komme att närmare häraf beröras, de flesta, eller blott norra hälften af n:o 9 äfvensom n:o 10 undantagna, äro fortfarande i ego af samma personer som år 1879 eller dessas arfvingar. Detta visas äfven af den tablå med särskilda uppgifter öfver ifrågavarande tomter, som närslutes betänkandet.

Efter utskottets tanke behöfver något beslut om öppenållande af omordade tio alnar å tomterna i kvarteren Ålen och Vimban icke af Stadsfullmäktige fattas. Då Magistratens uppmärksamhet blifvit fäst på stadens rätt att fordra att nämnda område skall hållas obebygdt, torde nemligen Magistraten icke lemna denna rätt obevakad. Men deremot torde efter utskottets tanke skäl förefinnas för att söka utverka en sådan modifierad återgång till 1846 års reskript att derigenom nppförandet af endast en vånings hus mot Observatoriibergen skulle garanteras.

Utskottet skulle därför föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att till Regeringen ingå med hemställan derom att, af hänsyn till anläggningarna å Observatoriibergen, det egarene af tomterna i kvarteren Ålen och Vimban genom Nådiga Brefvet af den 21 januari 1879 medgifna tillstånd att å den tillskottsmark, som tillagts tomterna genom Nådiga brefvet af den 20 oktober 1846, uppföra hus med eldstäder måtte inskränkas derhän att å sagda tillskottsmark finge uppbyggas endast hus hvilkas högsta punkt icke öfverskrider 30 meters höjd öfver hafvet, samt försedda med prydliga fasader mot Observatoriibergen.

En reservation medföljer.

Helsingfors den 19 januari 1897.

Axel Holmberg.

Gustaf Nyström.

T. J. Boisman.

Seb. Gripenberg.

Emil Schybergson.

Reservation.

Undertecknad, som icke kunnat förena sig om utskottets åsigt att staden i föreliggande fråga skulle inskränka sina åtgärder till hvad utskottet föreslagit, anhåller att här särskildt få motivera min afvikande mening.

Såsom af betänkandet framgår, kan utsigten från Observatorii bergen söderut åt hafvet numera bevaras endast inom ett visst, inskränktare område. Med afseende derå, att stadens tillgångar under de närmaste åren komma att strängt anlitas för viktigare intressen, och med hänsyn till att man hellre bör nöja sig med mindre än gå miste om allt, vill jag utesluta kvarteret n:o 102 ur det af utskottet fixerade utsigtsområdet. Den begränsning af byggnadshöjden inom detta område, som måste genomföras för att utsigten skall vara bevarad, är olika för de skilda kvarterens tomter. Af de genomskärings- och planritningar, hvilka såsom bilagor närslutits betänkandet, finner man att vid Parkgatans nordliga ände, vid rån emellan tomten n:o 1 *b* och Katolska kyrkans tomt, afståndet mellan af Drätselkammaren föreslagna utsigtsplan och gatan utgör 17,5 meter och att detsamma söderut vid samma gata småningom ökas till 20 meter, der Park- och Hafsgatorna mötas. Vid Fabriksgatan är detta afstånd 14 meter, vid Petersgatan 16 meter och vid tomterna 5 och 6 Bergmansgatan 16 meter. Med andra ord. Vid Parkgatan kunna på alla tomter tre våningars hus uppföras utan att utsigten från Observatoriibergen deraf störes. Endast på ett mindre område vid norra kanten af tomterna 3 och 5, som äfven sträcker sig till Rådmans- och Petersgatorna, måste byggnaderna med afseende å markens stigning inskränkas till två vanliga bostads våningar och en subassemments våning. På tomterna 5 och 6 vid Bergmansgatan kunna likaså endast byggnader med två ordentliga bostadsvåningar öfver hvarandra och en subassemmentsvåning inrymmas under utsigts planet.

Undantager man de sistnämnda två tomterna och kvarteret 133, som statsverket äger och som upptages af barnbördshuset, äro alla åt enskilda utan förbehåll om byggnadshöjden försålda tomter inom utsiktsområdet belägna vid Parkgatan. Med afseende å denna gatas aflägsna läge ville jag anse berättigadt att förutsätta att ännu inom de närmaste åren uppförande af högre än tre våningars hus på dem icke kommer i fråga. Den värdeförminskning, som de skilda tomterna här komme att lida genom en för utsiktens bevarande erforderlig inskränkning i deras bebyggande kan derföre icke heller f. n. uppskattas. Under sådant förhållande bör man kunna anse, att staden utan att brista i billig hänsyn mot tomtägarene kan begagna sig af sin lagliga rätt att hos styrelsen utvärka nya bestämningar i gällande byggnadsordning med inskränkning i nämnda tomters bebyggande.

Annat är deremot förhållandet med tomterna 5 och 6 vid Bergmansgatan.

Den moderna byggnadsverksamheten med sina höga stenhus har redan sträckt sig till denna gata och ägarena till en af dessa tomter stå i beråd att med första bygga sin tomt. På dessa tomter medgifver utsigtens bevarande icke heller byggnader af fullt tre våningars höjd. Här tala billighetsskäl för att staden lemna ersättning åt tomtägarena, eventuelt inköper tomterna för att ernå nödiga restriktioner i tomtägarenes dispositionsrätt.

I utskottsbetänkandet är redan nämndt att vid de underhandlingar i frågan, som å utskottets vägnar förts med ägarena till tomterna 5 och 6 vid Bergmansgatan desse uppställde sina vilkor under förutsättning, att de ägde rätt att äfven bygga den tillskottsmark, som 1846 af staden tilldelades dessa tomter, endast de iakttog gällande byggnadsordnings föreskrifter. Den utredning, som emellertid af utskottet i denna del frambragts, visar att de icke hafva en sådan rättighet. Ehuru man väl kunde tänka sig möjligheten att tomtägarena efter inhemtad kännedom af denna utredning skulle vara benägna för nedprutning af sina förut uppställda pris, tror jag dock att ett förnyadt anbud af staden icke skulle leda till ett resultat, som kunde af staden accepteras.

Under sådant förhållande återstår för staden utvägen att ingå till styrelsen med anhållan om sådant tillägg till stadens byggnadsordning att dessa tomters byggnad inskränktes i erforderlig grad jemte det staden i sin ansökan härom skulle förbinda sig att ersätta tomtägarena den förlust, som de enligt värdering kunde anses lida genom en dylik inskränkning. Hänvisande till hvad i utskottsbetänkandet finnes sagdt om dessa tomters värde, måste jag hålla för säkert att staden genom ett sådant steg icke skulle ikläda sig en större risk än det belopp hvartill utskottet varit villigt att fastställa vederlaget d. v. s. omkring åttio tusen mark.

När man i tiden uppkastade planen att genom planerings- och planeringsarbeten skapa af Observatoriiberget en promenadplats för stadens innevånare, såg man otvifvelaktigt i den storartade utsigten derifrån åt öppna hafvet ett väsentligt vilkor för anläggningens skönhet och framtida betydelse. Då densamma nu hotas att blifva i den närmaste framtiden tillintetgjord, så måste man väl anse att staden bör göra hvad den kan för att förekomma en sådan förlust och därför ikläda sig skäligen ekonomiska uppoffringar. Enär vårt Astronomiska observatorium för icke länge sedan kunnat för sina vetenskapliga syften vinna hos vår styrelse bifall till inskränkningar i byggnadshöjden på de närmast Observatorium belägna tomterna, så kan jag icke tvifla att icke samma styrelse äfven skall taga hänsyn till en liknande ansökan af staden för att bevara utsigten från Observatoriiberget för förstöring.

Med afseende å hvad jag här ofvan framställt får jag såsom tillägg till utskottets förslag hos Stadsfullmäktige vördsamt föreslå:

att staden utan tidsutdrägt inlemnar till Regeringen ansökan om sådant tillägg till gällande byggnadsordning att byggnadernas höjd

inom det af utskottet såkallade utsigtsområdet med undantag af kvarteret 102 begränsades till det af Drätselkammaren föreslagna utsigtsplanet och i denna ansökan förbinder sig att ersätta ägarena till tomterna N:o 5 och 6 vid Bergmangatan den förlust, som de genom denna inskränkning i sin dispositionsrätt enligt värdering anses kunna lida.

Helsingfors, den 19 Januari 1897.

Axel Holmberg.

I denna reservation instämmer

Emil Schybergson.

*Bilaga I.**Magistraten i Storfurstendömet Finlands hufvudstad Helsingfors*

gör veterligt: att sedan Viktualiehandlanden Michael Andsten hos Magistraten anhållit att gårdstomten N:o 6 vid Bergmansgatan i kvarteret Ålen af denna stad kunde honom till bebyggande emot lösen upplåtas och sagda tomt derefter genom Magistratens åtgärd blifvit afmätt, å karta affattad och värderad, så har vid den 30 sistlidne November inför Magistraten anställd offentlig auktion berörde tomt blifvit af Handlanden Alexander Frans Julius Brenner inropad för etthundrafemtio rubel silfver; till följd hvaraf och alldenstund Handlanden Brenner genom behörigt qvitto styrkt att han till stads-kassan härstädes denna dag inbetalt omförmälda auktionsskilling; fördenskull och i kraft af detta köpebref, afhänder Magistraten staden änderörda gårdstomt N:o 6 vid Bergmansgatan i kvarteret Ålen, innehållande, enligt deröfver upprättadt mätebref, i norr och söder femtiosju samt i öster och vester etthundrafem alnar, eller i areal vidd femtusen niohundra åttatjofem qvadrat alnar, samt försäljer densamma till Handlanden Alexander Frans Julius Brenner, att af honom och dess rätts innehafvare ägas och besittas såsom annan deras lag- och välfångna egendom; — dock åligger det köparen att vid tomtens bebyggande ställa sig till efterrättelse den för denna stad den 20 December 1825 i Nåder fastställda byggnadsordning, Hans Kejslerliga Majestäts i detta afseende den 5 Februari 1828 utfärdade Nådiga reskript och Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga förordning, angående städernes reglering och bebyggande i Storfurstendömet Finland, gifven den 18 Mars 1856, samt hvad framdeles rörande nybyggnader kan varda förordnad. Helsingfors rådhus, den 5 December 1857.

	T. Sederholm.	C. Brummer.	
E. Röö.	C. W. Cadenius.	S. Strömberg.	C. A. Öhrnberg.
	C. H. Lindberg.	C. Söderholm.	
			<i>K. Wirzenius.</i>

*Bilaga II.**Till Drätselkammaren i Helsingfors.*

Med anledning af Drätselkammarens förfrågan huruvida vi vore villiga att antingen mot godtgörelse förbinda oss att ej uppföra byggnader öfver viss höjd å våra ägande tomter gårdarne N:o 5 & 6 (adress 7 & 9) vid Bergmansgatan eller er-

bjuda dem staden till inlösen få vi härmed vördsamt meddela att vi endast äro vil-
liga acceptera det senare förslaget och få vi i sådant afseende erbjuda nämnda tomter
med därå uppförda byggnader staden till inlösen emot en ersättning beräknad efter
Fmk sex (6) per kvadratfot plus ersättning för byggnaderna efter brandstodsvärde
eller utgörande för:

N:o 5 å $26,538 \frac{3}{4}$ kv. fot Fmk 159,232: 50 + byggnaderna Fmk 59,500 eller sam-
manlagdt Fmk 218,732: 50

N:o 6 å $24,738$ kv. fot Fmk 148,428 + byggnaderna Fmk 63,100 eller sammanlagdt
Fmk 211,528: —

och få vi tillika vördsamt anhålla om ett snart afgörande alldenstund vi redan an-
skaffat ritningar för nybyggnader och vi vilja begagna oss af den nu gynsamma
konjunkturen för realiserande af vårt företag.

Helsingfors d. 19 November 1895.

K. R. Wahlfors.

Felix Brenner.

Mathilda Brenner.

ägare af gården N:o 9.

ägare af gården N:o 7.

Bilaga III.

*Ritning till bebyggande af Tomten N:o 6 vid Bergmansgatan i kvarteret N:o
100 Ålen af tredje stadsdelen i Helsingfors.*

Resolution.

Dessa fyra genomdragna och förseglade ritningar fastställas till efterrättelse
vid uppförandet af de å sagde ritningar under N:o I och II upptagne tvänne hus,
det ena af träd och det andra af sten under tak af dertill tillåtna eldfasta ämnen,
med noggrant iakttagande likväl af allt, hvad Kejsrerliga brefvet för den 20 Oktober
1846 och Helsingfors stads nya byggnads ordning för den 10 December 1859 der-
vid stadgar, samt Magistraten i staden den 23 sistlidne December afsagde och till
min pröfning hemstäldta beslut i saken jämväl innehåller angående den till träd-
planteringen bestämda öppna plats af tomten, öfver verkställigheten hvaraf bemålde
Magistrat bör hålla allvarlig tillsyn; Men emedan uppförandet af den med N:o III å
ritningarne betecknade uthus byggnad af träd är stridande emot 16 och 22 §§ af
berörde byggnadsordning, ty kan jag dertill icke bifalla, utan varder anhållan derom
förkastad. Helsingfors å Landskansliet den 13 Januari 1862.

S. H. Antell.

Werner Rehausen.

*Bilaga IV.**Transsumt ur Magistratens i Helsingfors stad protokoll,
fördt nedannämnda dagar år 1867.**Den 16 Oktober.*

§ 8.

Stadd inför Magistraten efter behandlingen af det under nästföregående § förevordna ärende, inlemnade Handlanden Alexander Frans Julius Brenner Hans Kejslerliga Majestäts den 27 förvikne Augusti gifna Nådiga utslag på de besvär Handlanden Brenner i underdånighet anfört öfver Herr Guvernörens i länet den 20 förlidne Maj meddelade utslag uti det af Magistraten härstädes handlagda och till Guvernörens närmare pröfning hemställde mål i anledning af Brenners hos Magistraten gjorda anhållan att få tillösa sig och med sin ägande tomt N:o 5 vid Bergmansgatan i kvarteret Ålen af denna stad förena så stor andel af en, emellan nämnde tomt och gården N:o 6 vid samma gata befintlig öppen plats, som öfverskjuter den bredd, hvilken sagda plats enligt Nådigst fastställd byggnadsplan för staden rätteligen bör innehafva, uti hvilket mål Magistraten efter det syn å stället af vederbörande stadsingeniör verkstälts samt stadens äldste blifvit i saken hörde, medelst utslag den 17 förutgångne April sig utlätit, att emedan genom öfformälte syn och undersökning utredt blifvit, att den nu ifrågavarande platsen med tolf och en half fot i norr samt tolf och en fjerdedels fot i söder öfverskjuter den bredd af etthundra fjorton fot densamma enligt den för Helsingfors stad Nådigst fastställda byggnadsplan bör innehafva, ty och då äfven flertalet af stadens äldste sådant tillstyrkt, fann Magistraten godt tillåta Handlanden Brenner att inlösa och med sin öfformälde tomt förena den sålunda öfverskjutande andelen af änsagda öppna plats, utgörande i areal tvåtusenfemhundra nittioåtta hela sjuttiofem hundradels kvadrat fot, emot till stadskassan erläggande lösen, som vid skeende värdering efter de för upplåtande af tomter i staden antagna grunder komme att framdeles bestämmas, samt emot vilkor att efter anvisning ombesörja plantering af den öfriga delen af planen; derå Herr Guvernören, till hvars närmare pröfning Magistraten hemställt ärendet, medelst dess ofvanberörde öfverklagade utslag sig yttrat; och såvida ifrågavarande allmänna plats, enligt den för Helsingfors stads bebyggande Nådigst fastställda plan, bör lemnas obebyggd och planteras med löftrad; alltså och då Handlanden Brenner icke kunnat påstå, än mindre visa att hans derinvid belägna tomt tillkomme större arealvidd än densamma vid regleringen af denna stadsdel blifvit tilldelad och af honom allaredan innehafves, fann Herr Guvernören skäl ej förekomma till bifall å sökandens anhållan om utvidgning af sagde tomt och pröfvade förty, jemlikt 1 och 15 §§ i den för Helsingfors stad gällande byggnadsordning af den 10 December 1859, rättvist att, med upphäfvande af Magistratens förenämnda utslag, förkasta sökandens

anhållan såsom obefogad; och har Hans Kejslerliga Majestät medelst dess förenämnda nådiga utslag i anledning af de underdåniga besvären sig sålunda i saken utlåtut, att som vid den af tjänstförrättande stadsingeniören verkställa uppmätning af ofvanberörda öppna plats till fullo utredts, att densamma, som enligt stadens tomtebok bör innehafva en bredd af etthundrafjorton fot, i sjelfva verket öfverskjuter denna bredd med tolf och en half fot i norr samt tolf och en fjerdedels fot i söder; alltså och ehuru Hans Kejslerliga Majestät fann Herr Guvernören uti dess deröfver afgifna utslag hafva rätteligen förfarit; pröfvade Hans Kejslerliga Majestät likväl med afseende derå, att vid ursprungliga utpålningen af de till berörde plats angränsande tomter ett uppenbart misstag förelupit, skäligt upphäfva sagde utslag och tillåta sökanden att, i den ordning och under noggrannt iakttagande af de vilkor, Magistraten ofvan föreslagit, tillösa sig och med sin derinvid belägna tomt N:o 5 förena så stor andel af ännämnda öppna plats, som öfverskjuter den för densamma bestämda bredd, eller en areal af tvåtusenfemhundra nittioåtta hela sjuttiofem hundra dedels kvadratfot.

Efter antecknandet häraf, anhöll Handlanden Brenner nu att den utslaget omnämnda platsen måtte till hans disposition upplåtas; och fann Magistraten i anledning häraf nödigt förordna till anställande af mätning och värdering af marken på sätt i 5 och 6 §§ af den för staden gällande byggnadsordning af den 10 December 1859 föreskrifves att verkställas af t. f. stadsingeniören Reuter jemte Politie Rådmannen Cadenius och Viktualiehandlanden August Wilhelm Nyström, i hvilket afseende — — — — —

Den 4 December.

§ 8.

Till vidare åtgärd företog Magistraten nu, i närvaro af stadens i dag uppkomna äldste, det under § 8 af protokollet den 16 förvikne Oktober förevordna ärendet, angående Handlanden Alexander Frans Julius Brenners hos Magistraten gjorda anhållan — — — — —

och tillkännagaf Ordföranden, Politie Borgmästaren Zilliacus att Handlanden Brenner till Magistraten inlemnade instrument öfver af Magistraten föreskrifven mätning och värdering af platsen jemte en till Magistraten ställd skrift, hvilka begge handlingar här intogos, sålydande:

„I anledning af Handlanden Alexander Frans Julius Brenner's hos Magistraten i denne Helsingfors stad gjorda anhållan — — — — — anställdes på grund utaf genom protokollsutdrag för den 16 Oktober 1867 § 8 meddelade förordnande af Wällofliga Magistraten i denna stad, i dag den 15 November 1867 af undertecknade samt på Herrar Stadens Äldstes vägnar af Viktualiehandlanden Nyström mätning och värdering af ifrågavarande öfverskjutande delen af ännämnda öppna platsen, och befanns, att densamma, under iakttagande att den öppna

platsen bibehåller den föreskrifna bredden af 114 (etthundrafjorton) fot, innehåller nedanstående å marken utpålade och i stadens tomtbok antecknade dimensioner och vidd:

Närvarande bemålde Handlanden Brenner.

Den öfverskjutande delens				
Dimensioner i fot.				Arealvidd kvadrat fot.
N.	S.	O.	V.	
12 ¹ / ₂	12 ¹ / ₄	210	210	2,598 ³ / ₄

består utaf stenig backe och värderades densamma till 30 penni pr kvadrat fot motsvarande en Total summa af 779 Mark 62¹/₂ p.ni.

Sålunda utpåladt och värderadt intyga som ofvan.

C. W. Cadenius.

E. Reuter.“

„Till Wällofliga Magistraten i Helsingfors.

Jemte det jag till Wällofliga Magistraten inlemnar instrument öfver den, iföljd af Magistratens derom den 16 nästlidne Oktober gifna förordnande, verkställda mätning och värdering af den del utaf den emellan gårdstomterna N:ris 5 och 6 i kvarteret Ålen af denna stad befintliga öppna plats, som enligt Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga utslag af den 27 derförutgångne Augusti får af mig lösas och förenas med ofvannämnde gårdstomt N:o 5, finner jag mig tvungen att emot den verkställda värderingen göra följande anmärkningar:

1:o) är den areal för hvilken lösen skall erläggas för högt beräknad, i det att förrättningsmännen upptagit den taxering underkastade planens längd från norr till söder till 210 fot, ehuru den egentligen bör utgöra endast 150 fot, som utgör rätta längden för byggnadstomterna i kvarteret Ålen. Kejslerliga Reskriptet för den 20 Oktober 1846 medgaf väl en tillökning af tomterna i kvarteret Ålen till 30 alnars bredd utmed kvarterets norra sida, dock utan skyldighet för tomtinnehafvarena att betala någon lösen för denna tillökning som skall användas till plantering, hvarigenom denna tomtedel, som består endast af kalt berg kommer att stå tomt-egarena dyrt nog. Jag anser derföre motsvarande del af den plan, som till mig skall afträdas, ej böra underkastas någon lösen. Arealen af den taxering under-

kastade andelen, som egentligen kommer att förenas med byggnadstomten N:o 5, blifver i sådant fall 1,856 qvadratfot.

2:o) priset, 30 penni per qvadratfot, synes mig äfven vara allt för högt, hvilket redan framstår deraf att hela platsen, enligt förrättningsmännens egna medgifvande, utgöres af en stenbacke, eller rättare sagdt utgör en sluttande bergsplan, endast i dess nedra del gräsbeväxt, hvilket åter härrör deraf att sistnämnda del under årenas lopp af mig blifvit fylld. För att visa i hvilket förhållande det af förrättningsmännen bestämda priset står till det pris, för hvilket tomterna i kvarteret Ålen förut blifvit af staden försälda, får jag hänvisande till bilagde utdrag ur Rådstufvurättens härstädes lagfartsprotokoll framhålla att tomterna N:ris 5 och 6, emellan hvilka ifrågavarande öppna plan ligger och hvilka, sedan det gratis erhållna tillägget vid tomternas norra sida afdragits, hvardera ega en längd af 150 och en bredd af 114 fot, och således en areal af 17,100 qvadratfot, försåldes den förra för nittiosex rubel silfver eller omkring $2\frac{1}{4}$ penni per qvadratfot, och den senare för etthundra femtio rubel samma mynt, eller omkring $3\frac{1}{2}$ penni per qvadratfot. Det beräknade värdet synes derföre vara vida för högt tilltaget, isynnerhet om man besinnar att tomten N:o 6, för hvilken $3\frac{1}{2}$ penni per qvadratfot erlagts, såldes den 5 December 1857 eller för knappa tio år sedan, samt att tomtvärdena ingalunda kunnat under den tiden stiga i slik egendomlig progression. På sådan grund, och då vidare staden omöjligen kan af platsen draga någon nytta, anhåller jag vördsamast om nedsättning af det utaf förrättningsmännen uppställda priset, och skulle jag föreslå att för ifrågavarande planandel få erlägga lösen efter fem (5) penni per qvadratfot. Helsingfors den 2 December 1867.

A. F. J. Brenner.“

som upplästes och befunnos åtföljda af ej mindre de uti skriften åberopade tvenne utdrag ur Rådstufvurättens i denna stad protokoll för den 28 Augusti 1843 § 1 och den 2 Maj 1864 § 4 än äfven en af t. f. Stadsingeniören Reuter uppgjord plan öfver ifrågakomne plats med kringliggande tomter.

Då stadens härvid närvarande Äldste nu hördes i saken voro de alla ense derom att lösen för den del af platsen, som motsvarade den tillökning i areal, som genom Kejserliga Reskriptet af den 20 Oktober 1846 tilldelats tomterna i kvarteret för trädplantering, icke borde sökanden efterskänkas, såvida sökanden, då han först anhållit att få till sig ifrågakomne mark upplåten, utfäst sig att erlägga lösen för platsen till hela dess vidd; men hvad beträffade det af synemännen marken åsatte värde, tillstyrkte Kommerserådet Sinebrychoff, Bagaremästaren Sandberg, Urmakaremästaren Rautell och Muraremästaren Margelin att detsamma kunde nedsättas till tjugu penni för qvadratfoten, hvaremot Handlanden Borgström och Viktualiehandlanden Nyström ansågo någon nedsättning i det föreslagna värdet ej böra beviljas; efter antecknandet hvaraf Magistraten, efter föregången omröstning, fattade följande

Utslag:

Jemte det sökanden Handlanden Brenners anhållan att en del af ifrågakomne mark, som han genom Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga utslag af den 27 förvikne Augusti berättigats att tillösa sig och med dess ägande tomt N:o 5 vid Bergmansgatan förena, måtte åt honom utan lösen upplåtas, af Magistraten förkastas, såvida Handlanden Brenner, då han först ansökt om markens upplåtande, utfäst sig att erlægga lösen för densamma till hela dess vidd, finner Magistraten, som ej heller anser skäl förefinnas till nedsättning af det utaf synemännen marken åsatte värde, godt åt Handlanden Brenner upplåta berörde mark, utgörande i areal tvåtusenfemhundra nittioåtta och tre fjerdedels kvadratfot, emot den af synemännen föreslagna ersättning, sjuhundra sjuttionio mark sextiotvå och en half penni, hvilken summa förty bör af Handlanden Brenner till stadskassan inbetalas; skolande Handlanden Brenner härom underrättas genom utdrag ur detta protokoll, som kommer att efter anslag till honom utgifvas.

Bilaga V.

Uppgifter om egare m. m. af tomterna i kvarteren n:ris 100 a Ålen och 100 b Wimban, meddelade med ledning af Rådstufvurättens lagfartsprotokoll och upplysningar från Byggnadskontoret.

Qvarter och tomtnummer:	Gata och adressnummer:	Areal i m ²	Egare:	När tomten sålts af staden och tiden för följande köp:	Köpeskillingens belopp:	Anmärkingar:	
Ålen	1 Bergmansgatan Observatoriig.	1) } 2) } 3,292,123	Bankbokhållaren Otto Björkell	1845	Maj	10 Rbl Sr 133: 90	Af arealen utg 1691.326 m ² trädgårdstomt.
			Revisorn Alexander Wilhelm Grahn	1852	December	15 " 4,000: "	
Grahns arfvingar.							
Kaptenen Werner Schatolovitz	1881	Februari	1 Fmk. 55,500: —				
Förre förrådsförvaltaren Karl Sundström	1895	November	4 " 110,000: —				
"	2 Bergmansgatan Observatoriig.	3) } 4) } 2,110,301	Smedmästaren H. J. Eskelin	1844	Mars	18 Rbl Sr 106: "	
			Eskelins enka.				
"	4 Bergmansgatan Observatoriig.	5) } 6) } 2,110,301	Smeden Adolf Vilh. Vinqvist	1858	Oktober	14 " 5,200: "	
			Vinqvists arfvingar.				
"	5 Bergmansgatan Observatoriig.	7) } 8) } 2,339,380	Restauratören A. N. Brenner	1890	December	12 Fmk. 85,000: —	
			Handland. Mikael Andsten	1842	Maj	18 Rbl Sr 97: 50	
"	6 Bergmansgatan Observatoriig.	9) } 10) } 2,180,645	Justitierådsmannen Carl Hidström	1857	Augusti	24 " 6,000: —	
			Hidströms arfvingar.				
"	7 Bergmansgatan Observatoriig.	11) } 12) } 2,119,557	Handlanden M. Andsten	1842	November	5 " 96: —	
			" Alexander Frans Julius Brenner	1847	Mars	18 " 1,143: —	
Wimban	6 Bergmansgatan Observatoriig.	9) } 10) } 2,180,645	Brenners arfvingar.				
			Handlanden Alexander Frans Julius Brenner	1857	December	5 " 150: —	
"	7 Bergmansgatan Observatoriig.	11) } 12) } 2,119,557	Brenners arfvingar.				
			Handlanden M. Andsten	1857	December	5 " 190: 70	
			Navigationsskoleföreståndaren Lars Krogius	1866	Februari	21 Fmk. 72,000: —	

Wimban	8	Bergmansgatan Observatoriig.	13) 14)	2,111,133	Handlanden M. Andsten	1857	December	5	Rbl S:r	190:	79 ¹ / ₂		
					Andstens enka Maria Sofia Andsten och dennes andra man, gårdsegaren Karl Adam Engblom. Målaren U. Palmu	1886	Oktober	25	Fmk	28,800:	—		
					Byggmästaren A. Holm- ström	1887	Februari	9	"	36,500:	—		
						Konsuln Lars Krogius	1893	September	18	"	101,200:	—	Köpt af Holmströmskon- kursmassa.
	"	9	Bergmansgatan	15	2,119,558 1,059,779	Restauratören Gustaf Blom- qvist	1862	Juli	19	Rbl S:r	285:	—	Tomten klufven den 15 Februari 1890, hvarefter Braun köpt ena hälften.
						Sjötullvaktmästaren Jonas Erikson	1864	Juli	18	"	290:	—	
						Sjökaptenen H. J. Bruun	1889	September	11	Fmk	33,500:	—	
	"	"	Observatoriig.	16	1,059,779	Stadsingenjören O. Ehr- ström	1890	Mars	5	"	28,000:	—	Tomten ursprungligen del af nästföregående tomt, som delats den 13 Februari 1890.
	"	10	Bergmansgatan Observatoriig.	17) 18)	2,119,557	Handlanden A. F. J. Bren- ner	1862	Juli	5	Rbl S:r	150:	—	
						Kofferdiskepparen Johan Simolin	1862	Augusti	12	"	150:	—	
						Navigationsskolleläroren J. A. Pontán	1865	April	10	Fmk	19,000:	—	
						Finska Missionssällskapet	1890	Maj	16	"	80,000:	—	
"	11	Bergmansgatan Observatoriig.	19) 20)	2,146,355	Telegrafmekanikern Klas Långström	1862	Juni	16	Rbl S:r	300:	—		
					Fabrikanten Richard Teo- dor Heimberger	1864	Augusti	19	Fmk	11,600:	—		
					Fabrikanten A. A. Week- sell	1873	Februari	22	"	30,000:	—		
"	12	Bergmansgatan Observatoriig.	21) 22)	2,862,362	Restauratören Karl Frans Silén	1863	Juli	26	Rbl S:r	290:	—	Genom Kejsrerliga Sena- tens beslut af den 27 April 1892 har tomten tillagts ett område af 735.400 m ² (inbegripet arealen 2,862.362 m ²).	
					Gårdsegaren Klas Finér	1864	Augusti	16	Fmk	1,500:	—		
					Handlanden August Vil- helm Nyström	1868	Januari	17	"	4,500:	—	Inropat gården å exeku- tiv auktion.	
					Helsingfors stad till ett fe- berlasarett	1868	Juni	26	"	4,500:	—		
					Hyrkusken Malakias Fred- riksson	1872	Oktober	10	"	5,000:	—		
					Gårdsegaren Karl Fredrik Wilkman	1875	Juni	19	"	16,500:	—		

1846 den 20 Oktober.

Till Gouverneuren i Nylands Län angående utvidgning af kvarteret Ålen i den såkallade Badhus förstaden.

Nikolai etc. Sedan Smedmästaren Henrik Johan Eskelin, såsom ägare af gården och tomten N:o 2 vid Bergmansgatan i kvarteret N:o 100, Ålen, af tredje stadsdelen i denne stad, hos Magistraten i staden ansökt att berörde tomt, i anseende till dess inskränkta omfång och då tillfälle derstädes till vidare byggnader icke funnes, kunde tilldelas lämplig utvidgning inpå det till tomten stötande, utom stadsplanen belägne, så kallade Ulrikasborgs berget, uti hvilken anhållan innehafvarene af tomterne N:ris 1, 4 och 5 i samma kvarter, Banco Bokhållaren Otto Björkell och Victualie Handlanden Michael Andsten, i hvad nästnämnde tomter anginge, sig jemväl förenat, samt stadens äldste förklarar sig villige att den härtill erforderlige marken utan lösen afträda, med vilkor att tio alnar deraf norrut lemnades obebyggde, för att så vidt ske kunde planteras med vilda trån eller buskväxter, men i alla händelser förses med grön torf och jemväl omhågnas, så hafven I uti underdånigt Memorial af den 24 sistlidne Juli till Nådigt bifall anmält Magistratens i anledning häraf gjorde framställning om sådan förändring af den för staden Nådigst fastställde plan, att förberörde kvarter skulle erhålla en utvidgning af 30 alnars bredd utaf stadens odisponerade, af berg bestående mark utmed nordvestra sidan af sagde kvarter, och denne utvidgning vidare utsträckas åt vester så långt stadsplanen räckte, på sätt en af stads Ingenieuren, Öfver Inspektoren Gylden deröfver uppgjorde tillika insände plan charta närmare utvisade.

Då WI i dag till pröfning förehafvt detta ärende, hafve WI, med afseende å det intygade behovet af ifrågavarande quarters utvidgning och hvarigenom en oländig, för staden onyttig mark med fördel blifver begagnad, i Nåder funnit godt bifalla till sådan ändring och utvidgande af stadsplanen Magistraten i ofvanstående måtto föreslagit och Öfver Inspektoren Gyldéns dertill uppgjorde härhos bilagde plancharta upptager, dock att, på sätt I äfven hemställt, å den sålunda med Staden förenade af höga och otillgängliga berg bestående mark, någre byggnader med eldstäder icke få uppföras; hvilket härigenom varder Eder till egen underdånig efter rättelse och vederbörandes förståndigande i Nåder meddeladt: Och WI befalle Eder, etc. Helsingfors den 20 October 1846.

Bilaga VII.

1879 den 21 Januari.

Till Guvernören i Nylands län, angående upphäfvande af förbudet att å den tillskottsmark, som från Ulrikasborgs berg tilldelats innehafvarene af tomterne i kvarteret Ålen af denna stad, uppföra byggnader med eldstäder.

I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn, Dess Senat för Finland:

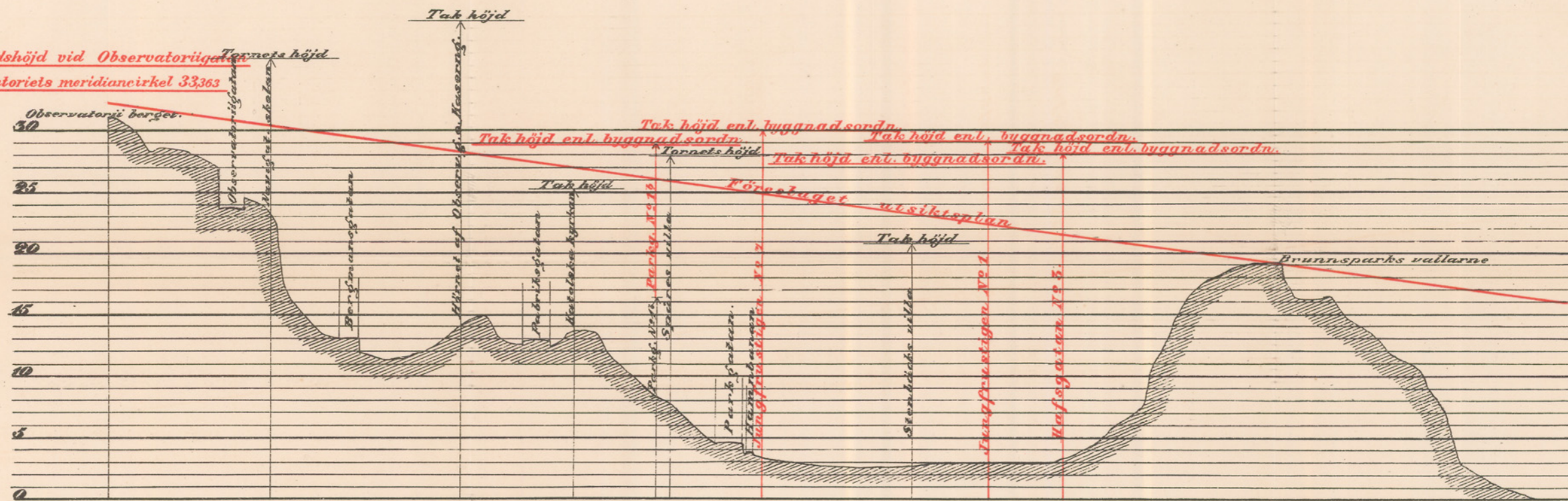
Till Guvernören i Nylands län: Sedan Kejslerliga Senaten, uppå derom af dåvarande Guvernören i länet gjord underdånig framställning och i enlighet med hvad Helsingfors stads äldste och Magistrat yttrat och tillstyrkt, under den 20 Oktober 1846 bifallit dertill att tomterna i kvarteret Ålen i denna stad finge i anseende till deras inskränkta omfång, med ändring och utvidgande af stadsplanen, tilldelas en utvidgning af trettio alnars bredd utaf stadens odisponerade mark utmed nordvestra sidan af sagde kvarter och denna utvidgning vidare utsträckas åt vester så långt staden räckte, med vilkor dock att å den sålunda med staden förenade, af höga otillgängliga berg bestående mark, några byggnader med eldstäder icke uppfördes, hafven I, uti skrifvelse af den 18 Oktober sistlidet år, anmält att Magistraten, i anledning af ägaren utaf tomten N:o 2 i sagde kvarter, Fabrikanten Adolf Wilhelm Winqvists hos Magistraten gjorda anhållan om tillstånd att å berörde tomt invid rålinien emot Observatoriiberget uppföra ett envånings boningshus af trä, innehållande kök och sex rum med eldstäder, efter det syn å stället anstälts, till Edert bepröfvande öfverlemnadt huruvida tillstånd till det ansökta byggnadsföretaget kunde, emot förenämnde, än gällande förbud, sökanden Winqvist meddelas, hvarhos I, efter det bemälde Magistrat infor dradt underdånigt yttrande aflemnadt, tillika hemställt huruvida icke berörde förbud numera, sedan vägar och gångstigar blifvit på hvardera sidan om Astronomiska Observatorium ledde till Bergmansgatan samt den mot Observatorii- och Ulrikasborgsbergen stötande delen af kvarteret Ålen i följd deraf icke mera vore otillgänglig, kunde återkallas.

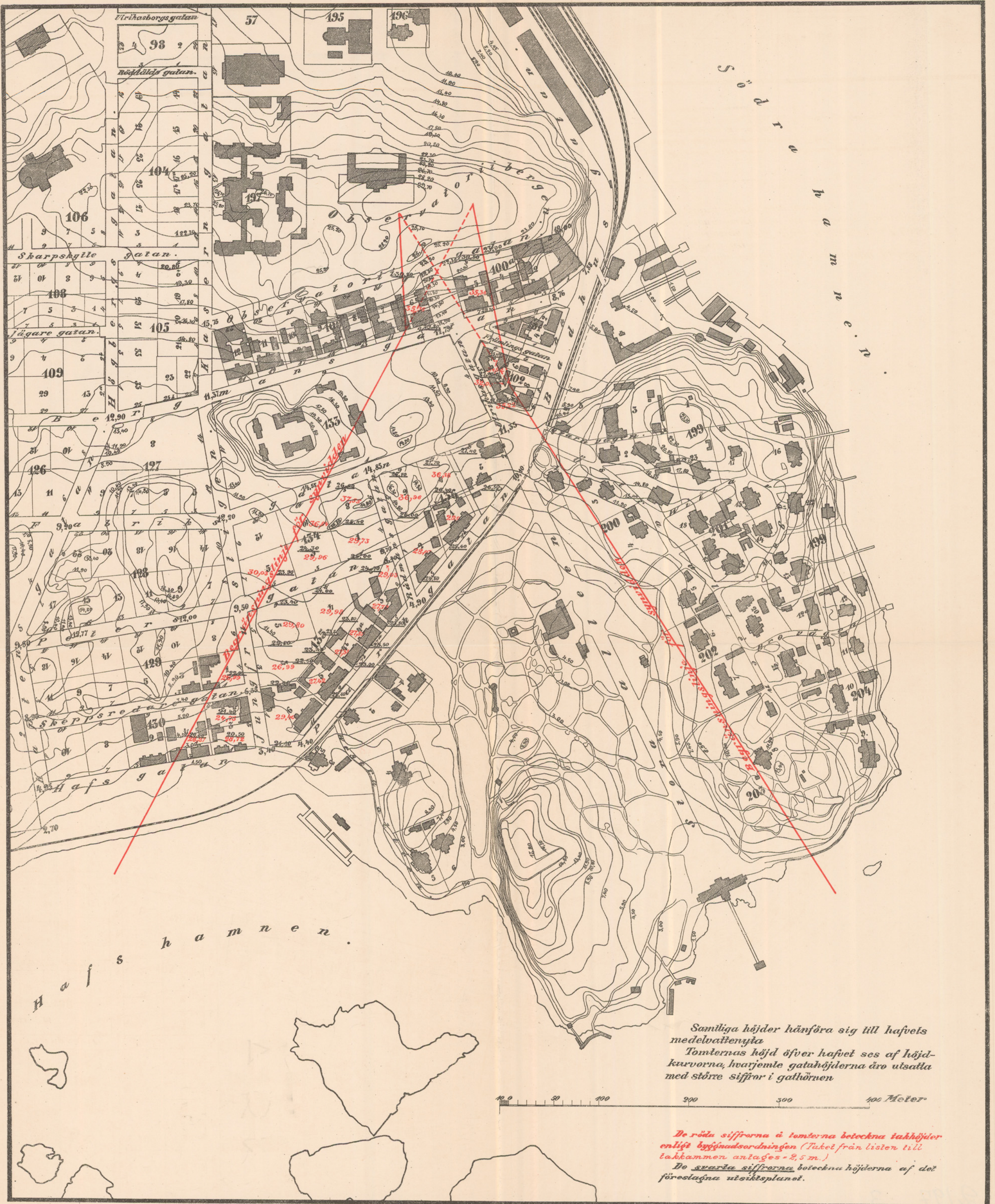
Efter det Stadsfullmäktige i Helsingfors infor dradt underdånigt utlåtande i ärendet aflemnadt, har Kejslerliga Senaten vid deraf i dag skedd föredragning, med afseende derå att Observatorii- och Ulrikasborgsbergen den tid, ifrågavarande förbud meddelades, ännu utgjort ett för annat än stenbrott och grustägt otjenligt, nästan otillgängligt impediment, som förty lämpligast kunnadt till de invid kvarteret Ålen belägna delar upplåtas såsom tillskott till de eljest alltför inskränkta tomterna i nämnda kvarter för att, enär boningshus, eller hus med eldstäder, medförde större eldfara än uthusbyggnader, medan tillträdet till tillskottsmarken från bergen vid inträffande eldsvåda och deraf härrörande behof af bergning utaf lif och egendom

varit nästan omöjligt, med uthus bebyggas, men detta förhållande numera förändrats derhän att ifrågavarande berg till en del ingår i stadsplanen såsom byggnadstomter och till återstoden, i följd af redan vidtagna fyllningsarbeten, utgör en med körvägar och gångstigar försedd promenadplats, funnit godt att, med upphäfvande af berörde förbud, tillåta att i änsagde del af kvarteret Ålen jemväl hus med eldstäder må uppföras. Dock att, på sätt I äfven hemställt, alla de hus, hvilka förläggas emot Observatorii berget, skola förses med i behörig ordning godkända, prydliga facader emot sagde berg. Hvilket Eder, till kännedom och efter rättelse samt vederbörandes förständigande, härigenom meddelas. Helsingfors, den 21 Januari 1879.

*35363 Störste tillåtna byggnadshöjd vid Observatoriegatan
 Axeln för Astronomiska Observatoriets meridiancirkel 33363*

Samliga höjder hänföra sig till hafvets medelvattensyta
 Tomternas höjd öfver hafvet ses af höjd-
 kurvorna, hvarjemle gatahjulerna äro utsatta
 med större siffror i gathörnen

10 0 50 100 200 300 400 Meter

De röda siffrorna å tomterna beteckna takhöjder
 enligt byggnadsordningen (Taket från listan till
 takkammen anlägges - 2,5 m.)
 De svarta siffrorna beteckna höjderna af det
 föreslagna utsiktsplanot.

Utskottsbetänkande i anledning af förslag till förordning angående den allmänna helsovården i Finland.

Jemlikt Guvernörens öfver länet föreskrift har Magistraten i skrifvelse af den 18 september 1896 anhållit det ville Stadsfullmäktige inkomma med underdånigt yttrande i anledning af det förslag till förordning angående den allmänna helsovården i Finland, som utarbetats af en för ändamålet tillsatt komité; derå Fullmäktige vid sammanträde den 29 i sagda månad uppdragit åt ett särskildt utskott, till hvars medlemmar undertecknade utsetts, att till Fullmäktige afgifva betänkande i ärendet.

Då utskottet för fullgörande af det utskottet ombetrodda uppdrag genomgått ifrågavarande författningsförslag, har utskottet, som ansett sig böra närmare granska endast de delar af förslaget, hvilka beröra stadskommun särskildt eller i sammanhang med landskommun, funnit anledning till följande uttalanden och förslag:

Enligt 2 § mom. 1 af förslaget komme en medlem af Magistraten, utsedd för ett år i sender, att vara sjelfskrifven ledamot i stadens helsovårdsnämnd samt i sådan egenskap skyldig att deltaga i nämndens beslut och ansvara för de åtgärder af nämnden, till hvilka han bidragit. Denna bestämning synes emellertid utskottet icke sammangå med stadgandena i Nådiga förordningen angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 december 1873, och särskildt dess 46 §, i enlighet hvarmed Magistraten i egenskap af stadens styrelse bör öfvervaka lagligheten af Stadsfullmäktiges och de dem underlydande nämnders beslut och öfriga åtgärder. Ändamålet med omordade bestämning i förslaget sådant det framgår af motiveringen i komitébetänkandet, eller att sätta Magistraten i tillfälle att redan vid beslutens fattande i nämnden genom en sin representant göra sina åsikter gällande, afböja en på lag icke grundad eller från administrativ synpunkt olämplig åtgärd samt att med sin personal- och sakkännedom understöda nämnden, skulle efter utskottets tanke lika fullständigt men riktigare ernås genom föreskrift derom att magistraten bör underrättas om tiden för nämndens sammanträden samt vid dem representeras genom sin ordförande eller någon magistratsledamot, med rättighet för denne att taga del i öfverläggningarna, ehuru icke i besluten.

I 4 mom. af samma 2 § sägs att vederbörande provincialläkare är berättigad att vara tillstädes vid helsovårdsnämndens sammanträden, om hvilka under rättelse bör honom tillsändas, samt genom ordföranden låta sammankalla näm-

den, då han finner sådant nödigt. §:ens lydelse medgifver icke något undantag ens för det fall att provincialläkaren är bosatt å annan ort än den, der nämnden sammanträder. Likväl är det uppenbart att brådskande ärenden kunna förekomma, som erfordra nämndens omedelbara sammankallande. Öfverhufvudtaget har förslaget utgått från att provincialläkaren är helsovårdsnämnden och stadsläkaren öfverordnad och har att kontrollera dessa myndigheter, hvilket dock synes utskottet obehöfligt i synnerhet för stad der stadsläkaren såsom exempelvis i Helsingfors är företrädesvis hygieniker. Enligt utskottets åsigt borde åtminstone de större städerna uteslutas ur provincialläkaredistriktet samt få sköta sin helsovård utan sådan ständig inblandning från provincialläkarens sida, som möjliggöres af förslaget.

Med denna utskottets mening låter sig väl förena att provincialläkaren medgifves rätt att öfvervara helsovårdsnämndens sammanträden och taga del i dess öfverläggningar äfvensom att nämnden ålägges att tillhandagå provincialläkaren med nödiga upplysningar om nämndens verksamhet och helsovårdsförhållandena inom kommunen.

Ehuru utskottet är fullt ense derom att helsovårdsnämnden bör ega befogenhet att vid behof låta verkställa sanitära besigtningar äfven i enskildes boningsrum, på sätt i 6 §:en föreslagits samt gällande helsovårdsstadga jemväl innehåller, skulle dock utskottet vilja såsom önskningsmål uttala att denna befogenhet icke skulle nämnden inrymmas i administrativ väg, utan Ständernas medverkan påkallas i alla de fall, då fråga är om att bereda ordningsmakten tillträde till enskildas hem, på sätt för öfrigt redan beträffande husransakan i vissa brottmål skett.

Innan stadsmark indelas till tomter och upplåtes till bebyggande, borde plan vara uppgjord icke blott för områdets torrläggning och afledande derifrån af ytvattnet utan äfven för anläggning af kloaker och afloppskanaler under jord för afledning af affallsvattnet och flytande orenlighet. Emellertid är 11 §:en affattad såsom skulle förstnämnda ändamål vara det hufvudsakliga samt planen för kloaksystemet komma i andra rummet och kunna uppskjutas på obestämd tid. Då komiténs mening väl icke gerna kan vara att §:en skall sålunda förstås, torde §:en böra omredigeras för att erhålla en riktigare lydelse.

Ändamålet med bestämningen i § 14 att, der vattenledning finnes anlagd, vattenposter för kostnadsfri afhämtning skola inrättas i olika delar af staden är, efter hvad äfven ur motiveringen erfares, att bereda den fattigare delen af befolkningen lätt tillgång till godt vatten. Författningsförslaget erbjuder likväl icke några tillfyllesgörande garantier för att de anspråk, som på grund af sagda bestämning kunna ställas på stadskommun, icke skola öfverdrivas. Då man för öfrigt efter utskottets tanke hellre borde söka att verka derhän att den fattigare befolkningen kan erhålla sitt behof af godt vatten tillfredställt i egen gård, äfven om detta icke skulle ske kostnadsfritt utan för ett nominelt pris, samt detta syfte ingalunda skulle befordras utan snarare motarbetas genom förstberörda stad-

gande, torde anförda bestämning saklöst kunna utgå ur författningen samt åt stadsmyndigheterna sjelfva ombetros att ordna ifrågavarande förhållande i öfverensstämmelse med hvad behovet å hvarje särskild ort kräver.

Deremot borde det ingalunda, på sätt i 12 §:en sägs, få ankomma på de lokala myndigheterna att bestämma, huruvida och på hvilka vilkor exkrementiela afsöndringar och affallsvatten från fabriker få i de allmänna kanalerna inledas och således jemväl besluta huruvida och på hvilka vilkor vattenklosett-system får komma till användning. Hittills hafva såsom bekant föreskrifterna härom utfärdats i sammanhang med byggnadsordningarna samt berott på Kejserliga Senatens pröfning och godkännande.

Stadgandet i 18 § derom, att i hvarje stad bör finnas tillräckligt antal för allmänheten upplåtna badhus och om tillfälle dertill gifves simhus, torde såsom fullkomligt obehöfligt böra uteslutas.

Då i 19 §:en föreskrifves att rum, hvars golf ligger lägre än den angränsande markens yta, ej får användas till bostad o. dyl., så är denna bestämning mera sträng än motsvarande stadgande i den för Helsingfors stad nyligen den 3 maj 1895 fastställda byggnadsordning. Enligt 91 § af byggnadsordningen är det tillfylles att rummet till minst tre fjerdedelar af dess höjd på den sida, der rummets fönster äro belägna, och vid den punkt, hvarest afståndet mellan golfvet och marken är störst, ligger öfver markens yta. I öfverensstämmelse härmed torde 2 mom. af anförda § 19 i förslaget böra ändras.

I hvad mån det är tänkbart att, såsom i 21 § bestämmes, helsovårdsnämnden skall kunna „påbjuda inskränkning i antalet personer“, som få mottagas i domstolars sessionsrum, auktionskammare o. dyl., har komitén lemnat oförklaradt.

Om äfven 26 § är temligen ordagrant afskrifven af 9 § i gällande helsovårdsstadga, så synes densamma dock i hvarje händelse tarfva förtydligande derhän att Guvernör och Magistrat bibehållas vid den dem rätteligen tillkommande befogenheten att utfärda nödiga föreskrifter för renhållningen samt åt polisen öfverlemnas blott att öfvervaka efterlefnaden af dessa föreskrifter.

Tillstånd att anlägga fabrik eller utöfva annan näring erfordras, såsom bekant, blott i undantagsfall, och att för dessa några fall föreskrifva infordrande af helsovårdsnämndens yttrande synes utskottet vara mindre nödigt. Med anledning häraf torde 28 §:en böra ur förslaget utgå.

Onekligen är väl utvägen att genom kungörelse i kyrkorna bringa påbud till allmänhetens kännedom föräldrad åtminstone för städerna. Efter utskottets tanke torde därför ur § 37 föreskriften om uppläsning i kyrkorna af föreskrifter, som beträffande stadens helsovård utfärdas, saklöst kunna bortlemnas.

Hittills har såsom känt endast i rättsmedicinska fall liköppning varit obligatorisk. Att utsträcka skyldigheten att låta vidtaga liköppning äfven till de fall der läkaren pröfvar sådant för utredande af smittosam sjukdoms beskaffenhet behöfligt, torde svårigen vara nödigt och är i hvarje händelse högst betänkligt.

Handlingar angående anslag för vattenledningens utsträckning m. m.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 21 Januari 1897.

N:o 22.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse för den 29 December förlidet år hafva Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att, efter Vattenledningskontorets hörande, inkomma med yttrande och approximativ kostnadsberäkning beträffande de anslag, som under närmast följande fem år kunde behövas till vattenledningens utsträckning och erforderliga nybyggnader för vattenledningsverket.

Med anledning häraf får Drätselkammaren äran insända Vattenledningskontorets i saken afgifna utlåtande i afskrift samt derjemte anmäla att Drätselkammaren, ehuru Kammaren ännu icke hunnit slutbehandla det i Vattenledningskontorets skrifvelse omnämnda förslag till vattentorn eller tillbyggnad till vattenborgen, likväl vid granskning af Vattenledningskontorets ifrågakomna kostnadsberäkning funnit densamma i allo välbetänkt; hvarföre Kammaren anser det af Vattenledningskontoret beräknade anslagsbeloppet af 700,000 mark, såsom erforderligt till utförande af ifrågakommande arbeten under åren 1898—1902, kunna läggas till grund vid beräkningen af storleken utaf det obligationslån staden för tillgodoseende af bland annat ifrågavarande ändamål ernar upptaga.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christierson.

John Ugglä.
t. f.

*Afskrift.*HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR,

Helsingfors

den 21 Januari 1897.

N:o 6.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till affordrad uppgift och approximativ kostnadsberäkning öfver de anslag, som under närmast följande qvinqvennum kunna behövas för vattenledningens utsträckning och erforderliga nybyggnader har kontoret äran anföra:

Storleken och beskaffenheten af inrättningarna för vattnets rening, uppfostring, magasinering och transport äro beroende af folkmängden, hvadan för fullgörande af uppdraget främst en beräkning af stadens sannolika innevånareantal år 1902 erfordras. Enligt de i Drätselkammarens årsberättelser ingående tabeller utgjorde antalet kyrkskrifna personer år 1885 51,184, år 1890 61,530 och år 1895 73,820. Beräknadt efter medeltillväxten komme folkmängden att år 1902 utgöra 84,000 och beräknadt efter maximala tillväxten 92,000 personer. Medelkonsumtionen per kyrkskrifven individ och dygn utgjorde år 1890 — 62, 1891 — 62, 1892 — 54, 1893 — 64, 1894 — 53 och 1895 — 55 L. För en folkmängd af 92,000 personer skulle medeldygnkonsumtionen altså utgöra 5,888 a 4,876 m³, och maximala dygnkonsumtionen kan då antagas till 8,000 m³. Gentemot en sådan konsumtion förhålla sig vattenledningsverkets särskilda inrättningar på följande sätt:

A. Anläggningarna i Gammelstaden.

1. Filtrenna.

Dessa kunna regelbundet leverera 8,000 m³ i dygnet, men endast på bekostnad af vattnets kvalitet. Så snart medeldygnkonsumtionen närmar sig 5,000 talet minskas vattnets klarhet och ökas sannolikt bakteriehalten, och då en sådan stegring af konsumtionen kan emotses inträffa under nästa femårsperiod, är det antagligt att mot slutet deraf en ny filterbassin af c:a 600 m² area erfordras. Kostnaden för denna utgör högst 90,000 mark, emedan någon öfverbyggnad derå icke erfordras, hvilket först kan blifva fallet hos de derpå följande.

2. Pumpverket.

De befintliga maskinerna kunna, utan att ångkraft annat än undantagsvis behöfver anlitas, regelbundet leverera 8,000 m³ i dygnet, och erfordras altså tillse vidare ingen utvidgning af pumpverket.

3. Vattenledningspersonalens bostäder.

Ehuru en daglig konsumtion af ända till 8,000 m³ icke kräfver någon ökning af vattenledningens fast anställda personal i Gammelstaden, bör dock angående denna personals nuvarande bostäder framhållas att endast första maskinistens motsvarar medelmåttiga fordringar, hvaremot den åldriga lilla byggnad som inrymmer filterförmannen, andra maskinisten, putsaren och maskinistbiträdet med deras familjer såväl med afseende å utrymme, som bekvämlighet lemna nästan alt öfrigt att önska, hvarjemte ifrågavarande byggnad i hög grad besväras af råttor och annan ohyra. Dels af dessa orsaker, dels emedan de ursprungligen till qvarnen hörande, i samma hus belägna boningsrummen äfven blifvit disponerade för vattenledningspersonalens behof, men en sådan åtgärd endast kan betraktas som provisorisk, vore det önskligt att en tidsenlig kasern för vattenledningens hela ofvan uppräknade personal blefve inom de närmaste fem åren uppförd, hvarefter det gamla och oförbätterligt förfallna trähus, som nu inrymmer största delen deraf, kunde raseras och maskinistens bostad, efter flyttning till annan plats upplåtas för qvarnens behof. Kostnaden för en sådan kasern blefve c:a 36,000 mark, inberäknadt en tvättstuga i stället för den af enkefru Handolin förhyrda, som för framtiden icke lär vara att påräkna.

B. Vattenborgen.

En utförlig redogörelse angående dennas förhållande till konsumtionen ingår i projektet till vattentorn, och framgår deraf att antingen en tillbyggnad till vattenborgen eller ett vattentorn inom staden vore önskvärda och utgöra kostnaderna i hvardera fallet inemot 200,000 mark.

C. Tryckledningarna emellan vattenborgen och pumpverket.

Dessa förslå för en daglig uppfordring af 16,000 m³ och ännu mera, om det nya tryckröret ledes fram till vattenborgen. Detta kan enligt föregående icke erfordras inom närmaste femårsperiod.

D. Tilloppsledningarna emellan vattenborgen och staden eller hufvudrören af 1:a ordningen.

Någon förändring af dessa torde icke vara erforderlig under ifrågavarande tidsperiod.

E. Hufvudrören af 2:a ordningen.

Dessa borde, på sätt som framgår ur projektet till vattentorn, kompletteras i IV och V stadsdelarna för en kostnad af c:a 50,000 mark.

F. Gaturören.

Några af de kilometerlånga 102 mm rörsträckningarna i IV och V stadsdelarna tarfva en nyläggning med ökad diameter, emedan i annat fall, i samma mån som de nu befintliga låga trähusen ersättas med stenhus af större höjd, trycket bliver otillräckligt. Kostnaden kan anslås till 40,000 mark.

G. Utsträckning af vattenledningen.

Denna går i de flesta fall hand i hand med planeringen af nya gator, som i sin tur rättar sig efter behovet af tomter etc. och alltså svärligen på förhand kan med någon säkerhet förutses. Man torde komma sanningen närmast, om man tager medeltalet af de anslag för vattenledningens utvidgning (oberäknadt maskiner, filtra, tryckrör och hufvudrör af 1:a ordningen) som ingå i budgeterna för åren 1888—1897, då bland dessa anslag variationer emellan extremerna nästan inga och ganska betydliga utsträckningar af vattenledningen förekomma. Medeltalet utgör c:a 50,000 mark; motsvarande för en femårsperiod 250,000 mark.

H. Verkstaden med tillhörande boningsrum och magasin.

Någon utvidgning eller förändring af dessa kan knappast ifrågakomma under närmast följande fem år.

Enligt föregående skulle alltså de sannolikt erforderliga anslagen för åren 1898—1902 vara följande:

1. Utvidgning af filtrerna	<i>Smf.</i> 90,000
2. En kasern för vattenledningens personal i Gammelstaden, jemte tvättstuga	” 36,000
3. Tillbyggnad till vattenborgen, respektive vattentorn	” 200,000
4. Komplettering af hufvudrören af 2:a ordningen	” 50,000
5. Förstoring af en del gaturör	” 40,000
6. Utsträckning af vattenledningen	” 250,000
hvar till kunde läggas för oförutsedda behof och till summans afrundning	” 34,000
då hela beloppet blefve	<i>Smf.</i> 700,000

Som ofvan.

C. Hausen.

Afskriftens riktighet bestyrker
Helsingfors Drätselkammare den 21 Januari 1897.

Ex officio:
John Ugglä.
t. f.

Handlingar angående öfverskridandet af särskilda i 1896 års utgiftsstat upptagna anslag.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 7 Jan. 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 15.

Uti skrifvelse af den 27 Augusti sistlidet år sub N:o 199 hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige anmält, att det uti 1896 års budget under hufvudtiteln XIV: *Allmänna arbeten*, 6:te underafdelning: *Hamnar*, upptagna anslaget 7,000 mark för diverse reparationer öfverskridits per 30 Juni med 2,360 mark 62 penni, samt dervid uttalat möjlighet af ifrågavarande anslags ytterligare öfverskridande, utan att dock till något bestämdt belopp kunna uppskatta detsamma. Som Stadsfullmäktige emellertid uti skrifvelse af den 8 påföljande September anmodade Drätselkammaren att inkomma med framställning om det tillskottsanslag, som Drätselkammaren kunde finna för behovet erforderligt, beslöt Drätselkammaren bordlägga ärendet till dess tablån öfver stadskassans inkomster och utgifter under årets tredje kvartal inkommit från Drätselkontoret, för att med ledning deraf möjligen kunna hos Stadsfullmäktige göra icke allenast den anbefalda framställningen utan äfven hemställan om tillskottsanslag till andra, såsom Drätselkammaren hade anledning befara, af Byggnadskontoret öfverskridna årsanslag. Omedelbart efter erhållande af ifrågavarande råbalans, uppmanades också derföre Byggnadskontoret genom utdrag ur Drätselkammarens protokoll för den 22 nästvikne November att afgifva såväl förklaring beträffande de anslag uti budgeten för kontoret, hvilka vid utgången af September månad blifvit öfverskridna, som ock uppgift å beloppen af de tillskottsanslag, som möjligen behöfde för det löpande året utverkas. Som en dylik förklaring likväl icke afgifvits af Byggnadskontoret förrän uti kontorets skrifvelse till Drätselkammaren af den 2 i innevarande månad, har hvarje framställning af Drätselkammaren om tillskottsanslag för år 1896 varit omöjliggjord, men anser sig Drätselkammaren likväl härmed böra i afskrift till Stadsfullmäktige insända återopade skrifvelse, hvilken enligt Kammarens förmenande bör blifva för revisorerne af 1896 års räkenskaper upplysande.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 2 Januari 1897.

Till Drättselkammaren i Helsingfors.

N:o 1.

I Kammarens protokollsutdrag af den 22:dra Oktober 1896 affordrad förklaring angående orsaken till att särskilda anslag för allmänna arbeten under innevarande år blifvit öfverskridna, får Kontoret anföra följande:

De poster i budgeten för allmänna arbeten som blifvit intill denna dag väsentligen öfverskridna äro följande:

	Öfverskridet med <i>Fmk</i> :
Material och handtlångaredagsverken vid mätning	2,462: 60
Expenser	421: 62
Byggnader och lägenheter, underhåll	6,312: 11
Förändring af Barnhemmets inredning	10,500: —
Gator och allmänna platser; diverse reparationer	2,647: 14
Makadamisering af stadens andel af Sandviks Norra kajen	1,169: 72
Vägar: diverse reparationer och renhållning	1,876: 16
Chausséer: diverse reparationer och renhållning	8,943: 09
Hamnar: diverse underhåll	5,107: 63
Ombyggnad af Kaisaniemi parks staket mot Trädgårdsgatan	1,889: 16
Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och Chausséerna i Brunns- parken jemte Ö. och V. Chausséen	3,051: 50
Diverse poster i budgeten	2,967: 22
	Summa <i>Fmk</i> : 47,347: 95

Material och
handtlångare-
dagsverken vid
mätningar.

Under året har jordundersökning och afvägning i och för af Kontoret tilltänkta förslag till större arbeten och stadsplansindelningar blifvit utförda. Sålunda uppgår kostnaden för undersökningsarbetena i och för en tilltänkt afskränningskloak omkring Tölöviken till Fmk 950. För pejlings- och pliktningensarbeten i Edes- och Gräsvikarne har utgifvits Fmk 510. På grund af den nya byggnadsordningens bestämning det kloaks höjdläge invid tomt bör i mätebref antecknas, har Kontoret låtit afväga samtliga instignings schakt, hvarförutom Kontoret verkställt efterforskningar och mätningar i och för bestämmandet af läget af privata anslutningar till stadens kloaknät. Kostnaden för antydda arbeten uppgår till Fmk 750. Ofvan nämnda po-

ster äro de väsentligaste å ifrågavarande konto, å hvilket i öfrigt äro bokförda endast ett flertal mindre belopp.

Orsaken till öfverskridandet af kontot „Expenser“ beror dels på kostnaden för anskaffandet af utländsk litteratur med anledning af frågan om belysningens i staden ordnande efter år 1900 dels af utgifter för anskaffandet af ritningar och fotografier i och för pristämplingen rörande Senatstorgets plantering. Expenser.

För innevarande års budget uppgjordes af Kontoret ett förslag till utgifter för remont af byggnader och lägenheter. Utom att nämnda förslag å en del poster blifvit något öfverskridet, har följande oförutsedda utgifter blifvit å ifrågavarande konto bokförda: Byggnader och lägenheter; remont och underhåll.

Ett flertal smärre remonter i Rådhusannexet	644: 57
Inredning af polishäkte i Hermanstad	750: 94
Brädfodring af karaktärsbyggnaden å Grejus hemman. (Enligt Drätselkammarens förordnande)	283: 31
Remonter i f. d. Baranoffs gård	769: 25
Remonter och eldstadsinredning i sjukhusbarackerna å Alkärr (med anledning af tyfus epidemin)	1,495: 85
Räkning för sotning under 10 år i det numera undanskaffade kokhuset	216: 30
<u>Summa <i>Fmk.</i></u>	<u>4,160: 22</u>

I det af Kontoret uppgjorda specialförslaget till utgifter för remont i stadens lägenheter under år 1896 har följande poster hufvudsakligen blifvit öfverskridna:

	Enligt förslaget. Kostnad.	
Maria sjukhuset	1,209: 60	2,543: 57
Tull- och packhuset	1,175: —	3,245: 19
Saluhallen	1,500: —	2,402: 39

Å en del af posterna förefinnes deremot smärre besparingar.

De beräknade kostnaderna för remonten i Maria sjukhuset hafva öfverskridits på grund af utförandet under sommaren af oförutsedd, på anhållan af sjukhusets epidemiläkare verkställd målning och remont inom sjukhusets epidemi afdelning.

Inom nämnde afdelning hade sprickor i följd af träväggarnes sättning, uppstått i väggbeklädnaden invid brandmurarne, likaledes hade öppningar uppkommit i golf asfaltläggningen invid väggarne. Nämnde sprickor, hvilka försvarade desinficeringen af sjukrummen öfverspändes med väf, hvilken oljemålades.

Inom Nya tull- och packhuset verkställdes hufvudsakligen målningsarbete i större utsträckning än ursprungligen afsedts.

Den beräknade kostnaden för omändring af Barnhemsbyggnaden till folkskolehus har öfverskridits med Fmk 10,500. Den ökade kostnaden beror af följande omständigheter: Förändring af Barnhemmets inredning.

Vid rifning af golfven i öfre våningen framgick att de flesta vaslag voro

starkt angripna af röta, hvilket nödvändiggjorde insättning af nya mellantakvasar. I följd häraf uppstod nödvändigheten att verkställa en i kostnadsförslaget icke förutsedd remont af väggar och tak i flertalet rum i byggnaden. Utom kostnadsförslaget ansåg sig kontoret äfven böra låta icke mindre insätta cementtrappsteg i stället för de befintliga, starkt slitna, jernbeslagna trästegen i uppgångstrapporna till andra våningen, än äfven vattrifva och med kalkfärg bestryka byggnadens yttre väggar. Sist antydda arbete nödvändiggjordes dels genom upphuggandet af nya fönster i väggarne, dels på grund af det vanprydliga utseende huset till sitt yttre företedde.

I sin mon intygade sakförhållandet att öfverskridandet af anslaget för omordade arbete icke berott på högre arbetspriser än i kostnadsförslaget upptagits, kan den omständigheten framhållas, att kostnaden för uthuset, hvilket blifvit utfördt i öfverensstämmelse med Arkitektens ritning och arbetsbeskrifning, uppgår till Fmk 4,119: 43. I kostnadsförslaget ingår denna post deremot med Fmk 5,000.

Gator- och allmänna platser; diverse reparationer. Vidstående konto har öfverskridits med Fmk 2,647: 14. Orsaken härtill har icke sin grund i något under året utfördt större remontarbete, utan måste sökas i den omständigheten, att såväl arealen af stadens gatuandelar som trafiken å dessa ökats under tidsperioden 1892—1896, då deremot det årliga anslaget för underhållet af gatuandelarne förblifvit oförändradt.

Makadamisering af Sandviks Norra kajen. Anslaget för makadamiseringen af Sandviks Norra kajen öfverskreds med Fmk 1,169: 72 på grund af att den invid Sandvikstorget belägna delen af nämnda gata makadamiserades till något större bredd än af Kontoret ursprungligen afsetts.

Vägar; underhåll och renhållning. Anslaget öfverskreds med Fmk 1,876: 16 hufvudsakligen på grund af att en omfattande remont af den i synnerligt dåligt skick befintliga vägen till slakteri inrättningen vid Edesviken under året blef utförd.

Chausséer underhåll och renhållning. Vidstående konto har öfverskridits med Fmk 8,943: 09. Orsaken härtill är dels en under året verkställd grundlig remont af vestra chausséen mellan infarten till Djurgården och den s. k. stadsporten, dels den af intensivare trafik å chausséerna beroende ökningen af renhållningstungan. Af följande tabeller framgår det tillväxten af renhållnings kostnaden under de senaste tre åren hufvudsakligen berott på en ökning af renhållningsmanskapets numerär från 6 till 8 man äfvensom en höjning af manskapets aflöning.

Chausséer renhållning.

År	Arbetsledning	Transport af sopor	Transport af snö	Sopning	Sandning och plogning	Summa Fmk.
1894	2,120	2,267 45	—	5,044 53	119 90	9,551 88
1895	2,520	2,135 25	859 20	5,888 25	390 90	11,793 60
1896	2,520	2,863 85	484 20	8,555 —	221 73	14,644 78

	Antal renhållningsdagsverk	Medel aflöning per dag <i>Fmk</i>
under tiden 27 Jan.—10 Augusti 1894	685	2: 12
” ” ” ” ” 1895	678	2: 08
” ” ” ” ” 1896	740	2: 38

Som ofvan blifvit antydt, ökades manskapets numerär under år 1896 med en man å hvardera chausséerna; likaså höjdes manskapets dagspenning med ett mindre belopp. Sistnämnda åtgärd vidtogs för att vid än nämnda arbete kunna fästa en stadigvarande trupp vana arbetare. Under föregående år hade arbetspersonalen vid chaussée-renhållningen varit underkastade ständiga ombyten, hvilket icke bidragit till arbetets ordentliga utförande. För det nu löpande året kommer Kontoret på försök att minska renhållningsmanskapets numerär å vestra chausséen med en man.

Angående orsaken till öfverskridandet af anslaget för underhåll af kajer och hamnar får Kontoret återhemta hvad i dess skrifvelse af den 24:de Augusti 1896 till Drätselkammaren anförts.

Ombyggnadskostnaden har öfverskridits med Fmk 1,876: 16. Sedan en stor del af förenämnda staket blifvit fullbordadt, underrättades Kontoret det missvisning af instrumenten i det närbelägna Meteorologiska Observatoriet förorsakats i följd af uppställningen af jernstolpar i berörda staket. Efter att hafva meddelat sig angående detta sakförhållande med Drätselkammaren, vidtog Kontoret åtgärd om jernstolparnes aflägsnande och ersättande med dylika af trä å den närmast intill Observatoriet belägna delen af staketet. På grund af berörda omständighet öfverskreds anslaget för ifrågavarande arbete med förenämnda summa.

Anslaget för bevattningen af gator och chausséer har öfverskridits med Fmk 3,051: 50. Öfverskridandet af anslaget är en följd af den ovanligt varma sommaren och deraf beroende intensivare bevattning af gator och chausséer. I budgeten för år 1897 ingår anslaget för ifrågavarande bevattning till ökad belopp eller Fmk 8,000 (mot Fmk 6,500 under år 1896).

Herman Norrmén.

Utskottsbetänkande i fråga om kajbyggnader å Skatudden.

I en till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige stäld skrift har direktionen för Helsingfors Magasins Aktiebolag anhållit att staden måtte redan under innevarande vinter vidtaga med de föreslagna kajarbetena å Skatudden eller åtminstone provisoriska landningsbryggor under vintern anläggas för att betjena trafiken under innevarande års seglation; derå Fullmäktige, till hvilka ansökningen öfverlämnats genom skrifvelse från Magistraten af den 24 november 1896, medels remiss-resolution af den 8 december samma år anmodat Drätselkammaren och Hamnbyggnadsdelegationen att inkomma med yttraden i ärendet, hvilka yttranden borde omedelbart till Fullmäktiges utskott för behandling af förslaget till 1897 års budget insändas.

Sedermera har Drätselkammaren i skrifvelse af den 17 december 1896 hos budgetutskottet anmält att Kammaren, som jemväl erhållit del af en från Hamnbyggnadsdelegationen till Fullmäktige aflåten skrifvelse af den 12 i sagda december månad, hvori ett af delegationen utarbetadt förslag till byggnadssystem för kajanläggningar å Skatudden närmare utvecklas samt framställning göres beträffande de för arbetena behöfliga medel, vid gemensamt sammanträde med Hamnbyggnadsdelegationen i allo omfattat det af delegationen förordade byggnadssystemet samt, med afseende härå, jemväl delegationens förslag beträffande beloppet af det anslag, som för ifrågavarande kajarbeten borde uti nästa års budget upptagas.

I afgifvet betänkande*) har budgetutskottet framhållit att utskottet, i likhet med Drätselkammaren och Magistraten, ansåge ett anslag af 84,600 mark ur återstoden af 1892 års lånemedel böra upptagas för kajarbeten å Skatudden. Men då af sagda lånemedel derefter återstode endast ett belopp af Fmk 63,316: 28, som kunde till detta ändamål användas, och då ifrågakomna arbeten vore beräknade att kosta 624,000 mark, förutom varuskjul m. m., blefve nytt lån af nöden, hvilket åter icke kunde upptagas utan förstärkta Stadsfullmäktiges beslut. Att med det föreslagna anslaget på 1897 års budget påbörja sagda arbeten, vore likväl att gå ett sådant beslut i förväg. Derför borde, efter utskottets tanke, innan något vidare i saken tillgjordes, anmälan göras hos Magistraten om föranstaltande af val till Stadsfullmäktiges förstärkande för handläggning af frågan om upptagande af amorteringslån för utförande af kajarbeten å Skatudden.

*) I tryckta handl. n:o 44 för 1896 sid. 15 och 16.

Vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 29 december 1896 beslöto Fullmäktige, vid föredragning af budgetbetänkandet samt Hamnbyggnadsdelegationens och Drätselkammarens omförmälda skrifvelser, att med afseende å ärendets vigt och det förslag, som budgetutskottet i förestående måtto framställt, låta underkåsta ärendet ytterligare beredning genom ett särskildt utskott af tre personer, till hvilket utskott derjemte skulle remitteras direktionens för Helsingfors Magasins Aktiebolags berörda skrifvelse; och blefvo undertecknade till medlemmar i utskottet utsedde.

Hamnbyggnadsdelegationens och Direktionens för Helsingfors Magasins Aktiebolag omordade skrifvelser jemte ett förstnämnda skrifvelse åtföljdt kostnadsförslag lyda som följer:

HELSINGFORS
HAMNBYYGNADSDELEGATION.

Den 12 December 1896.

N:o 17.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan arbetena för hamnbanans framdragande till Skatudden jemte spårutläggningen derstädes till den utsträckning, hvori sådan jemlikt Stadsfullmäktiges den 28 December 1894 fattade beslut tills vidare komme att ega rum, under sistvikne sommar blifvit fullbordade, har Hamnbyggnads Delegationen trott tiden vara inne att upptaga till behandling frågan om utförandet af den planerade kajanläggningen å Skatudden. Genom tillkomsten af de nya kajerna i Södra och Sandvikshamnarne torde visserligen behofvet af kajutrymme för närvarande vara på ett tillfyllesgörande sätt tillgodosedt, men det raska uppsving, som skeppsfarten härstädes under senaste år företett, gifver anledning att antaga att en förändring uti detta förhållande inom några år kan komma att inträda.

Under sådana omständigheter och då utförandet af den projekterade kajen å Skatudden tager i anspråk en icke obetydlig tid, särskildt om dervid tillämpas det byggnadssystem, hvilket Delegationen här nedan anser sig böra förorda såsom det på samma gång solidaste och i ekonomiskt afseende förmånligaste, torde med påbörjandet af ifrågavarande kajbyggnadsarbete icke längre böra uppskjutas.

Enligt det för omordade kajanläggning tidigare projekterade byggnadssystem, skulle kajmuren hvila på i botten inslagna pålar med undantag af på några ställen, der det ringa afståndet till fast botten nödvändiggjorde användandet af kistor. Bakom kajmuren skulle utfyllas spint och på denna ett jordlager. — Kostnadsförslaget för kajen utförd enligt detta byggnadssystem, som tidigare kommit till

användning vid uppförandet af Magasinskajen, uppgår till c:a 1,100,000 mark, hvar-till kommer kostnaden för jernvägsspår, vatten- och afloppsledningar m. m. c:a 250,000 mark. Emot tillämpandet af detta byggnadssätt kan emellertid anmärkas att tillfälle derigenom icke beredes för tillgodogörandet vid kaj anläggningsplaneringen af de ansenliga stenmassor, som utfalla vid planeringen af gator och tomter å Skatudden, och hvilkas borttransporterande på längre håll väsentligen komme att fördyra sagde planeringsarbeten och följaktligen äfven förminska värdet af tomterna i denna väl-belägna stadsdel. På grund här af har Byggnadskontoret utarbetat här bifogade nya förslag till byggnadssystem för ifrågavarande kajbyggnad, öfverensstämmande i hufvudsak med det, som kommit till användning vid jernvägsmolon i Sandvikshamn. Sistsagde byggnadssätt afser, såsom bekant, att kajmuren uppföres å kistor, hvilka, efter bortmuddring af de lösa jordlagren och efter försiggången stenutfyllning i den uppmuddrade grafven, genom belastning med sten nedsänkas till sålunda bildadt fast botten. Genom användandet af en sådan konstruktion har Byggnadskontoret kunnat reducera kostnaden för sjelfva kajbyggnaden till 624,000 mark. Härvid har emellertid förutsatts att den till fyllning uti och bakom kistorna erforderliga stenkvantiteten, som kan uppskattas till c:a 75,000 kub. meter, komme att utan vidare kostnad erhållas från gatu- och tomtplaneringar å Skatudden, hvarför i kostnadsförslaget observerats endast en utgift af 1 mark per kub. m. för afstjelpningen och utbredningen af stenen å behörigt ställe. En följd här af är emellertid att arbetet måste fördelas å en längre tidsperiod, enligt Delegationens beräkning omkring sex år, enär man icke med någon visshet kan påräkna att under kortare tid erhålla en så stor mängd stenutfyllning, som nu nämnda, samt det icke kunde anses blifva ur ekonomisk synpunkt fördelaktigt att forcera gatuplaneringarne å Skatudden endast i syfte att öka tillgången på sprängsten. Någon nämnvärd olägenhet kan den längre byggnadstiden icke anses utgöra i förhållande till de afsevärda fördelar, som vinnas dels genom en betydligt minskad kostnad, dels genom en solidare konstruktion. Skulle så inträffa att trafikens starka tillökning under de närmaste åren ovilkorligen påkallade större kajutrymme, än de redan färdiga kajerna erbjuda, kunna provisoriska anordningar utan större svårigheter vidtagas, hvarigenom den under uppförande varande nya kajen å Skatudden kunde åtminstone delvis göras tjänstbar för sjöfarten. I hvarje fall har Byggnads Delegationen tänkt sig att redan under instundande sommar strandområdet mellan varrantmagasinet och den provisoriska lastningsbryggan å Skatudden skulle så mycket planeras att provisoriska, lätta lastningsspår derstädes kunde af trafikanterne utläggas.

Vidkommande slutligen frågan om anvisande af medel för kaj anläggningsplaneringen får Delegationen upplysa att af det utaf 1892 års lån för kajbyggnader reserverade beloppet numera återstå endast c:a 140,000 mark, hvarför och då till kostnaden för sjelfva kajbyggnaden ännu bör läggas utgifterna för jernvägsspår, varuskjul m. fl. anläggningsplaneringar, ett belopp af omkring en million mark ytterligare borde för ändamå-

let anskaffas, hvilket lämpligen torde böra ske genom upptagande af lån på längre återbetalningstid.

På grund af hvad ofvan anförts får Hamnbyggnadsdelegationen vördsamt hemställa

att Stadsfullmäktige ville godkänna det af Delegationen förordade byggnadssystemet för kajbyggnaden å Skatudden, samt för det projekterade muddringsarbetet instundande år anvisa ett anslag af 84,600 mark att utgå ur återstoden af det för hamnbyggnader reserverade beloppet af 1892 års lån, samt

att Stadsfullmäktige ville för fullbordandet af ifrågavarande kajanläggning och andra dermed i samband stående arbeten reservera af lånemedel ett belopp af en million mark.

På Hamnbyggnads Delegationens vägnar:

Alfred Norrmén.

Kostnadsförslag

till Kajanläggning längs Skatuddens södra strand, längd 700 meter.

		<i>Frnc</i>	<i>pt.</i>	<i>Frnc</i>	<i>pt.</i>	<i>Frnc</i>	<i>pt.</i>
Kajbyggnad 700 meter.							
47,000 m ³ muddring till 9.5 meters djup	å	1.00	47,000	—			
10,000 m ³ " " 10 å 14 m. "	å	3.00	30,000	—			
45,000 m ³ sten till bank under kistorna	å	1.00	45,000	—			
10,000 m ² utjemning af stenbank . . .	å	2.50	25,000	—			
25,000 m ² stockvägg till sänkkistor . .	å	5.00	125,000	—			
5,000 l. m. följare 22 × 22 cm.	å	2.00	10,000	—			
5,000 l. m. trättstock	å	0.75	3,750	—			
30,000 m ³ sten till fyllning i kistorna	å	1.00	30,000	—			
1,500 m ³ bokad sten till utjemning af föregående	å	5.00	7,500	—			
3,500 m ³ kajmur i cement	å	30.00	105,000	—			
50 st. förtöjningsringar	å	150.00	7,500	—			
700 l. m. hvilare	å	15.00	10,500	—	446,250	—	
Transport			—	—	446,250	—	—

Transport	—	446,250	—	—
Utfyllning och planering bakom kajmuren.				
210,000 m ³ fyllning bakom kajmuren à 0.10	21,000	—	—	—
50,000 m ² nyläggning med fältsten à 2.00	100,000	—	121,000	567,250
C:a 10 % tillskott för arbetsledning etc.	—	—	—	56,750
Summa <i>Smc</i>	—	—	—	624,000
Arbetet utföres under 6 år enligt följande fördelning:				
1897.				
Muddring till fast botten längs hela kajlinien .	—	77,000	—	—
Diverse	—	7,600	—	84,600
1898.				
45,000 m ³ sten till bank under kistorna à 1.00	45,000	—	—	—
120 l. m. sänkkista à 234.00	28,080	—	—	—
5,100 m ³ sten till fyllning i d:o à 1.00	5,100	—	—	—
257 m ³ bokad sten till utjemning af föreg. à 5.00	1,285	—	—	—
Utfyllning bakom kistan	3,000	—	82,465	—
Diverse	—	—	8,235	90,700
1899.				
240 l. m. sänkkista à 234.00	56,160	—	—	—
10,200 m ³ stenfyllning i d:o à 1.00	10,200	—	—	—
120 l. m. kajmur à 176.00	21,120	—	—	—
514 m ³ bokad sten till utjemning af fyllningen à 5.00	2,570	—	—	—
Utfyllning bakom kista och kajmur	6,000	—	96,050	—
Diverse	—	—	9,650	105,700
1900.				
240 l. m. sänkkista à 234.00	56,160	—	—	—
10,200 m ³ sten till fyllning i d:o à 1.00	10,200	—	—	—
514 m ³ bokad sten till utjemning af föreg. à 5.00	2,570	—	—	—
120 l. m. kajmur à 176.00	21,120	—	—	—
Utfyllning bakom kista och kajmur	6,000	—	—	—
Stensättning å färdig kajyta	20,000	—	116,050	—
Diverse	—	—	11,650	127,700
Transport	—	—	—	408,700

	Transport			
1901.	—	—	—	408,700
100 l. m. sänkkista à 233.50	23,350	—	—	—
4,500 m ³ sten till fyllning i d:o à 1.00	4,500	—	—	—
215 m ³ bokad sten till utjemning af föreg. à 5.00	1,075	—	—	—
120 l. m. kajmur à 176.00	21,120	—	—	—
Utfyllning bakom kista och kajmur	6,000	—	—	—
Stensättning å färdig kajyta	30,000	—	86,045	—
Diverse	—	—	8,655	94,700
1902.				
340 l. m. kajmur à 175.40	59,640	—	—	—
Stensättning å återstående delen af kajytan	50,000	—	109,640	—
Diverse	—	—	10,960	120,600
<i>Summa Inf.</i>	—	—	—	624,000

Helsingfors stads Byggnadskontor i December 1896.

Herman Norrmén.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Hos Herrar Stadsfullmäktige få vi härmed vördsamt anhålla, att frågan om utförande af kajer längs Skatudden måtte vid behandlingen af stadens budget för nästkommande år tagas under ompröfning.

Behovvet af kajer derstädes gör sig nemligen alltmer gällande.

Af Magasins Aktiebolagets magasinier är större delen redan uthyrd och äfven de öfriga, hvilka vi dock ansatt oss böra reservera för tullbehandlingen och varrantrörelsen, skulle med lätthet kunnat uthyras. Det af Handlanden G. Strömberg uppförda magasinet torde likaledes vara till största delen upptaget, hvarjemte upplagsplatser tagits i anspråk på det staden tillhöriga, till Magasins Aktiebolaget på arrende upplåtna området invid bolagets magasinier. Det torde därför icke vara tvifvel underkastadt att en stor del af stadens varutrafik redan inom den närmaste framtiden kommer att koncentreras på Skatudden.

Emellertid finnes derstädes nu endast en provisorisk landningsbrygga; och

om än några fartyg lagt till vid densamma, nemligen tvenne lastade med spanmål, ett med salt och en större ångare med kol, så har dock i afsaknad af kajer lossningen af varor, destinerade till Skatudden, för öfrigt skett annorstädes och varorna sedan per jernväg förflyttats till destinationsorten. Det är därför uppenbart att anstalter måste vidtagas för att bereda fartyg ökad möjlighet att lägga till vid Skatudden, i hvilket fall kommunikationen mellan fartyg och magasin, såsom äfven betröffande de nämnde mjöllasterna egt rum, kunde underlättas medelst användande af mindre spårvägar.

Med afseende å det anförda och då den betydande stegring, trafiken på hamnbanan haft att uppvisa, låter emotse enahanda ökning äfven af varuomsättningen på Skatudden våga vi hoppas att Stadsfullmäktige skola besluta att låta redan under instundande vinter vidtaga med kajarbetena på Skatudden, helst kajerna i deras helhet icke under de närmaste åren behöfde komma till utförande utan arbetena derpå kunde fortskrida småningom i mon af behof.

Men om Herrar Stadsfullmäktige finna tiden ännu icke vara inne att sålunda lägga slutstenen i den för hufvudstadens trafikförhållanden så betydelsefulla hamnbanabyggnaden, tro vi oss kunna emotse att åtminstone provisoriska landningsbryggor under vintern anläggas, så att trafiken redan under nästa seglation kan betjena sig af dem.

Helsingfors den 21 November 1896.

Direktionen för Helsingfors Magasins Aktiebolag.

Julius Tallberg.

K. H. Renlund.

Gustav Paulig.

Vid granskning af Hamnbyggnadsdelegationens ifrågavarande framställning har utskottet icke funnit något att anmärka hvarken mot delegationens förslag i allmänhet eller mot det för kajbyggnaderna å Skatudden förordade byggnadssystemet, hvilket utskottet förty får tillstyrka, så mycket snarare som berörda byggnadssätt redan tidigare med framgång kommit till användning vid kajarbetena i Sandviks hamn. Icke heller har utskottet funnit någon möjlighet att, utan att öfverhöfvan fördyra arbetet, förkorta den tid af förslagsvis sex år, som enligt delegationens betänkande erfordras för arbetenas slutförande. Då emellertid icke blott frågan om anskaffande af nödiga medel för företaget genom lån på längre återbetalningstid än två år utan förslaget i dess helhet i anseende till dess omfattning torde

böra ankomma på pröfning af Fullmäktige i förstärkt antal, så får utskottet vördsam- samt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att hos Magistraten anhålla om val af förstärkte Stadsfullmäktige för frågans behandling;

hvarjemte utskottet under förutsättning af bifall härtill vidare får hemställa

att förstärkte Stadsfullmäktige ville till utförande godkänna kajarbetena å Skatudden i enlighet med Hamnbyggnadsdelegationens förslag samt

för fullbordande af ifrågavarande kajanläggning och andra dermed i samband stående arbeten anvisa å lånemedel ett belopp af en million mark.

Vidkommande direktions för Helsingfors Magasins Aktiebolag ansökan om utläggande af provisoriska landningsbryggor under vintern å Skatudden har utskottet hos stadsingenjören anhållit om yttande, i hvad mån denna ansökan kunde tillmötesgå. Till svar härpå har utskottet fått emottaga närslutna ritning jemte kostnadsberäkning, innefattande förslag till en 80 meter lång och 10 meter bred landningsbrygga vid 8 meters djup å Skatuddens sydöstra strand utanför warrantmagasinen. Enligt sagda beräkning komme bryggan att kosta 69,000 mark, men borde detta belopp icke afskräcka från arbetet. I sjelfva verket komme nemligen detsamma att endast gå ut på utförandet omedelbart af en sträcka utaf den nya kajen å Skatudden och kostnaden sålunda till största delen, eller på ett belopp af omkring 6,000 mark när, komma sistnämnda arbete till godo. Uti årets budget har redan eventuellt och under förutsättning, att förstärkte Stadsfullmäktige skulle samtycka till upptagande af lån för kajarbetena å Skatudden, anvisats 84,600 mark för dessa arbeten ur den för hamn- och kajarbeten disponibla återstoden af 1892 års lån, och om äfven detta anslag varit afsedt att bekosta muddringen derstädes, skulle, efter hvad äfven stadsingenjören hos utskottet upplyst, hinder icke möta anordnandet af arbetena å kajbyggnaden sålunda att främst den del af kajen, som ligger invid warrantmagasinen, skulle komma till utförande på sätt stadsingenjörens förslag utvisar.

I händelse förstärkte Stadsfullmäktige bifalla till framställningen beträffande kajarbetena å Skatudden, torde derfor ordinarie Fullmäktige besluta

att låta dessa arbeten utföras sålunda att under innevarande vinter den del af kajen, som ligger invid Skatuddens sydöstra strand,

skulle byggas färdig på sätt och så långt stadsingenjörens förslag utvisar.

Helsingfors, den 29 januari 1897.

Aug. Granfelt.

Edvin Bergroth.

Waldemar Aspelin.

Kostnadsförslag

för anläggning af en 80 meter lång kajsträcka längs Skatuddens syd-östra strand.

13,000 m ³ muddring	å 2.00	26,000	—		
9,000 m ³ stenutfyllning till fundament under kistorna	å 1.00	9,000	—		
26,000 m ² stockvägg	å 6.50	16,900	—		
3,500 m ³ stenutfyllning i kistorna	å 1.00	3,500	—		
480 m ² utjemning af d:o	å 2.00	960	—		
200 l. m. följare till vertikalbärare af brolocket	å 2.00	400	—		
240 l. m. öfverslagsbjelk	å 4.50	1,080	—		
1,200 l. m. vasar af stock	å 1.00	1,200	—		
800 m ² brolock af 3" plank	å 3.00	2,400	—		
80 l. m. hvilare	å 8.00	640	—		
4 st. pällare	å 20.00	80	—		
1,000 l. m. försträfnings af utskottsplank C:a 10 % tillskott för arbetsledning och diverse	å 0.70	700	—	62,860	—
				6,140	69,000

Obs! Kostnad för utfyllning och planering af banken mellan kajen och stranden är icke observerad.

Helsingfors stads Byggnadskontor den 28 jan. 1897.

Herman Norrmén.

Handlingar rörande Helsingfors stads räkenskaper och bokslut för år 1896.

Sedan Helsingfors stads räkenskaper för sistförflutna år, 1896, numera afslutats och inom i kommunalförfattningen bestämd tid aflemnats till Magistraten, för att tillställas de af rådhusstämman utsedda revisorerne till granskning, får Drätselkontoret, likmätigt den för Kontoret fastställda instruktionen, meddela efterföljande berättelse öfver räkenskaperna och bokslutet för redogörelseåret 1896.

Utgifter.

I. *Stadens skulder.* Af det i staten för år 1896 upptagna amorteringsanslaget har användts till betalning af återstoden af stadens gäld till

Finlands statskontor	Fmç 11,991: 85
till amortering å obligationslånen	" 76,300: —
„ amortering å det mot utfärdade partialförskrifningar upptagna lånet	" 50,000: —
samt öfverförts till chausséeobligationernas amorteringsfond	" 6,000: —
	Fmç 144,291: 85

Den 1 November 1895 utlottades af stadens obligationslån följands N:ris till inlösen den 1 maj 1896:

Vattenledningslånet af år 1876: Litt. A. å 1,000 Fmç N:ris 163, 171, 217, 246, 425, 490. Litt. B. å 500 Fmç N:ris 44, 50, 215, 397, 422, 617, 656, 692, 716, 749, 762, 806, 848, 977, 1,003, 1,077, 1,299, 1,306, 1,437. Litt. C. å 200 Fmç N:ris 14, 33, 102, 104, 183, 188, 356, 470, 478, 594, 612, 661, 748, 753, 775, 787, 862, 987, 1,054. Vid årsskiftet utestå oinlösta:

Ser. B. N:o 874	Fmç 500: —
„ C. N:ris 183, 377, 1,181 å 200	" 600: — Fmç 1,100: —
afgår för inlösta kuponger	— — " 190: —
	Fmç 910: —

Nybyggnads- och regleringslånet af år 1892. Utlettade: Litt. A. å 3,000 Fmç N:ris 7, 34, 47, 108. Litt. B. å 1,000 Fmç N:ris 26, 140, 197, 203, 282, 314, 342, 348, 374, 379, 397, 439, 441, 508, 517, 536, 666, 669. Litt. C. å 500 Fmç N:ris 129, 209, 254, 257, 342, 361, 380, 429, 440, 538, 549, 558, 570, 647, 739, 754, 767, 769, 788.

Ultimo December 1896 utestodo oinfriade:

Ser. A. N:ris 94, 108 å 3,000 Fmç	Fmç 6,000: —
„ B. N:ris 41, 197, 203, 314, 439, 441, 450 å 1,000 Fmç	" 7,000: —
„ C. N:ris 254, 429, 432, 440, 570, 648, 707, 754, 767, 769, 776, 777 å 500 Fmç	" 6,000: — Fmç 18,500: —
afgår för inlösta kuponger	— — " 855: —
	Fmç 17,645: —

Å kredit sidan af kontot balancerar 1,000 mark, utgörande beloppet af en icke förfallen obligation, till hvilken talongen förkommit, och som inlösts på grund af Stadsfullmäktiges d. 5 maj 1896 derom fattade beslut.

Obligationslånet af år 1892. Utlottade per $\frac{1}{5}$ 1896: Litt. A. à 5,000 *Fmyc* N:ris 47, 280. Litt. B. à 1,000 *Fmyc* N:ris 274, 567, 718, 1,073, 1,099. Litt. C. à 500 *Fmyc* N:ris 172, 380, 975, 1,394, 1,636.

Af detta lån utestodo vid kalenderårets utgång oredovisade af de bankinstitut, som öfvertagit lånet och jemväl besörja inlösen af förfallna obligationer och kuponger, följande förfallna obligationer:

Ser. B. N:ris 274, 713, 1,099 à 1,000 <i>Fmyc</i>	<i>Fmyc</i> 3,000: —	
” C. N:o 653	” 500: —	<i>Fmyc</i> 3,500: —
afgår för inlösta kuponger	— —	” 90: —
		<i>Fmyc</i> 3,410: —

Af förfallna kuponger utestodo vid årsskiftet		
till chausséelånet	<i>Fmyc</i> 300: 60	
” vattenledningslånet	” 2,955: —	
” nybyggnads- och regleringslånet	” 4,387: 50	<i>Fmyc</i> 7,643: 10
samt oredovisade af 1892 års obligationslån ett belopp af <i>Fmyc</i> 63,326: 25.		

I ränta på kassakreditivet å 700,000 *Fmyc*, som i staten upptagits med 8,000 mark, har tagits i anspråk endast 3,718: 97, emedan återstoden af kreditröntan påförts lånens för inköp af Gumtäckte räntekonto, hvilka lån med kreditivet likviderats.

II. *Stadens embetsverk.* Sedan från kontot Magistratens och Rådstufvurättens aflöningar afförts resp. *Fmyc* 1,166: 66 och *Fmyc* 2,487: 49, hvilka summor stadsfiskalerna Albrecht och Mesterton, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 21 November 1896, äro skyldiga återbära till staden, men dem de ännu ej kunnat förmås likvidera, förefinnes å ofvansagda konto en besparing af 5,829 mark 27 penni, uppkommen dels genom förutnämnde öfverföring, dels genom bortfallandet för en del af året af fiskalernes arvodestillskott och justitierådsmannens vid Magistraten ålderstillägg.

III. *Kommunalförvaltningen.* Drätselkammarens expensanslag, 7,000 mark, synes varit för knappt tillmätt, då redan annonskostnaderna *Fmyc* 3,383: 84 och tryckningen af berättelsen öfver stadens kommunalförvaltning *Fmyc* 3,839: 10, sammanlagdt öfverstiga anslagsbeloppet, som äfven öfverskridits med 2,033 mark 88 penni.

Å Trafikkontorets expenskonto har uppstått en mindre besparing enär konfiktionsmagasinet varit förhyrdt endast åtta månader af året.

Hamnkontorets aflöningsanslag är öfverskridet med 784 mark 99 penni, beroende detta på ökade uppbörds procenter åt hamnkaptenen och bokhållaren.

Byggnadskontorets aflöningskonto understiger med 180 mark 24 penni den beräknade utgiften, emedan yngre skogsvaktsyslan stått ledig under 3 månader.

Anslaget för material och handtlangare dagsverken vid mätningar har öfverskridits med inemot 2,900 mark. Utöfver de vanliga kostnaderna, hafva härmed bestridts afvägningar för en tilltänkt afskärningskloak kring Tölö viken, särskilda pejlings- och pliktningensarbeten i Gräs- och Edesvikarne samt afvägningar för utrönande af kloakhöjdläget invid tomterna, hvarom uppgift, enligt den nya byggnadsordningens föreskrift, bör i mätebrefven intagas.

Byggnadskontorets expenser hafva jemväl uppgått till 910 mark 16 penni utöfver den beräknade kostnaden, emedan Kontoret, med anledning af frågan om gatubelysningen i staden efter år 1900, nödgats införskrifva en del utländsk litteratur, hvarjemte pristäfflingarne angående planteringar å senatstorget förorsakat utgifter för ritningar och fotografier.

IV. *Gatubelysningen*. Samtliga konto under denna hufvudtitel hafva lemnat öfverskott, uppgående sammanlagdt till *Smk*: 5,808: 47.

V. *Brandverket*. Å anslaget för brandstallet har uppstått en mindre besparing, då af beräknade 23,000 kilogram hafre endast c:a 22,400 förbrukats samt skoningen af hästarne derjemte ställt sig billigare, då den numera verkställes af brandverkets eget folk.

VI. *Polisinrättningen*. Besparingen å aflöningskontot förorsakas af att endast 600 mark af Stadsfullmäktiges den 16 Juni 1896 beviljade anslag å 1,300 mark för aflönande af extra konstaplar i och för lönnkrögeriets bekämpande, åtgått.

Kostnaderna för polisstallet uppgå ej heller till den härför beräknade summan, hvilket dock torde hufvudsakligen bero derpå att fourageräkningar för årets tre sista månader ej innan bokslutet infåtts. Anslaget för diverse utgifter lemnar ett öfverskott af 783 mark 28 penni, till större delen besparing å aflöningsarna för kvinliga biträden.

VII. *Sundhets- och sjukvården*. Kostnaderna för Maria sjukhus, hvilka in summa på pennitalet uppgå till det i staten bestämda beloppet, differera, hvad fördelningen på sjukhusets skilda afdelningar beträffar, betydligt med de särskilda anslagsposterna. Sålunda visa konti Maria sjukhusets epidemiska och icke epidemiafdelning en brist å resp. 2,042 mark 42 penni och 5,778 mark 22 penni, medan ekonomiafdelningen lemnar ett öfverskott af 7,820 mark 64 penni. Af årsberättelsen för senaste år, där å sid. 23 en tabell öfver inrättningens ekonomi förekommer, framgår att detta förhållande beror på ökade kostnader för medicinalier (hvari äfven inköp af instrument ingår) samt att inredningen af det bakteriologiska laboratoriet betydligt öfverstigit den därför anslagna summan, hvarjemte å andra sidan en ej obetydlig besparing, c:a 5,000 mark, å kosthållningsanslaget förefinnes.

VIII. *Fattigvården*. De under denna hufvudtitel ingående anslagsposterna äro äfven i år delvis ansenligt öfverskridna, på sätt af tabellen öfver bokslutet synes. Inalles belöper sig bristen å fattigvårdens budget, då äfven inkomstposterna medräknas, till en summa af *Smk*: 11,604: 45.

De som ständiga rubricerade understöden fördela sig å:

Månatliga bidrag å understödsbref	<i>Smk</i> : 43,161: 10
För i staden utackorderade	” 9,645: 33
För å landsbygden utackorderade	” 53,782: 03
I särskilda inrättningar intagne	” 4,674: 84
	<hr/>
	Summa <i>Smk</i> : 111,263: 30

Nästköregående år utgjorde samma poster:

Månatliga bidrag å understödsbref	<i>Små</i>	44,482:—
För i staden utackorderade	”	9,880: 30
För å landsbygden utackorderade	”	49,474: 36
I särskilda inrättningar intagne	”	8,707: 19
	Summa <i>Små</i>	112,543:85

Anslagen för sjuk- och dårvård samt läkemedel äro betydligt öfverskridna, då utrymmet i fattiggården och dess anstalt för sinnessjuka är fullt anlitadt och nytillkomna patienter sålunda inrymts mot ersättning i statens inrättningar. Att kostnaden för fattiggården öfverstigit den beräknade torde närmast föranledts af de dyra vedprisen och ökad beklädnadsbehof.

IX. *Undervisningsväsendet.* En mindre besparing å anslaget för realskolan har uppstått, sedan nämnda skola med vårterminen 1896 upphörde och å kontots kreditsida införts försäljningspriset för en del realiserade möbel.

Folkskolornas flesta konti förete betydande besparingar, särskildt är detta fallet med afföningarne, som uppvisa ett öfverskott af *Små* 16,630:24. Kontot för folkskolornas möbel är deremot, trots ett beviljad tillskottsanslag å 3,000 mark, öfverskridet med 903 mark 15 penni, enär skolorna i det nyinköpta Barnhemmet och sex å villalägenheten Surutoin upphyrda klassrum kräft fullständig uppsättning af mobilier.

X. *Allmänna onera.* Den å kontot inkvarteringskostnader förekommande besparingen å *Små* 21,230:13 motsvaras af en lika stor som brist upptagen post å inkomstsidan under hufvudtiteln VI. Diverse.

XI. *Vattenledningen.* Kontot driftkostnad för pumpverket är öfverskridet med 1,068 mark 59 penni, emedan en ny, för pumpverket erforderlig, elektriskt vattenståndsmätare under året uppköpts. Anslaget för resemedel har ej under året lyftats.

Kostnaderna för privata anslutningar och uppsättning af vattenmätare belöpa sig till *Små* 57,262:23, hvaremot för sagda arbeten debiterats *Små* 65,825:31, vinst således *Små* 8,565:08.

XII. *Saluhallen.* Utgifterna för saluhallen hafva uppgått till *Små* 5,980:89 eller 1,069 mark 11 penni mindre, än den beräknade summan. Af besparingen hänför sig *Små* 837:15 till belysnings- och *Små* 231:96 till renhållningskostnaden.

XIV. *Almänna arbeten.* Underhållet af stadens hus och byggnader har uppgått till 7,656 mark 63 penni utöfver det i staten anvisade anslaget. Orsaken härtill är att söka dels i att årets remontarbeten ställt sig dyrare än beräkningen, dels i att en del oförutsedda remonter i f. d. Krookska och Baranoffska gårdarne varit nödvändiga, samt att ur anslaget bestridt extra arbeten, såsom inredning af polishäkte i Hermanstad, brädfordring af karaktärsbyggnaden å Grejus och diverse förändringar i kolerabarackerna, försakade af dessas användning till tyfuslasarett.

Kostnaderna för inredning och förändring af Barnhemmets forna hus, i och

för dess användning till folkskolelokal, har belöpt sig till *Fmk*: 111,463:43 eller 9,967 mark 53 penni utöfver anslagssumman. Vid rifning af golfven i öfre våningen befunnos nemligen de gamla vaslagen starkt angripna af röta, hvarför de måste med nya ersättas. En följd häraf var åter extra remont af tak och väggar i ett flertal rum. Utöfver kostnadsförslaget insattes derjemte cementtrappsteg i stället för de gamla trätrapporna, hvarjemte yttre puts af huset ansågs erforderlig.

Anslaget för gator och allmänna platsers underhåll, *Fmk*: 9,000:—, synes vid gatunätets fortfarande utsträckning och tilltagande trafik icke vara tillräckligt, hvarför detsamma äfven för 1896 öfverskridits med 2,884 mark 13 penni.

Makadamiseringen af stadens andel i Sandviks norra kajen midtemot tomterna N:o 11 och 13 har ställt sig 1,347 mark 66 penni dyrare, än i staten beräknats, emedan den invid Sandvikstorget belägna delen af gatan makadamiserades till större bredd än ursprungligen afsetts.

Underhållskostnaderna för vägar hafva med c:a 2,600 mark öfverstigit anslaget, enär vägen till slagtinrättningen vid Edesviken, som befann sig i ytterst dåligt skick, underkastades en omfattande remont.

Anslaget för underhåll af chausséerna, hvarmed äfven desammas renhållning bestrides, har med hänsyn till genom starkt ökad trafik stegrade renhållningskostnader visat sig otillräckligt. Derjemte har en grundlig remont af vestra chausséen mellan infarten till Djurgården och den s. k. stadsporten utförts under året. Anslaget har på grund häraf öfverskridits med 10,033 mark 21 penni.

Det under rubriken Hamnar upptagna remontanslaget, 7,000 mark, har jemväl öfverskridits med ej mindre än 5,572 mark 71 penni. Orsaken härtill är, att några vid statens uppgörande oförutsedda remonter härur bestridits, såsom omläggning af planklocket å en af lossningsbroarne i Sörnäs, där nya vasor insatts, då de gamla voro af röta angripna. Redan detta arbete kräfde en kostnad af c:a 2,500 mark. Ombyggnad af en del af sidomuren i östra katerhamnen under Kejsarliga slottet samt bortsprängning och undanskaffande af ett fartygsvrak invid Hanaholmen hafva dessutom påförts detta konto.

Underhållet af hägnader har belöpt sig till *Fmk*: 1,926:66, emot anslagna 1,000 mark, då ett parti jernstängsel för vinterbehof, utöfver den vanliga remonten, under året uppköpts. Ombyggnad af staketet mellan Kajsaniemi park och Trädgårdsgatan har kräft en merkostnad af 1,889 mark 16 penni, beroende på att de redan uppsatta jernstolparna måste utbytas mot sådana af trä på vestra delen af planket, enär meteorologiska observatoriet anmälte, det deras instrument rönte inflytande af metallstolparnes närhet.

Renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar har, till följe af de starka snöfallen, ställt sig c:a 4,500 mark dyrare än i staten beräknats, liksom äfven kostnaderna för bevattning af gator m. m. med 3,051 mark 55 penni öfverstiga anslagssumman, emedan den ovanligt varma och torra sommaren gjorde en intensivare bevattning nödvändig.

XVI. *Diverse.* Anslaget för ved och belysning har antagligen till följd af stegrade vedpris öfverskridits. Äfven Stadsfullmäktiges dispositionsmedel för året hafva med 6,326 mark 20 penni öfverstigit den i staten fixerade summan.

Från föregående år balancerade konti m. m.

Här upptagas tvenne af entreprenörer innehållna summor, de där i tidigare års räkenskaper tillfölje af vilseledande uppgifter afförts, nemligen: K. G. Sivenius (Maria sjukhusets tillbyggnad) *Smk*: 5,000 och J. G. Rosenberg (Fattiggårdens ekonomibyggnads tillbyggnad) *Smk*: 1,000 samt derjemte ett belopp af 553 mark 48 penni, utbetaldt, utöfver influtna hyror, för den af staden under året inköpta gården N:o 3 vid Soflegatan.

Inkomster.

I. *Räntor.* Räntorna å utestående tomtlösen understiga med 5,311 mark den i staten beräknade siffran, af orsak att en betydlig del af de personer, hvilka innehaft tomter på afbetalning, erhållit fördelaktiga lån mot lägre räntesats, än den staden beräknar, och till fullo inbetalt resterande löseskilling för sina resp. tomter; hvarjemte af de nyförsålda tomtplatserna ett flertal genast likviderats, så att någon räntedebitering alls icke å dem förekommit.

II. *Tomtlösens* konto för året lemnar ett öfverskott af *Smk*: 161,099: 53. Hela inkomstsumman, *Smk*: 436,099: 23 fördelar sig på:

Förfallen annuitet	<i>Smk</i> : 36,557: 39
Kapitalafbetalning utöfver annuitet	” 83,247: 68
Å nysålda tomter inbetaldt	” 316,294: 86
	<i>Smk</i> : 436,099: 93

III. *Stadens fasta egendom.* Arrendeintraderna för året uppgå till *Smk*: 125,527: 53 eller 5,472: 47 mindre än i stat upptaget, beroende detta dels på lägre markegång, dels på att en del arrendetomter försålts.

Deremot lemna arrendena från Brunnsparken, som vid statens uppgörande kalkylerades under antagande att brunns- och badhusen möjligen under året komme att slopas, ett öfverskott af *Smk*: 4,394: 77.

Afkastningen från staden tillhöriga jordlägenheter understiger budgetsiffran med 1,690: 77, alldenstund fortfarande en del af tomtarrendena i förstäderna Hermanstad och Majstad, som fullkomligt omöjliga att indrifvas, ur uppbördslängd afförts.

V. *Inkomstgifvande rättigheter.* Trafik- och hamnintraderna för året utvisa en betydande stegring i trafiken och uppgå de förra sammanlagdt till *Smk*: 68,192: 02 de senare till *Smk*: 12,117: 65 utöfver de beräknade beloppen.

VI. *Diverse.* Maria sjukhus, der under året 1,301 patienter med innalles 33,825 sjukvårdsdagar varit intagna, lemnar i legosängsavgifter *Smk*: 10,597: — eller 5,597 mark utöfver den beräknade inkomsten.

Kontot för fattighjons arbeten slutar deremot med en brist å *Smf*: 554:92, då numera större delen af de i fattiggården intagna personer utgöras af sjuklingar, de der endast förmå pretera ett minimum af arbete.

Hundskatten, som vid budgetens uppgörande var svår att beräkna, enär den förhöjda skatten med senaste år tillämpades och ett stort antal hundägare till följd häraf läto affifva sina djur, lemna för året det betydande öfverskottet af 8,130 mark.

VIII. *Vattenledningen*. Inkomsterna från vattenledningen äro stadda i jemnt stigande. Med undantag af afgifter för sentida betalning, hästhoarne och vattenledningsverkstadens privata arbeten, hafva de egentliga vattenkonsumtionsafgifterna (inclusive mätarehyra) för de tio senaste åren utgjort:

år 1887	<i>Smf</i>	183,110: 33	
” 1888	”	194,759: 96	
” 1889	”	229,088: 24	
” 1890	”	263,896: 27	
” 1891	”	253,947: 17	} Ny taxa med obli- gatorisk uppmät- ning af konsume- radt vatten till- lämpad.
” 1892	”	242,880: 05	
” 1893	”	242,602: 54	
” 1894	”	248,988: 37	
” 1895	”	257,416: 76	
” 1896	”	270,242: 35	
” 1898	”	270,242: 35	

IX. *Lån*. Lånet för inköp och inredning af Barnhemmet, afsedt att återbetalas inom två år, har tillsvidare icke upptagits, utan balancerar å Förskotterade lånemedels konto.

X. *Uttaxering*. Uttaxeringssumman för året utgjorde 1,167,358:09. Vid fördelningen på skattören har ett öfverskott å *Smf*: 5,009:09 uppstått.

Uttaxeringen omfattade

486 privilegierade ören å <i>Smf</i> : 12: 78	<i>Smf</i>	6,211: 08
386 från inkvartering befriade ören å <i>Smf</i> : 13: 85	”	5,346: 10
82,915 oprivilegierade ören å <i>Smf</i> : 14	”	1,160,810: —
83,787	<i>Smf</i>	1,172,367: 18

Under de tio senaste åren hafva summa betalande skattören samt uttaxeringen per oprivilegierad skattöre (motsvarande 400 marks inkomst) utgjort:

	Summa skattören	Uttaxering per skattöre
år 1887	61,396	<i>Smf</i> : 11: —
” 1888	65,961	” 9: 45
” 1889	68,458	” 9: 10
” 1890	72,776	” 9: 76
” 1891	79,306	” 10: —
” 1892	80,719	” 11: 20
” 1893	83,927	” 10: 76
” 1894	86,675	” 13: 61
” 1895	82,024	” 14: 50
” 1896	83,787	” 14: —

Inkomster ej i staten observerade. Bland dessa ingå, utom praescriberade kuponger och lyftkransavgifter, under rubrik försålda prämar m. m. priset för några försålda, äldre byggnader å Mejls med *Fmyc* 3,450:—, för 2:ne afstjelpningsprämar med *Fmyc* 2,500:— samt af Drätselkammaren fastställd ersättning för vanhäfd å villalägenheten Stengård med *Fmyc* 164:15. Ersättningen för underhåll af planteringarne kring Ateneum har tillkommit på grund af Stadsfullmäktiges beslut af den 16 Juni 1896.

Bland årets inkomster ingår slutligen en staden af ålder tillkommande förman, ersättning för tull- och källarfrihet med *Fmyc* 368.

Denna tull och källarfrihet, som tidigare af vissa sjöstäder åtnjöts in natura, fixerades till ett visst årligt penningebelopp genom Kongl. br. d. 27 Aug. 1777 och Kammar Collegii, Statscontorets och Commerce Collegii circular af d. 16 Oktober samma år samt skulle användas till understöd för Magistratens aflöning. Efter år 1868 har emellertid sagde ersättning icke af Helsingfors stad lyftats och äfven derförinnan rekvirerades densamma ej hvarje år, utan ofta för två, till och med fem år på engång. Året 1869 skedde ombyte af stadskamrerare, då vordne Kamreraren Skutnabb afgick och efterträddes af numera Fältkamreraren, Kammarrådet F. W. Dittmar, men huruvida rekvisitionen af förenämnda ersättning ankom på Drätselverket eller Magistraten framgår ej ur räkenskaperna.

Bilansen per 31 December 1896.

Aktiva. De bland stadens tillgångar upptagna obligationer utgöras af inneiggande chausséelåneobligationer, aktierna af Helsingfors Magasins aktiebolags aktier. Tomten, där varrants-magasinerna äro uppförda, likviderades nämligen, köpevilkoren likmätigt, med aktier.

De som diverse rester rubricerade tillgångarne utgöras af:

Arrendemedel	<i>Fmyc</i> 3,864: 38
Diverse afgifter	” 5,773: 11
Hundskatt	” 522: 45
Kommunala utskylder	” 46,167: 47
Landtdagskostnader	” 30: 86
Personel fattigavgift	” 1,090: 50
Stadens jordlägenheters arrenden	” 11,811: 38
Tolags och trafikavgifter	” 382: 63
Vattenkonsumtionsavgifter	” 144: 44
	<i>Fmyc</i> 69,787: 52

Af 1896 års uppbörd har till detta konto öfverförts *Fmyc* 30,448: 01. De på detta konto upptagna, utestående restsummorna hafva i öfrigt år efter år minskats. De senaste fem åren utgjorde saldot å kontot:

år 1892	<i>Fmyc</i> 111,580: 89
” 1893	” 106,397: 26
” 1894	” 101,925: 90
” 1895	” 77,211: 16
” 1896	” 69,787: 52

Förskotterade lånemedel, som upptagits med en summa af 910,000 mark, utgöres af:

Löseskilling för byggnader å villalägenheten Hagasund	<i>Fmk</i>	60,000:—
Köpeskillingen för gården N:o 3 vid Sofiegatan	”	250,000:—
Lån för inköp af Gumtäckts säteri	”	500,000:—
Lån för inköp och inredning af Barnhemmet	”	100,000:—
	<i>Fmk</i>	910,000:—

Passiva. Kontot „odisponerade lånemedel“ representerar den del af 1892 års 4 1/2 % obligationslån, som ännu ej blifvit använd.

Med sagda lån hafva följande utgifter till dato bestridts:

	<i>Fmk</i>	För vattenledningsarbeten	För andra ändamål
Inlösen af Brunnsparken	<i>Fmk</i>	— —	287,000:—
Underhåll och remont af stadens hus i Brunnsparken	”	— —	13,000:—
Uppförande af saluhallar	”	— —	210,000:—
Vattenledningens utsträckning år 1887	”	19,225: 78	
Vattenledning till Ö. Brunnsparken	”	46,809: 66	
” till Munkholmen	”	21,663: 36	
” till Lappviks sjukhus	”	11,510: 57	
” till Sörnäs	”	10,315: 98	
” till länefängelset	”	15,880: 23	
” till villan Ås	”	6,034: 72	
Kanal under Ö. Brunnsparken	”	— —	9,469: 76
Inredning af gamla proviantmagasinet till tull- och packhus	”	— —	47,000:—
Tillbyggnader å Fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	”	— —	135,493: 10
Vattenledningens utsträckning år 1888	”	104,356: 05	
” ” ” 1889	”	181,165: 59	
” ” ” 1890	”	425,127: 55	
” ” ” 1891	”	74,638: 80	
Uppställande af en ångpump vid vattenuppfodringsverket i Gammelstaden	”	178,107: 50	
Uppförande af ett hus för brandverket	”	— —	294,000:—
Tillbyggnad till Magasinskajen	”	— —	288,355: 52
Fördjupning af hamnen invid Magasinskajen	”	— —	14,326: 19
Omkostnader för lånet	”	— —	319,481: 92
Tillbyggnad till kommunala sjukhuset och dårvårdsbyggnad å fattiggården	”	— —	7,066: 90
Nya filtra vid vattenledningen	”	239,519: 17	
Kajarbeten i hamnarne 1894	”	— —	761,960:—
” ” 1895	”	— —	417,590: 03
Vattenledningens utsträckning 1895	”	22,064: 24	
Uppförande af verkstad och magasin för vattenledningen	”	36,000:—	
Vattenledningens utsträckning 1896	”	12,000:—	
Kajarbeten i hamnarna 1896	”	— —	70,195: 93
	<i>Fmk</i>	1,404,419: 20	2,874,939: 35
Återstår oanvänt:			
För vattenledningsarbeten	<i>Fmk</i>	95,580: 80	
” kajbyggnader	”	— —	125,060: 65
	<i>Fmk</i>	1,500,000:—	3,000,000:—

Skulderna till Städernas i Finland Hypotekskassa och Handlanden W. L. Baranoff hafva tillkommit vid inköpet af gården N:o 3 vid Sofiegatan.

Behållningen till år 1897 utgör *Fr. M.* 226,629: 18.

Vid uppgörandet af staten för år 1897 kalkylerades den vid utgången af år 1896 förefintliga behållningen till *Fr. M.* 94,800: —. Differensen hänför sig ej till några särskilda större, oförutsedda poster, utan utgöres hufvudsakligen af den besparing å circa 130,000 mark som uppstått på samtliga utgiftskonti.

Sammandrag af bokslutet.

Inkomster.

Enligt stat	<i>Fr. M.</i> 3,426,962: 25
Utöfver d:o	” 342,212: 81
Besparing å anslag	” 134,355: 97
	Summa <i>Fr. M.</i> 3,903,531: 03

Utgifter.

Anslag enligt stat	<i>Fr. M.</i> 3,426,962: 25
Anslagen öfverskridna med	” 155,180: 58
Brist i beräknade inkomster	” 39,651: 74
	Summa <i>Fr. M.</i> 3,621,794: 57
Årets resultat: öfverskott ”	281,736: 46
	Summa <i>Fr. M.</i> 3,903,531: 03
Då från förestående öfverskott	<i>Fr. M.</i> 281,736: 46
afräknas minussaldot från år 1895	” 55,106: 08
Blir saldot till år 1897 en behållning å	<i>Fr. M.</i> 226,630: 38

Utförlig tablå öfver utgifter och inkomster under år 1896, bilansen per ultimo December samt särskild relation angående stadens utestående, ej till betalning förfallna fordringar och consoliderade gäld bifogas.

Helsingfors stads Drätselkontor i Februari 1897.

Teodor Holmberg.

Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1896.

Utgifter.	Anslag enligt stat.	Kostnad enligt bäckerna.	Anslaget öf- verskridet.	Besparing å anslaget.
I. Stadens skulder.				
Å lånet för stadens reglering, amor- tering	4,840 —	4,840 —		
Å lånet för chausséerna, ränta	237 91	237 91		
amortering	5,947 74	5,947 74		
Å lånet för folkskolehuset vid An- negatan, ränta	60 21	60 20	—	— 01
amortering	1,204 11	1,204 11		
Å chausséobligationerna, ränta	2,160 —	2,160 —		
amortering	6,000 —	6,000 —		
Å vattenledningslånet af år 1876, ränta	67,672 50	67,672 50		
amortering	19,300 —	19,300 —		
Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, ränta	54,798 75	54,798 75		
amortering	39,500 —	39,500 —		
Å obligationslånet af år 1892, ränta amortering	199,901 25	199,901 25		
provisioner & kursdifferenser	900 —	671 24	—	228 76
Å lån för inköp af Gumtäckt, ränta	23,750 —	23,750 —		
Å lån för rådhusannexet och kom- munala sjukhuset, ränta	30,000 —	30,000 —		
amortering	50,000 —	50,000 —		
Å kassakreditiv, provision och ränta	8,000 —	3,718 97	—	4,281 03
II. Stadens embetsverk.				
Magistratens och Rådstufvurättens aflöningar	185,825 —	179,995 13	—	5,829 87
Renskrifning af protokoll i hem- ställda mål samt åt aktörerna	1,700 —	970 15	—	729 85
Expencer	10,500 —	11,968 89	1,468 89	
Transport	729,797 47	720,196 84	1,468 89	11,069 52

Transport	729,797 47	720,196 84	1,468 89	11,069 52
III. Kommunalförvaltningen.				
Stadsfullmäktiges kansli	11,400 —	11,908 72	508 72	
Drätselkammaren, aflöningar	23,300 —	22,619 96	— —	680 04
expenser	7,000 —	9,033 28	2,033 28	
Drätselkontoret, aflöningar	31,793 34	31,705 61	— —	87 73
arvode för debetsedel distribuering	1,000 —	1,000 —		
tryckning af talonger till 1876 års				
obligationslån	500 —	507 15	} — —	173 08
expenser	2,900 —	2,719 77		
Trafikkontoret, aflöningar	19,450 —	19,196 19	— —	253 81
arvode för erhållande af dagliga				
uppgifter från tullkammaren	500 —	500 —		
mätarearvoden	1,500 —	1,354 20	— —	145 80
hyra för konfiskationsmagasin	720 —	480 —	} — —	576 05
expenser	1,350 —	1,013 95		
Hamnkontoret, aflöningar	27,640 —	28,424 99	784 99	
ångslupslega för inspektionsresor	200 —	22 —	} — —	132 77
expenser	400 —	445 23		
Byggnadskontoret, aflöningar	32,070 —	31,889 76	— —	180 24
extra ingenjör- och ritarebiträ-				
den	4,000 —	4,346 —	346 —	
skogsvaktbiträden och skogskul-				
tur	2,000 —	1,865 58	— —	134 42
material och handtlangaredags-				
verken vid mätningar	5,000 —	7,897 84	2,897 84	
expenser	1,500 —	2,410 16	910 16	
IV. Gatubelysningen.				
Gasbelysningen	96,437 04	94,818 84	— —	1,618 20
Petroleumbelysningen	47,953 20	44,716 44	— —	3,236 76
Elektrisk belysning	7,491 75	6,638 24	— —	853 51
V. Brandverket.				
Aflöningar och andra förmåner	61,460 —	61,460 04	— 04	
Brandstallet	6,750 —	6,199 61	— —	550 39
Eldning och belysning	6,150 —	6,006 62	— —	143 38
Redskap och inventarier	31,000 —	30,959 55	— —	40 45
Diverse	3,350 —	3,381 70	31 70	
Anslag åt Frivilliga brandkåren	5,000 —	5,000 —		
Transport	1,169,612 80	1,158,718 27	8,981 62	19,876 15

Transport	1,169,612 80	1,158,718 27	8,981 62	19,876 15
VI. Polisnrättningen.				
Aflöningar	178,120 —	177,413 —	— —	707 —
Polisstallet	3,329 50	2,676 13	— —	653 37
Diverse	27,350 —	26,816 72	— —	533 28
VII. Sundhets- och Sjukvården.				
Läkarepersonal	44,100 —	43,616 53	— —	483 47
Helsovårdsnämnden	5,500 —	5,731 73	231 73	— —
Maria sjukhuset, icke epidemiska afdelningen	20,820 —	26,598 22	5,778 22	— —
epidemiafdelningen	11,740 —	13,782 42	2,042 42	— —
ekonomiafdelningen	55,152 —	47,331 36	— —	7,820 64
Kolerabaracker	600 —	247 —	— —	353 —
Underhåll af en poliklinik	6,000 —	6,000 —	— —	— —
Helsopolisen	10,860 —	10,508 72	— —	351 28
Undersökningsstation för lifsmedel Desinfektionsnrättningen	4,520 —	4,431 90	— —	88 10
1,700 —	1,642 50	— —	— —	57 50
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen	8,760 —	8,605 45	— —	154 55
Fattiggården och dårvårdsanstalten å Stengård	67,260 —	72,008 08	4,748 08	— —
Arbetsnrättningen	23,240 —	20,324 12	— —	2,915 88
Understöd, ständiga	106,200 —	111,263 30	5,063 30	— —
” tillfälliga	22,500 —	21,270 05	— —	1,229 95
Sjukvård	10,000 —	11,750 71	1,750 71	— —
Kostnad för sinnesrubbade perso- ner intagna i dårvårdsanstalt	12,000 —	16,237 —	4,237 —	— —
Läkemedel	8,000 —	10,928 05	2,928 05	— —
Diverse	7,000 —	6,489 69	— —	510 31
IX. Undervisningsväsendet.				
Navigationsskolan	2,800 —	2,834 52	34 52	— —
Realskolan	6,125 —	5,103 91	— —	1,021 09
Handverksskolorna	22,147 —	21,817 45	— —	329 55
Handelsinstitutet	4,000 —	4,000 —	— —	— —
Transport	1,839,436 30	1,838,146 83	35,795 65	37,085 12

Transport	1,839,436 30	1,838,146 83	35,795 65	37,085 12
Skolan för andesvaga barn	4,500 —	3,900 —	— —	600 —
Folkskolorna, aflöningar	349,937 07	333,306 83	— —	16,630 24
hyror	26,000 —	26,935 20	935 20	— —
undervisningsmateriel	7,500 —	6,960 15	— —	539 85
material för handarbeten	4,700 —	3,432 23	— —	1,267 77
ny skolmöbel och reparation af gammal	5,500 —	6,403 15	903 15	— —
ved och vedhuggning	15,500 —	12,740 09	— —	2,759 91
belysning	15,000 —	10,742 55	— —	4,257 45
beklädnadshjelp	9,700 —	9,692 —	— —	8 —
renhållning	8,700 —	8,682 59	— —	17 41
expenser	2,000 —	1,273 89	— —	726 11
underhålls och reparationskost- nader för gårdar och lokaler bidrag till folkskollärorepersona- lens pensionering	10,500 —	11,923 75	1,423 75	— —
5,170 —	5,030 —	— —	— —	140 —
Folkbiblioteket och läsesalen	23,360 —	22,952 79	— —	407 21
Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs	7,790 —	7,790 —	— —	— —
X. Staden åliggande all- männa onera.				
Skjutshållning	2,960 —	2,402 30	— —	557 70
Kronoutlagor	53 04	53 04	— —	— —
Inkvartering	225,731 60	204,491 47	— —	21,240 13
Inkvarteringsnämnden	7,200 —	7,200 —	— —	— —
XI. Vattenledningen.				
Förvaltning och drift.				
Aflöningar	20,246 67	20,097 80	— —	148 87
Driftkostnad för pumpverket	6,000 —	7,068 59	1,068 59	— —
D:o för filterna	10,000 —	10,000 —	— —	— —
Afläsning och kontroll af vatten- mätare	6,000 —	6,000 —	— —	— —
Mätningar och undersökningar för utvidgningar	1,500 —	1,654 85	154 85	— —
Brandförsäkringspremier och ut- skylder till Helsing kommun	1,700 —	1,503 60	— —	196 40
Arrende för skyddsområde invid Vanda å	600 —	190 —	— —	410 —
Resemedel	400 —	— —	— —	400 —
Transport	2,617,684 68	2,570,573 70	40,281 19	87,392 17

Transport	2,617,684 68	2,570,573 70	40,281 19	87,392 17
Expenser	2,000 —	2,086 92	86 92	
Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar	500 —	500 —		
Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vattenmätare	23,678 —	57,262 23	33,584 23	
Hyra för verkstadslokal	1,322 —	1,358 —	36 —	
Underhåll och remont.				
Remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät	18,000 —	18,079 04	79 04	
Reparation och justering af vattenmätare	1,500 —	2,136 67	636 67	
Uppförande af en vattenledningsverkstad jämte magasin	36,000 —	36,704 51	704 51	
Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.				
Vattenledning under fjerde linien å Berghäll mellan Ö. Chausséen och Porthansgatan	7,300 —	7,300 —		
Vattenledning under Castréngsgatan mellan I och II linien å Berghäll	2,600 —	2,600 —		
Vattenled. till Observatoriiberget	2,100 —	2,100 —		
Inköp af vattenmätare	5,000 —	3,399 48	— —	1,600 52
Diverse mindre arbeten.				
Nya damluckor i vattenrännan för pumpverket i Gammelstaden	2,200 —	2,352 38	152 38	
Skyddsåtgärder emot öfversvämning af vattenledningens byggnader i Gammelstaden	1,500 —	1,798 21	298 21	
XII. Saluhallen.				
Uppsyningsman, aflöning	1,350 —	1,350 —		
Belysning	4,500 —	3,662 85		1,069 11
Renhållning, m. m.	1,200 —	968 04		
Transport	2,728,434 68	2,714,232 03	75,859 15	90,061 80

Transport	2,728,434 68	2,714,232 03	75,859 15	90,061 80
XIII. Stadens jordlägenheter.				
Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m.	6,000 —	5,212 46	— —	787 54
Mejlans, utskylder m. m.	700 —	285 66	— —	414 34
XIV. Allmänna arbeten.				
1:o. Byggnader och lägenheter.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Diverse reparationer	17,000 —	24,656 63	7,656 63	
b) <i>Nybyggnader.</i>				
Inköp af Barnhemmet samt förändring af husets inredning . .	101,495 90	111,463 43	9,967 53	
Observationspaviljong vid Maria sjukhuset	25,400 —	25,575 —	175 —	
Byggnadsförändring äfvensom nybyggnad å norra brandverks- huset	43,500 —	43,500 —		
Ny stormvarningssignal å Obser- vatoriiberget	450 —	450 —		
Nytt afträde invid formanstationen norrom Åbo kasern	600 —	972 17	372 17	
Nytt redskaps- och vagnskjul å Maria sjukhusets tomt	800 —	897 71	97 71	
2:o. Gator och allmänna platser.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Stensättning med nubbssten i asfalt utaf delar af Salutorget	20,000 —	19,144 25	— —	855 75
Diverse reparationer	9,000 —	11,884 13	2,884 13	
b) <i>Nyläggning.</i>				
Makadamisering af stadens andel af Sandviks Norra kajen midt- emot tomterna N:o 11 och 13 . .	1,350 —	2,697 66	1,347 66	
Transport	2,954,730 58	2,960,971 13	98,359 98	92,119 43

Transport	2,954,730 58	2,960,971 13	98,359 98	92,119 43
<i>c) Regleringsarbeten.</i>				
Planering af Kanalgatan från Ankargatan söderut	5,000 —	5,531 53	531 53	
Planering af Hamngatan	2,375 —	1,971 72	— —	403 28
Planering af Skepparbrinken till sin halfva bredd	1,500 —	689 82	— —	810 18
Planering af Aspnäsgatan mellan Östra chausséen och Dalgatan .	4,000 —	2,950 13	— —	1,049 87
3:o. Kanaler och afloppsdiken.				
<i>a) Remont och underhåll.</i>				
Kompletteringsarbeten	2,000 —	1,591 02	— —	408 98
Diverse underhåll	9,000 —	10,270 22	1,270 22	
<i>b) Nyanläggningar.</i>				
Kanal från 1:sta linien å Berghäll genom Djurgårdsvillan N:o 4 till Tölövikén	7,300 —	7,805 81	505 81	
Kanal längs Castréngsgatan mellan 1:sta och 2:dra linierna	880 —	975 72	95 72	
Kanal under fjerde linien Berghäll mellan Ö. Chausséen och Porthansgatan, halfva kostnaden . .	2,550 —	3,586 53	1,036 53	
4:o. Vägar.				
<i>a) Remont och underhåll.</i>				
Diverse reparationer och renhållning	10,000 —	12,657 65	2,657 65	
<i>b) Regleringsarbeten.</i>				
Planering till 6 meters bredd af Castréngsgatan mellan 1:sta och 2:dra linierna	5,400 —	6,048 86	648 86	
Planering af 4:de linien mellan Chausséen och Porthansgatan .	30,350 —	31,802 69	1,452 69	
Planering af 3:dje linien mellan Porthansgatan och Ö. Chausséen	3,000 —	1,861 45	— —	1,138 55
Fullbordandet af planeringen utaf 2:dra linien mellan Castrens- och Wallinsgatorna	2,750 —	823 63	— —	1,926 37
Planering af Lönnrotsgatan mellan 3:dje och 4:de linierna	7,700 —	4,422 83	— —	3,277 17
Transport	3,048,535 58	3,053,960 74	106,558 99	101,133 83

Transport	3,048,535 58	3,053,960 74	106,558 99	101,133 83
5:o. Chausséer.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Chausséerna i Brunnsparken . . .	500	232 62	—	267 38
Diverse underhåll och renhållning	15,000	25,033 21	10,033 21	
6:o. Hamnar.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Remont af 3 st. mudderpråmar . . .	8,000	7,697 24	—	302 76
Nedfartbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	2,000	1,443 78	—	556 22
Muddring i Sörnäs hamn	15,000	15,550 21	550 21	
Ombyggnad af Packhuskajen i Norra hamnen	10,000	10,000 —		
Remont af ballastkajen i Sörnäs . . .	3,470	3,844 77	374 77	
Diverse reparationer	7,000	12,572 71	5,572 71	
b) <i>Nyanläggning.</i>				
Öfverbyggd klappbrygga invid Broholmen	2,400	2,453 88	53 88	
7:o. Planteringar.				
a) <i>Remont och underhåll.</i>				
Underhåll af planteringar och trädskolor	41,000	41,349 04	349 04	
Underhåll af hägnader	1,000	1,926 66	926 66	
Ombyggnad af Kajsaniemi parks staket mot Trädgårdsgatan . . .	3,400	5,289 16	1,889 16	
b) <i>Nyanläggningar.</i>				
Observatoriibergens planering . . .	15,000	16,447 43	1,447 43	
Planterings- och planeringsarbeten i Brunnsparken	5,000	4,923 10	—	76 90
D:o i Kajsaniemi	5,000	4,981 32	—	18 68
Jordfyllning till Henriksesplanaden	1,000	1,000 —		
Inköp af soffor	1,000	1,000 —		
Inköp af träd och buskor	400	379 49	—	20 51
8:o. Renhållningsväsendet.				
<i>Remont och underhåll.</i>				
Underhåll af afstjelningsplatser och bryggor	2,800	2,581 81	—	218 19
Transport	3,187,505 58	3,212,667 17	127,756 06	102,594 47

Transport	3,187,505 58	3,212,667 17	127,756 06	102,594 47
Vakters afföning	4,500 —	3,971 92	— —	528 08
Latriner och pissoirer, renhållning	10,000 —	10,983 43	983 43	
Renhållning af stadens allmänna platser och gatuandelar	32,000 —	36,479 96	4,479 96	
Rengöring af hamnar och kajer .	1,500 —	564 45	— —	935 55
Bevatning af stadens centrala ga- tor, Parkgatan och chausséerna i Brunsparken jemte östra och vestra chausséerna	6,500 —	9,551 50	3,051 50	
9:o. Arbetsredskap.				
Diverse inköp och remont	5,000 —	5,469 99	469 99	
10:o. Diverse.				
Underhåll af klappbryggor, ved- mött lyktstolpar m. m. samt oförutsedda utgifter	6,000 —	6,038 23	38 23	
XV. Pensioner.	14,806 67	14,806 68	— 01	
XVI. Diverse.				
Taxerings- och pröfningsnämnden, sekreterarearvode	2,000 —	2,000 —	} — —	41 43
expenser	1,400 —	1,358 57		
Revision af stadens räkenskaper .	4,100 —	4,100 —		
Eldnings- och lysningsämnen . .	14,000 —	17,049 05	3,049 05	
Anslag för signalering af middags- timmen	300 —	300 —		
Stormvarningstelegram	250 —	50 —		200 —
Brandstodsafgifter	7,500 —	7,727 72	227 72	
Anslag åt mantalsskrifvaren . . .	2,000 —	2,000 —		
D:o åt byggnadsinspektör	2,400 —	2,400 —		
Arvode åt en elektrotekniker . . .	800 —	800 04	— 04	
D:o åt fiskeritillsyningsmän . . .	600 —	619 95	19 95	
D:o åt uppsyningsman vid varu- skjulet	1,200 —	1,200 —		
Bidrag till länefängelsets ombygg- nad	10,000 —	10,000 —		
Utskrifning af vallängden jemte register	1,000 —	1,000 —		
Transport	3,315,362 25	3,351,138 66	140,075 94	104,299 53

Transport	3,315,362 25	3,351,138 66	140,075 94	104,299 53
Anslag till juridiskt biträde åt o- medlade	2,500 —	2,524 96	24 96	
Anslag till fängelseföreningens skyddshärberge	600 —	600 —		
Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering .	4,000 —	963 65	— —	3,036 35
Telefonafgifter	4,500 —	4,291 50	— —	208 50
Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster	60,000 —	35,443 15	— —	24,556 85
För oförutsedda behof enligt Stads- fullmäktiges bestämmande:				
<i>II. Stadens embetsverk.</i>				
Anslag till vikariatsar- vode för justitieråd- manstjensten vid Ma- gistraten	900: —	900 —		
<i>VI. Polisnrättningen.</i>				
Anslag till aflönande af två extrapoliskonstap- lar för lönnkrögeriets stäfjande	1,300: —	1,300 —		
<i>VII. Sundhets- och sjukvården.</i>				
Anslag för en extra till- syningsman vid helso- polisen	1,166: 67	1,000 02	— —	166 65
Anslag för tillskottsar- vode åt läkaren vid fattiggården	350: —	350 —		
Anslag för inrättande af en köttkontrollstation	2,075: —	2,075 —		
Anslag för sjukvård åt tyfuspatienter i kole- rabarackerna	4,000: —	1,911 91	— —	2,088 09
Tillskottsanslag för Hel- sovårdsnämndens ex- penser	500: —	500 —		
Transport	10,291: 67	3,386,962 25	3,402,998 85	140,100 90
				134,355 97

Transport 10,291: 67	3,386,962 25	3,402,998 85	140,100 90	134,355 97
<i>IV. Undervisningsväsendet.</i>				
Anslag för utvidgning af lägre handtverkskolorna 1,594: —		1,594 —		
Tillskottsanslag åt lägre handtverkskolorna 3,530: —		3,530 —		
Anslag för aftonskola i Hermanstad 400: —		400 —		
Anslag för inventering af folkbibliotekets bokförråd 40: —		40 —		
Anslag för inköp af möbler till folkskolorna 3,000: —		3,000 —		
<i>XI. Vattenledningen.</i>				
Anslag för uppställande af tvenne vattenposter i Hermanstad 700: —		700 —		
<i>XIV. Allmänna arbeten.</i>				
Anslag för afloppskanal under fjerde linien å Berghäll 2,550: —		2,550 —		
<i>XV. Pensioner.</i>				
Anslag till pension åt förre Realskolevaktmästaren F. V. Lindqvist 100: —		100 —		
<i>XVI. Diverse.</i>				
Anslag för inlösen af ett område af tomten N:o 1 vid Bergmansgatan i kvarteret N:o 100 a 3,500: —		3,500 —		
Anslag för utarbetande och tryckning af fullständig stadsplan 1,600: —		1,600 —		
Transport 27,305: 67	3,386,962 25	3,420,012 85	140,100 90	134,355 97

Transport 27,305: 67	3,386,962 25	3,420,012 85	140,100 90	134,355 97
Anslag till Helsingfors simsällskap 1,000: —		1,000 —		
Anslag för vakansbespa- ring till Civilstatens enke- och pupillkassa 266: 67		266 67		
Anslag för kostnader i anledning af Deras Kejserl. Majestäters kröning 14,377: 08		14,377 08		
Anslag för projekt till Senatstorgets förskö- nande 3,376: 78		3,376 78		
<i>Samt</i> 46,326: 20	40,000 —		6,326 20	
Utgifter ej i staten observerade.				
Uppförande af ny riebyggnad å Grejus hemman		2,200 —	2,200 —	
K. G. Sivenius		5,000 —	5,000 —	
Gården N:o 3 vid Sofiegatan . .		553 48	553 48	
Fattigvårdens ekonomiebyggnads tillbyggnad		1,000 —	1,000 —	
Saldo från år 1895		55,106 08		
		3,502,892 94		
Saldo till år 1897		226,630 38		
Summa	3,426,962 25	3,729,523 32	155,180 58	134,355 97

Inkomster.	Beräknad in- komst enligt stat.	Inkomst enligt bäckerna.	Brist.	Öfverskott.
<i>Disponibel behållning</i>	—			
I. Råntor.				
Å chausséeobligationer	1,900	1,989	—	89
Å tomtlösen	39,000	33,688 41	5,311 59	
Å donationsfonder	14,300	13,789 20	510 80	
Diverse råntor	500	887 84	—	387 84
II. Tomtlösen.				
Försäljning af tomter och amorte- ring af köpeskillingen för för- sålda tomter	275,000	436,099 53	—	161,099 53
III. Stadens fasta egendom.				
a) Råntor från donerade hemman .	1,800	1,765 05	34 95	
b) Stadens afhysta område.				
Arrenden för byggnader och tom- ter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan . . .	16,000	15,969 53	5,472 47	
Arrenden för jordlägenheter, villa- områden och smärre platser utom stadens plan	115,000	109,558 —		
Arrenden från Brunnsparksområ- det	6,000	10,394 77	—	4,394 77
Hyra för försäljningsplatser å Salu- och Kaserntorgen	18,000	18,500 —	—	500 —
Hyra för lokaler i Folkbiblioteks- huset	2,300	2,360 —	—	60 —
Hyra för bodar och diskar	4,000	4,404 63	—	404 63
Hyra för stånd i saluhallen	40,000	40,850 —	—	850 —
Simhusafgifter	600	483 —	117 —	
Fiskevattensafgifter	1,500	1,544 —	—	44 —
Transport	535,900	692,282 96	11,446 81	167,829 77

Transport	535,900	—	692,282	96	11,446	81	167,829	77
Hötägt	200	—	376	—	—	—	176	—
Mulbetesafgifter	100	—	250	—	—	—	150	—
Tillfälliga arrenden och planhyror	8,000	—	7,991	78	—	8	22	—
<i>c) Stadens jordlägenheter.</i>								
Forsby, arrende	4,100	—	4,059	23	}	1,962	45	
Grejus, d:o	2,300	—	2,161	36				
Gumtäckt, d:o	30,000	—	27,989	50				
Mejlans, d:o	6,000	—	6,227	46				
D:o amortering å köpeskillin- gen för byggnader	828	10	828	10				
Reimars, arrende	100	—	100	—				
IV. Tomtören.	2,200	—	2,250	65	—	—	50	65
V. Inkomstgivande rättig- heter.								
Tolag för till Helsingfors destine- rade varor	125,000	—	160,943	77	—	—	35,943	77
Tolag för till Helsingfors sjöledes inkomna varor, destinerade till uppstad	5,000	—	9,810	56	—	—	4,810	56
Trafikafgifter	345,000	—	372,367	58	—	—	27,367	58
Mätningafgifter	2,500	—	2,369	86	130	14	—	—
Transitomagasinshyra	500	—	700	25	—	—	200	25
Hamnafgifter	165,000	—	170,746	99	—	—	5,746	99
Broafgifter	6,500	—	10,729	62	—	—	4,229	62
Ballastafgifter	500	—	491	—	9	—	—	—
Vägningsafgifter	2,000	—	2,956	81	—	—	956	81
Afgifter af utländingar för försälj- ning af matvaror vid mast	1,500	—	2,693	23	—	—	1,193	23
Auktionsprovision	4,000	—	2,652	73	1,347	27	—	—
Biljardafgifter	450	—	552	—	—	—	102	—
Bouppteckningsprocenter, stadens andel	32,000	—	27,327	49	}	2,834	31	
D:o stadens fattiges andel	8,000	—	9,838	20				
Kollektmedel	300	—	300	76	—	—	—	76
Diverse böter	200	—	562	—	—	—	362	—
Arrende för Gammelstadskvarnen	3,500	—	3,500	—	—	—	—	—
Börsprovision	600	—	899	34	—	—	299	34
Transport	1,292,278	10	1,523,959	23	17,738	20	249,419	33

Transport	1,292,278 10	1,523,959 23	17,738 20	249,419 33
VI. Diverse.				
Personel fattigafgift	28,000 —	28,636 50	— —	636 50
För sjukvård i Maria sjukhuset . .	5,000 —	10,597 —	— —	5,597 —
Inkomst från desinfektionsinrättningen	300 —	528 —	— —	228 —
Fattighjorns arbeten	800 —	254 08	545 92	— —
Inkomst från arbetsinrättningen . .	10,000 —	10,841 84	— —	841 84
Jordafkastning från fattiggården . .	600 —	751 85	— —	151 85
Ersättning för underhåll af fattiga . .	3,000 —	5,364 23	— —	2,364 23
Elevers i folkskolan afgifter	100 —	485 90	— —	385 90
Elevers i folkskolan handarbeten . .	600 —	718 20	— —	118 20
Boklån	3,500 —	4,275 55	— —	775 55
Hundskatt	9,000 —	17,130 —	— —	8,130 —
Afgift från klosetterna	3,500 —	4,740 41	— —	1,240 41
Bidrag till brandverket af ryska Alexanders gymnasium	184 46	184 46	— —	— —
Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	300 —	300 —	— —	— —
Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ständerhuset	600 —	600 —	— —	— —
Bidrag till gatubelysningen: af Finlands bank 275:— af Ständerhuset 525:—	800 —	800 —	— —	— —
Ersatta inkvarteringskostnader . . .	225,731 60	204,491 47	21,240 13	— —
VII. Statsbidrag.				
Till folkskolorna	111,000 —	111,000 —	— —	— —
„ polisinrättningen	104,480 —	104,480 —	— —	— —
„ gatubelysningen	15,170 —	15,170 —	— —	— —
„ brandverket	8,210 —	8,210 —	— —	— —
Stadens andel af bränvinsskatten . .	10,000 —	11,977 85	— —	1,977 85
VIII. Vattenledningen.				
För vattenförsäljning	235,000 —	251,827 85	— —	17,242 35
Hyra för vattenmätare	18,000 —	18,414 50	— —	— —
Afgifter från hästhoarne	150 —	22 51	127 49	— —
Förhöjning vid sentida betalning af vattenkonsumtionsafgifter . . .	300 —	557 85	— —	257 85
Ersättning för verkställda anslutningar m. m.	25,000 —	65,827 31	— —	40,827 31
Transport	2,111,604 16	2,402,146 59	39,651 74	330,194 17

Transport	2,111,604	16	2,402,146	59	39,651	74	330,194	17
IX. Lån.								
a) Å 1892 års obligationslån anvisadt:								
För uppförande af verkstad och magasin för vattenledningen	36,000	—	36,000	—				
För vattenledningens utsträckning	12,000	—	12,000	—				
b) Lån på kortare återbetalningstid än två år:								
För inköp af Barnhemmet och inredning af detsamma	100,000	—	100,000	—				
X. Uttaxering.								
Kommunala utskylder	1,167,358	09	1,172,367	18	—	—	5,009	09
Inkomster ej i staten observerade:								
Praeskriberade kuponger	—	—	41	20	—	—	41	20
Priset för försålda afstjelpningspråmar, m. m.	—	—	6,114	15	—	—	6,114	15
Lyftkransafgifter	—	—	286	20	—	—	286	20
Bidrag till underhåll af planteringarne kring Ateneum	—	—	200	—	—	—	200	—
Tull- och källarfrihets ersättning	—	—	368	—	—	—	368	—
Summa <i>Små</i>	3,426,962	25	3,729,523	32	39,651	74	342,212	81

Sammandrag

af Helsingfors stads utgifter och inkomster år 1896.

Hufvudtitel.	Enligt stat.	Enligt böckerna.
Utgifter.		
Saldo från år 1895	—	55,106 08
I. Stadens skulder	531,772 47	527,262 67
II. Stadens embetsverk	198,025 —	192,934 17
III. Kommunalförvaltningen	174,223 34	179,340 39
IV. Gatubelysningen	151,881 99	146,173 52
V. Brandverket	113,710 —	113,007 52
VI. Polisinsättningen	208,799 50	206,905 85
VII. Sundhets- och sjukvården	160,992 —	159,890 38
VIII. Fattigvården	264,960 —	278,876 45
IX. Undervisningsväsendet	530,929 07	505,521 10
X. Staden åliggande allmänna onera	235,944 64	214,146 81
XI. Vattenledningen	150,146 67	184,192 28
XII. Saluhallen	7,050 —	5,980 89
XIII. Stadens jordlägenheter	6,700 —	5,498 12
XIV. Allmänna arbeten	517,870 90	565,996 50
XV. Pensioner	14,806 67	14,806 68
XVI. Diverse	159,150 —	138,500 05
Utgifter ej observerade i staten	—	8,753 48
Behållning till år 1897	—	226,630 38
Summa <i>My.</i>	3,426,962 25	3,729,523 32
Inkomster.		
I. Räntor	55,700 —	50,354 45
II. Tomtlösen	275,000 —	436,099 53
III. Stadens fasta egendom	256,828 10	255,812 41
IV. Tomtören	2,200 —	2,250 65
V. Inkomstgifvande rättigheter	702,550 —	779,442 19
VI. Diverse	292,016 06	290,699 49
VII. Statsbidrag	248,860 —	250,837 85
VIII. Vattenledningen	278,450 —	336,650 02
IX. Lån	148,000 —	148,000 —
X. Uttaxering	1,167,358 09	1,172,367 18
Inkomster ej observerade i staten	—	7,009 55
Summa <i>My.</i>	3,426,962 25	3,729,523 32

Bilans per 31 December 1896.

	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmy.</i>	<i>ni.</i>
Aktiva.				
Kassa	109,605	38		
Trafikkontorets uppbördskonto	1,829	26		
Obligationer	55,300	—		
Aktier	64,500	—		
Byggnadsmaterialier	64,510	83		
Vattenledningsmaterialier	164,963	51	460,708	98
Olyftade statsbidrag.				
Inkvarteringskostnader	8,271	61		
Tull- och källarfrihetsersättning	368	—	8,639	61
Förskotter mot redovisningsskyldighet.				
Furuhjelm, Elis	1,490	17		
Loo, Edvard	206	50		
Aberg, K. H.	2,517	20		
Dreijer, G.	1,665	97		
Hjelt, J. G.	268	80	6,148	64
Utestående rester.				
Räntor å tomtlösen	15,571	54		
Tomtlösen	31,495	45		
” från Brunnsparken	691	85		
Kollektmedel	300	76		
Arrende för Gammelstadskvarnen	875	—		
Ersättning för sjukvård i Maria sjukhuset	1,812	50		
” ” desinfektioner	360	50		
” ” verkställda vattenlednings anslutningar m. m.	11,265	20		
” ” underhåll af chausséerna i Brunnsparken	718	22		
Boklån	406	05		
Tolags- och trafikafgifter för år 1896	8,672	27		
Vattenkonsumtionsafgifter för år 1896	75,701	77		
Diverse rester	69,787	52	217,658	63
Transport	—	—	693,155	86

	Transport	—	—	693,155	86
Diverse debitorer.					
Förskotterade inkvarteringskostnader		1,962	27		
” landtdagskostnader		1,619	67		
” lånemedel		910,000	—		
Polisinrättningens aflöningar		700	—		
Handverksskolorna		329	55		
Vattenledningens tullavgifter		347	36		
Jansson, G.		1,905	76		
Neovius, Th.		20	—		
Albrecht, O. R. F.		1,166	66		
Mesterton, A.		2,487	49	920,538	76
Bestridna utgifter, för hvilka medel anvisas år 1897.					
Nybyggnads- och regleringslånet af 1882, inlöst ej för- fallen obligation		1,000	—		
Brandverkets ved och lyse		1,137	65		
Vattenledning under 4:de linien å Berghäll mellan Ö. chausséen och Porthansgatan		2,344	87		
Vattenledning under östra Hamngatan		2,800	—		
Underhåll af stadens hus och byggnader		1,162	85		
Ombyggnad af Packhuskajen i norra hamnen		5,156	58	13,601	95
	Summa <i>Små</i>	—	—	1,627,296	57
Passiva.					
Utelöpande, förfallna obligationer.					
Till chausséeobligationslånet		100	—		
” vattenledningslånet af år 1876		910	—		
” nybyggnads- och regleringslånet af år 1882		17,645	—	18,655	—
Utelöpande, förfallna kuponger.					
Till chausséeobligationslånet		300	60		
” vattenledningslånet af år 1876		2,955	—		
” Till nybyggnads- och regleringslånet af år 1882		4,387	50	7,643	10
Olyftade anslag.					
Polikliniken		3,000	—		
Vattenledning under Castréngsgatan mellan I och II li- nien å Berghäll		2,600	—		
D:o till Observatoriibergen		2,100	—		
	Transport	7,700	—	26,298	10

Transport	7,700	—	26,298	10
Norra brandverkshusets ombyggnad	13,762	19		
Ny stormvarningssignal å Observatoriiberger	450	—		
Jordfyllning till Henriksesplanaden	1,000	—		
Uppförande af stallsbyggnad å Forsby	5,725	—		
Munkholmsgatans nyläggning	3,816	—		
Ritningar och undersökning af platser för saluhallar	1,339	25		
Aflopskanal under 4:de linien å Berghäll	2,550	—		
Hamnbanan	30,795	39		
Inlösen af Brunnsparken	11,299	45		
Anslag för utarbetande och tryckning af fullständig stadsplan	1,600	—		
D:o för inrättande af en köttkontrollstation	1,967	55		
D:o åt aktiebolaget Helsingfors filharmoniska sällskap	3,600	—		
D:o åt svenska teatern	4,000	—		
D:o åt finska teatern	3,333	34		
D:o åt barnträdgårdarne	7,800	—		
D:o för inköp af skulptören Rob. Stigells grupp „De skeppsbrutna“	9,000	—	109,738	17
Diverse kreditorer.				
Föreningsbanken i Finland, konto-kurant räkning	592,000	—		
Odisponerade lånemedel	220,641	45		
1896 års olikviderade räkningar	273,619	28		
Förskottsbetalningar	3,188	20		
Hundskatt för år 1896	840	—		
Chausséeobligationernas amorteringsfond	6,000	—		
Degerholm, C. E.	60	34		
Zilliacus, A.	111	90		
Städernas i Finland Hypotekskassa	64,918	75		
Baranoff, W. S.	100,000	—		
Jakobsson, And.	3,250	—	1,264,629	92
Summa <i>Fmf.</i>	—	—	1,400,666	19
Behållning till år 1897	—	—	226,630	38
Summa <i>Fmf.</i>	—	—	1,627,296	57

Helsingfors stads utestående, icke förfallna fordringar.

Tomtlösen.

Vid ingången af år 1896 utestod oguldet i kapital	<i>Smf.</i> 633,935: 78
Under år 1896 försålda tomter:	
Tomt N:o 5 vid Myntgatan i kvarteret N:o 139 till Byggnadsaktiebolaget Enen för en köpeskilling af	<i>Smf.</i> 34,430: 43
Tomt N:o 7 vid Hamngatan i kvarteret N:o 147 till Handlanden Julius Tallberg för en köpeskil- ling af	” 15,422: 88
Tomt N:o 2 vid Kanalgatan i kvarteret N:o 142 till Bankdirektören Alfr. Norrmén för en köpe- skilling af	” 42,318: 72
Tomt N:o 2 vid Lökholmsgatan i kvarteret N:o 186 till Handlanden Gustaf Adolf Strömberg för en köpeskilling af	” 5,823: —
Tomt N:o 4 vid Lökholmsgatan i kvarteret N:o 186 till Handlanden Gustaf Adolf Strömberg för en köpeskilling af	” 5,823: —
Tomt N:o 6 vid Lökholmsgatan i kvarteret N:o 186 till Handlanden Gustaf Adolf Strömberg för en köpeskilling af	” 5,095: —
Tomt N:o 3 vid Kronbergsgatan till bolaget „Åttan“ för en köpeskilling af	” 5,757: —
Tomt N:o 8 vid Skeppsredaregatan till Helsingfors elektriska belysnings aktiebolag för en köpe- skilling af	” 18,842: 80
Tomt N:o 4 vid Kronbergsgatan till Handlanden Julius Tallberg för en köpeskilling af	” 6,186: —
Tomt N:o 6 vid Kronbergsgatan till Handelsfirman Hedman & Ohlsson för en köpeskilling af	” 6,186: —
Tomt N:o 1 vid Kronbergsgatan till Handlanden Axel Palmroos för en köpeskilling af	” 20,000: —
Transport	<i>Smf.</i> 165,884: 83 <i>Smf.</i> 633,935: 78

	Transport	<i>Fmk.</i> 165,884: 83	<i>Fmk.</i> 633,935: 78
Tomt N:o 2 vid Sörnäs strandväg till Kommunalrådet F. W. Grönqvist för en köpeskilling af	„	30,037: 07	
Tomt N:o 5 vid Kronbergsgatan till Juriskandidaten Kaarlo Castrén för en köpeskilling af . . .	„	22,000: —	
Magasinskvarteret N:o 189 till Helsingfors Magasins aktiebolag för en köpeskilling af	„	64,416: —	
Tomt N:o 3 vid Köpmansgatan i kvarteret N:o 148 till Juriskandidaten Kaarlo Castrén för en köpeskilling af	„	23,250: —	
Tomt N:o 13 vid Bergmansgatan i kvarteret N:o 109 till Justitierådmannen Bengt Stenius för en köpeskilling af	„	23,152: 96	
Tomt N:o 7 i kvarteret N:o 138 å Skatudden till Entreprenören S. Smirnoff för en köpeskilling af	„	3,133: 38	
Tomt N:o 8 i kvarteret N:o 138 å Skatudden till Entreprenören S. Smirnoff för en köpeskilling af	„	3,760: 06	
Tomt N:o 9 i kvarteret N:o 138 å Skatudden till Entreprenören S. Smirnoff för en köpeskilling af	„	4,073: 39	
Kvarteret N:o 143 å Skatudden till Finska Statsverket för en köpeskilling af	„	48,620: —	
Tomt N:o 29 vid Bergmansgatan i kvarteret N:o 109 till Bleckslagaren G. W. Sohlberg för en köpeskilling af	„	34,816: 95	
Tomterna N:ris 6 & 8 vid Broholmogatan till Aktiebolaget Hagnäs Hallar för en köpeskilling af	„	43,100: —	<i>Fmk.</i> 466,244: 64
			<i>Fmk.</i> 1,100,180: 42
Öfverföres: år 1896 förfallen annuitet	<i>Fmk.</i>	33,468: 53	
Utöfver densamma inbetalt belopp	„	378,800: 20	„ 412,268: 73
			<u>Kapitalsaldo till år 1897</u> <i>Fmk.</i> 687,911: 69

Tomlösen från Brunnsparksområdet.

Den 1 Januari 1896 utestod oguldet i kapital	<i>Fmk.</i>	160,579: 35
Öfverföres: år 1896 förfallen annuitet	<i>Fmk.</i>	3,088: 46
Utöfver densamma inbetaldt belopp	„	20,742: 34
		<u>„ 23,830: 80</u>
		Kapitalsaldo till år 1897 <i>Fmk.</i> 136,748: 55

Löseskilling för åbyggnader å Mejlans.

Kapitalsaldo den 1 Januari 1896	<i>Fm.</i>	5,796: 70
Öfverföres: 1896 års annuitet	„	828: 10
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fm.</i>	4,968: 60

Sammandrag

af utestående, icke förfallna fordringar den 31 December 1896.

Tomtlösen	<i>Fm.</i>	687,911: 69
D:o från Brunnsparksområdet	„	136,748: 55
Löseskilling för åbyggnader å Mejlans	„	4,968: 60
		<hr/>
	<i>Fm.</i>	829,628: 84

Anm. I stadskassans bilans per 31 December 1896 ingår

förfallen, ogulden tomtlösen med	<i>Fm.</i>	31,495: 45
D:o d:o från Brunnsparken med	„	196: 94
		<hr/>
	<i>Fm.</i>	31,692: 39

Helsingfors stads consoliderade gäld.**A. Obligationslån.****Chausséeobligationslånet af år 1865.**

Utestående belopp d. 1 Januari 1896	<i>Fm.</i>	60,000: —
Under året 1896 förekom icke någon amortering	„	— —
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fm.</i>	60,000: —

Anm. Af förestående belopp innehar stadskassan *Fm.* 55,300: — så att faktiskt endast *Fm.* 4,700: — äro utelöpande.**Vattenledningsobligationslånet af år 1876.**

Balans från år 1895, utelöpande, icke förfallna obligationer	<i>Fm.</i>	1,363,100: —
Öfverföres: amortering år 1896	„	19,300: —
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fm.</i>	1,343,800: —

Nybyggnads- och regleringslånet af 1882.

Balans från år 1895, utelöpande, icke förfallna obligationer	<i>Fm.</i>	1,237,500: —
Öfverföres: amortering år 1896	„	39,500: —
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fm.</i>	1,198,000: —

Obligationslånet af år 1892.

Balans från år 1895, utelöpande, icke förfallna obligationer . . .	<i>Fr.</i>	4,451,000:—
Öfverföres: 1896 års amortering	»	17,500:—
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fr.</i>	4,433,500:—

B. Lån af statsverket.**Lånet för stadens reglering af år 1812.**

Kapitalskuld d. 1 Januari 1896	<i>Fr.</i>	4,840:—
Öfverföres: amortering år 1896	»	4,840:—
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fr.</i>	— —

Lånet för chausséebyggnaden af år 1863.

Kapitalskuld d. 1 Januari 1896	<i>Fr.</i>	5,947:74
Öfverföres: 1896 års amortering	»	5,947:74
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fr.</i>	— —

Lånet för folkskolehuset vid Annegatan.

Kapitalskuld d. 1 Januari 1896	<i>Fr.</i>	1,204:11
Öfverföres: 1896 års amortering	»	1,204:11
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fr.</i>	— —

C. Andra lån.**Lån för inköp af Gumtäckts säteri.**

Saldo från år 1895:

<i>Skandinaviska Kredit Aktiebolaget i Stockholm</i> , enl. tre särskilda skuldsedlar	<i>Fr.</i>	500,000:—
Inbetalning under året: samtliga förestående lån	»	500,000:—
		<hr/>
	Saldo till år 1897 <i>Fr.</i>	— —

Lån för inköp af rådhusannexet och uppförande af nya kommunala sjukhusbyggnader.

Saldo från år 1895: 24 stycken utelöpande partialförskrifningar, enhvar lydande å 25,000 mark med 5 % årlig ränta	Fmk 600,000: —
Amortering år 1896: partialförskrifningarne N:ris 9 och 11, förfallna till betalning d. 1 Dec. 1896	50,000: —
	Saldo till år 1897 Fmk 550,000: —

Sammandrag

af stadens consoliderade gäld den 31 December 1896.

Obligationslån	Fmk 7,035,300: —
Andra lån	550,000: — Fmk 7,585,300: —

Handlingar, rörande Helsingfors stads donerade fonders räkenskaper och bokslut för år 1896.

På sätt redan i sistlidet års bokslutsberättelse framhölls, öfverlemnades den 3 Februari 1896 de tidigare af Folkskoledirektionen förvaltade fonderna till Drätselkontoret, hvilket det, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 18 i samma månad, ålåg, att för framtiden förvalta desamma. De af Fattigvårdsstyrelsen förvaltade tvenne fonder, omhänderhafvas deremot fortfarande af samma myndighet.

Till följd af räntefotens allmänna nedgående har Drätselverket varit nödsakad att sänka räntan å fonderna tillhöriga intecknade reverser, af hvilka dock ett antal uppsagts och inbetalts. Afkastningen å fonderna har för år 1896 uppgått till innalles *Fmk.* 83,656: 59, motsvarande något öfver 5,09 % å kapitalbeloppet och har af fondernas disponibla räntemedel under sistlidet år utbetalts:

till staden för fattigvårdens underhåll	<i>Fmk.</i>	9,427: 12
” ” ” kommunala sjukhusets underhåll	”	680: 87
” ” ” folkskolornas underhåll	”	8,081: 21
” understöd åt medellösa	”	11,330: 47
” underhåll af Fruntimmersföreningens barnhem	”	759: 95
” beklädnad åt fattiga folkskolelever	”	1,731: 67
” stipendier åt elever i skolorna	”	5,206: 67
” underhåll af asylen för vanartade barn i Lojo socken	”	3,912: —
” belöningar åt dygdigt tjenstefolk	”	500: —
” underhåll af obemedlade barnaföderskor	”	4,867: 30
” pensioner åt affidne poliskonstaplars enkor och barn	”	2,655: —
” Föreningen för arbetshusen för desammas underhåll	”	9,000: —
” anskaffande af middagsmåltid åt medellösa folkskolelever	”	1,430: 67
” underhåll af Föreningens för barnavården barnhärberge	”	352: 11
i hemgift samt ränta å utfästa hemgiftsbelopp åt flickor, utgångna från stadens folkskolor	”	4,419: 74
i genom gåfvobrefven bestämde legater och pensioner	”	13,455: 16
i diverse omkostnader	”	210: 31
	<i>Fmk.</i>	78,020: 25

Ränteafkastningen å nedastående fonder är af särskilda anledningar ännu icke för med donationerna afsedda syftemål tagen i anspråk:

Klara Wilhelmina Törmäläs fond till ett hem för trogna och ålderstigna tjenarinnor. Kapital *Smk*: 41,528:80. Jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 12 April 1892 beror frågan om fondens disposition på upptagande framdeles;

Carl Rosengrens fond för meddelande af de första skolkunskaperna åt värnlösa och fattiga gossebarn här i staden. Kapital *Smk*: 13,604:60. Donationen, som till stadskassan fullständigt inbetaltes den 1 Februari 1890, bör enligt bestämmningarna i donationsbrevet förräntas i tio år, innan den för ändamålet användes;

Maria Charlotta Olanders fond för vanföra och sjukliga barns skötsel och vård. Kapital *Smk*: 77,042:43. Kapitalet bör jemlikt gåfvobrevet förräntas tills det uppgår till 80,000 mark;

F. J. von Beckers fond för inrättande och underhåll af en undervisningsanstalt för blinda i Helsingfors stad. Kapital *Smk*: 310,105:20. Helsingfors Stadsfullmäktige äga bestämma tidpunkten för anstaltens inrättande. Tillsvidare är fondens afkastning nära nog helt och hållet tagen i anspråk för de, jemlikt Stadsfullmäktiges beslut af den 26 April 1892, ur fonden till donators syskon utgående lifstidspensioner;

Helena Kristina Åkermans fond till ett hem för medellösa fruntimmer. Kapital *Smk*: 10,246:09. Stadens Fattigvårdsdirektion äger afgöra när det med donationen afsedda ändamål skall realiseras;

Emilia Olivia Gustavsons och Athalida Wilhelmina Ingmans fond till ett gossebarnhem i denna kommun. Kapital *Smk*: 5,765:46. Innan ett dylikt barnhem kommit till stånd bör kapitalet förräntas, till dess ränteafkastningen uppgår till sådant belopp, att densamma ensamt kan hemmet underhålla.

Därjemte utgår räntan på *Alexandra Kiseleffs donation* till en pensionsinrättning för här i staden födda och bosatta, medellösa fruntimmer samt på *Adolf Holmgrens fond* för värnlösa mödrar och barn jemlikt donationsbrefven tillsvidare i legater till särskilda personer.

Sedan realskolan i staden med läsåret 1895—96 upphört, blefvo de två af densamma disponerade stipendiifonderna, Helsingfors utskänknings aktiebolags fond, stor *Smk*: 3,000 och H. K. M. Alexander II:s stipendiifond å *Smk*: 1,300, disponibla för annan användning. Beträffande den förra har donator, Helsingfors utskänkningsaktiebolag, förordnat, på sätt af en i slutet af denna berättelse intagen skrifvelse framgår, att räntorna å densamma skola användas till premier åt elever i stadens lägre handverksskolor. Beträffande användningen af den senare fonden, kommer Drätselkammaren att göra framställning till Stadsfullmäktige.

Af Drätselverket förvaltade fonder,

hvilka vid ingången af år 1896 uppgingo, inclusive de tidigare af

Folkskoledirektionen omhänderhafda fonderna, i kapital till *Fmf.* 1,642,161: 91
hafva under året ökats
genom besparade räntor med „ 15,572: 70

och uppgå sålunda till *Fmf.* 1,657,734: 61

placerade på följande sätt:

Fastigheter:

Gården och tomten N:o 22 vid Mariegatan
i kvarteret Vildsvinet *Fmf.* 40,000: —
Gården och tomten N:o 5 vid Andregatan i
kvarteret Paradisfågeln „ 188,460: — *Fmf.* 228,460: —

Skuldsedlar:

mot inteckning „ 1,103,500: —
„ borgen „ 9,200: — „ 1,112,700: —

Obligationer:

Rmk 2,300 preuss. 4 % cons. obl. à 134: 30 „ 3,088: 86
Rbl 720: — rysk-holl. 5 % obl. à 104 % „ 2,995: 20
Rbl 13,125: — rysk-eng. 4 % cons. obl. à 94 % „ 49,350: —
Fmf. 30,000 — Finlands Hypoteksförenings
4 1/2 % obligationer à 100 % „ 30,000: —
Fmf. 5,000: — Finska Statsverket 4 % obl.
à 99 % „ 4,950: —
Fmf. 8,500: — D:o d:o à 100 „ 8,500: —
Fmf. 3,702: — Finska Statsverkets 3 1/2 % obli-
gationer à 93 % „ 3,442: 86
Fmf. 5,600: — Helsingfors stads 5 % obl. à
100 % „ 5,600: —
Fmf. 11,500 Helsingfors stads 4 1/2 % obl. à 100 % „ 11,500: — „ 119,426: 92

Aktier:

5 aktier i Föreningsbanken i Finland à *Fmf.* 175 „ 850: —
200 aktier i Societetshusaktiebolaget i Hel-
singsfors à *Fmf.* 114: — „ 22,800: —
80 aktier i d:o à *Fmf.* 115: — „ 9,200: —
444 aktier i Nordiska Aktiebanken för han-
del och industri à *Fmf.* 300: — „ 133,200: — „ 166,050: —

Bankräkning:

Privatbanken i Helsingfors, aktiebolag: spar-
kasseräkning — — „ 31,097: 69

Fmf. 1,657,734: 61

Af Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder

vid utgången af år 1895 i kapital	<i>Fmf.</i> 19,841: 37
hafva under året ökats genom räntevinst med	” 404: 72
	och uppgå sålunda till <i>Fmf.</i> 20,246:09

placerade i

<i>Skuldsedel</i> mot inteckning	<i>Fmf.</i> 10,000: —
<i>Fmf.</i> 600: — Helsingfors stads 5 % <i>obligationer</i> å 100 %	” 600: —
Å <i>depositionsräkning</i> i Privatbanken i Helsingfors, aktiebolag insatte	” 9,597: 90
<i>Kontant</i>	” 48: 19
	<i>Fmf.</i> 20,246: 09

Fondernas inkomster och utgifter under året samt ställning vid årsskiftet framgå närmare af omstående tablå. Afskrifter af under året tillkomna donationsurkunder ingå som bilagor i slutet af denna berättelse.

Helsingfors stads Drätselkontor i Februari 1897.

Teodor Holmberg.

Fonder förvaldade af Drät- selverket.	Balans från år 1895		Under året 1896				Balans till år 1897	
			Inkomst		Utgift			
	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>ni.</i>
I. Till förmån för fattigvården donerade fonder.								
<i>Joh. Sederholms arfvingsars fond</i>	2,057	14	—	—	—	—	2,057	14
<i>Nath. Heidenstrauchs fond</i>	1,028	57	—	—	—	—	1,028	57
<i>C. I. Nordenstams fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Jacob Daniel Weckströms fond</i>	4,800	—	—	—	—	—	4,800	—
<i>Finska Frimurarlogernas fond</i>	8,160	—	—	—	—	—	8,160	—
<i>Medborgarkassans fond</i>	4,828	57	—	—	—	—	4,828	57
<i>Helsingfors kyrkofattigkassas fond</i>	2,148	57	—	—	—	—	2,148	57
<i>Sveaborgs skole-, fattigvårds- och ar- betshusinrättnings fond</i>	8,022	86	—	—	—	—	8,022	86
<i>Lars Sederholms fond</i>	571	43	—	—	—	—	571	43
<i>Carl Otto af Forselles fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>Joh. Mobergs fond</i>	1,708	57	—	—	—	—	1,708	57
<i>I. A. Ehrenströms fond</i>	1,142	86	—	—	—	—	1,142	86
<i>H. K. M. Nikolai I:s fond</i>	22,800	—	—	—	—	—	22,800	—
<i>D. K. M. Nikolai I:s och hans ge- måls fond</i>	9,142	86	—	—	—	—	9,142	86
<i>Carolina Charlotta Schulins fond</i>	2,000	—	—	—	—	—	2,000	—
<i>Adolf Ekholms fond</i>	3,702	85	—	—	—	—	3,702	85
<i>Karolina Nyströms fond</i>	4,000	—	—	—	—	—	4,000	—
ränta	5,227	12	6,946	44	—	—	2,746	44
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	9,427	12 ¹⁾	—	—
II. Till förmån för feberlasarettet donerade fonder.								
<i>H. K. H. Nikolai Alexandrowitschs fond</i>	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
<i>Eugenie Soltikoffs fond</i>	2,500	—	—	—	—	—	2,500	—
ränta	680	87	617	46	—	—	617	46
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	680	87	—	—
III. Till förmån för folkskolorna donerade fonder.								
<i>Wilhelm Elgs fond för en fattigskola</i>	34,200	—	—	—	—	—	34,200	—
<i>Danssällskapets i Helsingfors fond</i>	9,200	—	—	—	—	—	9,200	—
ränta	1,862	—	3,369	35	—	—	1,689	35
utbetalt till stadskassan	—	—	—	—	3,542	—	—	—
Transport	142,069	99	10,933	25	13,649	99	139,353	25

¹⁾ I denna post ingå Fmk 2,200 från tidigare år balancerade rester, som numera influtit.

Transport	142,069 99	10,933 25	13,649 99	139,353 25
IV. Fattigvårdens fonder utan upp- gifvet ändamål.				
<i>Carl Gustaf Hanells fond</i>	5,200 —	— —	— —	5,200 —
ränta	292 02	256 86	— —	256 86
<i>Gustava Katarina Brobergs fond</i>	571 44	— —	— —	571 44
<i>Paul Demidoffs fond</i>	2,765 71	— —	— —	2,765 71
<i>Ottiliana Palmblads fond</i>	1,451 43	— —	— —	1,451 43
<i>Lovisa Oikelins fond</i>	452 —	— —	— —	452 —
<i>Maria Kristina Mattheizens fond</i>	4,000 —	— —	— —	4,000 —
<i>Christina Othmans fond</i>	159 42	— —	— —	159 42
ränta	527 74	464 33	— —	464 33
Utbetalt till tio medellösa frun- timmer (Hanells fond)	— —	— —	292 02	— —
Utbetalt till 13 medellösa frun- timmer i understöd från 60 till 30 mark	— —	— —	527 74	— —
V. Fattigvårdens fonder för bestämda ändamål.				
<i>Wilhelm Elgs fond pour les pauvres honteux</i>	10,000 —	— —	— —	10,000 —
ränta	632 50	508 79	— —	508 79
Utbetalt i understöd åt nio sär- skilda personer	— —	— —	632 50	— —
<i>Carl Sierckens fond</i>	2,800 —	— —	— —	2,800 —
ränta	170 72	138 31	— —	138 31
Utbetalt till tre medellösa hand- landeankor	— —	— —	170 72	— —
<i>Elsa Maria Lampas fond</i>	10,740 —	— —	— —	10,870 —
ränta	477 51	530 51	— —	400 51
Utbetalat till tio medellösa frun- timmer	— —	— —	477 51	— —
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	11,200 —	— —	— —	11,200 —
ränta	631 95	553 25	— —	563 25
Utbetalt till tio medellösa frun- timmer	— —	— —	621 95	— —
<i>Alexandras understöds fond</i>	4,413 55	— —	— —	4,431 57
ränta	200 —	218 02	— —	200 —
Utbetalt till tvenne personer i un- derstöd	— —	— —	200 —	— —
<i>Lisette Gardbergs fond</i>	1,000 —	— —	— —	1,000 —
ränta	56 45	49 40	— —	49 40
Utbetalt till en medellös handlan- deanka	— —	— —	56 45	— —
Transport	199,812 43	13,652 72	16,628 88	196,836 27

Transport	199,812 43	13,652 72	16,628 88	196,836 27
<i>Adolf Fredrik Siercks fond</i>	7,000 —	— —	— —	7,000 —
ränta	430 15	345 77	— —	345 77
Utbetalt i sju särskilda understöd åt medellösa fruntimmer	— —	— —	430 15	— —
VI. I. P. Chrogelii barnhusinrätt- nings fond	2,300 —	— —	— —	2,300 —
Ränta	138 51	113 61	— —	113 61
Utbetalt till Fruntimmersföreningen	— —	— —	138 51	— —
VII. Folkskolornas beklädnadsfonder.				
<i>J. H. Lindroos fond</i>	20,000 —	— —	— —	20,000 —
<i>J. E. Ollonqvists fond</i>	12,000 —	— —	— —	12,000 —
<i>Mindre handelsborgaresocietetens fond</i>	4,500 —	— —	— —	4,500 —
<i>Cronstedts, Gutofskys o. Nybergs fond</i> ränta	2,900 — 1,781 67	— — 1,946 23	— — — —	2,900 — 1,946 23
Utbetalt åt Folkskoleekonomen till beklädnad åt medellösa elever	— —	— —	1,731 67	— —
Depositionsavgift till Finlands bank	— —	— —	50 —	— —
VIII. Hedvig Arnells fond	18,300 —	— —	— —	18,300 —
Ränta	1,021 44	903 95	— —	903 95
Utbetalt till Fruntimmersföreningen	— —	— —	621 44	— —
Utbetalt till trotjenarinnan Wil- helmina Backström	— —	— —	400 —	— —
IX. Fonder donerade till en asyl för vanarfade barn.				
<i>Hedvig Charlotta Gripenbergs fond</i>	2,500 —	— —	— —	3,000 —
<i>Helsingfors Utskänkningsaktiebolags fond</i>	47,500 —	— —	— —	50,000 —
<i>Helsingfors Utminuterings aktiebo- lags fond</i>	25,000 —	— —	— —	27,000 —
ränta	8,599 37	3,704 75	— —	3,392 12
Utbetalt till Fattigvårdsstyrelsen för underhåll af asylen för van- artade barn i Lojo socken	— —	— —	3,912 —	— —
X. Folkskolornas stipendiifonder.				
<i>Helsingfors sparbanks fond</i>	6,000 —	— —	— —	6,000 —
<i>Helsingfors Utskänknings aktiebo- lags fond</i>	16,000 —	— —	— —	16,000 —
Transport	375,783 57	20,667 03	23,912 65	372,537 95

Transport	375,783	57	20,667	03	23,912	65	372,537	95
<i>H. K. M. Alexander II:s stipendiefond</i>	28,000	—	—	—	—	—	28,000	—
Räntor	3,830	11	2,469	82	—	—	2,509	93
Återbetalte stipendier	—	—	90	—	—	—	—	—
Insatt i sparbank till stipendier för 57 folkskoleelever	—	—	—	—	3,830	—	—	—
Depositionsavgift till Finlands bank	—	—	—	—	50	—	—	—
XI. Klara Wilhelmina Törmäläs fond.	39,573	99	—	—	—	—	41,528	80
Ränta	—	—	1,954	81	—	—	—	—
XII. Fonden för dygdigt tjenstefolks belönande	10,100	—	—	—	—	—	10,100	—
Räntor	26	26	498	90	—	—	25	16
Insatt å sparbanksbok för tio tje- nare	—	—	—	—	500	—	—	—
XIII. Realskolans stipendiefonder.								
<i>H. K. M. Alexander II:s fond</i>	1,300	—	—	—	—	—	1,300	—
<i>Helsingfors Utskänkningsaktiebolags fond</i>	3,000	—	—	—	—	—	3,000	—
ränta	240	98	212	40	—	—	212	40
Utbetalt åt Realskolans föreståndare till stipendier åt elever	—	—	—	—	240	98	—	—
XIV. Anna Sara Arosins testaments- fond	65,850	—	—	—	—	—	65,850	—
Ränta	3,563	50	3,310	78	—	—	3,987	28
Utbetalt i liststidsunderstöd om 100 mk till 30 obemedlade, ogifta fruntimmer	—	—	—	—	2,850	—	—	—
Utbetalt depositionsavgift till Fin- lands bank m. m.	—	—	—	—	37	—	—	—
XV. I. A. I. Pippinskiölds fond	100,000	—	—	—	—	—	100,000	—
Ränta	4,867	30	4,939	65	—	—	4,939	65
Utbetalt till Föreningen för barna- vården.	—	—	—	—	4,867	30	—	—
XVI. Axel Fredrik Laurells stipen- diifond.	3,088	86	—	—	—	—	3,088	86
Ränta	122	19	113	43	—	—	113	62
Utbetalt till privata svenska flick- skolan	—	—	—	—	61	—	—	—
Utbetalt till finska realluceum	—	—	—	—	61	—	—	—
Transport	639,346	76	34,256	82	36,409	93	637,193	65

Transport	639,346 76	34,256 82	36,409 93	637,193 65
XVII. Carl Rosengrens fond . . .	12,964 21	—	—	13,604 60
Ränta	—	640 39	—	—
XVIII. Helsingfors aftonskolas fond	18,250 —	—	—	18,250 —
Ränta	1,013 69	901 49	—	901 49
Utbetalt till Föreningen för konstfliten i Finland till stipendier	—	—	1,013 69	—
XIX. Alexandra Kiseleffs fond . . .	10,000 —	—	—	10,000 —
Ränta	555 16	493 96	—	493 96
Utbetalt till Stadsbokhållaren Oscar Paldani	—	—	555 16	—
XX. Maria Charlotta Olanders fond.	73,552 23	—	—	77,042 43
Ränta	—	1,657 36	—	—
Afkastning från fastigheten	—	1,832 84	—	—
XXI. Senatorskan Juile Thiléns fond	250,000 —	—	—	250,000 —
Ränta	9,384 97	13,983 49	—	11,298 15
Utbetalt till fru Adolfina Mallén	—	—	100 —	—
Utbetalt till Föreningen för arbetshusen	—	—	9,000 —	—
Utbetalt till Guvernören i S:t Michels län till understöd åt medellösa fruntimmer därstädes	—	—	2,968 83	—
Remisskostnad	—	—	1 48	—
XXII. Makarne Silfvius' donationsfond	87,000 —	—	—	87,000 —
Ränta	5,739 21	4,297 50	—	4,297 50
Utbetalt till trotjenarinnan Ulrika Lovisa Holmberg	—	—	1,200 —	—
Utbetalt till stadskassan	—	—	¹⁾ 4,539 21	—
XXIII. Fr. J. von Beckers fond . . .	310,162 32	—	—	310,105 20
Ränta	4,120 68	5,575 29	—	5,168 86
Afkastning från fastigheten	—	5,649 60	—	—
Utbetalt i pensioner till Professor A. von Becker, Litteratören H. von Becker och fröken Augusta von Becker	—	—	10,200 —	—
Rättegångskostnader	—	—	33 83	—
Transport	1,422,089 23	69,288 74	66,022 13	1,425,355 84

¹⁾ Häri ingå Fmk 2,200, tidigare på konkursutredning beroende rester, hvilka numera influtit.

Transport	1,422,089	25	69,288	74	66,022	13	1,425,355	84
XXIV. Adolf Holmgrens donationsfond för värlösa mödrar och barn	20,000	—	—	—	—	—	20,000	—
Ränta	1,969	47	987	93	—	—	1,957	40
Utbetalt till fru M. Thölgren	—	—	—	—	500	—	—	—
Utbetalt till fröken Gustava Holmgren	—	—	—	—	500	—	—	—
XXV. Understödsfonden för aflidne poliskonstaplars enkor och barn	98,000	—	—	—	—	—	100,000	—
Ränta	2,859	32	4,840	83	—	—	3,045	15
Utbetalt i understöd åt aflidne poliskonstaplars enkor och barn 23 särskilda pensioner tillsammans	—	—	—	—	2,655	—	—	—
XXVI. Emilia Olivia Gustavsons och Athalida Wilhelmina Ingmans donationsfond	5,494	07	—	—	—	—	5,765	46
Ränta	—	—	271	39	—	—	—	—
XXVII. Lina Borgströms donationsfonder.								
<i>Fonden för folkskolebarns bespisande</i>	15,000	—	—	—	—	—	15,000	—
Ränta	1,430	67	740	94	—	—	740	94
<i>Fonden för pauvres honteux</i>	5,000	—	—	—	—	—	5,000	—
Ränta	153	63	246	98	—	—	135	01
Utbetalt i understöd till tvenne obemedlade fruntimmer	—	—	—	—	265	60	—	—
Utbetalt till Föreningen för arbetshusen	—	—	—	—	1,430	67	—	—
XXVIII. Emilia Olivia Gustavsons fond	25,500	—	—	—	—	—	25,500	—
Ränta	316	44	1,156	—	—	—	172	44
Utbetalt i understöd om 100 mark till 13 obemedlade fruntimmer	—	—	—	—	1,300	—	—	—
XXIX. H. K. M. Kejsarinnan Alexandras fond för understödjande af ett barnhärbärge	10,200	—	—	—	—	—	10,200	—
Ränta	352	11	503	84	—	—	503	84
Utbetalt till Föreningen för barnavården	—	—	—	—	352	11	—	—
Transport	1,608,364	94	78,036	65	73,025	51	1,613,376	08

Transport	1,608,364	94	78,036	65	73,025	51	1,613,376	08
XXX. Aurora Demidoffs hemgifts-fond.								
Besparadt kapital	67,070	57	—	—	—	—	70,457	20
Innestående hemgiftsbelopp	29,214	29	—	—	—	—	27,928	58
D:o räntor å hemgiftsbref	968	04	—	—	—	—	1,053	76
Fru A. Karamsin inbetalt	—	—	2,284	—	—	—	—	—
Räntor	—	—	4,366	38	—	—	—	—
Utbetalta hemgiftsbelopp	—	—	—	—	3,285	70	—	—
D:o räntor å hemgiftsbref	—	—	—	—	1,134	04	—	—
Depositionsavgift till Finlands bank	—	—	—	—	44	—	—	—
XXXI. Tidningskolpottörernas julklappsfond								
Räntor	487	82	—	—	—	—	511	91
Räntor	—	—	24	09	—	—	—	—
Summa	1,706,105	66	84,711	12	77,489	25	1,713,327	53
Af Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder.								
I. Maria Bergmans testamentsfond								
Ränta	10,000	—	—	—	—	—	10,000	—
Ränta	194	44	500	—	—	—	194	44
Utbetalt i understöd åt 6 särskilda personer	—	—	—	—	500	—	—	—
II. Helena Kristina Åkermans fond								
Ränta	9,841	37	—	—	—	—	10,246	09
Ränta	—	—	404	72	—	—	—	—
Summa	20,035	81	904	72	500	—	20,440	53
Sammandrag af Helsingfors stads donerade fonder år 1896.								
Af Drätselvärdet förvaltade fonder	1,706,105	66	84,711	12	77,489	25	1,713,327	53
„ Fattigvårdsstyrelsen förvaltade fonder	20,035	81	904	72	500	—	20,440	53
Summa	1,726,141	47	85,615	84	77,989	25	1,733,768	06

Urkunder rörande till Helsingfors stad donerade, fonder.

56. Helsingfors utskänkningsaktiebolags stipendiifond för lägre handtvärksskolorna.

Direktionen för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag.

Helsingfors, den 3 Juni 1896.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af Kammarens ärade skrifvelse för den 27 sistlidne Februari angående användningen för framtiden af räntorna å de tretusen mark Helsingfors Utskänkningsaktiebolag anslagit för utgifvande af belöningar åt eleverna i Helsingfors Realskola, hvilket läroverk med nu tillända gångna läsår upphört, har direktionen hänskjutit frågan till bolagsmännens afgörande, och har bolaget vid ordinarie bolagstämma den 25 sistlidne april godkänt direktionens i saken framställda förslag och beslutit, att räntorna å ofvanberörda kapital, tretusen mark. få för framtiden användas till premier åt elever i stadens jägre handtvärksskolor; hvarom direktionen har äran meddela Drätselkammaren underrättelse. Helsingfors, som ofvan.

På Direktionens för Helsingfors Utskänknings Aktiebolag vägnar:

Viktor Öhberg.

*Handlingar angående föreslaget folkskolehus å tomten N:o 18
vid Nikolaigatan.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 11 Februari 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 37.

Uti skrifvelse för den 5 Maj sistlidet år, hvilken åtföljdes af handlingarna i ärendet angående uppförande af ett folkskolehus å tomten N:o 18 vid Nikolai-gatan, hafva Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att i samråd med Folk-skoledirektionen låta uppgöra och sedermera till Stadsfullmäktige insända fullständiga ritningar och kostnadsförslag till alternativt ett skolhus å berörda tomt, som kunde antagas motsvara det närmaste behovet, och ett större hus, afsedt att för en längre tid framåt vara tillfyllesgörande, äfvensom att inkomma med uppgift om kostnadsskillnaden, derest huset uppfördes å Broberget.

Efter det Stadsfullmäktiges förberörda beslut delgifvits Folkskoledirektionen samt Direktionen uti skrifvelse till Drätselkammaren för den 31 Oktober sistlidet år såsom sin åsigt beträffande storleken af det ifrågasatta folkskolehuset uttalat, att en större byggnad, afsedd för en längre tid framåt vore att föredraga framför en skolbyggnad motsvarande det närmaste behovet, uppdrog Drätselkammaren åt Arkitekten Onni Törnqvist att i samråd med Folkskoledirektionen uppgöra de af Stadsfullmäktige begärda ritningar och kostnadsförslag; och fick Drätselkammaren härå af Folkskoledirektionen jemte skrifvelse för den 26 Januari innevarande år mottaga af Arkitekten Törnqvist uppgjorda ritningar till en folkskolebyggnad å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan i tvenne våningar, inrymmande 16 skolsalar, gymnastiksal, kansli- och lärarorum, korridorer, rum för vaktmästare och städerska samt afträden och källare, äfvensom härtill hörande kostnadsförslag, slutande å 210,000 mark. Uti den ritningarna åtföljande skrifvelsen anmäler Folkskoledirektionen att desamma vid skedd granskning befunnits i allt väsentligt motsvara Direktionens önskningar; dock ville Direktionen framhålla nedanstående smärre ändringar, hvilka, enligt Direktionens mening, utan att i nämnvärd grad höja byggnadens pris, komme att medföra flere fördelar.

„1:o) Hufvudingången från Nikolaigatan borde flyttas litet åt söder på andra sidan om kanslirummet, hvarigenom vunnes att denna ingång från gatan komme att stå midt emot trappuppgången från gården, hvilket ökade symmetrin i husets in-

redning, förenklade kommunikationerna derinne och tillåte mera ljus att falla i det något mörka midtelpartiet af den långa korridoren.

2:o) Vid ingången till korridoren från den norra ändan af densamma borde öppningen utvidgas, så mycket som sig göra låter, på det att också från denna sida det mesta möjliga ljus måtte insläppas i korridoren.

3:o) Latrinerna böra anordnas så, att man kan komma bakom dem vid utförande af deras tömning och rengöring.

4:o) Om det låter sig göra vore önskvärdt att någon del af källarvåningen, som bäst lämpar sig därför, skulle inredas till ett skolkök, för att bereda tillfälle åt fortbildningsklassens elever att der öfva sig i matlagning.“

Då Drätselkammaren emellertid icke fått emottaga de af Stadsfullmäktige ofvan infortrade alternativa ritningar och kostnadsförslag, vände sig Kammaren till Arkitekten Törnqvist med anhållan om utlåtande härutinnan äfvensom beträffande öfriga i Stadsfullmäktiges skrifvelse berörda omständigheter; och har Arkitekten Törnqvist i sådant afseende till Kammaren inkommit med trenne särskilda skrivelser, uti hvilka Arkitekten meddelar i hufvudsak följande:

Enligt den uppfattning Arkitekten vid Folkskoledirektionens behandling af förevarande byggnadsfråga och af de förberedande öfverläggningarna med Folkskoleinspektorn erhöi, vore behovet af folkskolelokaler redan så stort, att en ny folkskolebyggnad af det omfång, som det inlemnade förslaget afsåge, borde med det snaraste uppföras, och borde förty sagda, af Arkitekten i samråd med Folkskoleledirektionen utarbetade förslag, anses motsvara det närmaste behovet. Under sådana förhållanden anser Arkitekten det andra alternativet, förslaget om en större byggnad, „afsedd för en längre tid framåt“, böra förfalla, då det hvarken vore möjligt att utan inskränkning af den erforderliga gårdsplanen å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan uppföra en större byggnad med det af Folkskoledirektionen fastställda våningsantalet, ej heller önskvärdt att i en byggnad sammanföra ett för stort antal elever, utan borde, enligt Arkitektens mening, hellre en decentralisationsidé följas, hvarigenom skolvägen för en stor del elever blefve kortare.

För den händelse att medel af en eller annan orsak dock icke skulle beviljas för en skolbyggnad af det projekterade omfånget anser Arkitekten att ett enhetligt projekt dock borde läggas till grund äfven för det partiela bebyggandet af tomten, och att den mindre byggnad, som möjligen komme att uppföras, ej borde planläggas oberoende af hvad som i framtiden kunde, eller sannolikt komme att uppföras. Man borde hellre under några år nöja sig med mindre fullständiga anordningar än att omintetgöra kontinuiteten för framtiden.

I öfverensstämmelse härmed framhåller Arkitekten att af det nu föreliggande förslaget flygeln längs Nikolaigatan kunde uppföras först och den öfriga delen, inrymmande gymnastiksal och tvenne klassrum i första våningen och fyra klassrum i andra våningen, uppföras senare. Inrymmandet af en provisionel gymnastiksal uti den förstnämnda delen komme visserligen att stöta på svårigheter, men kunde dock

behjelpigen ske genom förening af det norra trapprummet med norra delen af midtelkorridoren, antingen i första eller, af konstruktionsskäl, hällre uti andra våningen. Ifall byggnaden uppföres i denna ordning komme kostnaderna att fördela sig på följande sätt:

Flygeln mot Nikolaigatan	138,600 m.
Återstående delen	71,400 „
	<hr/>
Summa	210,000 m.

Likväl komme i anledning af det partiela uppförandet några mindre poster i kostnadsförslaget att uppträda fördubblade, hvarigenom det blefve nödigt att med cirka 1,000 mark öka hvardera kostnadssumman, hvarutom posten för planeringsarbetena antagligen genast komme att tagas i anspråk, hvadan det blefve nödvändigt att för uppförandet af flygeln mot Nikolaigatan bevilja 142,000 mark.

I frågan om den tillernade folkskolebyggnadens placering på Broberget framhåller Arkitekten att i anledning af den jemförelsevis stora doceringen å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan ej allenast bostad för vaktmästare och städerska utan äfven afträden och rymlig vedkällare uti ofvan berörda förslag blifvit inrymda i källarvåningen, hvarigenom en skild uthusbyggnad och de deraf förorsakade merkostnaderna undvikits. Uppfördes byggnaden deremot å Broberget borde densamma, enligt Arkitektens åsigt, sträcka sig från norr till söder och komme sannolikt att intaga det läge, som å en af Arkitekten ingifven situationsritning fans angifvet, främst i anledning deraf att höjdläget af byggnaden icke blefve nämnvärdt större än det, som densamma komme att erhålla å tomten N:o 18, men äfven deraf att nivåförhållandena der vore gynnsammare än å något annat ställe, som för byggnadens uppförande kunde komma i fråga. Den enklare plankontur byggnaden, i händelse densamma uppfördes å Broberget, komme att erhålla, skulle likväl icke medföra någon nämnvärd förminskning af kostnaden, ty i anledning af den ringa nivåskillnaden å ifrågavarande ställe, komme största delen af källarvåningen att bortfalla och bostäderna för vaktmästaren och städerskan sålunda att inrymmas uti klassvåningarna, hvilka derför borde erhålla en motsvarande utvidgning. Af samma orsak blefve uppförandet af en skild uthusbyggnad, inrymmande vedlider och afträden, nödvändig. Den sammanlagda kostnaden för en skolbyggnad och uthusbyggnad å Broberget komme, efter Arkitektens mening, med säkerhet att öfverskrida de kostnader, som vore erforderliga för byggnadens uppförande i enlighet med det inlemnade förslaget, hvilken merkostnad enligt Arkitektens beräkningar komme att uppgå till cirka 15,000 mark; och då härtill komme att planeringsarbetena å Broberget kräfde större kostnader än motsvarande arbeten å tomten N:o 18 samt byggnadens läge å Broberget blefve särdeles ogynnsamt och beroende af vidt omfattande och kostsamma sprängnings- och planeringsarbeten för beredande af uppfartsväg, har Arkitekten, i likhet med Folkskoleledningen, uttalat sig emot skolhusets placering å Broberget.

Vidkommande slutligen de af Folkskoledirektionen emot ritningarna gjorda, ofvan intagna anmärkningar, har Arkitekten Törnqvist ansett den af Folkskoledirektionen påyrkade flyttningen af hufvudgången från Nikolaigatan litet åt söder icke medföra några nämnvärda fördelar samt dessutom komma att störa det symmetriska intrycket af byggnaden, hvaremot Arkitekten förklarar Folkskoledirektionens öfriga påminnelser kunna utan svårighet vid arbetets utförande beaktas, utan att kostnadsförslaget härigenom blefve i nämnvärd grad öfverskridet.

Drätselkammaren, som redan tidigare uttalat sig emot den tillernade folkskolebyggnadens placering på Broberget samt beträffande omfånget af det blifvande byggnadsföretaget icke kan hafva någon från Folkskoledirektionen afvikande åsigt, får härmed till Fullmäktige öfverlemnna ofvanberörda ritningar och kostnadsförslag äfvensom de i ärendet tillkomna handlingar och förberörda situationsritning. Tillika får Drätselkammaren anmäla att Kammaren för sin del icke funnit skäl till anmärkning emot sagda ritningar och kostnadsförslag, hvarföre Kammaren får hos Stadsfullmäktige förorda deras godkännande, med förbehåll likväl att de af Folkskoledirektionen i ofvanstående mätto under p. 2—4 mot ritningarna gjorda anmärkningar vid arbetets utförande vinna behörigt beaktande.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

John Ugglä,
t. f.

Kostnadsberäkning

för en folkskolebyggnad vid Nikolaigatan.

	<i>Frå</i>	<i>rh.</i>	<i>Frå</i>	<i>rh.</i>
Gråstensarbeten.				
200 m ³ bergsprängning	å	5:—	1,000	—
140 m ² kilad, i fogarna huggen gråsten till sockel	å	12:—	1,680	—
10 m ² finhuggen granit till trapp-planer	å	30:—	300	—
45 m. finhuggen granit steg till yttre trappor	å	16:—	720	—
200 m ³ grundmur	å	8:—	1,600	—
			5,300	—
Afalt- & cementarbeten.				
300 m ² asfalt isoleringsskiakt	å	2:30	690	—
42 m ² cementplattor till trapp-podester och i ingångarna	å	15:—	630	—
172 m. inre trappsteg af cement mosaik	å	10:—	1,720	—
432 m ² asfaltgolf på betonunderlag i korridorerna	å	6:20	2,678	40
			5,718	40
Tegelmurnings- & putsningsarbeten.				
680,000 st. tegel med inmurning, ställningsresning, handtlangn. & brukberedn.	å	90:—	61,200	—
5,360 hektol. kalk	å	1:—	5,360	—
2,250 lass sand	å	1:50	3,375	—
240 tnnr cement	å	11:50	2,760	—
250 m ³ trossbottensfyllning med torkn. färdig insatt	å	4:50	1,125	—
1,200 lass sandfyllning ofvanpå hvalfven	å	2:—	2,400	—
80 m ³ grus till betonberedning	å	6:—	480	—
5,300 m ² slätputs å väggar & skorsstenar	å	—:90	4,770	—
540 m ² hvalfputs	å	1:10	594	—
1,900 m ² fogstrykning af fasaden	å	1:—	1,900	—
270 m ² yttre fasadputs	å	2:50	675	—
			84,639	—
Trä-arbeten.				
2,900 m. golfvasar med insättning	å	2:—	5,800	—
3,300 m. skålningar med inpassning & riktning	å	—:60	1,980	—
5,500 m. trossbottens ribbor med fastspikning	å	—:08	440	—
Transport			8,220	—
			95,657	40

	Transport	8,220	95,657	40
1,400 m ² underpanel af spontade, hyflade, fernissade och fastspikade bräder	å 2: 50	3,500	—	—
1,050 m ² trossbottens bräder	å —: 80	840	—	—
850 m ² brandbottens underlag	å —: 80	680	—	—
1,190 m ² plankgolf kompl. färdig	å 4: 10	4,879	—	—
1,320 m ² takläkt med fastspikn.	å —: 80	1,056	—	—
3,000 m. takstolsspiror färdig uppsatta	å —: 80	2,400	—	—
12 m. trappräck	å 2: —	24	—	—
1,000 m. fotlister	å —: 50	500	—	—
850 m. taklister	å 1: —	850	—	—
			22,949	—
Jern- & plåtarbeten.				
750 m. jernvägsskenor färdig insatta	å 4: —	3,000	—	—
1,320 m ² taktäckning	å 5: —	6,600	—	—
170 m. stuprännor af galvaniserad plåt	å 5: —	850	—	—
17 st. trattar till d:o	å 3: —	51	—	—
40 st. dockor för att uppbära räcket	å 5: —	200	—	—
100 m ² listbläck	å 6: 50	650	—	—
40 m. rör af galvaniserad plåt för inledning af frisk luft	å 5: —	200	—	—
8,300 kg. valsade smidjerns bärare	å —: 30	2,490	—	—
			14,041	—
Målnings-arbeten.				
2,500 m ² putsad väggyta att oljemåla	å 1: —	2,500	—	—
2,750 m ² vägg- & takyta att målas i limfärg	å 1: —	2,750	—	—
			5,250	—
Sumköp.				
2 st. hufvudingångsdörrar	å 375: —	750	—	—
2 st. ingångsdörrar från gården	å 150: —	300	—	—
3 st. ingångsdörrar t. källarvän.	å 150: —	450	—	—
2 st. inre ingångsdörrar med fönster.	å 200: —	400	—	—
1 st. skiljedörr med fönster emell. afdeln.		200	—	—
2 st. inre ingångsdörrar fr. gården	å 100: —	200	—	—
2 dörrar till gymn. salen	å 100: —	200	—	—
22 st. dörrar, större	å 80: —	1,760	—	—
10 st. d:o mindre	å 55: —	550	—	—
1 st. branddörr	å 100: —	100	—	—
54 st. större fönster till klassrummen	å 135: —	7,290	—	—
47 st. mindre fönster i tvänne klassrum och korridorer.	å 85: —	3,995	—	—
12 st. fönster i källarvåningen	å 70: —	840	—	—
20 st. fönster i gaflarna	å 25: —	500	—	—
	Transport	17,535	—	—
			137,897	40

	Transport	17,535	137,897	40
20 st. vindsgluggar	å 15:—	300		
15 st. källargluggar	å 20:—	300		
1 st. större fönster till norra entrén	å 140:—	140		
1 st. granit kolonn	å 300:—	300		
10 m. balkong räck	å 20:—	200		
44 st. större ventilationskakelugnar med er- forderliga ventiler	å 420:—	18,480		
4 st. vanliga större kakelugnar	å 350:—	1,400		
2 st. mindre kakelugnar	å 200:—	400		
2 st. köksspislar	å 350:—	700		
20 st. sughattar på taket	å 35:—	700		
72 st. 2,2 m. långa cement bjälk till fönster & bänkar	å 25:—	1,800		
32 st. 1,2 m. d:o	å 12:—	384		
32 st. konsoler af cement	å 30:—	960		
50 m. cementlist	å 5:—	250		
6 st. cement ornament	å 50:—	300		
40 st. cement uppsatser	å 45:—	1,800		
Spik & smide		3,000		
Voilok & tjära		350		
Murningsvatten		400		
Brandstege		300		
Vattenledning		2,500		
För upptorkning af byggnaden		1,200		
Trottoir med kantsten mot Nikolaigatan		1,200		
Stenläggning för ränsten		1,000		
Fyllnings- & planeringsarbeten		4,000		
Inredning af afträden		2,000		
Arvode för ritningar och öfvervakning af arbetet		6,500		
Diverse		3,703	60	
	Summa	—	72,102	60

Helsingfors i Januari 1897.

Omni Törnqvist.

Helsingfors. Tidnings- & Tryckeriaktiebolagets tryckeri, 1897.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

H:fors, d. 21 Jan. 1897.

N:o 26.

*Handlingar angående frågan om villorna Annebergs
och Arabias samt ängen Kanaanslands hörande under
Helsingfors stads jurisdiktion.*

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti en till Magistraten ingifven, härhos närsluten skrift (bilaga a) har Styrelsen för bolaget Arabia aktiefabrik, hvars fabriksanläggning är belägen å villaområdet N:o 4, Arabia kalladt, och ängen Kanaansland, som bolaget arrenderat af Helsingfors stad, med anledning af att Kejslerliga Senaten genom utslag af den 22 sistlidne Maj fastställt Häradsrättens i Helsinges sockens af Kejslerlige Åbo Hofrätt gillade utslag i ett inteckningsärende, dessmedels bolaget fränkännts rättighet att för gäld låta inteckna bolagets besittningsrätt till nämnda arrende mark och eganderätt till derå uppförda fabriks- och öfriga byggnader samt sålunda beröfvats en rättighet, som detsamma härintills varit i åtnjutande af och utan hvilken den nu förefintliga fabriksanläggningen på platsen icke skulle kommit till stånd, hos Magistraten anhållit det Magistraten måtte så begå att ifrågavarande inteckningsrättighet åter blefve arrendeinnehafvaren tillförsäkrad; och har styrelsen för bolaget derhos afgifvit den förklaring att, derest, för detta eller annat ändamåls vinnande, det befunnes lämpligt att villaområdet N:o 4, Arabia, jemte ängen Kanaansland, som förut hört under Helsingfors stads jurisdiktion, ånyo underlägges densamma, bolaget Arabia aktiefabrik för sin del icke har något emot att nämnda arrendelägenheter återföras under stadens jurisdiktion.

Enär Kejslerliga Senaten uti dess omförmälda utslag (bilaga b) såsom domskäl anfört att „utredning ej föreståts derom huruvida ifrågavarande villaområde N:o 4, Arabia kalladt, och ängen Kanaansland ligga inom eller utom den del af Forsby hemmans område, som blifvit under Helsingfors stad afhyst“, har Magistraten, genom forskning i härvarande arkiv, sökt införskaffa den utredning, som härutinnan kunnat åstadkommas, samt får i sådant afseende i denna ej mindre för staden än Arabia aktiefabrik viktiga angelägenhet vördsamt anföra följande.

Helsingfors stad, anlagd, såsom känt, under Gustaf Wasas tid vid mynningen af Vanda å på Forsby mark i närmaste grannskapet af de nu ifrågavarande villalägenheterna men antagligen till hufvudsaklig del å den nuvarande villalägenheten

N:o 3 Anneberg, erhöill redan den 3 augusti 1569 af Konung Johan den 3:dje privilegier, uti hvilka det bl. a. heter: „Sammalunda hafva Wij af synnerlig gunst och nåde efterlåtet till förenämnda stads *mullbete, fiskeri och andre nödtorffter*, två byar som näst staden ligga, neml. Gumtäckt theruti sex gårdar, och *Forsby theruti Fyra gårdar*“.

Enligt tidens sed förnyades dessa privilegier af de näst efterföljande konungarna Sigismund och Carl den nionde och den 2 oktober 1639 utfärdades af Drottning Kristina „privilegierna för den nya staden Helsingfors“ hvari tredje punkten lyder: „eftersom Wij wele det Borgerskapet i gamla Helsingfors, hälst de som någre Stapel stads friheter, här efter tänka att åtnjuta, skole transporterera och flyttia deras bo och hemvist till den nye staden: altså unne och efterlåte Wij honom härmed till *mullbete och utrymme*, de tvänne byar, som äro Gumtäckt sex gårdar och *Forsby fyra gårdar* med dess ägor uti Åggelby: item Blåbärs holmen, Högeholmen, Sompeholmen och Helsingfors fjärden, jämte den qvarnen näst Helsingfors, *hvilke alle under den staden tilförene hafva lydt och legat*“, (vidare transsumt ur privilegierna se bilagan C).

Anteckningarna uti de å härvarande Statsarkiv förvarade jordeböcker från sextonhundra talet stå äfven i full öfverensstämmelse med innehållet af ofvanomförmälda privilegier. Så upptages i 1635—1636 års jordebok under „Helsinghe Sochn, Wijkz Fierdung“ Forssby hemman 4 „Under Staden privilgt“; uti 1645 års jordebok likaledes Forsby, alnar 36, hemman 4 „Privilegierat Under Ny Helsingfors Stadh“; samt uti 1655 års jordebok såsom *Frälse* uti Wiikz Fiärdungh, Forsby, 4 hemman. „Helsingfors Stadh Privilegierat“, hvarhos i sistnämnda jordebok för dessa hemman finnes anteckningen „ödhe“, dermed tydligen utmärkande att lägenheterna då icke vore försedda med åboer (se bil. d, e, f.)

Uti den af Kongl. Reductions Commissionen upprättade jordeboken för år 1700 upptages för Forsby, mantal 4, hemman 4, „Rentan efter 1680 års Iordebok 39: 1: 12“, hvilken afföres under rubrik „Donerade godz till pios usus“ med samma tal 39: 1: 12 samt följande anteckningar: „brukas allenast till Stadzens Muhlbeta“ och „Privilegierat under Helsingfors Stadh som dervid mainteueras i anledning af Kongl. Maj:ts bref och Specifikation af dato den 12 Maj 1685 *)“; hvarhos under rubriken „Cronan behåldne hem:n“ icke förefinnes någon anteckning om dessa hemman, utvisande således att på den tiden icke någon del af Forsby varit kronan behållet (se bil. g.)

Under sjuttonhundredratalet har emellertid i nästnämndt afseende en förändring införts i jordeböckerna utan att någon grund härför finnes omförmäld. I 1710 års jordebok finnes nämligen antecknadt „ $\frac{1}{2}$ m i Forsby behållet, som Matts Göransson bebrukar“, och i 1735 års jordebok i marginalen „1 H:n $\frac{1}{2}$ Mant:l. i bruk, det öfrige öde“ samt i anmärkningskolumnen „under Helsingfors Stadh förlänte efter Kongl.

*) Såsom Stadsfullmäktige torde hafva sig bekant har detta kongl. bref, oaktadt omfattande efterforskningar i svenska riksarkivet härför blifvit verkställda, icke blifvit återfunnet.

Maj:tz Resolution d. 12 Maj 1685 1 hem. $\frac{1}{2}$ M. i Forsby behållet, som brukas af Stads Fältskiären Leopold“. Enahanda anteckningar återfinnas derefter i jordeböckerna ända till år 1830 (se bil. h, i, j); under hela denna tid upptages sålunda för Forsby 4 hemman och 4 mantal, donerade under Helsingfors stad samt deraf „1 hemman $\frac{1}{2}$ mantal behållet“. Då, enligt hvad ofvan anfördes, alla hemmanen i Forsby tidigare i jordeböckerna upptagits såsom öde eller saknande åboer samt någon rättsgrund för anteckningarna derom att 1 hemman vore kronan behållet icke blifvit i jordeböckerna anförd, synes dock sagda anteckning icke böra medgifvas något vitsord i jämförelse med privilegiibrevfvens tydliga bestämning att fyra hemman i Forsby blifvit staden till „mullbete och ytrymme“ donerade.

Uti ett af Landshöfdingen i Nylands och Tavastehus län genom utslag af den 10 September 1826 afgjordt och Hans Kejsleriga Majestät hemställt mål, angående Helsingfors Borgerskaps och Magistrats protest emot debiteringen af utskylder till kronan för staden underlagda lägenheter har Landshöfdingen sig utlåtit att Kongl. privilegierna af den 3 Augusti 1569 och den 2 Oktober 1639 „tydeligen“ innehölle att bl. a. *4 gårdar i Forsby* med dess ägor blifvit Helsingfors nya stad till „mullbete och utrymme“ anslagna och att genom ett från Kongl. Kammarkollegii archiv den 4 December 1772 meddeladt utdrag af 1643, 1644 och 1645 årens räkenskaps-handlingar (se bil. c) jemväl utreddes att „berörda lägenheter varit inlagda under staden“ samt att de då ifrågavarande 5 hemman och 5 mantal i Gumtäckt, 5 hemman och $3\frac{2}{3}$ mantal i Thölö samt *3 hemman och $3\frac{1}{2}$ mantal i Forsby* icke varit eller äro med särskilde åboer försedde, utan under Helsingfors nya stad blifvit afhyste, derå Kejsleriga Senaten, medelst utslag af den 31 Augusti 1827 (se bil. k) förklarar nästnämnda Staden *underlagde hemman* befriade från all annan ränta till kronan än boskapspenningar.

Då Kejsleriga Senaten sålunda från krono utlagor befriade endast 3 hemman och $3\frac{1}{2}$ mantal i Forsby har Guvernören i Nylands län, uti skrifvelse till Kronofogden och Häradsskrifvaren i Helsinge härad af den 15 april 1850 (bil. l) under åberopande af Senatens ofvanomförmälda utslag förordnat ej mindre att de städerne underlagde hemmans räntor borde från jordeboken uteslutas, än att „som af 1845 års Jordebok inhemtas att därstädes ännu qvarstår Jordeboksräntan för ofvannämnde staden underlagde 3 hemman om $3\frac{1}{2}$ mantal i Forssby, så bör sagde ränta från Jordeboken afföras; hvaremot räntan för 1 Hemman om $\frac{1}{2}$ mantal i Forssby, som ansetts icke vara staden underlagdt till mullbete utan betraktas som staden doneradt endast till räntan, i likhet med öfriga slike donerade hemman i Jordeboken kommer att observeras, samt då i äldre Jordeböcker sistnämnda hemmansränta är utförd i en summa med de öfriga hemman i Forssby, men i 1820 års Jordebok alla fyra hemman gemensamt påfördes 36 alnars skatt, bör tillsvidare och intill dess tillförlitlig utredning om sistberörda hemmans ränta kan vinnas, densamma uträknas af 1 hemman $\frac{1}{2}$ mantal $4\frac{1}{2}$ alnar efter gamla undervisningen och derefter enligt föreskrifven grund till Rubeltal omsättas“.

I enlighet med dessa föreskrifter är i 1855 års (se bil. m) och samtliga sedan dess upprättade jordeböcker under „Forsby“ upptaget *1 enstaka hemman* om $\frac{1}{2}$ oförmedladt mantal af krono natur.

Det faktiska förhållandet för närvarande är således att „Forsby enstaka hemman“ icke anses afhyst under Helsingfors stad utan endast till räntan staden doneradt.

Förestående öfversigt torde emellertid evident ådagalägga:

1:o) att enligt de för Helsingfors stad utfärdade privilegierna af den 3 augusti 1569 och den 2 oktober 1639 hela Forsby, eller fyra gårdar deri, blifvit staden till mulbete och utrymme underlagd;

2:o) att någon förändring härutinnan icke vidtagits genom Carl den elftes reduktion, hvilket anteckningarna i reduktions jordeboken utvisa, om ock Kongl. Maj:s bref och specifikation af den 12 Maj 1685 icke kunnat återfinnas; samt

3:o) att alla fyra lägenheterna i Forsby i äldre tider varit inlagda under staden och således icke försedda med åboer, men att, sedan staden förflyttats till sin nuvarande plats, någon del deraf på arrende upplåtits till bebrukande, hvarom anteckning i jordeboken influtit, och hvilket sedermera antagligen gifvit anledning till påståendet att ett hemman derstädes vore kronan behållet.

Med hänsyn härtill, och då det dessutom ligger i sakens natur att om någon del af den donerade marken från stadens äldsta tider blifvit under staden afhyst sådant måste hafva varit fallet med den nu ifrågavarande, å hvilken sjelfva staden på den tiden varit uppbygd, anser Magistraten Stadsfullmäktige hafva full anledning att till Hans Kejsrerliga Majestät inlemna underdånig ansökan derom att Forsby hemman i dess helhet, såsom Helsingfors stad till mulbete och utrymme doneradt, måtte förklaras vara under staden afhyst och således underlydande stadens jurisdiktion.

I sammanhang härmed bör Magistraten ytterligare framhålla att ehuru det jordområde, å hvilket villan Arabia jämte ängen Kanaansland äfvensom villan Anneberg är beläget, enligt en år 1777 affattad karta öfver Forsby hemman (den äldsta karta öfver dessa trakter, som kunnat påfinnas) hänföras till sagda hemman, nämnda villor åtminstone sedan början af innevarande sekel icke häfdats under hemmanet utan varit af staden särskildt utarrenderade. Detta framgår ej mindre af närslutna utdrag ur Magistratens protokoll för den 19 April 1826 (bil. n) än af den „öfversigt af Helsingfors stads inkomst gifvande fasta egendom“, som år 1875 uppgjorts enligt uppdrag af Stadsfullmäktige (se Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 1 för år 1876). Af deri ingående utdrag ur Magistratens protokoll för den 14 Oktober 1845,*) och 4 November 1846 inhemtas äfven att Guvernören i länet jämte Magistraten icke ansett villorna N:o 3 Anneberg och N:o 4 Arabia höra till Forsby hemman, hvilket enligt förstnämnde dag meddeladt utslag borde „såsom sjelfständig lägenhet, hvarifrån förut vanliga utskylder och onera skola utgöras, för framtiden bibehållas, till följe hvaraf samma hemmans ägors indelning i villor icke får ega rum, utan kommer

*) Ett något utförligare transsumt ur detta protokoll närslutes såsom bilaga o.

hemmanet sådant det till sitt ägoområde befinnes med alla dess tillhörigheter att för stadskassans räkning utarrenderas“. Att „gammelstaden“, innefattande jämväl villorna Anneberg och Arabia jämte ängen Kanaansland intill medlet af sistförflutna decennium underlydt Helsingfors stads jurisdiktion är en känd sak, som äfven bestyrkes af bilagda utaf Magistratssekreteraren Ekroos utfärdade intyg (bil. p). Sedan Guvernören i länet emellertid genom utslag af den 16 Januari 1885, (bil. q) på grund af den år 1777 verkställda uppmätning af egorna under Forsby hemman, förklarar villan Arabia utgöra en del af och underlyda sagda hemman samt porslinsfabriken skyldig att till Helsinge socken utgöra kommunal skatt, gjorde den åsigt sig hos härvarande Rådstufvurätt gällande att nämnda villa icke vidare borde underlyda stadens jurisdiktion utan hänföras under Helsinge sockens häradsrätt, hvilken sedan dess äfven utgjort forum för rättsärenden berörande villan Arabia.

Anförda omständigheter synas jämväl i sin mån bestyrka antagandet att åtminstone villorna Anneberg och Arabia jämte ängen Kanaansland af ålder varit under staden afhysta och torde måhända skäl förekomma att hos Hans Kejslerliga Majestät alternativt anhålla att sagda villor måtte under stadens jurisdiktion återföras.

Öfverlemnande ärendet till Stadsfullmäktiges pröfning har Magistraten äran föreslå att Fullmäktige måtte till Kejslerliga Senaten ingifva underdånig framställning i ofvan berördt afseende.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Edv. Öhrnberg.

T. f.

(Bilaga a).

Till Magistraten i Helsingfors.

Bolaget Arabia Aktiefabrik, hvars fabriksanläggning är belägen å mark, arrenderad af Helsingfors stad, har genom af Kejslerliga Senaten den 22 sistlidne Maj stadfästad dom blifvit fränkänd rättigheten att inteckna såväl besittningsrätten till lägenheten, som de derå uppförda byggnaderna. Af denna rättighet, som vid öfverlåttandet af arrenderätten till Rörstrands Aktiebolag i Stockholm blef sagda bolag tillerkänd, och hvarförutan den nu förefintliga fabriksanläggningen på platsen icke skulle kommit till stånd, har jemväl bolaget Arabia Aktiefabrik, som numera innehar förbemälda arrenderätt, ända till sistlidne år varit i åtnjutande.

Då nu Kejslerliga Senaten stadfästad underrätternas dom rörande denna inteckningsangelägenhet på grund, att utredning ej föreståts derom, huruvida ifrågavarande villaområde N:o 4, Arabia kalladt, och ängen Kanaansland ligga inom eller

utom den del af Forsby hemmans område, som blifvit under Helsingfors stad afhyst, får Arabia Aktiefabrik vördsamt anhålla det måtte Magistraten så begå, att ifrågasvarande inteckningsrättighet åter blefve arrendeinnehafvaren tillförsäkrad. Skulle för detta eller annat ändamåls vinnande befinnas lämpligt, att villaområdet N:o 4, Arabia kalladt, jemte ängen Kanaansland, som förut hört under Helsingfors stads jurisdiktion, ånyo underlägges denna, så får bolagets styrelse, för den händelse att dess yttrande i frågan komme att inhemtas, redan nu afgifva den förklaring, att bolaget Arabia Aktiefabrik för sin del icke har något emot att nämnda arrendelägenheter återföras under Helsingfors stads jurisdiktion.

Helsingfors den 2 Juli 1896.

För Arabia Aktiefabrik. Dess Styrelse.

K. Antell.

C. G. Sanmark.

Th. Tallqvist.

Gustaf Herlitz.

Bilaga b.

I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn, Dess Senats för Finland utslag på de besvär, bolaget Arabia aktiefabrik i underdånighet anfört öfver Åbo Hofrätts den 21 Januari 1896 gifna utslag uti nedannämnda inteckningsärende: Gifvet uti Kejslerliga Senaten för Finland och Dess Justitie Departement, i Helsingfors, den 22 Maj 1896.

Kejslerliga Senaten har låtit handlingarna i saken Sig föredragas och af dem inhemtat följande:

Vid Häradsrättens i Helsing socken tingslag sammanträde den 6 September 1895 har bolaget Arabia aktiefabrik sökt inteckning ej mindre i bolagets basittningsrätt till villaområdet N:o 4, Arabia kalladt, jemte ängen Kanaansland, belägna å Helsingfors stad underlydande Forsby hemmans i sagde socken mark, än uti bolagets egande, å nämnda villaområde och äng uppförda fabriks- och öfriga byggnader, berörde stad till säkerhet för en af bolaget den 29 Augusti 1895 till staden utfärdad skuldsedels innehåll femtontusen mark jemte ränta.

I anledning häraf har Häradsrätten medels utslag den 6 September 1895 yttrat sig och, alldenstund Forsby hemman, enligt ett i bemälde rätt tillhandsvarande, af länebokhållaren uti Nylands län den 28 Mars 1895 utfärdadt och å jordeböckerna grundadt intyg, vore af krononatur samt Helsingfors stad vid sådant förhållande icke kunde anses hafva full egande- och dispositionsrätt till sagda lägenhet,

som ej heller blifvit under staden afhyst, i stöd af 2 § uti förordningen den 9 November 1868 om inteckning i fast egendom förkastat bolaget Arabia aktiefabriks ifrågavarande ansökning.

Hofrätten, hvars pröfning bolaget Arabia aktiefabrik i besvärsväg underkastat saken, har genom nu öfverklagade utslag, med stöd af förenämnda lagstadgande, sådant det lyder i förordningen af den 19 Februari 1883, fastställt Häradsrättens utslag.

Uti Hofrättens utslag har bolaget Arabia aktiefabrik i underdånighet sökt ändring, i anledning hvaraf Hofrätten afgifvit infordradt utlåtande.

Hvad sålunda förelupit samt handlingarna vidare innehålla har Kejslerliga Senaten tagit i öfvervägande; och emedan utredning ej föreställts derom, huruvida ifrågavarande villaområde N:o 4, Arabia kalladt och ängen Kanaansland ligga inom eller utom den del af Forsby hemmans område, som blifvit under Helsingfors stad afhyst, pröfvar Kejslerliga Senaten skäligen låta bero vid det slut, hvori domstolarne genom deras förenämnda utslag i saken stannat. Det alle, som vederbör, till underdånig efter rättelse länder.

I Hans Kejslerliga Majestäts Höga Namn,
Dess Senat för Finland:

J. Ph. Palmén.
Sune Björkstén.
N. K. Hornborg.
Isak Fellman.
Henr. Borenus.

Theodor Cederholm.
S. W. Hougberg.
Emil Streng.
Oscar Gylling.
Ludvig Clouberg.

Michael Paqvalin.

Bilaga C.

Utdrag ur Privilegier och Resolutioner för Helsingfors S. T. A. D.,
Samlade af Nils Burtz Rådman och Riksdagsman för Helsingfors
år 1756.

Privilegier för Helsingfors stad, gifne Stockholm den 3 Augusti 1569.

Wij Johan den 3:dje p. p. Giöre witterligit at eftter Oss älskelige Wäre trogne Undersätare, Borgmästare, Råd och menigheten uti Wår kiöpstad Helsingfors hafwe gjordt sig mycken bekostning både med Byggnings och eljest thär förenämnde kiöpstad nu är belägen Och eftter thär i kring ingen lägligare plats till kiöpstad ännu uppfunnen är; therföre hafwa the i underdånighet ödmiukeligen af Oss begiärt, at the så härefter som härtils måge blifwa, bygga och bo på samma plats, och at Wij them också nötdorftige privilegier och friheter lika som andre kiöpstäder, i Wårt

konungarike Nådeligen unna och efterlåta wela; Så hafwa Wij förbemålte Wåre trogne Undersåters Ödmiuka begiäran Nådeligen ansedt och gunsteligen efterlåtit, som Wij ock nu uti thetta Wårt öppna Brefs kraftt unne och efterlåte at förbenämnde Helsingfors Inbyggare må så härefter som härtills obehindradt blifwa bygga och bo på förberörde plats ther staden nu lagd och byggd är, och icke therifrån til någon annan ort flytta; med mindre Wij framdeles låta uppsöka ther omkring staden någon beqvämligare plats til befästning, och om ther, uti så måtto warder funnen någon synnerlig lägenhet til at befästa, då wela Wij låta samma plats nödortftteligen befästa, utan förenämnde stads bekostning förän förbenämnde Helsingfors Inbyggare någre hus ther in före bygga och uppsätta skole. Och på thet förbenämnde Helsingfors Kiöpstad må blifwa förbättrad, och vid macht så wela Wij ock Nådeligen efterlåta at samma stads Inbyggare, en fri kiöpmanshandel lika med andre kiöpstads män hafwa uti Siö städerna i Wårt Rike, bruka och drifwa måge; Sammalunda hafwe Wij af synnerlig gunst och Nåde undt och efterlåtit til förenämnde Stads Inbyggares mullbete, fiskeri och andre nödortftter, två byar som näst staden ligga, neml. Guntäckth theruti sex Gårdar, och Forsby theruti Fyra Gårdar, item Blåbärsholmen, Höga holmen, Sompeholmen, Helsingfors fiärden, så ock den del af forssen som ligger näst til Staden, til at uprätta och upbygga ther en Qvarn, til Stadens Behof; dock med sådane beskied at samma Qvarn icke bygges uti någon måtto Wårt Laxfiske till hinder eller förfång. — — — — —

Stockholm ut Supra.

Johannes R. S.
(L. S.)

Helsingfors Stads Privilegier, af Stockholm den 30 Juni 1594.

Wij Sigismundus p. p. Giöre witterligit: — — — — —

Dernäst skola de ock njuta, bruka och behålla till förbenämnde stads inbyggares mullbete, fiskerie och andre nödortftter två byar, som när staden ligga, näml. Guntäckth, deruti sex gårdar och Forssby, deruti fyra gårdar varit hafver med dess ägor uti Ägelby, item Blåbärsholmen, Högeholmen, Sumpeholmen, Helsingfors fiärden, så ock den del af forssen, som ligger när staden till qvarnställe till stadsens behof; dock med sådana förord, att samma qvarn icke bygges till Wårt och Cronones laxefiskes mehn eller förfång. — — — — —

Alla förbenämnde Privilegier skulle uti detta Wårt öppna Brefs kraftt vidmakthållne blifva, dock Oss alltid förbehållit samme Privilegier at förändra och förbättra enär Oss kan synas likast och nyttigt vara Wij wele ock härmed förbenämnde Helsingfors Inbyggare med alt det de ega rörligit och orörligit uti Wår konungsliga hägn, värn, frid och försvar tagit och anammat hafva, för all orätt och öfvervåld; Förbindandes fördenskull alla uti hvad stånd de helst vara kunde, at de icke göra eller tillfoga ofttabenämnde Helsingfors stads Inbyggare häremot hinder eller förfång, vid Wår onåd och tillbörligit straff. — — — — —

Sigismundus.

Privilegium för den nya staden Helsingfors. Dat. Kiöping den 2 Oktober 1639.

Wij Christina p. p. p. Giöre witterligit: eftter som Wij Oss hafwe föresatt och belevvat, Gudi den aldrahögsta til ära så och till flere Borgerlige Församlingars och Städers förmering, uti Wårt Storfurstendöme Finland, at låta fundera och upbygga, en ny Köp- Siö- och Stapel Stad, uppå den orten, der Södernäs udd nu är, en half mil ifrån Helsingfors belägen; Wij och derjämte förnimme, huru såsom åtskillige skole finnas, de sig der undersättiä vele, och samma stad begynna at bygga, der de allenast på wisse Stads Privilegier fri och rättigheter vore försäkrade; Så hafwe Wij fördenskull om detta hälsosamma och för Wåre undersåtare nyttige wärk, så mycket bättre til fortsättiä, dem nu i förstone, med följande privilegier och friheter welat benåda och försörja.

Till det tredje: efttersom Wij wele det Borgerskapet i gamla Helsingfors, hälst de som någre Stapel Stads friheter, härefter tänka til åtniuta, skole transportera och flyttia deras bo och hemvist til denne nya Staden, altså unne och efterlåta Wij honom härmed til mullbete och utrymme, de tvänne byar, som äro Gumtäckt sex gårdar, och Forsby fyra gårdar, med dess ägor uti Åggelby: Item Blåbärs holmen, Högeholmen, Sompeholmen och Helsingfors fjärden jämte den Qvarnen näst Helsingfors, hvilka alle under den staden tilförene hafwa lydt och legat. — — —

Til yttermera wisso p. ut Supra.

G. G. O. H. W. E. R. P. B. G. O. J. M. S.

Gustaf med Guds nåde Sweriges, Giöthes och Wendes konung
p. p. Arfvinge til Norrige samt Hertig til Schleswig Holstein p. p.

Wår ynnest och Nådiga bevågenhet med Gud allsmächtig, Troman General
lieut. Landshöfding etc. etc.

Wi hafwe i Nåder låtit oss föredragas Edert underdåniga utlåtande af den 2
sistlidne December, tillika med Magistratens i Helsingfors underdåniga förklaring
öfwer de beswär Bokhållaren Johan Christian Tamelander deröfwer i underdånighet
anført at berörde Stads Magistrat, icke allenast utan afseende på hans emot dom-
stolens behörighet gjorda Invändning den 17 Nov. 1759 vid trettio D:r S:rmts wite
ålagt honom då genast wisa sin åtkomst til besättningen af Forsby Staden donerade
hemman i Gammelstaden, utan ock sedan han, i anledning häraf upvist köpe Bref
på detta hemman dat. den 17 Augusti 1745 af hvilket befunnits at Härads höfdingen
Woivalenius, uppå Leopoldska arfwingarnes wägnar, såldt hemmanet, til Tamelan-
ders företrädare i Äktenskapet färgaren Märten Pape, hvilken den 28 uti sistnämnde
månad och åhr deruti erhållit Magistratens immission, har bemälte Magistrat medelst
utslag af den 30 Maji 1767 förklarat Tamelander icke kunna ega någon sådan rätt
til detta hemmans besittning som han påstådt, utan kommer han lika med andre
Stadsens donerade hemmans åboer at såsom Landbo anses, och följaktligen icke niuta
annan rätt än den en sådan Landbo efter skeende öfverenskommelse och lagligt
kontrakt kan tilhöra med mera. Hvarutinnan Tammelander, jämte yrkande af ofwan-
nämnda dess invändning om Nädig ändring, anhållit, så at han med hustru och barn
wid besittningen af detta Forsby hemman må i Nåder bibehållas samt tilläggas 200
D:r S:mt i ersättning för sina härvid hafde omkostningar. Hvilket alt Wi i behörigt
öfvervägande tagit och länder Eder härå til nådigt svar och wederbörandes efter-
rättelse, att hvad först angår Tammelanders gjorda invändning emot domstolens behö-
righet, så emedan Magistraten redan den 17 November 1759 derå meddelat utslag
hvaröfwer han väl genast förklarat missnöje, men icke förr än Åhr 1767 underdåniga
beswär ingifwit ty kan uti detta sistnämnde längst för detta laga kraft wundna utslag
ingen ändring beviljas; Beträffande dernäst besvärändens anhållan at för sig hustru
och Barn få niuta rolig Besittning af Forsby hemman, så finnes wäl af handlingarne,
at enligt hvad han anført besittningsrätten af hemmanet genom köpebref dateradt
den 17 Augusti 1745, blifwit såld till hans företrädare i äktenskapet Färgaren Märten
Pape, samt at köpebrefvet härå äfwen blifwit upvist inför Magistraten, som medelst
utdrag af protokollet förklarat sig derwid ej hafwa något at påminna, och ändteligen
at Magistraten lemnat Pape deruti Immission; Men som å ena sidan härwid före-
kommer at wederbörande som försåldt Besittningsrätten af et Staden doneradt hem-
man, emot förfatningarne, dertil icke haft rätt, och å den andra at Magistraten
genom nyssnämnde dess åtgärd dervid för ingen del stådt sig til efterrättelse, de

flere om Städernas donerade jord, tid efter annan vidtagna och af Magistraten jemväl i sin underdåniga förklaring åberopade Kongl. Resolutioner och författningar. Så wele Wij härmed i Nåder hafwa Eder anbefaldt at I Magistraten sådant förståndigen; Och hvad för den skull sielfwa saken angår, så emedan Magistratens den 25 Augusti 1745 gifna Immission endast sträcker sig til Pape, hvilken sedermera genom döden afgått, hvarigenom hans endast för sin person wundna besittningsrätt af sig sielf uphördt; hans Hustru och Barn deremot icke någon sådan besittningsrätt blifwit tillagd och Änkan dessutom trädt i annat gifte med berörde Bokhållare, hvilken icke heller til hemmanet förvärfvat sig sådan rätt; ty pröfwe Wij i anseende til sådana omständigheter förvist skiälligt, at gilla Magistratens den 30 Maj 1767 gifna och nu öfverklagade utslag, hvarigenom den af klaganden sökta ersättningen för åbragt Rättegångskostnad af sig sielf förfaller; Hvarmed Wij befalle Eder Gud allsmächtig Nädelligen. Stockholms Slott den 8 Martii 1776.

Gustaf.

Joh. von Heland.

Föredragit i Kongl. Maj:ts och Rikets Kammar Collegio den 4 December 1782 och bifallit att till sökanden få utgifvas Stockholm ut Supra. På befallning.

J. A. Baillet.

Hos Kongl. Maj:t och Riksens Kammar Kollegium, hafwer Herr Borgmästaren uti Helsingfors stad, Johan Kulberg, skrifteligen anhållit, att från Kammar Archiwen medelst utdrag af handlingarne, erhålla underrättelse om tiden enär Tölö by i Nylands län Borgå härad och Helsing sockn på hwars ägor Helsingfors stad nu skall stå, blifwit berörde stad Donerad, med hvad mera som skall lända till uplysning af berörde Donation, och såsom denna ansökning blifwit till archiwi Contoiret remitterad så är til ödmjukt följe deraf om de under Helsingfors stad inlagde hemman och ägor i Räkenskaperne eftersökt och för följande år sålunda befunnit:

1643 års Nylands Höfdingedömes Landsbok uti afkortningen för Borgå län innehåller fol. 81.

Inlagde hemman.

Är lagdt under Helsingfors stad till mullbete skatter 6 hem: 10 med deras Specificerade ordinarie och extra ordinarie Räntor.

D:o års afkortningslängd för samma Län fol. 560 i samma band hvarest de ofwan omnämde hemman till sine namn specificeras.

Inlagda hemman B: mål h. n. k.

Samtl. under	1	Ågelby	1	1
Helsingfors stad	5	Gumtäckt	3	5
	4	Forsby	2	4
	<u>S:a 10</u>		<u>S:a 6</u>	<u>10</u>

Utaf berörde afkortnings längd befinnes Thöle i Helsing sockn detta år warit på lifstid förlänt till Borgmästaren Anders Larsson.

1644 års Landsbok uti afkortningen för dito län fol. 108.

Inlagde hemman.

Är lagdt under gamla Helsingfors stad til mulbete och nu sedermera privilegeradt under ny staden.

Skatt: — 6 hemm. — 10

med deras ordinarie och extra ordinarie räntor. Förutom nästföreskrifne hemman är af H. K. M:t skiänkt och privilegieradt under ny Helsingfors Töleby i Helsing sockn.

Skatte	3 hem:	5
näbb	1 Koor	8

med specificerade ordinarie och extra ordinarie räntor.

Dito läns afkortningsspecials Längd för Borgå län uptager fol. 726 i samma band.

Inlagde hemman.

Helsing sockn.

Under gamla	1	Åggelby	1	1
Helsingfors stad	5	Gumtäckt	3	5
	4	Forsby	2	4
	<u>S:a 10</u>		<u>S:a 6</u>	<u>10</u>

Helsing sockn.

Under ny $3\frac{2}{3}$ Töhlå by 3, 5, 18.

Helsingfors.

1645 års Dito Läns Landsbok fol. 123 samt afkortnings speciallängden i samma band fol. 511 är med näst föreskrifne lika lydande, allenast med den skillnad att in margine för Ågelby, Gumtäckt och Forsby är antecknad under nya Helsingfors stad.

Sålunda befunnit och rätteligen utdragit, betygar af Kongl. Kammar Archivi Contoiret i Stockholm den 3 December 1782.

Johan Salenius.
Kongl. Kamm. Arch. Insp.

Rätteligen afskrifvet från den å Magistratens arkiv förvarade s. k. privilegii boken för Helsingfors stad, intygar, Helsingfors rådhus den 21 Januari 1897.

På tjenstens vägnar:

I. Öhrnberg.

Bilaga d.

Bårgå Lähns lordeboock sampt medh Komåål och Näbbar öffver Bårgå Heredhet Anno 1635 och till Iohannj Anno 1636.

Helsinghe Soehn.

Wijttz Fierdung.

Gomtecht		} Vnder Staden privileg:t.
Fårssby	2	
Skattar	2	
Hemman	4	
Summa Summarum.		
Skattar	184 $\frac{1}{3}$	
Hemman	332	
Näbbar	213	
Köör	877	
B. Mantall	230 $\frac{5}{12}$	

Transsumtets riktighet intygar: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 7 Oktober 1896.

J. W. Ruuth.
Förste aktuarie.

Bilaga e.
 Transsumt ur Bårge lähns Iordebok
 Pro Anno 1645.

Bårge lähns Iordebok Pro Anno 1645.

Byenampr.	G. M. l.		Alnar.	Hom.	Nebb.	Kior.	Åhrl. Råntan.			Landt Gierden.			Bygn och Saltb. h.			Summarum.		
							Dr.	Öre.	d.r.	Dr.	Öre.	d.r.	Dr.	Öre.	d.r.	Dr.	Öre.	d.r.
		Hålsingh Sohn. Wikz Fierdingh.																
Gumtächt . .	5	Skattar	3	54	5	—	56	5	18	36	6	—	12	1	—	104	12	18
Fårby	4	Skattar	2	36	4	—	39	1	12	28	30	9 ³ / ₈	9	20	—	77	19	21 ³ / ₈

} Privelegierat Vnder Ny Helsingfors Stadh.

Riktigheten af ofvanstående transsumt ur Borgå läns jordebok för år 1645 intygar: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 7 Oktober 1896.

J. W. Ruuth.
 Förste aktuarie.

Bilaga f.
 Transsumt ur Borgå Läns Iordebook
 Pro Anno 1655.

Borgå Läns Iordebook Pro Anno 1655.

		Helsingh S:n.															} Hellssingfors Stadh Privilegierat.
		<i>Frälsse.</i> Wijkz Fiärdungh.															
Gumtecht ödhe	5	54	5	—	—	56	5	18	36	6	—	12	1	—	104	12	18
Färsby ödhe	4	36	4	—	—	39	1	12	28	30	9 ³ / ₈	9	20	—	77	19	21 ³ / ₅

Riktigheten af ofvanstående transsumt ur Borgå läns jordebok för år 1655, uti hvilken rubrikerne för kolumnerne äfvensom underskriften saknas, intygar: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 7 Oktober 1896.

J. W. Ruuth.
 Förste aktuarie.

Bilaga h.

Transsumt ur Borgå Lähns Lands Iorde-
book. Pro Anno 1735.

Borgå Lähns Land Iordebook. Pro Anno 1735.

	Helsing Sochn.	Gamble Heman och Mantl.		Nya Iordeboks Rättan.											
		Hemans nummer.	Heman.	Mantl.	Heman.	Mantl.	Kför.	Nabbar.	Allnar.	Frälse.	Crono.	Skatte.	Iordeboks Rättan.	Provisionaltier Atskatade Hemans Rättor til Indelnngen.	
			Abnar.												Nabbar.
Gumtächt och Forsby. } 1 H:n 1/2 Mantl. i bruk det öf- rige öde.	under Helsing Stad öde	1	5	54	5	5	54	—	—	5	56	5	18	—	} under Helsingfors Stadh förlänte efter Kongl. Majtz. Resolution den 12 Maii 1685 1 hem. 1/2 M:l i Forsby behållit, som brukas af Stads Fältskjären Leopold.
	under D:o Stad	1	4	36	4	4	36	—	—	4	39	1	12	—	

Sibbo Massby d. 31 Iulii 1736.

C. Bildstein.

J. Grundström.

Riktigheten af ofvanstående transsumt ur Borgå läns jordebok för år 1735 intygar: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 7 Oktober 1896.

J. W. Ruuth.

Förste aktuarie.

Bilaga i.

Transsumt ur Persedle Iordebok uti
Borgå Härad. För År 1805.

Persedle Iordebok uti Borgå Härad.

För _____ År _____ 1805.

	Hemman. Numer.	Alnar.	Kör.	Mantal.			Helsinge Socken.	Afkort och Anord- nad.	Kronan Behållit.	Summa Specie.	
				Skatte.	Krono.	Frälse.					
							Crono Hemman.				
Gumtäkt	1	5		5			Under Helsingfors Stad. Öde		13 26	13 26	} Donerade und. Helsingfors Stad, enl. för åberopat Utslag.
Forsby 1 hem. 1/2 Mant. behållet.	1	4		4			dito d:o		10 40	10 40	

Pajjala den 18 November 1805.

Joh. Antman.

Ephr. Rydman.

Riktigheten af ofvanstående transsumt ur härstädes förvarade persedleiordeboken för Borgå härad för år 1805 intygar: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 7 Oktober 1896.

J. W. Ruuth.
Förste aktuarie.

Bilaga j.

Utdrag ur Helsinge härads jordebok
för år 1830.

Bynamn.	Nummer i byn.	Hemmantalet.	Gamla mantal.	Nya mantal, hvarrefter Bosk. peng. och Prærendeutgåer.	Nya mantalen och hemmans natur.					Öfriga skatte-tal.		Hemmanens namn.	
					Säterier.	Hemman.	Säterier.	Hemman.	Säterier.	Hemman.	Alnar.	Kör.	Nu gällande vid jordransakningen bestämde.
													Helsinge socken.
Forsby	1	4	4	4	Öde.		4			36			1 hemman $\frac{1}{2}$ Mantal Behållet.
Gumtäckt	1	5	5	5	Öde.		5			54			

Utdragets riktighet bestyrker.

Jordeboks räntan.	Hemmans och mantals räntan.		Jordeboks och mantals räntan efter kronovärde.						Annotationer.	
			Afkort. och anordnat.		Kronan behållet.		Summa Silfver.			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	} Under Helsingfors stad donerade, enligt Kongl. Brevet af den 12 Maji 1635.
18	74 ¹ / ₄	18	51	37	25 ¹ / ₄	15	60	52	85 ¹ / ₄	
26	96 ¹ / ₂	23	14 ¹ / ₂	50	11	19	50	69	61	

Helsingfors, å Länebokhållarekontoret, den 17 Oktober 1896.

K. A. Niskander.

Bilaga k.

Hans Kejslerliga Majestäts Utslag uti ett af Landshöfdingen i Nylands och Tavastehus Län genom utslag af den 10 September nästlidet år afgjort och Hans Kejslerliga Majestäts närmare ompröfning hemställt mål, angående Helsingfors Borgerskaps och Magistrats anförde protest emot den af Krono Uppbörds Betjeningen i Borgå Härad, för år 1824, gjorde debitering, hvarmedelst Staden blifvit till betalning påfördt en summa af 154 Rubel 20 Kopek Silfver, såsom skjutsfärds, boskaps och dagsverkspenningar samt hjelpeved, äfvensom bränvins brännings och rotetfrihets afgifter för de Staden underlagde Lägenheter af 13 Hemman och $12 \frac{1}{6}$ Mantal i Gumtäck, Thölö och Forsby Byar; medelst hvilket utslag Landshöfdingen, efter vederbörandes hörande, sig utlätit att alldenstund Kongl. Privilegierna af den 3 Augusti 1569 och den 2 Oktober 1639 tydeligen innehölle, att 6 gårdar i Gumtäck och 4 gårdar i Forsby med dess ägor blifvit Helsingfors nya Stad till Muhlbete och utrymme anslagne, äfvensom af Kongl. Resolutionen daterad den 20 November 1643 inhemtades, att Thölö Gods blifvit nya Staden till Tegel-Ladu-plats samt Stadens gagn och nytta förunnad, och genom ett från Kongl. Kammar Collegii archiv den 4 December 1782 meddeladt utdrag af 1643, 1644 och 1645 årens Räkenskapshandlingar jemväl utreddes, att berörde Lägenheter varit inlagde under Staden; Fördenskull och då deraf samt den utredning i ämnet Magistraten aflemnad, befunnes, att de nu ifrågavarande 5 Hemman och 5 Mantal i Gumtäck, 5 Hemman och $3 \frac{2}{3}$ mantal i Thölö samt 3 Hemman och $3 \frac{1}{2}$ mantal i Forsby, icke varit eller äro med särskilde åboer försedde, utan under Helsingfors nya Stad blifvit afhyste, ehuru Staden upplätit någon del af ägorne till odling af särskilde arrendatorer; Fördenskull har Landshöfdingen ansett dessa Lägenheter lika litet nu som tillföre kunna påföras Rotefrihets och Bränvinsbrännings afgifter för deras ägande mantal, helst de hvarken varit eller äro Roterade eller under bruk i särskilde Hemmans delar, hvarefter Bränvins brännings afgiften skulle beräknas, utan borde sistnämnde afgift för de å en del af ägorne bosatte inhysingar, Torpare eller arrendatorer, *i sammanhang med Stadens Folk nummer, hvaribland de äfven borde mantalsskrifvas, debiteras:* Och hvad åter vidkomme Skjutsfärds, Dagsverks och Boskapspenningarne samt Hjelpeveden, för hvilka afgifter ifrågavarande Lägenheter med 57 Rubel 50 Kopek Silfver, alltid Jordeboken varit debiterade, såsom af Jordeboks räntorne Kronan behållne; så ehuru sagde räntor i Räkenskaperne ifrån långlige tider tillbaka uti Special Extractet öfver afkortningarne med anteckning af öde, blifvit afkortade; dock emedan endast så beskaffade Hemman och Lägenheter, hvilka åtföljde skyldighet af åbyggnad och uppodling, men deraf vore i saknad, eller hvars ägor icke vore till finnandes, för öde

kunde anses, hvilket förhållande åter icke inträffade med de nu ifrågavarande Lägenheterne, de der, utan åbyggnadsskyldighet, blifvit afhyste under Staden till utrymme och muhlbete samt dess särskildte gagn och nytta; Ty har Landshöfdingen förklarad Helsingfors Stad skyldig, att för sagde Lägenheter årligen till Kronan erlægga ifrågakomne Kronan besparade räntor, utgörande 57 Rubel 50 Kopek Silfver, dem Krono Fogden i Borgå Härad ägde uppbära och redovisa, äfvensom berörde räntor, jemlikt författningarne ej mindre för debiterings året 1824 än de trenne nästföregående åren jemväl borde erläggas; Om ändring och rättelse hvarutinnan Helsingfors Borgerskaps äldste uti ingifne underdåniga besvär i underdånighet anhållit; Hvaröfver Krono Fogden Carl Backman och Häradsskrifvaren Frans E. Rydman underdåniga förklaringar samt Landshöfdinge Embetet underdånigst utlåtande afgifvit; öfvensom Kammereraren i Kammar och Räkenskaps Expeditionen med affordradt underdånigt utlåtande i målet inkommit; Gifvet uti Kejsrerliga Senaten för Finland och Dess Oeconomie Departement uti Helsingfors, den 31 Augusti 1827 Hans Kejsrerliga Majestät har i nåder låtit handlingarne i detta hemstälde och besvärsmål Sig föredragas. Och alldenstund, vid det ifrågavarande Lägenheter, enligt acten bilagde handlingar, *blifvit Helsingfors Stad förlänte*, något förbehåll om afgift utaf desamma till Kronan icke finnes hafva ägt rum, samt genom Svenska Kammar Collegii Bref af den 10 December 1724 är förordnadt, att Städernes afhyste, in- och underlagde Hemman böra ifrån Jordeboken uteslutas och endast uti Liggaren observeras, hvaraf följer, att beräkning och utgift af alla Jordeboksräntor från de Städerna till utrymme och muhlbete förundte och donerade Lägenheter i allmänhet upphört, samt att sådane Lägenheter förthy icke böra med andra räntor belastas, än blott Boskaps penningarne, hvilka på föreskrifvet sätt, enligt 58 § uti 1757 års Kongl. Resolution på Städernes besvär skola utgå, enär genom särskildte privilegier, jemväl för dem, ej vunnits befrielse; Fördenskull och då Helsingfors Stad i likhet härmed för de nu ifrågavarande *Staden underlagde* Hemman ej heller till närvarande tid någon annan ränta än Boskaps penningarne erlagt, kommer äfven allt framgent dervid att förblifva. I hvilken öfverklagade del Landshöfdingens hemstälde utslag förthy ändras och upphäfves, men i allt öfrigt varder detsamma gilladt. Det alle, som vederbör, till underdånig efterrättelse länder.

I Hans Kejsrerliga Majestäts Höga Namn,
Dess tillförordnade Senat för Finland:

W. Klinkovström.
A. H. Falck.
A. Finkenbergh.

Gustaf Ladau.
J. W. Edelman.

M. Wacklin.

Afskriftens enlighet med originalet, som finnes i Kejslerliga Senatens Oeconomie Departementets Utslags-Liggare för år 1827, intygar, Helsingfors, af Statsarkivet den 15 Augusti 1888.

J. W. Ruuth.

t. f. Statsarkivarie.

Afskriftens riktighet intyga:

Ernst Nylander.

Emil Forselius.

GUVERNÖREN
i
NYLANDS LÄN.

LANDSKONTORET.

Helsingfors,
den 15 April 1850.

N:o 274.

Bilaga I.

Till Krono Fogden C. H. Borgström och Häradsskrifvaren Örnghjelm gemensamt.

Såvide till följd af Hans Kejslerliga Majestäts Nådiga utslag af den 31 Augusti 1827 däraf dåvarande Krono Fogden och Häradsskrifvaren i f. d. Borgå Härad den 8 derpå följande October undfått behöflig del, Helsingfors stad endast bör utgöra Boskapspenningarne af de staden till utrymme och muhlbete underlagde hemman som utgöra 5 hemman och 5 mantal i Gumtäckt, 5 hemman och $3\frac{2}{3}$ mantal i Thölö samt 3 hemman $3\frac{1}{2}$ mantal i Forssby, samt enligt de föreskrifter som äro meddelade för upprättandet af 1845 års nya Jordebok, slike städerna underlagde Hemmansräntor ifrån Jordeboken böra uteslutas, så har Magistraten här i staden nu blifvit anbefald att i stadens Krono Räkenskaper ifrån och med 1849 redovisa för de ifrån berörde underlagde hemman utgående Boskapspenningar med 11 Rubel 68 kopek Silfver. Men som af 1845 års Jordebok inhämtas att därstedes ännu kvarstår Jordeboks räntan för ofvannämnde Staden underlagde 3 hemman om $3\frac{1}{2}$ mantal i Forssby, så bör sagde ränta ifrån Jordeboken afföras; hvaremot räntan för 1 Hemman om $\frac{1}{2}$ mantal i Forssby, som ansets icke vara staden underlagdt till muhlbete utan betraktas som staden *donerad endast till räntan*, i likhet med öfriga slika donerade hemman i Jordeboken kommer at observeras, samt då i äldre Jordeböcker sistnämnda hemmans ränta är utförd i en summa med de öfrige hemman i Forssby, men i 1820 års Jordebok alla fyra hemman gemensamt påfördes 36 alnars skatt, bör tillsvidare och intill dess tillförlitlig utredning om sistberörde hemmans ränta kan vinnas, densamma

uträknas af 1 hemman $\frac{1}{2}$ mantal och $4\frac{1}{2}$ alnar efter gamla undervisningen och därefter enligt föreskrifven grund till Rubeltal omsättas.

J. M. Nordenstam.

H. Gylling.

Afskriftens riktighet bestyrka:

A. R. Sandell.

A. W. Holmström.

Bilaga m.

Utdrag ur Helsinge härads jordebok för år 1855.

Byanamn.	Hemmantal. Nummer.	Hemmanens nu gällande mantal och natur.		Lägenheternes nu gällande namn.	Rubeltal.					Anteckningar.		
		Skatte.	Krono. no.		Frälse.	för disponerade räntor.		för kronan behållne.			Summa.	
						Rubel.	kop.	Rubel.	kop.			
		Ofrämjade mantal.	Hemman. Säteri.	Hemman. Säteri.	Rå o. rör. Säteri.	Hemman. Säteri.						
Forsby . . .	1	1 $\frac{1}{2}$										
					Helsinge socken.							
					Forsby	18	30	2	—	20	30	

Krono. Doneradt under Helsingfors stad enligt Kongl. Brevet af den 12 Maji 1685. Rântan anslagen till Magistratens aflöning som i Nåder blifvit faststält den 4 Mars 1819. Uti 1845 års jordebok upptages denne lägenhet med 4 h:n 4 mantal och 36 aln med derå grundad rânta 142 rub. 20 kopek, men som deraf 1 h:n $\frac{1}{2}$ mantal och $4\frac{1}{2}$ alnar, såsom Helsingfors stad doneradt enligt skrifvelse af den 15 April 1850, är i bruk och det öfriga afhyst jord, är förra rântan förändrad.

Utdragets riktighet bestyrker. Helsingfors, å Länebokhållarekontoret den 16 Oktober 1896.

K. A. Niskander.

Bilaga n.

Utdrag ur Magistratens i Helsingfors stad protokoll för den 19 April 1826.

§ 12.

Såvida, till följe af Magistratens beslut, det medelst uti Stadens kyrka uppläst kungörelse blifvit kungjord att den af numera afidne Fiskaren Jernmark innehafde vid Gammelstaden belägne, men Staden tillhörige jord, komme i dag kl. X f. m. att uppå 15 års tid räknadt från innevarande års början inför Magistraten å Entreprenad auktion till den mestbudande utarrenderas, så och efter det hugade Spekulanter härvid tillstädeskommit, företogs nu auktion inför öppna dörrar; hvarå och sedan vederbörande blifvit underrättade derom att sagde jord, som enligt deröfver författad Charta innehåller Ett Tunne, Tjugu sex kappe land bör vid arrendetidens utgång till staden afträdas, odlad och behörigen hägnad, samt att det ålåge den blifvande arrendatorn att å den delen af meranämnde jord, som är belägen utmed allmänna landsvägen låta plantera en allé af vilda löfträd, minst på tre famnars afstånd från hvarandra, samt att för arrendesummans årliga erläggande ställa vederhäftig proprie borgen flere anbud gjordes, men wice Consulen Wasenius stannade för det högsta, Sjuttio fem Rb. årligen, samt förband sig uppå derom af Magistraten nu gjord tillspörjan att låta inrätta denne plantage till ett prydligare landställe, derå Consulen afträdde och Magistraten jemväl med Stadens Äldste öfverlade till följande

Beslut:

Magistraten pröfvar skäligt fastställa det af Consulen Wasenius gjorda anbud å den så kallade Jernmarkska Plantagen, emot det Consulen enligt sitt skedde åtagande, å densamma inrättar ett prydligt landställe, som förständigades.

Rätteligen afskrifvet från konceptdomboken, intygar: Helsingfors Rådhus den 4 December 1896.

Ex officio:

Viktor Ekroos.

Bilaga o.

Utdrag ur Magistratens i Helsingfors stad protokoll för den 14 Oktober 1845.

§ 3.

Sedan Hans Excellence Herr Gouverneuren m. m. Grefve Gustaf Magnus Armfelt, efter förut skedt tillkännagifvande, uppkommit och intagit Ordförande säte

i Magistraten, upplästes till justering, i öfvervaro af Borgerskapets ofvanföre under § 1 uppräknade äldste, Magistratens den 10 sistlidne Juni förda protokoll, rörande förslaget till allmänna bestämningar och vilkor för upplåtelsen af de denna stad tillhöriga ägor, till villor, farmer och plantager, hvarvid Stadens äldste icke hade något att påminna, men inom Magistraten gjordes deremot i hänseende till sagde förslag erinringar af skiljaktig beskaffenhet, i hvilket afseende adjungerade ledamoten vice Häradshöfdingen Enegren uppläste följande skriftliga yttrande:

Då detta ärende hos Magistraten till handläggning förevar, fann jag visserligen förslaget vara af för vidsträckt omfattning, för att deröfver kunna efter det flygtiga uppläsandet deraf, som inför Magistraten egde rum, fullständigt yttra mig; jag kunde emellertid icke förekomma förhandlingens fortgång och fästade mig enkanerligen vid de tvenne frågorna om arrende tidens förlängning utöfver 50 år samt om rättighet för arrendator till disposition af fiskvatten vid stranden af sin arrenderade jord. På grund af 6 § 23 kap. R. B. ser jag mig likväl icke hindrad att, efter vunnen närmare kännedom af förslaget, taga ärendet under ytterligare pröfning.

Härmed finner jag mig böra, med erkännande af Stadens Äldstes nitfulla omtanka för förskönandet af Stadens omgifningar, dock icke kunna lemna ur sigte hvad författningarne stadga om disposition af jord och särdeles sådan, som Städernes, hvilken under full egande rätt icke besittes, såsom ock att förut Öfverhetligen stadgade intressen icke rubbas; och jemte det jag, lika med Stadens Äldste, anser Stadens afhysta jord vara lämpligast och med största fördel använd sålunda, att den, indelad i villor, utarrenderas; förekommer mig styckandet af Forsby hemman till enahanda villor vara betänkeligt och lagstridigt, så länge onera för hemmanet såsom själfständig lägenhet skola utgöras; hvarföre jag för min del nödgas förkasta förslaget i denna del och förordna att hemmanet, sådant det till sitt ego område befinnes och med alla dess tillhörigheter utarrenderas. — — — — —

Magistrats Notarien och vice Häradshöfdingen Sanmark, hvilken såsom adjungerad Ledamot deltagit i behandlingen af detta ärende den 10 sistvikne Juni, sade sig jemväl, efter nu mera tagen närmare kännedom af saken, icke kunna vidblifva dess då afgifna utlåtande i allo, utan ändrade sig sålunda att hvad anginge Forsby hemmans, sådant det nu befinnes och är för stadens räkning utarrenderadt, styckande till villor, så fann vice Häradshöfdingen det både olempligt och olagligt samt förmentemot hemmanet böra framdeles utarrenderas till förvaltande på samma sätt som för närvarande, till följe hvaraf de uti i fråga komne Förslag upptagne Villorne Ånäs och Forsby borde ifrån förslaget utgå: — — — — —

Stadens äldste, hvilka af den sålunda försiggångne omröstningen fingo del, billigade väl förslagets förändrande i afseende å byggnadsskyldigheten sålunda, att

den icke skulle nu bestämmas till visst värde i penningar utan få i detta hänseende bero på framdeles afgörande för hvarje särskildt fall och de föreskrifter om byggnadernes beskaffenhet, som då borde af Magistraten meddelas; men som förslaget genom upphäfvande af arrendetidens förlängning äfven utöfver femtio år skulle, enligt de äldstes åsigt, undergått så hufvudsaklig rubbning att det hela derigenom blifvit haltande och bristfälligt, så anhöllo Stadens äldste att få sagde förslag återtaga och med ett nytt framdeles inkomma.

Sedan Stadens äldste härå, på tillsägelse afträdt, stannade Hans Excellence Herr Gouverneuren jemte Magistraten, efter fortsatt öfverläggning, i följande:

Utslag:

Herr Gouverneuren och Magistraten hafva tagit detta ärende under slutlig pröfning; Och jemte det Herr Gouverneuren och Magistraten, hvad först angår Stadens äldstes anhållan att nu mera få återtaga hela det ifrågavarande uti protokollet för sagde dag ordagrant intagne Förslaget till allmänna bestämmanden och vilkor för upplåtelsen af denna Helsingfors stads ägor till villor, farmer och plantager, för att med ett nytt framdeles inkomma, icke finna omständigheterna påkalla hela Förslagets förkastande, hvarföre Stadens Äldstes nyssnämnde anhållan så mycket hellre lemnas utan afseende som tiden att å nyo utarrendera de stadens jordar, hvaraf berörde villor, farmer och plantager till större delen utgöras, snart infaller, pröfva Herr Gouverneuren och Magistraten skäligt i sagde förslag göra följande förändringar, rättelser och tillägg, nemligen: att Forsby hemman, såsom sjelfständig lägenhet, hvarifrån förut vanliga utskylder och onera skola utgöras, för framtiden bibehålles, till följe hvaraf samma hemmans ägors indelning i villor icke får äga rum, utan kommer hemmanet sådant det till sitt ägoområde befinnes med alla dess tillhörigheter att för stadskassans räkning utarrenderas; — — — — —

— Hvilket utslag för Stadens Äldste efter inkallandet afkunnades.

Transsumtets riktighet intygar, Helsingfors rådhusarkiv, den 18 Januari 1897.

Ex officio:

I. Öhrnberg.

Bilaga p.

Angående staden tillhöriga lägenheterne N:o 4 Arabia med derunder lydande ängen Kanaansland samt N:o 3 Anneberg invid denna stad inhemtas från Rådstufvurättens härstädes in-teckningsprotokoll följande:

att Rådstufvurätten den 3 Maj 1875 fastställt in-teckning i besittningsrätten till villan Arabia och ängen Kanaansland samt i eganderätten till åbyggnad derå, Kejsersliga Alexanders Universitetet till säkerhet för hundrafemtiotusen mark, hvilken

III	12	Gustaf Andersson Joensuu (*)	7,470	74,70	93,38	112,05	—	—	74,70	
IV	1	Johan Engroos (*)	10,000	75	—	90	—	—	75	
IV	2	August Helenius	10,000	100	125	150	—	—	100	
IV	3	Fredrika Friman (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
IV	4 et 5	Karl A. Åström (*)	10,000	75	93	112	—	—	100	Jemte ett senare erhållet tillskott, hvarför nu erlägges 25 Fmk.
IV	6	Kapten E. W. Bärhund (*)	14,550	145,50	181,87	218,25	—	—	145,50	
IV	7	Gust. E. Willberg	10,000	100	125	150	—	—	100	
IV	8	J. F. Nordström (*)	10,000	90	—	108	—	—	90	
IV	9	August Nyström (*)	10,000	75	—	90	—	—	75	
V	2	G. W. Söderholm o. G. A. Andström (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
V	3	Erik Fredriksson (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
V	4	B. E. Österdahl (*)	7,250	72,50	90,62	108,75	—	—	72,50	
V	5	Joh. Aug. Malmberg (*)	7,020	70	90	105	—	—	70	
VI	1	Herman Santala (*)	9,800	98	122,50	147	—	—	98	
VI	2	Hushållerskan I. J. Henriksson (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
VI	4	Gustaf Fredriksson (*)	8,938,5	89,38 ¹ / ₂	111,73	134,08	—	—	89,38	
VI	5	Erik Wikblom (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
VI	6	G. Salminen (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
VII	7	Fru A. O. Hamberg (*)	16,715 ¹ / ₂	167,15 ¹ / ₂	208,94	250,73	—	—	167,15	
VII	1	Johan Tarnus (*)	6,900	70	85	105	—	—	70	
VII	2	Johan G. Blomberg (*)	10,600	110	135	165	—	—	110	
VII	3	M. L. Gustafsson Sveins	11,685	116,25	146,64	175,37 ¹ / ₂	—	—	116,25	
VII	5	Simon Feodoroff (*)	10,000	100	125	150	—	—	100	
VIII	1	Aug. W. Stenroos (*)	34,350	180	—	—	—	—	180	
VIII	3	Kolportören J. W. Grünroos	10,200	153	191,25	229,50	—	—	153	
VIII	5	Joh. Adolf Koskinen (*)	10,027	180,40 ¹ / ₂	225,50 ³ / ₈	270,60 ⁹ / ₈	—	—	180,40	
IX	hela	L. Lindelöf	12,000	1,120	—	1,400	1680	1960	1,120	
XI	1	K. Forsgren (*)	12,103	181,54 ¹ / ₂	226,92	272,31 ¹ / ₂	—	—	181,54	24-årigt arrende.
XI	2	Wideman (*)	49,185	376,80	—	—	—	—	376,80	
XI	3	Joh. Erland Ylistalo (*)	13,345	200,17 ¹ / ₂	250,21 ¹ / ₈	300,26 ¹ / ₄	—	—	200,17	
XI	4	Anton Berndtson (*)	10,028	150,42	188,02	225,63	—	—	150,42	
XI	6	A. W. Eklund (*)	20,100	200	—	220	—	—	200	
XI	7	Edvin Forsbäck (*)	11,480	229,60	287	344,40	—	—	170	Å tomten endast en mindre byggnad med 2 rum och kök.
XI	8	J. H. Pettersson (*)	10,003	150	187	225	—	—	150	
XI	9	Anders Andersson	8,743	130,71 ¹ / ₂	163,39 ³ / ₈	196,70 ¹ / ₄	—	—	130,71	
XI	10	L. Andersson, J. Jansson o. E. Andersson (*)	11,547	144,33 ³ / ₄	180,41	216,50 ³ / ₈	—	—	144,33	
XI	12 b	Anna Backberg (*)	7,210	108,15	135,18 ³ / ₄	162,22 ¹ / ₂	—	—	108,15	} endast små byggnader med par rum.
XI	13	Johan Johansson (*)	15,180	227,70	284,62 ¹ / ₈	341,55	—	—	152	
XI	14	Johan Toivonen	12,187	182,80 ¹ / ₂	228,50 ¹ / ₂	274,20	—	—	122	
										Summa nedsättning från nu utgående arrenden 476 Fmk 10 penni.

Obs! De arrendatorer, som inbetalt sina årsarrenden äro betecknade med (*).

inteckning förnyats den 18 September 1884 och 19 Juni 1894. Till säkerhet för samma lån har Häradsrätten i Helsinge sockens tingslag den 3 September 1888 meddelat inteckning i sagde besittnings- och eganderätt;

att Rådstufvurätten den 23 Juli 1877 och 10 Mars 1879 meddelat inteckningar för sammanlagdt fyrahundratrettiofemtusen mark, hvilka inteckningar numera blifvit dödade;

att den 24 Maj 1888 och 20 Augusti 1888 af Arabia Fabriksaktiebolag ansökningar gjorts om meddelande af inteckning, Föreningsbanken i Finland till säkerhet för fyratiotusen mark, men att dessa ansökningar af Rådstufvurätten afslagits den 31 Maj och 27 Augusti 1888, emedan „Häradsrätten i Helsinge sockens tingslag allaredan meddelat inteckning i samma lägenheter och tillförlitlig utredning icke förebegrats derom, att desamma hörde till denna stads afhysta område“.

samt att Rådstufvurätten den 23 Maj 1878 uti villan Anneberg fastställt inteckning till säkerhet för en af tvenne personer för villans innehafvare ingången borgesförbindelse, hvilken inteckning dock, såsom numera öfverårig, icke vidare gäller.
Helsingfors Rådhus, den 15 December 1896.

Viktor Ekroos.

Bilaga q.

Guvernörens öfver Nylands län utslag i anledning af Sekreteraren i Fångvårdsstyrelsen Mauritz Hornborgs i egenskap af lagligen befullmäktigadt ombud för egarene till porslinsfabriken Arabia, uti en den 23 September sistlidne år hit ingifven skrift förda klagan deröfver att, ehuru porslinsfabriken Arabia, som är anlagd å villan N:o 4 Arabia, underlydande Helsingfors stad, allt sedan begynnelsen af sin verksamhet årligen erlagt kommunala utskylder till sagde stadskommun och jemväl för år 1883, enligt i bestyrkt afskrift bilagd debetsedel, påförts i kommunala utskylder till Helsingfors stad tvåtusen fyrahundra fyratiofyra mark fyra penni, hvilka till stadens Drätselkontor behörigen erlagts, kommunalnämnden i Helsinge socken likväl ytterligare för nämnde år debiterat porslinsfabriken för enahanda utskylder till Helsinge kommun enligt jemväl i afskrift vidfogad debetsedel med ettusen mark fyra penni, dem fabriken nödgats den 25 Augusti 1884 till Helsinge kommun inbetala, hvarför klaganden anhållit att Helsinge kommun, som sålunda obehörigen verkställt sistberörda debitering, måtte med upphäfvande deraf, åläggas att genast återbära de i antydt afseende utaf fabriken uppburna ettusen mark fyra penni, med sex procents årlig ränta från betalningsdagen den 25 Augusti 1884, äfvensom att godtgöra sökanden för kostnaderna i målet, uppgående enligt ingifven räkning, till inalles etthundra mark, öfver hvilken klagan Helsinge kommun blifvit vid kommunalstämma den 27 Oktober 1884 hörd och genom dervid utsedt ombud kommunalnämndsordföranden,

Landthushållaren K. F. Eklund hit afgifvit skriftlig förklaring, deri ombudet Eklund påstått att porslinsfabriken Arabia vore anlagd å Forsby hemman, i den såkallade Gammelstaden, underlydande mark samt att sagde hemman, ehuru detsamma ägdes af Helsingfors stad, låge inom Helsinges socken, i följd hvaraf ombudet, som till styrkande af nämnda förhållande bilagt bestyrkt afskrift af protokollet öfver af, vederbörande landtmätare den 4 Augusti 1777 verkställt afmätning å egorna under Forsby hemman vid Gammelstaden i Helsinges socken äfvensom karteutdrag öfver nämnde lägenhets egor, ansett Helsinges kommun hafva varit berättigad att verkställa den öfverklagade debiteringen och förty yrkat förkastande af klagomålet, jemte det Eklund anhållit att varda godtgjord för omkostnaderna vid förklarings afgifvandet med tjugu mark; derå sökanden afgifvit bemötande i saken och deri endast återhemtat sitt påstående; allt såsom handlingarne i målet, här förvarade, närmare utvisa. Gifvet i Helsingfors, å Landskansliet, den 16 Januari 1885.

Hvad sålunda förelupit och handlingarna vidare innehålla har jag i öfvervägande tagit; och alldenstund enligt i målet vunnen utredning, villan Arabia, å hvilken porslinsfabriken Arabia är anlagd, utgör en del af och underlyder Forsby hemman, samt denna lägenhet väl eges af Helsingfors stad, men ligger inom Helsinges socken, fördenskull och då nämnda fabrik, jemlikt 54 § i Kejsrerliga förordningen den 6 Februari 1865 angående kommunalförvaltning på landet, varit skyldig att för sin under år 1883 sålunda inom Helsinges socken idkade näring och rörelse bidraga till betäckande af utgifterna för Helsinges kommuns behof under sagde år, pröfvar jag rättvist förevarande klagan förkasta, vid hvilken utgång af saken sökandens anspråk på ersättning för kostnaderna härutinnan jemväl lemnas utan afseende; dock eger i anseende till sakens beskaffenhet, den af Kommunalnämndsordföranden Eklund fordrade godtgörelse för förklarings afgifvande icke heller rum.

Den med detta utslag missnöjde eger deri söka ändring hos Hans Kejsrerliga Majestät medelst underdåniga besvär, hvilka, af besväranden egenhändigt underskrifne eller försedde med författarens namn jemte uppgift på yrke och hemvist, skola tillika med utslaget i original eller bevittnad afskrift samt vederbörandes derå tecknade intyg om dagen, då det besväranden meddelats, senast före klockan tolf å den nittionde dagen efter delfäendet, dagen då det skett likväl oräknad, af besväranden sjelf eller dess behörigen tillsatte laga ombud ingifvas till Registratorskontoret för Supplikärenderne uti Ekonomie Departementet af Kejsrerliga Senaten för Finland, allt vid äfventyr att besvären eljest icke varda till pröfning upptagna. Ort och tid förutskrifne.

G. von Alfthan.

(Emb. Sigill.)

Ernst Forsman.

Afskriftens riktighet bestyrka:

A. Cajander.

A. Tamelander.

Utskottsbetänkande i fråga om afskrifning af en stadens fordran för tomtlösen.

I skrifvelse till Drätselkammaren af den 18 november 1896 har Drätselkontoret anført, hurusom staden i egarens till gården n:o 6:b vid Jägaregatan, handlanden K. F. Rantanens vid Rådstufvurätten under år 1894 anhängiga konkurs haft att fordra, utom annat, i ogulden löseskilling för hela tomten n:o 6 7,761 mark 60 penni jemte 6 % ränta från den 1 oktober 1891. Stadens fordringar i konkursen hade af Drätselkontoret upptagits i en med nödiga bilagor försedd bevakningsinlaga, hvilken, på sätt vid Kontoret varit vanligt, skulle i slutet konvolut ingifvas till magistratssekreteraren, för vidare befordran till Rådstufvurätten. Den 2 mars 1894, eller dagen före inställeledagen i konkursen, insändes detta konvolut jemte qvittensbok med Kontorets vikarierande vaktmästare till magistratssekreteraren. Följande dag, eller inställeledagen i Rantanens konkurs, infann sig kl. omkring $\frac{1}{2}$ 1 på dagen gode mannen i konkursen, handlanden K. H. Renlund å kontoret och uppgaf att någon bevakning från stadens sida i konkursen icke egt rum. Vid omedelbart företagen undersökning i saken befanns att t. f. vaktmästaren vid besöket i magistratssekreterarens kansli dagen förut i och för bevakningshandlingarnas aflemnande icke der anträffat magistratssekreteraren, hvarför han återhemtat qvittensboken jemte handlingarna till Kontoret utan att, antagligen af oförstånd, enär han endast en kort tid varit i befattningen anställd, lemna något som helst vidare besked i saken åt någon å Kontoret. Bevakningen, som efter herr Renlunds förenämnda anmälan omedelbart till Rätten inlemnades, blef emellertid, ehuru vid första uppropet i konkursen ofvan relaterade förhållande utreddes och leddes i bevis, af såväl Rådstufvurätten som sedermera af Hofrätten och Senaten, der besvär anfördes, såsom efter fataljetidens utgång ingifven, förkastad.

Förenämnda oguldna tomtlösen blef sedermera ytterligare bevakad i en annan af delegarene i tomten n:o 6 vid Jägaregatan, gårdsegaren Thomas Lindbergs konkurs, der sagda fordran såsom tvistig blef till särskild rättegång förvisad. I denna särskilda rättegång, som afslutats genom Senatens utslag af den 21 september 1896, tilldömdes staden ur Lindbergs konkurs hälften af ofvannämnda oguldna löseskilling eller 3,880 mark 80 penni jemte ränta från den 1 oktober 1891.

Sedan stadens öfriga fordringar i K. F. Rantanens konkurs, utgörande 586 mark 27 penni, redan tidigare blifvit till stadskassan inbetalte af stadskamreraren Holmberg, skulle andra hälften af berörda löseskilling eller 3,880 mark 80 penni jemte ränta från den 1 oktober 1891 ogulden återstå. I afsigt att säkerställa den eventuella förlusten hade visserligen kamreraren Holmberg å Rantanens konkursauktion inropat gården och tomten n:o 6 b vid Jägaregatan, men har sagda fastighet med afseende å dess förfallna skiek icke tillsvidare kunnat föryttras, och syntes ringa utsigt förefinnas för att framdeles kunna försälja densamma till sådant pris att tidigare kostnader samt förenämnda outdömda rest blefve betäckta.

Drättselkontoret, som icke kunde anse att någon egentlig försummelse vid ifrågavarande bevakning kunde läggas Kontoret till last, utan att den olyckliga utgången snarare berott på en kalamitet, omöjlig att af Kontoret förutses eller förebyggas, har därför med afseende å ofvan relaterade förhållande hos Drätselkammaren anhållit

att den för tomten n:o 6 vid Jägaregatan i kvarteret Forellen resterande, icke utdömda tomtlösen, utgörande 3,880 mark 80 penni jemte 6 % ränta från den 1 oktober 1891, blefve föremål för afskrifning.

I allo bekräftande riktigheten af Drättselkontorets andraganden, har Drätselkammaren i skrifvelse af den 19 november 1896 på de af Drättselkontoret framhållna skäl och med afseende å de synnerligen ömmande omständigheter, som ur Kontorets skrifvelse framginge, hemställt om bemyndigande af Stadsfullmäktige att ur stadens räkenskaper afskrifva berörda tomtlösen. Härvid har Kammaren likväl velat fästa det förbehåll att för den händelse stadskamreraren Holmberg vid föryttring af gården finge därför ett högre pris än hans kostnader för gården — hvar till emellertid efter Kammarens åsigt ganska ringa utsigt torde finnas — honom då ålåge att till stadskassan inleverera öfverskottet till ett högsta belopp af den afskrifna gälden och från afskrifningsdagen efter 4½ % löpande ränta å det afskrifna kapitalet, 3,880 mark 80 penni.

Vid sammanträde den 24 november 1896 hafva Fullmäktige å undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Stadens ifrågavarande fordran hade, såsom ofvan redan sagts, bort bevakas i gårdsegaren Rantanens konkurs senast den 3 mars 1894 före kl. 12 på dagen, och blef Drättselkontorets samma dag efter kl. 12 skedda bevakning såsom sentida underkänd, af Rådstufvurätten och Hofrätten den 11 juni och den 8 oktober 1894 samt af Senaten den 2 februari 1895. Kan något fel i saken tillräknas Drättselkontoret,

begicks detta fel alltså år 1894 och blef år 1895 fullständigt konstateradt. Drätselkammarens senare mot sysslomännen i gårdsegaren Lindbergs konkurs förda rättegång, som afslutats genom Senatens dom den 21 september 1896, skulle visserligen, i händelse Kammarens talan hade godkänts, hafva medfört att någon förlust i följd af den underlåtna bevakningen icke skulle hafva drabbat staden, men inverkade icke mera på frågan derom, huruvida ett fel, för hvilket Drätselkontoret bör ansvara, föreligger. Då stadens räkenskaper för åren 1894 och 1895 redan undergått föreskrifven granskning samt Stadsfullmäktige på revisorernes förslag beviljat Drätselkammaren och stadens öfriga förvaltande myndigheter décharge för sagda redogörelseår, har utskottet trots sig främst böra uttala sig derom, huruvida icke förevarande sak faller under Stadsfullmäktiges berörda beslut och således ej mer kan göras till föremål för anmärkning mot Drätselkontoret.

Ur revisionsberättelserna framgår ej att revisorerne skulle hafva tagit någon kännedom om saken i fråga. Emellertid har stadskamreraren, hvilken utskottet hört i saken, för utskottet uppgifvit att han under såväl 1894 som 1895 års revision, då han varit uppkallad till revisorerne för att afgifva upplysningar beträffande stadens räkenskaper, relaterat tillgången vid bevakningen i Rantanens konkurs på sätt den framstälts i Drätselkontorets skrifvelse till Drätselkammaren.

Efter utskottets åsigt måste den af Stadsfullmäktige beviljade déchargen innebära ansvarsfrihet för alla de åtgärder, om hvilka revisorerne tagit eller bort taga kännedom, dock sålunda att redogörare, som har vetskap om något fel eller handling som kan anses såsom fel, bör derpå fästa revisorernes uppmärksamhet. Likaledes kan déchargen icke anses gälla endast stadens oaflönade nämnder, utan sträcker sig äfven till Drätselkontoret och dess personal. Sådant oakadt har utskottet ansett förevarande sak icke vara inbegripen under déchargen. Revisorernes uraktlåtenhet att yttra sig i saken har synbarligen berott derpå att de ansett utgången af målet mot gårdsegaren Lindbergs sysslomän böra afvaktas innan frågan om den försummade bevakningen skulle upptagas till pröfning. Och om äfven denna uppfattning efter hvad utskottet ofvan framhållit måste anses för oriktig, då saken obestridligen hör till 1894 eller sist 1895 års räkenskaper; så har dock revisorernes tillvägagående uppenbarligen skett med Drätselkontorets goda minne och är därför för Kontoret bindande. Ej heller har Drätselkontoret till stöd för sin framställning om afskrifning af ifrågavarande tomtlösen åberopat sagda décharge.

Den Kontoret meddelade déchargen utgör således efter utskottets tanke icke något hinder för pröfning af förevarande sak. Hvad åter beträffar frågan derom, om ett fel af Drätselkontoret föreligger eller ej, så kan utskottet för sin del icke förena sig om Kontorets uttalande att någon försummelse vid ifrågavarande bevakning icke kan läggas Kontoret till last. Hade fråga varit endast om utskylder eller andra dylika fordringar på ringare belopp, sådana de af Drätselkontoret i nästan hvarje konkurs härstädes bevakas, så vore ju Kontorets tillvägagående vid bevakningen ursäktligt, men förefaller Kontorets förfarande icke lika försvarligt då det gäller en

fordran af den storlek som ifrågavarande. Efter utskottets förmenande borde stadskamrerarens tid icke vara så upptagen af andra tjenstegöromål att han icke, då ju Rätten sammanträder i samma hus som det deri Kontoret befinner sig, kunde de få gånger under året, då mera betydande bevakningar skola ske, medhinna att på någon timme aflägsna sig från Kontoret för att personligen vid Rätten föra stadens talan. Och om detta skulle anses vara för mycket begärtdt, så qvarstår i hvarje fall såsom en Kontorets oafvisliga skyldighet att i god tid före fataljetidens utgång förvissa sig om att de bevakningshandlingar, som blifvit från Kontoret under omslag afsända, behörigen af vederbörande utqvitterats.

Utskottet vill dock icke förneka att ej omständigheter förekomma som tala för bifall till Drätselkammarens framställning, liksom ock utskottet anser sig böra uttryckligen framhålla att Stadsfullmäktige äro berättigade att, i fall de pröfva skäligt, afstå från hvarje anspråk på Drätselkontoret. Äfven den mest samvetsgranne tjensteman gör sig någon gång skyldig till en försummelse. Något afseende kan för öfrigt fästas äfven dervid att efter tillkomsten af nya utsökningslagen och dertill hörande författningar faran för försummelse af ifrågavarande art ansenligt minskats i det att borgenär numera befriats från skyldigheten att i gäldenärens konkurs bevaka intecknad fordran, förutsatt att han vill hålla sig endast till den intecknade fastigheten.

Emellertid är, efter utskottets tanke, frågan om afskrifning af stadens förevarande fordran för tidigt väckt. Då stadskamreraren inropat Rantanens gård för att skydda sig mot förlust i följd af den försummade bevakningen, har han väl varit öfvertygad om att genom inköpet åtminstone någon del af stadens fordran skulle komma att betäckas, och någon utredning om att han i detta afseende misstagit sig föreligger icke. Ej heller torde sådan utredning kunna förebringas innan gården blifvit af honom såld. Att åter innan bevisning förestälts derom, att honom tillskyndats någon förlust genom omordade försummelse, skrida till afskrifning af stadens fordran, synes utskottet icke kunna ifrågakomma. Äfven Drätselkammaren har icke förbisett detta, men kan den utväg, som Kammaren trott sig härur finna, icke af utskottet förordas.

Utskottet får därför för sin del föreslå

att Drätselkammarens ifrågavarande framställning måtte af Stadsfullmäktige för närvarande afböjas.

Helsingfors, den 12 mars 1897.

F. Stjernvall.

Emil Schybergson.

Hj. Schildt.

*Handlingar rörande nedsättning af tomtarrendena i Gumtäckts
förstäder.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 11 Mars 1897.

N:o 61.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Bostadskomplexerna Hermanstad I et II och Majstad å Gumtäckts allodialsäteri uppstodo i hufvudsak under en tid, då Helsingfors stad ej var i tillfälle att för dess mindre bemedlade befolkning, småborgare, handverkare och arbetare, erbjuda billiga bostadstomter å stadens arrendemarken. Då derföre ingen konkurrens från stadens sida förefanns och då dessutom anläggningen af dessa förstäder var en uteslutande privat spekulation samt hushyrorna i Helsingfors samtidigt voro högt uppdrifna, var det en själffallen sak, att arrendeafgälderna för tomtplatser uti berörda förstäder icke skulle blifva de billigaste. Tvärtom synas de hafva utfallit oproportionerligt höga i förhållande till de arrenden, staden uppbär för sina utarrenderade bostadstomter. Missförhållandet gör sig isynnerhet skönjbart, om hänsyn toges till Gumtäckts villastäders relativt aflägsna läge från Helsingfors och planen för dess bebyggande. Åt de vid denna planläggning för samfärdseln utstakade gatorna har gifvits en alldeles för ringa bredd, endast 30 fot, förutom att de blifvit ledda öfver ofarbara bergsklackar och höjder utan det minsta å markens konfiguration fästade afseende.

Det lämpligaste jemförelseobjekt beträffande arrendenas i Hermanstad och Majstad höga belopp lemna enligt Drätselkammarens tanke förstaden å jordområdet Berghäll. Såsom känt utarrenderas bostadstomterna derstädes för en tid af 30 år mot en för hela arrendetiden en gång för alla fixerad årlig afgift, och följer med arrendet, utom andra förmåner, såsom farbara gator, vatten- och kloakledningar, gatubelysning m. m., den stora fördelen för arrendatorn att få till egen inlösa sin arrendetomt, sedan stadsplanen för Berghäll faststälts. I Berghäll variera visserligen årsafgifterna för de skilda tomterna från 1 penni per kvadratfot, som är det lägsta arrendet, ända upp till 7,75 penni, hvilket utgör maximaafgiften, men uppgå i medeltal, om arrendena för de 10 dyrast betalda tomterna (3,85 å 7,75 penni per kvadratfot) afdragas från in summa 65 arrende betalande tomter, till i det aldram närmaste

2 penni per kvadratfot tomtyta. Uträknas deremot medeltalet af de årliga arrendeafgälderna för Hermanstad II, der arrendena äro högst och arrendetiden utsträckt ända till 50 år med förhöjningar efter hvarje tionde års förlopp, för de första 30 åren af arrendetiden, så erhålles till resultat 2,32 penni per kvadratfot tomtarea eller ett ej obetydligt högre arrende än i Berghäll. Under de skilda tioårs perioderna utfalla för resten arrendeafgifterna uti Hermanstad II — allt i medeltal — med resp. 1,84—2,32—2,76—3,29 och 3,76 penni per kvadratfot. Uti Majstad, hvarest arrendeafgifterna äro dernäst höga och af hvilka arrenden, till antalet inalles 30, tio gälla på 50 år, uppgår medeltalet under de 30 första åren till 1,61 penni per kvadratfot och under de skilda tioårsperioderna till resp. 1,28—1,61—1,92—2,56 och 2,93 penni per kvadratfot. I Hermanstad I slutligen, der arrendena äro billigast, belöper sig medelvärdet af arrendena till 1,25 penni per kvadratfot, begynnande med 1 penni under de första tio åren och slutande med 1,5 penni under de tio sista. Den kontraherade arrendetiden är för samtliga tomter i Hermanstad I, på *ett* undantag när, 30 år.

Att arrendatorerna i Gumtäckt förstäder under sådant förhållande upprepadt, allt sedan denna egendom genom köp tillfallit Helsingfors stad, petitionerat om arrendeafgifternas nedsättande, väcker ingalunda förvåning. Och kunde af den tröghet, hvarmed arrendeafgifterna från dessa förstäder influat, tillochmed dragas den slutsats, att arrendatorerne endast med största svårighet förmå erlægga desamma. En af de bilagor, som åtfölja denna skrifvelse, nämligen förteckningen öfver ännu kvarstående arrendatorer af tomter i Gumtäckt villakomplexer, i hvilken förteckning de arrendatorer, som erlagt sina arrenden, betecknats med (*), synes äfven temmeligen tydligt angifva (se speciellt förteckningen för Hermanstad II och Majstad) att resterande betalningar stå i något så när direkt proportion till oformliga afgälder. Från obebyggda tomter hafva på något enda undantag när alls inga arrenden kunnat erhållas och hafva numera nästan samtliga sådana tomter återgått till staden.

Vid nyss anförda ansökningar om arrendenedsättning har Drätselkammaren ingalunda varit obenägen att fästa behörigt afseende. Men med nedsättningen har i så måtto tillsvidare icke brådskat, som den enligt Drätselkammaren förmenande i hufvudsak eller på jmförelsevis få undantag när, der alldeles onaturliga förhållanden äro rådande, kan komma i fråga endast beträffande de efter hvar tionde arrendeår återkommande arrendeförhöjningarna, hvilka härtills blott i högst få fall inträdt. Drätselkammaren har emellertid redan länge haft ärendet under beredning och som tiden för den första tioårs förhöjningen allt mera allmänligen nalkas och en större lifaktighet i byggnadsväg åter begynnt göra sig gällande i Gumtäckt förstäder, har frågan synts Drätselkammaren blifva af mera aktuel natur.

Det var icke uti något spekulations intresse, som Helsingfors stad beslöt sig för inköp af Gumtäckt allodialsäteri, utan för att såsom egare af lägenheten kunna stäffa de förstadsanläggningar, derstädes pågingo och hvilka med sina oordnade förhållanden hotade att blifva för staden Helsingfors både i hygieniskt och moraliskt hänseende förderbringande. I all synnerhet gälde det för staden att förhindra ett

vidare hopande af folk i dessa illa planlagda och derföre äfven i sanitärt afseende otidsenliga sammangyttringar af människobostäder. Det är också denna synpunkt som vid Drätselkammarens förvaltning af Gumtäckt i främsta rummet blifvit för dess åtgärder bestämmande, och har hvarje Kammarens sträfvan derföre gått ut på att motarbeta vidare bebyggande af Hermanstad I et II och Majstad. Med den ringa makt, som i detta afseende emellertid står staden till buds, i det arrendatorernas nu gällande kontrakt, hvilka äro uppgjorda af den förre egaren af Gumtäckt och intecknade i egendomen, tillåta hvarje tomts snart sagdt obegränsade bebyggande och detta dertill på sätt arrendator allena för godt finner, har Drätselkammarens åtgörande i angifvet syfte inskränkts till endast ett återförvärfvande till staden af alla härtills obebyggda, ehuru redan utarrenderade tomter. Såsom grundorsak för den arrendenedsättning, hvarom Drätselkammaren härmed är sinnad att hos Stadsfullmäktige göra framställning, ligger för den skull väsendtligen sträfvet att föröka stadens befogethet gentemot arrendatorerna å Gumtäckt.

Som staden äfven i det fall, att Gumtäckt egendom blefve under staden afhyst, blefve temmeligen maktlös emot arrendatorerna å Gumtäckt, så länge deras nu gällande kontrakt ega bestånd, vore enligt Drätselkammarens tanke det viktigaste af allt att få dessa kontrakt annullerade och ersatta med andra för staden i antydda syfte förmånligare sådana. Då ett utrotningssystem på basen af bestämmelsen i sista punkten uti nu bestående kontrakt, nämligen den att arrendator är skyldig att omedelbart återlemna tomtens i stadens besittning, för den händelse han försummar att å utsatt tid erlægga den bestämda arrendesumman, icke blott vore alltför hänsynslöst mot arrendatorerna och ruinerande för dem, utan ock skulle för staden medföra större förluster i minskade intrader från Gumtäckt, än behöfligt torde vara för sakens ordnande på mera fredlig väg, har Drätselkammaren ansett, att staden nu borde betjena sig af arrendatorernas så enträgna anhållan om arrendenedsättning och härtill delvis bifalla. Men borde detta tillmötesgående ske allenast under det uttryckliga vilkor att arrendatorerna med staden ingå nya kontrakt, medels hvilka i främsta rummet deras byggnadsrättigheter skulle väsentligen inskränkas.

Af ett för denna viktiga frågas beredning inom Drätselkammaren tillsatt utskott har derföre bland annat uppgjorts det förslag till nytt kontrakt med arrendatorerna å Gumtäckt, som här närslutes och hvilket Drätselkammaren för sin del önskade på ofvansagda vilkor hafva allmänneligen infördt. Affattningen af detta förslag har gjorts så, att kontraktet lämpar sig både för förhållandena, sådana de nu äro, som ock vid förändrade förhållanden, i fall Gumtäckt egendom blefve med staden införlifvad.

Beträffande den viktigaste bestämmelsen i kontraktet, byggnadsrättigheten, skulle densamma inskränkas derhän, att redan å tomterna befintliga byggnader finge bibehållas, men nya byggnader uppföras endast undantagsvis, efter dertill af Drätselkammaren utverkadt tillstånd. Då emellertid alla vidare byggnadsföretag i Gumtäckt förstäder härmed skulle i hufvudsak förhindras, men enär i dessa förstäder, ehuru

de öfverhufvudtaget, isynnerhet i Hermanstad I, äro för tätt bebyggda, finnas några tomter af en storlek, som icke står i något naturligt förhållande till de å desamma uppförda obetydliga hus, och arrendet för dessa tomter derföre blefve för högt, äfven om en eftergift för dem beviljades uti alla tioårs förhöjningar af arrendet, samt föga utsigt alltså skulle förefinnas, att arrendatorerne af sådana tomter ville afsäga sig sin nu innehafvande byggnadsrätt, har Drätselkammaren tänkt sig en sådan ordning uti ifrågavarande fall ändamålsenlig, att staden mot proportionel nedsättning i det ursprungliga, oförhöjda arrendet till staden återtog så stora delar af dessa tomter, som med afseende å dem redan uppförda byggnader kunde pröfvas lämpligt. Staden sålunda tillfallande marker, då de icke utgöras af berg, kunde sedermera på samma sätt, som förfarits med till staden återtagna, obebyggda tomter utarrenderas för odlingsändamål. Dessutom torde Drätselkammaren böra lemnas en ytterligare omedelbar handlingsfrihet i sådana här icke förutsedda extrema undantagsfall, vid hvilka ett utbyte af kontrakt icke kunde komma till stånd utan smärre jämkningar uti nedanstående till Stadsfullmäktiges bepröfvande och fastställelse framlagda förslag till arrendenedsättningar.

Beträffande slutligen de för en del tomter i Guntäckts förstäder med afseende å bestående förhållanden oformligt höga arrendeafgälderna, hvilka å ena sidan, om desamma icke nedsättas, med nödtvång skola drifva arrendatorerna till att bättre bebygga tomterna, för den händelse det skall blifva för dem tänkbart att kunna till staden erlægga sina arrenden, men å den andra genom lämplig arrendenedsättning kunna användas, såsom Drätselkammaren hoppas, till medel för en bättre ordnings införande i berörda tomtkomplexer, har redannämnda utskott uppgjort ett sådant förslag till nedsättning af dessa arrenden, som ingår uti sista kolumnen af förteckningen öfver arrendatorerna i Hermanstad I et II och Majstad. Härvid har utskottet, om man undantager några på alldeles särskilda byggnads- och vägförhållanden beroende smärre arrenderegleringar, dels på grund af de ofvan framhållna olika grundpriserna per qvadratfot tomtyta i de skilda förstäderna, dels till följd af andra omständigheter, som längre fram skola framhållas, ansett sig böra något olika behandla enhvar af dessa förstäder. Då sålunda i Hermanstad I hela nedsättningen utöfver stipulerade tioårsförhöjningar, hvilka öfver allt skulle bortfalla, från samtliga nu utgående tomtarrenden i denna komplex inskränkts till 476 mark 10 penni, förnämligast genom att arrendena för tomterna N:ris 1—4 i I:sta kvarteret samt 2 och 3 i II:dra kvarteret restituerats till det första tioårs arrendet af 200 mark i st. f. senast uppburna 240 mark, har för 6 tomter i Hermanstad II, för hvilka arrendet för de första tio åren af arrendetiden belöper sig till mera än 1,5 penni per qvadratfot, föreslagits nedsättning af arrendet till ett efter denna grund beräknadt belopp, hvarigenom en årlig total minskning i arrenden härifrån af 315 mark 20 penni skulle uppkomma. Och har på samma sätt för 15 tomter i Majstad, för hvilka det ursprungliga arrendet är beräknadt efter högre enhetspris än 1 penni per qvadratfot, gjorts enahanda reduktion, uppgående till in summa 1,151 mark 33 penni.

Alla sålunda föreslagna arrenden skulle gälla för den tid, som ännu återstår af de kontraherade första 30 arrendeåren; och skulle i de nya kontrakten, i de fall att nu bestående arrenden omfatta en arrendetid af ända till 50 år, inryckas den bestämning, att arrendeafgälderna för de 20 sista åren skola vid tiden för dessa års inträde bestämmas efter ny öfverenskommelse mellan staden och tomtarrendatorn, dock så att det då fixerade arrendet i ingen händelse finge blifva högre, än hvad för samma tid i de äldre kontrakten förutsatts.

Såsom ytterligare skäl till en något större nedsättning af arrendena i Majstad än i Hermanstad I och II, utom här tidigare framhållna högre årsarrenden i förstnämnda bostadskomplex och dess längre afstånd från staden, må ännu påpekas, att staden för densamma ej behöfver vidkännas sådana utgifter i vatten- och kloakledningar, poliskontor, gatubelysning m. m. som redan kommit och framdeles otvifvelaktigt komma i fråga för Hermanstad I et II.

Med anmälan att Drätselkammaren icke lyckats efter det formulär till kontrakt, som på Drätselkammarens derom gjorda framställning af Stadsfullmäktige genom beslut af den 14 Juni 1894 godkändes och enligt hvilket arrendatorerna i Gumbäck beviljades endast den förmån att tvenne gånger om året få erlægga sina arrendebetalingar, avsluta ett enda nytt kontrakt, får Drätselkammaren, som i allo omfattat dess utskotts nu relaterade förslag, på grund af det ofvan anförda värdsamt hemställa:

att Stadsfullmäktige ville godkänna närslutna formulär till nytt kontrakt med arrendatorerne i Hermanstad I et II och Majstad;

att Stadsfullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, för att befordra antagande af sådana nya kontrakt, icke allenast så nedsätta arrendena, som i förteckningen öfver samme arrendatorer angifves, utan ock mot proportionel minskning af arrendena, der så finnes lämpligt, till staden återförvärfva delar af utarrenderade bostadstomter;

att Stadsfullmäktige bemyndigade Drätselkammaren att, för ernående af ändamålet, i möjligen förekommande extrema undantagsfall utan vidare hemställan bevilja ytterligare jämkningar uti de föreslagna arrendenedsättningarne; samt

att tiden, från hvilken arrendenedsättningen i hvarje särskildt fall skulle träda i gällande kraft, bestämmes från och med den 1 Januari det år, hvarunder utbyte af nytt kontrakt kommit till stånd.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

*Bilaga I.***Förslag till arrendekontrakt.**

Helsingfors stad underlydande bostadstomten,
 som enligt en af stadsgeodeten år deröfver upprättad karta innefattar
 kvadratmeters areal, upplåtes härmed åt
 på arrende för tiden från den år till års utgång
 på följande villkor :

1:o) Å lägenheten få nu befintliga byggnader kvarstå, men nya sådana utföras endast i undantagsfall, efter dertill af Drätselkammaren utverkadt tillstånd. Å lägenheten får ej heller inrymmas någon industriell anläggning, eller anordnas utskänkning af starka drycker.

2:o) Mull, lera, sand eller andra jordarter få hvarken från lägenheten afföras eller för industriella ändamål derstädes användas, ej heller å tomten förefintliga träd afverkas, der sådant ej för byggnadsföretag erfordras, men deremot må sten och berg af arrendatorn efter anmälan å stadens Byggnadskontor och i enlighet med dess anvisning, för afforsling sprängas eller till sprängning upplåtas.

3:o) Erforderliga hägnader emot angränsande bostadstomter åligger arrendatorn anlägga och behörigen vidmakthålla till hälften af begränsningen, och bör stängsel kring tomtområdet i öfrigt, derest sådant af Drätselkammaren pröfvas nödigt, af arrendatorn ensam uppföras och underhållas.

4:o) Arrendatorn är skyldig att ställa sig till efterrättelse den helsovårdsstadga, som nu är för orten gällande eller framdeles kan varda utfärdad, men skola emellertid och intill dess derom annorlunda kan vara förordnad, till förekommande af markens förorenande och deraf uppstående sanitära vådor, exkrementer från människor eller djur äfvensom allt affall och spillvatten uppsamlas uti tätta kärl eller behållare, som få tömmas endast å anvisade ställen.

5:o) Den lägenheten åsatta årliga arrendeafgiften, utgörande
 inbetalas årligen till Helsingfors stadskassa vid pålysta
 uppboresstämmer, med halfva beloppet under April och den andra hälften under
 Oktober månad.

6:o) Försummar arrendatorn att å utsatt tid erlægga den bestämda arrendesumman, eller öfverträder han öfriga för arrendet gällande villkor, är kontraktet, om Drätselkammaren sådant påyrkar, upphäfdt och arrendatorn skyldig att omedelbart återlemna tomten i stadens besittning.

7:o) Staden till säkerhet för arrendets behöriga erläggande åligger det dessutom arrendatorn att vidtaga alla erforderliga åtgärder derhän, att Drätselkam-

ren kan vinna första inteckning i besittningsrätten till den arrenderade tomten samt i eganderätten till derå uppförda byggnader.

8:o) Arrendatorn är berättigad att arrendet på annan person öfverlåta, men skyldig att om sådan öfverlåtelse hos Drätselkammaren anmäla. Deremot må arrendatorn icke under någon förevändning till annan person, för hvad ändamål det vara må, upplåta viss del af lägenheten.

9:o) Vid arrendets upphörande åligger det arrendatorn, der icke annan öfverenskommelse blifvit med staden eller den efterträdande arrendatorn träffad, att omedelbart på sin bekostnad låta nedtaga och från lägenheten afföra samtliga derstädes uppförda hus, byggnader, hägnader och öfriga inrättningar.

Helsingfors Drätselkammare den

Förteckning öfver arrendatorerne i Gumtäckt förstäder.

Hermanstad I.

Qvarterets N:o	Tomtens N:o	Arrendatorns namn	Områdets storlek qv. fot	Ursprungliga arrende af följande Fmk.	Förhöjningar					Förhöjning till framtida ar- rende Fmk.	Anmärkingar
					efter 10 år Fmk.	efter 20 år Fmk.	efter 30 år Fmk.	efter 40 år Fmk.	efter 50 år Fmk.		
I	1	Landthushållaren I. V. Saarela (*)	22,644	—	240	300	—	—	200	Ursprungliga arrendet var 200 Fmk	
I	2	Hugo Piekkari	25,620	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
I	3	Johan Witsjö (*)	25,620	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
I	4	Torghandlerskan Olga Nordström (*)	27,641	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
I	5	N. J. Sandström (*)	12,193	91	—	109,20	—	—	91		
I	6	Jakob Jakobsson (*)	13,900	90	—	120	—	—	90		
I	7	Enkefru E. Bergqvist (*)	14,208	117	134	160	—	—	117		
I	8	Landthushållaren I. V. Saarela (*)	22,780	170	210	255	—	—	170		
II	1 a	Fröken E. M. Schalien (*)	20,915	204	240	255	—	—	204		
II	1 b	Handl. C. A. Lindström (*)	8,413	—	30	36	—	—	30	D:o d:o " 25 "	
II	1 c	Arrendatorn Aron Lindström (*)	9,648	—	30	36	—	—	30	D:o d:o " 25 "	
II	1 d	J. Källman och A. J. Esselström (*)	20,160	200	240	300	—	—	200		
II	2	Fru Helena Sofia Thor (*)	20,160	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
II	3	Johan Lindström (*)	20,160	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
II	4	Arbetskarlen Herman Lindfors (*)	10,900	109	—	130,80	—	—	109		
II	5	T. E. Lindbom (*)	10,000	150	187	225	—	—	150		
II	6 et 7	B. Wiman (*)	19,000	200	250	300	—	—	200		
II	8	L. Lindelöf	8,480	85	106	128	—	—	85		
II	9	Karolina Sofia Rönneberg	10,080	75	—	90	—	—	75		
III	10	Matti Santala (*)	8,160	122,40	153	183,60	—	—	122,40		
III	1	Johan Johansson (*)	7,000	55	—	66	—	—	55		
III	2 a	Aron Sundkvist (*)	8,300	83	103,15	124,50	—	—	83		
III	2 b	Wilhelm Malminen (*)	8,300	83	103,15	124,50	—	—	83		
III	3	A. Puranen (*)	10,000	100	125	150	—	—	80	för väg till annan gård genom tomten	
III	4	H. Toivonen (*)	9,200	92	115	138	—	—	92		
III	5	Johan Petter Johansson (*)	7,000	55	—	66	—	—	55		
III	6	J. A. Silenius (*)	7,000	55	—	66	—	—	55		
III	7	Handlanden Fred. Alb. Bäckström (*)	10,000	75	—	90	—	—	75		
III	8	Maria Lovisa Airaksinen	10,000	100	125	150	—	—	100		
III	9	K. C. Tång	10,000	100	125	150	—	—	80	å tomten en bostad med endast 1 rum och kök	
III	10	Fru A. Nyström (*)	10,000	100	125	150	—	—	100		

Hermanstad II.

Qvarterets N:o	Tomtens N:o	Arrendatorns namn	Områdets storlek qv. lot	Ursprunglig arrende år- sätt	Förhöjningar					Förslag till framtida ar- renden	Anmärkingar
					efter 10 år	efter 20 år	efter 30 år	efter 40 år	efter 50 år		
				Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.		
XV	2	K. A. J. Juslin (*)	11,086	221,72	277,15	332,58	388,01	443,44	221,72		
XV	3	K. J. Nilsson (*) (delvis)	14,224	284,48	355,60	426,72	497,84	568,96	213		
XV	4	Skräddar N. Nordström	11,700	234	292,50	351	409,50	468	176		
XVI	2	Eklund	8,767	175,34	219,17 ¹ / ₂	263,01	306,84 ¹ / ₂	350,68	122		
XVI	3	Johan Mattsson Mylly (*)	5,925	103,68 ³ / ₄	129,61	154,52	181,44	207,37 ¹ / ₂	103,68		
XVII	1	Simon Kannainen (*) (delvis)	13,324	226,48	333,10	339,72	466,34	532,96	200		
XVII	2	Elisabeth Sergejeff (*)	10,000	200	250	300	350	400	200		
XVII	7	Snickaren J. Sundholm (*)	10,000	200	250	300	350	400	150		
XVII	8	Nestor Siven (*)	11,988	239,76	299,70	359,64	419,58	479,50	239,76		
XIX	1	Jakob G. Rajj (*)	5,242	78,63	98,28	117,93	137,58	157,26	78,63		
XIX	3	Karl Wuorinen Mattila	10,500	105	131,25	157,75	184	210	105		
XXII	1	Brandts konkursmassa	11,295	225,90	282,73	338,85	395,22	451,80	170		
				Summa	2,294,99 ³ / ₄						Summa nedsättning ifrån nu utgående arrenden 315 Fmk 20 penni

Obs! Af ofvanstående c:a 2,295 mark har under de senaste åren kunnat indrivras endast omkring 1,357 Fmk.

Majstad.

Qvarterets N:o	Tomtens N:o	Arrendatorns namn	Områdets storlek qv. lot	Ursprunglig arrende ar- gåld	Förhöjningar					Förslag till framida ar- renden	Anmärkningar
					efter 10 år	efter 20 år	efter 30 år	40 år efter	50 år efter		
				Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.	Fmk.		
I	1	Matts Haglund	10,000	150	187,50	225	—	—	150		
I	5	Byggmästaren E. Aalto	24,300	240	300	—	—	—	240		
II	2	Isak Sillfors	15,518	75	93,75	112,50	131,25	150	75		
III	2	Johannes Santamäki (*) delvis	11,900	238	297,50	357	416,50	476	119		
III	3	Gustafsson	11,650	233	291,25	349,50	407,70	466	117		
III	8	A. E. N. von Bell	10,900	218	278,50	322	381,50	436	109		
III	9	Densamme	14,702	220,53	275,66	330,74	385,92	441,06	147		
V	7	Karl Edv. Nordberg	12,376	247,50	309,38	371,26	433,14	495,02	124		
V	8	Gustaf Forssander (*)	12,200	244	305	366	427	488	122		
IX	2	Ivar Blakin (*)	10,000	150	187,50	225	—	—	100		
IX	6	Timmerman Jak. Nyman	12,650	189,75	239,18	284,62	—	—	127		
IX	7	Skogster (*)	11,950	179,25	224,60	268,87	—	—	120		
IX	8	S. Hägg (*)	9,701	121,26	151,57	181,89	212,19	242,52	121,26		
XII	4	E. K. Winqvist (*)	9,000	135	168,75	202,50	—	—	135		
XII	5	A. Krivetz (*)	19,224	220	275	330	—	—	192		
XII	6	Wikman	20,160	—	240	300	—	—	200	Det ursprung. arrendet var 209 Fmk	
XIII	6	Frans Ranjus (*)	14,701	148	187	222	259	296	148		
Strand	1	Garfvaren E. Roslund	?	—	120	150	—	—	120 } 150 }	D:o d:o d:o " 100 "	
Strand	2	Lovisa Sundqvist (*)	7,900	158	197,50	237	—	—	79		
Strand	2 b	Johan Mattsson (*)	8,965	179,30	224,15	268,95	—	—	90		
Strand	3	J. A. Pehrsson (*)	12,250	183,75	229,68	282,62	—	—	183,75	Bryggeri och fullbygdt.	
Strand	5	Gustaf Liljeberg (*)	?	240	360	450	—	—	240		
Strand	6	G. W. Edlund (*)	?	100	150	—	—	—	100 } 150 } 100 }		
Strand	7	K. J. Lindström (*)	16,218	100	120	150	—	—	120 } 150 }		
Strand	8	Karl Lindström (*)	16,632	—	180	225	—	—	180	Ursprungliga arrendet var 150 Fmk	
Strand	9	J. F. Stor (*)	18,144	—	120	150	—	—	120	D:o d:o " 100 "	
Onumr.	1	Samuel Hägg (*)	30,800	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
D:o	2	Densamme (*)	28,988	—	240	300	—	—	200	D:o d:o " 200 "	
D:o	3	Skogster (*)	10,080	80	96	—	—	—	80		

Summa nedsättning från nuvarande arrenden 1,151 Fmk 33 penni.

Summa nu utgående arrenden 5,042 mark 34 penni.

*Bilaga III.***Nu gällande Arrendekontrakt.**

Undertecknad utarrenderar härmed till
 af mitt egande Wiksbergs allodialsäteri i Helsinge
 socken ett område beläget

på nedanstående vilkor.

1) Arrendetiden (.....) år, räknas från den och utgår
 sålunda, detta utan all vidare uppsägning, derest nytt aftal
 härförinnan icke behörigen skett.

2) Arrendatorn erlägger i årsarrende mark, hvilket belopp från
 och med det tionde året ökas till mark och från och med det tjugunde
 året till mark; börande årsarrendet årligen till mig eller ordres före den
 erläggas; och är jag berättigad att till säkerhet för årsarren-
 denas behöriga betalning utan något vidare hörande af arrendator eller den hans
 rätt öfvertaga kan, vinna inteckning å besittningen till arrendemarken samt egande-
 rätten till derå uppförda byggnader.

3) Egande- och besittningsrätt till Wiksbergs allodialsäteri får öfverlätas en-
 dast under förbehåll att arrendators kontraktsenliga rättigheter förblifva orubbade;
 och vare arrendator tillika berättigad att utan lägenhetssegarens vidare hörande sig
 till säkerhet för arrendets bestånd söka och vinna inteckning å Wiksberg allodialsäteri.

4) Der arrendejorden möter annan arrendemark, vare arrendator skyldig att
 deltaga till hälften i gränstängslen, hvaremot stängsel mot gårdens mark, som af
 gårdens egare önskas, bör af arrendatorn ensam uppföras och behörigen underhållas.

5) Å arrendemarken må ej utan särskildt tillstånd af egaren till Wiksbergs
 säteri inrättas krogar, värdshus, utskänkningsställen eller annan liknande inrättning;
 men må i öfrigt platsen bebyggas efter arrendatorns egen önskan under iakttagelse
 af allmänt gällande föreskrifter äfvensom den regel att byggnad af hvad slag det
 vara må, ej må inrättas på mindre afstånd än 10 fot från arrendemarkens gräns.

Jagt, fiske eller åverkan af hvad slag det vara må vare arrendator å lägen-
 heten strängt förbjudet, hvarjemte han, som icke eger att i någon mon tillita lägen-
 hetens skog, jemväl är förbjuden att under hvad förevändning som helst å arrende-
 området fälla något annat träd, än de, hvarom tillstånd uttryckligen meddelats och
 som tillfalla jordegare.

7) Besittningsrätten till arrendemarken i dess helhet må för arrendetiden till tredje man utan egarens till Wiksberg vidare hörande öfverlåtas, men ej må området styckas utan egarens tillåtelse, eller till någon del deraf å annan öfvergå.

8) Försummelse af eller brott mot förestående arrendevilkor medför kontraktets häfvande och arrendets upphäfvande, förutom annan laga påföljd.

.....
Egare till Wiksbergs säteri.

Med förestående arrendeafstal förklarar jag mig till alla delar nöjd. Datum som ofvan.

Bilaga IV.

Den 14 Juni 1894 fastställt förslag till Arrendekontrakt.

Helsingfors stad tillhöriga bostadstomten N:o i kvarteret af å Gumtäckt allodialsäteri i Helsinge socken, hvilken tomt enligt deröfver upprättad karta och beskrifning innefattar hektarer, upplåtes härmedelst till

.....
 på arrende för en tid af år, räknadt från den och således till på följande vilkor:

1:o) Arrendatorn erlägger i års arrende mark, hvilket belopp från och med den ökas till mark samt från och med den till mark.

Arrendet inbetalas årligen vid pålysta uppbördsstämmor till Helsingfors stadskassa med halfva beloppet under April och den andra hälften under Oktober månad.

2:o) Helsingfors stads Drätselkammare berättigas att staden till säkerhet för arrendets behöriga erläggande, utan arrendators vidare hörande, vinna inteckning i besittningsrätten till den arrenderade tomten samt i eganderätten till derå uppförda byggnader.

3:o) Erforderliga hägnader emot angränsande bostadstomter åligger arrendatorn anlägga och behörigen vidmakthålla till hälften af begränsningen och bör stängsel kring tomtområdet i öfrigt, derest sådant af Drätselkammaren pröfvas nödigt, af arrendatorn ensam uppföras och underhållas.

4:o) Å bostadstomten får ej utan särskildt tillstånd af Drätselkammaren an-

läggas fabrik eller annan industriell inrättning, ej heller der inrymmas värdshus, utskänkningsställe eller annan liknande inrättning, hvarigenom trefnaden för grannarne komme att störas; men må i öfrigt tomten bebyggas efter arrendatorns godtfinnande, under iakttagande af de föreskrifter, som Drätselkammaren till förebyggande af eldfara finner nödigt bestämma, äfvensom att byggnad af trä ej uppföres på mindre afstånd än tre meter från bostadstomtens gräns. Arrendatorn eger vid arrendetidens utgång undanskaffa de å tomten befintliga hus och byggnader, såvida förlängning af arrendetiden ej kan utverkas.

5:o) Till förekommande af markens förorenande och deraf uppstående sanitära vådor skola exkrementer från människor eller djur äfvensom allt affall och spillvatten uppsamlas uti täta kärl eller behållare, som få tömmas endast å anvisade ställen.

6:o) Mull, lera, sand eller andra jordarter få icke från tomten afföras, ej heller å tomten förefintliga träd afverkas, der sådant ej för byggnadsföretag erfordras; deremot må sten och berg af arrendatorn efter behörig anmälan och anvisning för afforsling sprängas.

7:o) Arrendatorn är berättigad att arrendet på annan person öfverlåta, efter derom skedd anmälan hos Drätselkammaren.

8:o) Försummar arrendatorn att å utsatt tid erlägga den bestämda arrendesumman, eller öfverträder han öfriga för arrendet gällande vilkor, är kontraktet utan vidare upphäfdt och arrendatorn, om Drätselkammaren sådant påyrkar, skyldig att omedelbart återlämna tomten i stadens besittning.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets Tryckeri, 1897.

Handlingar angående tomterna å Berghäll.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 25 Februari 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 51.

Uti skrifvelse för den 26 förlidne Januari hafva Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att upprätta och till Fullmäktige insända en förteckning öfver ännu odisponerade tomter vid reglerade gator i Berghäll äfvensom inkomma ej mindre med uppgift å ungefärliga kostnaden för gaturegleringen i förhållande till längden af tomternas gatulinie och till beloppet af arrendet för de hittills redan utarrenderade tomterna å sagda jordområde, än med yttrande, huruvida icke dylika tomter kunde åsättas högre enhetspris per qvadratmeter än vid syneförrättningarna hittills varit fallet.

Till fullgörande af Stadsfullmäktiges Drätselkammaren i ofvanstående måtto meddelade föreskrifter har Kammaren remitterat ärendet till Byggnadskontoret, hvars i saken afgifna utlåtande i afskrift jemte tvenne dertill hörande tabeller Drätselkammaren härjemte får till Fullmäktige insända. Och då af kontorets kalkyler framgår att Helsingfors stad från förstaden Berghäll har en årlig inkomst, motsvarande 10 % å kostnaderna för planerings- och kanalarbeten därstädes samt härtill kommer att arrenderätten till tomter å Berghäll, såsom Fullmäktige hafva sig bekant, af Kammaren utbjudes å offentlig auktion, dervid de vid syneförrättningarna föreslagna arrendebeloppen härintills alldeles icke eller högst obetydligt öfverskridits, anser Drätselkammaren för sin del någon väsendtligare förändring i de beräkningsgrunder, som af synemännen hittills följts vid värdering af tomter å Berghäll, icke vara att förorda.

Slutligen kan Drätselkammaren ej underlåta att framhålla några synpunkter beträffande förstaden Berghälls bibehållande såsom arrendeområde. Såsom känt uppstod sagda förstad med dess bebyggda arrendetomter till följd af behovet att åt arbetare och mindre bemedlade personer bereda lämpliga byggnadstomter. Inrättandet af sådana billiga arrendetomter i stadens utkant är, enligt Drätselkammarens åsigt, det enda möjliga sätt för beredandet af billiga hyreslokaler för den mindre bemedlade befolkningen. Åtminstone kan förfarandet att i och för uppförandet af s. k. arbetarebostäder för konstladt låga priser sälja tomter i stadens inre delar, icke föra till önskad resultat, enär tomternas öfvertagande, förr

eller senare af spekulanter hvilka som profit tillgodogöra sig skilnaden emellan det konstlade och det verkliga värdet, svårligen kan förhindras. Till följd häraf och då ett frångående af det nuvarande arrendesystemet å Berghäll otvifvelaktigt skulle åstadkomma en stegring af hyrorna för lokaler derstädes hvilket åter skulle medföra uppkomsten af samhällen på längre afstånd från staden af samma beskaffenhet som Hermanstad, kan Drätselkammaren ej annat finna än att de uti förstaden Berghäll vidtagna och härintills följda anordningar beträffande utarrendering af tomter derstädes varit välbetänkta och af behovet påkallade.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

John Ugglä.

t. f.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 18 Februari 1897.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 10.

Biläggande af Kammaren infordrad utredning öfver, ej mindre totalkostnaden af samtliga utförda planeringsarbeten i förstaden Berghäll äfvensom förhållandet af antydda kostnad till längden af tomternas gatulinie, än äfven beloppet af arrendet för de hittills redan utarrenderade tomterna å sagda jordområde, får Kontoret till affordradt yttrande, huruvida icke de ännu odisponerade tomterne vid förefallande värdering borde åsättas högre enhetspris per kvadratmeter än vid syneförrättningarne hittills varit vanligt, anföra följande.

Ur bilagda tabeller framgår att för planerings- och kanalarbeten i Berghäll intill innevarande tid af Stadsfullmäktige anslagits en totalsumma af Fmk 320,680: —. Af denna summa har enligt utdrag ur Kontorets böcker (för innevarande år anslagna poster inberäknade) åtgått Fmk 283,736: 14, hvilken summa således utgör kostnaden för planeringen och kanaliseringen af gatorna i Berghäll.

Längden af samtliga vid planerad gata belägna tomters gatulinie utgör 4,300 meter, Kostnaden af planeringen och kanaliseringen å Berghäll räknad per löp. meter tomtnie mot gata utgör sålunda i det närmaste Fmk 66: —

Totalbeloppet af tomterna åsatta arrendeafgälder utgör Fmk 26,386: — De arrendebelopp hvilka motsvara värdet af folk- och blindskoletomterna äfvensom den föreningen för arbetshusen tillhöriga tomten har Kontoret uppskattat till in

summa Fmk 2,400: —. Invid planerad gata (de under loppet af innevarande år till utförande beslutna gatuplaneringarne medräknade) finnas 10 tomter disponibla, för hvilka arrendet af Kontoret beräknas komma att uppgå till Fmk 2,800: —. Totalvärdet af arrendet för samtliga inom förstaden Berghäll belägna tomter uppgår sålunda till Fmk 31,586: —.

Vattenledningskontoret har benäget delgifvit följande räntabilitets kalkyl för vattenledningen inom Berghäll.

Anläggningskostnad af gaturör	Fmk 50,000: —
Andel i hufvudröret under östra Chausseen	„ 45,070: —
	<u>Fmk 95,070: —</u>

Inkomst år 1896.

25,000 m ³ försåldt vatten å 0,30	Fmk 7,500: —
--	--------------

Utgift år 1896.

25,000 m ³ levererad vatten å 0,16	Fmk 4,000: —
5½ % ränta och afskrifning å anläggningskostnaden	„ 5,228: 85
	<u>Fmk 9,228: 85</u>
Afdrages inkomsten	„ 7,500: —
så utgör förlusten	Fmk 1,728: 85

Staden har sålunda från sagde förstad, äfven om ofvan antydda förlust å vattenledningen observeras i kalkylen en inkomst motsvarande 10 % å anläggningskapitalet.

Under sådant förhållande kan Kontoret icke förorda någon förhöjning vid framdeles skeende syneförrättningar af arrendebeloppen för de disponibla tomterna i Berghäll, så mycket mindre som de vid senast anlagda gator belägna tomterna äro synnerligen oländiga.

Herman Norrmén.

Bebyggda eller utarrenderade tomter i Berghäll.

Tomt n:o	Gata	Arrendeafgift		Tomt n:o	Gata	Arrendeafgift	
1	I linien	—	}Blindskolan	22	III linien	183	—
3	"	—		24	"	234	—
5	"	—		26	"	278	—
7	"	360		28	"	285	—
9	"	föreslaget arrendefritt	Föreningen för lyttas bistånd	1	"	705	—
2	II linien	284	—	3	"	641	—
4	"	340	—	5	"	566	—
6	"	140	—	7	"	405	—
			Föreningen för barnavård $\frac{1}{2}$ arrende	9	"	255	—
8	"	348	—	11	"	431	—
10	"	arrendefritt	Föreningen för lyttas bistånd	13	"	470	—
				15	"	601	—
1	"	905	—	17	"	660	—
3	"	320	—	19	"	245	—
5	"	675	—	21	"	206	—
7	"	875	—	23	"	233	—
9	"	335	—	9	Ö. Chausséen	420	—
11	"	422	—	2	IV linien	711	—
13	"	352	—	4	"	299	—
15	"	328	—	6	"	301	—
17	"	475	—	8	"	418	—
19	"	250	—	10	"	568	—
21	"	231	—	12	"	302	—
23	"	258	—	14	"	233	—
25	"	305	—	16	"	350	—
27	"	300	—	18	"	500	—
29	"	269	—	20	"	222	—
31	"	251	—	1	"	750	—
33	"	312	—	3	"	618	—
3	Ö. Chausséen	387	—	5	"	196	—
2	III linien	327	—	7	"	352	—
4	"	630	—	9-13	"	—	Stadens folkskola
6	"	561	—	15	Ö. Chausséen	425	—
8	"	arrendefritt	Föreningen för arbetshusen	8	V linien	197	—
10	"	340	—	10	"	170	—
12	"	340	—	12	"	188	—
14	"	321	—	14	"	188	—
16	"	401	—	16	"	165	—
18	"	183	—		Diakonissanstalten	230	—
20	"	360	—		Summa Fmk	26,386	—

Diakonissanstalten disponerar hela kvarteret n:o 304 arrendefritt men betalar för kvarteret n:o 311 och den emellan dessa kvarter belägna delen af II:a linien Fmk 230 i årligt arrende. Kan ej påyrka gatuplaneringar.

Disponibla tomter äro:

N:ris 25, 27, 29, 30, 31, 32, 33 och 34 vid III:e linien samt N:ris 15 och 17 vid IV linien. Helsingfors stads Byggnadskontor i februari 1897.

Herman Norrmén.

Handlingar angående folkskolor i Hermanstad.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 25 Februari 1897.

N:o 50.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Uti skrifvelse för den 2 Juni 1896 har Magistraten till Stadsfullmäktige insändt en af Stenhuggaren P. J. Svensson jemte särskilda andra personer till Stadsfullmäktige stäld skrift, hvori sökandene anhålla om bidrag ur stadens medel för underhåll af en tillämnad folkskola och för en aftonskola, belägna inom Hermanstads och Majstads områden å Gumtäckt staden underlydande allodialsäter i Helsingesocken; och hafva Fullmäktige vid den 20 Oktober sistlidet år skedd behandling af ärendet beviljat ett årligt anslag af 400 mark för berörda aftonskolas underhåll samt förklarar Helsingfors stad villig att med årliga bidrag understödja folkskoleundervisning i Hermanstad och Majstad, hvarjemte Stadsfullmäktige, innan vidare i saken tillgjordes, beslutit anmoda Drätselkammaren ej mindre att träda i förbindelse med sökandene för införskaffande af utredning efter hvilken plan och i hvilken utsträckning de af dem afsedda folkskolorna i trakten skulle inrättas, än ock att hos Helsinges kommun anhålla det staden finge för Gumtäckts vidkommande bilda ett särskildt folkskoledistrikt, hvarjemte hos kommunen skulle göras framställning att staden såsom egare af nämnda lägenhet blefve befriad från att för denna lägenhet deltaga i kostnaderna för underhållet af öfriga inom sagde kommun inrättade folkskolor.

Till fullgörande af Stadsfullmäktiges ofvanberörda föreskrifter vände sig Drätselkammaren först till kommunalnämnden i Helsinges socken med förfrågan huruvida kommunens beslut om inrättande af ett antal folkskolor inom Helsinges socken uti olika delar deraf borde så förstås, att kommunen härigenom indelats uti ett antal från hvarandra oberoende skoldistrikt, så att äfven folkskolan i Gumtäckt bildade ett särskildt distrikt för sig. samt om staden blefve befriad från all vidare debitering i och för folkskolors bekostande inom Helsinges, för den händelse staden skulle åtaga sig att ombesörja och bekosta all för Gumtäckt distrikt behöflig folkskoleundervisning. Till svar å Kammarens berörda förfrågan meddelade ordföranden i Helsinges skolstyrelse, dit frågan af kommunalnämnden remitterats, att oaktadt skoldi-

striktindelningen ej förutsatte en delning i den mening, att distrikterna skulle utgöra af hvarandra fullt oberoende skoldistrikt, så hade dock kommunen vid den 15 December sistlidet år hållen ordinarie kommunalstämma fattat det beslut, att för den händelse Helsingfors stad åtog sig att ombesörja och bekosta all för Gumtäckt skoldistrikt behöflig folkskoleundervisning, så befriades de inom distriktet bosatte personerna från vidare debiteringar i och för folkskolors underhåll inom Helsinges socken; och bekräftas dessa uppgifter i allo af det vid sagda kommunalstämma i ärendet tillkomna protokollet, som Drätselkammaren fått emottaga och här i afskrift närslutes.

Vidkommande sedan frågan om den plan, enligt hvilken de tilltänkta folkskolorna skulle inrättas, har Kammaren uppdragit åt dess Viceordförande, Hofrådet Nummelin att för erhållande af utredning härutinnan träda i förbindelse med de personer som ansökt om bidrag för sagda ändamål; och hafva bemälda personer till Hofrådet Nummelin aflemnad ett skriftligt yttrande rörande sagda omständigheter, hvilket yttrande Kammaren härjemte får till Stadsfullmäktige i afskrift insända.

För den händelse Stadsfullmäktige vidhålla sitt tidigare beslut att staden framdeles bör ombesörja och bekosta all för Gumtäckt skoldistrikt behöflig folkskoleundervisning, skulle häraf följa att tvenne högre folkskolor, en med svenskt och en med finskt undervisningsspråk, blefve uti sagde distrikt inrättade. Såväl Folkskoleledningen som sökandene hafva visserligen till Fullmäktige hemställt om inrättande af lägre folkskolor å Gumtäckt, men då gällande folkskoleförordning medgifver beviljande af bidrag ur allmänna medel endast åt högre folkskolor på landet samt alls icke synes förutsätta tillvaron af lägre folkskolor å landsbygden, torde de ifrågasatta skolorna å Gumtäckt nödvändigtvis böra anordnas såsom högre folkskolor. Derjemte borde statsanslag för sagda skolor i vederbörlig ordning sökas och en folkskoleledning utses, som egde hafva tillsyn öfver uppförande af nödiga skolkaler samt utöfva öfriga på nämnda myndighet ankommande åligganden.

Likväl anser Drätselkammaren, på de skäl Hofrådet Nummelin uti hans till Fullmäktige afgifna yttrande i ärendet anført, för sin del skolförhållandena i Gumtäckt distrikt lämpligast böra ordnas sålunda, att Helsinges kommun, som jemväl lär för ändamålet hafva ett anslag disponibelt, uppställer och underhåller nödiga folkskolor i distriktet mot det att staden gratis afstår tomplats för de blifvande skolhusen samt derutöfver lemnar ett årligt bidrag, förslagsvis till ett belopp af 500 mark, till skolornas underhåll.

Hvad slutligen beträffar Folkskoleledningens förslag att de blifvande skolorna skulle ställas under bemälda direktionens tillsyn, torde en slik anordning ej vara möjlig sålänge Gumtäckt säteri icke är afhyst under Helsingfors stad.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

John Uggl.
t. f.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Med anledning af en muntlig förfrågan angående planen för den af oss tilltänkta skolan i Hermanstad, få vi härmed värdsamt afgifva följande förklaring:

Afsigten med den skola, för hvilken sistlidet år begärdes ett understöd af 1,500 mark, var att, såsom redan tidigare framhållits, i möjligaste mon afhjelpa den totala brist på tillgång till undervisning i Hermanstad för derstädes i skolåldern varande barn, till dess möjligen Helsing kommun eller Helsingfors stad komme att ordna skolväsendet i nämnda samhälle. Man förutsåg väl att den begärda summan icke kunde räcka till för upprättandet af en egentlig lägre folkskola, men tänkte sig att till en början kunna anställa en lärarinna med något lägre aflöning än den för ordinarie lärarinnor vid stadens skolor fastställda, hvarjemte den tiden äfven hystresfri skollokal stod till buds. För öfrigt var afsikten, att, såvidt möjligt, anordna undervisningen i närmaste öfverensstämmelse med bestämmelsen för Helsingfors stads lägre folkskolor.

Detta är ock fortfarande planen med den ifrågasatta skolan, derest den begärda summan 1,500 mark skulle beviljas. Dock skulle ifrågavarande skola först med nästa läsårs början träda i verksamhet.

Då emellertid skolfrågan beträffande Hermanstad och Majstad torde hafva inträdt i ett gynsammare skede sedan Helsing kommun afgifvit sitt svar i frågan och staden möjligen sjelf är betänkt på att i en snar framtid ordna skolväsendet i nämnda förstäder, äro undertecknade villige att eventuelt inrätta en lägre svenskspråkig folkskola i full öfverensstämmelse med det för Helsingfors stad gällande reglementet, men finna vi oss i sådant fall nödsakade att anhålla om bidragets höjande till 2,000 mark för att kunna anställa en vederbörlig examinerad lärarinna samt bestrida omkostnaderna för skollokal m. m.

Då ifrågavarande 2,000 mark likväl icke få användas till inköp af nödiga inventarier, hoppas vi derjemte att staden af sitt förråd ville låna för skolans behof sådana.

Hermanstad den 20 Januari 1897.

J. W. Lundqvist.
J. A. Karlberg.

P. J. Svensson.
K. J. Nilsson.

Utdrag ur protokollet fört vid Helsinge sockens ordinarie kommunalstämma den 15 December 1896.

§ 9.

På förfrågan af Helsingfors stad beslöts att 5:e skoldistriktet i Helsinge, omfattande Gumtäck, skulle få bilda ett särskildt skoldistrikt för sig, utan skyldighet att bidraga till underhållet af kommunens folkskolor, men äfven utan rätt att fordra något bidrag till 5:e distriktets folkskolor från Helsinge kommuns sida.

Från att bidraga till aflönandet af den ambulatoriska skollärarepersonalen kunde stämman likvisst ej befria 5:e distriktets medlemmar emedan de ambulatoriska skolorna underlyda den kyrkliga myndigheten och ej kommunalstämman.

På Kommunalstämmans vägnar:

G. W. von Essen.

Riktigheten af ofvanstående protokollsutdrag bestyrker Helsinge den 8 januari 1897.

G. W. von Essen.

Handlingar rörande ändring i stadsplanen för 10:de stadsdelen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 11 Mars 1897.

N:o 61.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Såsom Drätselkammaren redan tidigare uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 17 December sistlidet år, rörande förlängning af Maskin- och Brobyggnads Aktiebolagets arrenderätt till lägenheterna Necken och Pannkakan, haft äran anmäla inlemnade bemälda bolag den 13 Oktober sagda år, samtidigt med det bolaget fullföljde sin ansökan om inlösen af fabriksstomterna N:ris 292, 293 och 294 i 10:de stadsdelen, ett förslag till sådan ändring af planen för denna stadsdel, att den från Sörnäs bibana till Hagnäs torg föreslagna jernvägen skulle ledas något sydligare än i den fastställda stadsplanen angifves; och anhöll bolaget, med bifogande af en å Byggnadskontoret uppgjord karta öfver de af bolaget föreslagna förändringar i berörda jernvägslinjes sträckning och häraf betingad reglering af särskilda kvarter inom 10:de stadsdelen, om Drätselkammarens åtgärd derhän att nämnda stadsplansförändring blefve i vederbörlig ordning genomförd.

Till stöd för denna sin anhållan anför bolaget i ansökningskriften, som här närslutes, att den ifrågasatta jernvägslinjens dragande i den af Stadsingenjören Ehrström tidigare föreslagna rigtning komme att stycka en del af det område bolaget hade för afsigt att inlösa — nemligen fabrikskvarteret N:o 293 och tomterna N:ris 6 och 9 af fabrikskvarteret N:o 294 — i för bolagets verksamhet olämpliga delar, i ty att likartade mekaniska arbeten härigenom komme att utföras på tvenne gårdar, som skulle skäras af bred gata med jernväg. Häraf blefve en följd att öfvervakandet och kontrollen af arbetarene och arbetet komme att i hög grad försvåras, hvarigenom åter arbetets kvalitet skulle försämrast och prisen ställa sig för bolaget ofördelaktigare; äfvenså omöjliggjordes den disciplin och ordning, som måste råda inom en mekanisk verkstad för att fostra dugliga yrkesarbetare. Af denna orsak hade bolaget hos stadens byggnadskontor anhållit att detsamma ville med beaktande af ofvan framhållna synpunkter utarbета ett nytt förslag för sträckningen af merberörda

jernvägslinje. Och hade Stadsingeniören Norrmén i anledning häraf utarbetat förberörda förslag, hvilket icke allenast tillfredsstälde bolagets kraf på ett möjligast odeladt fabriksområde, utan äfven, enligt bolagets mening, komme att medföra väsendtliga fördelar för staden, i det att sammanlagda arealen och totalvärdet af bostads- och fabriksstomter i kvarteren N:ris 292, 293, 294, 295 och 296 uti 10:de stadsdelen efter den föreslagna regleringen komme att betydligt öfverskjuta ytvidden och värdet af nämnda område enligt nu gällande indelning. Slutligen förklarar sig bolaget villigt att genast å tomtlösen till staden inbetala 60,000 mark eller det belopp, hvar till kostnaden för jernvägens byggande från Sörnäs till bolagets fabriksområde beräknats, ifall ändring af jernvägens sträckning kunde utverkas.

I anledning häraf ansåg sig Drätselkammaren vid sammanträde den 15 Oktober sistlidet år, innan köpeaftal angående kvarteren N:ris 292, 293 och 294 med bolaget uppgjordes, böra inhemta Byggnadskontorets yttrande rörande den föreslagna ändringen i stadsplanen samt beträffande eventuel förändring af arealen å vissa till jernvägen stötande tomter. Likaledes remitterade Drätselkammaren en af Fabrikören W. Lindström den 26 November 1896 till Kammaren inlemnad ansökning om intagandet i stadsplanen af det tidigare påtänkta fabrikskvarteret inom området N:o 23 Hörneberg till Byggnadskontorets utlåtande i sammanhang med den ifrågasatta stadsplansförändringen; och har Kammaren jemväl den 3 nästvikne Februari fått af Byggnadskontoret emottaga det infortrade utlåtandet jemte ritningar i 2 exemplar till ändring i stadsplanen för 10:de stadsdelen samt en plankarta utvisande det föreslagna jernvägsspårets sträckning äfvensom kostnadsförslag till anläggning af nämnda spår från Sörnäs lastageplats till Aspnäsgatan.

Byggnadskontorets yttrande, hvilket jemte förenämnda detsamma åtföljande ritningar och kostnadsförslag här närslutes, går ut på en förändrad indelning af en del kvarter inom 10:de stadsdelen. Enligt Kontorets förslag, som är uppgjort i öfverensstämmelse med ofvan berörda af Stadsingeniören Norrmén på Maskin- och Brobyggnads Aktiebolagets anhållan utarbetade projekt, skulle den tillernade jernvägslinjen komma att erhålla den af bolaget föreslagna sträckning, hvarigenom det område, bolaget har för afsigt att inlösa, blefve af jernvägsspåret deladt i för bolagets verksamhet lämpligare delar. Men ifrågavarande förslag komme, enligt å Byggnadskontoret uppgjorda kalkyler, att tillgodose jemväl stadens intresse, i ty att arealen och totalvärdet af kvarteren N:ris 292, 293, 294, 295 och 296 i 10:de stadsdelen, på sätt Maskin- och Brobyggnadsbolaget framhållit, efter den nya indelningen komme att i betydlig mån öfverstiga arealen och värdet af berörda område enligt gällande indelning. Jemlikt Kontorets beräkning utgör nämligen sammanlagda arealen af nämnda kvarter enligt nuvarande stadsplan 83,842,088 m² och summa totalvärde 332,654 finska mark, då deremot motsvarande siffror enligt den föreslagna indelningen blefve resp. 95,145,435 m² och 355,234 mark 70 penni. På grund häraf förordar Byggnadskontoret bifall till Maskin- och Brobyggnadsbolagets ifrågavarande anhållan.

I sammanhang härmed framhåller Byggnadskontoret att det föreslagna jernvägsspåret vore af synnerlig betydelse för utvecklingen af fabriksindustrin i 10:de stadsdelen, hvarjemte nämnda trafikled, sedan densamma förlängts till Hagnäs torg, komme att utgöra en vigtig införselväg för ved, byggnadsmaterialier m. m. till Berg-häll och 1:sta stadsdelen. Och föreslår Kontoret utförande under år 1898 af nämnda spår intill Maskin- och Brobyggnads Aktiebolagets område, hvarför kostnaderna enligt förenämnda af Kontoret uppgjorda kostnadsförslag komme att uppgå till 67,000 mark.

Förutom ofvan berörda ändringar i planen för 10:de stadsdelen upptager Byggnadskontorets förslag en uträtning af det projekterade jernvägsspåret och den jemsides dermed löpande Sörnäs strandväg utanför fabriksqvarteren N:ris 288 och 289, som jemväl synes Drätselkammaren välbetänkt. Å den fastställda planen för sagda stadsdel är nämligen jernvägsspåret förlagdt i skarp kurva invid stranden utanför nyssnämnda qvarter, hvaremot spåret, enligt Kontorets förslag, komme att dragas i rak linje emellan Hörneberg och Aspnäs udde. Härigenom komme detsamma visserligen att föras öfver ofördelaktigare grund, men blefve kostnaderna för spåret, derest jernvägsbanken å ifrågavarande ställe bygges i enlighet med Kontorets förslag — spintfyllning, hvilande å till fast botten inslagna pålar — att blifva endast oväsentligt dyrare än för den händelse att spåret utfördes såsom ursprungligen varit afsedt.

Genom nu nämnda anordning vinnes fördelen att bispår från hufvudspåret kunna införas mera centralt i tomterna uti qvarteret N:o 289 och till tomten N:o 13 i qvarteret N:o 291. Dessutom erhålles genom ifrågakomna spåruträtning framdeles vid skeende utfyllning mellan stranden och spåret en värdefull öppen plats, å hvilken omfartsspår för lastning- och lossning kunna anläggas.

De väsentligaste ändringsförslagen i öfrigt äro införandet af tvenne nya fabriksstomter N:ris 25 och 27 inom villaområdet Hörneberg under namn af fabriksqvarteret N:o 293 — det likabenämnda qvarteret uti gällande stadsplan har nemligen skiftats emellan qvarteren N:ris 292 och 294 —, äfvensom utaf jernvägslinjens förändrade sträckning föranledd reglering af qvarteren N:ris 295 och 296. Deremot blifva qvarteren 288, 289, 290 och 291 oberörda af nu ifrågsatta reglering af planen för 10:de stadsdelen.

Drätselkammaren, som redan den 5 Mars förlidet år i sammanhang med frågan om ändring i stadsplan för 6:te och 7:de stadsdelarna hos Fullmäktige hemställt om sådan ändring af planen jemväl för 10:de stadsdelen, att Sörnäs strandväg blefve dragen i rak sträckning utanför qvarteren N:ris 288, 289 och 291, omfattar för sin del obetingadt Byggnadskontorets ofvanstående förslag och får därför förorda detsamma till Stadsfullmäktiges godkännande, samt att nödig fastställelse af de föreslagna ändringarna i stadsplanen måtte i vanlig ordning ansökas. Emellertid borde med behandlingen af frågorna om den föreslagna jernvägens byggande och försäljning af tomter inom de qvarter af 10:de stadsdelen, som genom det nu föreliggande förslaget komme att undergå reglering, enligt Drätselkammarens mening anstå intill dess

ifrågakomna stadsplansförändring blifvit vederbörligen stadfäst. I enlighet härmed får Drätselkammaren vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville godkänna Byggnadskontorets ofvan framställda förslag till ändring af stadsplanen för 10:de stadsdelen, samt härå söka Hans Kejsrerliga Majestäts nådiga fastställelse.

För den händelse denna framställning af Fullmäktige gillas, kommer sjelfallet all vidare åtgärd i anledning af Drätselkammarens ofvannämnda hemställan af den 5 Mars 1896, såvidt den angår ändring af planen för 10:de stadsdelen, att förfalla.

På Drätselkammarens vägnar:

G. von Christierson.

John Uggla.
t. f.

Bilaga 1.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Hos Drätselkammaren anhålla vi vördsammast om benägen åtgärd derhän att den föreslagna jernvägen från Sörnäs bispår till Hagnäs torg måtte dragas så som med rödt angifves å bilagde planritning.

Vi bedja att som skäl till denna ställvis förändrade jernvägslinie få anföra: Den af förre Stadsingeniören Ehrström föreslagna jernvägen från Sörnäs till Hagnäs torg, styckar en del af det område bolaget har för afsigt inlösa — nemligen F. Q. 293 och F. Q. 294 tomt 6 & 9 — i för vår verksamhet synnerligen olämpliga delar, i ty att likartade mekaniska arbeten härigenom komma att utföras på tvänne gårdar, som skäres af bred gata med jernväg. Häraf inses omedelbart att öfvervakningen och kontrollen af arbetare & arbetet försvåras i högsta grad, och att arbetets såväl kvalitet som pris blir för bolaget ogynnsamt, äfvenså omöjligöres den disciplin och ordning som måste råda inom mekanisk verkstad för att fostra dugliga yrkesarbetare. Af denna orsak anhöll bolaget hos stadens byggnadskontor att densamma ville med beaktande af hvad ofvannämnts utarbete ett nytt förslag. Villfarande denna vår anhållan har Stadsingeniören Norrmén uppgjort ett förslag som har fördelen af att, ej allenast tillfredsställa vårt kraf på ett möjligast odeladt fabriks område, utan vunne äfven staden härigenom betydande fördelar, hvilket bäst framgår af nedanstående tabell.

Enligt gamla förslaget innehålla de tomter som beröras af ifrågavarande jernväg följande arealer:

F. Q. 292	tomt 4	4,946,79	m ² land och	680	m ² vatten
”	293	” 6	7,509	”	” ” 3,000 ” ”
”	294	” 6	18,388,07	”	”
”	”	” 8	3,672,64	”	”
”	”	” 9	3,749,30	”	”
”	”	” 3	3,739,50	”	”
”	295	”	7,560	”	”
”	296	” 2	8,400	”	”
”	”	” 4	4,600	”	”
”	”	” 7	16,264,77	”	” ” 1,080 m ² vatten.

Enligt nya förslaget blir tomt arealerna följande:

F. Q. 292	tomt	6,400	m ² land och	10,480	m ² vatten.
”	293	” 6	—	—	
”	294	” 6	21,520	”	” ” 5,360 ” ”
”	”	” 8	3,672,639	”	” ” — ” ”
”	”	” 9	6,080	”	” ” 320 ” ”
”	”	” 3	3,739	”	” ” — ” ”
”	295	” —	10,400	”	” ” — ” ”
”	296	” 2	7,080	”	” ” — ” ”
”	”	” 7	17,014,77	”	” ” 1,080 ” ”
Allmänning		1,760	”	”	” 6,600 ” ”

Således enligt gamla förslaget

Bostads tomter	7,560	m ² land
Fabriks ”	71,270	” ” och 4,760 m ² vatten.

Enligt nya förslaget

Bostads tomter	10,400	m ² land
Fabriks ”	65,506	” ” och 17,240 m ² vatten
Allmänning	1,760	” ” ” 6,600 ” ”

Af bilagde planritning framgår att fördelaktiga mindre bostads tomter i Q. 295 uppstode ifall jernvägen skulle dragas enligt det förändrade förslaget, och beräknas tomtlösen efter de priser som af kammaren i skrivelser till Stadsfullmäktige föreslagits tillskyndas staden härigenom en vinst af dessa och fabriksomterna med omkring 25,000 mark.

Skulle Drätselkammaren, som vi våga hoppas, bifalla till denna vår vördsamma anhållan och ändring af jernvägens dragande genom vårt område blefve i öfverenstämmelse härmed fastställd, förklara vi oss villiga att genast å vår tomtlösen inbetala sextiotusen (60,000) mark eller det belopp som kostnaderna — enligt byggnadskontorets förslag — stege för jernvägens byggande från Sörnäs till vårt fabriks område. Vi bedja ännu få framhålla den stegring i värde som alla tomter österom Aspnäsgatan genom jernvägens snara byggande komme att få och den möjligen vinst staden härigenom komme till del. Helsingfors den 13 Oktober 1896.

pp:a Maskin- och Brobyggnads-Aktiebolaget.

Karl Söderman.

Disponent.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Bilaga 2.

Helsingfors,
den 3 Febr. 1897.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 5.

Till affordradt yttrande med anledning af Maskin- och Brobyggnadsbolagets anhållan dels att den föreslagna jernvägen från Sörnäs bispår till Hagnäs torg måtte dragas såsom ett å stadens Byggnadskontor på sökandens anhållan uppgjort förslag närmare anger, dels att kvarteren N:ris 292, 293 och 294 i 10:de stadsdelen måtte omregleras i enlighet med antydda förslag, får Kontoret anföra följande:

Då förslaget till stadsplan för 10:de stadsdelen i tiden utarbetades å Byggnadskontoret, gjordes af Kontoret hos samtliga af förslaget berörda områdes innehafvare förfrågan angående storleken af de områden de, vid eventuell indelning i tomter af trakten belägen mellan Broholmen och villan Hörneberg, vore i behof af äfvensom villiga att till ego inlösa. På grund af det svar, som med anledning af antydda förfrågan lemnades af dåvarande innehafvaren af den s. k. Osberg'ska verkstaden, indelades villan Necken på sätt den för 10:de stadsdelen gällande planen utvisar. Sedan emellertid nämnda plan blifvit fastställd, har den Osberg'ska affären sammanslagits med Brobyggnadsbolaget och har för detta kombinerade företag ökad utrymme blifvit af behofvet påkalladt. Då bilagda å Kontoret uppgjorda förslag till förändrad indelning af ofvan berörda kvarter, i lika grad tillgodoser såväl Maskin- och Brobyggnadsbolagets som stadens intressen, hvilket förhållande framgår af ne-

danstående tabell, utvisande arealen och värdet af tomterna i kvarteren N:ris 292, 293, 294, 295 och 296 enligt nu gällande, äfvensom enligt föreslagen förändrad indelning, får Kontoret för sin del förorda föreliggande anhållan.

Arealen och värdet af tomterna i kvarteren N:ris 292, 293, 294, 295 och 296 i 10:de stadsdelen enligt nu gällande indelning:

<i>Maskin- och Brobyggnadsbolagets tomter</i>	Areal m ²	Värde pr m ²	Totalvärde Fmk	Summa areal m ²	Summa totalvärde Fmk
Kvart. N:o 292 (Pannkakan)	5,626,790	3 —	16,880 37		
” ” 293	10,509	2 57	27,008 13		
” ” 294 tomt N:o 6	18,388,070	3 —	55,164 21		
” ” ” ” N:o 9	3,749,300	5 50	20,621 15		
” ” ” ” N:o 8	3,672,639	5 50	20,199 51		
” ” ” ” N:o 3	3,739,500	5 50	20,567 25	45,685,299	160,440 62
Kv. N:o 295 (bostadstomt.) c:a	7,636,000	10 —	76,360 —		
” ” 296 (fabrikstomter) tomt N:o 2 vid Sörnäs strandväg	8,582,019	3 50	30,037 07		
Kvart. N:o 296 tomt N:o 7 vid Neckens gränd	17,344,770	3 —	52,034 31		
Kv. N:o 296 tomt N:o 4 vid d:o	4,594,000	3 —	13,782 —	38,156,789	172,213 38
Summa	—	—	—	83,842,088	332,654 —

Arealen och värdet af förberörda område enligt föreslagen förändrad indelning:

<i>Maskin- och Brobyggnadsbolagets tomter.</i>	Areal m ²	Värde pr m ²	Totalvärde Fmk	Summa areal m ²	Summa totalvärde Fmk
Kvart. N:o 292 (Pannkakan)	19,048,614	1 54	29,334 87		
” ” 294 tomt N:o 6	27,661,646	2 58	71,367 05		
” ” ” ” N:o 9	6,293,036	5 31	33,416 02		
” ” ” ” N:o 8	3,672,639	5 50	20,199 51		
” ” ” ” N:o 3	3,739,500	5 50	20,567 25	60,415,435	174,884 70
Kv. N:o 295 (bostadstomt.) c:a	10,380,000	10 —	103,800 —		
” ” 296 (fabrikstomter) tomt N:o 2 vid Sörnäs strandväg	7,000,000	3 50	24,500 —		
Kv. N:o 296 tomt N:o 7 vid Neckens gränd	17,350,000	3 —	52,050 —	34,730,000	180,350 —
Summa	—	—	—	95,145,435	355,234 70

Kostnadsförslaget till det af sökanden i sin skrifvelse berörda jernvägsspåret mellan Maskin- och Brobyggnadsbolagets tomter och Sörnäs bangård sluter sig å Fmk 67,000. Då nämnda spår är af synnerlig betydelse för utvecklingen af fabriksindustrin i 10:de stadsdelen, äfvensom sedan detsamma blifvit förlängdt till Hag-näs torg, kommer att utgöra en vigtig införselväg för ved, byggnadsmaterialier m. m. till Berghäll och 1:sta stadsdelen, får Kontoret för sin del förorda utförandet under år 1898 af nämnda spår intill Maskin- och Brobyggnadsbolagets område. I kostnadsförslaget till antydda spår har förutsatts att Jernvägsstyrelsen utan ersättning levererar för spåret behöfliga skenor, bindningsskenor, bindningsbult m. m. Skulle nämnde Styrelse dessutom förbinda sig att anskaffa behöfliga sleepers, vexling och spårkorsningar, äfvensom utlägga spåret, skulle kostnaden för merberörda spår minskas med Fmk 8,340 eller utgöra summa Fmk 58,660.

I här bilagda dubbla exemplar af förslag till förändrad indelning af 10:de stadsdelen har Kontoret äfven infört 2:ne nya fabrikstomter N:ris 25 och 27 i kvarteret N:o 293 (området Hörneberg), af hvilka tomter Fabrikören W. Lindström hos Drätselkammaren anmält sig sinnad att inlösa N:o 25.

Remisshandlingarne, äfvensom plan utvisande det föreslagna jernvägsspåret biläggas härjemte.

Herman Norrmén.

Bilaga 3.

Kostnadsförslag

till anläggning af ett jernvägsspår längs Sörnäs strandväg från
Sörnäs lastageplats till Aspnäsgatan.

500 m ³ jordskärning	å	2:—	1,000:—	
300 „ bergsprängning	å	6:—	1,800:—	
7,000 „ fyllning	å	2:50	17,500:—	
6,000 „ ribbfyllning under banken	å	1:50	9,000:—	
4,200 l. m. pålar under ribben . .	å	2:—	8,400:—	
4,000 m ³ ballast	å	3:—	12,000:—	
2,000 st. sleepers	å	1:80	3,600:—	
8 „ korsningar	å	300:—	2,400:—	
1,3 k. m. skenspikning & stoppning	å	1,800:—	2,340:—	
Ersättning åt arrendator af Södervik			500:—	
2 st. afloppstrummor			2,400:—	60,940:—
C:a 10 % tillskott för arbetsledning och diverse . . .			6,060:—	67,000:—

Helsingfors stads Byggnadskontor den 28 Januari 1897.

*Utskottsbetänkande angående ändrade ordningsregler vid
begagnandet af varuskjulet å Magasinskajen.*

Vid den 29 oktober 1895 hållet sammanträde faststälde Stadsfullmäktige följande regler angående liggetid och magasinsafgift för gods, upplägd i varuskjulet å Magasinskajen i Helsingfors:

1:o för gods, destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att härifrån afgå med järnväg, beviljas fyra dygns afgiftsfri liggetid;

2:o för gods, som från Helsingfors skall afsändas sjöledes, exportgods inbegripet, beviljas fjorton dygns afgiftsfri liggetid;

3:o fritiden beräknas från, men icke med den dag lossningen slutat, till samt med den dag godset bortföres;

4:o efter ofvannämnda afgiftsfria liggetiders förlopp skall godset omedelbart från skjulet bortskaffas;

5:o undantag härifrån beviljas endast för exportgods äfvensom för sådant importgods, som sjöledes afgår till orter norr om Uleåborg, för hvilket gods en ytterligare liggetid af fjorton dygn medgifves mot en afgift af 25 penni för kvadratmeter golftyta och dygn, efter hvilken tids förlopp jämväl sådant gods bör ur skjulet bortföras.

Tillika beslöto Stadsfullmäktige:

att anmoda Drätselkammaren att med Tullkammaren i staden söka träffa uppgörelse angående skjulets ställande under tillsyn af en uppsyningsman, hvilken af Tullkammaren bland vederbörande tulltjänstemän eller betjante till sysslan förordnas och hade följande åligganden, nämligen:

att hafva uppsikt öfver skjulet och till detsamma hörande inventarier,

att angifva ordningen för lasternas placering i skjulet,

att hålla reda på sådana varor, hvilka komme att påföras platshyra för öfverliggedagar, och öfver dessa, så ofta nödigt vore, inlämna uppgifter till Hamnkontoret, samt

att emellertid tillse att varorna icke finge bortföras förr än platshyran blivit erlagd,

hvarjämte uppsyningsmannen skulle ombetros uppsikten öfver belysningen i skjulet;

att för aflönande af sagde uppsyningsman anslå ett månatligt arvode af 100 mark;

att åt Drätselkammaren uppdraga att vidtaga alla af ofvanstående beslut i öfrigt föranledda åtgärder; äfvensom

att samtliga af Stadsfullmäktige sålunda beslutna anordningar beträffande varuskjulets begagnande skulle gälla till en början blott till utgången af år 1896, inom hvilken tid Drätselkammaren ägde inkomma med anmälan, huruvida ändringar härutinnan vore af behofvet påkallade.

Sedan Drätselkammaren hos Tullkammaren härstädes anhållit om tillsättande af en uppsyningsman för varuskjulet, utsåg Tullkammaren härtill Öfveruppsyningsmannen vid Tullkammaren, hofrättsauskultanten Hans Adam Hammarström, under hvilkens uppsikt skjulet med tillhörande inventarier därpå stått sedan slutet af november månad 1895.

För fullgörande af Stadsfullmäktiges förenämnda föreskrift, hvarigenom Drätselkammaren anmodats att inom 1896 års utgång till Fullmäktige inkomma med anmälan, huruvida några ändringar uti anordningarna för varuskjulets begagnande vore af behofvet påkallade, vände sig Drätselkammaren med förfrågan härom till stadens Trafik- och Hamnkontor samt till Tullkammaren härstädes och förordade dessa, under uppgift att några anmärkningar icke vore att göra mot varuskjulets skötsel och användning eller de regler därvid blifvit följda under det år varuskjulet varit till allmänt begagnande upplåtet, ett fortfarande bibehållande af de härintills följda anordningarna och reglerna, hvarvid Tullkammaren dock såsom sin mening uttalade, att trafiken på orten skulle beredas betydligt större nytta af varuskjulet, därest detsamma finge användas såsom tullpackhus. Med anmälan härom hemställde Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 3 sistlidne december:

„att de härintills följda anordningarna och reglerna vid varuskjulets å Magasinskajen förvaltning och begagnande tillsvidare och intill dess skäl till ändring däri möjligen yppade sig skulle bibehållas oförändrade, dock så att en vidsträktare tullbehandling af varor i skjulet icke förvägrades för såvidt detta kunde sammangå med öfrig användning af detsamma“.

Vid sammanträde den 8 december beslöto Stadsfullmäktige att, förrän vidare i ärendet tillgjordes, anmoda Drätselkammaren att inkomma med uppgift å de belopp, som under året uppdebiterats för öfverliggedagar, äfvensom med upplysning, huruvida och för huru lång tid gods i varuskjulet tillåtits kvarligga utöfver den bestämda tiden samt jämväl aflämna eventuellt förslag till ordningsreglernas komplettering därhän, att afgift borde debiteras för alla varor, som i skjulet kvarlägo öfver en viss fritid.

Drätselkammaren infortrade i anledning häraf uppsyningsmannens vid varuskjulet, Tullöfveruppsyningsmannen Hammarströms yttrande, och upplyste denne uti skrifvelse till Drätselkammaren, att någon uppbörd af afgifter icke ifrågakommit, då ingen exportör velat begagna sig af rättigheten att mot erläggande af den bestämda afgiften låta varor kvarligga i skjulet utöfver fritiden. Med konstaterande af den

beredvillighet hvarmed Helsingfors köpmän i allmänhet stält sig hans påminnelser till efterrättelse uttalade sig jämväl Öfveruppsyningsmannen Hammarström för bibehållande af de hittillsvarande reglerna för skjulets användning, hvarvid herr Hammarström dock anförde, att ömmande fall gifvits, då ett dispenserande från desamma syntys honom naturligt, såsom då utrymmet i det trånga gamla packhuset icke tillåtit ett obegränsadt ditforslande af varor, då varor inkommit i skadadt skick och genom tullauktion bortauktionerats, samt då brist på järnvägsvagnar för upplagda varors bortforslande gjort sig synnerligen kännbar. Jämte det herr Hammarström ansåg undantagsstadgandet för varor, afsedda att sjöledes forslas till orter norr om Uleåborg, onödigt, anmärkte han beträffande tvänne slag af varor, nämligen *varor ställda till order* och *speditionsgods*, att gällande regler icke syntys honom nog tydliga, hvarför han vid dessa varors behandling uppgaf sig hafva sökt tillämpa hällre hofsamhet än öfverdrifvea stränghet samt föreslog ordningsreglernas komplettering därhän:

„att, om innehafvare af konnossement å varor, ställda till order, icke inom 4 dagar efter slutförd lossning anmälde sin afsikt att till annan ort befordra godset, det måtte betraktas såsom till Helsingfors destineradt och i enlighet därmed behandlas, samt

att speditionsgods en längre liggetid finge efter pröfning medgifvas, dock i ingen händelse utöfver 14 dagar“.

Drätselkammaren fann de af Öfveruppsyningsmannen Hammarström i ofvanstående måtto gjorda förslagen till ordningsreglernas kompletterande i afseende å order- och speditionsgods icke vara af behofvet påkallade, samt föreslog uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 23 sistlidne december, att Fullmäktige måtte antaga Kammarens uti skrifvelsen för den 3 december gjorda resolutionsförslag, hvarjämte Drätselkammaren, för den händelse att Stadsfullmäktige beslöte sig för att införa platshyra för öfverliggedagar, alternativt föreslog, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kammarens den 26 september 1895 uti ärendet afgifna utlåtande, det Stadsfullmäktige ville antaga följande ordningsregler för varuskjulet, nämligen:

„den afgiftsfria liggetiden för gods, som upplägges i skjulet, bestämmes till fyra dygn, då godset är destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att afgå härifrån med järnväg, samt fjorton dygn, när godset skall afsändas härifrån sjöledes, exportgods inbegripet, hvilken fritid beräknas från, men ej med den dag, lossningen slutat, till samt med den dag, godset bortföres;

såsom platshyra för öfverliggedagar bestämmes: för hit destineradt gods 40 penni per kvadratmeter golfyta och dygn med två penni successiv förhöjning för hvarje dygn; och för gods, som bortföres med järnväg eller sjöledes, hälften af denna hyra;

den slutliga dispositionen af varorna ger utslaget, till hvilken kategori sådana varor, som bör påföras platshyra, skall hänföras;

maximiterminen för godsets äfven mot betalning tillåtna upplagring i skjulet är fjorton dagar för gods, destineradt till varuemottagare i Helsingfors, och en månad

för allt öfrigt gods, med den ytterligare inskränkning däri att det, då behovet så fordrar, åligger varuemottagare att på skjulförvaltarens tillsägelse äfven därförinnan från skjulet bortföra sina varor“.

Vid sammanträde den 12 sistlidne januari uppdrogo Stadsfullmäktige åt underdecknade att med utlåtande i ärendet till Fullmäktige inkomma.

Såsom ofvan relaterats hafva såväl Drätselkammaren, som Hamn- och Trafikkontoren, Tullkammaren och Uppsyningsmannen vid varuskjulet uttalat sig därhän, att några anmärkningar öfverhufvudtaget icke vore att göra mot varuskjulets skötsel och användning samt de regler därvid blifvit följda. Något direkt svar på sin uti skrifvelsen af den 8 december till Drätselkammaren framställda förfrågan, huruvida och för huru lång tid gods tillåtits kvarligga i skjulet utöfver den bestämda tiden, hafva Stadsfullmäktige icke erhållit, men däremot har uppsyningsmannen Hammarström anført, att „i ömmande fall“ ett dispenserande från de fastställda reglerna syntes naturligt, liksom han säger sig vid behandling af order- och speditionsgods, i hvilka fall reglerna icke befunnits vara nog tydliga, hällre hafva sökt tillämpa hofsamhet än öfverdrifven stränghet. Ehuru utskottet icke ville förneka, det fall någon gång kunde inträffa, som nödvändiggjorde ett afvikande från de fastställda reglerna, måste dock dessa anses vara så liberalt affattade och den nytta vederbörande trafikanter draga af skjulet så stor, att de ömmande fallen borde varit försvinnande få. Då afsikten med uppförandet af det dyrbara varuskjulet ingalunda varit att använda detsamma som upplagsmagasin, måste skjulet anses i väsentlig mån förfela sin uppgift, ifall icke varuomsättningen därstädes försiggår jämnt och snabt. Sedan ett allmänt upplagsmagasin med rätt att utgifva warrants inrättats härstädes samt numera vidtagit med sin rörelse, förefinnes än mindre anledning att tillåta trafikanter att under någon förevändning kvarhålla sina varor i skjulet utöfver de fastställda tiderna.

Ehuru Öfveruppsyningsmannen Hammarström meddelar, att Helsingfors köpmän i allmänhet stält sig till efterrättelse hans påminnelser att från skjulet bortföra sina varor, har för utskottet likväl uppgifvits, att särskildt speditionsgods tidtals kvarlegat därstädes utöfver fastställd termin. På det sådant missbruk emellertid icke måtte i någon högre grad kunna uppstå, finner utskottet det vara välbetänkt att i tid införa effektiva afgifter för öfverliggedagar för alt gods. Utskottet finner så mycket mera skäl härför, som på sätt Drätselkammaren äfven framhållit, varuskjulets uppsyningsman under nuvarande förhållanden står ganska vanmäktig mot en tredskande varuemottagare.

Utskottet anser sig därför böra föreslå antagande i hufvudsak af Drätselkammarens uti skrifvelsen af den 23 december alternativt gjorda förslag till förändrade regler för varuskjulet. Platshyran för öfverliggedagar borde dock enligt utskottets tanke icke beräknas efter kvadratmeter golfyta utan efter det pröfningsvis

fastställda kubikutrymmet resp. varor upptaga, och har utskottet i sådant afseende velat föreslå en afgift af 20 penni per kubikmeter och dygn, hvarvid 20 penni tillika skulle utgöra den minsta afgift, som uppdebiteras. En successiv förhöjning af platshyran för hvarje dag godset efter fridagarnas utgång kvarligger finner utskottet icke lämplig, då platshyran härigenom i själfva verket skulle förlora sin egenskap af hyresafgift och därjämte gör debiteringen invecklad. Onödigt torde äfven vara, att för gods, afsedt att sjöledes transporteras till orter norr om Uleåborg, bibehålla några undantagsbestämmingar. På de af Drätselkammaren framhållna skäl finner utskottet likaledes några särskilda föreskrifter beträffande order- och speditionsgods icke erforderliga.

Debiteringen och uppbörderna af afgifterna för öfverliggedagar anser utskottet lämpligast kunna öfverlämnas åt stadens Trafikkontor, hvarvid det åläge uppsyningsmannen vid varuskjulet att meddela Trafikkontoret erforderliga uppgifter i afseende å debiterande af afgifterna för öfverliggedagar.

På anförda skäl får utskottet vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige ville besluta:

att fastställa följande förändrade regler angående liggetid och magasinsafgift för gods upplagdt i varuskjulet å Magasinskajen i Helsingfors:

1:o) för gods destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att härifrån afgå med järnväg beviljas fyra dygns afgiftsfri liggetid;

2:o) för gods, som från Helsingfors skall afsändas sjöledes, exportgods inbegripet, beviljas fjorton dygns afgiftsfri liggetid;

3:o) fritiden beräknas från, men icke med den dag lossningen slutförts, till och med den dag godset bortföres;

4:o) såsom platshyra för öfverliggedagar bestämmes: för hit destineradt gods 20 penni per kubikmeter och dygn samt för gods, som bortföres med järnväg eller sjöledes, hälften af denna hyra, hvarvid minsta afgift, som uppdebiteras, är 20 penni;

5:o) den slutliga dispositionen af varorna ger utslaget, till hvilken kategori sådana varor, hvilka platshyra bör påföras, skola hänföras;

6:o) maximiterminen för godsets äfven mot betalning tillätta upplagring i skjulet är fjorton dygn för gods, destineradt till varuemottagare i Helsingfors, och trettio dagar för allt öfrigt gods, med den

ytterligare inskränkning häri, att då behofvet så fordrar, varuemottagare åligger att på skjuluppsyningsmannens tillsägelse äfven därförinnan från skjulet bortföra sina varor, vid äfventyr, att sådant annars värkställes på uppsyningsmannens och Trafikkontorets föranstaltande samt på varuägarens bekostnad.

Därjämte får utskottet föreslå:

att Stadsfullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att med uppsyningsmannen vid varuskjulet träffa öfverenskommelse om meddelande till Trafikkontoret af erforderliga uppgifter i afseende å afgifternas debitering samt vidtagna öfriga erforderliga åtgärder.

Helsingfors, den 22 mars 1897.

Hj. Schildt.

F. Stjernvall.

V. Hougberg.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 3 December 1896.

N:o 271.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid den 29 Oktober sistlidet år hållet sammanträde beslöto Stadsfullmäktige vid fastställande af ordningsregler för begagnande af varuskjulet å Magasinskajen:

att anmoda Drätselkammaren att med Tullkammaren i staden söka träffa uppgörelse angående skjulets ställande under tillsyn af en uppsyningsman, hvilken af Tullkammaren bland vederbörande tulltjenstemän eller betjente till sysslan förordnas och hade följande åligganden, nämligen:

att hafva uppsigt öfver skjulet och till detsamma hörande inventarier;

att angifva ordningen för lasternas placering i skjulet;

att hålla reda på sådana varor, hvilka komme att påföras platshyra för öfverliggedagar, och öfver dessa, så ofta nödigt vore, inlemna uppgifter till Hamnkontoret; samt

att emellertid tillse att varorna icke finge bortföras förr än platshyran blifvit erlagd;

hvarjemte uppsyningsmannen skulle ombetros uppsigten öfver belysningen i skjulet.

Vidare beslöto Stadsfullmäktige:

att för aflönande af sagde uppsyningsman anslå ett månadligt arvode af 100 mark;

att fastställa följande afgiftsfria liggetid för gods, som upplägges i skjulet, nämligen: fyra dygn, då godset är destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att afgå härifrån med jernväg, samt fjorton dygn, när godset skall afsändas härifrån sjöledes, exportgods inbegripet, hvilken fritid beräknas från, men ej med den dag, lossningen slutat, till samt med den dag, godset bortföres;

att annat gods, utom exportgods, skall efter ofvannämnda liggetids utgång omedelbart ur skjulet bortforslas;

att deremot för exportgods medgifva en ytterligare liggetid af fjorton dagar mot en afgift af 25 penni för qvadratmeter golfyta och dag, efter hvilken tids förlopp jemväl sådant gods bör ur skjulet bortföras *); samt

*) Enahanda förmån medgafs jemväl sådant exportgods, som sjöledes afgår till orter norr om Uleåborg.

att åt Drätselkammaren uppdraga att vidtaga alla af ofvanstående beslut i öfrigt föranledda åtgärder; äfvensom

att samtliga af Stadsfullmäktige sålunda beslutna anordningar beträffande varuskjulets begagnande skulle gälla till en början blott till innevarande års utgång, inom hvilken tid Drätselkammaren egde inkomma med anmälan, huruvida ändringar härutinnan vore af behovet påkallade.

På grund af dessa Stadsfullmäktiges beslut vidtog Drätselkammaren alla de på Kammaren ankommande åtgärder, hvaribland Kammaren uti skrifvelse af den 14 November 1895 hos Tullkammaren härstädes anhöll om dess åtgärd att tillsätta en uppsyningsman för sagda varuskjul. Härtill utsågs af Tullkammaren öfveruppsyningsmannen vid Tullkammaren, hofrättsauskultanden Hans Adam Hammarström; och har skjulet med dertill hörande inventarier sedan slutet af November månad sistlidet år stått under hans uppsigt, samt vid dess begagnande iakttagits ofvan anförda af Stadsfullmäktige fastställda regler. Härunder har i varuskjulet insatts i betydande mängd:

- a) exportgods, som hit anländt per jernväg och icke omedelbart kunnat i fartyg inlastas;
- b) transitogods, som varit afsedt att härifrån befordras vidare; samt
- c) importgods, som vid forcerad lossning icke kunnat direkte till packhus transporteras.

För att nu fullgöra Stadsfullmäktiges sist anförda beslut af den 29 Oktober 1895, hvarmedels åt Drätselkammaren uppdrogs att inom innevarande års utgång till Stadsfullmäktige inkomma med anmälan, huruvida några ändringar uti anordningarna för varuskjulets begagnande vore af behovet påkallade, vände sig Drätselkammaren med skriftlig förfrågan härom till stadens Trafik- och Hamnkontor samt till Tullkammaren härstädes. Och framgår af sålunda tillkomna svarsskrifvelser, att, enligt hvad dels bemälde kontors egen erfarenhet vidhanden gifver dels af trafikanter inhemtats, varuskjulet å Magasinskajen skulle visat sig synnerligen lämpligt för det ändamål, hvartill det användts, samt att några anmärkningar emot dess förvaltning icke försports; att hvad behandling af dit anlända varor beträffar, deras insättande uti och uttagning ur skjulet öfverhufvudtaget varit fullt tillfredställande, så att godsomsättningen försiggått jemnt och utan nämnvärda störingar; äfvensom att någon erinran vid nu gällande ordning för begagnande af varuskjulet ej vore att göra. Trafik- och Hamnkontoren förorda också derföre obetingadt vidhållande af det härtills iakttagna begagnandet af varuskjulet. Endast Tullkammaren, som äfven instämmer i anförda yttranden angående varuskjulet och speciellt anför, att detsamma, under den tid det varit till begagnande upplåtet, flitigt anlitats samt att anordningarna inom det från tullverkets sida lemnat intet öfrigt att önska, sätter i fråga, huruvida ej en öjäm förligt större nytta och fördel skulle beredas trafiken på orten, i händelse staden kunde så begå att varuskjulet finge såsom tullpackhus för inkommande va-

ror användas, i stället för att nu den största delen af i detta solida och dyrbara skjul intaget gods måste med extra kostnad för tullverket och trafikanterna derifrån i och för tullbehandling afsläpas till det vida olämpligare belägna och otidsenliga s. k. gamla packhuset vid Alexandersgatan.

I anledning af detta förslag och då ju afsigten varit att äfven tullbehandling af importgoods skulle i så vidsträckt omfång som blott möjligt försiggå i varuskjulet å Magasinskajen, utan att detta skjul derigenom skulle förvandlas till blott ett vanligt packhus, har Drätselkammaren införskaffat närmare upplysningar beträffande den omfattning, hvori importgoods kunnat i varuskjulet tullbehandlas och dervid inhemtat, att importgodset i skjulet undergått följande behandling:

1:o) har jemlikt § 16 mom. 2 i tullstadgan uti skjulet tullbehandlats gröfre metallgoods såsom jern i tackor och stänger, plåt och rör, ankaren, kettingar och maskiner m. m.

2:o) har i skjulet jemväl tullbehandlats råämnen för fabrikerna såsom tobaksblad och stjelk äfvensom kolonialvaror af skrymmande slag, då de i större partier — minst 100 säckar — införts, såsom mjöl, kaffe, socker m. m.

3:o) deremot hafva öfriga varor transporterats till packhusen för att derstädes undergå vanlig tullbehandling.

Förvandlades varuskjulet å Magasinskajen till ett fullständigt packhus, skulle det otvifvelaktigt komma att förfela sitt ändamål. I detta fall hade trafikanterna bland annat rätt att i 1 månads tid hålla sina varor oförtullade i skjulet och skulle exempelvis en enda mjöllast fylla minst en hel afdelning af skjulet på *en* månads tid. Härigenom skulle naturligtvis göras ett väsentligt förfång för allt transitogods, vare sig inkommande eller utgående, för hvars herbergerande skjulet i främsta rummet är afsedt. En så långt gående förändring i varuskjulets begagnande bör enligt Drätselkammarens förmenande i ingen händelse medgifvas, men som varuskjulet väl skulle egna sig till förtullning äfven af en betydande del af de i mom. 3 omnämnda varorna, isynnerhet under den mildare årstiden, då uppvärmning ej behöfde ifrågakomma, borde stadens medgifvande för tullverket att i vidsträcktare mån än härtills begagna skjulet till tullbehandling samt att der sommartid etablera ett nytt packhuskontor, blott intrång ej göres å magasinets begagnande för öfriga behof, ingalunda af stadsmyndigheterna vägras.

Uti Trafik- och Hamnkontorens skrivelser antydes likväl att omvårdnaden af skjulets inventarier, såsom lastkärror och björnar, snedplaner, spårfyllningar m. m. icke kunnat egnas den vård, som om uppsigten öfver dessa inventarier varit ombetrodd en enkom för ändamålet anställd person, men då det tillika ifrågasattes huruvida den med en sådan persons anställande förenade kostnaden kunde motsvara den möjligen härigenom något lägre remonten af skjulets inventarier, yrkas icke heller i detta afseende på någon förändring ifrån nu bestående ordning.

Med tillkännagifvande att skjulets inventarier härtills remonterats på stadens bekostnad, om ej uppenbar vårdslöshet af enskild person vållat skada å dem, får Drätselkammaren på grund af allt det anförda vördsamt hemställa att Stadsfullmäktige ville besluta:

att de härintills följda anordningarna och reglerna vid varuskjulets å Magasinskajen förvaltning och begagnande tillsvidare och intill dess skäl till ändring deri möjligen yppar sig bibehållas oförändrade, dock så att en vidsträcktare tullbehandling af varor i skjulet icke förvägras, för såvidt detta kan sammangå med öfrig användning af detsamma.

På Drätselkammarens vägnar:

G. von Christerson.

Th. Tallqvist.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 23 December 1896.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 290.

Uti skrifvelse af den 3 i denna månad sub. N:o 271 hade Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige hemställt, att Fullmäktige ville besluta: att de härintills följda anordningarna och reglerna vid varuskjulets å Magasinskajen förvaltning och begagnande tillsvidare, och intill dess skäl till ändring deri möjligen yppar sig, bibehållas oförändrade, dock så att en vidsträcktare tullbehandling af varor i skjulet icke förvägras, för såvidt detta kan sammangå med öfrig användning af detsamma. Detta förslag grundade Drätselkammaren förnämligast på Trafik- och Hamnkontorens samt Tullkammarens i staden enhälliga yttrande i den riktning, att några anmärkningar icke vore att göra emot varuskjulets skötsel och användning eller de regler, dervid blifvit följda under det år, varuskjulet varit till allmänt begagnande upplåtet, utan att godsomsättningen derstädes tvärtom

försiggått jemnt och utan nämnvärda störingar till full tillfredsställelse för både trafikanterne, som betjenade sig af skjulet, och de stadens myndigheter, hvilka hade sig närmaste tillsynen öfver detsamma ombetrodd. Vid af Stadsfullmäktige den 8 dennes hållet sammanträde beslöto Fullmäktige emellertid återremittera detta ärende till Drätselkammaren, som egde inkomma med upplysning ej mindre om de belopp, som under året uppdebiterats för öfverliggedagar, än huruvida och för hur lång tid gods i varuskjulet tillåtits qvarligga utöfver den härför bestämda tiden, äfvensom aflemna eventuellt förslag till ordningsreglernas komplettering derhän, att afgift bör debiteras för alla varor, som i varuskjulet qvarligga öfver en viss fritid. Och, ehuru Drätselkammaren hade sig bekant, att vid den jemna varuomsättning, som i skjulet egt rum, några afgifter för öfverliggedagar hvarken uppdebiterats eller uppburits, infortrade Drätselkammaren för behörigt fullgörande af ofvananförda Kammaren lemnade uppdrag yttrande i hithörande afseende äfven af förvaltaren af varuskjulet, Tullöfveruppsyningsmannen Hans Hammarström, som före Drätselkammarens första framställning till Fullmäktige i ärendet icke beredts tillfälle att direkt meddela sig med Kammaren.

Uti den tillföljd häraf utaf nämnde förvaltare afgifna skrift till Drätselkammaren af den 14 innevarande månad, hvilken skrift här närslutes, lemnas samma förmånliga intyg öfver nu gällande anordningar i varuskjulet, som tidigare af Trafik- och Hamnkotoren samt Tullkammaren, och erkännes med tillfredsställelse den beredvillighet, hvarmed stadens köpmän i allmänhet vid förfalotiderna för varors aflägsnande från varuskjulet ställt sig alla hans gjorda påminnelser till efterrättelse. Härintills gällande regler för varuskjulets begagnande borde också derföre enligt förvaltarens mening framdeles bibehållas. Likväl anföres i skrifvelsen att ömmande fall hafva gifvits, då ett dispenserande från dessa regler syntes helt naturligt, t. ex. då utrymmet i det trånga gamla packhuset förnekat ett obegränsadt ditforslande af varor; då varor inkommit i skadadt skick och genom tullauktion nödgats bortauktioneras; samt då brist på jernvägsvagnar för upplagda varors bortforslande gjort sig synnerligen kännbar. Beträffande tvenne slag af varor, nämligen *varor ställda till order* och *speditionsgods* anmärker Herr Hammarström ock, att gällande regler icke synas honom nog tydliga, hvarföre han äfven vid dessa varors behandling uppgifver sig hellre hafva sökt tillämpa hofsamhet än öfverdrifven stränghet samt föreslår ordningsreglernas komplettering derhän:

att, om innehafvare af konnoissement å varor, ställda till order, icke inom 4 dagar efter slutförd lossning anmäler sin afsigt att till annan ort befordra godset, det må betraktas såsom till Helsingfors destineradt och i enlighet dermed behandlas; samt

att för speditionsgods en längre liggetid må efter pröfning medgifvas, dock i ingen händelse utöfver 14 dagar.

Såsom Drätselkammaren dock icke kunnat öfvertygas hvarken om nöd-

vändigheten eller fördelen af dessa Herr Hammarströms förslag till komplettering af reglerna, så länge desamma i sin helhet kvarstå på nu gällande bas, kan Drätselkammaren för sin del icke tillstyrka antagande af dessa förslag. Ett sådant betraktelsesätt, som dessa tillägg så att säga endast ytterligare legaliserade, inne- ligger redan uti de af Stadsfullmäktige fastställda liberala reglerna för varuskju- lets å Magasinskajen upplåtande för trafikanternes behof; och ett icke iaktta- gande från trafikanternas sida af desamma lemnade enligt Drätselkammarens mening förvaltaren af skjulet lika maktlös gent emot dessa trafikanter, som han för närvarande är beträffande allt annat gods än det, hvarför afgifter för öfver- liggedagar föreskrifvits, nämligen för exportgods. Påföljden för försummelse af trafikanterna att inom den stipulerade tiden af fyra och fjorton dygn för sär- skilda slag af varor aflägsna dem från varuskjulet är, som känt, ingen annan än blotta påminnelsen för trafikanterna att varorna skola ur skjulet bortföras. Bestäm- melsen kan nämligen icke anses gälla varuskjulets förvaltare, ty ett sådant bort- förande af varorna från skjulet genom förvaltarens omsorg skulle förutsätta äfven ett annat af staden egande eller upphyrdt varuskjul än det nu förefintliga, dit de varor, som ej vidare få ligga i skjulet å kajen, kunde transporterats. Ut på gata eller in på trafikanternas egna gårdar kan godset klarligen icke af skjulförval- taren förläggas, och in i trafikanternas magasin — förutsatt att varuemottaga- rena i alla fall vore för honom kända — torde han knappast vid trafikanternas tredska kunna tränga sig. Dessutom torde skjulförvaltaren, om ock ett dylikt undanskaffande af varorna genom hans vidtagande åtgärder vore tänkbart, icke kunna säkerställas för ersättning af de härvid förekommande transport- och andra kostnader, då han icke kunde hålla varan i pant härför. Det enklaste korrektiv mot alla oordningar vid varors uttagning från varuskjulet är naturligtvis erläg- gande af tillräckligt effektiva liggedagsavgifter och ingingo sådana för alla före- kommande fall uti det af Drätselkammaren uppgjorda ursprungliga förslaget till ordningsregler för varuskjulets begagnande, men ansågos desamma af Stadsfull- mäktige öfverhufvudtaget icke passande. Och då nu i verkligheten under det första profåret obehöfligheten af desamma till följd af trafikanternas lojala sätt att betjena sig af varuskjulet konstaterats, kan Drätselkammaren icke för närva- rande finna hvarken något skäl till deras införande eller till ett onödigt förökande af det redan nog stora antalet regler för behandling af gods af olika slag, för hvilket för resten endast den slutliga dispositionen kan gifva ett riktigt utslag. Då i reglerna redan är sagdt att allt gods, som stannar i Helsingfors, bör inom fyra dygn från varuskjulet undanskaffas, förbättras väl dessa regler icke der- igenom att denna bestämmelse upprepas för enahanda *ordergods*; och vore en utsträckning af fritiden för sådant *speditionsgods*, som skall per jernväg till annan ort befordras, ända till fjorton dygn, hvilken fritid för allt dylikt gods, afgående med sjölägenhet, redan är beviljad, en ingalunda med afseende å godsets art be- höflig eftergift; ty böra svårigheterna för en ordinarie speditör att i tid anskaffa

nödig jernvägsmateriel vara t. o. m. mindre än för en tillfällig emottagare af varor. På grund af det anförda och med återställande af remissakten vågar Drätselkammaren derföre föreslå, att Stadsfullmäktige ville i hufvudsak vidblifva sina tidigare i saken fattade beslut samt antaga Drätselkammarens resolutionsförslag uti skrifvelsen af den 3 i denna månad.

Skulle Stadsfullmäktige emellertid hafva sig något missförhållande vid varuskjulets begagnande bekant, hvarom Drätselkammaren icke kunnat erhålla kunskap, och i anledning häraf finna sig föranledde till systemförändring, så får Drätselkammaren i sådant fall föreslå, att Stadsfullmäktige ville antaga Drätselkammarens uti skrifvelse N:o 186 af den 26 September 1895 (Stadsfullmäktiges tryckta handl. N:o 25) gjorda förslag, grundande sig på principen af platshyra för öfverliggedagar vid alla slag af varor, dock med sådana smärre modifikationer beträffande fritid för varor uti skjulet, att denna fritid blefve den för närvarande medgifna.

Detta förslag, sålunda ändradt, finge följande lydelse:

Den afgiftsfria liggetiden för gods, som upplägges i skjulet, bestämmes till fyra dygn, då godset är destineradt till mottagare i Helsingfors eller afsedt att afgå härifrån med jernväg, samt fjorton dygn, när godset skall afsändas härifrån sjöledes, exportgods inbegripet, hvilken fritid beräknas från, men ej med den dag, lossningen slutat, till samt med den dag, godset bortföres.

Såsom platshyra för öfverliggedagar bestämmes: för hit destineradt gods 40 penni per kvadratmeter golfyta och dygn med två penni successiv förhöjning för hvarje dygn; och för gods, som bortföres med jernväg eller sjöledes, hälften af denna hyra.

Den slutliga dispositionen af varorna ger utslaget, till hvilken kategori sådana varor, som bör påföras platshyra, skall hänföras.

Maximiterminen för godsets äfven mot betalning tillåtna upplagring i skjulet är fjorton dagar för gods, destineradt till varuemottagare i Helsingfors, och en månad för allt öfrigt gods, med den ytterligare inskränkning deri att det, då behovet så fordrar, åligger varuemottagare att på skjulförvaltarens tillsägelse äfven derförinnan från skjulet bortföra sina varor.

Slutligen får Drätselkammaren meddela, att Kammaren antagit såsom en sjelffallen sak, det Kammaren vore berättigad att under den korta tid af året, då seglatsen på Helsingfors hamnar är omöjliggjord af ishinder och instäld samt

varuskjulet tillföljd deraf stode ledigt för annat behof, än det dermed egentligen afsedda, i händelse af efterfrågan och på vilkor, hvarom i hvarje särskildt fall kan öfverenskommas samt med nödig hänsyn tagen dertill, att något intrång icke göres i hamntrafiken, för tillfällig varumagasinerings uthyra större eller mindre delar af varuskjulet.

På Drätselkammarens vägnar:

G. von Christerson.

Th. Tallqvist.

Till Helsingfors stads Drätselkammare.

Till svar å Drätselkammarens i skrifvelse af den 10 dennes gjorda förfrågningar får vördsammast jag afgifva följande förklaring.

Då för ett år sedan fråga uppstod om bestämmingar rörande begränsningen af varors liggetid i nya varuskjulet å magasinskajen utgingo stadens myndigheter vid uppgörandet af sina förslag från principen att med afgifters beläggande söka förmå försunlige varuemottagare att påskynda borttagandet af sina varor. Äfven Hamnkontoret, hvartill frågan remitterades afgaf då ett förslag i enahanda riktning. Senare infordrades äfven Tullkammarens utlåtande i saken och fann det af Stadsfullmäktige för frågans beredning tillsätta utskottet Tullkammarens vidlyftiga och väl motiverade förslag om fullständig frihet från afgifter så öfvertygande att detsamma på basen deraf uppgjorde sitt betänkande, hvilket äfven af Stadsfullmäktige antogs. Någon uppbörd af afgifter har därför icke kunnat komma ifråga, ty den för exportgods utöfver 14 dygn medgifna ytterligare prolongationen af 14 dygn mot en afgift af 25 penni per qvadrat meter och dygn har ingen exportör velat begagna sig af, hälst han i de flesta fall bemödat sig om att så afpssa hittransporten af sina utförselvaror, att de utan någon vidare uppläggnings direkt kunnat från jernvägsagnar eller pråmar i fartyg inlastas. Ifrågavarande afgiftsbestämning spelar alltså en ringa rol och kunde lika saklöst bortfalla som ett för varor till städerna norrom Uleåborg inryckt enahanda förordnande, hvilket i sjelfva verket hufvudsakligast omfattat blott några balar tågvirke o. d. till staden Kemi, hvarmed vi ju för öfrigt hafva regelbunden ångbåtskommunikation,

De myndigheter, till hvilka frågan om lämpligheten af anordningarna i nya varuskjulet nyligen hänskjutits, hafva samtliga konstaterat systemets ända-

målsenlighet, att varuomsättningen inom de fastställda terminerna försiggått jämnt och fullt tillfredsställande. Äfven undertecknad, hvilken det ålegat att på närmaste håll öfvervaka denna omsättning, kan blott med tillfredställelse intyga att så varit fallet och vill erkänna den beredvillighet hvarmed Helsingfors stads köpmän i allmänhet vid förfallotiderna ställt sig alla mina gjorda påminnelser till efterrättelse. Under sådana förhållanden synes mig som borde bestämmningarna äfven härutinnan bibehållas. Skulle mot förmodan några afgifter som korrektiv införas, borde de åtminstone ställas så pass höga, att en trafikant icke kan finna det för sig fördelaktigt att låta godset ligga kvar.

Ömmande fall hafva gifvits, då ett dispensierande från reglerna synts mig helt naturligt, t. ex. då utrymmet i det trånga gamla packhuset förnekat ett obegränsadt uppforslande, då varor inkommit i skadadt skick och genom tullauktion bortauktionerats, den ofta kännbara bristen på jernvägsvagnar o. s. v.

Såväl afpassade de fastställda terminerna än varit och så noga de än i allmänhet följts vill jag likväl, begagnande mig af tillfället, upplysa om, att det gifvits tvänne slags varor, för hvilka de gällande reglerna icke varit nog tydliga och beträffande hvilka jag därför sökt tillämpa hofsamhet hållre än öfverdrifven stränghet. Varor i märkrullan upptagna till *order* lemna ingen antydning om hvem mottagaren är och om sådana varor äro afsedda att här kvarstanna eller vidare befordras till annan ort. På det icke missbruk må uppstå och en varuegare derigenom söka tillskansa sig en längre liggetid för sina varor vore det väl försiktigast att en bestämning inrycktes derom att, ifall icke innehafvare af orderkonnoissement inom t. ex. 4 dagar efter slutförd lossning hos mig anmäler sin afsigt att vidare befordra godset, det måtte anses som till Helsingfors destineradt och mig lemnas rätt att på varuegarens bekostnad låta bortskaffa detsamma.

Svårare ställer sig dock frågan om *speditionsgodset*, som till hufvudsaklig del förmedlas af våra tvänne stora speditiönsfirmor. Märkrullorna upptaga ständigt en mängd till firmorna Lars Krogius & C:o samt Victor Ek adresserade varor om hvilkas disposition afsändaren eller mottagaren ofta först efter flere dagar lemna speditören besked. Att det oaktadt fordra ett prompt bortskaffande från skjulet af allt dyligt gods redan efter 4 dygns förlopp vore ju högst obilligt, ty oaktadt speditören är „mottagare i Helsingfors“ är han det ju endast för en oftast å annan ort bosatt persons räkning. På grund af speditiönsgodsets karaktär och då som sagdt speditören ofta icke ens har kunskap om att till honom adresseradt gods anländt, synes mig de nu gällande reglerna å sådant gods icke fullt lämpliga.

Med stöd af det ofvan anförda tager jag mig friheten till Drätselkammarens beaktande vördsammast föreslå:

1) att de nu gällande bestämmingarna angående varors liggetid i nya varuskjulet borde på grund af vunnen erfarenhet om deras lämplighet i hufvudsak bibehållas (någon prolongationstid för „export-gods“ och för „gods till städer norr om Uleåborg“ är öfverflödig)

2) att, om icke innehafvare af konnoissement å varor, ställda till order, inom 4 dagar efter slutförd lossning anmäler sin afsigt att till annan ort befordra godset, det må betraktas som till Helsingfors destineradt och i enlighet dermed behandlas.

3) att för speditionsgods en längre liggetid må efter pröfning medgifvas, dock i ingen händelse utöfver 14 dagar.

Helsingfors den 14 December 1896.

Hans Hammarström.

Tullöfveruppsyningsman.

Utskottsbetänkande angående bestyrelsens för arbetshusen för fattiga barn i Helsingfors ansökning om understöd.

Jämte skrifvelse för den 3 innevarande mars har Magistraten till Stadsfullmäktige öfverlämnat en till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige stäld skrift, däri bestyrelsen för „Arbetshusen för fattiga barn“ i Helsingfors, med insändande af årsberättelser och redovisningar för åren 1895 och 1896, framhållit nämnda inrättningars behof af ytterligare understöd. De för arbetshusen disponibla räntemedlen från Senatorskan Julie Thiléns fond uppgå nämligen detta år till endast omkring 7,000 mark, och Helsingfors Sparbank, som under en följd af år understödt arbetshusen, senaste år med 4,000 mark, torde i anseende till den sjunkande räntefoten icke vidare kunna göra det, åtminstone icke i någon nämvärd grad. Då omkostnaderna för arbetshusen uppgå till 15,000 mark för år samt föreningen icke har att påräkna understöd från annat håll, anhåller bestyrelsen, att ett extra anslag af cirka 7,000 mark måtte för detta år af Stadsfullmäktige beviljas arbetshusen. — Vid sammanträde den 4 innevarande mars uppdrogo Stadsfullmäktige åt under-tecknade att till Fullmäktige inkomma med utlåtande i ärendet.

Arbetshusens ändamål är enligt de för „föreningen för upprätthållande af arbetshus för fattiga barn“ i Helsingfors genom Guvernörens i Nylands län resolution af den 4 april 1888 stadfästa stadgarna, att afvända fattiga barn från tiggeri och därmed förenade vådor, samt bereda dem vård, praktisk sysselsättning och enkel kost. Åt barnen meddelas undervisning i enklaste handarbete och slöjd, hvarvid i arbetsplanen främst sådana handarbeten böra upptagas, som uppfostra till omtanke, snygghet och ordning samt hufvudsakligen afse folkets och hemmens hvardagliga behof. I arbetshusen emottagas barn från 5 till och med 14 års ålder, företrädesvis i Helsingfors hemmahörande.

Ur den af bestyrelsen afgifna årsberättelsen och redovisningen för sistlidet är må till belysande af arbetshusens värksamhet följande uppgifter anföras.

Under året underhöll föreningen tvänne arbetshus, det ena i gården N:o 14 vid Skarpskyttegatan, det andra i Sörnäs å villaområdet Surutoin.

Arbetshuset vid Skarpskyttegatan N:o 14 var öppet från den 7 januari till den 23 maj och från den 19 oktober till den 19 december. Antalet barn, inskrifna i matrikeln för året utgjorde 228. Högsta antalet barn närvarande på en dag var 147, det lägsta 64, medeltalet för dag var 119. Antalet arbetsdagar för barnen

utgjorde 165. Bad gåfvos barnen i tur till ett sammanlagdt belopp af 841. Matportioner utdelades: till frukost 6,696, till mellanmål 8,271 och till middag 20,937. Underhållskostnaden per dag var för hvarje barn $10\frac{4}{5}$ penni. Barnen sysselsattes med förfärdigande af klädespersedlar, hvilka sedan under vintern utdelades bland dem, skomakeriarbeten, slöjd, silkes- och fjäderspritning, vedhuggning m. m., hvarförutom gossarne ombesörjde renhållningen af gård och gata samt buro upp ved.

Arbetshuset i Sörnäs var öppet samma tid och voro under året inskrifna i matrikeln därstädes 252 barn. Högsta antalet barn närvarande på en dag var 175, det lägsta 62, medeltalet per dag 132. Antalet af barnens arbetsdagar utgjorde 164. Bad gåfvos barnen i tur, bekostade af inrättningen: 871 samt bekostade af enskild person: 879. Matportioner utdelades: till frukost 8,158, till mellanmål 7,443 och till middag 22,428. Underhållskostnaden per dag var för hvarje barn $11\frac{1}{8}$ penni. Barnen sysselsattes på enahanda sätt som i inrättningen vid Skarpskyttegatan.

Arbetshusens lärarinnepersonal var under året densamma som under flere föregående år och utgjordes af tvänne föreståndarinnor samt fyra lärarinnor. Under hösten företogos af lärarinnorna de i föreningens stadgar föreskrifna besöken i barnens hem, 229 till antalet, och spridda i alla delar af staden jämte omnäjd.

Utgifterna för arbetshusen uppgingo under året till 14,283 mark 48 penni, däraf för arbetshuset vid Skarpskyttegatan N:o 14 till 6,488 mark 78 penni och för det i Sörnäs till 7,794 mark 70 penni, hvarvid bör observeras att i kostnaderna för det senare ingår lokalhyra med 1,240 mark, medan lokal för det förra upplåtes hyresfritt af Helsingfors Utskänkningsaktiebolag.

Arbetshusens inkomster under året uppgingo till 15,739 mark 90 penni, däraf saldo från 1895 949 mark 21 penni, anslag af Helsingfors Sparbank 4,000 mark och räntor på Senatorskan Julie Thiléns fond 9,000 mark, hvarjämte arbetshusen under året af Folkskoledirektionen tilldelats de för åren 1894 och 1895 upplupna räntorna å fröken Lina Borgströms, under Folkskoledirektionens förvaltning stående fond för bekostande af middagsmål åt fattiga folkskolebarn i denna stad, med sammanlagdt 1,430 mark 67 penni.

Efter det under tidigare år arbetshusen årligen af Stadsfullmäktige beviljades anslag å budgeten eller af utskänknings- och utminuteringsbolagens vinstmedel, har sedan räntorna å den Thilénska fonden från och med år 1895 blifvit för ändamålet disponibla, något understöd därutöfver icke af Fullmäktige tilldelats föreningen. Såsom bekant hade Generallöjtnanten Theodor Thilén donerat ett belopp af ursprungligen 226,202 mark 17 penni till staden att förräntas, till dess kapitalet uppgått till 250,000 mark, då räntan å 200,000 mark skulle efter särskilda närmare bestämda afdrag användas till fattiga barns i Helsingfors sysselsättande med arbete. Vid sammanträde den 12 april 1892 beslöto Fullmäktige på förslag af ett för ändamålet tillsatt utskott att, så snart ifrågavarande donation uppgått till det af donator bestämda beloppet, räntan å donationen skulle, för såvidt den var för föreningens för arbetshusen syftemål disponibel, årligen utbetalas till föreningen

mot redovisningsskyldighet. Sedan Drättselkontoret på därom gjord förfrågan meddelat, att fonden uppgått till föreskrifvet belopp samt att i början af år 1895 kunde åt bestyrelsen för arbetshusen utbetalas 6,440 mark äfvensom att fondens räntetrader för år 1895 beräknades uppgå till 12,954 mark, däraf bestyrelsen komme att tillfalla fyra femtedelar, beslöto Stadsfullmäktige den 28 december 1894 att förklara ifrågavarande donationsfonds tillgångar numera hafva nått det belopp, som jämlikt föreskrifterna beträffande donationen medgäfv utdelning åt bestyrelsen för arbetshusen för barn samt att anmoda Drättselkammaren att under år 1895 låta utöfver nämnda 6,440 mark till arbetshusen, hvilkas bestyrelse hos Stadsfullmäktige anhållit om ett understöd för sagda år af inalles 12,200 mark., å konto utbetala 5,760 mark.

Enligt från Drättselkontoret af utskottet införskaffade uppgifter hafva de för arbetshusen disponibla räntemedlen å fonden och de af bestyrelsen lyftade beloppen utgjort:

	Disponibel ränta	Lyftadt belopp.
År 1895	6,740: 82.	12,200: —
„ 1896	6,316: 14.	9,000: —
„ 1897	8,402: 93.	1,000: —

Genom att bestyrelsen för arbetshusen berättigats att år 1895 å konto lyfta ett belopp af 5,760 mark, hvilket till största delen då ännu icke var disponibelt, samt föreningen det oaktadt under år 1896 fått å räntemedlen uppbära 9,000 mark, återstår sålunda detta år, sedan bestyrelsen allaredan lyftat 1,000 mark, endast 7,402 mark 93 penni.

På sätt bestyrelsen i sin ansökning uppgifvit och enligt hvad jämväl utskottet inhämtat, ser sig Helsingfors Sparbank numera icke i tillfälle att i någon nämvärd grad understödja arbetshusen. Då det icke torde vara möjligt att nedtrycka underhållskostnaderna för desamma, därest arbetshusen skola i den utsträckning som hittills kunna fortsätta sin värksamhet, är deras fortfarande bestånd beroende af det af bestyrelsen nu ansökta extra anslaget för innevarande år. Med afseende å arbetshusens allmänt erkända gagneliga värksamhet och då de fortfarande synas vara skötta med omsorg och intresse torde Stadsfullmäktige nu lika litet som tidigare vilja undandraga arbetshusen sitt understöd.

Utskottet får därför vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville för innevarande år bevilja bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn i Helsingfors ett understöd af 7,000 mark.

Helsingfors, den 23 mars 1897.

Otto Engström.

J. A. Nordman.

Viktor Öhberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1897.

Handlingar angående allmänt införande af auerbrännare vid stadens gatubelysning med gas.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 1 April 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 81.

Vid den 31 December 1895 hållet sammanträde beslöto Stadsfullmäktige i sammanhang med behandlingen af förslaget till stadens budget för det kommande året anmoda Drätselkammaren att, på grundvalen af det mellan staden och Gaslysningsaktiebolaget härstädes gällande kontrakt, till Stadsfullmäktige inkomma med utlåtande och förslag angående ett omedelbart yrkande hos bemälda bolag på allmänt införande af auerbrännare för stadens gatubelysning och en deraf betingad nedsättning i priset för belysningen. Och föreslog Drätselkammaren i anledning deraf uti skrifvelse N:o 190 för den 13 Augusti 1896 (Stfs tryckta handl. N:o 28 af 1896) på i densamma närmare framhållna skäl, att frågan om auerbrännares införande vid stadens gatubelysning på tvångsväg eller medels underhandling med Gaslysningsaktiebolaget på basen af godtgörelse från stadens sida för denna gång och tillsvidare finge förefalla. Detta förslag godkändes emellertid icke af Stadsfullmäktige, som vid sammanträde den 29 September sistsagda år beslöto uppdraga åt Drätselkammaren att, efter uppgjorda kalkyler rörande det ekonomiska resultatet af auerbelysningen i Helsingfors och sedan annan tilläfventyrs erforderlig utredning erhållits, vidtaga åtgärd om tvistefrågans öfverlemnande till godemäns pröfning och afgörande, samt i sådant afseende främst hos Stadsfullmäktige föreslå två personer, hvilka kunde af stadsmyndigheterna till kompromissarier inkallas i den nämnd, som i § 39 af ofvan åberopade kontrakt för afgörande af stridigheter kontrahenterna emellan förutsattes.

Till fullgörande häraf anhöll Drätselkammaren i skrifvelse af den 15 Oktober 1896 att Gaslysningsaktiebolaget, som tidigare eventuellt förklarat sig vilja visa, att det resultat Åbo gasverksförvaltning trots sig komma till i ekonomiskt afseende vid användning af auerbrännare vid gatubelysning ej vore fullt exakt och i hvarje händelse icke tillämpligt på förhållandena i Helsingfors, ville lemna Drätselkammaren denna utredning, hvilken, då densamma naturligtvis komme att grunda sig på den erfarenhet i saken, som bolagets bokföring gäfvit vid handen, blefve för all vidare behandling af ärendet kontrahenterne emellan synnerligen upplysande.

Och sedan Drätselkammaren till svar härå erhållit Gaslysningsaktiebolagets för den 28 i nämnda månad daterade skrifvelse, hvilken här såsom bilaga I närslutes, innehållande under tre punkter den utlofvade utredningen, vände sig Drätselkammaren, biläggande en afskrift af denna skrifvelse, uti bref af påföljande dag (bilaga II) till direktionen för Åbo stads gasverk med anhållan att direktionen ville yttra sig huruvida och i hvad mån de i Gaslysningsaktiebolagets skrifvelse ingående anmärkningarna kunde vara befogade. Härå har Drätselkammaren nu fått emottaga svar af det innehåll, äfven vidfogade skrift från direktionen för Åbo stads gasverk af den 2 sistlidne Februari (bilaga III) närmare utvisar.

Slutpåståendet uti sist anförda svarsskrifvelse, uti hvilken direktionen för gasverket i Åbo i hufvudsak ger Gaslysningsaktiebolaget härstädes rätt, går ut derpå att direktionen aldrig framhållit auerbelysningen af gatorna i Åbo såsom vinstgivande för leverantören, om såväl anläggnings- som underhållskostnader skola bestridas af denna, utan endast att staden i egenskap af afnämare deraf haft nytta, ehuru samtliga kostnader drabbat denne senare, samt att det vore sjelfallet att förhållandena beträffande auerbelysningen af gatorna i Åbo, der staden är egare till gasverket, ej äro jemförbara med dem i Helsingfors, hvarest gasverket är enskild egendom. Och då det, efter den upplysning om rätta förståndet af direktionens för Åbo gasverk berättelse för år 1895, klarligen är för Drätselkammaren omöjligt att på basen deraf uppgöra några för Gaslysningsbolaget i Helsingfors gynnsamma kalkyler rörande det ekonomiska resultatet af auerbelysningen härstädes, hvilka kunde lemna något stöd för stadens yrkande emot bolaget, kan Drätselkammaren, som tagit noggrann kännedom af alla till ärendet hörande handlingar, icke annat än vidblifva sin tidigare i saken fattade mening. För den skull tror Drätselkammaren sig äfven värdsamt böra afråda Stadsfullmäktige från att fullfölja tanken på tvistefrågans slitande genom kompromiss, hvarigenom staden, enligt allt hvad Drätselkammaren kan förstå, icke skulle vinna något. På skäl, som Drätselkammaren framhållit redan i sin skrifvelse af den 13 Augusti 1896, vågar Drätselkammaren derjemte föreslå, att frågan om auerbelysningens vidare utsträckning tillsvidare finge förfalla, men att, om Stadsfullmäktige emellertid funne denna utsträckning oundviklig, Stadsfullmäktige i sådant fall ville uppdraga åt Drätselkammaren att på basen af ersättning från stadens sida träda i underhandling härom med Gaslysningsaktiebolaget. Slutligen får Drätselkammaren såsom lämplige godemän från stadens sida i en kompromiss, ifall en sådan likväl ansåges böra komma till stånd, föreslå Borgmästaren Ferd. Julius från Åbo och Ingeniören Edv. Bergroth från denna stad.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

Th. Tallqvist.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till svar å Kammarens estimerade skrifvelse den 15 dennes N:o 220 få vi vördsamt anföra följande:

I vår den 5 sistlidne September till Herrar Stadsfullmäktige aflåtna skrifvelse hafva vi anført, att om underhandlingar blefve inledda rörande auerbelysningens utvidgande på basen af skälig ersättning, så skulle vi visa i hvad mån det resultat Åbo Gasverks förvaltning i ekonomiskt afseende kommit till, enligt vårt förmenande, tarfvade korrigering och att deras kalkyler i ingen händelse vore tillämpliga på förhållandena i Helsingfors.

Emellertid ha Stadsfullmäktige afböjt inledandet af underhandlingar och beslutat öfverlämna ärendet till kompromissdomstol, hvarigenom förutsättningen för vår kritik af Åbo Gasverks kalkyler och för våra upplysningar rörande dessas otillämplighet på härvarande förhållanden totalt bortfallit.

Detta oaktadt, och oaktadt vi tro det vara stridande mot all kotym att käranden af svaranden begär och erhåller upplysningar, annorlunda än genom (kompromiss)rättens ordförande, vilja vi icke helt och hållet afslå Kammarens framställda begäran om utredning, utan tillmötesgå densamma i den del, som rör de i Åbo uppgjorda kalkylerna. Deremot hålla vi före att de detaljer och de resultat, vår bokföring utvisar, äro vår privata ensak, ja att vi ej ens äro berättigade framlägga våra böcker till granskning för andra än de revisorer, som af våra aktionärer utsetts.

Utän granskning af våra böcker åter, äro vi ej på förhand förvissade om att våra uppgifter skola tagas för goda, då vår tidigare lemnade uppgift, det vi haft förlust på auerbelysningen, ej ansetts tillförlitlig nog utan af Kammaren ansetts erfordra utredning, grundad på hvad vår bokföring ger vid handen, och detta ehuru facklitteraturen visar, att samma ogynsamma resultat erhållits tämligen allmänt, der auerbelysning provvats.

I.

Emot den redogörelse, som afgifvits öfver Åbo stads Gasverks förvaltning år 1895, tro vi följande anmärkningar med fog kunna göras.

1:o. I hela redogörelsen nämnes intet om kostnaderna för tändning, släckning och putsning af lamporna. Häraf vore man frästad draga den slutsats, att detta arbete ej bekostats af gasverket, utan, såsom ganska allmänt är fallet, direkte af stadskassan. Och då auerlamporna fordra en betydligt omsorgsfullare och varligare skötsel än vanliga gaslyktor, så är det säkert att dessa kostnader stigit högre nu

per lampa, än hvad de utgjort förut, hvarigenom den skenbara besparingen för stadskassan reducerats. (Se vidare härom under anm. 4).

2:o. Gasverket har påfört stadskassan för 95,287 kbm gas, som under 800,659,25 timmar lyst i 388 auerlampor och som den öfriga tiden underhållit tändlåga. Härvid har tydligen (se redogörelsen $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{12}$ 1893 pag. 13) lyslågans konsumtion beräknats till 105 liter i timmen, och tändlågans till 7 liter i timmen. Att denna beräkningsgrund är alltför låg, framgår ej allenast af facklitteraturen, som anslår konsumtionen normalt ända till 125 liter för lyslågan och som anför att tändlågans konsumtion lätt stiger till 10 liter, allt per timme, utan ock af den omständigheten, att rubriken „läckage“ stigit med 19 à 20 tusen kubikmeter mot 1894.

Under denna rubrik inbegripes nämligen ej blott verklig läkning och kondensation, utan all gas som ej kunnat observeras på någon debitors räkning. Att kasta hela denna förlust på den långvariga stränga vintern 1894—1895 och kloakledningsarbeten, anse vi väl vågadt och tro rättvisan hafva bättre blifvit tillgodosedd, om stadskassan blifvit påförd, exempelvis 3,000 mark, för öfverkonsumtion i auerlamporna. Men då hade redogörarene ej kunnat briljera med påståendet att „staden genom auerbelysningen å gatorna haft en besparing af Fmk 3,194:46“. En besparing på stadens egen bekostnad.

3:o. Vid kalkylen af gasätgången, om vanliga brännare användts, antages gasätgången i dessa till 150 liter i timmen. Emellertid stadgade § 20 i kontraktet emellan Åbo stad och Åbo Gaslysningsaktiebolag, att brännarena borde konsumera 5 engelska kubikfot i timmen, och 5 eng. kubikfot torde ej vara mera än 141,575 liter. Införes denna siffra i kalkylen å pag. 11, får man $800,659,25 \times 0,141575 = 113,353$ kbm. och kostnaden för denna förbrukning å 33 penni per kbm. = Fmk 37,406:49 mot redogörelsens summa Fmk 39,632:67. Differensen mellan dessa tal är Fmk 2,226:18.

Klart är att ju högre man antager konsumtionen i de brännare som icke användas, och ju lägre man beräknar densamma i de brännare som användas, dess lättare har man att uppvisa „besparing“.

4:o. Att redogörelsen äfven i öfrigt är oklar framgår också af följande kontrollkalkyl.

356,523 kbm debiterad gas å 24,382166 penni ger, såsom redogörelsen rätt upptager, en total tillverkningskostnad af Fmk 86,928:03. Häraf har för gatubelysningen debiterats 95,287 kbm å 33 penni. Vinsten per kbm borde då vara 8,617834 penni och totalvinsten å gatubelysningen utgöra:

$95,287 \times 0,08617834 =$ Fmk 8,121:68,
men redogörelsen konstaterar „ 3,242:28,

hvert skilnaden Fmk 4,879:40 tagit vägen, framgår ej ur redogörelsen, men i bref den 26 dennes meddelar oss Åbo stads Gasverk att denna summa utgör „utgifter för allmänna belysningen“, och att deraf Fmk 4,305 är aflöning åt lykttändarene.

En likadan kontrollkalkyl, verkställd med redogörelsen för år 1894, visar att summan af likartade utgifter då steg till Fmk 3,276: 77, således en stegring af Fmk 1,602: 63, oaktadt auerbelysning äfven under 1894 delvis ägde rum.

Om dessa våra anmärkningar äro berättigade, och om de af dem härflytande korrektionerna införas i kalkylerna, så försvinner hela den för Åbo stad beräknade besparingen genom auerbelysning å gatorna, och en förlust konstateras, som dock är alltför obetydlig, för att kunna förringa värdet af den kolosalt ökade ljuseffekten, som genom detta belysningssätts införande åvägabragts.

Vi ha så mycket mindre tvekat delgifva Kammaren ofvanstående, som Kam-maren härigenom blir satt i tillfälle att inhämta de förklaringar och upplysningar samt vederläggningar, som Åbo gasverks förvaltning till äfventyrs kunde anse skä-liga meddela. Härigenom kan sjelfva frågans utredning ej annat än vinna. Audia-tur et altera pars.

II.

Utgår man från den förutsättning, att alla Åbo gasverks förvaltnings med-delade sifferuppgifter rörande affärsdriften vore absolut rigtiga, så kunna vi dock ej finna att någon „besparing“ uppstått för *Åbo stad* genom auerbelysningens införande, ty om en besparing på ett håll uppstått, men en lika stor eller större förlust på ett annat håll samtidigt och derigenom förorsakats, så är besparingen en chimär.

Och detta är här fallet. Vi se nemligen dels att stadens (= stadens gas-verks) vinst å den allmänna belysningen som

under senare halfåret 1893 utgjorde	Fmk 3,127: 95
och för år 1894	„ 7,051: 50
under år 1895 <i>nedgått</i> till	„ 3,242: 28

Orsakerna härtill äro tre, nemligen: ökade „kostnader för allmänna belys-ningen“ Fmk 1,602: 63 och ökade „totala produktionskostnader“ = $2,201244 \text{ p:ni} \times 95,287$ = Fmk 2,097: 50 samt uteblifven (1894 års) vinst å minskad gasåtgång kbm $176,4 \times 10,8190878 \text{ p:ni}$ = Fmk 19: 08. (Beräkningen „slår slint“ på Fmk 90: 01, orsaken obekant!).

Dels se vi att, om äfven för belysningen debiterats Fmk 3,194: 46 mindre, än om samtliga lågor i vanliga brännare konsumerat 150 liter i timmen, så har sta-den å andra sidan haft en ännu större minskning i vinsten från sitt gasverk.

Gasbesparingen är nämligen kalkylerad till 24,812 kbm. Dessa hade ökat totala summan af tillverkningskostnader med *högst* $24,812 \times 0,06758$ = *högst* Fmk 1,676: 79. Detta emedan de å pag. 6 upptagna kostnaderna äro *oberoende* af den tillverkade gaskvantiteten, och blott de å pag. 5 upptagna *direkta kostnaderna* häraf influeras *).

*) En del löner och reparationer äro äfven här knappast beroende af det tillverkade gaskvantum, inom vissa ganska vida gränser.

I stället för denna inbesparade utgift af Fmk 1,676:79 har gasverkets (= stadens) utgifter ökats med

stegrade kostnader för den allmänna belysningen . . .	Fmk 1,602: 63
och extra kostnaderna för glödkroppar	„ 4,993: 50
	<u>Summa Fmk 6,596: 13</u>
<i>Förlusten för Åbo stad (ind. dess gasverk) blir sålunda . . .</i>	„ 4,919: 34

III.

Begagnar man uppgifterna i redogörelsen för att undersöka huru Åbo gasverk skulle redt sig såsom en privat gasleverantör, om gasverket ej erhållit ersättning för de med auerbelysningen förknippade extra kostnaderna, eller med andra ord så, som vi uppmannats att åtaga oss, finner man

På vinstsidan.

Inbesparad kostnad för tillverkning af 24,812 kbm gas högst Fmk . . . 1,676:79

På förlustsidan.

Extra kostnader för glödkroppar	„ 4,993: 50
Uteblifven afsättning af 24,812 kbm gas å 33 penni	„ 8,187: 96
	<u>Summa Fmk 13,181: 46</u>

Då vinstsidan visar „ 1,676: 79
 Uppstår en nettoförlust för leverantören af „ 11,504: 67

förutom ökade kostnader för skötseln och förutom ränta och amortering å anläggningsskapitalet. Då auerlampornas antal i Åbo varit 388, utgör *förlusten* pr lampa c:a 30 mark.

Man finner ock, att gasverket i Åbo, oaktadt det höga gaspriset för den allmänna belysningen, haft en nettovinst af blott Fmk 3,242: 28, eller med andra ord att, om skild ersättning för glödkroppar ej ifrågakommit, så skulle hela gatubelysningen medfört för gasverket en *förlust* af Fmk 1,751: 22.

Kammaren torde häraf noggsamt se både att gatubelysning, oaktadt det höga gaspriset, icke varit för Åbo gasverk någon lukrativ affär, och att införandet af auerbelysning och dennas underhåll medfört antingen nödvändigheten af tillskott från stadskassan eller förlust för gasverket.

Helsingfors den 28 Oktober 1896.

ppr Gaslysnings Aktie Bolaget i Helsingfors.

T. v. Frenckell.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 29 Oktober 1896.

N:o 232.

Till Direktionen för Åbo stads gasverk.

Som fråga härstädes väckts om allmänt införande af auerbrännare vid stadens gatubelysning och Stadsfullmäktige ansett att denna förbättring i gatubelysningen borde göras utan någon extra ersättning från stadens sida till härvarande Gaslysningsaktiebolag, emedan enligt Fullmäktiges förmenande bolaget på en sådan förändrad disposition hellre borde kunna räkna sig förtjenst än förlust, men bolaget vill göra en motsatt åsigt gällande, så har Drätselkammaren fått af Stadsfullmäktige i uppdrag att införskaffa hvarjehanda upplysningar i saken. I sådant syfte vände sig denna Drätselkammare derföre äfven i skrifvelse af den 12 sistlidne Mars till Drätselkammaren i Åbo med anhållan om uppgift beträffande den erfarenhet man skulle i frågan vunnit i Åbo stad, hvarest sådan gatubelysning med auerbrännare är införd; och hade Drätselkammaren i anledning deraf förmånen erhålla icke blott ett exemplar af tryckta redogörelsen för Åbo stads gasverks förvaltning år 1895 utan ock Direktionens till Drätselkammaren i Åbo ställda skrifvelse i ärendet af den 1 April. Då denna redogörelse emellertid mera gifver stöd för Stadsfullmäktiges härstädes uppfattning i frågan än för gaslysningsbolagets, har resultatet af åberopade redogörelse från sistnämnda håll icke blifvit sedt med blida ögon och har bolaget påstått, dels att årsredogörelsen skulle lemna en skef bild af de verkliga kostnaderna för auerbrännares användning vid gatubelysningen i Åbo, dels att samma kostnader åtminstone ej vore tillämpliga på förhållandena här i Helsingfors. För närmare preciserande af bolagets påstådda anmärkningar mot ifrågavarande redovisning anhöll Drätselkammaren hos bolaget om deras skriftliga affattande, samt har nu också fått i sådan form emottaga desamma. Men som de förutsätta ett bemötande af Direktionen, tager Drätselkammaren sig härmed friheten att i afskrift till Direktionen öfversända Gaslysningsaktiebolagets härstädes skrift till Drätselkammaren af gårdagen med förbindlig anhållan, att Direktionen ville ej blott yttra sig huruvida och i hvad mån de i skriften ingående anmärkningarna kunna vara befogade, än ock ursäkta Drätselkammaren för det besvär, Kammaren upprepadt tillskyndar Direktionen.

På Drätselkammarens vägnar:

C. v. Christierson.*Th. Tallqvist.*

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till svar å Drätselkammarens skrifvelse af den 29 Oktober, deri Kammaren anhåller om vårt bemötande af en af Helsingfors Gaslysningsaktiebolag till Drätselkammaren inlemnad och i afskrift oss tillsänd skrift, innehållande en kritik öfver Åbo stads gasverks redogörelse för år 1895, i anledning af den i Åbo införda auerbelysningen å gatorna, få vi anföra följande:

I afd. I mom. 1) af åberopade skrift står: „I hela redogörelsen nämnes intet om kostnaderna för tändning, släckning och putsning af lamporna. Här af vore man frestad draga den slutsats, att detta arbete ej bekostats af gasverket, utan, såsom ganska allmänt är fallet, direkte af stadskassan“.

Att dessa kostnader icke drabbat staden, utan gasverket torde dock framgå ur gasverkets redogörelse, då deri särskildt specificeras de utgifter allmänna belysningen åsamkat staden, och bland hvilka märkas „skötsel af belysningen“ (hvarmed förstås samtliga lampors dagliga eftersyn) Fmk 819. Alla andra icke omnämnda kostnader måste ju tydligen bestridits af gasverket.

Från mom. 2) få vi anföra, att beräkningen af gaskonsumtionen i såväl hufvudlågor som tändlågor härör deraf, att alla brännare, förrän de utstälts, afprovats medelst gasverkets profklocka vid 40 mm tryck, och att de dervid injusterats till den af oss anförda förbrukningen vid nyssnämnda tryck. Vid den 9 November d. å. verkställda tryckmätningar å 17 olika ställen, varierade trycket emellan 25 mm—50 mm, det sistnämnda vid gasverket.

Gaslysnings Aktiebolagets i Helsingfors uttalade förmodan, att den i mom. 2) berörda stegringen af läckaget från år 1894 till år 1895 skulle härröra af auerbelysningen, och deraf att konsumtionen i brännarne skulle beräknats för låg, måste sålunda enligt ofvanstående förfalla, och få vi dessutom påpeka att redan från hösten 1893 100 st. auerlampor voro i bruk, och att den 1 Augusti 1894 fullständig auerbelysning infördes, samt att konsumtionen i brännarne alltid varit densamma.

En jemförelse mellan läckagen under de närmast förflutna lysåren torde äfven bidraga till klarhet i saken. Lysåret 1892—1893, då ingen auerbelysning existerade, var läckaget 46,900 kbm. och under perioden $\frac{1}{6}$ — $\frac{31}{12}$ 93, då 100 st. auerlampor voro i bruk, var läckaget 14,124 kbm. Under sommaren 1893 undergick rörnätet en genomgående reparation, hvars verkan synes deraf, att läckaget under år 1894 nedgick till 13,458,7 kbm. År 1895 steg läckaget åter till 32,664 kbm., och måste vi, med god hägkomst af de många rörbrott, förorsakade af den stränga vintern detta år och af sättningar i jorden, förorsakade dels af att gasrören undergräfts

af kloakledningsrören, hvarvid det ibland dröjt ganska länge innan brotten upptäckts och kunnat repareras, hålla på att det stegrade läckaget härrörde af de utaf oss anförda omständigheterna och icke, såsom bolaget vill göra troligt, uti större gaskonsumtion hos auerbrännarna än uppgifvet är.

I samband härmed få vi äfven till mom. 3), deri gasåtgången i de öppna brännarna beröres, hänvisa till bilagda årsberättelse för lysåret 1892—1893 sid. 10, der det framhålles, att konsumtionen å hvarje regulator-brännare ändrades från 140 till 150 liter pr timme.

Den i mom. 4) utförda kontrollkalkylen, som resulterar i att auerbelysningen från år 1894 till år 1895 skulle förorsakat gasverket stegrade utgifter af Fmk 1,602: 63, vilja vi här nedan genom utdrag ur våra böcker åskådliggöra; dock vilja vi i kalkylen först rätta ett af gaslysnings aktiebolaget begånget multiplikationsfel: $95,287 \times 0,08617834 = \text{Fmk } 8,211: 68$ (ej Fmk 8,121: 68), hvarigenom den beräknade stegringen af kostnaderna sålunda blir Fmk 1,692: 63 (ej Fmk 1,602: 63). Då denna rättelse införes i kalkylen i afd. II och dessutom den derstädes befintliga produkten $0,022012538 \times 95,287 = \text{Fmk } 2,097: 50$ rättas till Fmk 2,097: 51, slår beräkningen der ej „slint“ på Fmk 90: 01 utan stämmer.

Beträffande den i afd. II anförda minskade vinsten, anföres att år 1894 vinsten å allmänna belysningen var Fmk 7,051: 50 och huru denna vinst tillkommit, ses ur följande tablå:

Inkomster.

95,463,4 kbm gas à 33 p.	Fmk	31,502: 92	
277 st. gatulampor, hemtagning och omändring af lyktorna	„	6,855: 75	
Glödkroppar, glas och skötsel af belysningen	„	<u>3,272: 89</u>	41,631: 56

Utgifter.

Utbetalda löner m. m.	Fmk	5,726: 85	
Sprit	„	320: 72	
Glödkroppar, glas och lampor	„	7,357: 84	
95,463,4 kbm. gas à 22,1809 p.	„	<u>21,174: 65</u>	34,580: 06
	Vinst Fmk	— —	7,051: 50

En dylik tablå för år 1895 visar:

Inkomster.

95,287 kbm. gas à 33 p.	Fmk	31,444: 71	
Glödkroppar, glas och skötsel af belysningen	„	<u>4,993: 50</u>	36,438: 21

Utgifter.

Utbetalda löner m. m.	Fmk	6,335: 10	
Glödkroppar och glas	„	2,904: 80	
Sprit	„	723: —	
95,287 kbm. gas å 24,382 p.	„	23,233: 03	33,195: 93
	Vinst Fmk	— —	3,242: 28

Häraf synes att de i afd. II angifna orsakerna till att gasverkets vinst å allmänna belysningen från år 1894 till år 1895 nedgått med Fmk 3,809: 22 ej äro riktiga, emedan denna vinst ej allenast utgör vinst å till staden levererad gas, utan deri äfven ingår vinst å till staden för allmänna belysningen levererade materialier. Orsakerna till den minskade vinsten äro följande:

1:o. Minskad vinst i följd af högre produktionskostnad och mindre gasåtgång	Fmk	2,116: 59
2:o. Minskad vinst å levererade lampor, glödkroppar och glas	„	682: 10
3:o. Ökade arbetskostnader	„	608: 25
4:o. Större förbrukning af sprit (kölden)	„	402: 28
	Summa Fmk	3,809: 22

De i afd. II upptagna ökade kostnaderna för allmänna belysningen Fmk 1,602: 63 (bör vara Fmk 1,692: 63) utgöra sålunda en sammanfattning af 2:o, 3:o och 4:o, men till verklig ökad kostnad får tydligen deraf endast 3:o med Fmk 608: 25 hänföras.

Då emellertid under vårterminen 1894 100 st. auerlampor lyshöllos å gatorna, och från den 1 Augusti samma år fullständig auerbelysning infördes, är detta år ej lämpligt att jämföra med år 1895 för att utröna de ökade arbetskostnader auerbelysningen medfört, utan vilja vi derföre jämföra sistnämnda år med lysåret 1892—1893, då ingen auerbelysning å gatorna existerade, och samma antal lykttändare och sifonpumpare voro anställda vid gasverket, som år 1895.

År 1895 voro utbetalda löner för 41 veckors lyshållning	Fmk	— —	6,335: 10
År 1892—1873 voro lönerna för 39 veckors lyshållning	„	5,188: 91	
Sålunda skulle för ytterligare 2 veckors lyshållning tillkommit	„	265: —	5,453: 91
	Skilnaden Fmk	— —	881: 19

eller i rundt tal Fmk 900, måste då kunna anses vara de genom auerbelysningens införande ökade årliga arbetskostnaderna för allmänna belysningen.

I vår redogörelse för år 1893 hafva vi visat, att *staden, betraktad såsom afnämaren*, genom den gasbesparing auerbelysningen å gatorna medfört, oaktadt stads-

kassan debiterats för förbrukade glödkroppar och glas samt för skötseln af belysningen, haft en vinst af Fmk 3,194:46, och skola vi här undersöka huru *gasverket*, betraktadt såsom privat leverantör skulle redt sig år 1895, om såväl anläggningskostnader, som underhållet af auerbelysningen, skulle bekostats af detta. Då auerbelysning egt rum, se vi från sid 4, att samtliga kostnader för allmänna belysningen stigit till Fmk 33,195:93.

Hade belysningen skett med öppna brännare, hvilka såsom här var fallet konsumera 150 liter per timme, skulle gasåtgången varit 120,099 kbm., alltså 24,812 kbm. större än i föregående fall. Dessa 24,812 kbm. gas måste anses kunnat tillverkas för den i 1895 års redogörelse å sid. 5 uträknade direkta kostnaden 6,758 p. pr kbm., och skulle sålunda tillverkningen af dem ökat totala kostnaden med $24,812 \times 0,06758 =$ Fmk 1,676:79. Då de tillverkade 356,523 kbm. gas kostat gasverket Fmk 86,928:03 och ytterligare 24,812 kbm. skulle tillverkats för Fmk 1,676:79, ses att hela den nödiga gasmängden 381,335 kbm. skulle tillverkats för Fmk 88,604:82, hvilket utgör Fmk 0,2324 pr kbm.

Den för allmänna belysningen nödiga gasmängden 120,099 kbm. skulle sålunda hafva kostat gasverket $120,099 \times 0,2324 =$ Fmk 27,911:01.

Utgifterna skulle sålunda blifva:

120,099 kbm. gas å 0,2324	Fmk 27,911:01
Arbetslöner (900 mark mindre än i föregående fall)	„ 5,435:10
Sprit (lika med föreg. fall)	„ 723:—
	<hr/>
Summa	Fmk 34,069:11

Då staden debiteras 33 p. pr kbm. för den förbrukade gasen, fås gasverkets vinst för det fall, att öppna brännare användts, ur följande:

Inkomster:

120,099 kbm. gas å 33 p.	Fmk 39,632:67
----------------------------------	---------------

Utgifter:

Samtliga kostnader enl. ofvanstående	„ 34,069:11
	<hr/>
Vinst	Fmk 5,563:56

För det fall åter att auerbelysning användts fås:

Utgifter:

Samtliga kostnader enligt föregående	Fmk 33,195:93
--	---------------

Inkomster:

95,287 kbm. gas å 33 p.	Fmk 31,444:71
	<hr/>
Förlust	Fmk 1,751:22

Då gasverket sålunda genom auerbelysningens införande skulle haft en direkt förlust å allmänna belysningen, emot en vinst af Fmk 5,563:56 ifall den allmänna belysningen skett medels öppna brännare, framgår häraf: att gatubelysningen med auerlampor tillfölje af minskad gaskonsumtion nedtryckt gasverkets totala årsvinst med ej mindre än Fmk ,7314:78. Men ännu en annan förlust har gasverket derjemte ådragit sig genom auerbelysningens införande å gatorna. Om nemligen gatubelysningen skulle skett med öppna brännare, hafva vi sett att gastillverkningen (den debiterade gasen) skulle varit 21,812 kbm större, än då auerbelysning egt rum, och hafva vi äfven sett, att denna större tillverkning nedsatt det totala gaspriset från Fmk 0,243322 till Fmk 0,2324 eller med Fmk 0,011422 pr kbm., hvilken summa gasverket, om gatubelysningen skulle skett med öppna brännare, skulle förtjenat å hvarje till den privata förbrukningen levererad kbm gas. Då den privata förbrukningen år 1895 var 261,236 kbm., uppstår sålunda en ytterligare förlust för gasverket $261,236 \times 0,011422 =$ Fmk 2,983:84.

Hela förlusten för gasverket skulle sålunda varit Fmk 10,298:62; ränta och amortering hafva vid dessa kalkyler ej tagits med i räkningen.

Med ofvanstående hafva vi ådagalagt i hvad mån de af Gaslysningsaktiebolaget i Helsingfors i dess skrifvelse gjorda anmärkningar mot vår redogörelse för år 1895 varit befogade och vilja slutligen anmärka, att vi aldrig framhållit auerbelysningen å gatorna såsom vinstgifvande för leverantören, om såväl dess anläggnings- som underhållskostnader skola bestridas af denne, utan tvärtom framhållit att staden (= afnämaren) deraf haft nytta, ehuru samfliga kostnader drabbat denne senare. Att beträffande auerbelysning å gatorna förhållandena i Åbo, der staden är ägare till gasverket, ej äro jämförbara med dem i Helsingfors, hvarest gasverket är enskild egendom, är sjelfallet.

Gerna stående till tjänst med alla de upplysningar Drätselkammaren ännu möjligen kunde önska erhålla teckna vi

Åbo den 2 Februari 1897.

Direktionen för Åbo Stads Gasverk.

Karl Gustrén.

A. M. Cronvall.

C. Fr. Junnelius.

*Utskottsbetänkande angående uppförandet af ett folkskolehus
å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan.*

Sedan Drätselkammaren jämte skrifvelse för den 11 februari innevarande år (Tr. h. N:o 8) insändt af Arkitekten Onni Törnqvist i samråd med Folkskoledirektionen uppgjorda ritningar till en folkskolebyggnad å tomten N:o 18 vid Nikolaigatan af denna stad, hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 4 sistlidne mars uppdragit åt undertecknade att inkomma med yttrande, huruvida folkskolehuset borde uppföras i två eller tre våningar.

Enligt förenämnda ritningar komme byggnaden, uppförd med vinkelformig plan och i två våningar att innefatta 16 skolsalar, inrymmande hvarje 40 elever, kansli- och lärarorum, rum för samlingar och gymnastiksal samt i källarvåningen 2 rum för vaktmästare, 2 rum för städerska, skilda klosetter för gossar och flickor äfvensom nödiga vedkällare. Planen är så indelad, att den ena flygeln, innefattande 8 skolsalar vore afsedd för gossar och den andra flygeln, med äfvenledes 8 skolrum, för flickor. Hvardera flygeln är tillgänglig genom en skild trappa. Kostnaden för byggnaden uppgår enligt ett därför upprättadt förslag till 210,000 mark, hvarvid förutsattes att byggnaden uppvärmes genom kakelugnar.

Skulle byggnaden uppföras enligt samma plan, men i tre våningar, komme densamma att innehålla förutom gymnastiksal, kansli- och lärarorum samt rum för samlingar 13 skolsalar för gossar och 13 för flickor äfvensom i källarvåningen rum för vaktmästare och städerska, klosetter och vedkällare. Kostnaderna för en dylik byggnad stege till 283,000 mark.

Därest åter endast flygeln mot Nikolaigatan komme till utförande, samt byggnaden uppfördes i tre våningar, skulle densamma i öfrigt inrymma samma antal rum som enligt det första alternativet, utom att antalet skolsalar ökades med en. Kostnaderna blefve 207,000 å 208,000 mark. Gymnastiksalen måste i detta fall flyttas upp till tredje våningen, men kunde olägenheterna häraf till största delen upphävas genom att salens golf konstruerades med dubbla bjälklag, hvarjämte den ena af de salar, som komme att befinna sig under gymnastiksalen, kunde användas som rum för samlingar och det rum, som enligt de uppgjorda ritningarna ursprungligen varit afsedt härför, i stället apterades till skolsal. Blefve framdeles en tillbyggnad å tomten nödvändig, kunde gymnastiksalen indelas till klassrum och en ny gymnastiksal upp-

föras. Då enligt alternativ 1 kostnaden för skolsal uppgår till c. 13,000 mark och antalet skolsalar enligt detsamma utgör 16 mot 17 enligt alternativ 3 samt totalkostnaderna för alternativ 3 med 2,000 å 3,000 mark understiga dem för alternativ 1, uppstode genom byggnadens uppförande enligt det tredje alternativet en relativ besparing på c. 15,000 mark. Härigenom blefve jämväl en så stor del af tomten disponibel för framtiden, att därstädes eventuelt kunde uppföras ytterligare en lika stor byggnad.

Samtliga här anförda kostnadsberäkningar äro uppgjorda af arkitekten O. Törnqvist.

Utskottet har i ärendet rådfört sig med stadens folkskoleinspektor och har denne mot såväl andra som tredje alternativet anmärkt, att folkskolehus icke borde uppföras i tre våningar, emedan därigenom renhållningen försvårades samt en god tid af elevernas fristunder åtginge till vandring upp och ned för trapporna, då denna måste försiggå i ordning och under uppsikt af lärare. Vidkommande särskildt det andra alternativet vore ett folkskolehus af denna storlek icke behöfligt uti ifrågavarande del af staden, hvarjämte en gymnastiksal med de å ritningarna angifna dimensionerna icke vore tillräcklig för ett skolhus af den föreslagna storleken.

På de af Folkskoleinspektorn anförda skäl torde alternativ 2 icke böra komma till utförande. I fråga om alternativ 3 känner sig utskottet dock icke öfvertygad af de däremot framställda anmärkningarna. Jämväl utskottet finner det visserligen i flere afseenden fördelaktigt att folkskolebyggnader icke uppföras i flere än två våningar. Men torde ett frångående af detta dyrbarare och hvad hushållningen med tomterna beträffar mindre ekonomiska byggnadssätt likväl äfven hos oss allaredan kunna anses motiveradt och tillochmed nödvändigt, liksom enligt hvad utskottet har sig bekant äfven i utlandet vid byggande af såväl stats- som privatskolhus tämligen allmänt blifvit fallet. Då genom alternativ 3 skulle uppstå en besparing på c. 15,000 mark samt därigenom skulle å tomten reserveras tillräckligt utrymme för uppförande i framtiden af en lika stor byggnad har utskottet ansett sig böra förorda, att det ifrågasatta skolhuset uppföres enligt det tredje alternativet.

Helsingfors, den 20 april 1897.

G. Nyström.

W. Aspelin.

A. Ramsay.

Handlingar angående uppförande af en kiosk för försäljning af färska landtmannavaror.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 1 April 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 82.

Genom utdrag ur Magistratens protokoll för den 31 December 1895 § 21 underrättas Drätselkammaren att Stadsfullmäktige i sammanhang med budgetbehandlingen, bland annat, beslutit anmoda Drätselkammaren att, i anledning af Byggnadskontorets projekt om uppförandet af en kiosk för försäljning af färska landtmannavaror, till Fullmäktige inkomma med förslag till möjliga åtgärder för tillgodoseende af det intresse, hvarom här är fråga. Efter det Drätselkammaren vid sammanträde den 2 Januari sistlidet år i anledning häraf uppmanat Byggnadskontoret att inkomma med yttrande och förslag i saken, hafva Lagmannen Emil Strömberg och Handlanden Mauritz Svensson, den förre i egenskap af ordförande i Direktionen för Skärgårdstrafikaktiebolaget och den senare såsom egare till en då under byggnad varande ångbåt för Vestra Skärgården, den 16 i nyssnämnda månad till Kammaren inlemnad en skrift, hvori de, under framhållande af den olägenhet, som uppstått för skärgårdstrafiken, särskildt för tillförseln af ladugårdsprodukter till staden, genom aflägsnandet af skärgårdsångfartygens försäljningspråmar, anhålla om Drätselkammarens åtgärd därhän att ändamålsenliga paviljonger för försäljning af mjölk och andra landtmannaprodukter blefve å Kejsargrundskajen invid Södra hamnen inrättade. Sedermera hafva Stadsfullmäktige genom remiss af den 4 Februari samma år anbefalt Drätselkammaren att inkomma med yttrande med anledning af en utaf åtskilliga skärgårdsbor från Kyrkslätt socken till Stadsfullmäktige ingifven skrift, hvori desse på i skrifvelsen upptagna skäl anhålla att staden ville å Kejsargrundskajen uppföra en saluhall för uppläggning och försäljning af de med skärgårdsbåtarna till staden inkommande landtmannaprodukter.

Jemväl dessa begge ansökningar remitterades af Drätselkammaren till Byggnadskontoret; och framhåller Kontoret i anledning af desamma uti skrifvelse till Kammaren af den 28 Maj förlidet år att en för landtmannavaror afsedd saluhall af det omfång sökandene föreslagit endast skulle fylla det för tillfället före-

fintliga behovet och derföre med stor sannolikhet i en snar framtid vid tilltagande trafik befinnas vara för ändamålet otillräcklig; hvarföre och då, enligt Kontorets förmenande, kajtorgens belamrande med kiosker och mindre hallar af flere skäl ej vore önskvärdt, Kontoret anser sig icke kunna förorda bifall till föreliggande ansökningar. Men då beredandet af lämpliga försäljningsplatser för ifrågavarande landtmannaprodukter och lefvande fisk knappast längre kunde uppskjutas, hemställer Kontoret om bemyndigande att, för utredande af frågan om lämpligaste sättet för tillgodoseendet af antydda behof, utaf det i stadens räkenskaper sedan flere år balancerande olyftade anslaget stort 1,339 mark 25 penni för ritningar och undersökningar af platser för saluhallar, få använda ett nödigt belopp; hvilken sisenämnda anhållan Drätselkammaren jemväl vid sammanträde den 4 Juni 1896 fann godt bifalla.

Härefter har Byggnadskontoret uti skrifvelse för den 29 Oktober sistlidet år med anledning af Drätselkammarens ofvanberörda remiss af den 2 derföretgångne Januari återhemtat dess afstyrkande utlåtande beträffande uppförandet af en kiosk å Kejsargrundskajen. Då emellertid frågan om inrättandet i närheten af södra hamnen af en ny behöflig saluhall nära sammanhänge med frågan om ordnandet af ifrågakomna handel och då förslaget om uppförandet derstädes af en ny saluhall ännu icke framskridit så långt att dess förverkligande kunde emotses inom något år, föreslår Byggnadskontoret att ifrågavarande handel tillsvidare måtte antingen provisionellt inrymmas uti det för ändamålet å fiskarhamnstorget uppförda skjulet eller förläggas till af trafikbolagen anskaffade försäljningspråmar.

Efter erhållen del af Byggnadskontorets nästberörda yttrande beslöt Kammararen att i ärendet inhemta jemväl Hamnkontorets utlåtande, hvilket Kammararen äfven fått emottaga uti skrifvelse från Hamnkontoret för den 10 sistlidne November. I motsats till Byggnadskontoret anser Hamnkontoret uppförandet af en kiosk å Kejsargrundskajen för försäljning af den med skärgårdsångarena inkomna mjölken och filen vara af behovet oundgängligen påkalladt. De med handelns bedrivande i det nuvarande skjulet förbundna olägenheterna äro, enligt Hamnkontorets åsigt, af den beskaffenhet att en slik åtgärd icke kunde uppskjutas. Uti kiosken, som borde uppföras prydlig och lätt så att densamma ej störde platsens utseende och vid behof kunde undanskaffas, skulle äfven inrättas nödiga väntnings- och kontorsrum för skärgårdstrafiken.

Drätselkammaren, som vid ärendets tidigare behandling tänkt sig möjligheten af att plats för ifrågavarande handel skulle provisoriskt beredas genom en mindre förskjutning af och tillbyggnad till den framför Kejsarliga palatset befintliga väntningspaviljongen för ångbåtspassagerare till Sveaborg, men senare låtit förslaget härom såsom opraktiskt förfalla, anser i likhet med Byggnadskontoret kajtorgens vidare belamrande med kiosker och mindre hallar af flere skäl böra helt och hållet undvikas. Och då det är att hoppas att frågan om uppförande i närheten af södra hamnen af en ny, välbehöflig saluhall inom en icke altför af-

lägsen framtid skall finna sin lösning och ifrågakomna intresse derigenom blifva tillgodosedt, samt då merberörda handel, åtminstone delvis, kan inrymmas i den nuvarande saluhallen, hvarest Drättselkammaren jemväl reserverat en butik för sådant ändamål, får Kammaren hos Fullmäktige vördsamt afstyrka uppförandet af en särskild kiosk å Kejsargrundskajen. Det provisoriska skjulet å fiskarhamnstorget skulle vid sådan utgång af saken få tillsvidare qvarstå, sedan detsamma undergått en välbehöflig remont.

Remisshandlingarna samt Byggnads- och Hamnkontorens ofvan åberopade skrivelser och förberörda af Lagmannen Strömberg m. fl. inlemnade ansökan i afskrifter äfvensom protokoll öfver den inom Kammaren vid ärendets behandling förefallna omröstning får Drättselkammaren härjemte insända.

På Drättselkammarens vägnar:

G. v. Christerson.

John Uggla.
t. f.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

De landtboer från kusttrakten och skärgården, hvilka föra till Helsingfors sina landtmannaprodukter med de så kallade skärgårdsångbåtarna, hafva beträffande plats i staden för uppläggning och försäljning af dessa varor alltid varit vanlottade, i det de hänvisats för ändamålet först till några af ångbåtarnas redorier inrättade, vid stranden förtöjda på ringa utrymme samt lika obekväma och smutsiga, som vanprydande, och sedan till ett af staden å kajen vid södra hamnen långt från den plats, där sagda ångbåtar numera vanligen lägga till, uppfördt obetydligt och bristfälligt skjul, i följd hvaraf varorna dels blifvit förskämda, dels presenterat sig i oaptitligt skick, samt en del landtmannaprodukter icke als kunnat införas. Då ett dylikt förhållande varit menligt icke minst för konsumenterna i Helsingfors, helst ifrågavarande varor redan uppgå till ett betydande belopp, så få undertecknade Kyrkslättboer såväl för egen del som för en mängd andra kust- och skärgårdsboer härmed ödmjukast hemställa, huruvida icke staden vore villig att för undvikande af förhållandet framdeles låta för dessa varor redan under innevarande vinter uppföra å det så kallade Kejsargrundstorg

i staden en särskild saluhall. Ehuru det icke tillkommer oss att yttra sig rörande närmare beskaffenheten af denna saluhall, så tillåta vi oss likväl ödmjukast att uttala önskligheten deraf, att utrymmet i hallen beräknas så stort för varorna för hvarje nu befintlig skärgårdsångbåt, som förenämnda skjul erbjuder för alla ångbåtarna tillsammans, och att för renlighetens, bekvämlighetens och ordningens skull hallen förses med ventilation och asfaltgolf och indelas i fack med hyllor, hvarjemte saluhallen borde upplåtas till begagnande utan afgift.

Kyrkslätt, den 22 Januari 1896.

<i>C. F. Bäckström.</i>	<i>C. Herz.</i>	<i>V. K. Sundqvist.</i>
<i>O. H. Lindén.</i>	<i>Axel B. Jansson.</i>	<i>M. Korkman.</i>
<i>Eleonora Engberg.</i>	<i>A. G. Sahrberg.</i>	<i>Fredrika Dannberg.</i>
<i>A. J. Korkman.</i>	<i>K. W. Sahrberg.</i>	<i>A. G. Dannberg.</i>
<i>K. A. Häggglund.</i>	<i>Oskar Nyman.</i>	<i>Emil Nyman.</i>
<i>Axel Nordlin.</i>	<i>A. S. Råbergh.</i>	<i>M. Råberg.</i>
<i>Karl Erik Forsström.</i>	<i>J. G. Nordström.</i>	<i>A. E. Åberg.</i>
<i>Albert Gestrin.</i>	<i>Wilhelm Nyman.</i>	<i>Alfred Ljungqvist.</i>
<i>H. G. Johansson.</i>	<i>A. F. Simolin.</i>	<i>K. J. Röman.</i>
<i>Ferd. Laurent.</i>	<i>C. A. Sjödahl.</i>	<i>G. Kallström.</i>
<i>K. G. Nyström.</i>	<i>F. Hagström.</i>	<i>J. Björkman.</i>
	<i>G. Viktor Eklund.</i>	
	Af densamme.	

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 28 Maj 1896.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 53.

I remisser af den 16:de Januari och den 6:te Februari innevarande år har Kammarerna infortrat Kontorets yttrande med anledning af särskilda i Kyrkslätt boende personers äfvensom ordförandens i Skärgårds trafikaktiebolaget och Handlanden M. Svenssons anhållan, att staden måtte å Kejsargrunds torget låta uppföra en saluhall afsedd för försäljning af med skärgårdsångbåtarna anlända landtmannaprodukter och får Kontoret med anledning deraf anföra följande:

Enär en för landtmannavaror afsedd saluhall af den storlek sökandena föreslå endast skulle fylla det för tillfället förefintliga behovet och derför med stor sannolikhet i en icke aflägsen framtid vid tilltagande trafik skulle finnas

vara för sitt ändamål otillräcklig, äfvensom då enligt Kontorets förmenande kajtorgens belamrande med kiosker och mindre hallar af flere skäl icke är önskvärdt, kan Kontoret för sin del icke förorda föreliggande anhållan.

Men då emellertid icke allenast behovet af en tidsenlig försäljningshall för ifrågavarande landtmannavaror är oafvisligt, utan äfven beredandet af ett större antal lämpliga, i omedelbar närhet till stadens båthamn belägna, försäljningsplatser för lefvande fisk knappast längre kan uppskjutas, samt då den så kallade Kaserntorgs handels och matserveringens å paskhustorget bringande under tak utgöra berättigade önskningsmål, får Kontoret hemställa det Kammaren måtte, för utredandet af frågan om lämpligaste sättet för tillgodoseendet af antydde behof, bemyndiga Kontoret att, af det i stadens räkenskaper sedan flere år balanserade, olyftade anslaget, stort Fmk 1,339:25 för ritningar och undersökningar af platser för saluhallar använda ett nödigt belopp.

Remisshandlingarne biläggas härjemte.

Herman Norrmén.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 29 Okt. 1896.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 94.

Med anledning af att Kammaren gifvit Kontoret i uppdrag att inom detta års utgång inkomma med förslag till beredandet af lämplig täckt plats i närheten af någon af de kajer, vid hvilka skärgårdsångbåtarne förtöjas, för den af nämnda ångbåtar förmedlade mjölk- och filhandeln, får Kontoret angående uppförandet för ändamålet af en kiosk å Kejsargrundskajen, återhemta hvad af Kontoret anförts i dess skrifvelse af den 15:de Maj till Kammaren. Då emellertid frågan om uppförandet i närheten af södra hamnen af en ny, behöflig saluhall nära sammanhänger med frågan om ordnandet af ofvan antydde handel och då förslaget om inrättandet därstädes af ny saluhall annu icke framskridit så långt att dess förverkligande kan emotses inom något år, får Kontoret för sin del föreslå att ofvan berörda handel fortsättningsvis tillsvidare måtte provisionellt inrymmas uti det skjul, som för ändamålet blifvit uppfördt å fiskarhamnstorget, eller ock förläggas

till de för ändamålet af Skärgårdstrafikbolagen anskaffade försäljningspråmarne hvilka tillsvidare eller intill dess Saluhallsfrågan i sin helhet funnit sin lösning, skulle få förtöjas invid någon af stadens katerhamnskajer.

För den händelse att Kammaren skulle godkänna förslaget om bibehållandet tillsvidare af det provisoriska försäljningsskjulet å fiskarhamnstorget, får Kontoret föreslå att Kammaren måtte bemyndiga kontoret att underkasta skjulet till dess yttre en behöflig remont.

Herman Norrmén.

HAMNKONTORET

i

Helsingfors,

den 10 November 1896.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 62.

Uti remiss af den 29:de sistvikne Oktober har Kammaren infortrat Hamnkontorets yttrande öfver Byggnadskontorets, i skrifvelse N:o 94 af nyssnämnda dag, förslag beträffande ordnandet af den med skärgårdsångarena förmedlade mjölk- och filhandeln.

Med anledning häraf får, jemte återställande af Byggnadskontorets skrifvelse, jag ödmjukast vidhålla att en kiosk af så lätt och billig konstruktion som möjligt bör uppföras på Kejsargrundskajens vestra sida, helst i riktning Nord och Syd längsmed asfaltgångbanan. Densamma borde vara öppen på Östra, Norra och Vestra sidorna, förses med nedfallbara luckor eller trädrullås för att kunna stängas till nätterna samt uti södra ändan afdelas med ett stängbart rum, som kunde upplåtas såsom ett gemensamt väntnings- och kontorsrum för skärgårdsångarena.

Att låta handeln fortgå uti det nuvarande provisionela skjulet borde icke få ifrågakomma, ty 1:mo, är det i högsta måtto misspydande, der det nu står, 2:do, är det för litet för sitt ändamål, så att man under senaste seglation varit nödsakad tolerera att mjölksåar och byttor i stor mängd upplagts utanför det samma och 3:tio, är det olämpligt beläget, då skärgårdsångarena hafva sin tilläggsplats vid Kejsargrundskajen och transporterandet af byttor och såar, utom mycket besvär, medför synnerlig olägenhet för allmänheten, då den nemligen skall

verkställas straxt efter nämnda ångares ankomst just på den tid (omkring 10 f. m.) då den lifligaste trafiken och handeln pågår uppå torget och omkring sluphamnen. Att åter placera några pråmar uti den lilla sluphamnen eller i bassinen innanför jernvägsbron, är på grund af bristande utrymme omöjligt och borde dessutom då man har erfarenhet af hvilka olägenheter desamma, såväl beträffande ordningen, som snyggheten, tidigare medfört, aldrig vidare på allvar ifrågasättas. Att slutligen helt och hållet uppskjuta med tillgodoseende af detta behof till dess en ny saluhall uppförts någonstans i närheten af hamnen, vore att beröfva ångarene en stor del af deras bästa kunder samt att för stadsboarne, isynnerhet den arbetande klassen, fördyra och försvåra möjligheten att erhålla en sådan nödvändig beståndsdel uti den dagliga hushållningen som mjölken. Dessutom kan man vara säker uppå, att om ångarena icke kunna medföra filbyttor m. m. en stor del af deras försäljare måste försöka uti små båtar transportera sin vara till staden och då borde det finnas utrymme för dessa uti lämpliga båthamnar, men dertill förslår det nuvarande området alldeles icke, ty redan nu är sluphamnen hvarje dag öfverfylld af mjölk- och fiskbåtar och om ångbåtarna upphörde med mjölktransport skulle anspråk på utrymme säkert tredubblas.

Man bör för öfrigt icke förbise hvilket stort behof för de af stadens innevånare, som hafva sin sommarbostad på landet, ett väntnings- och kontorsrum uti kiosken skulle tillgodose derigenom att detsamma och dess föreståndare särdeles lämpligt kunde betjena den till staden inkomna, som har knappt om tid såväl vid ankomsten som vid afresan, men som ju alltid för familjen på landet har diverse uppdrag att ombesörja.

Emedan således kiosken på den föreslagna platsen kan byggas lätt, d. v. s. utan några vidare grundningsarbeten, så att den hastigt vid behof kunde bortflyttas och pryddig, så att den icke på något vis stör platsens utseende samt kommer att tillgodose ett flerfaldigt behof, som icke med fog kan lemnas obeaktadt, anhåller jag ytterligare få förorda vidtagande af åtgärder till kioskens uppförande under inkommande vinter. Å tjenstens vägnar

Oskar Wilh. Andstén.

Hamnkapten.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Sedan genom omändringarne i stadens södra hamn skärgårdsångfartygens försäljningspråmar bortvisats, och lämpliga platser för desamma ens näppeligen kunna utpekas, har en väsentlig olägenhet uppstått för skärgårdstrafiken, särskildt för tillförseln af ladugårdsprodukter till staden, emedan landtmannen, som numera funnit sin fördel uti att anlita ångfartygen, nu ej har någon plats, der han kan försälja sin vara.

Vi tillåta oss därför hos Drätselkammaren ödmjukats göra framställning om uppförandet af å det numera öfverbyggda kajargrundet, vid hvars kajer skärgårdsångfartygen af Hamnkontoret anvisats platser, lämpliga paviljonger, hvarest med skärgårdsångfartygen kommande mjölk och dylikt finge försäljas.

Sådana försäljningsplatser äro, tro vi, i dubbelt hänseende nyttiga redan ur synpunkten för endast stadens fördel, ty utom att varan kan i skydd för väder och vind hållas stadens invånare snuggare och beqvämare tillhanda, så skulle äfven allmogen annars vara tvungen återgå till sina „filbåtar“ för att i dem försälja sin vara, och då måste kajplats beredas för flere tiotal af dessa båtar i de inre hamnarne, der utrymmet redan dem förutan är knappare än hvad det borde vara för den tillförsel af lifsförnödenheter, tom staden har behof af.

I förhoppning att Drätselkammaren välvilligt upptager frågan till såsom det synes oss förtjent behandling, ha vi äran teckna

Ödmjukast

Edvin Strömberg.

Ordföranden i Direktionen för Skärgårds
Trafikaktiebolaget.

M. Svensson.

Ägaren till en under byggnad varande
ny ångbåt för vestra skärgården.

Helsingfors, den 11 Januari 1896.

*Utdrag ur Helsingfors Drätselkammarers protokoll för den 1
April 1897.*

§ 26.

Föredrogs till vidare åtgärd bordlagda ärendet angående anordnandet af försäljningsplats vid södra hamnen för mjölk, som hit anlände med skärgårdsångbåtar, och beslöt Drätselkammaren härvid att till Stadsfullmäktige aflåtas krifvelse i ärendet, af det innehåll brefkonceptboken under N:o 82 utvisar.

Antecknades att Ordföranden herr von Christierson härvid uttalade skiljaktig åsigt, hvilken af honom sedermera skriftligen affattats sålunda:

„I motsats till flertalet inom Drätselkammaren hyser jag uppfattningen att frågan om ordnandet af den handel med mjölk och diverse ladugårdsprodukter, hvilken sommartid förmedlas af skärgårds ångbåtarna, endast sålunda kan på ett tillfredsställande sätt lösas, att en kiosk eller mindre hall för ändamålet uppföres å Kejsargrunds-kajen. Med afseende å sakens vigt anser jag mig därför pliktig att reservationsvis bringa densamma under Stadsfullmäktiges pröfning.

Vid anläggningen af Kejsargrunds-kajen afsågs att der bered aplats för de mindre och medelstora ångbåtar som uppehålla skärgårdstrafiken, och såsnart hamnarbetena på våren 1896 afslutades blef denna kajsträcka äfven anvisad till anföringsplats för nämnda ångbåtar, medan hela sträckan utmed Vestra kajen reserverades för större ångfartyg. Godtycklig är denna anordning ej, ty redan det jemförelsevis ringa vattendjupet vid Kejsargrunds-kajen (3 meter) nödvändiggör att disponera denna plats såsom skett för mindre båtar, medan det större vattendjupet utmed Vestra kajen och der befintliga varuskjul sjelffallet tagas i anspråk för den större trafiken. Vid kajernas ombyggande minskades de båda båthamnarnas utrymme med omkring en tredjedel, hvarför Hamnkontoret såg sig nödsakadt afhysa de förut inom båthamnarna förlagda, af rederierna underhållna pråmarna för mjölkhandeln, hvilka voro mindre prydliga, men för sitt ändamål rätt bekväma. För att emellertid bereda någon utväg för mjölkhandeln inrättades förliden sommar det temporära skjul, hvilket fortfarande kvarstår vid nordöstra hörnet af Saluhallen, men erfarenheten från fjolåret har tillfylles visat huru föga lämplig platsen är för det behof, som med skjulet skulle tillgodoses. Då jernvägsförvaltningen härtills icke medgifvit och sannolikt icke heller framdeles skall tillåta att svängbron emellan Vestra och Kejsargrunds kajerna användes för transport af mjölk-kärnen fram och åter, måste dessa under de mest opassliga förhållanden forslas rundt omkring norra båthamnen. Hamnkontoret har redan i dess skrifvelse af den 10 November 1896 framhållit huru olägligt detta är och vigten af de intressen som här af påverkas. Yttermera må här blott påpekas nödvändigheten deraf att den vara, om hvilken här är fråga och som för stadens arbetarebefolkning utgör en så väsendtlig beståndsdel i hushållet, må kunna bekvämt och för billigaste pris till salu hållas.

Nu anser Drätselkammaren emellertid att de öppna platserna vid kajerna icke vidare borde belamras med kiosker och mindre hallar, och att, då man kunde hoppas att en ny saluhall i närheten af Södra hamnen inom en ej alltför aflägsen framtid skall komma till stånd, mjölkhandeln dervid äfven kunde tillgodoses, äfvensom att ifrågavarande handel för öfrigt kunde åtminstone delvis inrymmas uti nuvarande saluhallen, der Kammaren redan reserverat en ledigblifven butik för detta behof. Och såsom skäl för denna uppfattning har under öfverläggningarna i Kammaren framhållits att en ifrågasatt mindre hall å Kejsargrunds-kajen blefve

vanprydande, att någon orsak till särskildt gynnande af mjölkhandeln från skärgården ej förefunnes, och att denna fördenskull kunde i jembredd med andra grenar af småhandeln förskaffa sig försäljningslokaler uti nuvarande saluhallen eller i privata hus.

För min del djerfves jag ingalunda påstå att den föreslagna hallen komme att lända Kejsargrundskajen till egentlig prydnad. Dock håller jag före att skönhets hänsyn ej borde härvid vara ensamt afgörande. De dyrbara kajanläggningarna i Helsingfors hafva visserligen bidragit äfven till förskönande af hamnområdet, men hufvudsakliga ändamålet med desamma har väl dock varit att i möjligaste mån tillgodose trafikens behof samt dermed stadens och dess inbyggares intresse och fördelar. Villigt erkännande att yttre prydlighet är en sak af stor betydelse för staden vid anordningar inom olika områden, tror jag likväl ej det vara riktigt eller nyttigt att obetingadt låta de praktiska behofven vika då dessa och prydlighetssträfvandena någon gång kollidera. Och för öfrigt kunde i förevarande fall en lätt och låg hall af trä väl göras i och för sig så prydlig att något stötande intryck af dess tillvaro på platsen i ingen händelse behöfde befaras. Jemte det jag fördenskull ansett mig böra förorda inrättandet af en mindre byggnad eller hall å Kejsargrundskajen för mjölkhandeln sommartid, har jag tänkt mig hallen placerad utmed vestra kajranden i norr och söder samt inrymmande fyra butiker med kontor för tomkärl, och dessutom såvidt möjligt två rum, det ena till väntningsrum för passagerare och det andra till dejourrum för jernvägens brovakt, på det att nuvarande vaktkojan må kunna från platsen undanskaffas. Kostnaden för en sådan byggnad af resvirke med väggar af plankor eller bräder blefve ej synnerligt stor, och hyresafgifterna kunde bestämmas så att staden erhöle ränta å anläggningskapitalet jemte vinst, utan att dessa afgifter dock blefve för vederbörande betungande.

Att deremot anvisa den mjölkhandel, som här är i fråga, plats i Saluhallen å Vestra kajen kan jag ej annat än finna ytterst opraktiskt, enär behofvet på sådant sätt enligt min tanke icke kan tillgodoses. Butikerna i Saluhallen, med minimi årshyra af 240 mark, äro afsedda för handel hela året om och betalas delvis vida högre, ända till 600 mk. Mjölkhandeln, som förmedlas af skärgårds- trafik, bedrifves endast sommartid under 4 högst 5 månader, och saluhalls-butikerna, stora som ordinära spiltor och utan kontor, äro för detta behof för små, de äro för denna affär lika obekväma som dyra. Och om engång nya Saluhallar i trakten af Södra hamnen komma till stånd, hvilket ju vore synnerligen önskvärdt, är det af redan anförda lokalitetsskäl likväl föga sannolikt att plats för merberörda handel med fördel der kunde beredas. Men frågan om sådana nya saluhallar kan knappt sägas vara väckt och tider kunna förflyta innan deraf varder en verklighet. Sker det, och kan dervid mjölkhandeln från skärgården lämpligen ses till godo, så mycket bättre. Någon svårighet att då från Kejsargrundskajen aflägsna den öfverflödig blifna hallen skulle ej finnas.

På grund af det anförda får jag vördsammast föreslå:

att Stadsfullmäktige ville besluta att, till underlättande och befordrande af mjölkhandeln sommartid från omgifvande skärgårds-trakter, en mindre hall eller paviljong af resvirke och plankor eller bräder skall uppföras å lämpligt ställe på Kejsargrunds-kajen, inrymmande förslagsvis fyra butiker jemte kontor, samt såvid möjligt dessutom väntrum för passagerare och ett mindre dejourrum för brovakten; samt

att ärendet blefve till Drätselkammaren återremitteradt för införskaffande af ritning och kostnadsförslag till byggnaden och afgifvande af yttrande angående i öfrigt erforderliga åtgärder för byggnadsarbetets omedelbara utförande.

G. v. Christerson“.

Protokollsutdrag, upptagande denna skiljaktighet, skulle biläggas förenämnda skrifvelse. Som ofvan.

In fidem:

Edvard Loo.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1897.

*Utskottsbetänkande angående fördelningen af utskänknings-
och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel.*

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 22 sistlidne mars åt under-tecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med förslag till användning af stadens andel i utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel för år 1896, har utskottet af Drätselkammaren erhållit meddelande, att sagda andel till stadskassan inlevererats, af utminuteringsaktiebolaget med 36,919 mark 54 penni och af utskänkningsaktiebolaget med 65,696 mark 84 penni eller således sammanlagdt 102,616 mark 38 penni. Därjämte har utskottet fått emottaga följande an-sökningar om anslag ur medlen:

- 1:o Garantiföreningens för svenska teatern delegation om 5,000 mark för folkrepresentationer till nedsatta pris.
- 2:o Finska teaterns direktion likaledes 5,000 mark för samma ändamål.
- 3:o Svenska inhämska teatern 1,000 mark.
- 4:o Aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap 10,000 mark.
- 5:o Föreningen Arbetets Vänner (moderföreningen) 3,000 mark till för-eningens folkhögskolekurser och lättfattliga föredrag.
- 6:o Föreningen Arbetets Vänner filial i Tölö 500 mark till folkliga föredrag.
- 7:o Föreningen Arbetets Vänner Västra filial 500 mark för enahanda ändamål.
- 8:o Föreningen Arbetets Vänner filial i Sörnäs för svenskspråkiga folk-högskolekurser och fristående föredrag minst 1,520 mark.
- 9:o Helsingfors Folkhögskolesällskap 3,300 mark för bekostande af finsk-språkiga folkhögskolekurser.
- 10:o Helsingfors Arbetareförening 3,000 mark till populärt vetenskapliga föredrag och elementarkurser för arbetare.
- 11:o Sörnäs Arbetareförening 1,000 mark till undervisningskurser och ett af föreningen underhållet nykterhetsvärdshus.
- 12:o Helsingfors Utarbetareförening 2,000 mark till bekostande af ele-mentära undervisningskurser och föredrag samt till föreningens bibliotek.
- 13:o Finsk Kvinnoförening 500 mark till elementarkurser för arbeterskor.
- 14:o Bestyrelsen för anordnande af sommarkolonier för arbetande kvinnor 2,000 mark.

15:o) Folkskoledirektionen minst 3,500 mark till feriekolonier för folkskoleelever.

16:o) Nykterhetsföreningen Balder 1,000 mark.

17:o) Gymnastiklärarinnorna Alma Lönnberg och Lydi Bergroth 1,000 mark för bekostande af timmar i friskgymnastik för arbetande kvinnor.

18:o) Föreningen för befrämjande af barnavård 2,000 mark.

19:o) Mariaföreningen 2,300 mark till föreningens härbärg för tjänstsökande kvinnor och hem för ålderstigna tjänarinnor.

20:o) Fruntimmersföreningen 3,000 mark till föreningens arbetshem för ålderstigna kvinnor.

21:o) Stadsmissionen 5,000 mark för uppehållande af dess värksamhet.

22:o) Fröken Lydia Wendell 3,229 mark till hennes barnträdgård i Tolö.

23:o) Interimsdirektionen för en svenskspråkig småskola i Hermanstad 500 mark till betäckande af organisationskostnader och såsom hyresbidrag.

Vidare har utskottet inhämtat:

att Stadsfullmäktige den 29 december 1896 af Helsingfors Utskänkningsaktiebolags disponibla vinstmedel för år 1896 anslagit åt bolaget 25,000 mark att under år 1897 användas till underhåll af bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön samt 5,000 mark för det af bolaget redan påbörjade vattenledningsarbetet å Högholmen eller tillhopa 30,000 mark, hvilka främst afgå ur de af Utskänkningsaktiebolaget inlevererade medel;

att Fullmäktige den 22 sistlidne april tilldelat bestyrelsen för arbetshusen för fattiga barn ett understöd af 7,000 mark för innevarande år, hvarjämte frågan, huruvida anslaget skulle anvisas å Fullmäktiges dispositionsmedel eller å utskänknings- och utminuteringsaktiebolagens vinstmedel lämnades beroende intill dess detta utskott, till hvilket ärendet remitterades, afgifvit yttrande i saken;

att sedan fröknarna Hanna Rothman och B. Hannén anhållit om anslag för underhåll af folkbarträdgårdarna vid Lappviksgatan och i Sörnäs med 13,800 mark årligen, Fullmäktige vid sammanträde den 18 februari 1896 tillförsäkrat sökandena bidrag till dessa barträdgårdars upprätthållande under läseåren 1896—1897 och 1897—1898; samt

att Stadsfullmäktige den 30 april 1895 beslutit att för Helsingfors stads räkning inköpa skulptören Robert Stigells staty „De skeppsbrutne“ för ett pris af 45,000 mark, hvaraf 40,000 mark beräknats för själfva konstväcket, utfördt i brons, samt 5,000 mark för dess postament, och att för ifrågavarande ändamål ett belopp af 6,000 mark skulle under 1895 till skulptören Stigell utanordnas ur det till Fullmäktiges förfogande ställda anslaget för oförutsedda behof samt återstoden af köpeskillingen i mån af behof fördelas på åren 1896, 1897 och 1898, hvarvid på Stadsfullmäktiges vidare pröfning skulle bero, huruvida de för statyn erforderliga utgifterna under dessa år skulle bestridas ur Helsingfors utskänknings-

och utminuteringsaktiebolags vinstmedel eller anvisas å stadens budget. På grund häraf hafva jämväl Fullmäktige af vinstmedlen den 11 juni 1895 för ändamålet anslagit 7,000 mark och den 12 maj 1896 11,000 mark.

Garantiföreningen för svenska teatern har under föregående år erhållit 5,000 mark årligen af vinstmedlen mot skyldighet att under spelåret gifva minst 5 folkrepresentationer, företrädesvis å sön- och hälgdagar samt under lämplig årstid, hvarjämte bestämts, att priset för biljetterna icke finge öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen. — Till *Finska teatern* har för samma ändamål och 6 representationer anslagits jämväl 5,000 mark på enahanda vilkor beträffande representationernas anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats i galleriet bestämts till högst 25 penni. — Likaledes har *Helsingfors Filharmoniska sällskap* (förut Orkesterföreningen) tilldelats anslag, år 1888 10,000 mark, år 1889 7,000 mark samt därefter 5,000 mark om året, att utbetalas i månatliga rater under tiden från den 1 oktober till den 1 maj mot skyldighet för sällskapet att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter mot inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna borde säljas främst genom föreningen Arbetets vänner och Helsingfors Arbetareförening samt de osålda vid ingången. Sällskapet anhåller nu om ett understöd af 10,000 mark, under hänvisande till att städer, sådana som Björneborg, Viborg och Tammerfors, årligen för sina orkestrars underhåll anvisa inemot och intill denna summa. — Alla dessa anslag torde böra utgå till samma belopp och på samma vilkor som hittills.

Svenska inhämska teatern, som har för afsikt att under instundande spelår gifva ett antal föreställningar härstädes, anhåller om ett understöd af 1,000 mark. Denna ansökan ser sig utskottet tvunget afstyrka, då teaterns värksamhet endast obetydligt berör Helsingfors och de af utskottet förordade anslagen till teatrar och orkester allaredan uppgå till 15,000 mark.

Föreningen *Arbetets Vänner* anhåller om ett anslag af 3,000 mark till bekostande af de utaf föreningen föranstaltade folkhögskolekurserna och lättfattliga föredragen på svenska språket, hvilka föreningen har för afsikt att fortsätta jämväl under instundande läseår. Senaste år tilldelades Arbetets Vänner jämte dess filialer härstädes för samma ändamål ett understöd af 3,000 mark, hvaraf vid skedd fördelning 2,400 mark tillföll moderföreningen. Föreningens folkhögskolekurser pågingo under innevarande läseår från den 8 oktober till den 11 december samt från den 18 januari till den 10 april och omfattade, under höstterminen: Finlands och allmän historia, geografi, litteraturhistoria, modersmålet, räkning, sång och di-

skussionsöfningar, samt under vårterminen: Finlands och allmän historia, geografi, literaturhistoria, rätt- och ämneskrifning, naturvetenskap, hälsolära, räkning, sång och diskussionsöfningar, hvarjämte för kursdeltagare hölls en serie föredrag om konstindustrin och de grenar däraf, som äga betingelse af en högre utveckling hos oss. Kostnaderna för kurserna uppgingo till 1,745 mark 32 penni. Dessutom anordnades 17 lättfattliga, för allmänheten tillgängliga föredrag för en kostnad af 897 mark. Föreningen *Arbetets Vänner i Tölö*, som vid fördelningen af det Arbetets Vänners senaste år tilldelade understödet erhöll 243 mark, föranstaltade inalles 18 populära föredrag. Nu anhåller föreningen om 500 mark för fullföljande af enahanda värksamhet. Föreningen *Arbetets Vänners Västra filial* erhöll senaste år 193 mark 33 penni, hvarför hölls 14 föredrag jämte det föreningen anordnade undervisningskurser för arbetare. Föreningen anhåller om 500 mark för hållande af folkliga föredrag. Föreningen *Arbetets Vänners filial i Sörnäs* bekom senaste år 166 mark och anordnade 5 föredrag i hälsovård och 3 i naturvetenskapliga ämnen. Föreningen anhåller om följande anslag: a) en summa, stor åtminstone 1,200 mark, för inrättande af svenskspråkiga folkhögskolekurser inom Sörnäs förstad samt b) en summa, stor åtminstone 320 mark, för anordnande af fristående föredrag eller kortare föredragsserier jämväl inom Sörnäs förstad.

Helsingfors Folkhögskolesällskap anhåller om 3,300 mark för uppehållet af de finskspråkiga folkhögskolekurser sällskapet under innevarande läseår anordnat. Senaste år tilldelades sällskapet och Helsingfors Arbetareförening gemensamt 3,000 mark, hvaraf 2,250 mark tillföll sällskapet. Folkhögskolekurserna pågingo såväl i Brandkårshuset i staden som i Folkets hem i Sörnäs under 21 veckor, 10 på hösten och 11 på våren. Föredrag hölls i religion, Finlands historia, geografi, hemlandets literaturhistoria och hälsolära, diskussioner föranstaltades angående allmänt nyttiga frågor, fosterländska sånger sjöngos, hvarjämte öfningar anordnades i deklamation och ämneskrifning. Till föredragare och ledare af öfningarna betalades omkring 2,000 mark och hyran för brandkårshuset uppgick till 3,150 mark. Under instundande läseår komme kurserna enligt det för dem uppgjorda programmet att fortgå under 22 veckor, för hvilken tid hyran för brandkårshuset beräknades stiga till 3,300 mark. *Helsingfors Arbetareförening* anhåller om ett anslag af 3,000 mark för bekostande af finskspråkiga populärt vetenskapliga föredrag och elementarkurser för arbetare. Föreningen hemställer, det Stadsfullmäktige ville, därest föreningens ansökan om anslag bifalles, utse en eller flere representanter i föreningens undervisningskomité. Det belopp af 750 mark, som sistlidet år tillföll föreningen ur vinstmedlen har användts sålunda, att därmed betäckts ett i föreningens undervisningsfond vid utgången af år 1896 förefintligt deficit på 90 mark 89 penni, anordnats 17 populära föredrag för en kostnad af sammanlagdt 425 mark samt utbetalts för annonsering 90 mark och för vaktmästarebidräde 20 mark, hvarför till nästkommande hösttermin återstår ett saldo af 124 mark 11 penni.

Sörnäs Arbetareförening anhåller om ett bidrag af 1,000 mark, däraf 700 mark vore afsedda för undervisningskurser och 300 mark för ett af föreningen underhållet nykterhetsvårdshus.

Helsingfors Utarbetareförening begär ett understöd af 1,500 mark till bestående af elementära undervisningskurser och föredrag för utarbetare samt 500 mark till underhåll af föreningens bibliotek. Vid sammanträde den 16 sistlidne februari remitterade Stadsfullmäktige denna ansökan till den af Fullmäktige nedsatta komitén för behandling af särskilda frågor till fromma för stadens arbetarebefolkning; och har utskottet från Komitén fått emottaga ett sålydande yttrande:

„En af de hufvudfrågor, hvilkas utredande komitén tidigare blifvit förelagd är den om anordnande här i staden af undervisning särskildt för utarbetare, de där i regeln icke äro betjänta med lägre handtverksskolan. Ense om att kraftiga åtgärder äro af nöden för att höja den intellektuella och sedliga nivån hos denna i allmänhet lägst stående del af stadens arbetarebefolkning, har komitén tänkt sig att, för vinnande af önskvärd kontinuitet i detta afseende, ledningen af den erforderliga undervisningsvärksamheten skulle omhändertagas af kommunen själf. Men då komitén icke ännu afgifvit sitt betänkande, kan man, också om komiténs uppfattning i frågan skulle omfattas af Stadsfullmäktige, knapt hoppas på att af kommunen anordnade kurser skulle fås till stånd under loppet af innevarande år. Vid sådant förhållande och då nu förevarande ansökning afser tillgodoseende åtminstone i någon mån för den närmaste framtiden af ofvan sagda inom komitén erkända behof, kan komitén icke annat än obetingadt gilla det allmänna syftet med ansökningen.

Däremot måste ifrågasättas huruvida Utarbetareföreningen, hvilken existerat knapt mer än halfannat år, och hvars värksamhet tillsvidare är tämligen okänd, erbjuder nödiga garantier för behörig användning af ett anslag. Denna brist på garanti torde likväl kunna ersättas genom lämplig kontroll. Om den blifvande undervisningens plan likasom äfven valet af lärare göres beroende af två af Stadsfullmäktige för ändamålet utsedda personers godkännande och samma personer dessutom skulle följa med föreningens undervisningsvärksamhet, kunna, enligt komiténs tanke, grundade farhågor i berörda afseende icke hysas.

Hvad beträffar det för undervisningens bedrivande äskade anslaget be-
lopp, sammanlagdt 1,500 mark, så har komitén mot detsamma intet att anmärka. Men då föredrag föga torde lämpa sig för personer med så ringa underbyggnad som de, om hvilka här är fråga, borde måhända anslaget annorlunda än sökandene det gjort fördelas på olika slag af undervisning, hvilket kunde öfverlämnas åt föreningen själf och nämnda kontrollanter.

Utom för föreningens undervisningsvärksamhet har föreningen anhållit om anslag äfven för dess bibliotek. Då utarbetarne dock likasåväl som öfriga arbetare kunna begagna sig af de redan förefintliga folkbiblioteken, finner komitén ansökningen i denna del icke förtjäna beaktande.

På grund af hvad ofvan framstälts får komitén för sin del föreslå att Stadsfullmäktige, med förkastande af Utarbetareföreningens anhållan om anslag för dess bibliotek, skulle åt nämnda förening till bekostande af elementär undervisning för utarbetare af utskänknings- och utminuteringsbolagens vinstmedel för innevarande år bevilja högst 1,500 mark, på vilkor att föreningens styrelse till två af Stadsfullmäktige utsedda kontrollanters pröfning hänskjuter frågan om den tilltänkta undervisningens plan samt val af lärare; och borde utbetalningen af anslaget ske efterhand, sålunda att tillstyrkande intyg af kontrollanterna därvid presterades hvarje gång.“

Såsom känt hafva Stadsfullmäktige tidigare afslagit Helsingfors Arbetareförenings särskilda gånger framställda ansökningar om understöd för af föreningen anordnade elementarkurser för arbetare, emedan staden allaredan upprätthåller lägre handtvärksskolor, uti hvilka mottagas arbetare utan andra förkunskaper än innanläsning. Men då numera från olika håll uppgifvits, att särskildt utarbetarene, hvilka i regeln sakna all underbyggnad, icke äro betjänte af undervisningen i stadens lägre handtvärksskolor, samt utskottet i likhet med ofvannämnda komité anser ifrågavarande del af stadens arbetarebefolkning vara i stort behof af undervisning, får utskottet förorda att Fullmäktige ville åtminstone på försök utgifva anslag jämväl för uppehållande af dylika elementarkurser. Anordnandet af dessa kurser borde däremot enligt utskottets tanke icke öfverlämnas åt Utarbetareföreningen, som ännu är ganska ung och okänd samt icke visat sig innehafva kompetens uti hithörande ämnen, utan hållre åt Helsingfors Arbetareförening, då de af denna planlagda undervisningskurserna enligt hvad utskottet erfarit äro afsedda jämväl för utarbetare samt Arbetareföreningen äger en viss erfarenhet uti undervisningsfrågor. På de af komitén framhållna skäl torde Utarbetareföreningens ansökan om ett anslag för dess bibliotek böra afböjas.

Vid den sistlidet år värkställda fördelningen af vinstmedlen anslogo Stadsfullmäktige lika stor summa såsom understöd för folkhögskolekurser och lättfattliga föredrag på hvardera af de inhämska språken och synes ett likartadt förfarande jämväl nu böra iakttagas, hvarvid utskottet, i betraktande af det otvifvelaktiga gagn dylika kurser och föredrag medföra, får föreslå, att 4,000 mark anvisades för hvardera språkgruppen. På sätt senast skedde, skulle Arbetets Vänner jämte filialer omhänderfå de medel, som voro afsedda för de svenskspråkiga föredragen och undervisningskurserna, samt Helsingfors Folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening och Sörnäs Arbetareförening de för de finskspråkiga afsedda, och ägde resp. föreningar inom hvardera gruppen inom sig öfverenskomma om en rättvis fördelning af anslaget. Härvid borde Helsingfors Arbetareförening skyldigkännas att använda de föreningen tillfallande medlen jämväl för bekostande af elementära undervisningskurser lämpade för utarbetare. Något understöd för det af Sörnäs Arbetareförening inrättade nykterhetsvärdshuset anser utskottet däremot icke böra ifrågakomma, enär antagas kan att Helsingfors utskänkningsaktiebolag,

som redan underhåller flera nykterhetsvårdshus i staden, icke skall underlåta att såsnart sådant lämpligen kan ske gå i författning om inrättandet af ett dylikt, afsedt för den talrika arbetarebefolkningen i Sörnäs.

Finsk Kvinnoförening har sedan hösten 1890 anordnat elementarkurser för tjänarinnor och med dem likställda arbeterskor, hvarvid hvarje söndag e. m. undervisning på svenska och finska språken meddelats i skrifning, räkning och läsning, jämte det eleverna under kvarterna öfvats i sång. Lokal har upplåtits af en del härvarande lärovärk och hafva kurserna varit besökta så långt utrymmet medgifvit. För bekostande af undervisningsmaterial och böcker har föreningen de senaste åren erhållit medel af Helsingfors Sparbank. Då Sparbankens minskade vinst numera icke tillåter utdelande af understöd i samma utsträckning som hittills, anhåller föreningen om ett anslag af 500 mark för att möjliggöra fortsättandet af elementarkurserna under instundande läseår. Utskottet får hos Stadsfullmäktige förorda bifall till ansökningsen.

Bestyrelsen för sommarkolonierna för arbeterskor, som under de senaste åren ur vinstmedlen erhållit ett årligt anslag af 2,000 mark, anhåller om ett dylikt till enahanda belopp. Senaste år bereddes genom det bestyrelsen då beviljade anslaget tillfälle för 40 sjukliga och svaga arbeterskor till några veckors sommarvistelse. Likaledes har Folkskoledirektionen de tvänne sistförflutna åren erhållit ett anslag af 3,500 mark till *sommarkolonier för sjukliga och svaga folkskoleelever*. Utgifterna därför belöpte sig senaste sommar till 5,446 mark 43 penni och antages kostnaderna för dem instundande sommar uppgå till 4,360 mark. Jämväl detta år torde för ifrågavarande ändamål beviljas anslag till oförändradt belopp eller 2,000 mark till bestyrelsen för sommarkolonierna för arbeterskor och 3,500 mark att disponeras af folkskoledirektionen.

Nykterhetsföreningen *Balder* anhåller om ett anslag af 1,000 mark för att kunna med större framgång arbeta för nykterhetssaken. Föreningen, som är den enda svenskspråkiga i denna stad och ägt bestånd i trenne år, har under sitt senaste värksamhetsår sammanträdt femton gånger, hvarförutom föreningen föranstaltat fem större och elfva mindre samkväm. Inkomsterna hafva uppgått till 978 mark 58 penni, däraf behållning från föregående år 112 mark 58 penni, medlemsavgifter 90 mark och inkomst af nöjestillställningar 768 mark 90 penni. Utgifterna hafva utgjort 752 mark 53 penni. Då nykterhetsarbetet synes särskildt förtjänt att understödas med anslag ur vinstmedlen, vill utskottet föreslå, att föreningen *Balder* måtte tillerkännas ett understöd af 500 mark.

Gymnastiklärarinnorna *Alma Lönnberg* och *Lydi Bergroth* anhålla om ett anslag, stort 1,000 mark, för upprätthållande af kostnadsfria timmar i *friskgymnastik för arbetande kvinnor*. Dyliga timmar hafva anordnats sedan år 1890, hvarvid medlemsantalet varierat mellan 90 och 30 i terminen. Finska fruntimmersskolans gymnastiksal har afgiftsfritt upplåtits för ändamålet och hafva utgifterna för lyse, vaktmästare och annonser under senaste sex år stigit till 947 mark 14 penni, hvar-

jämte gymnastikdräkter och skor inköpts för en summa af 204 mark 30 penni. Kostnaderna hafva bestridts genom åren 1890 och 1891 af utskänkningsaktiebolagets vinstmedel erhållna anslag om 500 mark hvardera året, genom ett bidrag af 100 mark från Gymnastikföreningen för fruntimmer samt genom frivilliga bidrag. Då utgifterna för gymnastiktimmarna, äfven om däri inbegripes kostnaden för gymnastikdräkter, uppgått till i medeltal endast 190 mark i året, synes det begärda understödet af 1,000 mark altför högt tilltaget hvarför utskottet föreslår att för ändamålet beviljas ett anslag af 200 mark.

Föreningen för befrämjande af barnavård har främst egnat sin värksamhet åt öfvervakandet af vården utaf utackorderade barn i Helsingfors. Enligt den af Guvernören den 18 februari 1895 stadfästa stadgan om vården af dessa barn äger förste stadsläkaren tillse att fosterbarnen i Helsingfors tillbörligen vårdas. Denna tillsyn utöfvar han genom medlemmar af barnavårdsföreningen. Vidare underhåller föreningen ett barnhärbärge med 12 platser, afsedda för värnlösa, vanvårdade, sjukliga barn och konvalescenter från sjukhusen. Slutligen arbetar föreningen för spridande af kunskap i barnavård bland den obemedlade befolkningens mödrar. Då föreningen under sin värksamhet funnit, att fosterbarnskontrollen kan blifva fullt effektiv endast i händelse kontrollanterna sättas i tillfälle att genom lämnande af materielt understöd afhjälpa åtminstone de svåraste missförhållandena, hvarunder en del fosterbarn lida, har föreningen ansett sig böra så långt dess tillgångar det medgifvit, komma fosterbarnen till hjälp. Sedan barnens mödrar betalat alt, som de af sin lön eller arbetsförtjänst skäligen kunnat afstå, har föreningen i penningar eller mjölk tillskjutit hvad som ytterligare erfordrats för att möjliggöra anskaffandet af lämplig föda och vård åt barnen. Ofta, då moder af sjukdom eller arbetsbrist varit urständsat att betala någonting, har föreningen varit tvungen att erlægga hela inackorderingssumman. I fall af ytterlig vanvårdnad eller nöd har föreningen plägat först intaga de nödställda barnen i sitt barnhärbärge och, sedan de där vunnit hälsa och krafter, inackordera dem på föreningens, stundom på fattigvårdens, bekostnad i goda hem på landet. På grund af föreningens inskränkta tillgångar har sådant dock hittills kunnat ske i ganska liten utsträckning. Från nästkommande höst ärnar föreningen icke allenast utvidga sitt barnhärbärge utan äfven öppna en ny asyl för späda barn. Då föreningen emellertid icke kan påräkna andra inkomster än de till obetydligt belopp uppgående medlemsafgifterna och möjligen tillfälliga gåfvor af intresserade, anholder föreningen om ett förhöjdt anslag af 2,000 mark. Den summa af 1,000 mark föreningen senaste år erhöill har disponerats sålunda, att såsom inackorderingsafgifter eller annat understöd åt fosterbarn utbetalats 510 mark, i arvode åt fosterbarnskontrollanter 200 mark, såsom premier åt förtjänta fostermödrar 150 mark samt till förestående betalning af arrendet för barnhärbärgets tomt reserverats 140 mark. Utskottet, som finner föreningens värksamhet särdeles gagnelig och förtjänt af understöd har ansett föreningen böra erhålla ett anslag till det af

föreningen ansökta belopp. Inom utskottet har ifrågasatts, huruvida icke, då föreningen biträder förste stadsläkaren i hans tjänstevärksamhet, anslaget till föreningen kunde uppföras på Sundhets- och sjukvårdens budget. Emedan detta icke låter sig göra för innevarande år, får utskottet föreslå, att föreningen nu beviljas ett anslag ur vinstmedlen, stort 2,000 mark.

Mariaföreningen anhåller om ett anslag till samma belopp, som föreningen de senaste åren erhållit, eller 2,300 mark. Föreningens härbärke för tjänstsökande kvinnor har under de tio månader detsamma under år 1896 hållits öppet, varit besökt af 329 arbetssökande kvinnor, hvilka erlagt den stadgade afgiften af 25 penni per dygn mot erhållande af nattlogis och morgonkaffe med bröd samt af 62 personer, hvilka erlagt en afgift af 40 penni per dygn. Af dessa 329 personer hafva 207 erhållit tjänster, däribland 99 på landsbygden, 13 hafva flyttat till släktingar, 3 uteblifvit utan anmälan och de öfriga återvändt till sina hemorter. Föreningens symöten för hustrur ur arbetsklassen, föranstaltade i härbärgets stora sal, hafva besökts af 110 personer, hvilka under 27 symöten förfärdigat 533 särskilda klädesplagg till ett sammanlagdt värde af 1,093 mark 48 penni, som inbetalts i små poster. Anslaget från vinstmedlen har användts, till hyra för lokalen 1,425 mark samt till aflönande af föreståndarinna och tjänarinna vid härbärgets. Från instundande höst kommer föreningen att utvidga sin värksamhet, i det föreningen ärnar öppna ett hem för ålderstigna tjänarinnor. *Fruentimmersföreningen*, som senaste år beviljades ett anslag af 2,500 mark ur vinstmedlen för upprätthållande af det arbetshem för ålderstigna kvinnor föreningen härstädes inrättat, anhåller att för samma ändamål nu erhålla ett understöd af 3,000 mark. Arbetshemmet hölls sistlidet år öppet från den 1 januari till den 1 juni samt från den 15 oktober till årets slut, under hvilken tid därstädes dagligen sysselsattes 30 till 40 ålderstigna kvinnor, hvilka förrättade inalles 4,979 dagsvärken. Kostnaden för arbetshemmet uppgick till 5,001 mark. Utskottet förordar anslag åt Mariaföreningen och Fruentimmersföreningen till det af dessa föreningar ansökta belopp eller 2,300 mark åt den förra och 3,000 mark åt Fruentimmersföreningen.

Bestyrelsen för *Stadsmissionen* anhåller om ett understöd af 5,000 mark för uppehållande af Stadsmissionens värksamhet i hufvudstaden till förmån för fattiga, sjuka och värnlösa. Bestyrelsen upplyser, att Stadsmissionens årliga utgifter utgöra: 2,120 mark till amortering af ett Stadsmissionens af statsväcket beviljad byggnadslån, 600 mark såsom ersättning till diakonissanstalten för erhållande af dess diakonissor samt stadsmissionärens årslön 3,000 mark, hvarjämte minst 2,400 mark användts till direkta understöd åt verkligt fattiga och för tillfället nödställda personer. Utskottet, som anser anslag ur vinstmedlen icke böra tilldelas Stadsmissionen för att betäcka amorteringen af det byggnadslån Stadsmissionen erhållit af statsväcket, liksom icke håller för aflönandet af „stadsmissionären“, i hvilken egenskap en prästman varit anställd, har trott sig kunna hos Stadsfullmäktige för-

orda, det Stadsmissionen för sin värksamhet i välgörenhetens tjänst skulle erhålla ett anslag af 1,000 mark.

Fröken Lydia Wendell erhöll senaste år ett anslag af 3,245 mark för den af henne ledda *folkbarntädgården* å Lilla Rosavilla i Tölö. Barntädgården har under året besökts af i medeltal 70 barn dagligen. Öfverstinnan A. Karamzine, som senaste år försåg barntädgården med lokal och värme, har utlofvat detsamma jämväl för följande hyresår. Fröken Wendell anhåller om ett anslag af 3,229 mark, hvilket skulle användas på följande sätt: föreståndarinnans lön 1,400 mark, yngre biträdets lön 585 mark, städerskans och tvänne bonners löner 324 mark, för barnens bespisning 720 mark, för inköp af bord och diverse andra inventarier 200 mark. Utskottet får förorda bifall till ansökningsen.

Interimsdirektionen för en denna vår inrättad privat svensk *småskola i Hermanstad* anhåller om ett tillfälligt anslag af 500 mark till betäckande af organisationskostnaderna samt såsom hyresbidrag. Då skolan tyckes fylla ett verkligt behof, hvilket bevisas däraf att till densamma anmäls så många elever den kan mottaga, synes företaget väl värdt understöd och får utskottet därför förorda bifall till ansökningsen.

Det *folkbarntädgårdarna* i Sörnäs och vid Lappviksgatan garanterade anslaget, stort 13,800 mark, för läsåret 1897—1898 äfvensom det af Stadsfullmäktige den 22 innevarande april bestyrelsen för *arbetshusen för fattiga barn* tilldelade anslaget af 7,000 mark torde jämväl utgå ur vinstmedlen.

Återstoden af vinstmedlen 10,087 mark 38 penni, synes böra användas till bestridande utaf en del af kostnaderna för R. Stigells grupp „De skeppsbrutne“. Enligt det mellan Drätselkammaren och skulptören Stigell den 22 juni 1895 upprättade kontraktet skall skulptören Stigell detta år för gjutning af konstverket erhålla en summa af 20,000 mark. Af det anslag Stadsfullmäktige senaste år för ändamålet beviljade af vinstmedlen återstår ännu 9,000 mark, hvarför ytterligare 11,000 mark skola detta år anvisas. Då enligt utskottets i det föregående framställda förslag hela den erforderliga summan icke kan bestridas ur vinstmedlen, torde det felande beloppet böra utgå ur det i budgeten upptagna anslaget för oförutsedda behof.

Vid den sistlidne år den 12 maj försiggångna fördelningen af vinstmedlen beslöto Stadsfullmäktige, att de sällskap och föreningar, som erhållit bidrag ur vinstmedlen, skulle såsom vilkor för anslagens åtnjutande åläggas att till Stadsfullmäktige inkomma med kortfattade berättelser öfver sin värksamhet, särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning. För att den kontroll, som Stadsfullmäktige genom sitt ofvannämnda beslut afsett böra utöfvas öfver användningen af de utdelade vinstmedlen, skall kunna blifva af någon verklig betydelse, finner utskottet den sistlidet år i detta hänseende gjorda bestämningen icke vara

tillfyllest, utan borde en värksamare kontroll utöfvas af särskilda myndigheter. Dessa myndigheter kunde enligt utskottets tanke utgöras dels af några utaf stadsförvaltningens nämder och styrelser, dels af specielt tillsatte kommitterade och åläge desse att följa med de af Stadsfullmäktige understödda föreningarnas och institutionernas värksamhet särskildt med hänsyn till användningen af de dem beviljade anslagen ur vinstmedlen. De i Stadsfullmäktiges beslut af den 12 maj omförmälda berättelserna borde ingifvas till resp. öfvervakande myndigheter och personer, hvilka därefter skulle jämte eget utlåtande insända desamma till Stadsfullmäktige. Utskottet afser icke att genom denna kontroll någon slags intrång skulle ske i resp. föreningarnas fria värksamhet, liksom utskottet icke föreslagit densamma på grund af någon misstro mot deras förmåga och vilja att själfva sköta sina angelägenheter, men håller utskottet före, att en dylik kontroll, utöfvad af kompetenta personer och handhafd med den takt utskottet förutsätter, blott kan lända saken till fromma, på samma gång vederbörande föreningar däraf kunna finna stöd och uppmuntran i sitt arbete. I fråga om de i staden värkande välgörenhetsföreningarna, om hvilka det med skäl anmärkts, att de operera oberoende af hvarandra och i följd däraf icke alltid med önskelig framgång, synes den föreslagna anordningen Utskottet särskildt lämplig, ity att fattigvårdsstyrelsen enligt det nya fattigvårdsreglementet är pliktig att årligen söka införskaffa upplysningar från välgörenhetssällskapen om dessas värksamhet. Enligt utskottets tanke borde den värksamhet utskottet i det föregående antydt, handhafvas: af Fattigvårdsstyrelsen beträffande Mariaföreningen, Fruntimmersföreningen, Barnavårdsföreningen, arbetshuset för fattiga barn och Stadsmissionen, af Folkskolektionen beträffande barnträdgårdarna och småskolan i Hermanstad, af Drätselkammaren beträffande teatrarna och Helsingfors Filharmoniska sällskap samt af särskilda af Stadsfullmäktige utsedde personer beträffande Arbetets Vänner, Helsingfors Folkhögskolesällskap, arbetareföreningarna, nykterhetsföreningen Balder, sommarkolonierna, Finsk Kvinnoförening och gymnastikkurserna för arbetande kvinnor.

Utskottet får förty vördsamt föreslå:

att Fullmäktige ville afböja de ansökningar om anslag ur vinstmedlen, som inlämnats af svenska inhämska teatern samt af Helsingfors Utarbetareförening;

att Fullmäktige ville af vinstmedlen anslå:

a) till svenska teaterns garantiförening, för anordnande under 5,000: — instundande spelår af 5 folkrepresentationer, 5,000 mark att utgå med 1,000 mark för hvarje föreställning med vilkor likväl att representationerna gifvas företrädesvis å sön- och hälgdagar och under lämplig

5,000: —

Transport 5,000: —	årstid samt att biljettprisen icke öfverstiga 75 penni för plats i andra radens fond- och 50 penni i dess sidologer, 25 penni på tredje raden och 50 procent af vanliga biljettprisen för öfriga platser i salongen;
5,000: —	b) åt bestyrelsen för finska teatern för samma ändamål och 6 representationer 5,000 mark, på enahanda villkor beträffande representationernas anordning samt biljettprisen i öfrigt, utom att biljettpriset för plats i galleriet bestämmes till 25 penni;
5,000: —	c) åt aktiebolaget Helsingfors Filharmoniska sällskap 5,000 mark, att under tiden från den 1 oktober 1897 till den 1 maj 1898 utbetalas i månatliga rater mot skyldighet för bolaget att under sagda tid underhålla en god orkester af minst 34 man samt åtminstone en gång i månaden uti en för ändamålet lämplig lokal anordna folkkonserter emot en inträdesafgift af högst 25 penni, till hvilka konserter biljetterna böra försäljas främst genom föreningen Arbetets vänner och Helsingfors Arbetareförening samt de oförsälda vid ingången;
4,000: —	d) åt föreningen Arbetets Vänner jämte filialer härstädes 4,000 mark till bekostande af folkhögskolekurser och lättfattliga föredrag på svenska språket;
4,000: —	e) åt Helsingfors folkhögskolesällskap, Helsingfors Arbetareförening och Sörnäs Arbetareförening 4,000 mark till föranstaltande af folkhögskole- och elementarkurser för arbetare samt lättfattliga föredrag på finska språket;
500: —	f) åt Finsk kvinnoförening 500 mark till elementarkurser på svenska och finska språken för arbeterskor;
2,000: —	g) åt bestyrelsen för anordnandet af sommarkolonier för arbetande kvinnor 2,000 mark;
3,500: —	h) åt Folkskoledirektionen 3,500 mark till feriekolonier för folkskoleelever;
500: —	i) åt nykterhetsföreningen Balder 500 mark;
200: —	k) åt gymnastiklärarinnorna Alma Lönnberg och Lydi Bergroth 200 mark för bekostande af timmar i friskgymnastik för arbetande kvinnor;
2,000: —	l) åt Föreningen för befrämjande af barnavård 2,000 mark;
<u>31,700: —</u>	

	31,700: —
m) åt <i>Mariaföreningen</i> 2,300 mark till underhåll af föreningens härbärga för tjänstsökande kvinnor och hem för ålderstigna tjänarinnor;	2,300: —
n) åt <i>Fruntimmersföreningen</i> 3,000 mark till föreningens arbetskam för ålderstigna kvinnor;	3,000: —
o) åt <i>Stadsmissionen</i> 1,000 mark för dess värksamhet till förmån för stadens fattiga befolkning;	1,000: —
p) för en nyinrättad svenskspråkig småskola i <i>Hermanstad</i> 500 mark;	500: —
r) åt <i>fröken Lydia Wendell</i> 3,229 mark till underhåll af hennes folkbarnträdgård i <i>Tölö</i> under läsåret 1897—1898;	3,229: —
s) folkbarnträdgårdarna i <i>Sörnäs</i> och vid <i>Lappviksgatan</i> 13,800 mark till underhåll af dessa trädgårdar under instundande läsåår;	13,800: —
t) åt <i>bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn</i> 7,000 mark till arbetshusens underhåll under innevarande år; samt	7,000: —
u) återstoden af <i>vinstmedlen</i> 10,087 mark 38 penni till afbetalning på <i>skulptören Robert Stigells grupp „de skeppsbrutne“</i> .	10,087: 38

72,616: 38
Förut disponerade:
30,000: —

Därjämte får utskottet föreslå:

att de föreningar, sällskap och enskilda personer, som tilldelas bidrag ur *vinstmedlen*, skulle anmodas att efter årets utgång afgifva kortfattade berättelser öfver sin värksamhet särskildt med hänsyn till de beviljade anslagens användning:

Mariaföreningen, *Fruntimmersföreningen*, *Föreningen för barnavård*, *bestyrelsen för arbetshuset för fattiga barn* och *Stadsmissionen till Fattigvårdsstyrelsen*;

föreståndarinnorna för folkbarnträdgårdarna och *direktionen för småskolan i Hermanstad* till *Folkskoledirektionen*;

direktionerna för svenska och finska teatrarna samt *Helsingfors Filharmoniska sällskap* till *Drätselkammaren*; samt

Arbetets Vänner jämte filialer, *Helsingfors Folkhögskolesällskap*, *Helsingfors Arbetareförening*, *Sörnäs Arbetareförening*, *nykterhetsföreningen Balder*, *bestyrelserna för sommarkolonier för arbetande kvinnor*

102,616: 38

*och för folkskoleelever, Finsk Kvinnoförening, samt Gymnastiklärarin-
norna Lönnberg och Bergroth till särskilda af Stadsfullmäktige utsedde
personer. Dessa nämder och kommitterade, hvilka det ålåg att följa
med värksamheten i vederbörande föreningar och inrättningar, ägde
därpå att jämte eget utlåtande till Fullmäktige insända förenämnda be-
rättelser.*

Helsingfors den 8 maj 1897.

K. V. Bergman.
O. Heikel.

T. J. Boisman.

R. Erenius.
C. E. Holmberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeriaktiebolagets tryckeri, 1897.

Utskottsbetänkande angående resestipendier för stadens folkskolelärare och lärarinnor.

Stadsfullmäktige hafva från Direktionen för stadens folkskolor fått mottaga en den 10 mars innevarande år dagtecknad, sålydande skrifvelse:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

I skrifvelse af den 27 februari innevarande år hade Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening hos folkskoledirektionen anhållit, det ville direktionen hos Herrar Stadsfullmäktige göra framställning om att ett årligt anslag skulle beviljas åt folkskolornas lärarepersonal till stipendier med ändamål att företaga pedagogiska studieresor till utrikes orter, företrädesvis Skandinavien, Danmark och Tyskland. Ansökningarna om dessa stipendier skulle, åtföljda af fullständiga reseplaner, inlämnas till folkskoledirektionen, till hvilken äfven vid afslutad resa berättelse däröfver borde afgifvas. Som önskningsmål uttalades af föreningen, att dessa resestipendier blefve trenne, hvar och ett uppgående till minst sexhundra (600) mark i guld, att i tur åtnjutas af finsk och svensk lärare och lärarinna sålunda, att ett skulle tilldelas lärare vid högre goss-skola, ett lärarinna vid högre flickskola och ett lärarinna vid lägre skola.

Emedan studieresor i utlandet utan tvifvel komme att i hög grad gagna hufvudstadens folkskolelärarepersonal och därigenom medelbart dess folkskolor, då ju sådana resor icke kunna undgå att utöfva ett lifvande och väckande inflytande på undervisningsvärksamheten, beslöt direktionen hos Herrar Stadsfullmäktige på det varmaste förorda den af bestyrelsen för Helsingfors folkskolors lärare- och lärarinneförening gjorda anhållan och får med anslutning till de af föreningen uttalade önskningsmål värdsamt föreslå:

1:o att åt folkskoledirektionen medgifves rätt att framdeles årligen i förslaget till budget för stadens folkskolor få upptaga ett anslag af ettusen åttahundra (1,800) finska mark, hvaraf bildas tre stipendier, hvar och ett om sexhundra (600) mark att i tur åtnjutas af svensk och finsk lärare eller lärarinna med sådan fördelning inom skolorna, att ett stipendium tilldelas lärare vid högre goss-skola, ett lärarinna vid högre flickskola och ett lärarinna vid lägre folkskola, äfvensom

2:o att om möjligt redan under innevarande vår af medel, hvilka därtill kunde användas, tre stipendier, hvar och ett om sexhundra (600) mark skulle för ofvan anfördt ändamål och på därvid utfästa vilkor anslås till ansökning hos folkskoledirektionen.

På folkskoledirektionens vägnar:

F. Gustafsson.

Elis Lagerblad.

Vid sammanträde den 22 sistlidne april uppdrogo Fullmäktige åt under-tecknade att med utlåtande i ärendet inkomma.

Helsingfors stad har iklädt sig betydande uppoffringar för sitt folkskoleväsande. Årets budget upptager sålunda, efter afdrag af statsbidraget, 364,230 mark 60 penni. För att de stora kostnaderna skola motsvaras af liknande framgång i undervisningen är det emellertid icke nog att aflöna ett större eller mindre antal lärare och lärarinnor, utan bör staden se till, att dessa äro sitt kall vuxna samt söka göra det möjligt för dem att vidare utbilda sig. En särdeles stor betydelse skulle utskottet härvidlag tillmäta resor i främmande land. Det måste otvifvelaktigt för folkskollärepersonalen medföra väckelser i många hänseenden att besöka moderna läroanstalter och allmänna läraremöten utomlands, liksom att med egna ögon se kulturlifvet i Europas stora kulturländer, och genom egen iakttagelse skaffa sig uppfattning af de sociala företeelserna därstädes. En folkskolelärare eller lärarinna kan emellertid svårigen af sin lön samla härför nödiga medel och finner utskottet därför det af Folkskoledirektionen väkta förslaget om utgifvande af resestipendier förtjäna allt beaktande. Stadsfullmäktige hafva äfven förut anslagit medel för dylikt ändamål, i det Fullmäktige år 1895 beviljade en summa af 2,100 mark att i poster af 150 mark lämnas såsom resebidrag åt fyra lärare och tio lärarinnor vid stadens folkskolor för besökande af skolmötet i Stockholm under augusti månad sagda år.

Det föreslagna beloppet 600 mark för stipendium finner utskottets majoritet icke för högt tilltaget, men borde i vilkoren för stipendiernas åtnjutande ingå en bestämning, huru lång tid resp. stipendiater äro skyldige att vistas utomlands och håller utskottets majoritet före, att denna tid icke bör understiga sex veckor, resan inberäknad, för att någon verklig nytta däraf skall kunna uppstå. En medlem af utskottet, herr Heimberger, har för sin del ansett, att tiden för utrikesvistelsen icke borde ställas längre än fyra till fem veckor och stipendierna minskas i proportion därtill. I motsats till Folkskoledirektionen finner utskottet det däremot icke nödigt

att ifrågavarande anslag nu redan för all tid uppföres på budgeten, utan kunde det samma till en början fastställas exempelvis för fyra år. Efter förloppet af denna tid, hvarunder erfarenhet vunnits angående gagnet af stipendierna, ägde Folkskoledirektionen inkomma till Fullmäktige med yttrande, huruvida dylika stipendier fortfarande borde utgifvas. Därest tiden medger utdelande af stipendier för detta år, torde det behöfliga beloppet anvisas på Fullmäktiges dispositionsmedel.

Utskottet får förty vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville tillåta Folkskoledirektionen att under fyra års tid i förslaget till budget för stadens folkskolor upptaga ett anslag af 1,800 mark, hvaraf bildas tre stipendier, hvar och ett om 600 mark, att i tur åtnjutas af svensk och finsk lärare eller lärarinna med sådan fördelning inom skolorna, att ett stipendium tilldelas lärare vid högre goss-skola, ett lärarinna vid högre flickskola och ett lärarinna vid lägre folkskola; samt

att för stipendierna skulle gälla följande bestämmingar:

ansökan om stipendium ingifves, åtföljd af fullständig reseplan, till Folkskoledirektionen, till hvilken efter avslutad resa berättelse däröfver jämväl bör afgifvas;

stipendiat bör vistas minst sex veckor utrikes.

Helsingfors, den 16 maj 1897.

O. Engström.

P. Sinebryhoff.

R. Heimberger.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1897.

Utlåtande i fråga om bevarande af utsigten från Observatoriibergen.

DRÄTSELKAMMAREN

i

HELSINGFORS,

den 6 Maj 1897.

N:o 96.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Vid den 4 förlidne Mars skedd behandling af utskottsbetänkandet i fråga om utsigten från Observatoriibergen, hafva Stadsfullmäktige anmodat Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med förslag till sådana inskränkande bestämmingar angående den i stadens byggnadsordning vederbörande gårdsegare medgifna rätt att å sina tomter uppföra hus af ända till 23 meters höjd, att utsigten från nämnda berg blefve erforderligen bevarad.

Drätselkammaren har redan tidigare — uti skrifvelse till Stadsfullmäktige för den 12 December 1895, hvilken finnes åberopad uti förberörda utskottsbetänkande — uttalat sin åsigt rörande den höjdgräns, som enligt Kammarens mening borde fastställas för att tjena till efterföljd vid bebyggandet af de mellan Observatoriibergen och hafvet belägna tomter på det att utsigten från bergen icke skulle hindras. I sådant afseende har Drätselkammaren å ort och ställe fixerat den syftlinie, utöfver hvilken några husdelar å sagda område ej borde få stiga, för att icke blifva för fri utsigt öfver hafvet skymmande. Denna linie tänktes dragen genom en framför midten af astronomiska observatoriibyggnaden vid höjden af ett mansöga, eller 32,25 meter öfver hafvet belägen punkt, samt tangerande högsta punkten af batteriberget i Brunnsparken; och borde, enligt Drätselkammarens åsigt, alla byggnader å förberörda område ligga under ett plan genom denna linie och med liniens lutning mot horisonten, för att ej blifva i något afseende störande för utsigten åt hafvet.

Men för att utsigten från bergen må kunna anses erforderligen bevarad fordras dessutom inskränkande bestämmingar rörande byggnadshöjden å de nordost om bergen belägna magasinsqvarteren. Den lämpligaste höjdgräns härutinnan utgöres, enligt Drätselkammarens tanke, af den räta linie, som lagd genom en invid observatoriitomtens sydöstra hörn fixerad, jemväl 32,25 meter öfver hafvet belägen punkt, tänkes dragen vinkelrätt emot, samt tangerande takkammen å varuskjulet vid Magasinskajen. Utöfver ett plan genom sagda linie (som förlängd når vattenytan

på ett afstånd af ungefär 92 meter från kajen) och genom magasinets takkam borde enligt Kammarens förmenande byggnaderna å nämnda magasinssqvarter ej få sträcka sig ifall utsigten öfver hamnen skall anses bevarad.

Beträffande sedan den viktiga frågan huru stor del af de emellan berget och hafvet liggande qvarteren det vore önskligt att inrycka i det s. k. *utsigtsområdet*, har Drätselkammaren infortrat Byggnadskontorets utlåtande, jemte det Kammararen uppdragit åt Byggnadskontoret att utarbete plan- och profilritningar öfver den af Kammararen ofvan fastslagna höjdbegränsningen. Det infortrade utlåtandet med tvenne ritningar in duplo har Kammararen jemväl fått till dagens sammanträde emottaga; och framgår af Byggnadskontorets skrifvelse, som här jemte de densamma åtföljande ritningarna, närslutes, att Kontoret anser nedannämnda söderom Observatoriibergen belägna tomter böra underkastas den föreslagna inskränkningen i byggnadshöjden, nämligen:

qvarteren N:ris 135 och 136 i sin helhet
 „ N:o 134 förutom tomten N:o 12
 „ N:o 102 „ „ N:o 6
 Tomterna N:ris 4 och 2 i qvarteret N:o 130
 „ „ 1 „ 8 i „ „ 129
 Tomten N:o 6 i qvarteret 100 b Vimban
 „ „ 5 i „ 100 a Ålen.

För sin del anser Drätselkammaren likväl utsigtsområdet böra utöfver hvad Byggnadskontoret föreslagit ytterligare utvidgas. Förutom östra hälften af det statsverket tillhöriga qvarteret N:o 133, hvarest några byggnader ännu icke äro uppförda, borde enligt Kammarens åsigt jemväl tomten N:o 12 i qvarteret N:o 134 och tomten N:o 6 i qvarteret N:o 102 i utsigtsområdet intagas, på det att detsamma gränser såvidt möjligt komme att sammanfalla med gatulinierna. Dessutom har Drätselkammaren, på i utskottsbetänkandet å sid. 18 och 19 anförda skäl ansett den i ofvanstående måtto fastslagna höjdgräns böra tillämpas å *alla tomter i qvarteren Ålen och Vimban*, hvarigenom uppförandet af endast envåningshus mot Observatoriibergen skulle garanteras. Ty för anläggningarna å berget är det af stor betydelse icke blott att den fria utsigten ej hindras, utan äfven, på sätt utskottet framhåller, att åt desamma bevaras ett öppet läge, fritt från ett omedelbart granskap af höga hus — låt vara äfven att synkretsen sedermera stänges af andra aflägsnare byggnader. Den omständighet att några sagda höjdgräns öfverskjutande byggnader å dessa qvarter allaredan uppförts, hvilka sannolikt icke inom en öfverskådlig framtid kunna derifrån aflägsnas, utgör enligt Kammarens mening intet hinder för fastställandet af antydda inskränkning i byggnadshöjden jemväl å dessa tomter. Man tänke sig blott att någon af nämnda byggnader genom våeld förstördes; då skulle vid husets återuppförande de föreslagna bestämningarna beträffande byggnadshöjden lända till efterrättelse.

I enlighet med det ofvan anförda, och då det enligt Kammarens förmenande

icke vore skäligt att än vidare utsträcka det s. k. utsigtsområdet, helst bebyggandet af de vester och sydvest om Observatoriibergeren belägna delarne af staden, på sätt utskottet anmärkt, tillfölje af den ringa nivåskillnaden emellan dem och berget skulle i hög grad försvåras om utsigten åt nämnda håll borde hållas fri, får Drätselkammaren till fullgörande af Stadsfullmäktiges förberörda Kammaren gifna föreskrift, vördsamt föreslå att Fullmäktige ville till Kejsarliga Senaten ingå med underdånig hemställan om fastställelse ej mindre å bifogade ritningar än af ett sådant tillägg till § 43 uti den för staden gällande byggnadsordning af den 3 Maj 1895, att å det af Drätselkammaren ofvan föreslagna område ej finge uppföras byggnader, som till någon del öfversköte den genom ritningarna bestämda höjdgräns, hvarom Byggnadskontoret vid ansökan om fastställelse af ritningar till nybyggnad å sagda område egde i hvarje särskildt fall afgifva närmare utlåtande. Det till förmån för Universitetets Astronomiska observatorium uti sagda § införda stadgande om inskränkning i byggnadshöjden å norra hälften af de inom kvarteren Ålen och Vimban belägna tomterna vid Bergmansgatan borde åter ur § uteslutas, enär sist antydda höjdgräns på alla punkter öfverskjuter den af Kammaren ofvan föreslagna. På grund häraf borde, i stället för nästberörda moment, uti 43 § införas ett moment af följande lydelse:

„Å kvarteren 164 Mösset, 165 Vesslan, 100 a Ålen, 100 b Vimban, 102 Mörten, 134 Rockan, 135 Laken och 136 Bläckfisken äfvensom å tomterna N:ris 2 och 4 i kvarteret 130 Måsen samt N:ris 1 och 8 i kvarteret 129 Löjan och östra hälften af kvarteret 133 Hägern får icke uppföras hus som till någon del öfverskjuter den höjdgräns, hvilken blifvit i sådant afseende särskildt faststald“.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christierson.

John Uggla.
t. f.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR,

Helsingfors

den 6 Maj 1897.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

N:o 37.

Af Kammarerna affordrad uppgift öfver söder och nordost om Observatoriibergen belägna tomter, hvilka i och för bevarandet af utsigten från Observatoriibergen böra underkastas inskränkningar beträffande byggnadshöjden, får Kontoret föreslå att följande tomter måtte underkastas inskränkning i den enligt byggnadsordningen tillåtna byggnadshöjden.

Söder om Observatoriibergen:

Kvarteren N:ris 135 och 136 i sin helhet,

Kvarteret N:o 134 förutom tomten N:o 12,

” N:o 102 ” ” N:o 6,

Tomterna N:ris 4 och 2 i kvarteret N:o 130,

” N:ris 1 ” 8 i ” N:o 129,

Tomten N:o 6 i kvarteret 100 b Vimban,

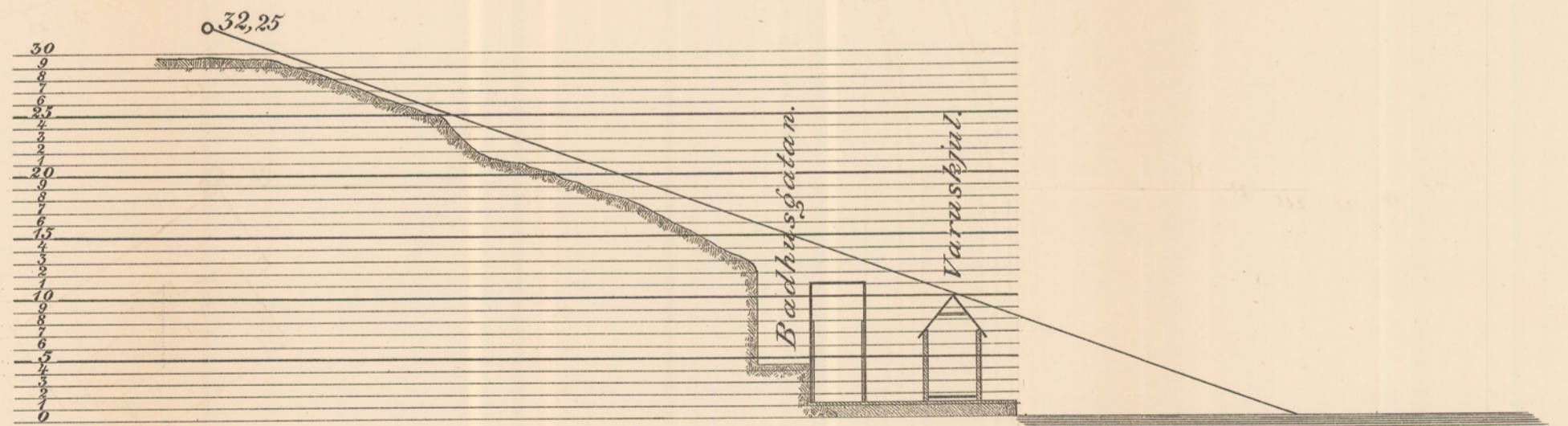
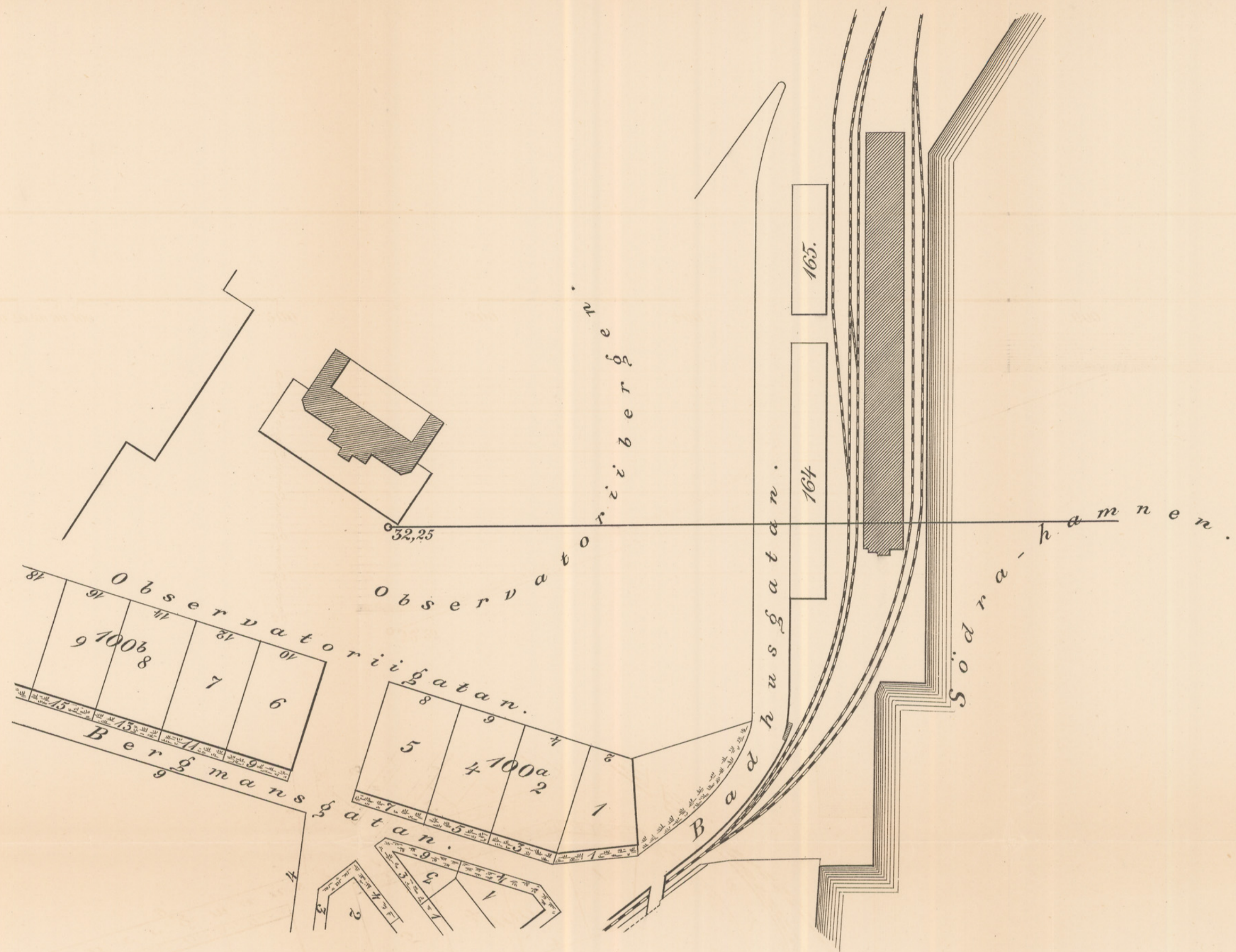
” N:o 5 i ” 100 a Ålen.

Nordost om Observatoriibergen:

Magasinskvarteren N:ris 164 och 165.

Remisshandlingarna återgå härjemte.

Herman Norrmén.

10 0 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100

200

300

400

500

600

700 Meter.

Utskottsbetänkande angående inrättande af folkskolor i Hermanstad och Majstad.

Sedan Stenhuggaren P. J. Svensson jämte särskilda andra personer hos Stadsfullmäktige anhållit om bidrag af Helsingfors stad för underhåll af en tillärdnad folkskola och för en af sökandene inrättad aftonskola, belägna inom Hermanstad och Majstad områden å Gumtäkt staden underlydande allodialsäteri i Helsinges socken, hade Fullmäktige vid den 20 oktober 1896 af ärendet skedd behandling beviljat ett årligt anslag af 400 mark för berörda aftonskolas underhåll samt förklarar Helsingfors stad villig att med årliga bidrag understödja folksko-leundervisning i Hermanstad och Majstad, hvarjämte Stadsfullmäktige, innan vidare i saken tillgjordes, beslutit anmoda Drättselkammaren ej mindre att träda i förbindelse med sökandene för införskaffande af utredning efter hvilken plan och i hvilken utsträckning de af dem afsedda folkskolorna i trakten skulle inrättas, än ock att hos Helsinges kommun anhålla det staden finge för Gumtäkts vidkommande bilda ett särskildt folkskoledistrikt, hvarjämte hos kommunen skulle göra framställning att staden såsom ägare af nämnda lägenhet blefve befriad från atts för denna lägenhet deltaga i kostnaderna för underhållet af öfriga inom sagda kommun inrättade folkskolor.

Såsom svar på en i anledning här af Drättselkammaren hos kommunalnämnden i Helsinges socken gjord förfrågan meddelades Kammaren, att Helsinges kommun vid stämma den 15 december 1896 beslutit, att femte skoldistriktet i Helsinges, omfattande Gumtäkt, (och Forsby), skulle få bilda ett särskildt skoldistrikt för sig, utan skyldighet att bidraga till underhållet af kommunens folkskolor, men äfven utan rätt att fordra något bidrag till femte distriktets folkskolor från Helsinges kommuns sida.

Vidkommande den plan, enligt hvilken den tilltänkta folkskolan skulle inrättas, upplyste sökandene uti en till Drättselkammaren stäld skrift, att afsikten vore att såvidt möjligt anordna undervisningen i närmaste öfverensstämmelse med bestämmelserna för Helsingfors stads lägre folkskolor, hvarjämte sökandene förklarade sig villige att eventuellt inrätta en lägre svenskspråkig folkskola i fullständig öfverensstämmelse med det för Helsingfors stad gällande reglemente, uti hvilken händelse sökandene anhöllo om bidragets höjande till 2,000 mark samt

att staden ville af sitt inventariiförråd låna de för skolans behof nödiga inventarierna.

Med förmälan härom föreslog Drätselkammaren uti skrifvelse af den 25 sistlidne februari (tr. h. N:o 13) att, för den händelse Stadsfullmäktige vidhölle sitt tidigare beslut att staden framdeles bör ombesörja och bekosta all för Gumtäkts skoldistrikt behöflig folkskoleundervisning, tvänne högre folkskolor, en med svenskt och en med finskt undervisningsspråk, borde inrättas i distriktet. För egen del ansåg Kammaren dock skolförhållandena i distriktet lämpligast ordnas sålunda, att Helsinge kommun uppställer och underhåller nödiga folkskolor därstädes mot att staden gratis afstår tomtplats för de blifvande skolhusen samt därutöfver lämnar ett årligt bidrag, förslagsvis till ett belopp af 500 mark, till skolornas underhåll.

Vid sammanträde den 22 sistlidne april uppdrogo Fullmäktige åt under-tecknade att inkomma med utlåtande rörande frågan om ordnandet af folkskoleväsendet å Gumtåkt staden underlydande egendom.

Enär befolkningen i Hermanstad och Majstad till största delen utgöres af en i afseende å sina bostadsförhållanden mycket rörlig arbetarebefolkning, har det icke för utskottet varit möjligt att erhålla tillförlitlig utredning om antalet barn i skolåldern inom ifrågavarande område. Uti den af Stenhuggaren Svensson m. fl. (i maj 1896) till Stadsfullmäktige ingifna ansökan om understöd uppgifves detta antal till c:a 170, enligt meddelanden från annat håll skulle det vara betydligt större.

Hvad de nuvarande skolförhållandena i Hermanstad och Majstad beträffar, så uppehållas för närvarande därstädes af enskilde, för saken nitälskande personer, med jämväl af Stadsfullmäktige beviljadt understöd, en söndagsskola, en aftonskola samt en småskola, hvilka alla äro välbesökta. För erhållande af undervisning i högre folkskola äro distriktets barn hänvisade till stadens folkskolor, där de enligt Stadsfullmäktiges beslut äro befriade från erläggande af skolafgifter, och torde enligt sökandenes uppgift för närvarande c:a 90 barn från Gumtåkt begagna sig däraf.

Vid kommunalstämma den 4 februari 1895 beslöt Helsinge kommun att för uppförande af ett folkskolehus i Gumtäkts distrikt, omfattande jämväl Forsby staden underlydande hemman, anslå en summa af 5,000 mark, hvarjämte distriktet af kommunen tillerkändes ett årligt bidrag af 500 mark för skolans underhåll. Ytterligare bidrag till en blifvande högre folkskola i Gumtäkts distrikt hafva utlofvats: af Sörnäs Aktie Bryggeri med 300 mark per år samt, i händelse de skolpliktiga barnens antal inom etablissementet ökades, ett relativt större anslag och

af Arabia Aktiefabrik med 500 mark per år, hvarjämte bolaget förklarar sig vilja taga frågan under förnyad ompröfning, därest ytterligare bidrag erfordrades för uppförandet af skolhus. Några åtgärder för inrättandet af den beslutna skolan hafva icke ännu vidtagits, hvarför utskottet finner det vara tid, att staden i sin egenskap af ägare till Gumtäkt upptager till afgörande frågan om ordnandet af skolförhållandena därstädes.

Den enklaste och för staden i ekonomiskt afseende förmånligaste utvägen, som jämväl förordats af Drätselkammaren, synes utan tvifvel vara, att staden för sin del icke skulle skrida till inrättandet af några skolor i Hermanstad och Majstad utan öfverlämnade det åt Helsinge kommun samt, på sätt staden såsom ägare af Mejlans och Greijus hemman för närvarande gör beträffande skolan i Lillhoplaks by, endast genom ett årligt bidrag understödjer de skolor kommunen därstädes komme att inrätta. Enär det emellertid icke torde kunna förutsättas, att utan stadens mellankomst Helsinge kommun snarligen komme att skrida till uppförandet af det beslutna folkskolehuset i Gumtäkts distrikt, tyckes skäl förekomma, att staden skulle för ärendets påskyndande vidtaga nödig åtgärd i omfördäldt syfte och förbinda sig att låta uppföra erforderligt folkskolehus i distriktet med de medel, som för ändamålet anslagits af Helsinge kommun, samt till den del detta anslag icke vore tillräckligt, tillskjuta kostnaderna för skolhusets iståndsättande samt därutöfver lämna ett årligt bidrag, förslagsvis till ett belopp af 800 mark, till skolornas underhåll.

Med afseende å språkförhållandena uti ifrågavarande bostadskomplex synes det vara nödigt, att såväl en svensk- som en finskspråkig högre folkskola därstädes komme till stånd, — hvarvid skolhuset möjligen kunde uppföras i tvänne våningar, den ena afsedd för den svenska och den andra för den finska skolan, — med det antal rum, som uti folkskoleförordningen finnes föreskrifvet. Kostnaden för ett dylikt folkskolehus har af sakkunnig person beräknats uppgå till 14,000 å 15,000 mark. I betraktande af det stora antal inom distriktet befintliga barn i skolåldern, hvilka tillhöra vaktbetjäningen vid Sörnäs tukthus, torde det äfven kunna förutsättas, att statsvärdet icke skall underlåta att efter därom gjord framställning bidraga såväl till uppförandet af skolbyggnaden som det årliga underhållet af skolorna.

Såsom lämplig och centralt belägen plats för ifrågakommande skolhus hafva tomterna N:ris 3 och 4 af 1:sta kvarteret i Majstad, utvidgadt med ett 35 å 40 m bredt område af en Gumtäkt underlydande beteshage tidigare blifvit framhållna. Väl har inom utskottet föreslagits, att några högre folkskolor icke skulle inrättas i Majstad eller Hermanstad utan att i stället å Backas staden underlydande jordområde skulle för en beräknad kostnad af c:a 15,000 mark uppföras ett skolhus, innehållande fyra klassrum, afsedda för såväl högre som lägre folkskolor. Utskottet har dock icke kunnat förena sig härom, enär det vore med billighet öfverensstämmande att ett skoldistrikt af den utsträckning och med den

talrika befolkning som ifrågavarande skulle, såvidt möjligt, erhålla de för distriktet nödiga skolorna förlagda inom detsamma. Därest de högre folkskolorna skulle uppföras på Backas, ställer sig ock kalkylen ifråga om de årliga underhållskostnaderna därför betydligt ofördelaktigare. Statsbidraget för aflönande af lärare, utgörande 800 mark, resp. 600 mark per år för hvardera skolan, bortföle och skulle staden i stället af statsvärdet ersättas endast med en fjärdedel af de årliga underhållskostnaderna för skolorna. Både Sörnäs Aktiebryggeri och Arabia Aktiefabrik hafva utlofvat sina bidrag för en skola inom Guntäkts distrikt och torde det vara ovisst, om de finna anledning till dylika uppoffringar, därest skolorna förläggas på stadens mark. Någon svårighet kan inrättandet af skolorna i Majstad icke håller bereda vid en framtida inkorporering med staden af Guntäkt och Forsby lägenheter, då dessa skolor med lätthet böra kunna lämpas efter de då inträdande nya förhållandena.

På sätt Drätselkammaren framhållit beträffande ett af stadens folkskole-direktion i ärendet afgifvet förslag därom, att de ifrågasatta skolorna i Guntäkts distrikt skulle ställas under bemälda direktions tillsyn, torde en slik anordning ej vara med gällande författningar öfverensstämmande, sålänge Guntäkt säteri icke är afhyst under Helsingfors stad, utan borde sådan tillsyn själf-fallet ankomma å inspektorn för folkskolorna på landet jämte det en särskild direktion för berörda skolor vore behöflig.

Hvad sedan angår den af sökandena gjorda framställningen om inrättande af lägre folkskolor å Guntäkt, så medgifver, såsom Drätselkammaren jämväl påpekat, gällande folkskoleförordning beviljandet af bidrag ur allmänna medel endast för högre folkskolor, men förutsätter alldeles icke tillvaran af lägre folkskolor på landet. Vid sådant förhållande och då något statsbidrag ej håller vore att påräkna för dessa lägre folkskolor, kunde det ifrågasättas, huruvida staden för närvarande borde skrida till dylika skolers inrättande inom oftanämnda distrikt, så mycket mera som lägre folkskolor finnas å jordområdet Ås, beläget i närheten till nu ifrågavarande bostadskomplex, utan endast såsom härintills bevilja understöd åt personer, som vore villiga att uppställa s. k. afton- eller andra skolor för barn, hvilka icke kunna vinna inträde i stadens folkskolor.

För den händelse att Stadsfullmäktige emellertid funne särskilda lägre folkskolor påkallade för de barn, som finnas å Guntäkt och Forsby lägenheter, för att sålunda minska tillströmningen till stadens folkskolor samt för att förkorta den under regnig och kall väderlek svåra vandringen till skolan för de små, ofta illa klädda och födda barnen, kunde dylika skolor inrättas å Backas jordområde invid Hermanstad I. I följd af ett utaf Stadsfullmäktige den 10 november 1896 uti arrendekontraktet med arrendatorn af lägenheten Stenhuggaren P. J. Svensson, gjordt förbehåll torde svårighet icke håller möta att utan nämvärd kostnad å lämpligt ställe därstädes erhålla plats för skolan. På anhållan af utskottet har Arkitekten W. Aspelin uppgjordt planteckning för ett skolhus i en

våning, innefattande tvänne skolsalar, ett lärarorum och ett rum för skolmaterialier, och hafva kostnaderna för skolhuset beräknats till 8,000 å 9,000 mark. Uti skolan, som skulle underlyda stadens folkskoledirektion, borde undervisning, på sätt för stadens folkskolor finnes föreskrifvet, i fall af behof meddelas på svenska och finska språken. Då skolan uppfördes på stadens mark blefve staden af statsvärdet ersatt med en fjärdedel af underhållskostnaderna därför.

På grund af det anförda får utskottet förty vördsamt föreslå, att Stadsfullmäktige, med afböjande af den utaf Stenhuggaren Svensson m. fl. gjorda ansökan om bidrag för en tillärnad lägre folkskola inom Hermanstad och Majstad områden, ville besluta:

att staden skulle förbinda sig att låta i Gumtäkts distrikt uppföra erforderligt folkskolehus, inrymmande lokaler för en högre svensk- och en högre finskspråkig folkskola, med de medel, som för ändamålet anslagits af Helsinge kommun samt till den del detta anslag icke vore tillräckligt tillskjuta kostnaderna för skolhusets iståndsättande samt därutöver lämna ett årligt bidrag, förslagsvis 800 mark, till skolornas underhåll;

att åt Drätselkammaren uppdraga att, med afseende å det stora antal inom distriktet befintliga barn, hvilka tillhöra vaktbetjäningen vid Sörnäs tukthus, söka i sinom tid af statsvärdet utvärka lämpligt bidrag till uppförandet af skolhuset och underhållet af skolorna, äfvensom att vidtaga öfriga nödiga åtgärder; samt

att fortfarande bevilja understöd åt därtill lämpliga personer för uppehållande inom distriktet af s. k. afton- och småskolor.

För den händelse att Stadsfullmäktige funne särskilda lägre folkskolor påkallade för de barn, som finnas å Gumtäkt och Forsby lägenheter torde Stadsfullmäktige vilja besluta:

att inrätta en lägre svensk- och finskspråkig folkskola å Backas under staden afhysta jordområde samt att låta för ändamålet därstädes uppföra ett skolhus; äfvensom

att åt Drätselkammaren öfverlämna att i samråd med Folkskoledirektionen vidtaga i anledning häraf påkallade åtgärder.

En reservation medföljer.

Helsingfors den 22 maj 1897.

Oskar Heikel.

Carl Nummelin.

M. Holmberg.

Reservation.

Alt sedan folkskolor i Helsingfors inrättades, hafva uti dessa skolor barn från trakten omkring Gammelstaden åtnjutit undervisning, och under årens lopp har antalet af sådana barn altjämt varit i stigande. För några år sedan inrättade dåvarande ägaren af Gumtäkt på denna egendoms område en folkskola, hvilken han dock endast en kortare tid upprätthöll; och denna skola förmådde under sin tillvaro på långt när icke upptaga traktens barn, hvilka fortfarande till största delen besökte stadens folkskolor. — Om ock en högre folkskola enligt föreskrifter gällande för landsbygden inrättas på Gumtäkts mark, kommer ändock en stor del af barnen att besöka stadens folkskola, enär befolkningen därstädes anser, att eleverna erhålla större kunskapsförråd i hufvudstadens folkskolor. — Helsing kommun som sådan har således aldrig vidtagit någon åtgärd för beredande af skolundervisning åt barnen i Gammelstadstrakten. Och sedan staden numera är ägare af Gumtäkt, är det föga troligt, att Helsing kommun mera än förr godvilligt skall bidra till inrättande och underhåll af skolor i nämnda trakt, isynnerhet som sagde socken de sista tiderna ansträngt sig mycket för utvidgande af sin folkskoleundervisning. Enskilda byar bilda numera inom socknen folkskoldistrikt, som ensamma bekosta sina skolors underhåll. Sannolikt är icke heller, att de myndigheter, guvernören och senaten, till hvilkas afgörande frågan om Helsing sockens möjliga skyldigkännande att upprätta skolor i Hermanstad och Majstad kommer att hänskjutas, skola i första rycket ålägga socknen några förpliktelser i detta hänseende, då känt är, hvad socknen för sitt folkskoleväsende den sista tiden gjort. Och innan en tvist mellan Helsingfors stad och Helsing socken, angående den enes eller den andres skyldighet att sörja för folkundervisningen i de två nämnda förstäderna till Helsingfors, slutligen hinner afgöras, har sannolikt Gumtäkt blifvit helt och hållet med Helsingfors förenadt; och under tiden för denna tvist skall väl Helsingfors icke låta barnen från Gumtäkt blifva utan skolgång, lika litet som staden hittils förvägrat något barn från nämnda trakt att besöka stadens folkskolor.

Beträffande åter påståendet, att det vore en oegentlighet att lämna stadens folkskoleledning i uppdrag att öfvervaka folkskolorna i Hermanstad och Majstad, sålänge dessa orter höra till Helsing socken, så torde ett sådant uppdrag vara lika litet oegentligt, som när en egendomsinnehafvare, hvilken på sitt gods inrättat en folkskola, utser hvem han vill att dirigera skolans värksamhet. Att distriktsinspektorn äger utöfva tillsyn öfver skolorna i Hermanstad och Majstad, sålänge de förblifva landsskolor, kan väl icke i något afseende skada. Stadens folkskolor stå öppna för alla, hvilka intressera sig för deras arbete. Och någon divergens i åsikter mellan berörda inspektor och folkskoleledningen angående beskaffenheten af skolornas värksamhet och riktning kan svårligen befaras.

Beträffande frågans ekonomiska sida ställa sig kalkylerna sålunda:

Fullt tillförlitliga siffror angående elevantalet ha icke stått utskottet till buds, men personer hörande till den s. k. „skolkomitén“ på ifrågavarande näjd ha uppgifvit antalet i skolåldern varande barn till omkring 300. Af dessa 300 besöka omkring 100 stadens folkskolor. För de öfriga 200 barnen behöfvas således inrättas 5 nya klasser, af hvilka 3 böra anses blifva *lägre-* och 2 *högre* folkskolor.

För att bereda rum för dessa nya klasser vore det fördelaktigast i ekonomiskt hänseende, om en skolbyggnad uppfördes i två våningar och med två klassrum i hvardera våningen. Med den i stadens folkskolor vanliga dubbelläsningen blefve på detta sätt i nämnda lokal rum för 8 klasser. Rumbehovvet vore således tillfredsstäldt för åtskilliga år framåt för en byggnadskostnad af ungefär 15,000 mk (enligt byggmästar A. N. Nybergs beräkning).

De årliga kostnaderna för lärarepersonalens aflöning blifva enligt nu gällande aflöningsstat:

för 3 <i>lägre</i> folkskolor å 1,400 mk	Fmk 4,200: —
„ 1 <i>högre</i> flickklass	„ 1,700: —
och „ 1 <i>högre</i> gossklass	„ 2,000: —

eller tillhopa Fmk 7,900:—. Däraf afgå 800 mk, utgörande Arabia fabriks och Sörnäs bryggeris utlofvade årliga bidrag till en folkskolas å orten underhåll, samt statsbidraget 1,975 mk eller tillsammans Fmk 2,775:— hvarför stadens årliga aflöningsbidrag skulle belöpa sig till Fmk 5,125:—.

Lämpligaste platsen för skolan är onekligen trakten omkring den s. k. stadsporten. Den är ovedersägligen belägen „midt i byn“ och skulle säkert komma att tillfredsställa allas önsknningar.

I händelse Stadsfullmäktige besluta sig för öfvertagande af folkskolväsendet i *Hermanstad* och *Majstad*, så vore det högeligen önskvärdt att redan från hösten 1897 några provisoriska åtgärder för tillgodoseende af folkundervisningen därstädes blefve vidtagna; och till största fromma för saken vore det helt säkert, om dessa åtgärder öfverlämnades åt stadens folkskoledirektion.

Då undertecknad icke kunnat förena sig om utskottets förslag, har han ansett sig böra om denna sin skiljaktiga mening reservationsvis hos Stadsfullmäktige anmäla och får förty vördsamt föreslå:

a) att Fullmäktige ville besluta, att staden helt och hållet öfvertager folkskoleväsendet i *Hermanstad* och *Majstad*;

b) att Fullmäktige ville på det s. k. *Backas* hemman nära stadsporten låta uppföra en skollokal i två våningar och med två klassrum i hvarje våning;

c) att Fullmäktige ville förordna om provisoriska åtgärders vidtagande för folkskolundervisningens befrämjande i nämnda trakter redan från hösten 1897; samt

d) att Fullmäktige ville öfverlämna dessa provisoriska åtgärders värkställande åt stadens folkskoledirektion och inspektor.

Helsingfors, den 22 maj 1897.

M. Holmberg.

Bilaga I.

Utdrag ur protokollet fördt vid Helsinges sockens extra kommunalstämma den 4 februari 1895.

§ 3.

Upptogs till behandling frågan om inrättandet af en högre folkskola å Guntäckt och beslöts

att af Helsinges kommuns utlåningsfond gifva 5,000 (femtusen) mark för uppförandet af skolan; — — — — —

att kommunen ur Skolfonden ger ett årligt bidrag af 500 (femhundra) mark till skolan;

att distriktet själf äger bestämma platsen för skolan;

att i händelse undervisningen i skolan kommer att ske å de båda inhemska språken parallela afdelningar inrättas eller ock, att en särskild svensk och finsk skola uppföras; — — — — —

På kommunalstämmans vägnar:

G. V. von Essen.

Utdragets riktighet intygar: Helsinges den 10 oktober 1896.

G. V. von Essen.

*Bilaga II.**Afskrift.*

Sörnäs Aktie Bryggeri.

Helsingfors & Sörnäs, den 12 Jan. 1895.

H. Herr W. von Essen.
Malm.

För åstadkommande af en högre folkskola i Helsing socken äro vi villiga bidraga med finska mark trehundra (300) per år, samt, i händelse de skolpliktiga barnens antal inom vårt etablissement skulle förökas, en i förhållande därtill jemförlig tillskottssumma.

Högaktningsfullt
p. p. Sörnäs Aktie Bryggeri.
E. W. Lindevald.

*Bilaga III.**Afskrift.*

Arabia Aktiefabrik.
Telegrafadress:
Arabia Helsingfors.

Helsingfors den 8 Febr. 1895.

Ordföranden i Helsing sockens kommunalstämma Välborne Herr V. v. Essen.

Malmbygård.
Helsinge.

Härmed förklara vi oss villiga att till underhåll af en högre folkskola i Gumtäkts distriktet lämna ett årligt bidrag af finska mark femhundra (500).

Skulle för uppförande af skolhus ytterligare bidrag behövas, vilja vi framdeles taga en sådan fråga under ompröfning.

Med sann högaktning
Arabia Aktiefabrik.
Gustaf Herlitz.

Att härföljande afskrifter, till hvilka originalen förvaras i Helsinge kommuns arkiv, äro lika lydande med originala brefven, som äfven blifvit upplästa vid kommunalstämma, intygar undertecknad. Helsinge den 10 oktober 1896.

G. V. von Essen.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige

från komitén för afgifvande af yttrande och förslag i särskilda den lägre arbetareklassen rörande frågor.

Vid Stadsfullmäktiges sammanträde den 9 mars 1896 föredrogs följande motion:

„Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Af utgiftstitlarna i stadens budget har ingen annan vuxit i så stark progression, som IX titeln, Undervisningsväsendet. Enligt bokslutet för år 1886 uppgingo utgifterna under denna titel till Fmk 251,605:96, och i budgeten för 1896 har för samma ändamål upptagits Fmk 530,929:09; således mer än 100 procents ökning under en tidrymd af tio å. Det är, af lätt insedda skäl, förnämligast folkskoleväsendet, som kräft en oafbruten stegring af anslagen. För år 1896 uppgår anslaget till folkskolorna till Fmk 460,207:07 eller inemot 87 % af titelns totalsumma. Af de öfriga posterna under denna titel afse jämväl anslagen för folkbiblioteken och läsesalarna, sammanlagdt Fmk 31,150, att tillgodose folkbildningens sak. Hit kunna vidare hänföras anslagen till handtverksskolorna Fmk 22,147. De återstående posterna, nämligen bidragen till navigationsskolan, realskolan, handelsinstitutet och skolan för andesvaga barn, tillsammans Fmk 17,425, falla däremot utom ramen för åtgärderna till folkbildningens höjande.

Då dessutom, utanför den egentliga budgeten, af utskänknings- och utmüneringsaktiebolagens vinstmedel årliga anslag beviljats dels till undervisningskurser för arbetare, föranstaltade af Arbetareföreningen och föreningen Arbetets vänner, dels till understödande af populära konserter och teaterföreställningar, torde det rättvisligen böra erkännas att stadens fullmäktige med intresse omfattat folkupplysningens sak på denna ort och stält jämförelsevis betydliga medel till dess förfogande.

Framställes nu den frågan, hvilka frukter våra folkskolors arbete och öfriga ofvan antydda åtgärder burit, så lär derpå obetingadt kunna svaras, att det mått af hyfsning och själsodling, som vanligen afses med uttrycket folkbildning,

efterhand vunnit insteg i allt större kretsar af kroppsarbetarnes klass. Hvarje äldre medlem af detta samhälle, som under årtionden vistats här och iakttagit företeelserna inom det sociala lifvet härstädes, sådant det är inom de samhällslager, som icke höra till den i högre mening bildade klassen, skall kunna bekräfta denna utsago. Och annorlunda bör det ej heller vara, då ju tusende och åter tusende af detta samhälles barn fått åtnjuta undervisning i folkskolorna samt bildande läsning och bildande nöjen stått äfven menige man till buds, och då ökad tillfälle till yrkesundervisning erbjudits jämte det föreningslifvet verkat höjande på arbetarnes medborgerliga anda och sedliga hållning.

Oaktadt dessa glädjande framsteg råda dock inom vår stad äfven sådana förhållanden, som teckna sig likt mörka skuggor mot de ljusa sidorna i vårt samhällslif. Det är på dessa förhållanden vi nu anhålla att få länka Herrar Stadsfullmäktiges välvilliga uppmärksamhet.

Om Helsingfors vore en kommun, hvars befolkning endast i ringa grad tillöktes genom inflyttande från andra orter, skulle säkerligen resultatet af våra folkskolors snart trettioåriga arbete gestalta sig så, att råa och ohyfsade individer på denna ort vore ett försvinnande fåtal. Men tillväxten i stadens befolkning sker, såsom känt, till öfvervägande del genom inflyttning. Och en stor del, kanske största delen, af dem som strömma hit från andra kommuner, utgöres af kroppsarbetare utan skolbildning och utan yrkesbildning. De söka här sin utkomst vid hvarjehanda utarbeten eller såsom drängar hos formän, åkare, m. m. En mängd af dem kvarstannar här för alltid, andra blott för en tid. Möjligheten till utkomst är underkastad många vexlingar, men äfven då den tryter, är det frestande att dröja kvar i hufvudstaden under afvaktan på bättre arbetsförtjänst. Att stadens fasta arbetarekår, äfven yrkesarbetarnes led, vunnit mången god förstärkning ur de inflyttades skaror, bör icke bestridas. Men lika obestridligt är att antalet individer, som sakna sedlig och intellektuel hyfsning, är mycket stort. Dessa personer hafva naturligtvis ringa motståndskraft mot de frestelser af sämre slag som möta dem härstädes. Det kan gå dem väl, om de råka under duglig, omtänksam arbetsgifvares ledning eller eljes något förädlande inflytande tillfälligtvis gör sig gällande på deras väg. Men många äro beklagligtvis de, som hemfalla åt dryckenskap och annan osedlighet, med dess påföljder elände eller brott. Polisens annaler kunde lemna rikligt stoff till teckningar om dylika sorgliga lefnadsöden. Vid stadens vackra hamnar är hvarje främling i tillfälle att i hamnbusarnas skaror betrakta typer af dessa samhällsmedlemmar, som äro stadda på vägen utför. I dunklet af stadens utkanter råder ofta en hjärtskärande nöd hos familjerna till sådana arbetare, som vandrat hit på arbetsförtjänst, men sedan hängifvit sig åt odågens lefverne.

Kommunens myndigheter åsidosätta icke några lagliga skyldigheter genom att underlåta vidtagandet af åtgärder, som speciellt afsåge att bereda moraliskt stöd och förädlande undervisning åt arbetare, hvilka från andra orter hitkomma. Det

åligger kommunen att inrätta folkskolor i sådan utsträckning att alla barn från 8 till och med 14 års ålder kunna erhålla undervisning. Detta åliggande har af Helsingfors stad rundligen fullgjorts; dess folkskolor emottaga äfven barn till härvarande personer från andra kommuner. Men om personer, som lemnat skolåldern bakom sig, flytta hit, tillhör det ej denna kommun att undersöka huruvida de genomgått folkskola och bereda dem undervisning därest de saknat sådan. Ej heller står det inom de kommunala myndigheternas makt att tvinga dem till undervisnings emottagande.

Myndig mans rätt att söka sig arbetsförtjänst å den ort han för godt finner, är genom landets lagar tryggad. Likaså är han i sitt öfriga görande och låtande oberoende af allt förmyndarmässigt ingripande från myndigheternas sida, så länge han ej kränker lag eller andras rätt. Dessa sunda och ädla grundsatser i vår lagstiftning lärer ej någon tänkande medborgare vilja antasta.

Men om man ser att talrika samhällsmedlemmar, af hopp om arbetsförtjänst dragna till en för dem främmande ort, till följd af försummad uppfostran, dåligt sällskap och farliga frestelser, äro utsatta för att lida moraliskt skeppsbrott jämte det de å sin sida utöfva en skadlig inverkan på de sociala förhållanden i hvilka de röra sig, — har man ej då en behjärtansvärd anledning att utgrunda huruvida några medel och utvägar förefunnes till att, utan att träda de nyss anförda grundsatserna för när, motarbeta det påpekade onda?

Härpå kan svaras, att sådant tillhör filantropins omsorg, icke kommunens. Detta svar eger visserligen sitt berättigande. Och i själfva verket har filantropin på vår ort ingalunda förhållit sig passiv gentemot de vådor vi här berört. Särskildt erkännande förtjäna i detta hänseende nykterhetsföreningarna. Men om deras sträfvande att värja svaga karaktärer mot dryckenskapens faror ej verkat i önskvärd utsträckning, så torde detta bero, bland annat, derpå, att för karaktärens stärkande äfven mera positiva inflytanden äro af nöden. Föreningar, som i största möjliga utsträckning skulle verka för meddelandet af ändamålsenlig undervisning, väckande af ambitionen samt stärkande af arbetshågen och ordningssinnet inom den samhällsklass, hvarom här är fråga, vore, så synes det oss, här af behovet påkallade. Sådana föreningar behöfva dock stöd, åtminstone i finansielt afseende, af kommunen. Undervisningskurser kunna ej inrättas utan bekostande af lärare och lokaler. Att förmå de talrika arbetare, som här afses, till besökande af dessa kurser, torde ej blifva möjligt, om man ej först lyckas vinna dem för inskrifning i fast organiserade föreningar. Härtill åter torde erfordras permanenta arbetsbyråer, handhafda med den insigt, att byggmästare, entreprenörer, fartygsspeditörer och andra, som behöfva utarbetare, kunna förbinda sig att vid antagandet af arbetare gifva företräde åt dem, som äro försedda med rekommendationskort af sagda byråer. Dessa kunna därför ej undvara en aflönad personal för den möda, som erfordras för att sammanhålla och lära känna medlemmarne i utarbetareföreningarna, vare sig då att desamma äro flera själfständigt bestående eller utgöra

afdelningar af ett gemensamt helt, ordnade antingen efter stadsdelar eller efter olika slag af utarbeten.

Stadsfullmäktige kunna ej dekretera uppkomsten af sådana föreningar. Men om från Stadsfullmäktiges sida initiativ tages till en noggrann undersökning af de ifrågavarande missförhållandena och ett sorgfälligt öfvervägande af de medel som kunde till deras bekämpande anlitas, samt om, efter det denna utredning kommit till stånd, från kommunens sida erbjudes erforderliga anslag till lokaler och förvaltning, skall det sannolikt icke saknas medborgare som, af nitalskan för det allmänna bästa, äro villiga att under inseende af förtroendemän, som Stadsfullmäktige dertill utsett, bilda och leda föreningar för ofvan nämnda syften.

Vår framställning går således närmast ut därpå att Herrar Stadsfullmäktige måtte för åstadkommande af utredning och uppgörande af förslag angående omförmälda angelägenhet nedsätta en särskild komité.

Vi finna oss dock manade att här beröra äfven ett annat ämne, beslägtadt med det ofvan behandlade, men ännu mer än detta förtjänt att från kommunens sida beaktas.

Af de växande gossar, som afslutat sin folkskolekurs, torde endast en mindre del omedelbart vinna anställning såsom lärlingar i handtverk och fabriker eller annan regelbunden sysselsättning, som leder dem in på arbetsamhetens ordnade väg. Ännu färre torde de vara, hvilkas föräldrar hafva råd och omtanke att för dem bekosta fortsatt undervisning af tekniskt eller annat slag tills de kunna med framgång inträda i yrkesarbetarnes led, — en undervisning hvartill dessutom ej obegränsadt tillfälle står till buds.

En stor del af dessa gossar äro efter utträdet från skolan i saknad af den ledning och uppfostran de vid denna ålder så väl skulld behöfva. Hemmet är fattigt, den stora pojken bör bidraga till anskaffande af dagligt bröd åtminstone åt sig själf. Han ströfvar omkring på gator och torg, förtjänar nu och då en slant såsom bärare eller springpojke, men någon utbildning till duglig arbetare vinner han sålunda ej. Upprätthållas hans bättre anlag ej genom andan i hemmet, så inhemtar han genom gatulifvet oseder och vanart och råkar på förfallets väg i stället för att blifva en dugande man.

Äfven här föreligger alltså en betydelsefull uppgift för filantropin. Men då här är fråga om det uppväxande släktets daning, påkallar denna angelägenhet ännu mer än den först behandlade ett allvarligt uppmärksammande från kommunens sida. Folkskoleväsendets förtjänstfulla organisation enligt 1866 års författning bör ej anses för ett så fullkomligt verk att några tillägg eller förbättringar deri aldrig vore af nöden. Behöfligheten af en vidare utveckling har redan blifvit erkänd vid de senaste landtdagarna. I olika delar af landet hafva, förutom folkhögskolorna, inrättats jämväl fortsättningskurser till folkskolan af anspråkslösare slag, delvis i företrädesvis praktiskt syfte. Fortsättningskolor, om ock i

mindre omfattning, hafva kommit till stånd jämväl i Helsingfors, under ledning af folkskollärare och lärarinnor, med anslag på stadens budget. De kurser, som af Arbetareföreningen och Arbetets vänner blifvit anordnade härstädes med bidrag af kommunens medel, äro, äfven de, ett uttryck af behovet att komplettera det allmänna folkskoleväsendet.

Om ock sålunda på vår ort redan något blifvit tillgjordt för att tillförsäkra folkskolans arbete större och säkrare verkningar, måste vi dock anse att här förefinnes ett stort och trängande behof af ytterligare åtgärder, som vore egnade att till nyttiga samhällsmedlemmar dana de gossar, hvilka efter utträdet ur folkskolan icke strax blifva antagna till lärlingar i industrin eller erhålla annan fast anställning. Problemet är svårt att lösa, och vi tilltro oss ej att framställa något bestämdt förslag i saken. Endast såsom underlag för vidare pröfning framkasta vi den tanken att sådana gossar borde upptagas i skolor, där den bokliga undervisningen vore inskränkt till underhållande af den i folkskolan inlärd kunskapen jämte väckande af intresse för nyttig läsning, men hufvudvigten vore lagd på praktisk undervisning och öfning i teckning och nyttiga slöjder, såsom förberedelse till yrkesdaning i handtverk. Således ett slags skolverkstäder, der eleverna skulle sysselsättas större delen af dagen, enär de icke såsom handtverksskolans elever därjämte arbeta i ett yrke.

Huruvida kommunen sjelf borde inrätta sådana skolverkstäder eller endast erbjuda subvention åt privata personer, som vore hugade att inrätta desamma, — huru dessa skolverkstäder borde organiseras för att bäst motsvara sitt ändamål — hvilka medel kunde påfinnas för att tillföra dem de ungdomsskaror, för hvilka de vore afsedda, — huru stora anslag härtill kunde erfordras m. m., allt detta är frågor, för hvilkas fullständiga utredning en komité af sakkunniga personer vore af nöden.

Härvid borde jämväl komma under pröfning, huruvida icke de i 1889 års förordning om skydd för industrins arbetare meddelade stadganden beträffande barns och unga personers användning i industriellt arbete borde, med ledning af numera vunnen erfarenhet, undergå ändring i syfte att ordna begränsningen af deras arbetstid sålunda, att ungdomen med mindre svårighet, än nu är fallet, kunde vinna anställning vid handtverk och fabriker. Vi hafva tänkt oss att samma komité kunde bereda såväl detta som det i den förra delen af vår skrift behandlade ärendet.

Vi inse noggsamt att de samhällsuppgifter vi här berört höra till dem, med afseende å hvilka man hvarken lätt eller hastigt kan ernå några tillfredsställande resultat. Endast ett ihärdigt och långvarigt arbete kan här bära frukt. Men häri ligger ej någon orsak att afstå från alla försök till sådana åtgärder vi i det föregående antydt. Den medborgerliga själfstyrelsen ådagalägger sin lifskraft icke endast genom regelrätt fullgörande af de funktioner, hvilka enligt lag åligga densamma, men äfven genom att förtänksamt upptaga till pröfning och söka afhjelpa

sådana brister och missförhållanden, som röja sig inom samhället, såvida åtgärder af kommunen i en eller annan form häri kunna vara till nytta. Och likasom statsförvaltningen i åtskilliga angelägenheter, särskildt på det ekonomiska området, samverkar med privata föreningar, likaså kan kommunen, när ändamålets beskaffenhet det påkallar, arbeta i samband med associationer af enskilda personer. Så har ju också fallet varit på denna ort, åtminstone sålunda att kommunen med penningbidrag understödt föreningars allmännyttiga sträfvanden. Vi hafva skäl att här ytterligare påminna om de anslag, som utgifvas åt de tvenne stora arbetareföreningarna på orten, då ju i själfva verket ändamål af delvis enahanda slag, som de i vår framställning berörda, upptagits af nämnda föreningar, om ock dessa af lätt insedda skäl icke kunnat gifva sin verksamhet den utsträckning, att några vidare åtgärder till höjande af den lägre arbetareklassens bildning och sed eller främjande af den växande ungdomens förkofran ej vore af behofvet påkallade.

På grund af det anförda tillåta vi oss vördsamt väcka motion därom

att en komité af förslagsvis sju medlemmar blefve nedsatt med uppdrag att efter sådan närmare undersökning af förhållandena, som kan befinnas erforderlig, till Stadsfullmäktige inkomma med yttrande och förslag angående åtgärder, som vore egnade att, till fromma för den lägre arbetareklassen och den växande ungdom, som saknar anställning i regelbundet arbete, befordra de i denna skrift framhållna syftemål.

Helsingfors den 17 Februari 1896.

L. Mechelin.
C. E. Holmberg.

Gustaf Nyström.
Rich. Heimberger.“

I anledning häraf beslöto Stadsfullmäktige, att för det i motionen framhållna ändamålet nedsätta en komité af tio medlemmar, och utsågos härtill undertecknade L. Mechelin, Rich. Heimberger, C. E. Holmberg, Alexis Gripenberg, Victor Öhberg, Ivar Gordie, P. Nordmann, Edvin Bergroth, V. von Wright och K. V. Bergman.

Komitén har till sin ordförande valt undertecknad Mechelin samt, efter gemensam preliminär behandling af de till komiténs uppdrag hörande frågorna, fördelat sig i två sektioner,

den ena, bestående af undertecknade Mechelin, Heimberger, Holmberg, von Wright och Bergman med undertecknad Mechelin såsom ordförande, för vidare handläggning af de ämnen, hvilka afse åtgärder till de vuxne kroppsarbetarnes fromma,

den andra, bestående af undertecknade Gripenberg, Öhberg, Gordie, Nordmann och Bergroth med undertecknad Gripenberg såsom ordförande, för uppgörande af förslag rörande ungdomen inom arbetsklassen.

Såsom resultat af sektionernas arbete får komitén till Stadsfullmäktige öfverlämna följande två särskilda betänkanden.

I. Åtgärder till förmån för de vuxna arbetarne.

Anslutande sig i hufvudsak till de i motionen uttalade åsikter, finner äfven komitén för sin del att kraftiga åtgärder från kommunens sida äro af nöden för att höja den intellektuella och sedliga nivån hos de talrika, vanligen all skolbildning saknande kroppsarbetare, hvilka årligen strömma till Helsingfors på arbetsförtjänst och af hvilka en stor del blir kvarboende härstädes. Likaledes anser sig komitén böra förorda inrättandet af en arbetsförmedlingsanstalt, hvilken skulle lända till nytta ej blott för utarbetarne, hvilka motionärerna närmast haft i sigte, utan äfven för yrkesarbetarne och, gifvetvis, äfven för arbetsgifvarne.

För vinnande af ett statistiskt underlag för sitt arbete har komitén främst sökt anskaffa uppgifter beträffande antalet arbetare utan särskildt yrke, som äro i Helsingfors bosatta, och det antal dylika arbetare, som, ehuru hemmahörande å andra orter, här hafva sin utkomst. I sådant syfte har komitén anlitat de af resp. gårdsdisponenter under särskilda år till polisen aflemnade förteckningar öfver i staden boende och sig uppehållande personer samt med ledning af dessa erhållit nedanstående tablå öfver antalet arbetare utan uppgifvet yrke vid ingången af åren 1891 och 1896.

	1891.	1896.
Manliga arbetare	3,837	3,932
Kvinliga arbetare	628	605
Arbetares hustrur och barn	4,557	6,291
Summa (arbetare med hustrur och barn)	9,022	10,828

Dessa tal kunna dock icke på långt när anses för exakta. Ehuru väl polisen försökt i de aflemnade förteckningarna komplettera och rätta gårdsdisponenternes uppgifter beträffande de i förteckningarna upptagna personernas sysselsättning och näringsfång, ingå dock säkerligen bland dem, som angifvits endast såsom „arbetare“, många, hvilka rätteligen icke höra till den klass af sådana, hvarom nu är fråga. Men, om ock ofvanstående tal för att motsvara verkliga förhållandet

borde undergå någon nedprutning, gifva desamma dock en föreställning om vikten af nu föreliggande spörsmål, jämte det de lämna en nödvändig antydan om i hvilken skala de äfven af komitén förordade åtgärderna borde vidtagas.

Till huru stor del ifrågavarande arbetare icke äro mantals- och kyrkskrifna i Helsingfors framgår ej af åberopade förteckningar, enär i desamma uppgift i detta afseende altför ofta saknas. Mer upplysande härutinnan torde det vara att hålla sig till de å poliskammaren utfärdade s. k. vistelsebiljetterna åt från andra orter till staden anlända arbetsökande personer. Antalet dylika utgjorde:

år 1890	4,585
år 1891	4,592
år 1892	2,060
år 1893	1,554
år 1894	1,454
år 1895	2,367
år 1896	4,631

Vistelsebiljetterna utfärdas för högst ett år, och biljetternas giltighetstid varierar i regeln emellan sex och tolf månader.

Äfven beträffande dessa siffror bör likväl påpekas, att de ej exakt ådagalägga hvad komitén genom dem vill utreda. Många arbetare från andra orter uttaga nämligen icke vistelsebiljett, och antalet sådana arbetare håller sig därför städse något högre än antalet utgifna vistelsebiljetter.

Tillfälle till inhämtande af allmännyttiga kunskaper har, fråusedt några för detta ändamål afsedda företag af kortare varaktighet, härstädes erbjudits kroppsarbetarne hufvudsakligen genom lägre handtvärksskolan äfvensom genom de af „Arbetareföreningen“, „Arbetets vänner“ samt Nyländska studentafdelningen föranstaltade populära föredragen och undervisningskurserna, jämte det under den senaste tiden dylika kurser äfven anordnats af föreningen „Helsingin kansanopistoseura“.

Hvad först beträffar lägre handtvärksskolan så har denna, som tidigare bestått af endast en klass, under år 1896, i sammanhang med särskilda reformer vid centralskolan för konstflit, utvidgats med en andra årskurs. Undervisningstimmarnas antal är å hvardera klassen 12 i veckan, fördelade på följande ämnen, nämligen å 1:sta klassen: teckning (2), fackritning (2), aritmetik (4), välskrifning (2) och rättskrifning (2) samt å 2:dra klassen teckning (2), fackritning (2), aritmetik (2), välskriining (2), rättskrifning (2) och bokföring (2).

Undervisningen i skolan, som meddelats fyra å fem dagar i veckan på af-tonen mellan kl. 7 och 9, hvartill kommit 4 eller 2 timmar på söndag eftermiddag, har påbörjats den 15 september och fortgått intill den 20 december samt ånyo vidtagit den 10 januari och afslutats omkring den 15 maj.

Antalet elever i lägre handtvärksskolan under de senaste fem läsåren äfvensom elevernas modersmål, förkunskaper och ålder framgår af följande tablå *):

Läsåret.	Antalet elever vid utgången af						Elevernas förkunskaper.			Elevernas ålder.		
	höstterminen			vårterminen			Genomgången folkskolekurs.	Högre mått af kunskaper än folkskolekurs.	Lägre mått af kunskaper än folkskolekurs.	Högsta ålder.	Lägst ålder.	Medelålder.
	med finska till modersmål.	med svenska till modersmål.	med något främmande språk till modersmål.	med finska till modersmål.	med svenska till modersmål.	med något främmande språk till modersmål.						
1891—92 . . .	58	21	—	46	19	—	—	79	29	13	17	
1892—93 . . .	48	11	—	33	8	—	—	62	37	13	21	
1893—94 . . .	29	11	—	41	10	—	10	54	39	12	20	
1894—95 . . .	56	6	—	51	7	1	10	95	34	13	19	
1895—96 . . .	79	29	—	75	23	2	10	109	48	12	20	

Förberörda under år 1896 vidtagna utvidgning af lägre handtvärksskolan har i förening med kraftigare åtgärder för att göra inrättningen känd och den omständigheten att skolan, som tidigare arbetat i folkskolans lokaler, numera delvis fått egna sådana, värvat en betydlig ökning af elevantalet. Sålunda steg detta vid senaste hösttermins början till 238 med finska och 73 med svenska till modersmål, hvaraf resp. 159 och 42 å första klassen.

De af „Arbetareföreningen“ och „Arbetets vänner“ ombesörjda populära föredragen hafva behandlat ämnen af det mest olika innehåll samt i allmänhet varit välbesökta, ofta af så många åhörare, att den till buds stående lokalen endast med svårighet kunnat rymma dem. Under år 1895 bevistades i regeln hvarje af „Arbetareföreningens“ 9 finska föredrag, behandlande dels Finlands historia, dels några samhällsfrågor, af 200—300 personer, medan de 5 svenska med ämne ur Finlands historia hade 40—70 åhörare. „Arbetets vänner“ ombesörjde samma år, efter årsmötet den 24 februari, 6 populära föredrag angående den svenska vitterheten i Finland, hvilka åhördes af i medeltal 105 personer hvarje. Sistnämnda förening anordnade emellan årsmötena 1894 och 1895 sammanlagdt 16 föredrag, behandlande ämnen ur geografin, naturkunnigheten, svenska språket och litteraturen samt kemin; och voro dessa besökta af i medeltal 126 personer. Härtill komma ännu de af „Arbetets vänner“ olika filialer föranstaltade föredragen. Under år 1896 åhördes den vestra filialens 12 föredrag af i medeltal 60—70 åhörare,

*) Tablån är hämtad från Helsingfors stads kommunalberättelse för 1895; och bör beträffande densamma anmärkas, att de kolumner, som angifva elevernas förkunskaper samt ålder, upptaga samtliga personer, hvilka under läsåret varit i skolan inskrifna, oafsedt om de kvarstått vid årets slut.

Sörnäs filialens 11 föredrag likaledes af 60—70 åhörare hvarje samt Tölö filialens 15 föredrag i medeltal af 70—80 personer.

Hufvudsakligen genom föreläsningar är det äfven som undervisningen meddelats vid de härstädes anordnade s. k. folkhögskolekurserna, till hvilka initiativet togs af „Arbetareföreningen“ i början af år 1892. Dessa kurser äro afsedda för elever, som ega tillfredsställande förmåga att läsa och skriva; ehuru sådant icke alltid bestämdt föreskrifvits. Undervisningen, som varit förlagd till aftnarna från kl. 7 eller $\frac{1}{2}$ 8 till klockan 9 eller $\frac{1}{2}$ 10, har omfattat Finlands och allmän historia, geografi, modersmålet med dess litteratur och hälsolära samt delvis äfven religion, ämneskrifning, räkning, fysik, astronomi, sång o. s. v., hvarjämte förekommit diskussionsöfningar, i allmänhet en gång i veckan. Uti de första kurserna, som varade omkring tre månader, deltog: i den finska 68 och i den svenska 24 elever. De svenska kurserna ombesörjas från den 1 november 1894 af „Arbetets vänner“, och har elevernas antal vid desamma stigit till omkring 100. Föreningen har till följd af de till buds stående lokalernas otillräcklighet och bristen på lärarkrafter sett sig urständadt att emottaga alla anmälda åhörare. De finska folkhögskolekurserna handhafvas numera af den särskildt för detta ändamål bildade föreningen „Helsingin kansanopistoseura“, hvilken föranstaltat föredrag såväl i frivilliga brandkårens hus som uti folkets hem i Sörnäs. Elevantalet vid dessa finska kurser uppgick våren 1896 till sammanlagdt omkring 1,000, medan påföljande läsetermin till deltagande anmälde sig tillsammans 1,188 personer, hvaraf 238 i Sörnäs.

I sammanhang med dessa folkhögskolekurser kan omnämnas de af Nyländska studentafdelningen sedan hösten 1891 uppehållna „högre kurserna“, vid hvilka likaledes genom föredrag å söndagsförmiddagar undervisats vanligen i historia, geografi och hälsolära. Antalet deltagare har utgjort högst 42 (läsåret 1891—92) samt minst 10 (vårterminen 1896).

Å söndagseftermiddagar har genom Nyländska studentafdelningen elementarundervisning meddelats i räkning, rättskrifning och stilskrifning, hvilken undervisning våren 1892 anlätades af öfver 100 män och mer än 50 kvinnor, men våren 1896, då blott den manliga afdelningen var i värksamhet, af endast 40 personer.

Elementarkurser, delvis skilda kurser för de olika ämnena, rättskrifning, räkning o. s. v. hafva likaledes varit anordnade af Arbetareföreningen samt under några år, då Stadsfullmäktige beviljade anslag för ändamålet, jämväl af „Arbetetsvänner“. Komitén hade gärna velat beträffande elevantalet vid dessa meddela fullständiga uppgifter, för exempelvis de fem senaste åren, men sådana hafva icke kunnat erhållas. Kurserna hafva själfallet varit mycket olika besökta, några af blott 5 å 10 personer, andra åter af ända till omkring 80.

Omnämnas bör ännu att „Arbetets vänner“ läsåret 1894—95, då den svenska parallelklassen vid lägre handtvärksskolan i Berghäll icke var i värksamhet, underhållit en skola för industriarbetare i Sörnäs, som besöktes första terminen af 36 och följande termin af 27 elever.

Med hvilka belopp kommunen bidragit till bekostande af arbetareundervisningen (delvis af Utskänkningsaktiebolagets vinstmedel) framgår af följande öfversikt öfver de anslag, som för antydda ändamål beviljats åt lägre handtvärksskolan, „Arbetareföreningen“ samt „Arbetets vänner“.

År.	Lägre handtvärksskolan ¹⁾	Arbetareföreningen.	Arbetets Vänner.	Summa.
	<i>Fmk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>Fmk.</i>
1892	4,400	5,500	1,000	10,900
1893	4,402	5,000	2,000	11,402
1894	2,478	3,000	1,500	6,978
1895	4,628	3,000 ²⁾	2,200	9,828
1896	11,397	3,000 ²⁾	3,000	17,397

Då i betraktande tages att de populära föredragen liksom äfven folkhögskolekurserna äro afsedda för personer med något underlag af allmänna kunskaper och att handtvärksskolan hufvudsakligen anlitas af lärlingar i yrken, finner man att hittills blott en ringa bråkdel af utarbetarnes stora skara haft tillfälle att inhämta de primära kunskaper, hvaraf dem göres behof. Härtill kommer ännu att den undervisning, som i förevarande afseende erbjudits, mestadels haft en så att säga tillfällig karaktär. Garantin för kursernas fortbestånd har legat endast uti resp. föreningars intresse för saken samt i deras vilja och förmåga att för desamma göra uppoffringar. Denna osäkerhet har i sin mån varit hinderlig för arbetareundervisningens vidare utveckling.

Vår stad är visserligen icke enligt lag skyldig att godtgöra hvad af andra kommuner, på folkskoleväsendets nuvarande ståndpunkt, blifvit försummadt. Men ett *berättigande* att bekosta åtgärder för detta ändamål måste så mycket hållre erkännas vara för handen, som de sociala förhållandena på orten lida betänklig skada däraf att en så betydlig del af befolkningen har altför ringa bildning eller helt och hållet saknar själsodling.

Främst erfordras för utarbetarne *primär undervisning*, hvilken af naturliga skäl borde vara ordnad såsom aftonskola. Dels för att icke uttrötta eleverna, dels för att komma till rätta med färre lokaler har komitén tänkt sig, att å hvarje af-

¹⁾ Dessa uppgifter, hvilka icke öfverensstämja med dem, som återfinnas i kommunalberättelsen, äro meddelade af föreståndaren för lägre handtvärksskolan.

²⁾ En del af detta anslag har öfverlämnats åt „Helsingin kansanopistoseura“.

delning undervisning i regeln skulle meddelas endast tre aftnar i veckan; och föreslås i öfrigt för denna undervisning följande program:

2 aftnar i veckan à 2 timmar

modersmålets renläsning och rättskrifning, räkning i hela tal och bråk jämte enkel bokföring, mått-, mål- och vikt- samt myntlära äfvensom hufvuddragen af Finlands geografi och historia;

1 afton i veckan à 2 timmar

religiöst föredrag och läsning jämte förklaring af historiska, biografiska, ekonomiska och andra skildringar.

På hvarje afdelning eller klass skulle 50 elever undervisas; men kunde för de aftnar, som egnades åt religiösa föredrag och intresseväckande läsning, två klasser sammanföras, genom hvilken åtgärd hvarje lärare dessa aftnar komme att tjänstgöra blott en timme.

Med afseende särskildt å utarbetarnes längre arbetstid under den ljusare delen af året torde ifrågavarande kurser böra vidtaga först den 1 oktober, och af enahanda orsak skulle de afslutas redan den 15 april. Under förutsättning att kurserna, uti hvilka julhölgen dessutom skulle betinga några veckors afbrott, sålunda komme att fortgå sammanlagdt 25 veckor om året, har komitén uppgjort följande

kostnadsberäkning för undervisning af 100 elever:

2 lärare 5 timmar i veckan à 4 mk i 25 veckor.	1,000 mk.
Undervisningsmateriel, belysning, städning m. m., förslagsvis 4 mk	
per elev	400 „
	<hr/>
	Summa 1,400 mk.

Huru stort antalet elever kan blifva är omöjligt att beräkna, men det förefaller icke osannolikt att detta skall komma att uppgå ända till 1,000, i hvilket fall kostnaderna sålunda skulle stiga till 14,000 mark.

Uti förestående kostnadsberäkning har någon hyra för erforderliga lokaler icke upptagits. Till en början böra väl rum för undervisningen upphyras, men torde det framdeles blifva en nödvändighet att för skolan anskaffa eget hus, hvilket då äfven kunde tjäna andra med kropparbetarnes bästa sammanhängande ändamål.

En ersättning åt lärarene af 4 mark i timmen förefaller säkerligen mången väl hög, men då företagets framgång i väsentlig mån blir beroende af lärarene, deras förmåga och hängifvenhet för saken, har komitén trots en nedprutning med afseende å denna post icke vara att förorda. Man får hoppas, att såväl folkskolelärare som andra å orten bosatta pedagoger skola, om blott afföningen icke blir för låg, med intresse omfatta den viktiga sociala uppgift, som nu ifrågavarande undervisning innebär. Skulle likväl förenämnda belopp anses kunna sänkas

till 3 mark, komme kostnaden för undervisning af 100 elever att nedgå till 1,150 mark och för 1,000 elever till 11,500 mark.

Ett undervisningsämne, hvars betydelse jämväl för kroppsarbetarne allt mera beaktats och hvilket af dessa själfva omfattats med ständigt växande intresse, är teckning. Ehuru detta ämne icke ansetts lämpligen kunna ingå uti primärkurserna, har komitén trots tillfälle att utbilda sig äfven häri böra beredas de deltagare i nämnda kurser, som sådant önskade; och föreslås fördenskull, att å söndagarna skulle under den tid primärkurserna pågå för erforderligt antal afdelningar om 50 elever anordnas två timmars undervisning i teckning. Efter den beräkningsgrund, som tidigare följts, komme kostnaderna härför att belöpa sig till 200 mark per afdelning förutom undervisningsmateriel m. m.

Äfven för de arbetare, hvilka genomgått folkskola, är tillfälle till regelbunden undervisning af nöden, och torde här behof af två olika slag af kurser göra sig gällande:

en enklare kurs, hvilken hufvudsakligen skulle afse repetition af det som i folkskolan inhämtats, samt

en högskolekurs.

Såsom ofvan anförts hafva kurser af sistnämnda slag varit anordnade af särskilda föreningar, och tyckes det vara just denna del af föreningarnas undervisningsvärksamhet, som vunnit den största stadga. Lägre kurser för arbetare, som genomgått folkskola, hafva däremot helt och hållet saknats.

Komitén vill längre fram återkomma till denna fråga för att nu öfvergå till ett spörsmål, hvilket för framgången af särskildt den primära undervisningen är af alldeles afgörande betydelse.

Huru skola utarbetarne förmås att besöka den blifvande skolan?

Sedan början en gång gjorts, skall väl exemplets makt i sin mån värka, men det är dock nödvändigt att sätta äfven andra häfstänger i rörelse — framför allt det egna intresset. Om man lyckades visa arbetarne, att de säkrare erhöles arbete, ifall de besökte skolan, skulle själfallet mycket vara vunnet för nu ifrågasvarande ändamål.

Ej blott i detta syfte men äfven af orsaker, om hvilka här nedan skall talas, föreslår komitén inrättande af en under kommunens inseende stäld *arbetsbyrå eller arbetsförmedlingsanstalt*.

Anstalter af detta slag hafva under det senaste decenniet i andra länder varit föremål för det största intresse, emedan man trots sig i rationellt ordnande af arbetsförmedlingen hafva funnit ett enkelt sätt att uppehålla jämvikt emellan tillgång och efterfrågan på arbete, hvarigenom åter faran för arbetsbrist och densnas följder skulle undanrödjas.

De privata arbetsförmedlingsbyråer, som särskildt efter näringsfrihetens införande i mängd uppstodo uti Tyskland och en del andra länder, visade sig snart icke fylla behofvet i förevarande afseende. Grundade som de äro för enskild vinst,

har detta motiv äfven vid byråernas värksamhet blifvit altför mycket bestämmande, medan arbetarnes och arbetsgifvarnes bästa mindre beaktats. Det har till och med anmärkts, att dylika byråer, afsiktligt eller icke afsiktligt, gynnat arbetarnes flyttning från den ena arbetsgifvaren till den andra samt sålunda åstadkommit en rörlighet bland arbetarne, hvars för det allmänna skadliga verkningar inses utan vidare förklaring.

Byråer åter, som uti ifrågavarande syfte grundats genom arbetareföreningar eller föreningar af arbetsgifvare, hafva ej haft att glädja sig åt någon större framgång, en omständighet, som säkerligen har sin orsak däri att arbetsgifvarne icke för arbetarnes anstalter hysa nödigt förtroende, medan å andra sidan arbetarne icke gärna anlita arbetsgifvarnes förmedling. De sakliga motiven löpa äfven i själfva värdet härvid fara att sammanblandas med personliga och partiintressen.

Välgörenhetsföreningar af olika slag hafva äfven sysslat med arbetsförmedling, men dessa föreningsars i regeln begränsade värksamhetsområden hafva icke tillåtit bedrivande af sådan i större skala.

Byggande på den sålunda vunna erfarenheten har man på de allra senaste åren börjat föra arbetsförmedlingen in på nya banor, i det man sökt basera densamma på statlig eller kommunal grund. Initiativet härutinnan togs af Schweiz. Ännu uti de arbetsförmedlingsanstalter, som åren 1887 och 1889 grundades i St Gallen och Bern samt hufvudsakligen underhöllas genom anslag af kommunen, är det afgörande inflytandet vid förvaltningen öfverlämnadt åt representanter för särskilda af anstalternas värksamhet intresserade korporationer. Men redan sistnämnda år anlades i Basel en anstalt, hvars administration omhänderhafves så att säga af offentlig myndighet, nämligen en kommission, bestående af ordföranden i departementet för de inre angelägenheterna såsom president och såsom ledamöter tio af regeringsrådet valda medlemmar, bland hvilka tre böra vara arbetstagare och lika många arbetsgifvare. Anstalten här, till hvars grundande initiativ togs af det „stora rådet“, är således egentligen en statsanstalt. Men det bör märkas att kantonen eller halfkantonen Basel-Stadt, om hvars myndigheter här är fråga, i det närmaste sammanfaller med stadskommunen Basel. Sistnämnda anstalt, som är fördelad i två afdelningar, en manlig och en kvinlig, har utvecklat en betydande värksamhet. År 1893 steg antalet ansökningar af manliga arbetare till 2,827 medan den kvinliga afdelningen fick emottaga 2,223 dylika; antalet förmedlade platser utgjorde resp. 2,063 och 1,770. De flesta af de manliga arbetare, som genom byrån erhöilo anställning, saknade yrkesskicklighet.

Från Schweiz kom arbetsförmedlingsreformen till Tyskland, där idén först upptogs i Stuttgart och sedermera i den ena staden efter den andra. Snart intresserades äfven regeringarna för saken. Anmärkningsvärdt är ett af preussiska handelsministeriet i september 1894 utsänt cirkulär. Då detta måste förutsättas vara resultatet af en grundlig undersökning å föreliggande område, tillåter sig komitén att ur cirkuläret här intaga några rader. Det heter: „I de fall af till-

fällig arbetsbrist, som under de senaste åren förekommit än i större än i mindre omfattning särskildt under vintermånaderna, har det visat sig, att man ännu icke egnat tillbörlig uppmärksamhet åt inrättningar och åtgärder, hvilka vore afsedda att afhjälpa arbetsbristen. Framför alt har ådagalagts behovet af en i större skala än härförinnan och mer planmässigt bedrifven arbetsförmedling. — — — — För att göra arbetsförmedlingsanstalterna i stånd att lösa förenämnda vidtgående uppgifter blir det nödvändigt att underordna dem genom kommunalmyndigheterna utsedde, hvarken till arbetsgifvarnes eller till arbetstagarnes klass hörande ledare. — — — — Det är önskligt, att arbetsförmedlingsbyråer grundas åtminstone i alla städer med mer än 10,000 invånare“.

Uti flere af Preussens största städer har denna handelsministeriets uppfordran likväl förklingat ohörd.

För att erhålla närmare kännedom om de kommunala arbetsbyråernas organisation och värksamhet, har komitén införskaffat särskilda handlingar och uppgifter beträffande byrån af detta slag i Stuttgart. Denna är likasom den i Basel delad i två afdelningar, en manlig och en kvinlig. Öfveruppsigt öfver byrån tillkommer kommunalrådet (stadsfullmäktige), den närmare ledningen åter en kommission bestående af ordförande och 2 suppleanter för denne samt 8 medlemmar med 8 suppleanter. Ordförande i kommissionen och hans suppleanter äro ordföranden i industridomstolen och dennes suppleanter, hvaremot medlemmarna i kommissionen och suppleanterna för dem väljas af och bland bisittarena uti industridomstolen och deras suppleanter, sålunda att 4 medlemmar jämte 4 suppleanter utses af arbetsgifvare och lika många af arbetstagare. Dessutom äro de borgerliga kollegierna berättigade att hvar för sig till kommissionens sammanträden delegera en medlem med rätt att i öfverläggningar men ej i beslut deltaga. Tjänstemännen vid arbetsbyrån utses af kommunalrådet, sedan kommissionen yttrat sig i saken. Efter utlåtande af kommissionen fastställer kommunalrådet jämväl den arbetsordning, enligt hvilken arbetsbyråns ärenden handhafvas, och en tjänsteinstruktion för de vid arbetsbyrån anställda personerna. Kostnaderna för arbetsbyråns underhåll bestridas af staden, medan arbetsförmedlingen sker afgiftsfritt. Arbetsbyrån företrädes, enligt den antagna arbetsordningen, utåt af kommissionens ordförande, medan dennas samtliga medlemmar äro förpligtade att kontrollera byråns värksamhet.

Byrån öppnades den 1 april 1895 och inskrefvos under den återstående delen af året uti den manliga afdelningen 9,629 ansökningar af arbetsgifvare och 12,604 af arbetare. Bland dessa afgjordes inom förloppet af samma tid „tillfredsställande“ 58,5 % af arbetsgifvarnes och 44,7 % af arbetarnes, medan 2,323 arbetsgifvare och 179 arbetare återtogo sina ansökningar. I den kvinliga afdelningen inregistrerades 3,947 ansökningar af husbönder och arbetsgifvare samt 3,212 af tjänstehjon och arbeterskor, bland hvilka „tillfredsställande“ afgjordes 47,5 % af arbetsgifvarnes och 58,3 % af arbeterskornas. 769 arbetsgifvare och 81 arbe-

terskor återtog sina ansökningar. Det är att märka, att i Stuttgart förutom den kommunala arbetsförmedlingsanstalten en numera såsom privatinstitut bestående i stort anlagd byrå varit värksam uti arbetsförmedlingens tjänst. Upplýsningssvis kan nämnas att denna sistnämnda, hvilken grundades 1865 och för sin uppkomst har att tacka tre särskilda föreningar, „Gewerbeverein“, „Arbeiterbildungsverein“ och „Zentralverein für das Wohl der Arbeitenden klassen“, under hela sin tillvaro icke under något år inskrifvit så många ansökningar, vare sig af arbetsgifvare eller arbetare, som stadens arbetsbyrå under dess första nio månader.

Utom Schweiz och Tyskland hafva de kommunala myndigheterna veterligen icke ännu allmänt tagit befattning med arbetsförmedlingens ordnande. De af kommunerna subventionerade arbetsbörserna i Frankrike hafva ett vidsträcktare ändamål, och resultatet af deras värksamhet mana för öfrigt icke till efterföljd. Arbetsbörsen i Paris, till hvars anläggning staden bidrog med 2,800,000 fres och för hvars upprätthållande staden årligen beviljat 50,000 fres, har sålunda år 1893 fått stängas för särskilda där konstaterade olagligheter och missbruk.

Utom Europa hafva å särskilda orter grundats statsanstalter för ombesörjande af arbetsförmedlingen, hvilka anstalter öfver hufvud uppgifvas hafva värvat med god framgång.

Det bör ännu framhållas, att arbetsförmedlingen fullt kan motsvara sin uppgift endast ifall den så att säga beherskar ett större område; och hafva äfven därför i några tyska stater åtgärder vidtagits för åstadkommande af samvärkan mellan olika byråer. Ehuru komitén icke trott sig böra närmare ingå på frågan härom, vill komitén dock antydningssvis nämna, att om en arbetsbyrå i hufvudstaden finges till stånd, denna i framtiden, sedan liknande byråer på andra orter uppstått, kunde utbildas till en centralanstalt för hela landet.

Den arbetsförmedling, som härintills i vår stad bedrifvits, är af jämförelsevis ringa betydelse. Enskilda byråer och några föreningar hafva väl varit värksamma i denna riktning, men åtminstone utarbetarne torde vid arbetssökandet hufvudsakligen hafva varit hänvisade till sig själfva. Det är egentligen platsförmedling för tjänstehjon, som man hos oss tänkt på.

Såsom ofvan angifvits förordar komitén inrättande af en arbetsförmedlingsbyrå härstädes, och anser komitén denna anstalt lämpligen kunna organiseras enligt följande hufvudgrunder:

Byråns göromål skulle ombesörjas af en föreståndare, utsedd af Stadsfullmäktige på förslag af „nämnden för arbetareangelägenheter“, om hvilken nedan skall närmare talas. Till sitt biträde skulle föreståndaren hafva nödigt antal kontorister, hvartill äfven fruntimmer kunde antagas.

Föreståndaren åläge särskildt att genom kommunikation med arbetsgifvarne hålla sig underrättad om behovet af arbetare på olika områden, hvarhos föreståndaren skulle i möjligaste mån utvärka förbindelser af arbetsgifvarne att företrädesvis antaga arbetare som hade arbetskort från byrån. Å sin sida borde

byrån undvika att adressera arbetare till arbetsgifvare innan visshet erhållits att för de sistnämde behof af arbetare fortfarande vore för handen. Föreståndaren skulle det jämväl tillkomma att uppgöra formulär till förfrågningar och aviser emellan byrån och arbetsgifvarne samt till arbetskort eller arbetsböcker, dem byrån skulle utfärda till arbetarne, men borde formulären likväl granskas af förberörda nämnd.

Komitén kommer nu till frågan huru arbetsförmedlingsanstalten kunde värka för besök af de föreslagna undervisningskurserna.

Såsom vilkor för inskrifning hos byrån och anlåtande af dess förmedling skulle för utarbetarne uppställas förbindelse från deras sida att bivista omförmälda primära kurser. Fritagna från dylik skyldighet skulle vara endast de utarbetare, hvilka kunde förete bevis öfver genomgången folkskola eller på annat sätt åtnjuten däremot svarande undervisning. Komitén vågar så mycket hellre hoppas att detta vilkor endast skall hafva åsyftad värkan och icke afskräcka från anlåtande af byrån, som kurserna komme att upptaga arbetarne blott tre aftnar i veckan och detta under den tid af året då deras arbete i öfrigt är minst ansträngande.

De hos byrån inskrifna utarbetarne borde för öfrigt beredas tillfälle att inträda i sådan arbetareförening, som med afseende å sin uppgift och organisation vore lämplig att upptaga dem såsom medlemmar. Det skulle då tillhöra föreningen att äfven för sin del verka för undervisningskursernas besökande, på samma gång den hade att befrämja medlemmarnas sedliga förhållande genom bildande förströelser o. dyl. Sådan förening skulle äga utse delegerade, dem nämndens för arbetareangelägenheter olika afdelningar kunde inkalla till rådplägning i arbetarne rörande frågor.

Såsom redan antydts borde arbetsförmedlingsbyrån utsträcka sin värksamhet äfven till yrkesarbetare af alla slag.

För öfrigt skulle det åligga byrån att söka reglera tillströmningen hit från landsorten af arbetssökande personer genom kringsändande och offentliggörande af upplysningar om arbetsmarknaden i Helsingfors.

Åt denna sida af byråns uppgift borde en synnerlig omsorg egnas. Det är af vikt att från början förebygga den uppfattning, att arbetsförmedlingsbyrån vore inrättad i ändamål att anskaffa arbete åt huru många sökande som hälst. Tillfällena till arbetsförtjänst och de vexlingar som häri ega rum äro gifvetvis helt och hållet oberoende af byråns värksamhet. Hvad byrån förmår är endast att åt de arbetssökande lämna upplysningar om rådande behof af arbetare jämte hänvisning till arbetsgifvare. Och hvad byrån därutöfver bör iakttaga är att, när behofvet af arbetare i Helsingfors är i aftagande eller redan fylldt, i god tid genom publikationer i tidningarna och cirkulär till landskommunerna och de större städerna varna arbetssökande för att komma till Helsingfors. Den farhågan har uttalats, att tillströmningen hit af arbetssökande komme att ökas genom

en sådan byrås öppnande. Komitén anser dock denna farhåga ogrundad, såframt byrån behörigen handhar nu berörda sida af sin värksamhet. Det kan visserligen icke förväntas, att byråns bemödanden i denna riktning omedelbart skola uppmärksammas och bära frukt. Men i ingen händelse böra varningar, som från kompetent anstalt utgå mot tillströmning till Helsingfors, kunna hafva en motsatt värkan. För öfrigt synes det ock böra beaktas att riklig tillgång på arbetskrafter är af så stor vikt för en uppåtgående stad som Helsingfors, att man äfven af detta skäl ej kan tillmäta altför stor betydelse åt de olägenheter och utgifter, som tillskyndas vår kommun däraf att bland de hitströmmande arbetarna från landsorten finnas oduglingar, hvilkas familjer kunna stanna härvarande fattigvård till last.

Huru stor den årliga utgiften för arbetsförmedlingsbyrån kommer att ställa sig skall själfallet i någon mån bero på vidsträcktheten af dess värksamhet. Då en beräkning i detta afseende svårigen nu kan göras, vill Komitén endast uttala sig för en så vidt möjligt billig och enkel samt till en början provisorisk organisation af anstalten.

Slutligen må ännu vid fråga om arbetsförmedlingsbyrån framhållas, att polisen bör gå byrån till handa genom att vid utfärdandet af vistelsebiljetter uppmärksamgöra arbetarne på inrättningen samt hänvisa dem dit.

Nämnden för arbetareangelägenheter, beträffande hvars värksamhet redan i det föregående några antydningar gjorts, skulle bestå af nio af Stadsfullmäktige utsedde medlemmar, fördelade på tre afdelningar:

en för inseendet öfver arbetsförmedlingsbyrån,	
” ” ” ”	arbetareundervisningen på svenska,
” ” ” ”	” ” på finska.

Hvarje afdelning komme sålunda att hafva sin särskilda uppgift. Alla frågor, som afsåge nya åtgärder eller förändringar i bestående organisation eller framställningar till Stadsfullmäktige skulle dock behandlas af nämnden i dess helhet; men hvarje af någon afdelning *enhälligt* omfattadt förslag till Stadsfullmäktige borde, äfven om det icke erhållit pluralitet i nämnden, till Fullmäktige insändas, åtföljdt af det vid sakens behandling i nämnden tillkomna omröstningsprotokoll.

Jämväl i öfrigt skulle all möjlig samvärkan äga rum mellan de olika afdelningarna, så att t. ex. afdelningen för inseendet öfver arbetsförmedlingsbyrån kunde kontrollera och följa med de i byrån inskrifna arbetarnes besökande af undervisningskurserna.

Att nämnden eller dess olika afdelningar skulle äga till rådplägnings inkalla delegerade för någon arbetareförening är tidigare anfördt.

För nämnden borde anställas en gemensam sekreterare med förslagsvis 1,500 å 1,800 mark i årlig lön, medan nämndens medlemmar likasom medlemmarne i stadens öfriga nämnder icke skulle åtnjuta någon gödtgörelse för sitt arbete.

Utom nu antydda åligganden skulle det tillkomma nämnden för arbetare-

angelägenheter resp. en afdelning af densamma att öfvervaka alla de grenar af arbetareundervisningen för hvilka anslag beviljats af Stadsfullmäktige, jämte det nämnden skulle äga utlåta sig angående ansökningar om dylika anslag.

Komitén afser nämligen icke, att kommunen sjelf skulle föranstalta all arbetareundervisning. Tvärtom må de bestående föreningarna fortfara med den värksamhet de på detta område redan påbegynt, så vidt densamma icke har enahanda föremål som de ofvan föreslagna elementära kurserna. Det är icke heller meningen att Stadsfullmäktige ledande och tvingande skulle ingripa i föreningarnas undervisningsarbete. Men det är tillbörligt att Stadsfullmäktige utöfva inseende öfver sätet, hvarpå anslag af stadens medel för sitt ändamål användas. Hittills har detta icke skett; det har ej håller funnits något organ därför.

Komitén har icke trott sig böra föreslå några omedelbara åtgärder för undervisning af de arbetare, hvilka genomgått folkskola, eller öfverhufvudtaget för högre stadier af undervisning. Det skulle tillkomma nämnden för arbetareangelägenheter att uppgöra förslag härutinnan likasom äfven att i sinom tid, efter vunnit erfarenhet i ämnet, hemställa om utveckling af de högre kurser, som äro eller varda inrättade, till ett arbetareinstitut med fast organisation och konsekvent värksamhet. Komitén hänvisar beträffande ett dylikt arbetareinstitut endast till förhållandena i Stockholm och den där grundade inrättningen med samma namn.

I det föregående har talats endast om kurser för manliga arbetare. Frågan om primärundervisning för kvinnor torde nämligen, såsom mindre påträngande och af mindre omfattning, jämväl kunna lämpligen öfverlämnas till beredning åt den blifvande nämnden. Härigenom afses dock icke att utesluta kvinnorna från arbetsbyråns anlitande.

Med anslutning till hvad ofvan anförts får komitén värdsamt föreslå

att Stadsfullmäktige måtte utse en särskild nämnd för arbetareangelägenheter af sådan sammansättning och med den uppgift nedanstående förslag till instruktion för nämnden ger vid handen (Bilaga till betänkande I);

att Stadsfullmäktige ville besluta, det en arbetsförmedlingsbyrå skall inrättas, i hvilket afseende förberörda nämnd ägde med närmare förslag till Stadsfullmäktige inkomma, samt

att elementära undervisningskurser för hufvudsakligen utarbetare måtte på stadens bekostnad anordnas, sedan omförmälda nämnd äfven härom afgifvit fullständigt förslag.

Till komitén har af Stadsfullmäktige jämväl remitterats en till Fullmäktige stäld skrift. hvori Helsingfors Arbetareförening anhåller, att fullmäktige ville för uppförande af ett hus, afsedt för föreningen och arbetareundervisningen, kostnadsfritt upplåta plats. Men då ett af ofvanstående förslag just afser arbetareundervisningens lämpliga ordnande

torde Arbetareföreningens anhållan böra till behandling upptagas först efter det Stadsfullmäktige slutligen pröfvat nästberörda förslag.

Helsingfors den 23 januari 1897.

L. Mechelin.

Rich. Heimberger.
V. von Wright.

C. E. Holmberg.
K. V. Bergman.

Bilaga. till betänkande I.

Instruktion för nämnden för arbetareangelägenheter i Helsingfors.

§ 1.

Nämnden för arbetareangelägenheter har till uppgift: att bringa till utförande sådana åtgärder, som af Stadsfullmäktige beslutas till fromma för kroppsarbetarne i staden; att utöfva inseeende öfver de inrättningar, som i detta syfte komma till stånd, samt att hos Stadsfullmäktige framställa förslag i dylika ämnen.

Nämnden består af tre afdelningar, en för hvart af följande värksamhetsföremål:

arbetsförmedlingsbyrån,
arbetareundervisningen på svenska och
arbetareundervisningen på finska.

§ 2.

Hvarje afdelning utgöres af tre af Stadsfullmäktige valda ledamöter, hvilka jämte lika många suppleanter hvart annat år i december månad utses för påföljande två år. Afdelningarnas samtliga ledamöter bilda nämnden i dess helhet.

Afgår ledamot eller suppleant före valperiodens utgång, bör därom anmälas hos Stadsfullmäktige för nytt vals anställande; skolande den sålunda valde tjänstgöra under den tid, som för den afgångne skulle hafva återstått.

§ 3.

Nämnden utser bland sina ledamöter genom val med slutna sedlar ordförande och viceordförande för hvarjt år.

Likaså utser hvarje afdelning årligen inom sig ordförande.

Om värkstaldt val af ordförande och viceordförande skola Stadsfullmäktige underrättas.

§ 4.

I händelse af förfall för ordförande och inom nämnden i dess helhet jämväl för viceordföranden att vid sammanträde tillstädeskomma, må ordförande för tillfället väljas.

Har ledamot förfall, skall han därom hos ordföranden anmäla så tidigt, att suppleant hinner till sammanträdet kallas.

§ 5.

Nämnden är beslutför då ordförande och sex ledamöter äro tillstädes, men afdelning endast då densamma är fulltalig.

§ 6.

För handhafvande af sekreteraregöromålen antager nämnden därtill lämplig person emot arvode, som af Stadsfullmäktige bestämmes.

Protokollet vid nämndens samt de särskilda afdelningarnas sammanträden skall upptaga närvarande ledamöter, behandlade ärenden samt fattade beslut.

§ 7.

Nämnden eller särskild afdelning sammankallas af dess ordförande så ofta denne finner ärendena det påkalla eller då två ledamöter därom hos ordföranden anhålla.

De särskilda afdelningarnas sammanträden böra så vidt möjligt anordnas så, att sekreteraren kan vid dem alla närvara.

§ 8.

De från nämnden eller afdelning utgående expeditioner undertecknas af ordföranden och kontrasigneras af sekreteraren.

§ 9.

Afdelningen för inseendet öfver stadens arbetsbyrå tillkommer att i enlighet med hvad Stadsfullmäktige härom besluta ombesörja byråns iordningställande

och öfvervaka dess värksamhet äfvensom att antaga och afskeda vid byrån erforderlig personal med undantag af föreståndaren, hvilken, efter det nämnden i dess helhet yttrat sig i saken, utses af Stadsfullmäktige.

Afdelningarna för inseendet öfver arbetareundervisningen åligger, hvardera inom sitt område, icke allenast att hafva vård om de af staden bekostade undervisningskurserna för arbetare samt antaga och afskeda för desamma behöfliga lärare och betjäning utan äfven att följa med all öfrig arbetareundervisning, för hvilken anslag af Stadsfullmäktige beviljats, och sålunda tillse, det anslagen användas för de med dem åsyftade ändamål.

Alla frågor, som afse nya åtgärder eller förändring i bestående organisation eller framställning till Stadsfullmäktige, behandlas af nämnden i dess helhet. Har någon afdelning enhälligt omfattat ett förslag i fråga, som ankommer å Stadsfullmäktiges afgörande, bör förslaget, äfven om det icke erhållit pluralitet i nämnden, till Stadsfullmäktige insändas, åtföljdt af det vid sakens behandling i nämnden tillkomna omröstningsprotokoll.

Nämnden i dess helhet skall äfven afgifva yttrande i stadens arbetare rörande angelägenheter, då sådant af Stadsfullmäktige äskas.

De särskilda afdelningarna böra för öfrigt samvärka genom att lämna hvarandra behöfliga upplysningar och nödigt bistånd. Särskildt bör härvid hafvas i sigte att arbetare, som genom arbetsförmedlingsbyrån erhålla anställning, må fullgöra därvid afgifna förbindelser att besöka undervisningskurserna.

§ 10.

I fråga om nämndens förvaltning af penningemedel och lösegendom, på densamma ankommande redovisning och inventering samt uppgörande af årligt utgifts- och inkomstförslag gälle hvad uti reglementet för stadens Drätselkammare är föreskrifvet.

§ 11.

Nämnden bör träda i förbindelse med sådana föreningar af arbetare, i hvilka de utarbetare, som anlita arbetsförmedlingsbyrån, kunna såsom medlemmar upptagas.

När nämnden finner skäl därtill förekomma, inbjuder nämnden till sitt sammanträde delegerade för sagda föreningar med rätt att i öfverläggningarna men ej i beslutet delta. På enahanda sätt eger afdelning af nämnden förfara. Dessa delegerade utses af föreningarnas styrelser till det antal nämnden eller afdelning i sin inbjudning uppgifvit.

II. Åtgärder till förmån för ungdomen inom arbetareklassen.

Det andra hufvudspörsmål, som uti förevarande motion beröres, gäller lämplig undervisning och verksamhet för de gossar, hvilka afslutat sin folkskolekurs, men icke omedelbart vinna anställning i handverk eller fabriker eller annan regelbunden sysselsättning. Denna fråga, som hänför sig till det uppväxande släktets daning, påkallar, på sätt motionärerne jämväl framhålla, af sådan anledning ännu mer än den först behandlade ett allvarligt uppmärksammande från kommunens sida.

Medelåldern för gossar, hvilka dimitteras från härvarande högre folkskolor, har i allmänhet utgjort 13 å 14 år. Barnet lämnar altså skolan vid en tidpunkt då dess sinne är synnerligen mottagligt för yttre intryck, så goda som dåliga, samt dess karaktärsutveckling genomgår sitt måhända viktigaste skede. Den unge gossens eller den unga flickans uppfostran kan redan af denna anledning icke utan fara afslutas med folkskolekursen. Och utan att underskatta det mått af själsodling, som utgör folkskoleundervisningens välsignelsebringande resultat, så måste enhvar likväl erkänna, att detta icke är annat än den grund, hvarpå mannens eller kvinnans vidare utbildning skall baseras. Men uti sakens natur ligger att den uppfostran och den utbildning barnet efter genomgången folkskola behöfver i regeln icke kan erhållas endast i hemmet, och få äro, såsom i motionen antydes, de föräldrar, hvilka hafva råd och omtanke att för barnet bekosta fortsatt undervisning i skolor af ett eller annat slag. Ofta nödgas barnet omedelbart efter afslutad folkskolekurs försörja sig själf eller åtminstone bidra till sitt eget uppehälle. Arten af den sysselsättning, som i sådant afseende för barnet väljes, blir för den skull af stor, om ej afgörande betydelse för dess utveckling. Denna sysselsättning skall icke allenast möjliggöra och befordra ett ökande af barnets kunskaper, den skall äfven hos barnet rotfästa kärleken till det ärliga arbetet samt i allmänhet till det goda och ädla i lifvet. Att åtminstone på senare tider förhållandena hos oss, hvad beträffar barnens verksamhet efter det de genomgått folkskola, icke alltid gestaltat sig tillfredsställande, är en beklaglig sanning. Nedanstående siffror torde lämna ett stöd för detta påstående. Af 193 den 31 maj 1895 från stadens högre folkskolor dimitterade gossar hade enligt den 16 april påföljande år af komitén inhämtade upplysningar:

54	eller ungefär	28 %	blifvit s. k. springpojkar,
44	”	22 %	tills vidare stannat i hemmen,
29	”	15 %	sysslat med kringbärande af tidningar,
23	”	13 %	fått anställning i fabriker eller handverk,
14	”	7 %	fortsatt sin utbildning i andra skolor,
6	”	3 %	fått plats å handel,

3 eller ungefär 2 % sysslat med utarbete samt
 20 ” ” 10 % bortflyttat från staden eller försvunnit i obekanta öden.

Särskildt anmärkningsvärdt är det ringa antal gossar, som vunnit plats i fabrik eller handtverk. Det förefaller som om just på detta område ett på en gång lärorikt och i någon mån inbringande arbete borde för barnen erbjuda sig. Men dock hafva förhållandena i förevarande afseende allt sedan år 1892 gestaltat sig ungefär likasom 1896.

Arbetspersonalen vid fabriker och handtverkerier i Helsingfors var under nedannämnda år på följande sätt fördelad på olika åldrar och kön:

År.	Under 15 år.		Mellan 15 och 18 år.		Öfver 18 år.		Summa.	
	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.	m.	kv.
1889	112	21	435	133	5,167	1,128	5,714	1,282
1890	99	12	511	125	5,779	1,280	6,389	1,417
1891	117	10	575	180	6,966	1,491	7,658	1,681
1892	31	6	392	156	5,150	1,420	5,573	1,582
1893	30	6	372	91	5,421	1,291	5,823	1,388
1894	38	7	353	98	5,318	1,448	5,709	1,553
1895	24	4	516	136	6,399	1,657	6,939	1,797

Den starka minskningen af arbetare under 15 år i fabriker och handtverkerier står påtagligen i sammanhang med den senaste tidens lagstiftning angående barns användande i industrins tjänst.

Motionärerne hafva därför också uppkastat frågan huruvida icke denna lagstiftning möjligen med ledning af numera vunnen erfarenhet kunde undergå ändring i syfte att underlätta ungdomens användning i industrielt arbete.

De två olika synpunkter, som vid bestämmandet af ungdomens maximitid böra beaktas, framhållas af ekonomiutskottet vid 1888 års landtdag uti dess i ämnet afgifna betänkande med följande ord:

„Huru långt statens befogethet att inskränka den enskildes fria rätt till förvärf genom användande af sin tid uti industrins tjänst bör sträcka sig, derom hafva olika åsikter gjort sig gällande. Sin hufvudsakliga betydelse har detta spörsmål dock med hänsyn till de minderåriga arbetarne, i afseende å hvilka behovet af en efter deras krafter och kroppsutveckling lämpad maximitid ur sanitära grunder är särskildt betingadt. Sida vid sida med detta intresse ställer sig dock ett annat, hvilket lagstiftaren icke heller bör förbise. Det är näm-

ligen ingalunda en likgiltig sak om inskränkningarna i den minderåriges arbetstid blifva mer vidtgående än omtanken om hans hälsa och själsodling nödvändigtvis kräfver, ity att han såväl i fysiskt som moraliskt afseende blifver bättre tillgodosedd, om han tillbringar sin tid med ordnad, om ock ansträngande arbete och sålunda förtjänar sitt bröd, än om han under hunger och brist får tillfälle att öfva sig i lättja och odygd.“

För att söka utröna i hvilken mån det senare af ofvannämnda intressen bort mer än som skett tillgodoses, har komitén vändt sig till ett femtiotal yrkesidkare här i staden med anhållan om deras yttrande i saken, å hvilken anhållan komitén fått mottaga endast omkring tio svar. Genom dessa, hvarandra delvis motsatta utlåtanden har komiténs pluralitet emellertid stärkts i sin tidigare hysta åsigt att någon åtgärd från stadsfullmäktiges sida för vinnande af ändring i gällande författningar angående barns och unga personers användande i de industriela yrkena icke borde vidtagas. Vid sådant förhållande och då dessutom frågan vid nu pågående landtdag genom ett i borgareståndet väckt petitionsförslag gjorts till föremål för ständernas behandling

torde förevarande spörsmål här få förfalla.

Ofvannämnda petitionsförslag åsyftar att barn som fyllt 14 år måtte, hvad längsta arbetstiden beträffar likställas med dem hvilka uppnått 15 års ålder. Äfven om en lag af detta innehåll finges till stånd, skulle man således icke mer än för närvarande kunna räkna på omedelbar anställning vid handverk eller fabrik för de gossar, hvilka lämna folkskolan vid 12 eller 13 år. För dem måste därför i hvarje händelse lämplig sysselsättning, intill dess dylik anställning kan vinnas, sökas på annat håll. Komitén öfvergår härmed till den af motionärerne antydningssvis berörda frågan om inrättande af skolverkstäder.

Genom näringsfrihetens införande blef lärlingsväsendet, som under skråtiden varit så att säga en offentlig, d. v. s. respektive korporationers angelägenhet, hufvudsakligen en privat sådan. Korporationernas (skråens) uppsigt öfver lärlingarnes utbildning upphörde, och det enskilda intresset, som sålunda på detta område blef herskande, åstadkom en fullständig omhvälfning af lärlingsväsendet. Lärotiden började af lärlingarne betraktas såsom begynnelsen till själfständigt penningeförvärf, och mästarne sökte, mindre bekymrande sig om de dem anförtrodda ynglingarnes utbildning, i främsta rummet draga största möjliga nytta af deras arbetskraft. Härtill kom ännu att den öfverhandtagande storindustrin med dess moderna produktionssätt och långt drifna arbetsfördelning icke ens kunde erbjuda lärlingarne en allsidig utveckling. Resultatet af dessa förändrade förhållanden blef att lärlingarnes sedliga uppfostran lämnade mycket öfrigt att önska, medan deras tekniska utbildning, på hvilken dock en senare tid med dess praktiska företagsamhet och starkt utvecklade konkurrens stält växande kraf, var föga tillfredsställande. Klagomål i dessa afseenden spordes allmänt, om än i mindre grad

uti de länder där, såsom i England, yrkesföreningar af ett eller annat slag genast från början förmådde upptaga de forna skråens öfvervakande uppgift.

För att afhjälpa dessa missförhållanden hafva i främsta rummet lagstiftningsåtgärder tillgripits, men utan att tillsvidare på denna väg någon nämnvärd vinning gjorts.

På andra håll har åter som botemedel mot det onda rekommenderats inrättande af yrkesskolor eller skolverkstäder. Yrkesskolans uppgift är att, i högre grad än folkskolan det förmår, förbereda eleven för hans blifvande lefnadsställning; och söker densamma fördenskull genom teoretisk undervisning och praktiska öfningar bibringa eleven de insigter och färdigheter, som äro nödiga inom det yrke, åt hvilket han ämnar egna sig, jämte det skolan vänjer eleven vid noggrannhet och punktlighet i alt hans görande.

Anstalter af detta slag uppehållas numera i de flesta af Europas kulturländer.

I Frankrike grundades år 1873 uti en af Paris arbetareförstäder, La Villette, hufvudsakligen med kommunala medel en *lärlingsskola* i syfte att utbilda skickliga yrkesarbetare. För inträde i skolan erfordras till omfånget bestämda förkunskaper och en ålder af minst 13 och högst 16 år. Lärotiden är fastställd till tre år. De två första åren åtnjuta eleverna hvarje arbetsdag sex timmars yrkesundervisning och allmän skolundervisning i fem timmar, men det tredje året yrkesundervisning i åtta och allmän skolundervisning i tre timmar. Den praktiska undervisningen omfattar trä- och metallindustri, smidning, metallsvarfning, maskinlära, snickeri, träsvarfning och modellsnickeri. Det första året utgör så att säga ett profår, under hvilket eleven använder två månader för hvarje af nämnda specialiteter, men efter inträdet i den andra årskursen eignar han sig uteslutande åt ett af facken. Eleverna äro samtliga externer. Undervisningen är afgiftsfri, och om eleven gör tillfredsställande framsteg erhåller han en aflöning vexlande mellan 75 cent. och 2 frcs 50 cent. i veckan. Det första året för skolans verksamhet besöktes denna af endast 17 elever, men 1877 hade antalet redan stigit öfver 180 och sedan dess har detsamma ständigt ökats. Komitén har tyvärr icke kunnat erhålla några uppgifter angående kostnaderna för skolans upprätthållande, men att dessa varit betydande framgår däraf att den subvention om 42,000 frcs, som 1877 beviljades skolan, uti en följande år utgifven broskyr angående inrättningens plan betecknas såsom jämförelsevis ringa. Resultatet af inrättningens verksamhet uppgifves vara synnerligen tillfredsställande. Tusentals elever hafva afslutat skolans kurs och därefter vunit fördelaktig anställning vid verkstäder af olika slag i Paris.

Enligt en lag af 1880 ansluta sig numera i Frankrike allmänt till folkskolorna läroanstalter med läroverkstäder såsom hufvudsaklig beståndsdel. Detta exempel har vunnit efterföljd äfven i andra länder.

I Österrike inrättades på 1880 talet ett särskildt slag af läroinrättningar, benämnda handtverksskolor, hvilka genom sin egenartade organisation varit före-

mål för stort intresse. Handtverksskolorna äro nämligen på en gång folkskolor och fackskolor. För inträde fordras att eleven skall hafva nöjaktigt genomgått sex årskurser af den allmänna, i Österrike åttaklassiga folkskolan; och afser anstalten att under en treårig lärotid på en gång komplettera elevernas tidigare förvärfvade allmänna kunskaper och direkt förbereda dem för framtida praktisk verksamhet. De allmänna handtverksskolorna, hvilkas elever äro fritagna från skyldigheten att vidare besöka den offentliga folkskolan, underhållas af stadskommuner med eller utan bidrag ur statsmedel. Komitén har fått emottaga åtskilliga detaljupplysningar angående arbetsordningen uti dessa i Österrike uppkomna och utvecklade s. k. allmänna handtverksskolor, men anser icke erforderligt att här relatera desamma.

Såväl i Österrike som i Tyskland hafva dessutom grundats en mängd läroanstalter, som med uteslutande eller inskränkning till det minsta möjliga af den teoretiska undervisningen afse att bibringa eleverna praktisk skicklighet inom en eller annan särskild industrigen: väfvar-, snickare-, urmakareskolor o. s. v.

Under senaste tid hafva förberedande åtgärder för inrättande af skolverkstäder vidtagits i Köpenhamn, men någon bestämd plan för inrättningarna har där ännu icke utarbetats.

Såsom af det ofvanstående framgår hafva alla dessa läroinrättningar grundats närmast för yrkesskicklighetens höjande, men själfallet tjäna de äfven det mål, som motionärerne med de af dem förordade skolverkstäderna främst haft i sigte.

Hvad nu vidkommer förhållandena hos oss, så har väl härstädes ett försök gjorts att bereda dem, som genomgått folkskola något tillfälle till regelbunden och lämplig sysselsättning under det första året efter dimissionen, i det Helsingfors kommun låtit iståndsätta s. k. fortsättningsskolor. Men dessa såsom aftonskolor organiserade läroanstalter, hvilka för öfrigt lämnat föga rum åt den praktiska undervisningen särskildt för gossar, hafva icke haft att glädja sig åt den framgång, man trott sig hafva skäl att vänta. Desamma besöktes läsåret 1890—91 af 46 flickor, läsåret 1891—92 af 55 flickor, läsåret 1892—93 af 51 gossar och 55 flickor eller sammanlagdt 106 elever, läsåret 1893—94 af 25 gossar och 56 flickor eller sammanlagdt 81 elever samt läsåret 1894—95 af 46 gossar och 55 flickor eller sammanlagdt 101 elever.

Ändamålet med dessa fortsättningsskolor har egentligen varit att hos eleverna djupare inpräglade det vetande folkskolan allaredan meddelat.

För utvecklande af barnens yrkesskicklighet har ingenting gjorts, likasom håller inga åtgärder vidtagits för att bereda barn, som genomgått folkskola, tillfälle till gagnelig verksamhet under någon längre tid af dagen.

Nyttan för Helsingfors stad af yrkesskolor med den allmänna plan, som ofvan antydts, synes komitén vara i ögonen fallande, och måhända kunde sådana inrättningar organiseras på basen af de nuvarande fortsättningsskolorna. Men då

en skolverkstad i hvarje händelse komme att kräfvä betydande uppoftningar från kommunens sida och det därför skulle gälla att genast från början tillgodogöra sig all den erfarenhet, som på detta område i utlandet vunnits, tilltror sig komitén icke att kunna framkomma med något bestämdt förslag i saken eller ens att approximativt beräkna kostnaderna för en yrkesskola eller skolverkstad i Helsingfors. Komitén vågar fördenskull föreslå

att Stadsfullmäktige till en början ville åt lämplig person uppdraga att i utlandet, särskildt i Österrike, studera där inrättade skolverkstäder samt inhemta upplysningar om desammas organisation och resultatet af deras verksamhet.

En skolverkstad skulle likväl, ifall en sådan finges till stånd, tjäna endast de barn inom kroppsarbetarnes klass, hvilka genomgått folkskola; och det är äfven endast dessas ändamålsenliga sysselsättning motionärerne äsyfta. Men nödvändigheten att taga vård om den mängd barn, som i denna stad drifva omkring utan bestämd sysselsättning och under sitt vagabondlif fördärfva sig själfva och andra jämnåriga, påkallar enligt komiténs tanke med nödvändighet åtgärder till fromma äfven för dem bland dessa, hvilka icke kommit i åtnjutande af den bildning folkskolan förmår skänka. Det antal barn, som årligen dimitteras från härvarande folkskolor är påfallande lågt, om det ock är högre än i landsortens enahanda inrättningar. Nämnda antal utgjorde jämfördt med hela elevantalet:

	Hela antalet elever.	Erhållet dimissionsbetyg.
Läseåret 1890—91.		
Gossar	2,025	181
Flickor	2,224	205
	<u>Summa</u> 4,249	<u>386</u>
Läseåret 1891—92.		
Gossar	2,177	139
Flickor	2,383	230
	<u>Summa</u> 4,560	<u>369</u>
Läseåret 1892—93.		
Gossar	2,244	194
Flickor	2,351	195
	<u>Summa</u> 4,595	<u>389</u>
Läseåret 1893—94.		
Gossar	2,337	205
Flickor	2,454	203
	<u>Summa</u> 4,791	<u>408</u>

Läseåret 1894—95.

Gossar	2,482	233
Flickor	2,601	270
	<u>Summa 5,083</u>	<u>503</u>

Många elever följa endast ett eller par år med undervisningen i skolan, och åtskilliga afgå under läseårets lopp.

Komitén håller före att det särskildt är genom dessa från folkskolan i förtid skilda elever, som de s. k. gatpojknarnes klass rekryteras; och den allvar-samma fara, som hotar vårt samhälle, ifall antalet till denna kategori hörande barn får vidare ökas, ligger för öppen dag.

Det torde få anses såsom säkert att den sedliga förvildningen bland ungdomen inom denna stad på senare tider varit i tilltagande; om ock några statistiska uppgifter, som något så när bestämdt skulle visa detta tilltagande, icke hafva stått komitén till buds. I viss mån upplysande äro nedanstående enligt prokurators berättelse sammanställda siffror, utvisande antalet sakfælde under 15 års ålder.

År.	På landet.		På 1 milj. invånare.	
	I städerna.	I städerna.	På landet.	I städerna.
1880	2	2	1,1	12
1881	5	9	2,6	51
1882	11	14	5,7	77
1883	1	16	0,5	86
1884	10	13	5,0	67
1885	5	17	2,5	85
1886	6	15	3,0	73
1887	15	21	7,3	99
1888	4	17	1,9	78
1889	12	26	5,7	114
1890	15	50	7,0	213

Af ofvanstående siffror kan man sluta till en bestämd stegring af brottslighet bland personer under 15 år i städerna; och att Helsingfors såsom den folkrikaste bland dessa skulle hafva att uppvisa bättre siffror än de allmänna medeltalen förefaller föga sannolikt.

Antalet af detektiva polisen i Helsingfors under nedannämnda år „behandlade minderåriga förbrytare“ utgjorde:

År.	1888	1889	1890	1891	1892	1893	1894	1895	1896
Gossar . . .	48	66	65	92	89	62	131	101	95
Flickor . . .	5	5	12	9	9	10	8	2	4
Summa	53	71	77	101	98	72	139	103	99

Äfven denna tabell tyder på en tilltagande brottslighet, ett resultat om hvars riktighet man för öfrigt kan vara så mycket mer öfvertygad som flere andra länders, på exaktare siffror grundade erfarenhet står därmed i öfverensstämmelse.

Till förekommande af en än vidare stigande sedlig förvildning bland ungdomen åligger det, enligt komitens förmenande, samhället framför alt annat att taga vård om dess vanartade barn samt om dem, hvilka till följd af naturliga anlag eller förhållandena i hemmet löpa fara att blifva vanartade. Hvad som på denna väg kan vinnas skall komitén söka klargöra genom några statistiska uppgifter från England, där nämnda samhällsåliggande mer än annorstädes vunnit beaktande. Därstädes har sedan 1850-talet ett rastlöst arbete på nu ifrågavarande område pågått. Lagstiftningen har föreskrifvit tvångsuppfostran för dem som häraf äro i behof, och för ändamålet hafva anstalter af olika slag inrättats.

Minderåriga förbrytare insättas i förbättringshem, *Reformatory Schools*. De åter, hvilka ännu icke beträddt brottets bana, men i följd af vanart eller sedlig vanvård mer än andra löpa fara att göra det, erhålla plats i räddningshem, *Industrial Schools*. I allmänhet är Industrial School, enligt en parlamentsakt af 1886, „en skola, där det är sörjdt för öfning i yrkesarbete och i hvilken barn erhålla bostad, föda och kläder såväl som undervisning“. Af Industrial Schools finnas likväl tvänne i viss grad fristående underarter:

1:o) *Day Industrial Schools*, hvilkas alumner få vistas vid anstalten från morgon till afton, men bo i sina hem om nätterna, äfvensom

2:o) *Truant Schools*, ett slags disciplinära straffskolor (internat), i hvilka skolkare insättas för en tid af högst tre månader eller i händelse af itererad skolkning fyra månader och vid ytterligare återfall sex månader.

Det är att märka att dessa icke äro statsanstalter, utan hafva grundats antingen af enskilda personer och sällskap eller ock af kommunala- och skolnyn-digheter. Men de äro utrustade med regeringens „certifikat“, hvilket innefattar rätt att emottaga och handleda dem, som af domstol eller polismyndighet åläggas vistelse i uppfostringsanstalt och de stå under regeringens inspektion samt erhålla årligen betydande statsbidrag till bestridande af underhållskostnaderna.

Den 31 december 1894 funnos i England och Skottland

50 Reformatory Schools	med	5,587 elever
141 Industrial Schools	„	18,923 „
14 Truant Schools	„	5,763 „
22 Day Industrial Schools	„	3,777 „

Då omkring tre fjärdedelar af de brottslingar, som dömas till fängelse, antagas hafva råkat in på brottets väg till följd af dålig uppfostran, kan man förstå att de senaste decenniernas engelska brottmålsstatistik har att uppvisa nedanstående, om växande laglydnad vittnande siffror:

Antalet förbrytare i England och Wales.

	Under 16 år	Öfver 16 år
År 1861	8,801	103,343
" 1869	10,314	146,940
" 1870	9,998	147,225
" 1880	5,579	160,684
" 1890	3,872	150,780
" 1893	2,924	148,538

Själffallet är emellertid att dessa gynsamma resultat kunnat ernås endast genom att lagen tillerkänt vissa myndigheter rätt att, då uppgifna skäl förefinnas, äfven mot föräldrarnas vilja insätta barn i uppfostringsanstalt. Engelska lagen har konsekvent tillämpat den äfven annorstädes i princip erkända regeln att, då hemmet icke fullgör sina skyldigheter gentemot barnen, dettas såväl skyldigheter som rättigheter öfvergår på samhället i dess helhet.

I samma riktning går den år 1896 i Norge publicerade lagen om försummade barn.

Öfvergå vi nu till förhållandena i detta afseende hos oss, så kunna vi främst lämna därhän frågan om vård för barn, hvilka på grund af domstols förordnande skola intagas i uppfostringsanstalt. Inrättandet af nödiga anstalter för sådana af domstol behandlade barn ankommer, såsom saken här gestaltat sig, på staten, icke på kommunen. Däremot tillhör omvårdnaden om öfriga sedligt vilsekomna eller försummade barn otvifvelaktigt, likasom folkskoleväsendet och fattigvården, i främsta rummet kommunen.

Helsingfors stad har redan en längre tid i sammanhang med folkskolan underhållit en skola för försummade barn. Men denna skola afser endast att förbereda barn, hvilkas undervisning blifvit helt och hållet förbisedd, för inträde i folkskolan; och skolan för försummade barn tjänar sålunda icke egentligen det syfte hvarom här är fråga.

Dock hafva åtgärder äfven här vidtagits för beredande af en praktisk uppfostran för barn af nu förevarande kategori, i ty att genom fattigvårdens försorg barn från Helsingfors till följande antal underhållits i nedannämnda inrättningar åren 1891—1895.

	År 1891	År 1892	År 1893	År 1894	År 1895
I asylen i Lojo för vanartiga gossar från Helsingfors	12	11	13	11	11
I Mörskom asyl för vanartade ynglingar	31	30	31	31	30
I Koivula uppfostringsanstalt för gossar	3	23	23	22	22
Summa	46	64	67	64	63

I Koivula uppfostringsanstalt intagas dock numera icke andra barn än sådana, som af domstol förordnats till insättande uti anstalt af detta slag, hvarför nämnda inrättning i en snar framtid icke längre kan räknas till dem, som i förevarande afseende anlitas af Helsingfors stad. Mörskom asyl är ej internat, utan barnen bo hos privata familjer i trakten, en omständighet, som enligt komiténs tanke, i väsentlig mån förminskar inrättningens värde.

Då det gäller vanartiga barns uppfostran är en sträng, oafåttlig uppsikt af nöden, och sådan kan tillbörligen handhafvas endast där läraren är i tillfälle att natt och dag öfvervaka barnen och deras sysselsättningar.

Hvad Helsingfors stad därför främst behöfver för vården om sina försummade och vanartade barn är ett *internat*; och har komitén tänkt sig ett sådant lämpligen kunna organiseras enligt följande hufvudgrunder.

Uti internatet skulle intagas: a) sådana elever i stadens folkskolor, som väl icke, beträffande deras uppförande, gifvit skäl till svårare anmärkningar, men som dock genom lätja och upprepade skolförsummelser visat sig behöfva en allvarsammare tuktan än dem i hemmen kan komma till del, samt b) sådana ungdomar, hvilka äro från dåliga hem och redan visat håg för ett sysslolöst eller brottsligt lif eller om hvilka befaras kan att de till följd af dåliga föredömen eller rent af genom sina föräldrars och anhörigas uppmaningar och lärdomar skola hän gifva sig åt tiggeri och brott.

Inom den första kategorin kunna finnas flere, som tillhöra jämförelsevis goda, men medellösa hem, där föräldrarna, hela dagen sysselsatta med arbete utom hemmet, icke kunna egna sina barn nödig uppmärksamhet för att afhålla dem ifrån att följa andras onda exempel och lockelser. Beträffande dessa skulle internatet endast komma hemmet till hjälp genom att för en tid af ett halft, högst ett år, hälst med afpassning af tiden efter de ordinarie läsotterminerna, taga barnet under sin behandling samt återföra det till flit och ordning. I regeln torde i förevarande fall föräldrarnas samtycke till barnens intagning i anstalten kunna vinnas, och skulle äfven föräldrarna själfva ega anmäla sina barn till inträde.

Den andra kategorin däremot skulle omfatta sådana, som borde räddas från hemmen. På godvillig öfverenskommelse med föräldrarna kan härvidlag i allmänhet icke räknas. Men polisen torde likväl genom lämpliga åtgärder beträffande föräldrarna icke så alldeles sällan kunna förmå dem att för längre tid öfverlåta sin målsmansrätt öfver barnen vare sig till internatets föreståndare eller till den myndighet, som öfver detsamma komme att hafva inseende. Och äfven andra utvägar kunna i detta afseende anlitas. Då exempelvis år 1895 antalet af dem, som varit i stadens fattiggård intagna eller härstädes åtnjutit fattigunderstöd af ett eller annat slag, steg till omkring 2,700 samt fattigvårdsstyrelsen öfver alla dessa fattighjon och understödstagare innehaft målsmans- eller husbonderätt, torde ingen svårighet möta att i internatet placera dem bland fattighjonerna och understödstagarena eller dessas barn, som kunna hänföras till någon af ofvansagda kategorier.

Barn af den andra kategorin borde i ingen händelse få afgå från internatet innan de genomgått fullständig skolkurs och innan säker utkomst kan dem utom anstalten beredas. Dock borde anstaltens styrelse vara berättigad att kvarhålla dem till fyllda 18 år. Öfver hufvud skulle sagda styrelse beträffande såväl barn af den första som dem af den andra kategorin inom ofvan angifna gränser bestämma tiden för barnens vistelse i internatet efter den grad af förbättring eleverna uppnått. Barn under 8 års ålder skulle icke intagas.

Att elevernas praktiska utbildning skulle i internatet på bästa möjliga sätt tillgodoses är själfallet.

Man kan tänka sig anstalten antingen såsom en jordbruksanstalt, vid hvilken jämväl trädgårdsskötseln kunde få spela större eller mindre roll, eller såsom en företrädesvis handtverksanstalt. En jordbruksanstalt skulle i sin mån motverka den tillströmning till hufvudstaden af landtbefolkning, som för närvarande eger rum, genom att söka bibringa eleverna kunskap uti och intresse för landtmannagöromål. En handtverksanstalt åter skulle förbereda barnen för framtida sysselsättning i de vanligaste yrkena.

Inrättningens organisation likasom dess placering beror naturligtvis på hvilken bland ofvannämnda former man för densamma väljer.

I hvarje händelse borde anstalten förestås af en pedagogiskt bildad man, som sig till biträde skulle hafva en eller två lärare samt en bokhållare. *Föreståndaren* skulle handhafva ledningen af det hela, af uppfostran, undervisningen och arbetet samt själf deltaga i undervisningen såvidt hans tid det tilläte. *Läraren* skulle under föreståndarens inseende och jämte denne sköta om undervisningen och elevernas uppfostran. *Bokhållaren* skulle föra anstaltens böcker, hafva vård om dess byggnader, inventarier, klädespersedlar, verktyg och materialier, öfvervaka tillredningen af maten samt verkställa alla för anstalten erforderliga uppköp. För matlagningen skulle anställas ett par tjänarinnor.

Såsom anstaltens styrelse kunde måhända hälst folkskoledirektionen fungera, förstärkt med polismästaren och, där så anses vara af nöden, med någon medlem af fattigvårdsstyrelsen.

En jordbruksanstalt bör förläggas på något afstånd från staden, en handtverksanstalt åter hälst i staden eller dess omedelbara närhet.

Skulle anstalten organiseras enbart såsom jordbruksanstalt, kunde sådant aftal möjligen träffas med innehafvaren af någon större landtegendom att denne mot tillgodonjutande af elevernas arbete skulle upplåta nödiga lokaler för inrättningen samt bereda alumnerna tillfälle till praktisk utbildning i landtbruket och dess olika binäringar. För öfrigt borde undervisningen vid en anstalt af detta slag blifva så mångsidig som möjligt. Under vintermånaderna skulle eleverna sålunda få något syssla med träslöjd, hvarvid afseende särskildt skulle fästas vid tillverkningen af jordbruksredskap, med snickeri, hofslageri, enklare smedarbeten samt med skrädderi och skomakeri så mycket att de lärdes själfva lappa sina klä-

der och skoplagg. För de äldre eleverna skulle dessutom anordnas kortare kurser i landtbruks- och husdjurslära samt i landtbruksbokföring af enklaste slag. I öfrigt skulle elevernas behof af allmän bildning tillgodoses genom undervisning enligt folkskolans plan.

Barnens praktiska utbildning skulle närmast handhafvas af föreståndaren, som i detta fall borde ega kunskap i jordbruk, samt två eller flere verkmästare eller uppsyningsmän, hvilka egde öfvervaka eleverna hemma och ute på arbetet samt undervisa dem uti några yrken, jämte det för undervisning i de yrken, som uppsyningsmännen ej kunde lära, antoges tillfälliga biträden.

En anstalt, där den praktiska undervisningen ginge ut på att bibringa eleverna någon handtverksskicklighet skulle, åtminstone hvad de äldre eleverna beträffar, erfordra en specialisering af undervisningen och för sådant ändamål elevernas fördelning på flere afdelningar. De yrken, uti hvilka undervisning skulle meddelas, vore snickeri, metallarbete, skomakeri, skrädderi, bokbinderi och måhända ännu något annat yrke. För denna undervisningsanstalt skulle erfordras, förutom föreståndare, lärare och bokhållare, minst fyra uppsyningsmän, alla kunniga i ett eller flere yrken. En handtverksanstalt skulle för öfrigt fordra betydligt rymligare verkstadslokaler än en inrättning, som åsyftade jordbruksundervisning.

Inom komitén har äfven fråga väckts om lämpligheten för kommunen att i det syfte hvarom nu är fråga inrätta ett skolskepp, där gossar kunde få utbildning i sjömansyrket. I saknad af fackkunskap vågar komitén dock icke framställa någon plan angående ett skolskepps lämpligaste organisation. Ett sådant skulle för öfrigt icke allena kunna tjäna såsom uppfostringsanstalt med den allmänna uppgift som komitén afser. Vår långa vinter ställer hinder i vägen härför.

Hvad kostnaderna för en uppfostringsanstalt beträffar så blifva desamma själfvallet i någon mån beroende af den typ man väljer för inrättningen. En jordbruksanstalt komme att ställa sig något billigare än en handtverksanstalt. Särskildt skulle, såsom tidigare antydts, en anstalt af det senare slaget erfordra rymligare lokaler, hvarför och då en sådan dessutom finge sin plats i staden eller dess gränskap hyresutgifterna här blefve betydligt större än för en anstalt, som finge plats på landsbygden och som afsåge att bereda eleverna praktiskt arbete utom hus.

Under förutsättning att inrättningen blefve inrymd i egen lokal har komitén med ledning af staten och utgifterna för Koivula uppfostringsanstalt uppgjort följande

kostnadsberäkning för en handtverksanstalt för femtio elever:

1 föreståndare, utom rum med värme, arvode	Fmk	3,000:—
2 lärare, utom rum och värme, arvode à 1,800:—	”	3,600:—
1 bokhållare, utom rum och värme, arvode	”	1,500:—
	Transport Fmk	8,100:—

	Transport	Fmk	
			8,100:—
4 uppsyningsmän, utom rum och värme, arvode å 1,000:—	„		4,000:—
Arvode åt läkare och prest	„		500:—
Till undervisning i särskilda yrken	„		800:—
2 tjänarinnor, jämte rum med värme, å 240:—	„		480:—
1 dreng, „ „ „ „	„		400:—
Kost för de tre sistnämnda å 60 p:i per dag	„		657:—
Kost för 50 elever å 35 p:i för dag	„		6,387:50
Gång- och sängkläder åt 50 elever å 50:—	„		2,500:—
Böcker och skolmaterialier åt 50 elever å 5:—	„		250:—
Utrustning åt afgående elever efter beräkning af tio om året	„		500:—
Kansliexpenser och bibliotek	„		300:—
Smärre reparationer å byggnader och inventarier	„		500:—
Ved, lyse och medikamenter, arbetsredskap och materialier samt diverse	„		1,500:—
		Summa Fmk	26,874:50

Vid beräkandet af kommunens faktiska utgifter för en anstalt af ifrågasvarande slag bör dock beaktas, att för anstaltens uppehållande med sannolikhet kan påräknas bidrag ur allmänna medel. Om såsom dylikt bidrag erhöles

50 penni för hvarje elev och dag	Fmk	9,125:—
samt 25 % af lärarnes arvode och utgifterna för ved och lyse, undervisningsmaterial och skolmöbel samt af hyresvärdet för skollokaler*) omkr.	„	2,300:—
	Summa Fmk	11,425:—

skulle kommunens utgifter nedgå till 15,449 mark 50 penni, hvaraf en mindre del dessutom skulle kunna återfås i form af möbel, bokbinderiarbeten, kläder, skolplagg m. m., som från anstalten kunde levereras exempelvis för folkskolornas behof. Möjligen kunde man till en början nöja sig med en anstalt i något mindre skala och sålunda ytterligare reducera kostnaderna.

Såsom redan nämts skulle kostnaderna för en jordbruksanstalt ställa sig billigare, men då dessa kostnader väsentligen äro beroende af det aftal, som må-

*) Enligt Kejs. Senatens bref till Öfverstyrelsen för skolväsendet af den 13 mars 1895 tillkommer stadskommun ur bevillningsmedel 25 % af dessa utgifter för hvarje af kommunen inrättad folkskola. Då nu ifrågasvarande internat tillika blefve en folkskola, har komitén ansett att kommunen borde kunna för detsamma påräkna enahanda bidrag.

hända med någon egendomsinnehafvare kan träffas angående anstaltens emottagande, är det omöjligt att beträffande en dylik anstalt göra några närmare utgiftsberäkningar.

Med hänvisning till hvad ofvan anförts får komitén vördsamt föreslå

att Stadsfullmäktige måtte gå i författning om inrättande af en uppfostringsanstalt för vanvårdade och försummade barn enligt någotdera af de utkast, som här framställts.

Helsingfors den 7 maj 1897.

Victor Öhberg.
P. Nordmann.

Alexis Gripenberg.

Ivar Gordie.
Edvin Bergroth.

Handlingar angående revision af Helsingfors stads räkenskaper för år 1896.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

H:fors, d. 5 Juni 1897.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 59.

Revisionsberättelse öfver stadens räkenskaper för år 1896, afgifven af de vid allmän rådhusstämma därtill utsedde revisorerne, jämte de af revisorerne afgifna särskilda berättelserna öfver förvaltningen af stadens vattenledningslån af 1876 och nybyggnads- och regleringslån af 1882 äfvensom de af Drätselkammaren och Fattigvårdsstyrelsen aflämnade skriftliga förklaringar öfver särskilda uti revisionsberättelsen framställda anmärkningar har Magistraten äran till Stadsfullmäktige insända, hvarjämte Magistraten får anmäla, att styrelsen för Maria sjukhus, ehuru af Magistraten därtill uppfordrad, ännu icke afgifvit förklaring i anledning af den anmärkning revisorerne framställt mot styrelsens räkenskaper för sistlidna år; men skall sagda förklaring, så snart den inkommit, till Stadsfullmäktige öfversändas.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Edv. Öhrnberg.
t. f.

Revisionsberättelse för år 1896.

Undertecknade, som vid allmän rådhusstämma de 21 december 1896 valdes att granska Helsingfors stads räkenskaper och inventera dess löseegendom, sammanträdde på kallelse af Drätselkammaren den 18 januari innevarande år och

utsågo därvid till ordförande ingenjörmekanikern K. Moring, hvarefter jämlikt § 5 i den för revisorerna gällande instruktionen af den 26 april 1893, arbetet fördelades på fem grupper med följande medlemmar:

Grupp I för revision af Tolagskontorets, Hamnkontorets och Brandverkets förvaltning och räkenskaper: Kassör A. Schildt och Hofrättsauskultanten E. Krogius.

Grupp II för revision af Fattigvårdsstyrelsens och Hälsovårdsnämndens förvaltning och räkenskaper: Kamrer A. V. Mannelin och Revisor Gerh. Henrikson.

Grupp III för revision af förvaltningen af och räkenskaperna för undervisningsväsendet samt stiftelser ställda under Stadsfullmäktiges vård: Rektorn friherre A. von Bonsdorff och Filosofielicentiaten V. F. Brotherus.

Grupp IV för revision af Byggnads- och Vattenledningskontorens förvaltning och räkenskaper: Ingenjörmekanikern K. Moring och Järnvägskontrollören F. V. Salvén.

Grupp V för revision af Drätselkontorets räkenskaper samt till staden donerade fonder Kamrerarene A. Hornborg och J. Grenman.

Inventeringen af löseegendomen.

Då vid inventeringen, som ägde rum under januari och februari månader, framgick att åt stadens löseegendom eignats nödig skötsel och att densamma öfverensstämde med inventarieförteckningarna, utgör det för revisorerna ett nöje att på det bästa vitsorda löseegendomens omvårdnad.

Granskningen af räkenskaperna och förvaltningen.

Sedan revisorerna inför Magistraten den 1 mars af stadskamreraren T. Holmberg emottagit Drätselkontorets samt öfriga staden underlydande myndigheters räkenskapsböcker med åtföljande verifikat, påbörjades revisionen i enlighet med ofvannämnda fördelning. Då emellertid endast få anmärkningar gjorts af de skilda grupperna och de uttalanden, som nedan göras, äro resultat af gemensam öfverläggning, anse vi lämpligast att ock afge gemensam berättelse.

Vid granskningen af Maria sjukhus räkenskaper och med ledning af dess öfverläkares berättelse för år 1896 hafva vi funnit att af i anslaget för sagda år beräknade 40,150 sjukvårdsdagar för 110 patienter, 33,825 kommit till användning.

År 1895 utgjorde antalet sjukvårdsdagar 31,250 och steg sjukhusets underhåll då till 82,218 mark, hvilket motsvarar en dagkostnad af omkring 2 mark 63 penni per patient. Denna dagkostnad torde under sistlidet år nedgått med omkring 3 penni eller motsvarat omkring 2 mark 60 penni per patient. Någon

exakt siffra härför erhålles emellertid icke af 1896 års räkenskaper eller de i sjukhusets berättelse för samma år ingående ekonomiska tablåer, hvilka såsom utgift för december upptaga endast så stor del af kostnaderna under denna månad att det sjukhuset för år 1896 beviljade anslag af 87,712 mark blifvit till sista penni användt, hvaremot återstoden af sjukhusets underhåll för sagde tid blifvit observerad bland utgifterna för Januari 1897, hvilka följaktligen stigit ovanligt högt, medan å andra sidan sjukhusets ekonomiska tablåer upptaga de sjukens spisningskostnad för december 1896 till endast 74 mark 40 penni för 2,740 sjukvårdsdagar. Äfven särskilda sjukhuset beviljade anslag för inköp af häst och körredskap samt för inrättande af ett bakteriologiskt laboratorium å resp. 1,232 och 1,500 mark äro, ehuru öferskridna, observerade såsom utgörande kostnaden för dessa ändamål.

Ett dylikt redovisningssystem, hvarur de verkliga kostnaderna icke direkt framgå, synes oss oegentligt och få vi därför framhålla vigten af att räkenskaperna afslutas i öfverensstämmelse med de vid tiden för bokslutet gällande förhållanden.

Utgiftsbudgeten för Fattigvården, slutande å 264,960 mark, har under året öferskridits med omkring 14,000 mark, i det att samtliga utgifter stigit till den betydande summan af 278,876 mark 45 penni eller till ungefär samma belopp som år 1894, medan utgifterna för år 1895 uppgingo till 274,135 mark 95 penni.

Granskningen af Fattigvårdens räkenskaper samt Fattigvårdsstyrelsens protokoller och de under dess vård ställda donerade fonder har för öfrigt icke gifvit skäl till anmärkningar.

Den klarhet och öfverskådlighet i uppställningen, som utmärker månadsredovisningarna öfver Fattigvårdens inkomster och utgifter samt sättet för deras vidimering af Fattigvårdsstyrelsen, vilja vi härmed särskildt framhålla.

Sedan Stadsfullmäktige tillsvidare afslagit stadskamreraren T. Holmbergs ansökan om afskrifning af oguldna halfva löseskillingen för tomten N:o 6 vid Jägaregatan utgörande 3,880 mark 80 penni jemte ränta från den 1 oktober 1891 och genom Senatens utslag af den 21 september 1896 staden tilldömts andra hälften af sagda köpeskillning ur gårdsägaren Thomas Lindbergs konkursmassa, synes det revisorerne oriktigt att i stadens bokslut för 31 december 1896 K. F. Rantanen fortfarande är upptagen som gäldenär för hela köpeskillingen. Dock har detta icke någon inverkan på sak, då stadskamrer Holmberg för såväl 1894 som 1895 års revisorer öppet framhållit att, i händelse staden blefve lidande genom den försummade bevakningen i Rantanens konkurs, han ansåge sig ansvarig för den möjligen härigenom för staden uppstående förlusten, och vi dessutom hafva oss bekant att kamrer Holmberg med Drätselkammaren träffat aftal om terminerna för likviden af sin andel.

Uti den af stadskamreraren uppgjorda balansen för december 1896 ingår bland „Diverse debitorer“ G. Jansson med 1,905 mark 76 penni. Öfver denna post, som äfven ingick i 1895 års räkenskaper, har notarien vid Drätselkammaren

afgifvit följande upplysning, hvilken revisorerna ansett sig böra bringa till Stadsfullmäktiges kännedom.

Vid afsyning den 24 september 1892 af det utaf Jansson jemlikt entreprenadkontraktet af den 6 mars 1890 uppförda brandverkshuset anmärktes särskilda brister, hvilka det ålåge Jansson att låta afhjelpa. Sådant blef emellertid icke af Jansson fullgjordt.

För entreprenadarbetets utförande hade borgen den 6 mars 1890 ingåtts af Herrar A. G. Olin, K. M. Brondin, F. R. Meller och C. H. Carlsson.

Efter erhållen kännedom derom att Jansson gjort konkurs uppmanade Drätselkammaren uti skrifvelse af den 17 Augusti 1893 ofvanbemälda borgesmän att utföra de nödig ansedda kompletteringsarbetena å brandverkshuset före utgången af påföljande september månad vid äfventyr att Drätselkammaren komme att låta verkställa dessa arbeten för borgesmännens räkning. Den sålunda gjorda uppmaningen hade dock ingen vidare påföljd.

Sedan Drätselkammaren derefter låtit genom Byggnadskontoret afhjelpa omförmälda brister för en kostnad af inalles 1,905 mark 76 penni beslöt Drätselkammaren den 6 december 1894 att stadens på detta sätt erhållna tillgodohafvande skulle utsökas hos borgesmannen A. G. Olin och hvad tilläfventyrs hos honom icke kunde utfås hos F. R. Meller (Samma tillgodohafvande hade emellertid bevakats uti Janssons och K. M. Brondins konkurser).

Uti den i anledning häraf med Olin började rättegången anmärkte Olin att käromålet vore sentida väckt och utlät sig Rådstufvurätten genom utslag den 22 december 1894 att emedan Jansson varit skyldig att under ett år efter det staden mottagit huset afhjelpa anmärkta felaktigheter, samt afsyning skett den 24 september 1892 och Drätselkammaren vid sådant förhållande bort emot svarenden såsom proprie borgesman anhängiggöra talan inom den i Kongl. förordningen den 28 juni 1798 bestämda tid af tolf månader från förfallodagen eller således före den 24 september 1893, blef talan, som sentida väckt, förkastad.

Detta utslag lät Drätselkammaren vinna laga kraft, och blef i följd deraf någon talan emot Herr Meller icke heller anhängiggjord.

Ur sammanställningen af Helsingfors stads utgifter och inkomster för år 1896 framgår att äfven under detta år flere utgiftsposter öfverstiga anslagen utan att ökad t anslag utverkats.

Vid en jämförelse mellan de skilda förvaltande nämndernas redovisningar finner man att en stor olikhet är rådande med afseende å dessa räknenskapers uppställning och verificering, hvilket dock i en del fall såsom med byggnads- och vattenledningskontorens räknenskaper är af förhållandena betingadt.

Däremot torde det ej vara förenadt med alltför stora svårigheter att åväga-bringa en större likformighet i redovisningssystemet för sådana grenar af förvaltningen som brandverket, polisinrättningen, hälsovårdsnämnden och kommunala sjukhuset, fattigvården samt undervisningsväsendet. I kommunala sjukhusets och

fattigvårdens reglementen finnes skildt stadgadt om ekonomiförvaltningen och sättet, hvarpå de för densamma erforderliga förskotten lyftas och redovisas.

Vid brandverket, polisnrättningen och skolorna äro sätten för liquiders verkställande och redovisningarnes afgifvande olika, och synes det revisorerne önskvärdt att i nämnda förvaltningsgrenars reglementen intagas nödiga bestämmingar om skötseln af ekonomin, i den händelse införandet af större likformighet i redovisningssystemet vinner Stadsfullmäktiges beaktande.

Auktionskammarens redovisningar, hvilka på skild begäran blifvit oss tillställda, utvisa att staden af 1896 års auktionsprovisioner, sedan diverse aflöningar och omkostnader därifrån utgått, åtnjutit en nettoinkomst af 3,461 mark 83 penni, hvaraf 809 mark 10 penni inlevererats år 1897.

Såsom ett faktum värdt allt erkännande, anteckna vi att beloppet utestående „diverse rester“, hvaruti inbegripas bland andra kommunala utskylder och arrenden för stadens jordlägenheter under de fem senaste åren successivt nedgått.

De i Drätselkontorets berättelse ingående tablåer öfver stadens utgifter och inkomster för 1896, balansen för 31 december, uppgifterna öfver stadens icke förfallna fordringar, dess consoliderade gäld samt donerade fonder hafva vi funnit öfverensstämmande med räkenskaperna.

De obligationer, aktier och skuldsedlar, hvaruti till staden donerade fonder äro placerade, äfvensom i stadskassan inneliggande chausséobligationer hafva af oss uppräknats och befunnits öfverensstämma med böckerna.

Inlösta obligationer och kuponger hörande till stadens lån hafva vi uppräknat och med våra sigill förseglat.

Under revisionens fortgång hafva vi haft tillfälle att kostatera den synnerliga omtanke och noggrannhet, som utmärka hvarje gren af drätsel förvaltningen. Särskildt är det oss ett nöje att kunna vitsorda drätselkontorets omfattande bokföring såsom handhafd med känd skicklighet.

Öfver förvaltningen af stadens vattenledningslån af 1876 och nybyggnads- och regleringslån af 1882 bilägges här skild berättelse.

K. Moring.

Adolf von Bonsdorff.	V. F. Brotherus.	J. Grenman.
Gerh. Henrikson.	Alb. Hornborg.	Ernst Krogius.
A. V. Mannelin.	F. V. Salvén.	Alfred Schildt.

Berättelse

om förvaltningen under år 1896 af Helsingfors stads nybyggnads- och regleringslån af år 1882.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 4 Augusti 1882, rörande det af Helsingfors stad upptagna 4 1/2% lån för nybyggnads- och regleringsarbeten, få undertecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1896, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 2 November utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 41,000 mark, nämligen:

Litt A å 3,000 mark: N:ris 11, 12, 61 och 111 = 4 st.

Litt B å 1,000 mark: N:ris 18, 36, 97, 125, 199, 251, 261, 271, 381, 426, 427, 489, 491, 518, 527, 547, 565, 569 och 675 = 19 st.

Litt C å 500 mark: N:ris 5, 65, 112, 159, 163, 194, 319, 374, 390, 411, 416, 487, 516, 611, 625, 657, 685, 697, 759 och 762 = 20 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande *obligationer* utgjorde ultimo December 1895 *Smk* 1,246,095: —

År 1896 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af	<i>Smk</i>	30,000: —	
med afdrag för saknade kuponger	"	146: 25	
samt kuponger till förfallna obligationer	"	596: 25	<i>Smk</i> 30,450: —

Ansvarssumma ultimo December 1896 *Smk* 1,215,645: —

Vid årets utgång utestodo förfallna,

oinlösta obligationer	<i>Smk</i>	18,500: —	
med afdrag för inlösta kuponger	"	855: —	" 17,645: —

Återstår till amortering *Smk* 1,198,000: —

Af förfallna *kuponger* funnos utelöp-

pande ultimo December 1895 sammanräknadt	<i>Smk</i>	3,015: —	
År 1896 till inlösen förfallna kuponger	"	54,798: 75	<i>Smk</i> 57,813: 75
Under året inlöstes kuponger för	"		" 53,426: 25

Återstår utelöpande förfallna kuponger " 4,387: 50

Samtliga till lånet hörande, under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma insattes i konvolut, hvilka, förseg-

lade och försedda med påteckning om innehållet, nedsattes i Drätselkontorets kassahvalf till förvar. Helsingfors den 6 Maj 1897.

K. Moring.

Adolf von Bonsdorff.	V. F. Brotherus.	J. Grénman.
Gerh. Henrikson.	Alb. Hornborg.	Ernst Krogius.
A. V. Mannelin.	F. V. Salvén.	Alfred Schildt.

Berättelse

om förvaltningen under år 1896 af Helsingfors stads vattenledningslån af år 1876.

Jemlikt Kejsrerliga Senatens resolution af den 17 Maj 1876, rörande det af Helsingfors stad upptagna 5 % lån för inlösen af vattenledningen, få under-tecknade, revisorer af Helsingfors stads räkenskaper för år 1896, afgifva följande redogörelse öfver lånets förvaltning under nämnda år:

Den 2 November utlottades obligationer till ett sammanlagdt belopp af 20,200 mark, nämligen:

Litt A à 1,000 mark: N:ris 82, 175, 198, 255, 271, 383 och 493 = 7 st.

Litt B à 500 mark: N:ris 1, 76, 122, 124, 179, 202, 287, 363, 438, 667, 811, 818, 997, 1053, 1168, 1268, 1401, 1475, 1477 och 1492 = 20 st.

Litt C à 200 mark: N:ris 166, 208, 233, 308, 435, 557, 570, 577, 625, 677, 738, 742, 978, 1113, 1168 och 1211 = 16 st.

Stadens ansvarssumma för utelöpande *obligationer* utgjorde ultimo December 1895 *Fmk* 1,369,822: 50

År 1896 inlöstes:

utlottade obligationer till ett belopp af	<i>Fmk</i>	25,600: —	
med afdrag för saknade kuponger	„	750: —	
samt kuponger till förfallna obligationer	„	262: 50	25,112: 50

Ansvarssumma ultimo December 1896 *Fmk* 1,344,710: —

Vid årets utgång utestodo förfallna, oinlösta obligationer	<i>Fmk</i>	1,100: —	
med afdrag för inlösta kuponger	„	190: —	910: —

Återstår till amortering *Fmk* 1,343,800: —

Af förfallna <i>kuponger</i> funnos utelöpande ultimo December 1895 sammanräknadt			
	<i>Små</i>	4,507: 50	
År 1896 till inlösen förfallna kuponger	<i>n</i>	67,672: 50	<i>Små</i> 72,180: —
Under året inlöstes kuponger för	<i>Små</i>	69,200: —	
” ” preskriberades kuponger för.	<i>n</i>	25: —	<i>n</i> 69,225: —
Återstår utelöpande förfallna kuponger		<i>Små</i>	2,955: —

Samtliga till lånet hörande, under året inlösta obligationer och kuponger blefvo af oss uppräknade, hvarefter desamma insattes i konvolut, hvilka förseglade och försedda med påteckning om innehållet, nedsattes i Drättselkontorets kassahvalf till förvar. Helsingfors den 6 Maj 1897.

K. Moring.

Adolf von Bonsdorff.

V. F. Brotherus.

J. Grénman.

Gerh. Henrikson.

Alb. Hornborg.

Ernst Krogius.

A. V. Mannelin.

F. V. Salvén.

Alfred Schildt.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 20 Maj 1897.

N:o 108.

Till Magistraten i Helsingfors.

Uti skrifvelse för den 8 innevarande Maj har Magistraten, med bifogande af transsumt ur revisionsberättelsen öfver stadens räkenskaper för år 1896, såvidt densamma angår Drättselkammarens förvaltning, anmodat Kammaren att inkomma med förklaring öfver revisorernes uti nedan omförmälda punkter gjorda påminnelser; och har Drättselkammaren till fullgörande häraf äran anföra följande.

I. *Stadens fordran å löseskillingen för tomt N:o 6 vid Jägaregatan.* Sedan Stadsfullmäktige tillsvidare afslagit Stadskamreraren T. Holmbergs ansökan om afskrifning af den för nämnda tomt resterande, icke utdömda tomtlösen, utgörande 3,880 mark 80 penni jemte 6 % ränta härå från den 1 Oktober 1891, har Stadskamreraren Holmberg uti en till Drättselkammaren stäld skrift, under förmälan att han vid antydt förhållande komme att till stadskassan inbetala beloppet, anhållit om sådan lindring i betalningsskyldigheten att den oguldna kapitalskulden af honom inbetalades senast före utgången af innevarande år, men att med betalningen af den oguldna räntan finge anstå till den 1 April nästkommande år

1898. Denna framställning blef af Drätselkammaren vid sammanträde den 26 förlidne Mars godkänd.

II. *Stadens tillgodohafvande hos byggmästaren G. Jansson i anledning af entreprenaden å södra brandverkshuset.* Såsom i revisionsberättelsen framhålles beslöt Drätselkammaren den 6 December 1894, sedan Kammaren låtit för en kostnad af 1,905 mark 76 penni genom Byggnadskontoret afhjelpa särskilda vid afsynningen af brandverkshuset anmärkta brister, att hos entreprenören Janssons borgesmän utsöka stadens på detta sätt erhållna tillgodohafvande. I enlighet härmed anställdes rättegång först emot borgesmannen A. G. Olin; men blef stadens deri framställda yrkande af Rådstufvurätten härstädes förkastadt på den grund att sagda talan lagenligt bort anhängiggöras före den 24 September 1893 och sålunda vore sentida väckt. Detta utslag fick vinna laga kraft, och blef i följd häraf någon talan emot borgesmannen F. R. Meller icke heller anhängiggjord. Då det vid sådant förhållande åligger Drätselkammaren, d. v. s. dess ledamöter af år 1893, att ansvara för det bristande beloppet, kommer detsamma att till stadskassan inlevereras, efter det genom snart skeende slutliqvid uti Janssons konkurs blifvit konstateradt, huru stort afdrag å ansvarssumman derifrån är att påräkna.

III. *Öfverskridna anslag.* Vidkommande revisorerne anmärkning rörande denna punkt får Drätselkammaren endast vördsamt återhemta hvad Kammaren uti skrivelser till Stadsfullmäktige af den 7 Januari och 11 Mars innevarande år härutinnan anför.

IV. *Förändringar i stadens räkenskapssystem.* Med anledning af revisorerne framhållande af den olikhet, som är rådande emellan de särskilda förvaltande nämndernas räkenskaper, får Drätselkammaren meddela, att polisinskrifningens och den del af brandverkets räkenskaper, hvilka hittills ej varit fullständigt verifiserade, numera anordnats i form af förskotter och månatliga redovisningar för dessa samt åtföljas af fullständiga verifikation. Drätselkammaren anser sig icke i detta sammanhang böra ingå i någon närmare granskning af det nuvarande räkenskapssystemet samt den af revisorerne förordade reformen af detsamma; men förbehåller sig Kammaren att, derest Fullmäktige skulle anse förändringar i stadens räkenskapsväsende erforderliga, taga frågan under närmare ompröfning.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

John Ugglä.

T. f.

FATTIGVÅRDSSTYRELSEN

i

Helsingfors,*den 24 maj 1897.*

N:o 102.

Till Magistraten i Helsingfors.

Uti skrifvelse för den 8 innevarande maj har Magistraten affordrat Fattigvårdsstyrelsen förklaring i anledning af en i revisionsberättelsen öfver stadens räkenskaper för sistlidet år intagen anmärkning derom att utgiftsbudgeten för fattigvården under året öferskridits med omkring 14,000 mark.

Med föranledande häraf har Fattigvårdsstyrelsen äran beträffande orsakerna till ofvanberörda förhållande hänvisa till sin härhos bilagda berättelse för sagda år, hvarhos Fattigvårdsstyrelsen ödmjukast anhåller att Magistraten, efter tagen kändedom om nämnda berättelse, benäget ville till Drätselkammaren öfverstyra den samma jemte dertill hörande handlingar.

Ludvig Bengelsdorff.*Edvin Willgren,*
t. f.**Berättelse öfver förvaltningen af fattigvården i Helsingfors stad
under år 1896.**

Den styrelse, som under loppet af år 1896 handhaft stadens fattigvård, har utgjorts af följande, af Stadsfullmäktige dertill utsedda personer, nämligen: ordförande tjänstförrättande kyrkoherden F. L. Bengelsdorff, ledamöter, underpolismästaren, kollegiassessorn O. A. Ståhlberg, muraremästaren A. Ärt, bankkamreraren Ö. G. Westling, arkitekten C. G. Hjort af Ornäs, fröken F. Palmén och senatsregistratorn W. von Hausen äfvensom suppleanter handlanden A. L. Mellin och protokollssekreteraren A. Aminoff.

De presterliga förrättningarna vid arbets- och fattiggården hafva utöfvats af pastorn Emil Murén. Inspektorsbefattningen vid sagda inrättning har innehafts af kommunalrådet C. E. Degerholm. Såsom sekreterare vid Styrelsen har tjänstgjort senatsregistratorn von Hausen. För vattigvårdens utgifter erforderliga medel hafva, på Styrelsens requisition, lyftats å Drätselkontoret af kommunalrådet Degerholm, som öfver de uppburna medlen vid hvarje månads utgång afgifvit redovis-

ning öfver inkomster och utgifter, hvilken derå, efter verkställd granskning, öfverlemnats till Drätselkammaren.

Antalet af dem, som genom Fattigvårdsstyrelsens försorg blifvit vårdade under år 1896 har utgjorts af:

a) Intagna i arbets- och fattiggården	587 personer
deraf högsta antalet på en gång	294
(emot 284 år 1895),	
i medeltal	270
(emot 262 år 1895) och	
minsta antal	246
(emot 240 år 1895).	
b) Utackorderade inom staden	111
(emot 101 år 1895),	
af dem:	
äldre personer	17
barn under 15 år	94
c) Utackorderade på landet	431
(emot 442 år 1895),	
af dem:	
äldre personer	161
barn under 15 år	270
d) Understödda med ständiga månadliga bidrag hafva blifvit, dels hela familjer, dels enskilda medlemmar, till ett antal af 863 personer (emot 865 år 1895),	
deraf: äldre personer	403
barn under 15 år	460
e) Pensionerade med räntorna å donerade kapital 72 personer.	
f) Tillfällig hjälp har utdelats åt 638 personer (emot 739 år 1895) uti 4,017 skilda poster (emot 3,738 år 1895), deraf i medeltal per månad under januari, februari, mars, oktober, november och december 401 (emot 468 år 1895) samt under april, maj, juni, juli, augusti och september 268 (emot 154 år 1895).	

Då antalet af dem, som åtnjutit fattigunderstöd eller hjälp år 1895 upppick till 2,727 och summan af här ofvan uppräknade understödstagare och vårdade hjälpbehöfvande utgör 2,702, har antalet under året minskats med 25 personer.

Af ständiga understöd hafva under år 1896 indragits:

i följd af dödsfall	31
för uppnådda 15 år	25
af särskilda andra orsaker	67
och utgifvits:	
till äldre personer	61
för barn	125

De i fattiggården under året intagna hafva utgjorts af ålderstigna, bräckliga och sinnessjuka personer, hvilka sistnämndas antal uppgick till 150, äfvensom af sådana barn, hvilka blifvit värlösa eller vanvårdade i dåliga hem; och hafva de qvarhållits en tid för att sedan kunna genom utackordering öfverlemnas till enskilda för att vårdas och uppfostras. Att de hos de flesta mera eller mindre brutna krafterna blifvit till arbete använda framgår af den härhos bilagda arbetsförteckningen samt deraf att inrättningens behof af skodon, kläder, vedhugning, rummens renhållning, tvätt, en del remontarbeten med mera äfvensom renhållning af inrättningens vägar och område genom hjonen ombesörjts.

Af förenämnda i fattiggården intagna 150 sinnessvaga personer hafva de, som erfordrat strängare bevakning, vårdats i celler och utgjort inalles 36. Högsta antalet på en gång vårdade sinnessjuka har utgjort 73, i medeltal 67 och minsta antalet 62. Bland utackorderade fattiga hafva förekommit 27 sinnessvaga. Dessutom hafva på fattigvårdens bekostnad i särskilda dårvårdsanstalter vårdats 56 sinnessjuka. Samtliga under året af fattigvården försörjda sinnessjuka personer utgjorde således 233.

Kosthållningen vid arbets- och fattiggården har ombesörjts, under inspektorns närmaste tillsyn, af en hushållerska med biträde af nödig tjenstepersonal och lemnat det resultat, att kostnaden för hvarje dagportion eller en fullvuxen persons uppehälle för dagen utgjort i fattiggården omkring 25 penni och i arbetsinrättningen, der rikligare portioner utdelats, 35 penni.

Följande räkning utvisar fattigvårdens inkomster och utgifter för år 1896.

DEBET.		<i>Fmç.</i>	<i>nl.</i>	<i>Fmç.</i>	<i>nl.</i>
Inkomster.					
Behållning från 1895		—	—	5,104	11
Ersättning för fattigas underhåll		5,345	23		
Fattigvården tillfallna arfsmedel		19	—		
För arbeten, verkställda af hjonen		254	08		
För arbeten, verkställda af i arbetsinrättningen intagna personer		10,841	84		
För försålda svinkreatur		658	—		
För försåldt affall vid kosthållningen		52	65		
Återburna sjukvårdskostnader för personer som aflidit		67	50		
Återburna medel från kosthållningen		36	—		
För försåld spillning		41	20	16,815	50
Lyftat å Drätselkontoret		—	—	257,060	34
Summa <i>Fmç.</i>		—	—	279,479	95

	<i>Fr.</i>	<i>ni</i>	<i>Fr.</i>	<i>ni</i>
KREDIT.				
Utgifter.				
<i>Fattigvårdsstyrelsen.</i>				
Aflöningar	5,800	—		
Arvoden åt tillsyningsmännen	2,100	—		
För inspektionsresor	664	40		
För städning af arbetslokalen	41	05	8,605	45
<i>Fattiggården.</i>				
Aflöningar	13,218	33		
Beklädnad för de fattige	9,146	88		
Kost för d:o	24,852	75		
Läkemedel	3,319	25		
Inventarier	2,464	59		
Materialier	825	04		
Ved och belysning	10,579	96		
Häsfoder	900	49		
Remontarbeten	6,736	79	72,044	08
<i>Arbetsinrättningen.</i>				
Aflöningar	4,540	—		
Ved och belysning	1,125	88		
Kost	5,987	85		
Beklädnad	1,415	29		
Materialier	5,723	83		
Inventarier	487	97		
Flitpenningar	763	25		
Remontarbeten	280	05	20,324	12
<i>Understöd och kostnaden för fattiga utom inrättningen.</i>				
Ständiga understöd:				
Litt. B.	43,161:	10		
Litt. C.	9,645:	33		
Litt. D.	53,782:	03		
	106,588	46		
I särskilda inrättningar intagne	4,974	84		
Tillfälliga understöd	19,210	05		
Understöd åt värnepligtiges hustrur	1,760	—		
Sjukvård	11,818	21		
Kostnader för sinnessjuka, vårdade i särskilda anstalter	16,237	—		
Läkemedel	10,928	05	171,516	61
Diverse utgifter	—	—	6,489	69
Bokförda, men icke uppburna inkomster *)	—	—	500	—
Summa <i>Fr.</i>	—	—	279,479	95

*) Pension för f. d. stadsträdgårdsmästaren L. A. Järnström, 500 mk.

Följande tablå utvisar skillnaden emellan de särskilda utgifterna för åren 1895 och 1896.

	Utgifter		Under år 1896			
	år 1896	år 1895	Utgifterna			
			ökade		minskade	
Afföningar	19,018 33	20,930 —	—	—	1,911 67	—
Städning	41 05	40 25	—	80	—	—
Tillsyningsmännens arvoden	2,100 —	2,100 —	—	—	—	—
Inspektionsresor	664 40	720 95	—	—	—	56 55
Ständiga understöd	*) 111,563 30	112,543 85	—	—	—	*) 986 55
Tillfälliga d:o	19,210 05	18,759 31	450 74	—	—	—
Understöd åt värnepligtiges hustrur	1,760 —	1,850 —	—	—	—	90 —
Beklädnad	9,146 88	10,426 28	—	—	—	1,279 40
Kost	24,852 75	23,219 96	1,632 79	—	—	—
Sjukvård	11,818 21	12,623 60	—	—	—	805 39
Därvård	16,237 —	14,862 45	1,374 55	—	—	—
Läkemedel	14,247 30	10,143 06	4,104 24	—	—	—
Inventarier	2,464 59	2,654 31	—	—	—	189 72
Materialier	825 04	613 95	211 09	—	—	—
Ved & belysning	10,579 96	8,444 29	2,135 67	—	—	—
Häsfoder	900 49	921 70	—	—	—	21 21
Remontarbeten	6,736 79	4,242 48	2,494 31	—	—	—
Diverse	6,489 69	6,751 79	—	—	—	262 10
Arbetsinrättningen	20,324 12	22,287 72	—	—	—	1,963 60
Bokförda, men icke uppburna inkomster	500 —	1,492 50	—	—	—	992 50
Summa	279,479 95	275,628 45	12,404 19	—	—	8,552 69

Tablå, utvisande skillnaden emellan budgeten och utgifterna år 1896.

	Enligt budgeten	Utgifterna	Ökade		Minskade	
Afföningar	19,160 —	19,018 33	—	—	141 67	—
Tillsyningsmännen	2,100 —	2,100 —	—	—	—	—
Inspektionskostnader	800 —	664 40	—	—	—	135 60
Städning	60 —	41 05	—	—	—	18 95
Ständiga understöd	106,200 —	111,563 30	5,363 30	—	—	—
Tillfälliga d:o	21,000 —	19,210 05	—	—	1,789 95	—
Värnepligtiges hustrur	1,500 —	1,760 —	260 —	—	—	—
Beklädnad	9,000 —	9,146 88	146 88	—	—	—
Kost	25,000 —	24,852 75	—	—	147 25	—
Sjukvård	10,000 —	11,818 21	1,818 21	—	—	—
Därvård	12,000 —	16,237 —	4,237 —	—	—	—
Läkemedel	10,500 —	14,247 30	3,747 30	—	—	—
Inventarier	2,000 —	2,464 59	464 59	—	—	—
Materialier	700 —	825 04	125 04	—	—	—
Ved och belysning	8,000 —	10,579 96	2,579 96	—	—	—
Häsfoder	900 —	900 49	—	49	—	—
Remontarbeten	5,800 —	6,736 79	936 79	—	—	—
Diverse	7,000 —	6,489 69	—	—	510 31	—
Bokförda men icke uppburna inkomster	—	500 —	—	500 —	—	—
Arbetsinrättningen	23,240 —	20,324 12	—	—	2,915 88	—
Summa	264,960 —	279,479 95	20,179 56	—	5,659 61	—

*) I detta belopp ingår äfven utgifterna för personer, vårdade i särskilda anstalter.

Då utgifterna uppgått till Fmk 279,479: 95
 och summan af anslagen utgör „ 264,960: —
 så har uppstått en skilnad af „ 14,519: 95

Som likväl de af Fattigvårdsstyrelsen uppburna inkomsterna utgjorde 16,815: 50
 emot i inkomstförslaget beräknade 14,400: —
 utvisande ett öfverskott af 2,415: 50
 så bör från skilnaden afdragas sistnämnda belopp med „ 2,415: 50
 och framgår deraf att differensen emellan utgifterna och budgeten
 för år 1896 egentligen utgör Fmk 12,104: 45

Såsom af ofvanstående synes har för stadens fattigvård tagits i anspråk Fmk 12,104: 45 utöfver det beräknade anslaget af Fmk 264,960: — De betydligare skiljaktigheterna emellan de särskilda anslagsposterna i budgeten och de använda beloppen hänföra sig till utgifterna för ständiga understöd, sjukvård, dårdvård, läkemedel samt ved och belysning, hvilka utgiftsposter, såsom äfven af tidigare berättelser framgår, visat sig omöjliga att på förhand beräkna. Då emellertid totala beloppet af utgifterna för fattigvården uppgår till icke mindre än inemot 280,000 mark, torde skilnaden emellan budgeten och sagda utgifter i förhållande till totalsumman icke kunna anses öfverhöfvan hög.

I *Arbetsinrättningen* voro intagna inalles 177 hjon deraf

högsta antalet på en gång	97
i medeltal	58
minsta antalet	19

De intagna personernas ålder utgjorde:

från 15 till 20 år	18
„ 20 „ 30 „	19
„ 30 „ 40 „	33
„ 40 „ 50 „	39
„ 50 „ 60 „	40
„ 60 „ 70 „	27
„ 70 „ 80 „	1
	<u>177</u>

Enligt medföljande tablå hafva dessa personer under vistelsen i inrättningen verkställt särskilda arbeten,

hvaraf förtjensten utgjort	11,159: 69
och dessutom till fattiggården, arbetsinrättningen och dårdvårdsafdelningen	6,312: 90
	<u>Summa 17,472: 59</u>

I afseende å utdelning af räntorna å särskilda till fattigvården donerade och af Drätselkammaren förvaltade kapital har utanordnats och genom anvisningar å Drätselkontoret utbetalts:

i februari 1896	Fmk 1,746: 47
i maj „	„ 698: 46
i december „	„ 964: 11
	<u>Summa Fmk 3,409: 04</u>

Dessa donationssummor hafva utbetalts åt särskilda personer enligt följande uträkning.

i februari 1896: räntan å Alexandras fond . .	Fmk 200: —	
d:o d:o å Elgs d:o	„ 632: 50	
d:o d:o å Hanells d:o	„ 292: 02	
d:o d:o å Gripensbergs d:o	„ 621: 95	1,746: 47
i maj 1896: d:o å Sierckens d:o	„ 170: 72	
d:o d:o å Brobergs m. fl. fond	„ 527: 74	698: 46
i december 1896: d:o å Gardbergs d:o	„ 56: 45	
d:o d:o å Siercks d:o	„ 430: 15	
d:o d:o å Lampas d:o	„ 477: 51	964: 11
	<u>Summa Fmk 3,409: 04</u>	

Öfver fröken Maria Kristina Bergmans och bokhållareenkan Helena Kristina Åkermans testamentsfonder, hvilka förvaltas af Fattigvårdsstyrelsen och af hvilka räntan å fröken Bergmans fond under år 1896 utdelats med Fmk 500, hafva redovisningar för sagda år afgifvits till Drätselkammaren, likasom äfven öfver de medel, som lyftats för asyl i Lojo för vanartige gossar från Helsingfors. I denna asyl hafva 28 elever under läsåret varit intagna samt åtnjutit undervisning och tillsyn af vid asyl anstälde läraren Emil Lassinen. Öfver denna asyls verksamhet under läsåret 1895—1896 bifogas särskild årsberättelse.

I Mörskom asyl för vanartade ynglingar hafva 23 personer med understöd från Helsingfors fattigvård varit intagne.

Genom fattigvårdens försorg och på dess bekostnad hafva under år 1896 varit intagne i Koivula uppfostringsanstalt 9 gossar, hvilka dels varit hemfallne till brott dels visat svårare vanart, i Berttula anstalt för andesvaga 3 elever, i Skolan för lytta 5 elever, i Vuorela uppfostringsanstalt 2 elever, hvarjemte under läsåret 1895—1896 på fattigvårdens bekostnad underhållits i Blindskolan i Helsingfors 6 elever, i Döfstumsskolan i Jakobstad 2 elever och i Döfstumsskolan i Borgå 3 elever. I sammanhang härmed anser sig Fattigvårdsstyrelsen böra framhålla en förman, som beredts fattigvården af Koivula anstalt, nämligen derutinnan att, utöfver

ofvanberörda 9 elever i anstalten varit intagne vid årets ingång 18 och vid dess slut 15 gossar från denna stad, hvilka, sedan fattigvården tidigare under 3 år erlagt afgifter för dem till anstalten, under året åtnjutit kostnadsfri vård och undervisning derstädes.

För närmare klagörande af storleken utaf de af Fattigvårdsstyrelsen till ofvanuppgifne understödstagare utgifna belopp har följande beräkning uppgjorts, utvisande i medeltal för person den lemnade fattighjelpen:

åt dem, som åtnjuta ständiga fattigunderstöd, utgörande inalles 1405 personer, 75 mark för person och år eller per månad 6 mark 25 penni samt åt personer som tilldelats tillfällig hjälp, ungefär 30 mark per person eller, beräknadt efter 4017 särskilda poster, omkring 4 mark 80 penni per gång.

Följande af inspektorn, kommunalrådet C. E. Degerholm afgifna uppgifter rörande stadens arbets- och fattiggård bifogas härmed:

1:o) Förteckning öfver till kosthållningen levererade produkter jemte uppgift å kostnaden för en hel dagportion.

2:o) D:o öfver å fattiggården verkställda arbeten utom de för kontant betalning.

3:o) D:o öfver antalet intagna hjon under år 1896.

4:o) Tablå öfver huru persontalet vexlat under år 1896.

5:o) Sammandrag af dagsverkslistorna förda å arbetsinrättningen under år 1896.

6:o) Uppgift öfver verksamheten vid Helsingfors stads arbetsinrättning under år 1896.

7:o) Lagerförteckning vid Helsingfors stads arbetsinrättning den 31 december 1896.

8:o) Förteckning öfver vid Helsingfors stads arbetsinrättning qvarstående material vid utgången af år 1896.

9:o) D:o öfver förändringar i kroppsvigten hos manskapet vid arbetsinrättningen under år 1896.

10:o) Uppgift öfver antalet intagna hjon jemte deras ålder.

11:o) D:o öfver afstraffade hjon, intagna i arbetsinrättningen under år 1896.

Helsingfors i april 1897.

På Fattigvårdsstyrelsens vägnar:

Ludvig Bengelsdorff.

Edvin Willgren.

t. f.

Förteckning öfver för kosthållningen i Helsingfors stads Arbets- & fattiggård levererade, uppköpta och från fattiggårdens jordområde skördade produkter under år 1896.

	Sötmjölk	Rågmjöl	Skrämmjöl till städbod.	Grötmjöl	Hvetemjöl till afredning	Gryn			Färskt kött	Ärtor	Svin	Pojätter	Saltströmning	Smör	Kål	Morötter	Kålrotter	Malt	Salt		Finskt mynt				
						Korn	Hafre	Bolveta											hl	st	hl	sack	M.	p.	
Balans från år 1895	—	950	—	50	—	1,5	3	—	—	1	16	227,50	3,600	—	—	30	15	170	1	1	2,413	75			
Dels levererade, dels uppköpta under 1896	75,180	47,950	4,347	4,415	1,851,50	26	49	2,606,5	12,379	64,5	—	869,21	9,690	785,57	—	—	—	4,352	43,30	8	28,650	30			
Diverse mindre förnödenheter och extra förplägning under året för inalles	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,110	30		
Skördat å fattiggården 1896	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,500	50	24	—	—	—	494	—		
D:o hvarjehanda grönsaker	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50	—		
För kosthållningen använt (1 dag under året)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	460	—		
Aflöningar åt hushållerskan o. 2:ne pigor	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,080	—		
Summa	75,180	48,900	4,347	4,465	1,851,50	27,5	52	2,606,5	12,379	65,5	10	1,096,71	13,290	785,57	1,500	80	39	4,522	44,30	9	34,258	35			
Tillkommit genom afvel, grisar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	41	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Afgår för försälda 5 st. svin och 34 st. grisar samt affall	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	39	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	710	65		
																							Summa Myc	33,547	70
Balans till år 1897.	—	1,190	—	—	—	—	—	—	—	—	12	25	3,600	—	—	15	6	—	—	—	—	1,002	87		
Vid 1897 års ingång fans i förrådet	—	1,190	—	—	—	—	—	—	—	—	12	25	3,600	—	—	15	6	—	—	—	—	1,002	87		
																							Summa kostnad	32,544	83

Anmärkning: Under 1896 utdelades inalles 122,577 hela dagsportioner fördelade sålunda:

Å fattiggården 104,432.
 .. arbetsinrättningen 18,145. 122,577.

Med afseende å den kraftigare kost och rikligare portioner som utdelats å Arbetsinrättningen är kostnaden fördelad sålunda:

En dagsportion å fattiggården 25,0824 penni.
 En dito å arbetsinrättningen 35 penni.

Helsingfors stads Arbets- & fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Kontanta inkomsten från fattiggården

under år 1896 utgjorde endast 254 mark 8 penni beroende därpå att hjonen nästan alla voro bräckliga, ålderstigna och sjuka. Förutom att inrättningens äldre linne- och gångkläder blifvit erforderligen underhållne hafva likväl följande arbeten för inrättningens behof blifvit verkställda:

Spånad:

27 kilo mattränning

Väfnad:

60 meter trasmattor.

Sömnad:

68 lakan.
 123 skjortor.
 118 „ för barn.
 341 linnen.
 36 „ för barn.
 131 madrasser.
 62 dynöfvertåg.
 91 handdukar.
 127 klädningar.
 99 underkjolar.
 94 stoppade koftor.
 49 förkläden.
 24 barn tröjor.
 40 „ mössor.
 46 par barn kalsonger.
 36 barn lifstycken.
 26 „ blusar.
 25 „ koltar.
 12 lindanband.

Skrädderi arbeten:

260 rockar.
 321 par benkläder.
 179 västar.
 27 mössor.
 En mängd lappningar af äldre kläder.

Strumpstickning:

83 par ullstrumpor.
98 „ linne d:o.
74 „ bomulls d:o.
25 „ vantar.
En mängd skarfvade.

Snickeri arbeten:

15 st. likkistor.
Diverse mindre arbeten för inrättningens behof.

Transport till likstationen af 263 lik efter affidna medellösa personer.
En del förekommande arbeten vid skötseln af den öppna jorden och inhöstandet af:

480 metr. *L&B* hö.
50 hl kålrötter.
24 „ morötter.
1,500 st. kål.
1 $\frac{1}{2}$ hl silleri.
2 $\frac{1}{2}$ „ palsternackor.
4 „ rödbetor m. m.

Helsingfors stads Arbets & fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Uppgift till 1896 års berättelse.

Fattiggården.

<i>Intagna hjon under 1896</i>	587
däraf:	
Högsta antalet på en gång	294
I medeltal	270
Minsta antalet på en gång	246
 <i>Sinnessjuka personer i fattiggården</i>	150
Däraf äro å fattiggården vårdade	36
(8 män och 28 kvinnor).	
Af dessa äro i cell vårdade (kvinnor)	20
I den nya sinnessjukanstalten å fattiggården	
varit intagne	114 personer.
Högsta antalet på en gång	73
I medeltal	67
Minsta antalet på en gång	62
af hvilka i celler vårdats	36
(18 män och 18 kvinnor).	
 <i>Sinnessjuka bland utackorderade</i>	27
däraf:	
Män	8
Kvinnor	18
Barn	1

Helsingfors stads Arbets- och fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Tablå utvisande huru personantalet vexlat under året 1896 i Helsingfors stads
Arbets- och fattiggård.

	Jan.		Febr.		Mars		April		Maj		Juni		Juli		Aug.		Sept.		Okt.		Nov.		Dec.		Summa	
	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	M.	K.	Män	Kvin.
Från 1 till 10 års ålder	8	16	13	18	13	13	10	9	17	9	11	12	14	9	18	9	11	12	17	14	17	15	9	14	158	150
” 10 ” 20 ” ”	12	3	10	3	11	3	10	3	10	5	7	4	10	4	8	4	7	4	9	4	16	4	16	3	126	44
” 20 ” 40 ” ”	60	33	59	33	59	39	52	35	40	37	40	35	38	34	42	37	40	39	51	38	61	35	71	36	613	431
” 40 ” 50 ” ”	48	21	46	18	43	21	37	21	30	20	31	21	27	22	28	18	31	21	35	23	37	24	40	23	433	253
” 50 ” 70 ” ”	99	58	100	58	97	56	85	58	77	54	68	53	65	48	64	48	68	45	73	46	79	45	93	51	968	620
” 70 ” 80 ” ”	20	15	20	15	23	17	22	15	20	15	20	18	20	18	21	19	19	20	19	20	21	22	20	22	245	216
Öfver 80 års ålder	3	7	2	8	1	8	1	6	1	6	1	7	1	8	1	7	1	7	1	7	2	6	2	6	17	83
Summa	250	153	250	153	247	157	217	147	195	146	178	150	175	143	182	142	177	148	205	152	233	151	251	155	2,560	1,797

Helsingfors stads Arbets- och fattiggård, den 31 December 1897.

C. E. Degerholm.

Sammandrag

öfver de vid Helsingfors stads Arbetsinrättning förda dagsverkslistor, för tiden från och med den 1:a Januari till och med den 31:a December 1896.

Ordnings- nummer	Skomakare	Skräddare	Slöjdare	Målare	Smeder	Bleckslagare	Murare	Bokbindare	Stenarbetare	Jordarbetare	Svarfvare	Arresförade	Sjuke	Portvakter	Drejspritarare	Barackvakter	Hästkötare	Veduggare	Snoskottare	Isupptagare	Sägare	Diverse	Summa.
N:o 1	66	27	27	18	9	—	—	—	84	—	—	—	—	3	3	27	9	—	—	—	6	12	291
" 2	106	45	45	30	20	—	—	—	130	—	—	—	—	5	5	45	15	—	—	—	10	20	476
" 3	120	54	48	30	24	—	—	—	65	—	—	—	—	6	4	60	18	—	—	—	12	18	555
" 4	102	54	46	30	24	—	—	—	120	—	—	7	3	6	3	60	18	24	—	—	12	18	527
" 5	93	54	47	30	30	—	—	—	62	—	—	—	5	6	—	72	18	30	2	—	24	50	523
" 6	90	54	43	24	30	—	—	—	84	—	—	—	6	6	1	61	18	24	—	—	24	42	501
" 7	86	54	38	14	30	—	—	—	95	—	—	4	3	6	11	60	18	26	—	—	24	18	497
" 8	90	54	39	29	30	—	—	—	12	—	—	6	6	6	6	51	18	6	—	87	24	18	476
" 9	87	54	44	30	30	—	—	—	6	—	—	4	2	6	1	51	18	9	—	81	24	12	459
" 10	80	54	37	30	24	—	—	—	22	—	—	2	—	6	—	49	18	12	—	70	24	12	440
" 11	82	52	46	30	19	—	—	—	78	—	—	—	—	6	2	54	18	12	—	—	12	16	427
" 12	78	48	48	30	18	—	—	—	84	—	—	—	—	6	1	53	18	12	—	—	10	11	419
" 13	53	32	40	30	20	—	—	—	39	—	—	—	—	5	—	45	15	5	—	—	8	5	299
" 14	50	30	40	23	20	—	—	—	28	—	—	—	—	5	—	47	15	10	—	—	6	5	281
" 15	47	28	34	15	20	—	—	—	—	—	—	—	3	5	—	41	13	10	22	—	—	8	252
" 16	65	30	38	18	23	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	45	12	12	—	—	30	279	
" 17	66	24	31	14	18	—	—	—	—	12	—	—	—	6	—	40	18	6	—	—	—	12	247
" 18	47	24	30	6	12	—	—	—	—	12	—	—	7	6	—	33	13	9	—	—	—	12	211
" 19	48	15	24	6	12	—	—	—	—	—	—	—	8	6	—	36	13	12	—	—	—	12	203
" 20	40	5	22	5	10	—	—	—	—	11	—	—	8	5	—	30	13	10	—	—	—	5	158
" 21	48	6	30	—	12	—	—	—	—	5	—	—	—	6	—	42	12	18	—	—	—	6	186
" 22	24	9	12	—	6	—	—	—	—	3	—	—	—	3	3	18	6	6	—	—	—	3	93
" 23	33	18	24	6	12	—	—	—	—	6	—	—	6	6	—	36	12	12	—	—	—	6	177
" 24	24	18	24	6	6	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	24	18	6	—	—	—	6	144
" 25	24	18	19	6	6	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	18	18	6	—	—	—	6	133
" 26	20	15	14	5	5	—	—	—	—	5	—	—	1	5	—	15	15	5	—	—	—	5	110
" 27	24	18	23	6	3	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	18	18	—	—	—	—	6	128
" 28	22	18	23	6	—	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	18	18	—	—	—	—	6	123
" 29	25	18	18	6	—	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	12	18	—	—	—	—	6	115
" 30	30	18	12	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	11	12	18	—	—	—	—	6	119
" 31	30	18	17	6	6	—	—	—	—	—	—	—	5	6	12	6	18	2	—	—	—	6	132
" 32	27	12	18	6	6	—	—	—	—	6	—	—	—	6	—	18	18	6	—	—	—	6	129
" 33	30	12	18	6	6	—	—	—	—	11	—	—	—	—	—	18	18	6	—	—	—	6	131
" 34	30	12	18	6	6	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	11	18	—	—	—	—	6	114
" 35	30	12	20	6	6	—	—	—	—	10	—	—	—	6	—	13	18	—	—	—	—	2	123
" 36	30	12	24	6	6	—	—	—	—	12	—	—	—	6	—	16	18	—	—	—	—	6	136
" 37	30	12	24	6	6	—	—	—	—	6	—	—	—	6	6	18	18	—	—	—	—	6	138
" 38	32	12	24	6	7	—	—	—	—	15	—	—	—	6	2	18	18	—	—	—	—	6	146
" 39	36	15	31	6	12	—	—	—	—	17	—	—	—	6	—	24	18	—	—	—	—	6	171

Ordnings- nummer.	Skomakare	Skräddare	Slöjdare	Målare.	Smeder.	Bleckslagare	Murare	Bokbindare	Stenarbetare	Jordarbetare	Svarfvare	Arresterade	Sjuka	Portvakt	Dresspritt	Barackvakter	Hästkötare	Yednggare	Snskottare	Isupptagare	Sägare	Diverse	Summa
N: 40	33	12	32	6	12	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	24	18	—	—	—	—	6	161
" 41	31	14	36	17	12	—	—	—	—	12	—	—	—	6	—	24	18	—	—	—	—	6	182
" 42	41	23	41	18	16	—	—	—	—	23	—	—	—	6	—	24	18	6	—	—	—	6	222
" 43	44	24	37	23	18	—	—	—	—	31	—	—	—	6	—	24	18	—	—	—	—	6	237
" 44	58	30	42	24	18	—	—	—	16	34	—	—	—	6	—	24	18	6	—	—	—	8	284
" 45	70	35	42	24	24	—	—	—	30	30	—	—	—	6	—	27	18	6	—	—	—	12	324
" 46	78	37	54	24	24	—	—	—	52	18	—	—	—	6	—	30	18	—	—	—	—	6	347
" 47	83	42	66	24	24	—	—	—	88	—	—	—	—	6	—	30	18	—	—	—	—	6	387
" 48	81	42	71	24	24	—	—	—	108	—	—	—	—	6	—	30	18	—	—	—	—	6	410
" 49	96	42	75	24	24	—	—	—	114	—	—	—	—	6	—	30	18	—	—	—	—	6	435
" 50	109	42	92	24	24	—	—	—	86	—	2	—	—	6	1	36	18	12	12	—	—	12	476
" 51	125	42	96	36	24	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	36	18	—	128	—	—	12	529
" 52	85	28	60	24	16	—	—	—	83	—	—	4	—	4	6	24	12	—	—	—	—	8	362
" 53	82	28	56	28	16	—	—	—	102	—	—	2	—	4	—	24	12	—	—	—	—	8	366
Summa	3,061	1,506	1,960	873	810	—	—	—	1,588	339	—	21	62	290	78	1,702	871	332	260	238	260	540	14,791

Helsingfors stads Arbets- & fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Uppgift

öfver verksamheten vid Helsingfors stads Arbetsinrättning för män
under år 1896.

	Inkomst af hjonens dagsverken inberäknadt materialierna													
	Dagsverken		Kontanta arbetsför- tjensten		Utförda till Arbetsinrätt- ningen		Utförda till Fattiggården		Utförda till Fattigg. Nya där. ardeln.		Summa		Per dagsverk	
			Fmk.	nl.	Fmk.	nl.	Fmk.	nl.	Fmk.	nl.	Fmk.	nl.	Fmk.	nl.
Smed verkstaden	810	1,188	55	49	45	191	15	26	15	1,455	30	1	79	
Skomakare verkstaden	3,061	* 6,474	27	641	75	672	95	82	50	7,871	47	2	57	
Skräddare "	1,506	322	05	155	25	120	75	30	—	628	05	—	41	
Snickare "	1,960	1,605	34	108	50	820	65	43	30	2,577	79	1	31	
Målare "	873	801	10	—	—	426	90	4	—	1,232	—	1	41	
Kusk konto	871	—	—	—	—	654	—	—	—	654	—	—	75	
Stenarbetare konto	1,538	—	—	—	—	217	50	—	—	407	50	—	25	
Vedhuggare "	332	—	—	—	—	259	50	—	—	259	50	—	78	
Bracksvakts "	1,702	—	—	—	—	822	—	119	25	941	25	—	55	
Diverse arbeten	2,088	768	38	6	50	818	85	42	—	1,445	73	—	69	
Summa	14,791	11,159	69	961	45	5,004	25	347	20	17,472	59	1	18	

* Till stadens Folkskolor 1,022 par träskor Fmk. 3,321: 17
" " " 769 " kängor " 3,460: 50
Fmk. 6,781: 67

Helsingfors stads Arbets- & fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Lagerförteckning

vid Helsingfors stads Arbetsinrättning den 31 December 1896.

	Behållning från år 1895		Försålt under år 1896		Tillkommit under år 1896		Behållning till år 1897	
	Stycken eller par	Värde	Stycken eller par	Värde	Stycken eller par	Värde	Stycken eller par	Värde
Krokgångjärn 18" à 53 p:ni pr kilo	11	20 20	4	7 92	—	—	7	12 28
D:o 24" " 53 " " "	13	24 45	2	5 30	—	—	11	29 15
Stocklås à 2:25	57	128 25	6	13 50	—	—	51	114 75
D:o " 2:—	12	24 —	—	—	—	—	12	24 —
Kaffebrännare med träskåft à 1:50	5	7 50	—	—	—	—	5	7 50
D:o " " större à 1:60	4	6 40	4	6 40	—	—	—	—
D:o " " järnskaft à 1:70	4	6 80	1	1 70	—	—	3	5 10
Pinnstolar, svartfvade à 5:—	5	25 —	—	—	—	—	5	25 —
D:o " " à 4:—	12	48 —	3	12 —	—	—	9	36 —
Trappstol (komplett)	1	10 —	—	—	—	—	1	10 —
Sopskyfflar med träskåft à 50 p.	136	68 —	30	15 —	—	—	106	53 —
D:o " " järnskaft à 40 p.	17	6 80	2	— 80	—	—	15	6 —
Croquettspel, hela à 8:—	3	24 —	1	8 —	—	—	2	16 —
D:o " halfva à 5:—	5	25 —	—	—	—	—	5	25 —
Vattenåmbare af järnplåt à 2:—	2	4 —	—	—	—	—	2	4 —
Kälkor af järn à 6:50	4	26 —	4	26 —	—	—	—	—
D:o " 5:50	4	22 —	2	11 —	—	—	2	11 —
D:o " 5:—	17	85 —	16	80 —	—	—	1	5 —
Skottkärror à 14:—	3	42 —	3	42 —	—	—	—	—
Sparkstöttingar	1	12 —	1	12 —	—	—	—	—
D:o " à 8:—	4	32 —	4	32 —	—	—	—	—
Trädgårdsstolar af järn à 5:—	12	60 —	—	—	—	—	12	60 —
S. k. Tidaholmskärror à 200:—	2	400 —	—	—	—	—	2	400 —
Väfstol	1	30 —	1	30 —	—	—	—	—
Handkärria	1	40 —	—	—	—	—	1	40 —
Makadamiseringssten, à 9 mk parm	7	63 —	—	—	2	18 —	9	81 —
Summa	—	1,250 40	—	303 62	—	18 —	—	964 78

Helsingfors stads Arbets- & fattiggård den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Förteckning öfver vid Helsingfors Stads Arbetsinrättning kvarstående material vid utgången af år 1896.

Smed material:					
1,150 kg	Järn	å 31 p.	356	50	
240	„ Fjederstål	„ 32 p.	76	80	
35	„ Borrstål	„ 55 p.	19	25	
1,5	„ Österby stål	„ 1:20	1	80	
25	„ Svensk plåt	„ 45 p.	11	25	
4	„ Engelsk plåt	„ 38 p.	1	52	
5	„ Zink plåt	„ 80 p.	4	—	
1	„ Tenn	„ . . .	3	—	
4 $\frac{1}{2}$ par	Hjulbössor	å 2:80	12	60	
18 st.	Nyckelämnen	„ 15 p.	2	70	
60 hl	Smideskol	„ 1:90	114	—	603 42
Snickeri material:					
85 meter	björk virke (sågadt)	å 60 p.	510	—	
36	„ d:o rundt	„ 70 p.	25	20	
1265	„ furu bräden	„ 18 p.	227	70	
146	„ „ plankor	„ 50 p.	73	—	
48	„ fimmerstångsämmen	„ 60 p.	28	80	
$\frac{1}{2}$ kub. fot	Ek.	„ . . .	2	50	
140 meter	2" \times 2" och 3" \times 3" ribbor.	å 20 p.	28	—	895 20
Skomakeri material:					
28 kg	smort läder	å 3:50	98	—	
29	„ bindsulläder	„ 3:—	87	—	
212 meter	foderlärfvt	„ 65 p.	137	80	
Pligg, stift	m. m.	„ . . .	5	—	327 80
Diverse material:					
Fönsterglas		30	—	
Lim		4	—	
Träskrufvar		10	—	
Stroppband		2	—	
Sadelgjord.		2	—	
Färger & fernissor		65	—	
Lack & politur		6	—	
Spik, messingskapp, m. m.		15	—	
$\frac{1}{4}$ fat	tjära		7	—	141 —
Summa <i>Smf.</i>			—	—	1,967 42

Helsingfors stads Arbets- & Fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Förteckning

öfver förändringar i kroppsvikten hos manskapet vid Helsingfors stads
Arbetsinrättning år 1896.

N a m n	Kroppsvikt vid intagandet	Kroppsvikt vid utgåendet eller årets slut	Ökad kropps- vikt	Minskad kroppsvikt	Antal dagar varit intagen
Rosengrén, Karl	75	74.5	—	0.5	193
Nyman, Karl Gustaf	60	60	—	—	366
Haggroth, Johan Efraim	67	66	—	1	184
Lindholm, Kristian	60	60	—	—	366
Engman, Karl Gustaf Theodor	64	64	—	—	99
Lindroos, Anders Wilhelm	83	84	1	—	57
Häll, Josef	73	71.5	—	1.5	366
Silander, Karl	68	68	—	—	366
Mangström, Mathias	58	59	1	—	348
Ekström, Gustaf Wilhelm	62	62	—	—	29
Hellgrén, Isak	68	67	—	1	162
Wendell, Samuel	60	63	3	—	216
Hjort, Gabriel	70	70	—	—	231
Lindbohm, Gustaf Robert	62	60	—	2	366
Karlsson, Karl Gustaf	71	70	—	1	366
Henriksson, David	72	72	—	—	366
Strandman, Fredrik Alexander	63	65.5	2.5	—	359
Ivanoff, Sergei Gavriloff	53	52	—	1	164
Ehrling, Berndt Wilhelm	60	59.5	—	0.5	146
Henriksson, Johan	59	59	—	—	129
Lundström, Theodor Anders	60	60	—	—	103
Lukander, Aug. Wilhelm	60	60	—	—	188
Bärlund, Johan Albert	70	73	3	—	118
Huuskonen, Markus	74	73	—	1	175
Holmström, Anders Wilhelm	57	58.5	1.5	—	92
Hyttinen, Konstantin	65	66	1	—	222
Tallenius, Albert Wilhelm	74	74	—	—	29
Lindström, Karl Gustaf	63	63.5	0.5	—	134
Nässling, Alexander	64.5	65	0.5	—	43
Gabrielsson, Henrik Johan	70	70	—	—	57
Söderlund, Erik Jonasson	62	68	6	—	343
Wendt, Johan Johansson	78	78.5	0.5	—	77
Transport	2,105.5	2,116.5	20.5	9.5	6,470

	Transport	2,105.5	2,116.5	20.5	9.5	6,470
Holländer, Johan Adolf		86	84	—	2	366
Nyberg, Gustaf		67	68.5	1.5	—	57
Willberg, Karl Henrik		74	74	—	—	154
Sederholm, Viktor August		71	72	1	—	212
Sarén, Johan Gustaf		73	74	1	—	122
Heikkilä, Anders Henriksson		63	63.5	0.5	—	263
Blomqvist, Johan Wilhelm		58	60	2	—	69
Levänen, Johannes		62	63.5	1.5	—	70
Andersson, Johan Gustaf		68	69.5	1.5	—	100
Svartström, Nils Gustaf		51	51	—	—	366
Huotari, Alexander		70	70	—	—	172
Tilander Gustaf Adolf		62	62.5	0.5	—	275
Henriksson, Gustaf August		70	70	—	—	118
Ahqvist, Oskar Felix		49.5	50	0.5	—	133
Himberg, Johan Reinh.		68	70	2	—	185
Wiik, Johan Alfred		60	61.5	1.5	—	179
Koponen, Anders Joh.		72.5	72.5	—	—	80
Helenius, Erland		68	71.5	3.5	—	127
Hellén, Alex. Abrahamsson		70	72	2	—	164
Malin, Johannes		57	57	—	—	83
Henriksson, August Fredrik		63.5	65	1.5	—	152
Wihlman, Karl Victor		59	59	—	—	86
Grönvall, Karl August		58	58.5	0.5	—	160
Jernberg, Edv. Wilh. Oliv.		77	76.5	—	0.5	86
Hjelt, Konstantin		65	65	—	—	19
Nyberg, Otto Johan		57	57	—	—	43
Mattsson, Jonas		75	75	—	—	34
Andersson, Gustaf Adolf		60	60	—	—	83
Johansson, (Michailoff) Mich.		65	62	—	3	114
Hellman, Adolf Johan		70	73	3	—	69
Malin, Karl Ludvig		89	89	—	—	20
Meling, Karl Robert		63.5	65.5	2	—	250
Pöntynen, Henrik		77	77	—	—	11
Fullt, (Fulle) Adolf Vilh.		66	68	2	—	86
Eriksson, Erik Wilh.		71	72.5	1.5	—	65
Mangulin, Karl Ernst		74	74.5	0.5	—	86
Kivelä, Johan		65	67	2	—	109
Bredenber, Aug. Wilhelm.		53	53.5	0.5	—	206
Kristolin, Elias		68	69	1	—	93
Blomberg, Frans Victor		63.5	63.5	—	—	137
Stepanoff, Wasili		66	66.5	0.5	—	50
Talén, Julius		62	63	1	—	101
Ettinger, Axel		67	67	—	—	161
Ahlholm, Aug. Anders		60	60	—	—	65
Rosendal, Joh. Abraham		57.5	60	2.5	—	98
Kajander, Aug.		67	66.5	—	0.5	54
	Transport	5,044.5	5,187	58	15.5	12,193

	Transport	5,044.5	5,187	58	15.5	12,193
Hirvonen, Johan Fredrik		56	59	3	—	104
Bergman, Karl Fredrik		54.5	55.5	1	—	163
Hosiomaa, Johan Erik		69	71.5	2.5	—	111
Thomasson, Matts		67	67	—	—	34
Wirkki, Erik Wilhelm		82	78	—	4	112
Karlsson, Karl Leonard		44	47	3	—	118
Kratz, Fredrik		62	63.5	1.5	—	119
Tjäder, Fredr. Alex.		64	64	—	—	93
Nylund, Frans Fredr.		71	70	—	1	146
Loo, Joh. Michelsson		70	70	—	—	136
Karjalainen, Karl Alfred		79	79	—	—	73
Häggman, Isak Martensson		66	66	—	—	111
Johansson, Anders Leander		66	65	—	1	121
Maskulin, Frans Bernhard		65	67	2	—	188
Forsman, Johan Fredrik		55	55	—	—	121
Nenonen, Gustaf		58	57	—	1	131
Kauhanen, Fredrik		74	74	—	—	286
Lindroos, Johannes Edv.		62	64	2	—	123
Engqvist, Karl Johan		58	59	1	—	121
Nygrén, Frithiof		68	69	1	—	91
Domander, Alexander		66	66	—	—	141
Blomfeldt, Karl Magnus		66	68	2	—	160
Grönholm, Otto Theodor		60	64	4	—	129
Henriksson, Johan		70	71	1	—	128
Fogel, Jakob		66.5	66.5	—	—	126
Karlsson, Karl Henrik		62	62	—	—	35
Hällsten, Johan Fredrik		52	53	1	—	104
Gunnar, Arthur Elias		53	55	2	—	104
Tuohisto, Jakob Eliasson		73	78	5	—	97
Wuorinen, David		73	75	2	—	89
Westerlund, Karl Fredrik		64	68	4	—	87
Snabb, Gustaf Emil		42	47	5	—	83
Malmberg, Robert Victor		59.5	60	0.5	—	80
Falck, August Rudolf		59.5	65	5.5	—	80
Gråberg, August Wilhelm		62.5	64	1.5	—	80
Taipalinen, Otto Gustafsson		63	63	—	—	73
Helin, Johan Edvard		69	70	1	—	72
Kanon, Evert Pettersson		63	65.5	2.5	—	71
Eklund, Johan Wilhelm		71	68.5	—	2.5	70
Piik, Johannes		61	65	4	—	69
Korhonen, Johan Fredrik		72.5	72.5	—	—	68
Kautonen, Johan Petter		60	59	—	1	61
Thomasson, Henrik		62	63	1	—	57
Winqvist, Karl Fredrik		60	59	—	1	54
Widenius, Johan Theodor		46	51.5	5.5	—	48
Forsström, Karl Wilhelm		68	70	2	—	48
	Transport	6,049.5	6,147	124.5	27	17,013

	Transport	6,049.5	6,147	124.5	27	17,013
Antell, Oscar Fredrik		70	70	—	—	48
Helsing, Johan Emil		61	64	3	—	45
Henriksson, Berndt August		68	69.5	1.5	—	47
Petman, Johan		76	74	—	2	45
Lindström, Wilhelm Victor		60	63	3	—	41
Sohlman, Karl Kristian		78.5	76	—	2.5	38
Johansson, August Alfred		77	77.5	0.5	—	36
Markkanen, Wilhelm		75	76	1	—	34
Lindgrén, Johan, Fredrik		68	68.5	0.5	—	33
Grönholm, Axel Leonard		68.5	68.5	—	—	33
	Summa	6,751.5	6,854	134	31.5	17,403

Ökad kroppsvigt Kgr 134.

Minskad d:o " 31,5.

I medeltal ökad kroppsvigt per man Kgr 0.764.

Obs. Alla de af manskapet som under året icke varit fullt en månad internerade i inrättningen, finnas icke upptagna i denna förteckning.

Helsingfors stads Arbets- & fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Uppgift till 1896 års berättelse:

Arbetsinrättningen:

Intagna hjon under 1896	177
deraf:	
Högsta antalet på en gång	97
I medeltal	58
Minsta antalet på en gång	19

Hjonens ålder:

Från 15 till 20 års ålder	18
” 20 ” 30 ” ”	19
” 30 ” 40 ” ”	33
” 40 ” 50 ” ”	39
” 50 ” 60 ” ”	40
” 60 ” 70 ” ”	27
” 70 ” 80 ” ”	<u>1</u>
	177

Helsingfors stads Arbets- & fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Af de i Helsingfors stads Arbetsinrättning under år 1896 intagna hjon voro:

<i>Afstraffade</i> för stöld	1:a resan	12
” ”	2:a ”	9
” ”	3:dje ”	3
” ”	4:de ”	1
” snatteri	1:a ”	17
” ”	2:a ”	5
” inbrott	1:a ”	3
” ”	2:a ”	1
” fylleri	1:a ”	28
” ”	2:a ”	8
” ”	3:dje ”	5
” ”	4:de ”	1
” ”	5:te ”	2
” ”	6:te ”	1

<i>Afstraffade</i> för sabbatsbrott	6
„ oloffig öl- och bränvinsförsäljning	6
„ olaga näring	1
„ förfalskning	3
„ döljande af förskingradt gods	1
„ fiktjufnad	1
„ innehafvande af dyrk	1
„ oljud å gata	3
„ slagsmål	2
„ svordom	1
„ lösdrifveri	8
„ misshandel å person	5
„ oloffigt tillgrepp	2
„ hustjufnad	1
„ nidingstöld	1
Tidigare insatta i korrektionshus	26

Helsingfors stads Arbets- och fattiggård, den 31 December 1896.

C. E. Degerholm.

Helsingin kaupungin Köyhäinhoitohallitukselle.

Vuosikertomus Lohjan asyylistä

lukuvedelta 1895—96.

Lukuvuosi aloitettiin 1 p. Lokakuuta ja päätettiin tavanmukaisella tutkimuksella 13 p. Toukokuuta, jolloin kaksi hoitolasta sai erotodistuksen. Hoitolaitten lukumäärä lukuveden päättyessä oli 20, niistä suomea lukevia 16, ruotsia lukevia 4. Hoitolaitten käytös lukuveden ajalla sekä lupa-aikoina kiitettävä. Mitään raskauttavaa rikosta ei ole tapahtunut, jonka vuoksi asyyli on saavuttanut erityistä suosiota paikkakunnalla ja hoitolaitten sijoittaminen on ollut kevyttä; ympäristön asujamat ovat mielihyvällä ottaneet hoitolaita kasvateikseen. Koulunkäynti on ollut säännöllistä, mitään häiriöitä ja vastoinkäymisiä ei ole sattunut, samoin terveystehot ovat olleet erinomaisen hyvät, erittäinkin kevätlukukautena. Suurin osa hoitolaisista ei ole ollut poissa tuntiakaan koko lukuvedellä. Paitse lyhyttä joulujaj pääsiäislomaa oli satunnaisia lupapäiviä syyslukukaudella 1 ja kevätlukukaudella 2.

Entisten oppiaineitten lisäksi on ylempällä osastolla luettu Yleistä Historiaa, joten oppiaineet ovat olleet seuraavat: *Katekismus* (2 tuntia viikossa), *Raamatun*

historia (2 t. v.), *Laskento* (2 t. v.), *Maantieto* (2 t. v.), *Luonnonoppi* (1 t. v.), *Isänmaan historia* (2 t. v.), *Yleinen historia* (2 t. v.), *Laulua* (1 t. v.), *Lausuntoa* (1 t. v.), *Oikokirjoitusta* (1 t. v.), *Sisäluku* alemmalla osastolla 6 tunt. viikossa, ylempällä 2 t. *Kirjoitus*, alemmalla osastolla 6 tuntia viikossa, ylempällä 2 t. *Käsityöt* (4 t. v. molemmilla osastoilla).

Ennätykset ovat:

<i>Katekismuksessa</i>	1 osastolla:	kristinopin johdanto sekä käskyt uuden oppikirjan mukaan,
	2 „	edellisen lisäksi: Jumalan pojasta ja hänen töistään (oppikirjain 5 luku), Pyhästä Hengestä ja hänen töistään (op. k. 6 luku ynnä Armonvälikappaleet (op. k. 7 luku).
<i>Raamatun historiassa</i>	1 „	16 kertomusta U. Testamentista, 6 kert. V. Testamentista.
	2 „	koko Uusi Testamentti.
<i>Sisäluvussa</i>		on luettu Luonnonkirjaa, Maamme kirjaa sekä luettu ulkoolta runoja niistä y. Värikki Stoolista.
<i>Isänmaan historiassa</i>	2 „	Uudenkaupungin rauhan saakka (1721).
<i>Yleisessä historiassa</i>	2 „	egyptiläiset, persialaiset, kreikkalaiset, Aleksanteri Suuri, roomalaiset, hunnit, Muhammed, Kaarle Suuri, Alfred Suuri, Gregorius VII, Henrik IV, risteretket, Wilhelm Tell, Juhani Huss ja Gutenberg.
<i>Laskennossa</i>	1 „	neljä laskutapaa kokonaisilla luvuilla
	2 „	murtoluvut ynnä päätöslaskua.
<i>Maantieteessä</i>	1 „	Keski ja Etelä-Eurooppa ynnä Afrika.
	2 „	edellisen lisäksi Ameriikka.
<i>Luonnon opissa</i>	2 „	ihminen ja nisäkkäät.
<i>Kirjoitusta</i>		on harjoitettu Bährin kaavain mukaan.
<i>Laulua</i>		on laulettu virsiä, hengellisiä ja isänmaallisia lauluja.
<i>Käsitöitä</i>		on veistetty yksinkertaisia esineitä.

Lohjalla, 17 p. Toukokuuta 1896.

Emil Lassinen.

*Utskottsbetänkande i anledning af professorn Wahlfors m. fl.
besvär i fråga om utsigtens från Observatoriibergen bevarande.*

Sedan, utom andra, professorn Wahlfors hos Guvernören öfver länet anfört besvär öfver Stadsfullmäktiges beslut den 4 sistlidne mars i fråga om bevarande af utsigten från Observatoriibergen, äfvensom Guvernören genom remissresolution af den 15 nyssvikne maj infordrat Fullmäktiges förklaring i anledning af besvären, hafva Fullmäktige vid sammanträde den 4 innevarande juni åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med förslag till förklaringen i fråga. Tillika har utskottet jemlikt Fullmäktiges beslut fått del af Drätselkammarens den 6 maj afgifna yttrande i ämnet.

Besvärändene yrka upphäfvande af Fullmäktiges berörda beslut på den grund att beslutet vore olagligt samt kränkte besvärändenes enskilda rätt såsom egare af tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan. Emellertid har något definitivt afgörande i det ärende, som af beslutet beröres, icke blifvit af Fullmäktige fattadt, utan innebär Fullmäktiges öfverklagade beslut endast ett uppdrag åt Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med formuleradt förslag i ämnet. Vid sådant förhållande torde, efter utskottets uppfattning, Fullmäktige icke kunna i ärendet tillgöra annat än uti den infordrade förklaringen hos Guvernören framhålla omordade förhållande samt, då berörda preliminära åtgärd af Fullmäktige uppenbarligen hvarken kan anses vara olaglig eller kränka besvärändenes enskilda rätt, med stöd af 78 § i Kejs. förordningen angående kommunalförvaltning i stad, gifven den 8 december 1873, yrka att besvären blefve lemnade utan afseende. Att, innan Fullmäktige ännu beslutit sig för att hemställa om ändring af byggnadsordningen eller formulerat sitt ändringsförslag, närmare utlägga de skäl, som tala för en dylik hemställan af Fullmäktige, synes utskottet icke vara görligt.

Utskottet kan för öfrigt icke undertrycka tvifvelsmål derom huruvida öfverhufvudtaget i ärenden, uti hvilka såsom i det föreliggande Fullmäktige endast tillkommer initiativ, men icke afgöranderätt, besvär ens öfver Fullmäktiges definitiva beslut kunna ega rum. Men då, på sätt redan blifvit nämndt, något definitivt beslut

af Fullmäktige i förevarande fall icke föreligger, torde denna sida af frågan icke behöfva uti förklaringen beröras.

Förslag till den infordrade förklaringen, affattadt i öfverensstämmelse med utskottets ofvan uttalade åsigt, närslutes vördsamt.

Helsingfors, den 8 juni 1897.

Axel Holmberg.

R. F. v. Willebrand.

W. F. Heimbürger.

Till infordrad förklaring i anledning af de besvär, professorn K. R. Wahlfors, utom andra, anfört öfver Stadsfullmäktiges beslut den 4 sistlidne mars i fråga om utsigtens från Observatoriibergen bevarande, få Fullmäktige äran genmäla följande:

Besvärandene yrka upphäfvande af Fullmäktiges öfverklagade beslut på den grund att beslutet vore olagligt och kränkte besvärandenes enskilda rätt. Genom beslutet skulle nemligen, efter besvärandenes åsigt, deras lagliga rätt att bebygga dem tillhöriga tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan trädts för nära.

Emellertid innehåller, såsom ock af det besvären bifogade utdrag ur Fullmäktiges protokoll framgår, Fullmäktiges beslut icke annat än en anmodan till Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med förslag till sådana inskränkande bestämningar i byggnadsordningen att utsigten från Observatoriibergen öfver hafvet och södra hamnen blefve bevarad. Om äfven antagligt är att de bestämningar i byggnadsordningen, som för sagda ändamål erfordras, komma att beröra äfven besvärandenes omordade tomter, är detta dock än icke afgjordt. Ej heller hafva Fullmäktige ännu ens beslutit att till Regeringen ingå med hemställan om ändring i antydt afseende af byggnadsordningen.

Vid sådant förhållande emotse Fullmäktige att besvärandenes yrkande måtte af Tit. lemnas utan afseende.

Remisshandlingarna hafva Fullmäktige äran närsluta.

Utskottsbetänkande angående afträädande till Statsjernvägarne af särskilda områden invid Fredriksberg.

Sedan Jernvägsstyrelsen hos Stadsfullmäktige gjort förfrågan om huruvida och på hvilka villkor staden vore villig att till Statsjernvägarne afstå fyra särskilda områden belägna i närheten af Fredriksbergs vaxel, och Drätselkammaren i bref af den 26 Augusti detta år meddelat Fullmäktige det Kammaren ansett ifrågavarande områden, hvilka å en tillika bilagd karta utmärkts med litt. C. D. E. och F, kunna af staden till Statsjernvägarne afstås emot en af Kammaren i och för frågans beredning tillsatt synenämnds värdering, enligt hvilken området litt. C åsatts ett värde af 30 p., litt. D af 20 p., litt. E af 2 m. och litt. F af 1 m. 30 p., allt per kvadratmeter och under iakttagande i öfrigt af vissa i nämnda skrifvelse angifna villkor och förbehåll, hafva Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit att med anledning af frågans vikt pröfva de gjorda förslagen och med yttrande till Fullmäktige derefter inkomma.

Sedan utskottet i närvaro af Stadsingenjören tagit omordade områden i ögnasigte, får utskottet beträffande afyttrandet af desamma samt de härför föreslagna ersättningsbeloppen äran afgifva följande.

Områdena C. D. och F., alla omgifvande den triangulära egofigur, som bildas af Sörnäs bispår vid dess anslutning till hufvudbanan, synas vara för Statsjernvägarne oundgängligen behöfliga, afsedda som de äro för placering af till lokomotivdepoten hörande byggnader. Med hänseende härtill och oaktadt områdena C. och F. vore väl egnade att upplåtas för fabriksbehof, anser utskottet att staden icke allenast ej bör motsätta sig platsernas expropriering, utan t. o. m. kunde åtnöja sig med en lägre löseskilling derför, än hvad som eventuelt kunde påräknas om tomterna försålles till enskild man. Utskottet anser nemligen det ändamål, hvartill Statsjernvägarne nu behöfva ifrågavarande områden, eller jernvägstrafikens ändamålsenliga ordnande å bangården genom dennas frigörande från byggnader, hvilka der äro till hinder, indirekte tjena för staden så vitala intressen att dessa motivera ett jemförelsevis lågt försäljningspris. Likväl har utskottet icke kunnat i allo förena sig om de värden som af Drätselkammaren åsatts områdena ifråga. Särskildt har det syntts utskottet oegentligt att området C., det bäst belägna af dessa tre, hvilket utgöres af en ländig och regelbunden egofigur, icke uppskattats högre än till 30 p. för m². — Såsom belägen invid jernväg och på två sidor begränsad af körväg egnar sig plat-

sen väl till byggnads- eller fabriksomt, medan den påfyllnad, som kan behövas för platsens återförsättande i nivå med de farbara omgifningarna, icke torde blifva allt för betungande. Utskottet har derföre äfven under beaktande af kostnaderna för en sådan eventuel utjämning af platsen ansett densamma icke kunna åsättas lägre pris, än hvad som af synemännen föreslagits och af Drätselkammaren förordats för området F, eller 1 mark 30 p. för m². Området D. är till vissa delar betydligt oländigare än de begge förenämnda, men utskottet håller dock för att äfven priset för detsamma, 20 p. för m², är alltför lågt med hänsigt till dess läge invid jernvägsspår, och har ansett sig kunna åsätta området ett pris af 75 p. m², utan att derföre frångå här ofvan motiverade åskådningssätt.

Såsom af den bilagda kartan framgår, har Jernvägsstyrelsen vid utmärkandet af gränserna för de ifrågavarande områdena sökt utmäta dessa så knappt behövet af mark någonsin medgifvit och dervid i möjligaste mån undvikit inlösandet af oländigare områden. Härigenom hafva begränsningslinierna erhållit en oregelbunden form, hvilken enligt utskottets mening blefve högst olämplig såsom gräns för de nya stadsdelar, hvilka framdeles komma att stöta till jernvägens områden. Utskottet har derföre tillåtit sig föreslå en uträtning af råarna på sådant sätt de med rödt å kartan uppdragna linierna utvisa och kan för sin del ej annat än emotse det Jernvägsförvaltningen skall finna ett förslag i denna riktning från stadens sida befogadt och sålunda vara villig att detsamma godkänna.

Hvad sedan området E. vidkommer, föreligger från stadens sida beträffande detsammans afstående ej samma anledning, som vid de föregående att utan fullt vederlag afstå det till jernvägen. Områdets användning för den successiva utvidgningen och utflyttningen af verkstadsbyggnaderna (respective dermed förknippad utvidgad tillverkning af rörlig materiel) står icke i sådant sammanhang som utvidgningen af lokomotivdepoten med trafiken å Helsingfors station, att icke Statsjernvägarne kunde härför söka sig annan plats, om ock erkännas måste att utflyttningen i och för sig äfven har till ändamål att frigöra stationsplanen från hinderliga byggnader. Redan af denna anledning bör staden kunna anse sig ega friare händer att bestämma sitt pris, men härtill kommer att sedan området E. försålts, eger staden icke qvar några för den enskilda företagsamheten tillgängliga fabriksomtter vid jernvägslinien, med undantag möjligen af några smärre platser norr om samma Sörnäs bibana. Och dock ligger det i öppen dag att det för staden måste vara förenadt med vida större fördel att tillhandahålla privata fabriksidkare med tomtter, då ju desse för sin verksamhet äro underkastade kommunal beskattning och sålunda för all framtid komma att lemna bidrag till stadens utgiftstat, hvilket icke blir fallet med jernvägen i händelse området öfvergår till dennes ego. Uppskattar man derföre också Statsjernvägarne erbjudande att afsäga sig alla anspråk på anläggande genom stadens försorg af gator, kloaker, vattenledning m. m. till sitt fulla värde, kvarstår dock alltid andra staden åliggande skyldigheter beroende af befolkningens tillväxt och koncentrerung å hittills obegagnade platser, äfven om staten och ej enskild man här öppnar indu-

striel verksamhet. Och vidare, för att staden icke skall stå fullkomligt tomhändt då det gäller tomter för andra fabriker, blir det oundvikligt, att derest nu det med litt. E. betecknade området öfvergår på en hand, ny indelning göres å plats, som helst något så när kan motsvara samma ändamål. Också har utskottet å byggnadskontoret tagit del af ett förslag att härför tillgodogöra en del af Gumtäckts mark, genom hvilken en bana, utgående från hufvudbanan och dragen i sydostlig riktning, i så fall måste anläggas. Kostnaderna härför hafva aproximativt uppskattats till Fmk 50,000. Det synes utskottet ej obilligt om försäljningspriset för området E under anförda omständigheter ökas åtminstone med detta belopp, i hvilket fall det samma efter 2 mark. 50 p. för m² kommer att uppgå till 250,000 mark, som för denna plana, sammanhängande och väl begränsade tomtplats ingalunda kan anses för drygt tilltaget.

I detta sammanhang må det tillåtas utskottet påpeka hurusom utskottet ej kunnat förbise, att en sådan disposition af mark å Gumtäckt, som just anförts, ovilkorligen betingar Gumtäckts införlifvande med staden i judicielt och administrativt hänseende, enär i motsatt fall oöfverskådliga svårigheter för staden komme att uppstå då å denna plats en fabriksort uppväxer, hvilken, ehuru tillhörig staden, i ofvanantydnda afseenden står gentemot denne alldeles fremmande. Frågan härom kan icke längre skjutas åt sidan, såsnart området E föröftrats till Statsjernvägarne, utan måste med all kraft bedrivas och genomföras, trots alla de betänkligheter, som emot nämnda säteris införlifvande med staden utan tvifvel kunna framhållas.

Öfriga af Drätselkammaren vid tomternas aflåtande fästade vilkor, eller att den derstädes befintliga matmyllan skall förbehållas staden, att Statsjernvägarne åhvälfves flyttningskostnaden för de stadens vattenledningsrör, som falla inom området E, och likaså kostnaden för flyttning af den inom området C. befintliga vägen till Fredriksberg, finner utskottet fullt motiverade.

Likaså har utskottet intet att erinra vare sig beträffande ett eventuellt afstående af området F redan före utgången af år 1908 eller det härför förslagna vederlaget åt nuvarande arrendatorn.

Med stöd af hvad utskottet sålunda anført får utskottet förorda att ofvanberörda områden öfverlåtas till Statsjernvägarne på sätt Drätselkammaren föreslagit, eller genom expropriationsförfarande, mot en löseskilling, som för de skilda områdena komme, efter den af utskottet föreslagna arronderingen, att fördela sig på ungefär följande sätt:

Området C	18,000 m ²	å 1,30	Fmk 23,400
d:o D	18,200	„ å 0,75	„ 13,650
d:o E	100,000	„ å 2,50	„ 250,000
d:o F	48,000	„ å 1,30	„ 62,400

eller sammanlagdt Fmk 349,450, hvilket belopp likväl först efter försiggången noggrann mätning kan definitivt fixeras.

I enlighet härmed har utskottet äran föreslå:

att Stadsfullmäktige ville såsom svar å Jernvägsstyrelsens förfrågan angående afträddandet af ifrågakomma fyra områden i trakten af Fredriksberg förklara staden villig att i expropriationsväg öfverlåta sagda, från instundande års början disponibla områden till Statsjernvägarne emot en efter nu angifna värdering fastställd löseskilling samt på af Drätselkammaren i öfrigt förslagna vilkor;

samt att Fullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, för den händelse det å lägenheten Backas befintliga området Litt. F komme att afhändas staden före utgången af år 1908, med högst 500 mark nedsätta det från lägenheten utgående årsarrendet för den återstående arrendetiden.

Helsingfors, den 14 September 1897.

Edvin Bergroth.

Mauritz Hallberg.

Gustaf Nyström.

FINSKA STATSJÄRNVÄGARNE.

JÄRNVÄGSSTYRELSEN.

Helsingfors

den 6 Maj 1897.

N:o 3090.

Till Magistraten i Helsingfors.

Sedan Kommunikationsexpeditionen i Kejslerliga Senaten med anledning däraf, att under en följd af år i statsjärnvägarnes utgiftsstat upptagits anslag, som afsett förändringar af bangården i Helsingfors, därvid bland annat äfven särskilda byggnader skulle utflyttas från stationens nuvarande område till Fredriksberg, anmodat Järnvägsstyrelsen att efter det planer för den af rörelsens ökning ifrågasatta omgestaltningen hunnit utarbetas, inkomma med arbets- och kostnadsförslag härtill och då äfven afgifva betänkande beträffande den ordning, uti hvilken arbetena borde utföras, och Järnvägsstyrelsen jämte skrifvelse af den 18 sistlidne Mars till Kommunikations-expeditionen insändt de affordrade förslagen samt tillika hemställt att Järnvägsstyrelsen måtte bemyndigas att inleda underhandlingar med Helsingfors stads myndigheter om inlösen af den mark, som behöfdes för placering af till lokomotivdepoten

hörande byggnader i Fredriksberg och för den successiva utflyttningen af värkstadsbyggnaderna till trakten af Fredriksberg, har Kejsrerliga Senaten vid af ärendet den 29 nästvikne April skedd föredragning, med bifall till Järnvägsstyrelsens framställning, berättigat Järnvägsstyrelsen att i förslaget till utgiftsstat för statsjärnvägarne för år 1898 upptaga anslag för bestridande af kostnaderna för inlösen af ifrågavarande jordområden till det belopp som erfordras utöfver för ändamålet tidigare beviljade anslag.

Med anledning häraf får Järnvägsstyrelsen med biläggande af en plankarta öfver de till inlösen för statsjärnvägarne afsedda områden i Fredriksberg och dess närhet, anhålla att genom Magistratens förmedling af Helsingfors Stadsfullmäktige erhålla uppgift om huruvida och till hvilket pris de å plankartan med Litt. C. D. E. och F. betecknade områden af resp. cirka 21,000, 18,000, 100,000 och 36,600 kvadratmeters areal kunde af staden afstås till statsjärnvägarne, det senast nämnda jordstycket alternativt först efter arrendetidens utgång år 1909; och tillåter sig Järnvägsstyrelsen härmed påpeka att Järnvägsstyrelsen är villig att för dessa områden afsäga sig alla anspråk på anläggande genom stadens försorg af gator, kloaker, vattenledning m. m., hvarför Järnvägsstyrelsen med fästadt afseende därå att hela försäljningssumman sålunda utan afdrag komme stadskassan till godo, motser åsättandet af motsvarande lägre enhetspriser å områden i fråga. En karta medföljer.

G. Strömberg.

Th. Frosterus.

A. G. Heinrichius.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 26 Augusti 1897.

N:o 157.

Till Helsingfors•Stadsfullmäktige.

Genom remiss af den 4 nästlidne Juni hafva Stadsfullmäktige anmodat Drättselkammaren att inkomma med yttrande och förslag i anledning af Jernvägsstyrelsens uti skrivelse för den 6 sistvikne Maj framställda, genom Magistraten Stadsfullmäktige tillsända förfrågan, huruvida och till hvilket pris särskilda uti sagda skrivelse närmare angifna, med Litt. C. D. E. och F. betecknade områden vid Fredriksberg, hvilka vore behöfliga för placering af till lokomotivdepoten hörande byggnader.

der derstädes och för den successiva utflyttningen af verkstadsbyggnaderna till sagda trakt, kunde af staden till Statsjernvägarna afstås.

Med anledning häraf beslöt Drätselkammaren vid sammanträde den 1 sist-vikne Juli att för erhållande af fullständig utredning rörande ifrågavarande områdens värden äfvensom hvilka stadens lägenheter desamma tillyda och öfriga å saken verkande omständigheter förordna till syn och värdering å platsen att verkställas af Kammarens viceordförande, herr Nummelin och ledamot herr Åström jemte Stadsingeniören Norrmén och Kamreraren O. Widerholm.

Sedermera har Drätselkammaren fått emottaga det på grund af förberörda förordnande vid den 30 sistförflutna Juli verkställd syneförrättning tillkomna instrument, hvarur framgår att synemännen, med fästadt afseende dels derå att Jernvägsstyrelsen afsagt sig alla anspråk på anläggandet genom stadens försorg af gator, kloaker, vattenledningar m. m. för dessa områden, dels på grund af det ändamål, till hvilket desamma vore afsedda, enligt beteckningarna å den Jernvägsstyrelsens skrifvelse åtföljande plankartan åsatt de olika områdena följande försäljningsvärden:

1:o området C., en utschaktad f. d. sandtäkt å villaområdet Malm å Fmk 0,30 per m²;

2:o området D., en högländ, bergbunden del af de s. k. Janssonska odlingarna å Fmk 0,20 per m²;

3:o området E., uteslutande odlingsbar åkerjord å jemn terräng, äfven hörande till Janssonska odlingarna å Fmk 2 per m²; samt

4:o området F., större delen ångsmark hörande till staden underlydande lägenheten Backas å Fmk 1,30 per m².

Likväl ansågo synemännen att staden borde förbehålla sig rätt till all matmylla å områdena E. och F. till ett djup af högst 0,5 m. äfvensom att omlägningskostnaderna, beräknade till Fmk 24,000, för de stadens vattenledningsrör, som fölle inom området E. och kostnaden för flyttning af den inom området C. befintliga vägen till Fredriksberg borde ersättas af Statsjernvägarna.

Drätselkammaren har i allo omfattat synemännens förberörda förslag, och får således för sin del föreslå att dessa för ofvanberörda allmänna behof nödvändiga områden öfverlätas till Statsjernvägarna för en löseskilling, beräknad enligt de af synemännen nu åsatta värden, samt på vilkor i öfrigt, som af synemännen föreslagits. Löseskillingen för de skilda områdena komme efter sagda värdering att fördela sig på följande sätt:

Området C.,	21,000 m ² å Fmk 0,30	6,300
” D.,	18,000 ” ” ” 0,20	3,600
” E.,	100,000 ” ” ” 2	200,000
” F.,	36,000 ” ” ” 1,30	47,580

eller sålunda ett sammanlagdt belopp af 257,480 mark, hvilket belopp likväl endast är approximativt, då områdenas arealer ofvan äro utsatta i rundt tal.

Enär ifrågavarande å stadens afhysta mark belägna områden icke ingå uti stadsplanen, kunna desamma afhändas staden blott genom i behörig ordning verkställd expropriation, hvarvid Guvernören, efter det marken blifvit genom utstakning noggrant bestämd och uppmätt, komme att sätta Statsjernvägarna i besittning af sagda områden emot utbetalande af den derför bestämda löseskilling och fullgörande af öfriga vilkor. Af dessa områden ligger Litt. C. å odisponerad mark samt Litt. D. och E. å Janssonska odlingarna, hvaraf nuvarande arrendet utgår med detta år, och äro dessa områden således disponibla från instundande års början. Området Litt. F., som är beläget å lägenheten Backas, hvartill arrendetiden utgår först med år 1908, kan jemväl disponeras från nästa års ingång, sedan nuvarande arrendatorn af sagda lägenhet Handlanden P. J. Svensson förklarar sig villig att emot åtnjutande af skäligen ersättning i arrendet under den återstående arrendetiden afträda ifrågakomna mark redan den 1 Januari 1898; och anser Drätselkammaren den arrendenedsättning, som i sådant afseende borde tillgodokomma herr Svensson, böra beräknas till högst 500 mark för hvarje år af den återstående legostämman.

I enlighet härmed får Drätselkammaren vördsamt hemställa

att Stadsfullmäktige ville såsom svar å Jernvägsstyrelsens förfrågan angående afträdandet af ifrågakomna fyra områden i trakten af Fredriksberg förklara staden villig att i expropriationsväg öfverlåta sagda från instundande års början disponibla områden till Statsjernvägarna emot en efter ofvanberörda värdering fastställd löseskilling samt på ofvan i öfrigt föreslagna vilkor;

samt att Fullmäktige ville bemyndiga Drätselkammaren att, för den händelse det å lägenheten Backas befintliga området Litt. F. komme att afhändas staden före utgången af år 1908, med högst 500 mark nedsätta det från lägenheten utgående årsarrendet för den återstående arrendetiden.

Remisshandlingarna har Kammarkaren äran närsluta.

På Drätselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

John Uggl.
t. f.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1897.

Utskottsbetänkande n:o 2 i fråga om utsigten från Observatoriibergen.

I anledning af Fruntimmersföreningens anhållan att i utbyte mot tomten n:o 6 vid Lappviksgatan, som föreningen komme att öfverlåta till staden, erhålla en annan, för föreningens ändamål fullt lämplig tomt, föreslog Drätselkammaren i skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 12 december 1895 att åt föreningen skulle öfverlemnas tomten n:o 5 vid Jungfrustigen, men att, emedan utsigten från Observatoriibergen kunde störas i händelse tomten bebyggdes med höga hus, vid öfverlåtelsen skulle fästas det vilkor att å tomten icke finge uppföras någon byggnad, som skulle öferskjuta 15 meters höjd öfver Petersgatan. Tillika hemställde Drätselkammaren om bemyndigande att vid framtida försäljningar af staden tillhöriga tomter i sjunde stadsdelen göra sådant förbehåll beträffande husens höjd som Drätselkammaren med afseende å utsigtens från Observatoriibergen bevarande i hvarje särskildt fall kunde pröfva nödigt. Ärendet öfverlämnades af Fullmäktige till beredning af ett särskildt utskott, hvilket, sedan frågan om tomt åt Fruntimmersföreningen afgjorts af Fullmäktige i öfverensstämmelse med Drätselkammarens, af utskottet understödda förslag, den 19 sistlidne januari till Fullmäktige inkom med betänkande i öfriga delar af saken.

I detta betänkande (se tryckta handl. n:o 2 för 1897) framhöll utskottet intresset för staden af att utsigten från Observatoriibergen bevarades. Gällande bestämmingar i byggnadsordningen hindrade emellertid icke att denna utsigt kunde nästan helt och hållet förstöras genom uppförandet af höga hus å tomterna mellan bergen och hafvet, liksom också sådana, utsigten skymmande byggnader redan funnes å några bland dessa tomter. Bestämmandet af en lägre höjdgräns än byggnadsordningen medgäfvde blefve därför nödvändig om man ville skydda utsigten från bergen. Det område, för hvilket en dylik höjdgräns erfordrades — af utskottet benämndt utsigtsområdet — sökte utskottet att fixera. För så vidt det gälde tomter inom utsigtsområdet, de der ännu icke vore af staden försålda, kunde omordade höjdgräns genomföras genom förbehåll vid tomternas föryttrande; beträffande öfriga tomter inom utsigtsområdet åter funnes två utvägar: antingen frivillig öfverenskommelse med tomtägarene eller ändring af byggnadsordningen. Den förra utvägen stängdes likväl genom de kostnader, densamma antagligen komme att förorsaka för staden, enär gårdsegarene föga skulle utan ersättning afstå från att bebygga sina tomter till den i byggnadsordningen tillåtna största höjden, och hvad

åter ändring af byggnadsordningen vidkomme, så syntes utskottet en sådan åtgärd vara obillig och dessutom icke komma att leda till målet, enär tomteägarene antagligen komme att innan ändringen kunde fås genomförd bebygga sina tomter till utsigten störande höjd. Utskottet föreslog därför endast att Stadsfullmäktige ville besluta att åt Drätselkammaren lemna det bemyndigande, hvarom Kammaren i förestående måtto anhållit, samt med hänvisning till nästnämnda beslut hos Kejsrerliga Senaten anhålla att å de tomter inom utsigtsområdet, som blifvit till statsverket upplåtna, icke måtte uppföras byggnader, de der öfverskrida omordade höjdgräns. Slutligen har dock utskottet erinrat om att tomterna i de närmast Observatoriibergen belägna kvarteren Ålen och Vimban genom Nådigt bref af den 20 oktober 1846 erhållit en tillskottsmark af 30 alnars vidd längs tomternas nordvestra gräns på vilkor att tio alnar af detta område norrut skulle lemnas obebygda och att å återstoden icke finge uppföras hus med eldstäder samt att detta senare vilkor genom Nådigt bref af den 21 januari 1879 upphäfts. Men som sistnämnda bref tillkommit synbarligen med hänsyn till anläggningarna å bergen och utan tanke på att den tomteägarene sålunda beviljade större byggnadsfrihet skulle kunna missbrukas till skada för anläggningarna, äfvensom till dessas fördel måste lända — alldeles oafsedt frågan om utsigten från bergen — att höga hus icke finge resa sig omedelbart invid anläggningarna, har utskottet förordat att Stadsfullmäktige ville till Regeringen ingå med hemställan om att det egarene af tomterna i Ålen och Vimban i anförd måtto genom Nådiga brefvet den 21 januari 1879 medgifna tillstånd måtte inskränkas derhån att å sagda tillskottsmark finge uppbyggas endast hus, hvilkas högsta punkt icke öfverskrede 30 meters höjd öfver hafvet, samt försedda med prydliga fasader mot Observatoriibergen.

Vid föredragning af utskottets betänkande den 4 förlidne mars beslöto Fullmäktige emellertid att anmoda Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med förslag till sådana inskränkande bestämningar angående den i stadens byggnadsordning vederbörande gårdsegare medgifna rätt att å sina tomter uppföra hus af ända till 23 meters höjd att utsigten från nämnda berg blefve erforderligen bevarad.

I skrifvelse af den 6 nyssvikne maj (se tryckta handl. n:o 22 för 1897) har sedermera Drätselkammaren, med afvikelse från hvad ofvan omförmälda utskott yttrat angående det s. k. utsigtsområdet och jemte det Kammaren deri indragit jemväl de öster om berget belägna magasinptomterna, föreslagit att Fullmäktige ville till Kejsrerliga Senaten ingå med underdånig hemställan

om sådan ändring i 43 § af stadens byggnadsordning att i stället för sista mom. i sagda § infördes ett stadgande af följande lydelse:

Å kvarteren 164 Mösset, 165 Vesslan, 100 a Ålen, 100 b Vimban, 102 Mörten, 134 Rockan, 135 Laken och 136 Bläckfisken äfvensom å tomterna n:ris 2 och 4 i kvarteret 130 Måsen samt n:ris 1 och

8 i kvarteret 129 Löjan och östra hälften af kvarteret 133 Hägern får icke uppföras hus, som till någon del öfverskjuter den höjdgräns, hvilken blifvit i sådant afseende särskildt fastställd.

samt att omordade höjdgräns måtte fixeras i öfverensstämmelse med den ritning, som Drätselkammaren för ändamålet låtit uppgöra.

Vidare hafva Stadsfullmäktige från Magistraten mottagit följande bref:

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

H:fors, d. 11 aug. 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 101.

Sedan Professorn Karl Reinhold Wahlfors och Banktjänstemannen Felix Brenner hos denna Magistrat anhållit om tillstånd till uppförande af nybyggnad å deras egande tomt n:o 6 vid Bergmansgatan i kvarteret n:o 100 b Vimban af denna stad i enlighet med för ändamålet uppgjorda och tillika inlemnade ritningar, har Magistraten genom beslut af den 28 sistlidne juni till Guvernören i länet insändt ritningarna i ärendet jämte de däri tillkomna handlingarna samt därvid såsom eget yttrande endast öfverlemnadt huruvida Guvernören, enär Stadsfullmäktige beslutit söka utverka sådan ändring i den för staden gällande byggnadsordning af den 3 maj 1895 att utsigten från Observatoriibergen öfver hafvet och södra hamnen blefve bevarad, och sökandene öfver beslutet anført besvär, hvilket ärende ännu var på Guvernörens afgörande beroende, vid sådant förhållande ville för närvarande ingå i pröfning af sökandenes förenämnda ansökan.

Därefter har Guvernörsembetet i länet medels remissresolution af den 10 därpåföljande juli till Magistraten återsändt ritningar och handlingar i ärendet med anmodan att efter värkställd granskning af ritningarna afgifva yttrande huruvida Magistraten fann skäl till anmärkningar emot desamma förekomma samt sedermera med nämnda yttrande inkomma.

Med anledning häraf har Magistraten i skrifvelse för denna dag hos Guvernören i länet anmält det Magistraten vid granskning af de ifrågavarande ritningarna icke funnit stadgandena i den för staden gällande byggnadsordning af den 3 maj 1895 gifva anledning till någon anmärkning emot desamma, men enär bevarandet af utsigten öfver hafvet från Observatoriibergen innebär ett viktigt allmänt intresse för Helsingfors stad samt bebyggandet af tomten n:o 6 vid Bergmansgatan i kvarteret n:o 100 b Vimban till den höjd sökandene afsett skulle i högst väsentlig mån inskränka sagda utsigt, ansåg Magistraten sig böra till Guvernörens pröfning öfver-

lemna huruvida icke, innan ärendet afgöres, herrar Stadsfullmäktiges yttrande borde af honom inhemtas, på det Herrar Fullmäktige blefve försatta i tillfälle att medelst öfverenskommelse med sökandene så begå att förberörda allmänna intresse genom förminskning af den tillernade byggnadens höjd blefve i erforderlig grad tillgododet. Om detta sitt beslut har Magistraten äran herrar Stadsfullmäktige härigenom underrätta.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Georg Poppius.

Vid sammanträde den 7 dennes hafva Fullmäktige åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i saken.

Vid pröfning af Drätselkammarens ifrågavarande förslag beträffande omfånget af det s. k. utsigtsområdet samt höjdgränserna för detsamma har utskottet icke funnit skäl till anmärkning mot förslaget, hvarför utskottet får förorda dess antagande af Stadsfullmäktige. Tillika får utskottet närsluta ett utkast till den underdåniga hemställan, som torde bära i ärendet till Senaten insändas.

Med anledning af Magistratens antydan i dess ofvan intagna skrifvelse om möjligheten att genom öfverenskommelse med egarene till tomten N:o 6 vid Bergmansgatan afböja i sagda skrifvelse omförmälda byggnadsföretag har utskottet ånyo sökt upptaga Drätselkammarens och 1896 års utskotts tidigare underhandlingar med desse egare. Dervid har utskottet funnit tomtegarne visserligen vara benägna att något minska de fordringar vid en inlösen af tomten, som af dem förut uppstälts, men icke villige att, innan Stadsfullmäktige gjort anbud å tomterna i fråga, fixera sina anspråk. Då det derjemte syntes utskottet som komme dessa anspråk i alla händelser att betydligt öfverstiga det belopp, som i betraktande af det tomterna af sakkunnige åsatta värde (se tr. handl. N:o 2 för 1897 pagg. 10 och 11) kan anses skäligt, så har utskottet ansett frågan om en uppgörelse med tomtegarne för närvarande måsta förfalla. Emedan utskottet dock samtidigt funnit det vara högeligen önskvärdt att åtminstone tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan kunde räddas för utsigten från Observatorii bergen, på sätt i utskottets omförmälda utkast till hemställan finnes utförligare motiveradt, har utskottet, med anslutning till hvad undertecknad Holmberg reservationsvis framhållit i sammanhang med det förra utskotts betänkandet, i sagda utkast förslagsvis infört anbud från Stadsfullmäktige att, derest icke den äskade höjdgränsen på andra vilkor ansåges kunna fastställas för besagda

tomter, bestämning derom måtte utfärdas åtminstone mot förbindelse för staden att ersätta tomtégärdene den förlust, som de derigenom komme att lida.

Emellertid har Guvernören öfver länet genom utslag af den 11 innevarande september fastställt ritningarna till omförmälda byggnadsföretag i n:o 6 vid Bergmansgatan. Under förutsättning att föreliggande ärende af Fullmäktige slutbehandlas innan tiden för anförande af besvär öfver utslaget, trettio dagar efter dess delgifvande, tilländagått, samt att Fullmäktige i hufvudsak godkänna förslaget om en framställning i antydt syfte till Senaten, får utskottet föreslå att Fullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att draga utslaget under Kejsrerliga Senatens pröfning samt, med anmälan om Fullmäktiges hemställan om ändring af byggnadsordningen, anhålla att frågan om godkännande af ritningarna måtte behandlas dermed i sammanhang.

På grund af hvad utskottet sålunda haft äran anföra får utskottet vördsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige ville till Kejsrerliga Senaten ingå med framställning i öfverensstämmelse med utskottets närslutna förslag;

samt att Fullmäktige ville anmoda Drätselkammaren att draga Guvernörens omförmälda utslag angående fastställelse af ritningar till nybyggnad å tomten n:o 6 vid Bergmansgatan under Kejsrerliga Senatens pröfning och söka utverka ärendets behandling i sammanhang med föreliggande fråga om ändring af byggnadsordningen.

Helsingfors, den 30 september 1897.

Axel Holmberg.

R. F. v. Willebrand.

(Frånvarande vid justeringen.)

W. F. Heimbürger.

Få städer torde kunna berömma sig af öppna platser med en utsigt jemförlig den, som från Observatorii bergen erbjudes öfver staden, öfver dess hamnar och rörelsen å desamma, öfver den närmaste skärgården och öfver hafvet, obegränsadt intill horisonten. Också har staden genom omfattande, under flera år fortgående planerings- och planteringsarbeten egnat sitt intresse åt detta område och sökt att göra det lättare tillgängligt och mera inbjudande för allmänheten.

Samtidigt med det anläggningarna å bergen närma sig sin fullbordan är emellertid deras förnämsta behag i begrepp att försvinna. Redan har utsigten från bergen icke obetydligt inkräktats genom höga hus, uppförda å tomter invid bergen, och måste det befaras att, i händelse icke sådant i tid afböjes, sagda utsigt genom likartade byggnadsföretag snart kommer att helt och hållet stängas.

Stadens nuvarande, den 3 maj 1895 i Näder fastställda byggnadsordning erbjuder icke något skydd häremot. De utförliga bestämmingar om maximi byggnadshöjden, som ingå i 43 till 48 §§, äro affattade utan att behovet af föreskrifter till skydd för utsigten från Observatorii bergen blifvit beaktadt.

Den höjdgräns, som efter den af Stadsfullmäktige inhemtade utredningen skulle erfordras att vid bebyggandet af de mellan Observatorii bergen och hafvet belägna tomterna tjena till efterföljd på det att utsigten från bergen å hafvet icke blefve hindrad, angifves genom en rät linie, dragen från en punkt framför midten af astronomiska observatorii byggnaden vid höjden af ett mansöga, motsvarande 32,25 meter öfver hafvet, samt tangerande högsta punkten af batteriberget i Brunns-parken. Öfver ett plan, lagdt genom denna linie och med liniens lutning mot horisonten, borde någon byggnad icke få uppföras för att ej blifva störande för utsigten å hafvet. Beträffande utsigten å Södra hamnen åter så angifves den erforderliga höjdgränsen likaledes genom ett plan lagdt genom en rät linie, som från en invid observatorii tomtens sydöstra hörn fixerad, jemväl 32,25 meter öfver hafvet belägen punkt drages vinkelrätt mot och tangerar takkammen å varuskjulet vid Magasins-kajen. Utöfver sagda plan, som utdraget skulle nå vattenytan ungefär 92 meter från kajen, borde byggnaderna å magasinsquarteren 164 och 165 icke få höja sig för att utsigten öfver hamnen kunde anses bevarad. — Det område, för hvilket sagda höjdgränser borde gälla, utgöres af nämnda magasinsquarter samt af kvarteren 100 a Ålen, 100 b Vimban, 102 Mörten, 134 Rockan, 135 Laken och 136 Bläckfisken, af tomterna n:ris 2 och 4 i kvarteret 130 Måsen samt n:ris 1 och 8 i kvarteret 129 Löjan äfvensom utaf östra hälften af kvarteret 133 Hägern. Den omständigheten att några höjdgränsen öfverskjutande byggnader inom berörda „utsigtsområde“ redan uppförts, hvilka sannolikt icke inom en öfverskådlig framtid kunna derifrån aflägsnas, torde icke böra utgöra hinder för fastställande af antydde inskränkning i byggnadshöjden jemväl för de sålunda bebyggda tomterna. Ty skulle någon af nämnda byggnader exempelvis genom våld förstöras, så skulle vid dess återuppförande de föreslagna bestämmingarna beträffande byggnadshöjden lända till efterrättelse.

Stadsfullmäktige få förty hos E. K. M:t i underdånighet anhålla

att i stället för sista mom. i 43 § af byggnadsordningen, hvilket mom. härigenom blefve öfverflödigt, måtte införas ett stadgande af följande lydelse:

„Å kvarteren 164 Mösset, 165 Vesslan, 100 a Ålen, 100 b Vimban, 102 Mörten, 134 Rockan, 135 Laken och 136 Bläckfisken äfvensom å tomterna N:ris 2 och 4 i kvarteret 130 Måsen samt N:ris 1 och 8 i kvarteret 129 Löjan och östra hälften af kvarteret 133 Hågern får icke uppföras hus, som till någon del öfverskjuter den höjdgräns, hvilken blifvit i sådant afseende särskildt fastställd“.

samt att omordade höjdgränser måtte fastställas i öfverensstämmelse med bifogade ritning.

Följden af det ifrågasatta stadgandet blefve visserligen en inskränkning i den byggnadsfrihet, som för närvarande tillkommer egarene af tomter inom utsigtsområdet. Å flertalet af dessa tomter finge nemligen icke vidare uppföras hus af mer än tre våningar, hvarjemte några tomter inom kvarteren Ålen och Vimban komme att få bebyggas delvis endast med hus, bestående af två större våningar och subasementsvåning, dels, emot Observatorii bergen, blott med en vånings byggnader. Men denna inskränkning vore icke större eller mera kännbar än många af de restriktioner, som införts genom gällande byggnadsordning af den 3 maj 1895. Ej heller kan det invändas att restriktionerna i byggnadsordningen tillkommit uteslutande i eldsäkerhetens och helsovårdens intresse samt ur synpunkten att medla mellan grannar. Ty motsatsen härtill framgår bland annat af sista mom. 43 §, hvilket stadgande tillkommit uteslutande af hänsyn till Universitetets astronomiska observatorium. Då ett dylikt påbud emanerat till förman endast för en vetenskaplig inrättning, utan att ens framställning derom gjorts från stadens sida, så torde Stadsfullmäktige äfven kunna emotse att enahanda bestämningar skola fastställas på anhållan af staden för ett ändamål, som afser gagn för densamma i dess helhet. I detta sammanhang må för öfrigt framhållas äfven att 29 kap. B. B., på hvilket lagstiftningen i ämnet hvilar, uttryckligen jemte stadens *nytt*a nämner äfven dess *prydnad* och sålunda likställer begge dessa ändamål.

Samtliga tomter, om hvilka härvid är fråga och som redan öfvergått i enskild ego, hafva för öfrigt af staden föryttrats på en tid och för så lågt pris att möjligheten att få bebygga dem med flera våningars byggnader uppenbart icke tagits i betraktande. Hvad särskildt beträffar tomterna i kvarteren Ålen och Vimban, de der på sätt ofvan redan framhållits mer än andra komme att beröras af ifrågavarande ändring af byggnadsordningen, så utbedja sig Stadsfullmäktige att ännu få framhålla följande:

Genom nådigt bref af den 20 oktober 1846 tillades tomterna i dåvarande kvarteret Ålen, motsvarande nuvarande Ålen och Wimban, en utvidgning norrut af trettio alnars bredd på vilkor att tio alnar närmast Observatorii bergen skulle lemnas obebygda och användas såsom plantering samt å återstoden af den sålunda med

tomterna förenade, „af höga och otillgängliga berg bestående“ marken hus med eldstäder icke skulle få uppföras. På framställning af Guvernören öfver länet och med Stadsfullmäktiges samtycke upphäfdes sedermera, genom Nådigt bref af den 21 januari 1879, anförda förbud mot uppförande af boningshus å tillskottsmarken, enär förbudet, som tillkommit på grund af att tillträde till marken från bergen vid inträffande eldsvådor vore försvåradt, saknade skäl sedan bergen förvandlats till „en med körvägar och gångstigar försedd promenadplats“.

Omordade tillskottsområde tillades tomterna n:ris 1, 2, 4 och 5, motsvarande hela nuvarande kvarteret Ålen, utan någon lösen, emedan innehafvarena af dessa tomter, hvilka då redan öfvergått i enskild ego, undandrogo sig erläggande af sådan under förevändning att „markens oländighet medförde dryg kostnad vid dess försäntande i sådant skick att derå, på sätt Stadens Äldste till nejdens förskönande föreslagit, kunde planteras trån eller buskväxter eller jorden eljest till grönska bringas“. Äfven för den förmån, som genom det Nådiga brefvet af den 21 januari 1879 gafs åt egarene af tomterna i Ålen och Wimban, hvilket sistnämnda kvarter då jemväl redan sålts af staden till bostadstomter, förbehölls staden icke någon ersättning.

Af handlingarna angående tillkomsten af 1879 års bref inhemtas ock att, om äfven bifall till Guvernörens framställning möjliggjordes genom att eldfaran minskats sedan Observatorii bergen något planerats, så hafva dock åtminstone stadens myndigheter lemnat sitt samtycke till upphäfvande af 1846 års förbud förnämligast af omsorg om anläggningarna å bergen. I Magistratens utlåtande framhålles uttryckligen att, i händelse förbudet mot uppförande af boningshus å tillskottsmarken skulle fortbestå, det stegrade bostadsbehovet skulle föranleda att boningshusen skulle komma att förläggas å de ursprungliga tomterna äfvensom uthusbyggnaderna å berörda tillskottsmark, hvarigenom det med arbetena å Observatorii bergen afsedda ändamålet komme att motverkas. Detta ändamål åter angifves af Magistraten vara att göra bergen „till en af Helsingfors stads prydligaste och hvad utsigt och ren luft beträffade angenämaste tillflyktsorter under vistelse i det fria, invid hvilken plats ögat således icke mera borde möta anspråkslösa uthusbyggnader, utan antingen trädplanteringar eller boningshus med prydliga fasader“. Vid sagda tid hade byggnadsverksamheten ännu icke tagit den utveckling som den några år senare erhållit, och någon tanke på att här, emot Observatorii bergen, skulle uppföras annat än envånings hus samt stadens frikostighet kunna missbrukas i en dess syftemål rakt motsatt riktning förefanns säkert icke hos stadens myndigheter, när de tillstyrkte upphäfvande af 1846 års förbud.

Efter Stadsfullmäktiges åsigt är visserligen, såsom nämndt, den fria utsigten af högt värde för anläggningarna å bergen. Men af icke ringa betydelse för desamma är jemväl att åt dem kan bevaras ett öppet läge, fritt från ett omedelbart granskap af höga hus — låt vara äfven att synkretsen sedermera stänges af andra aflägsnare byggnader. Afven det behag, som ett sådant läge och hvad dermed sam-

manhänger skänker anläggningarna å bergen, eller frisk luft och större stillhet och ro, hvilket saknas der husmassor resa sig omedelbart invid anläggningar, synes vara förtjent af att uppmärksammas.

Men då Nådiga brefvet af den 21 januari 1879 tillkommit af hänsyn förnämligast till anläggningarna å Observatorii bergen, utan att ersättning tillagts staden eller aftal slutits med tomtägarene, så torde icke heller betänkligheter böra möta att af samma hänsyn åter upphäfva eller modifiera brefvets stadganden. Det förtjenar ock att märkas att af de tomter, å hvilka byggnader ännu icke uppförts invid Observatoriegatan och hvilka förty komme att närmare af en dylik åtgärd beröras, de flesta, eller blott norra hälften af n:o 9 äfvensom n:o 10 undantagna, fortfarande egas af samma personer som år 1879 eller dessas arfvingar.

I händelse derfor Stadsfullmäktiges framställning om ofvan antydda ändring af 43 § i byggnadsordningen af E. K. M:t icke bifalles, emotse Stadsfullmäktige underdånigst

att till sagda § måtte fogas följande tillägg:

„Å den tillskottsmark, som tillagts tomterna i kvarteren Ålen och Wimban genom Nådiga brefvet af den 20 oktober 1846, få uppföras endast hus, hvilkas högsta punkt icke öfverskrider trettio meters (30 m) höjd öfver hafvet, försedda med prydliga fasader mot Observatorii bergen“.

Till sist anse sig Stadsfullmäktige ännu böra framhålla att underhandlingar från stadens sida öppnats med egarene till tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan i syfte att för stadens räkning inköpa tomterna eller åtminstone mot ersättning få beträffande dessa tomter den höjdgräns fastställd som, efter hvad ofvan anförts, funnits nödig till bevarande af utsigten från Observatorii bergen. Men hafva tomtägarenes anspråk vida öfverstigit det belopp, som efter sakkunniges uppskattning och med ledning af erfarenheten från samtida gårdsköp härvid borde kunna ifrågakomma. I betraktande likväl af den betydelse, som det för anläggningarna å Observatorii bergen skulle ega att särskildt omordade tomter icke blefve bebygda utöfver omförmälda höjdgräns, hvarigenom i hvarje fall en jämförelsevis bred aveny skulle öppenhållas med utsigt öfver Brunnsparcken och hafvet bakom densamma, få Stadsfullmäktige ytterst i underdånighet hemställa att, derest icke Fullmäktiges framställning i öfrigt vunne beaktande,

ifrågakomna höjdgräns måtte fastställas för tomterna n:ris 5 och 6 vid Bergmansgatan åtminstone på sådant vilkor att staden förbunde sig att ersätta egarene af dessa tomter den förlust, som dem

tillfogades genom att de icke vidare finge bebygga tomterna utöfver sagda höjdgräns, med det belopp, hvar till denna förlust vid laga värdering blefve uppskattad.

De hos Stadsfullmäktige i ärendet tillkomna handlingarna närslutas underdånigst.

Handlingar rörande framställda anmärkningar angående sedlighetsförhållandena i Helsingfors.

MAGISTRATEN

i

Helsingfors.

H:fors, d. 23 juni 1897.

N:o 751.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Guvernörens i länet remiss af den 3 sistlidne April, N:o 510, i anledning af Biskopens i Borgå stift framställda anmärkningar angående sedlighets m. fl. förhållanden i denna stad får Magistraten äran öfversända, i det afseende remissen innehåller.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Victor Ekroos.

Resolution.

Öfversändes till stadens Magistrat med anmodan att införskaffa yttranden i ärendet af vederbörande Stadsfullmäktige och stadens Poliskammare och desamma derefter jemte *eget* utlåtande i ämnet tillika med remisshandlingarna hit inbefordra. Helsingfors å Landskansliet den 3 April 1897.

På Guvernörsemetets vägnar:

Carl Lagermarck.

Axel Th. Möller.

T. f.

CIVIL-EXPEDITIONEN
I
KEJSERLIGA SENATEN
FÖR
FINLAND.

Helsingfors,
den 24 Mars 1897.
N:o 228.

Till Guvernören i Nylands län.

I en till Kejslerliga Senaten insänd underdånig skrifvelse har Biskopen i Borgå stift, Filosofie- och teologiedoktorn Herman Råbergh, efter verkställd inspektion under Oktober och November månader år 1896 uti särskilda af stiftets församlingar, hemställt om åtgärder, bland annat, derhän att programmen till offentliga föreställningar i Helsingfors icke komme att innehålla något i sedligt och religiöst afseende anstötligt samt att deras anordnande å sabbatsstid icke tillåtes, äfvensom ytterligare att utskänknigen och försäljningen af rusdrycker i nämnda stad blefve inskränkt.

Med föranledande häraf får Civilexpeditionen, jemte biläggande af bestyrkt transsumt ur omordade skrifvelse, härigenom anmoda Herr Guvernören att till Expeditionen aflemna underdånigt utlåtande öfver Biskopen Råberghs ofvanberörda förslag.

Hjalmar Palin.

Edvin Willgren.

Transsumt.

Till Hans Kejslerliga Majestät.

Från Biskopen i Borgå stift
underdånigst.

Den embetspligt som Kyrkolagen §§ 356 och 364 ålägger mig: att vaka der-
öfver att kristendomsundervisningen så i församlingarna som vid läroverken troget
skötes, „tukt och sedlighet upprätthålles“ „de fattige kristligen vårdas“ samt vid
visitationerna inom församlingarna undersöka bland annat „om de möjliga orsakerna
till allmännare osedlighet, der en sådan visat sig“ m. m., tvingar mig att till Eders
Kejslerliga Majestäts kännedom bringa några dessa frågor berörande erfarenheter,
inhemtade under min på embetets vägnar gjorda visitationsresa under sistlidne Oktober
och November månader.

Vid förrättad visitation i Helsingfors svensk-finska församling har bland annat framgått, att oakadt det nitiska arbete som, dels af presterskapet, dels af enskilda personer eller särskilda föreningar med kristligt sedligt syfte öfvas, djupa sedliga missförhållanden äro rådande, hvilka med befolkningens starka tillökning äfven tillväxa i beklagensvärd grad. De bedröfliga följderna af dryckenskapen och otukten framträda i fasaväckande form i fängelserna och sjukhusen. Af de talrika fångarna i de uti och invid Helsingfors stad belägna fängelser hafva de flesta beträdt brottets bana antingen i berusadt tillstånd eller eljes till följd af bruket af starka drycker; och å andra sidan visar sig könslättsinnets förfärliga följder icke blott i de syfilitiska sjukdomarne, som göra den härät egnade sjukhusafdelningen till en af de mest frekventerade å hospitalen, utan ock i de inflytelser både på de egentligen brottslige och på deras afkomlingar i 2:dra, 3:dje och 4:de led, desamma utöfva i vexlande former: vanvett, ryggmärgs- och hjertsjukdomar, benröta samt obotliga lidanden af olika slag, hvilka uppfylla sjukhusen med sina offer och sprida förbannelse i vidsträckta kretsar. Detta mångfaldiga onda kan väl ej stärfas enbart genom yttre lagstiftningsåtgärder och den yttre ordningsmaktens ingripande; härtill fordras enig samverkan af alla de myndigheter, som öfva inflytande på folkets religiösa, sedliga och sociala fostran och utveckling. Den religiösa uppfostran, som kyrkan utöfvar, mäktar icke härvid mera energiskt påverka massorna, om genom ordningsmaktens efterlåtenhet offentliga lockelser till lättsinne och brott mot den kyrkliga ordningen opåtaladt tillåtes. En af den historiska erfarenheten bevisad sanning är, att många sedliga och sociala missförhållanden, hvaraf det moderna samhället lider, bero af sabbathens missbruk till andra än dermed ursprungligen afsedda sysselsättningar. Ett sådant sabbathens missbruk förekommer i vexlande former kroniskt i landets hufvudstad icke blott i så måtto, att denna dag af enskilda användes företrädesvis till sportöfningar utan äfven att å densamma med polismaktens tillåtelse offentliga förlustelser ofta af i sedligt afseende misstänklig art anställas ej allenast under sabbaths tid före kl. 6 om aftonen, utan äfven under sjelfva den tid högmessogudstjenst ännu pågår i hufvudstadens kyrkor kl. 2 e. m. Så hafva populära konserter och folkskådespel uppförts kl. 2 e. m., offentliga balettföreställningar å Societetshuset i Helsingfors kl. 5 e. m. samt cirkusföreställningar kl. 4 e. m. om söndagarna. De varietet- och cirkusföreställningar, som tid efter annan uppförts i hufvudstaden och hvilka synas tillocka sig en talrikare publik än teatrarna, äro ofta af den art, att deras inflytande på den allmänna sedligheten minst sagdt måste anses misstänkligt. Då dertill kommer, att bland innevånarene i Helsingfors, särskildt under läsetermi- nerna, finnes stora skaror af manlig ungdom från olika delar af landet, hvilka, såsom i många fall ännu saknande sedlig stadga, mer än andra äro utsatta för de lockelser ofvannämnda förströelser erbjuda, synes nödigt vara, att *programmen till änsagda föreställningar icke måtte få innehålla något i sedligt och religiöst afseende anstötligt samt att dessa och likartade offentliga föreställningars uppförande under sabbatstid icke måtte tillåtas.* Häri genom skall åtminstone undvikas dessa offentliga lockelser

till ett lättfärdigt lif, som en tid bortåt gifvit så mycken anstöt och inbjudit hela skaror af de i sedligt afseende obefästade att afhålla sig från offentlig och enskild gudstjenst samt beträda den orena njutningslystnadens väg, hvilken ofta leder till allt djupare sedligt elände.

Om sabbathens ohelgande är en af orsakerna till de sedliga missförhållandena i Finlands hufvudstad, så verka i samma riktning den öfverhöfvan rikliga utskänkning af starka drycker samt den tolererade yrkesmässiga otukten. Den erfarenhet, som blifvit gjord vid visitationer inom landsförsamlingarna, gifver vid handen, att den tilltagande nykterheten icke ensamt, icke ens till väsendtligaste del beror af en förändring i folkets åskådningssätt till insigt om rusedryckernas förderflighet och fyllerilastens förkastlighet, utan deraf att tillgången till rusedrycker å landsorten delvis är inskränkt, delvis alldeles upphört i de kommuner, som förbjudit hvarje slags utskänkning af rusedrycker äfven å gästgifverierna. De skaror, som från landsorten strömma till Helsingfors, utgöras icke af de bästa bland befolkningen utan snarare tvärtom. Lättheten att erhålla rusedrycker i parti och minut särskildt omedelbart efter veckolönens lyftande förmår flertalet af dessa arbetare att använda sin veckoförtjenst till inköp deraf och härur uppväxer i och utom familjerna ett elände af bedröfligaste art. Ett totalt förbud af utskänkning och försäljning af rusedrycker efter kl. 3 lördag eftermiddag intill måndag morgon kl. 10 eller åtminstone en efter förhållandenas beskaffenhet lämplig inskränkning deraf endast till de ställen, der den resande allmänheten tagit bostad vore derföre särskildt af behovet påkalladt, för att i någon mån värna de fattiga arbetarefamiljerna mot det elände hvarunder många af dem sucka till följe af familjefadrens dryckenskap.

Herman Råbergh.

Transsumtets riktighet bestyrker. Helsingfors, af Civilexpeditionen i Kejsrerliga Senaten för Finland, den 24 Mars 1897.

Alec. Branders.

POLISKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 22 Juni 1897.

Till Herr Guvernören öfver Nylands län.

Sedan Civilexpeditionen i Kejsrerliga Senaten för Finland anmodat Herr Guvernören att afgifva underdånigt utlåtande i anledning af en från Biskopen i Borgå

stift, Philosophie och Theologie Doktorn Herman Råbergh till Kejsersliga Senaten inkommen underdånig skrifvelse, hvori Biskopen, under förmälan att han vid en om hösten 1896 verkställd visitation i Helsingfors stads svensk-finska församling, inhemtat att särskilda sedliga missförhållanden, skadliga för befolkningens religiösa och sociala lif och utveckling, voro rådande inom samma stad, hemställt om några, särskildt äfven uppgifna åtgärder i afsigt att stäffa och förebygga dessa missförhållanden, har Guvernörsembetet uti resolution den 3 sistlidne Mars anbefallt Magistraten i Helsingfors att infordra, förutom Stadsfullmäktiges, jemväl Poliskammarens yttrande i ämnet och har Magistraten i sådant afseende meddelat Poliskammaren de till Magistraten öfversända handlingarna.

Såsom de väsendtligaste af de anmärkta missförhållandena framhåller Herr Biskopen dryckenskapslasten, befrämjad genom den rikliga tillgång på rusdrycker, som genom den nu i staden existerande utskänkingen och försäljningen af dylika drycker beredes allmänheten, den yrkesmässigt bedrifna otukten, som tolereras af ordningsmakten; samt sabbatens missbrukande till andra än dermed afsedda sysselsättningar genom, bland annat, Polismyndighetens efterlåtenhet att icke under sabbatstid hindra offentliga förlustelser och föreställningar, af hvilka enligt Herr Biskopens uttalande, flera i sedligt hänseende misstänkliga, ja rent af anstötliga, skulle förekommit, de der inneburit lockelser till lättfärdigt lif. Hvad utskänkingen och försäljningen af rusdrycker angår, så har denna icke varit ordnad af Poliskammaren utan författningsenligt, i vissa fall uteslutande, af de kommunala myndigheterna, i andra af dem af Herr Guvernören, hvadan Poliskammaren anser det ej tillkomma densamma att härom, med anledning af Herr Biskop Råberghs framställning, lemna något annat yttrande än att äfven Poliskammaren, som emellertid har sig bekant att för tillfället af Stadsfullmäktige en komité tillsatts med uppdrag att utarbeta nytt förslag för utskänkingens i staden ordnande, för sin del jemväl anser att någon inskränkning uti utskänkings- och försäljnings rättigheterna ingalunda vara öfverflödig. Beträffande åter den såkallade prostitutionen, så har denna fråga under många olika former redan tidigare afhandlats samt i klagoväg till och med gjorts till föremål för både stats- och kommunala myndigheters pröfning, i anledning hvaraf Poliskammaren afgifvit särskilda infordrade förklaringar; och som skäl ej förekommer för Poliskammaren att i frågan annat än vidhålla sina tidigare uttalanden, håller Poliskammaren före att något ytterligare utlåtande nu så mycket mindre härom erfordras, som Herr Biskopen heller ej i sin underdåniga skrifvelse ens antydtt om några åtgärder från Polismyndighetens sida, som kunde vara egnade att leda till botande af dessa kräftsår i samhällsorganismen, som det för ordningsmakten icke står inom möjlighetens gränser att utrota, men för de sanitära vådor den tillika för med sig, i öfverensstämmelse med Kejsersliga Förordningen af den 24 Maj 1894 angående motarbetande af de veneriska sjukdomarna äfvensom med ledning af Kejsersliga Kungörelsen af samma dag, måste öfvervaka och i möjligaste måtto bekämpa.

Med anledning af Herr Biskopens framställning om huru sabbaten i Helsing-

fors stad missbrukas till världsliga nöjen och tidsfördrif, kan Poliskammaren ej undvika att fästa uppmärksamhet derå, att till Helsingfors stads befolkning, som i allmänhet utgöres af heterogena element, höra äfven olika trosbekännare samt att inom främmande trosbekännelser åsigter, afvikande från den lutherska lärans, förefinnas rörande religionens kraf i afseende å det offentliga lifvet, hvilket allt uti icke ovesäntlig grad bidrager till att föreskrifterna om sabbatens helgd i det yttre lifvet enligt finska kyrkans bud ej alltid kunna alldeles strängt efterlefas, enär någon hänsyn måste tagas äfven till de främmande trosbekännarenes sätt och vanor beträffande sabbatsfirandet. Huruvida dessutom lagstiftningsåtgärder och ordningsmaktens ingripande för sabbatens helighållande äro ändamålsenliga, torde på goda skäl kunna betvivlas. Ty der vördnaden för sabbaten, dess helgd och frid ej blifvit genom uppfosttran i hemmet och skolan samt presterskapets undervisning och förmåga att verka i denna riktning rotfästad i människosinnet, der äro enligt Poliskammarens öfvertygelse, lagstiftning och ordningsmaktens bud och föreskrifter betydelselösa och förmå ej uträtta mycket, om något alls för sabbatens bruk till dermed afsedt ändamål. Sabbatsfriden störes ofta af yttre förhållanden, hvori hvarken kyrkan eller den världsliga makten eger rätt att ingripa; sabbaten missbrukas mången gång inom hus och vägg, dit lagens stadganden och ordningsmaktens hand ej nå, på ett för den religiösa känslan och vår religions bud vida mera sårande sätt än i det offentliga lifvet; — och de, hvilkas inre böjelse och sanna gudsfruktan, manar dem att besöka gudstjensterna i stadens kyrkor, de låta helt visst icke tillfälliga offentliga förlustelser och föreställningar afhålla sig från kyrkibesöken. Vid anmälan hos Poliskammaren om sådana offentliga nöjen och föreställningar, hvartill dess tillstånd erfordras, iakttages dessutom af Poliskammaren i regel att dylika ej få försiggå å sön- eller helgdagar medan högmessogudstjenster i stadens kyrkor pågå, hvarföre äfven de musikaliska prestationer, som sommartiden dagligen utföras ute i det fria vid några af stadens bättre restaurationer och hvilka eljest pläga vidtaga klockan tolf, icke tillåtits på sön- eller helgdagar vidtaga förr än efter klockan 6 eftermiddagen. Då emellertid högmessogudstjensterna beräknats vara afslutade klockan två eftermiddagen, hafva från sistnämnda timplag musikaliska prestationer och offentliga tillställningar för välgörande eller allmänt nyttiga ändamål tillåtits försiggå inom hus, der de icke ansetts kunna störa den allmänna andakten, utan beröra uteslutande nöjesbesökarene sjelfva. Det har händt några få gånger, såsom Herr Biskopen i sin underdåniga skrifvelse åberopar, att äfven offentliga föreställningar af annat slag utförts innan sabbatstiden klockan sex på aftonen varit utgången, men tillåtelsen har då meddelats af förbi-seende, hvilket, sedan föreställningarne redan hunnit annonseras, Poliskammaren ej ansett sig kunna ändra genom att återkalla det skriftligen lemnade tillståndet.

Vidkommande särskildt de af Herr Biskopen, såsom i sedligt afseende missänkliga, framhållna varieté- och cirkus föreställningarne, hvilka Herr Biskopen påtagligen äfven åsyftar då Herr Biskopen talar om „de offentliga lockelser till ett lättfärdigt lif som i Helsingfors på senare tider gifvit mycken anstöt och inbjudit i

sedligt afseende obefästade personer att afhålla sig från offentlig och enskild gudstjänst samt att beträda den orena njutningslystnadens vägar“ så är det möjligt att från strängt kristligt-sedlig synpunkt skäl till anmärkningar vid något tillfälle kunnat förekomma mot prestationerna; men det ligger uti varieté- och cirkusföreställningarnes, likasom ej sällan i vanliga teaterföreställningars natur, att dermed ej är för- enad någon öfverdrifven blygsamhet, och tidsanden är gynnsamt stämd för dessa föreställningar sådana de äro; öfveralt i kulturländerna äro de tillåtna och de omfattas, på sätt också fallet visat sig i Helsingfors, af allmänheten med jemförelsevis ganska stor förkärlek. Under sådana förhållanden och då det i allmänhet ej är lätt att spjerna mot tidsandan och allmänhetens smak, har Poliskammaren ansett och anser dylika föreställningar ej kunna i landets hufvudstad helt och hållet förbjudas. Poliskammaren har dock i afseende å dessa föreställningar, likasom andra sådana, alltid sökt att med största noggranhet och urskiljning öfvervaka prestationerna och i sådant afseende städse följt den regel att programmen till dessa förlustelser, der sådana på förhand kunnat insändas, har måst företes Poliskammaren, som egnat dessa nödig granskning och, då rent osedliga anspeglingar förekommit eller Poliskammaren ansett något i programmet angifvet uppträdande misstänkligt i sedligt afseende eller eljest opassande, har uteslutning från programmen af sådana numror anbefallts. Der, detta oaktadt, fall förekommit att något i sedligt afseende stötande utförts, har till slika prestationers förnyade utförande utan vidare tillstånd förvägrats och utförarene sjelfve förbjudits att vidare uppträda. Har emellertid, såsom Herr Biskopen antyder, någon lockats till lättfärdigt lif och oren njutningslystnad af ifrågavarande prestationer och produktioner, är det fara värdt att, åtminstone i de allra flesta fall, lätt- sinnet och de orena begären haft tidigare djupare grund och näring i andra förhållanden, på hvilka ansvaret derfor faller för det sedliga elände, hvartill Herr Biskopen ansett varieté- och cirkusföreställningar gifva upphof.

Jemte det Poliskammaren, såsom affordradt yttrande i ämnet, ödmjukast åbe- ropar hvad densamma här ofvan framhållit, hemställer Poliskammaren, huruvida i sjelfva verket några skäl förefinnas för af Herr Biskop Råbergh framställda underdå- niga förslag om ytterligare åtgärder att förhindra det programmen till offentliga före- ställningar innehålla något för sedligheten anstötligt, samt att offentliga föreställnin- gar under sabbatstid ej må tillåtas eller om icke detsamma fastmer kunde anses ej böra till några vidare åtgärder föranleda.

Ivar Gordie.

Axel Lucander.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-aktiebolagets tryckeri, 1897.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1898.

Upprättadt af Drätselkammaren.

A n m. Tillfälliga utgifter och intrader äro i förslaget utmärkta med *.

		Utgifter.			
		<i>I. Stadens skulder.</i>			
		<i>Fmk.</i>	<i>nl.</i>	<i>Fmk.</i>	<i>nl.</i>
Utgifternas beskaf- fenhet enl § 53 i K. Förordningen d 8 December 1872.		1. Stadens skulder.			
Chausséreglementet den ²⁶ / ₁ 1865 § 6.	a	1:o. a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den ¹ / ₂ 1895 till Fmk 60,000:—, erlägges år- ligen i amortering och 3,6 % ränta			
		7,650	—		
		510	—	8,160	—
K. S:ns resol. ¹⁷ / ₅ 1876	a	2:o. Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1897 Fmk 1,323,600:—, erlägges den ¹ / ₅ 1898 i amortering			
		21,200	—		
		65,650	—	86,850	—
K. S:ns resol. ⁴ / ₅ 1882.	a	3:o. Å nybyggnads- och regle- ringslånet af år 1882, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1897 Fmk 1,157,000:—, erlägges den ¹ / ₅ 1898 i amorte- ring			
		43,000	—		
		51,097	50	94,097	50
K. S:ns resol. ²⁶ / ₃ 1892.	a	4:o. Å obligationslånet af år 1892, utgörande den ³¹ / ₁₂ 1897 Fmk			
		Transport	—	—	189,107
					50

		Transport	—	—	189,107	50
		4,415,000:—, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1898 i amortering	19,500	—		
		samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ % med	198,236	25		
Enl. lånekontraktet.	a	Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån. förslagsvis	900	—	218,636	25
S. F. besl. $\frac{14}{2}$ 1893.	a	5:o. Å för inköp af Gumtäckt upptagna lån Fmk 500,000:— erlägges ränta å $4\frac{1}{2}$ % med	—	—	22,500	—
S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892. D:o $\frac{9}{5}$ 1894. K. Sns resol. $\frac{10}{3}$ 1894.	a	6:o. Å lån för reglering af återstående köpeskilling för rådhusannexet (Alexandersgatan N:o 22) samt för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1897 Fmk 500,000:—, erlägges den $\frac{1}{12}$ 1898 i amortering	50,000	—		
		samt den $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$ ränta å 5 % med	25,000	—	75,000	—
S. F. besl. $\frac{16}{6}$ 1896. K. Sns resol. $\frac{13}{8}$ 1896.	a	7:o. Å lån för inköp af gården N:o 3 vid Sofiegatan, utgörande ursprungligen Fmk 250,000:—, erlägges i amortering och $4\frac{1}{2}$ % ränta	—	—	11,597	48
S. F. besl. $\frac{27}{12}$ 1895.	a	8:o. Återbetalning af lånet för inköp och inredning af Barnhemmet	100,000	—		
		ränta å $4\frac{1}{2}$ % derå	4,500	—	104,500	—
	c *	9:o. Å kassakreditiv till belopp af högst Fmk 1,500,000, provision och ränta förslagsvis — Fmk 636,341: 23. —	—	—	15,000	—
II. Stadens embetsverk.						
Magistraten.						
1886 års stat.	b	1 Politieborgmästare, lön 7,000:— arvode 5,000:—	12,000	—		
K. Sns resol. $\frac{20}{5}$ 1896.	b	1 Justitierådman, lön . 5,000:— garanterad brutto sportelinkomst 5,000 mark, upptages förslagsvis med 2,500:—	7,500	—		
Transport			19,500	—	636,341	23

			Transport	19,500	636,341	23
1886 års stat.	b	2 Politierådmän, lön å	4,000: —			
		arvode å	2,000: —	12,000		
		2 Notarier, lön å . . .	1,600: —	3,200	34,700	
Rådstufvurätten.						
1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön	7,000: —			
		arvode	5,000: —	12,000		
Enl. öfverenskommelse och S. F. besl. 17/1, 1885.	b	1 Äldre Justitierådman, lön	5,000: —			
		arvode	2,000: —			
		förhöjning för 10 års tjänst	1,000: —			
		personelt vederlag . . .	500: —	8,500		
		3 Äldre Justitierådmän, lön å	5,000: —			
		arvode å	2,000: —			
		förhöjning för 10 års tjänst å	1,000: —	24,000		
1886 års stat.	b	1 Äldre Justitierådman, lön	5,000: —			
		arvode	2,000: —	7,000		
		3 Yngre Justitierådmän, lön å	4,000: —	12,000		
		Arvode åt 2 afdelnings- ordförande å	1,000: —	2,000		
1886 års stat. K. S:ns bref 1/10 1887.	b	1 Notarie för civilprotokollet . .		1,600		
		5 Notarier för kriminal- protokollet å 3,000: —	15,000: —			
		Afgår: 1 vakant	3,000: —	12,000		
S. F. besl. 10/11 1891. D:o 29/3 1892.	b	Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de af- delning vid Rådstuf- vurätten: Ordförande, arvode . . .	1,000: —			
		Arvode åt ordföran- dens vikarie	3,000: —			
S. F. besl. 28/12 1894.	b	2 T. f. rådmän å 3,600: —	7,200: —			
		1 T. f. notarie	3,000: —			
		2 Extra stadsbetjenter lön å	1,100: —	2,200	95,500	
				16,400		
				Transport	—	—
					766,541	23

			Transport	—	—	766,541 23
			<i>Åklagare.</i>			
1886 års stat.	b	{	1 Stadsfiskal, lön . . .	3,000:—		
			arvode	600:—		
			arvodestillskott, per- sonelt	1,500:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	{	garanterad bruttoin- komst af böter för öfverträdelse af för- fattningarna angäen- de handeln med brän- vin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages för- slagsvis med . . .	600:—	5,700	
1886 års stat.	b	{	1 Stadsfiskal, lön . . .	3,000:—		
			arvode	600:—		
			arvodestillskott per- sonelt	1,000:—		
S. F. besl. ²³ / ₁₂ 1896.	b	{	garanterad bruttoin- komst af böter för öf- verträdelse af för- fattningarna angäen- de handeln med brän- vin, maldrycker och andra rusdrycker, 800 mark, upptages för- slagsvis med . . .	600:—	5,200	
S. F. besl. ⁶ / ₁₁ 1896.	b	{	1 Biträdande stadsfiskal, arvode .		3,600	14,500
			Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.			
1886 års stat.	b	{	1 Magistratssekreterare och Nota- rius publicus, lön		2,500	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896.	b	{	1 Aktuarie		2,500	
1886 års stat.	b	{	1 Registrator		2,400	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	{	1 Kanslist	1,200:—		
			personel löneförhöj- ning	300:—	1,500	
1886 års stat.	b	{	1 Translator för ryska och tyska språken		1,500	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1892.	b	{				
			Transport	10,400	—	781,041 23

			Transport	10,400	—	781,041	23
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{29}{12}$ 1891. D:o $\frac{11}{6}$ 1895.	} b	1	Stadsbetjent vid Ma-	1,000: —			
			gistraten, lön				
			förhöjning för 10 års				
			tjenst	200: —	1,200	—	
		1	Satdsbetjent vid Ma-	1,000: —			
			gistraten, lön				
			förhöjning för 5 års				
			tjenst	100: —	1,100	—	
		1	Stadsbetjent vid Ma-	1,100: —			
			gistratens kansli, lön				
			förhöjning för 10 års				
			tjenst	200: —	1,300	—	
		1	Stadsbetjent vid Ma-				
			gistratens kansli, lön		1,100	—	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{2}{5}$ 1888. D:o $\frac{11}{6}$ 1895.	} b	4	Stadsbetjenter vid Råd-	1,100: —			
				stufvurätten, lön å			
			förhöjning för 10 års				
			tjenst å	200: —	5,200	—	
		1	Stadsbetjent vid Råd-	1,100: —			
			stufvurätten, lön				
			förhöjning för 5 års				
			tjenst	100: —	1,200	—	
		1	Stadsbetjent, lön		1,100	—	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888.	} b	1	Rådhusvaktmästare jemte fri bo-				
				stad och ved		1,000	—
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{21}{12}$ 1889.	} b	1	Rådhusdräng jemte fri bostad				
				och ved		600	—
Exekutionsverket.							
		2	Stadsfogdar lön å	3,000: —			
			arvode å	2,000: —	10,000	—	
		1	Exekutionsbetjent lön	2,400: —			
			förhöjning för 10 års				
			tjenst	400: —	2,800	—	
		1	Exekutionsbetjent lön		2,400	—	
S. F. besl. $\frac{24}{11}$ 1896. D:o $\frac{29}{12}$ 1896.	} b	1	D:o lön	1,600: —			
				förhöjning för 10 års			
			tjenst	400: —	2,000	—	
		1	Exekutionsbetjent lön	1,600: —			
			förhöjning för 5 års				
			tjenst	200: —			
			d:o för 10 års tjenst				
			från $\frac{1}{3}$ 98	166: 67	1,966	67	
				Transport	19,166	67	805,241
							23

			Transport	19,166 67	805,241 23	
S. F. besl. $\frac{24}{11}$ 1896. D:o $\frac{29}{12}$ 1896.	b	{	1 Exekutionsbetjent, lön 1,600: — förhöjning för 5 års tjänst 200: — D:o för 10 års tjänst från $\frac{1}{4}$ 98 150: —	1,950 —		
			1 Exekutionsbetjent, lön 1,600: — förhöjning för 5 års tjänst 200: —	1,800 —		
			1 Exekutionsbetjent	1,600 —	24,516 67	
			Diverse.			
S. F. besl. $\frac{16}{11}$ 1886. D:o $\frac{5}{9}$ 1882.	b	}	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktorer- na, förslagsvis	1,700 —		
			c	Expenser, förslagsvis — <i>Fmk 205,616: 67.</i> —	10,500 —	12,200 —
			III. Kommunalförvaltningen.			
			Stadsfullmäktiges kansli.			
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{15}{11}$ 1896. 1886 års stat. S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1891.	b	{	1 Sekreterare	3,300 —		
			1 Notarie	3,300 —		
			b	1 Vaktmästare 600: —		
			b	personelt tillskott 200: —	800 —	
	c		Expenser, förslagsvis	5,000 —	12,400 —	
			Drättselkammaren.			
1886 års stat. F. S. besl. $\frac{4}{2}$ 1890.	b	{	1 Ordförande	2,500 —		
			5 Ledamöter å 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde för- slagsvis	5,200 —		
			1 Sekreterare 10,000: — förhöjning för 5 års tjänst från $\frac{1}{12}$ 1898 41: 66	10,041 66		
			1 Notarie	3,000 —		
			1 Kanslibitråde	1,800 —		
			1 Vaktmästare	800 —		
	c		Expenser, förslagsvis	10,000 —	33,341 66	
			Transport	—	887,699 56	

			Transport	—	887,699	56
		Drättselkontoret.				
1886 års stat.	b	1 Stadskamrerare lön	5,000: —			
		arvode	2,500: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjänst	1,000: —			
S. F. besl. 27/12 1895.	b	provisorisk ersättning				
		för frångången andel				
		i absentieböter	800: —	9,300		
1886 års stat.	b	1 Stadskassör, lön	4,000: —			
		arvode	1,800: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	400: —			
S. F. besl. 27/12 1895.	b	provisorisk ersättning				
		för frångången andel				
		i absentieböter	800: —	7,000		
1886 års stat.	b	1 Äldre Stadsbokhållare	4,000: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	400: —	4,400		
		1 Yngre Stadsbokhållare		3,000		
		1 Kontorsskrifvare	1,600: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjänst	320: —	1,920		
1886 års stat.	b	1 Vaktmästare		1,000		
S. F. besl. 28/12 1894.	c	Extra biträden, förslagsvis		5,500		
		Arvode för debetsdlars kringbä-				
		rande, förslagsvis		1,000		
		Expenser, förslagsvis		2,900		
					36,020	
		Trafikkontoret.				
S. F. besl. 21/5 1895.	b	1 Kamrerare	5,500: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	550: —			
		d:o för 10 års tjänst				
		från 1/7 1898	275: —	6,325		
		1 Bokhållare		3,000		
		1 Kassör		2,400		
S. F. besl. 29/2 1896.	b	1 Vågmästare	2,000: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	200: —	2,200		
		Transport	13,925		923,719	56

			Transport	13,925 —	923,719 56
S. F. besl. $\frac{21}{6}$ 1895. D:o $\frac{27}{12}$ 1896.	} b	{	2 Vaktmästare à 1,000 2,000: —		
			personellt tillskott à 200: — 400: —	2,400 —	
	c		Extra biträden, förslagsvis . . .	7,120 —	
S. F. besl. $\frac{22}{12}$ 1896.	b		För stadens uppbörd i warrant- magasinet, förslagsvis	2,500 —	
S. F. besl. $\frac{31}{3}$ 1875.	} b	{	Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren . . .	500 —	
			Mätarearvoden, förslagsvis	800 —	
			Expenser, förslagsvis	1,500 —	28,745 —
Hamnkontoret.					
1886 års stat.	} b	{	1 Hamnkapten 3,000: —		
			4 $\frac{0}{100}$ af uppbörden, förslagsvis 7,780: —	10,780 —	
S. F. besl. $\frac{1}{10}$ 1895.	b		1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400 —	
	} b	{	1 Hamnkontorsbokhåll- lare 3,500: —		
			$\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ af uppbörden, förslagsvis 972: 50	4,472 50	
1886 års stat.	} b	{	1 Äldre vaktmästare	1,400 —	
S. F. besl. $\frac{27}{12}$ 1895.			1 Yngre d:o	1,200 —	
			3 Hamnkonstaplar à 1,000: —	3,000 —	
1886 års stat.	} b	{	3 d:o à 900: —	2,700 —	
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888. D:o $\frac{29}{12}$ 1890. D:o $\frac{11}{4}$ 1893. D:o $\frac{27}{12}$ 1895.			1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad	900 —	
1886 års stat.	} b	{	2 Packare och vråkare à 600: —	1,200 —	
S. F. besl. $\frac{28}{12}$ 1894.			1 Parmmätarålderman	200 —	
1886 års stat.	b		Hamnfiskalsarvode	400 —	
S. F. besl. $\frac{11}{4}$ 1893.	} c	{	Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis	200 —	
			Expenser, förslagsvis	500 —	29,352 50
Byggnadskontoret.					
D:o $\frac{26}{4}$ 1892. 1886 års stat.	} b	{	1 Stadsingeniör 8,000: —		
			resemedel 600: —		
	} b	{	förhöjning för 5 års tjänst 600: —	9,200 —	
S. F. besl. $\frac{10}{2}$ 1892.			1 Arbetschef 6,000: —		
	} b	{	förhöjning för 5 års tjänst 600: —	6,600 —	
			Transport	15,800 —	981,817 06

			Transport	15,800	981,817	06
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892.	b	1 Geodet.	3,000: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	300: —			
		resemedel.	100: —	3,400		
1886 års stat.	b	1 Bokhållare	3,000: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjänst	600: —	3,600		
		1 Trädgårdsmästare. .	3,000: —			
		förhöjning för 5 års				
		tjänst	300: —			
		hyresmedel	1,000: —	4,300		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	1 Byggmästare		2,900		
D:o ¹⁶ / ₂ 1892.	b	1 Förrädsförvaltare		1,800		
1886 års stat.	b	1 Äldre skogsvakt jämte				
		fri bostad och ved	900: —			
		förhöjning för 10 års				
		tjänst	150: —	1,050		
D:o d:o	b & c	1 Yngre skogsvakt jemte				
		fri bostad och ved		800		
		Extra ingenjör- och ritarebiträ-				
		den, förslagsvis		4,000		
		Skogsvaktarebiträden och skogs-				
		kultur, förslagsvis		2,000		
	c	Material- och handtlångaredags-				
		verken vid mätningar, förslags-				
		vis		5,000		
		Expenser, förslagsvis		1,500		
		— Fmk 186,009: 16 —			46,150	
IV. Gatubelysningen.						
a) Gasbelysningen.						
Kontrakt ³⁰ / ₃ 1860.	} b	520 st. helnattslyktor				
D:o ¹⁰ / ₈ 1891.		å 3,258 bränntim-				
		mar	1,694,160			
		600 st. halfnattslyk-				
		tor å 1,542 bränn-				
		timmar	925,200			
		S:ma bränntimmar	2,619,360			
		Transport	—	—	1,027,967	06

		Transport	—	—	1,027,967 06
		å 5 kft per timme = 13,096,800 kft. gas, hvaraf 7,500,000 å Fmk 8 pr 1,000 = 60,000:— och 5,596,800 å Fmk 7 pr 1,000 = . . . 39,177: 60	99,177	60	
1886 års stat.	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200	—	
		1 Besigtningssman, lön	200	—	
	c	Gaskontrollörens expenser, förslagsvis	300	—	100,877 60
		b) Petroleumbelysning.			
		90 st. helnattslyktor å 168 mk per lysår och lykta	15,120	—	
		53 st. halfnattslyktor å 73 mk per lysår och lykta	3,869	—	
		253 st. chaussée- och väglyktor å 82 mk lysår och lykta	20,746	—	
		99 st. seglationslyktor, 150 dagar å 60 penni per dag och lykta	8,910	—	
		16 st. lyktor vid afstjelningsplatserna, 138 dagar å 60 penni per dag och lykta	1,324	80	
Kontrakt $\frac{7}{7}$ 1896.	b	3 st. lyktor å isvägen till Sveaborg 105 dagar å 60 penni per dag och lykta	189	—	
		7 st. lyktor vid kolerabarackerna, 100 dagar å 60 penni per dag och lykta	420	—	
		8 st. lyktor längs stora allén i Brunnsparken 45 dagar å 30 penni per dag och lykta	108	—	
		9 st. halfnattslyktor i Sörnäs vintertid, 200 dagar å 22 penni per dag och lykta	396	—	
	c*	Ersättning åt entreprenören, betingad af prisförhöjning å petroleum, förslagsvis	800	—	
		20 lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas; förslagsvis	1,000	—	52,882 80
		Transport	—	—	1,181,727 46

			Transport	—	—	1,181,727	46
		c) Elektrisk belysning.					
		<i>Sandviksmolon.</i>					
S. F. besl. 1/10 1895.	b	3 st. bågglampor, brinnande 75 dagar, 5 timmar dagligen à 35 penni per timme	393: 75				
		6 st. glödlampor brinnande 150 dagar, 8 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	396: —	789	75		
		<i>Magasinskajen.</i>					
		<i>Sjösidan.</i>					
	b	6 st. bågglampor under 150 dagar, 10 timmar dagligen à 35 penni per timme		3,150	—		
		<i>Landsidan</i>					
	b	16 st. glödlampor under 150 dagar, i medeltal 3 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	396: —				
Kontrakt 17/9 1895.		4 st. glödlampor under 270 dagar, 10 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	594: —	990	—		
		<i>Varuskjulet.</i>					
	b	15 st. bågglampor under 150 dagar, brinnande i medeltal 4 timmar dagligen à 20 penni per timme	1,800: —				
		14 st. glödlampor under 150 dagar, brinnande 4 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	462: —	2,262	—		
S. F. besl. 20/6 1892.	b	Belysning af Nikolaikyrk. tornur — <i>Fmk 161,552: 15</i> —		600	—	7,791	75
			Transport	—	—	1,189,519	21

			Transport	—	1,189,519	21
V. Brandverket.						
a) Aflöningar och andra förmåner.						
1886 års stat.	}	b	1 Brandmästare, jemte fri bostad och ved	4,500		
S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891.			1 Underbrandmästare, jemte fri bostad och ved	2,000		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.		b	1 Sekreterare i Brandkommissionen	600		
D:o ²⁴ / ₂ 1891.		b & c	2 Sprutmästare, jemte fri bostad och ved, à 1,320:—	2,640		
		b & c	1 Maskinist, jemte fri bostad och ved	1,320		
S. F. besl. ²⁴ / ₂ 1891.		b & c	6 Sergeanter, jemte fri bostad och ved, à 900:—	5,400		
		b	13 Korpraler, kasernerade à 420:—	5,460		
		b	50 Konstaplar, kasernerade à 300:—	15,000		
D:o		b	Kosthållning för 63 man à 250:—	15,750		
D:o.		b	Beklädnad för d:o à 150:—	9,450	62,120	
b) Brandstallet, 17 hästar.						
		c	29,000 kilogr. hö à 10 penni	2,900		
		c	26,000 " hafre à 12 penni	3,120		
		c	Halm, förslagsvis	650		
		c	Skoning och medicin, förslagsvis	800		
		c	Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	400	7,870	
c) Eldning och belysning.						
		c	200 kubikmeter björkved à 5 mk 50 p:ni	1,100		
		c	960 kubikmeter barrved à mk 4:50	4,320		
		c	Belysning, förslagsvis	3,000	8,420	
d) Redskap och inventarier.						
		c	Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000		
		c	D:o af brandtelegrafan, d:o	1,200		
		c*	1 häst, förslagsvis	700		
			Transport	4,900	1,267,929	21

		Transport	4,900	—	1,267,929	21
	c*	5 st. nya brandskåp, jemte ledningar	1,000	—		
		400 meter hampslang jemte kopplingar	1,500	—		
		3 à 4 nya vattenslädar jemte tunnor samt nya arbetsåkdon för vinterbehof, förslagsvis	1,000	—	8,400	—
		e) Diverse.				
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800	—		
	c	Expenser, gratifikationer m. m., förslagsvis	2,500	—		
		För inköp af böcker och tidningar	50	—	3,350	—
		Tillfällig utgift.				
	c*	Anslag till frivilliga brandkåren. — Fmk 95,160: — —	—	—	5,000	—
		VI. Polisnrättningen.				
		Poliskammaren.				
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1 Polismästare, lön	6,000:—			
K. Sns bref ¹² / ₉ 1894.		hyresmedel	1,500:—			
	b	personelt lönetillskott	2,000:—			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.		underhåll af hästar och åkdon	1,500:—	11,000	—	
	b	1 Underpolismästare, lön	4,000:—			
K. Sns bref ³⁰ / ₃ 1886.		hyresmedel	1,200:—			
		personelt lönetillskott	1,000:—			
		underhåll af häst och åkdon	800:—	7,000	—	
	b	2 Ledamöteri Poliskammaren à	600:—	1,200	—	
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.		1 Sekreterare, lön	1,400:—			
		hyresmedel	600:—	2,000	—	
		2 Notarier, arvode à	1,200:—	2,400	—	
		2 Kanslistor d:o à	1,000:—	2,000	—	25,600
		Transport	—	—	1,310,279	21

			Transport	—	—	1,310,279	21
			Ordningspolisen.				
		b	2 Kommissarier, lön å	1,500:—			
			hyresmedel å	600:—			
			tjenstgöringsarvode	300:—	4,800	—	
			8 Öfverkonstaplar, lön å	750:—			
			tjenstgöringsarvode å	750:—	12,000	—	
			30 Äldre konstaplar lön å	500:—			
			tjenstgöringsarvode å	400:—			
			beklädnadshjelp å	200:—	33,000	—	
			32 Yngre konstaplar lön å	400:—			
			tjenstgöringsarvode å	400:—			
		beklädnadshjelp å	200:—	32,000	—		
			<i>Tillägg.</i>				
		b	2 Öfverkonstaplar, lön å	750:—			
			tjenstgöringsarvode å	750:—	3,000	—	
			12 Äldre konstaplar lön å	500:—			
			tjenstgöringsarvode å	400:—			
			beklädnadshjelp å	200:—	13,200	—	
			12 Yngre konstaplar, lön å	400:—			
		tjenstgöringsarvode å	400:—				
		beklädnadshjelp å	200:—	12,000	—		
		b	22 Extra konstaplar, lön å	500:—			
			hyresmedel å	200:—			
			tjenstgöringsarvode å	300:—			
			beklädnadshjelp å	160:—	25,520	—	135,520
			Detektiva polisen.				
		b	1 Kommissarie, lön	1,500:—			
			hyresmedel	800:—			
			tjenstgöringsarvode	500:—	2,800	—	
			1 Öfverkonstapel, lön	1,000:—			
			tjenstgöringsarvode	800:—	1,800	—	
			6 Konstaplar, lön å	500:—			
		tjenstgöringsarvode å	500:—				
		beklädnadshjelp å	200:—	7,200	—		
			Transport	11,800	—	1,445,799	21

			Transport	11,800 —	1,445,799 21	
		<i>Tillägg.</i>				
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b	4 Extra konstaplar, lön å hyresmedel å	600: — 200: — 400: — 100: —	5,200 —		
S. F. besl. ¹⁶ / ₆ 1896.	c	2 Extra konstaplar för lönnkrögeriets städfjande å	1,300: —	2,600 —	19,600 —	
		Polisstallet, 6 hästar.				
S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1882. D:o ³ / ₉ 1885. Entreprenad ²¹ / ₁₀ 1897.	} b & c	15,000 kilogr. hö å 10 p:ni, entreprenad		1,500 —		
		8,700 kilogr. hafre å 15 p:ni, entreprenad		1,305 —		
		4,400 kilogr. halm å 5 p:ni, entreprenad		220 —		
		Skoning och läkemedel, förslagsvis		240 —		
		Remont, förslagsvis		240 —		
	} c *	1 ny ridhäst, förslagsvis		700 —		
		4 st. nya sadlar med tillbehör, förslagsvis		400 —	4,605 —	
		Diverse.				
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1893.	} b	2 Politiekarlar å	540: —	1,080 —		
		Läkarearvode		600 —		
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	} b	Till ersättning för oförskyld skada å kläder ådragen i tjensten samt till gratifikationer		1,000 —		
Enligt kontrakt.		b	Hyra för andra polisvaktkontorets lokal		2,500 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	b & c	Hyresbidrag för vaktkontoren vid chausséerna		1,500 —		
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1891.	} b	Provisoriskt tillskottsanslag för den ordinarie polispersonalens beklädnad		16,210 —		
		} c	Renhållning och städning, förslagsvis		1,100 —	
			Remont å vaktkontoren		300 —	
			Expenser, förslagsvis		3,000 —	
		} c	Diverse utredningspersedlar och remont af desamma, förslagsvis		200 —	
			Ersättning åt tre kvinliga biträden vid polisvaktkontoren		420 —	
			Transport	27,910 —	1,470,004 21	

		Transport	27,910	1,470,004	21
	<i>c</i>	Veterinärarvode	200		
	<i>c*</i>	2 st. nya roddbåtar med tillbehör, förslagsvis	200		
		Remont och komplettering af lif- räddningsredskapen, förslagsvis — <i>Fmk 213,835</i> : — —	200	28,510	
VII. Sundhets- och sjukvården.					
Läkarepersonal.					
S. F. besl. ²⁴ / ₁₀ 1893.	<i>b</i>	Förste stadsläkaren, lön 6,000: — arvode 4,000: —	10,000		
K. S:ns resol. ⁵ / ₂ 1894. 1886 års stat.	<i>b</i>	Andre stadsläkaren	3,000		
	<i>b</i>	2 Distriktsläkare inom staden å 3,000: —	6,000		
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889. D:o ¹⁹ / ₁₂ 1895. D:o ³⁰ / ₉ 1890.	<i>b & c</i>	1 D:o i Tölö distrikt	3,600		
		<i>b</i>	1 D:o i Sörnäs distrikt 3,000: — tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.	<i>b</i>	1 D:o i Berghälls distrikt 3,000: — tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000		
D:o ⁹ / ₄ 1889. D:o ³⁰ / ₄ 1895. D:o ¹⁹ / ₁₂ 1895.	<i>b</i>	1 Kvinlig läkare	3,000		
	<i>b</i>	1 Besigtningssläkare	6,000		
	<i>b</i>	1 Läkare vid fattiggårdens sjuk- anstalter samt vid dårvårdsin- rättningen å Stengård	3,600		
1886 års stat.	<i>b</i>	1 Barnmorska	300		
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	<i>b & c</i>	4 Kommunala sjukskö- terskor å 900: —	3,600	47,100	
Helsovårdsnämnden.					
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1889. D:o ²⁹ / ₁₂ 1892.	<i>b & c</i>	1 Sekreterare	1,600		
		<i>c</i>	1 Vaktmästare	1,000	
	<i>c</i>	Expenser, förslagsvis	3,500	6,100	
Maria sjukhuset.					
<i>a) Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.</i>					
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	<i>b</i>	1 Öfverläkare, lön	3,000		
		<i>b</i>	1 Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200	
		Transport	4,200	1,551,714	21

S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁷ / ₁₂ 1895.	} b	3 Sköterskor (bildade) jemte bostad, ljus, värme och kost, lön à 50 mk i månaden	4,200 —	1,551,714 21
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		} b & c	1 D:o förslagsvis under 6 månader	
			4 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön à 30 mk i månaden	300 —
		c 1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader	1,440 —	
		1 Nattsköterska, à 30 mk i månaden	180 —	
		2 Städerskor, jemte bostad, värme, lyse och kost, lön à 15 mk i månaden	360 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	1 Eldare, jemte rum, värme och belysning, lön	900 —	
		} c	1 Dräng, jemte bostad, värme, lyse och kost, lön	360 —
			Värme och belysning, förslagsvis	350 —
		Medicin, förslagsvis	6,000 —	
		Underhåll af inventarier, förslagsvis	6,000 —	
			3,000 —	24,890 —
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	<i>b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>		
		} b	1 Läkare jemte fri bostad samt värme, lön	3,000 —
			2 Sköterskor (bildade) jemte bostad, ljus, värme och kost, lön à 50 mk i månaden	1,200 —
		4 Sköterskor i öfrigt som föregående à 30 mk i månaden	1,440 —	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁷ / ₁₂ 1895. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	} b	3 Städerskor, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön à 15 mk i månaden	540 —	
		} b	2 Drängar, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön à 350 mk i året	700 —
			Värme, förslagsvis	1,500 —
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	Belysning, förslagsvis	800 —	
		} b	Medicin, förslagsvis	1,500 —
			Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,000 —
		<i>c) Ekonomicafdelningen.</i>		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	} b & c	1 Syssloman, jemte bostad och värme, lön	2,000 —	
			Transport	2,000 —

S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	Transport	2,000	1,589,284	21
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		1 Hushållerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	800		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.	b	2 Köksor, jemte bostad värme, ljus och kost, lön å 240 mk	480		
D:o D:o.	b	2 Pigor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön å 180 mk	360		
D:o D:o.	} b	1 Bakerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	240		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		(b & c) 1 Föreståndarinna för linneförrådet, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön (fr. ¹ / ₁ — ¹ / ₇ å 480 mk ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂ å 800 mk)	640:—		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	c	personelt tillskott å 300 mk pr år fr. ¹ / ₇ — ³¹ / ₁₂	150:—	790	
	b	4 Tvätterskor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön å 200	800		
	b	1 Vaktmästare, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	550		
	b	2 Drängar, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön å 350 i året	700		
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	b	1 Portvakt jemte d:o, lön	350		
		1 Klosettömmerska å 30 mk per månad	360		
	b	Kost för 104 patienter å 70 penni per dag, förslagsvis	26,572		
		Kost för 6 patienter å 1:40 penni per dag, förslagsvis	3,066		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1893.	b	Kost för 38 af personalen å 1 mk per dag, förslagsvis	13,870		
		D:o för 1 d:o under 6 månader	182		
	b	Värme och belysning, förslagsvis	3,000		
		Underhåll af inventarier, förslagsvis	1,400		
	c*	D:o af häst, förslagsvis	400		
		Inredning af den nya ekonomibyggnaden, förslagsvis	3,000		
	d	För oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,000	61,920	50
		Kolerabaracker.			
	c	Bevakning och brandförsäkring af kolerabarackerna	—	600	—
		Transport	—	1,651,804	71

		Transport	—	—	1,651,804	71
		Underhåll af en poliklinisk ögon- afdelning.				
	c *	Anslag	1,800	—		
		Dagafgifter för medellösa sjuka emot redovisning.	200	—	2,000	—
		Anslag för sjukstuga i Sörnäs.				
	c	För 12 å 15 sjukplatser, förslagsvis	—	—	9,444	—
		Helsopolisen.				
S. F. besl. 24/10 1893. 1886 års stat.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen	3,000	—		
S. F. besl. 21/12 1889. D:o 30/5 1891. D:o 29/12 1892. D:o 29/12 1896.	b	{ 1 D:o vid d:o 2 D:o vid d:o å 2,000: —	2,200 4,000	—		
	c	{ Extra tillsyningsmän För desinfektion i hemmen, för- slagsvis	2,500 400	—		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för besigtningbyrå och städ- ning	1,160	—		
	c	Underhåll af inventarier i d:o	300	—	13,560	—
		Undersökningsstation för lifsmedel.				
1886 års stat.	b	1 Föreståndare	3,000	—		
S. F. besl. 16/11 1886. D:o 29/12 1896.	b	{ 1 Dräng Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	800 800	—	4,600	—
		Desinfektionsinrättningen.				
S. F. besl. 29/12 1896.	b	{ 1 Förman (maskinist) jemte rum, värme och belysning, lön 1 Biträde, förslagsvis Ved och belysning, förslagsvis Underhåll af häst, förslagsvis	900 120 400 400	—	1,820	—
		Köttkontrollstation.				
S. F. besl. 29/12 1896.	{ b b & c	{ 1 Veterinär Biträden vid stationen	4,000 3,000	—		
		Transport	7,000	—	1,683,228	71

		Transport	7,000	1,683,228	71
Enl. kontrakt.	b	Hyra för lokal	1,500		
	c	Driftkostnad	800	9,300	
		— Fmk 194,014: 50 —			
VIII. Fattigvården.					
Fattigvårdsstyrelsen.					
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1895.	b	1 Ordförande	1,200		
		1 Verkställande direktör.	7,000		
		1 Sekreterare	2,400		
		Vaktmästarearvode	300		
	c	Arvode för tillsyningsmän, förslagsvis	4,000		
		Ersättning för inspektionsresor åt tillsyningsmännen, förslagsvis	800	15,700	
Fattiggården och därmed förenade inrättningar.					
1886 års stat.	b	1 Inspektör, jemte fri bostad och ved	4,500		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891. 1886 års stat.	b	1 Kontorsbiträde	600		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	b	1 Predikant	1,400		
D:o ¹⁷ / ₁₁ 1894.	b	1 Läkare vid dävårdsanstalten (se VII Sundhets- och sjukvården)	—	6,500	
a) Fattiggården.					
S. F. besl. ⁵ / ₁₂ 1895.	b	1 Husmoder	1,000		
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.	b	2 Sjuksköterskor å 600	1,200:—		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		2 d:o å 480	960:—	2,160	
		Beklädnad, förslagsvis	5,500		
		Kost, förslagsvis	15,500		
		Läkemedel, förslagsvis	2,000		
		Inventarier, förslagsvis	700		
	c	Materialier, förslagsvis	500		
		Ved och belysning, förslagsvis	6,000		
		Hafre och hö för trenne hästar, förslagsvis	1,000		
		Remontarbeten, förslagsvis	4,400	38,760	
Transport			—	1,753,488	71

		Transport	—	—	1,753,488 71
		<i>b) Arbetsinrättningen.</i>			
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	<i>b</i>	1 Tillsyningsman, jemte fri bostad, ved och lyse	1,200:—		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	<i>b</i>	personelt tillskott.	300:—	1,500	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.	<i>b</i>	2 Vaktmästare, jemte fri bostad, ved och lyse	720:—	1,440	
	<i>c</i>	Ved och belysning, förslagsvis		1,000	
		Kost förslagsvis		8,000	
		Beklädnadskostnader förslagsvis		1,300	
		Materialier, förslagsvis		5,000	
		Inventarier och arbetsverktyg, förslagsvis		500	
		Flitpenningar, förslagsvis		800	
		Remontarbeten, förslagsvis		300	
					19,840
		<i>c) Dårvårdsanstalten.</i>			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	<i>b</i>	1 Öfversköterska		960	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		6 Kvinliga vårdare å	600:—	3,600	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.	<i>b</i>	3 Manliga vårdare å	720:—	2,160	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		Beklädnad, förslagsvis		3,500	
1886 års stat.	<i>c</i>	Kost, förslagsvis		11,000	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891.		Läkemedel, förslagsvis		1,000	
		Inventarier, förslagsvis		600	
		Ved och belysning, förslagsvis		6,000	
		Remontarbeten, förslagsvis		550	
					29,370
		Understöd och kostnader för fattiga utom inrättningarne.			
	<i>c</i>	För i staden och å landsbygden utackorderade		64,000	
		I särskilda inrättningar intagne		9,000	
		Sjukvård, förslagsvis		12,000	
		Kostnader för sinnesrubbade per- soner, intagna å andra dårvårds- anstalter, förslagsvis		18,000	
		Läkemedel, förslagsvis		8,000	
		Direkta understöd, förslagsvis		55,000	
		Transport	—	—	1,968,698 71

		Transport	—	1,968,698 71
		Diverse.		
	c	Understöd åt värnepligtiges hustrur och barn, förslagsvis . . .	1,500	
	d	För oförutsedda behof, förslagsvis — Fmk 284,670: — —	7,000	8,500
		IX. Undervisningsväsendet.		
		a) Navigationsskolan.		
S. F. besl. ¹⁹ / ₂ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra	2,400	
	c	Ved, förslagsvis	400	2,800
		b) Handverksskolorna.		
K. kung. ²⁵ / ₁₁ 1885.	c	Anslag för högre handverksskolorna, förslagsvis	18,048	
S. F. besl. ¹⁴ / ₆ 1892.	c	Anslag för lägre d:o, d:o	19,816	37,864
		c) Handelsinstitutet.		
	c*	Anslag	—	4,000
		d) Skolan för andesvaga barn.		
	c*	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i anstalten intagen frielev från Helsingfors, dock till sammanlagt belopp af högst .	—	4,500
		e) Folkskolorna.		
		<i>Aflöningar.</i>		
	b	{	7 Lärare, lön à 2,000: —	21,000
			förhöjning för 15 års	
			tjenst à 1,000: —	
			11 Lärare, lön à 2,000: —	
			förhöjning för 10 års	
			tjenst à 800: —	
	b	{	13 Lärare, lön à 2,000: —	30,800
			förhöjning för 5 års	
			tjenst à 400: —	
1886 års stat. S. F. besl. ²² / ₉ 1891.			31,200	
		Transport	83,000	2,026,362 71

			Transport	83,000	—	2,026,362	71
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{22}{9}$ 1891. D:o $\frac{21}{12}$ 1889.	} b	{	17 Lärare, arvode å	2,000:—	34,000	—	
			5 Lärare, arvode å	2,000:—	10,000	—	
			2 Lärarebiträden (i slöjd och skrädderiarbeten) arvode å	1,200:—	2,400	—	
			1 Lärare i grekisk-rysk arvode.	800	—	—	
			2 Lärarinnor, lön förhöjning för 25 års tjänst	1,700:— 850:—	5,100	—	
			8 Lärarinnor, lön å förhöjning för 20 års tjänst å	1,700:— 680:—	19,040	—	
			5 Lärarinnor lön å förhöjning för 15 års tjänst å	1,700:— 510:—	11,050	—	
			16 Lärarinnor, lön å förhöjning för 10 års tjänst	1,700:— 340:—	32,640	—	
			13 Lärarinnor, lön å förhöjning för 5 års tjänst å	1,700:— 170:—	24,310	—	
			1 Lärarinna, lön förhöjning för 5 års tjänst	1,286:— 128: 60	1,414	60	
			4 Lärarinnor, lön å förhöjning för 25 års tjänst å	1,400:— 700:—	8,400	—	
			2 Lärarinnor, lön å förhöjning för 20 års tjänst å	1,400:— 560:—	3,920	—	
			4 Lärarinnor, lön å förhöjning för 15 års tjänst å	1,400:— 420:—	7,280	—	
			11 Lärarinnor, lön å förhöjning för 10 års tjänst å	1,400:— 280:—	18,480	—	
14 Lärarinnor, lön å förhöjning för 5 års tjänst å	1,400:— 140:—	21,560	—				
8 Lärarinnor, arvode å	1,700:—	13,600	—				
1 Lärarinna, arvode	1,286	—	—				
		Transport	298,280	60	2,026,362	71	

		Transport	298,280 60	2,026,362 71
1886 års stat. S. F. besl. 22/9 1891.	} b	21 Lärarinnor, arvode à 1,400:—	29,400 —	
		3 Lärarinnor, arvode à 1,700:—	5,100 —	
		2 Lärarinnor, arvode à 1,400:—	2,800 —	
		2 Timlärarinnor, arvode à 1,250:—	2,500 —	
	c	Vikarier och sannolikt ökad lärarepersonal under höstterminen, förslagsvis	15,000 —	
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888.	} b	Inspektor	8,000 —	
		D:o 21/12 1889.	Ekonom	2,000 —
1886 års stat. S. F. besl. 28/12 1886.	} b	D:o 29/12 1890.	Sekreterare i direktion	1,200 —
		D:o 29/12 1892.		
D:o 29/12 1896.	} b	5 Vaktmästare à 800:—	4,000 —	
		D:o 28/12 1886.	1 Gårdsdrenge	660 —
D:o 28/12 1886.	} b	2 Gårdsdrenge à 600:—	1,200 —	
D:o 29/12 1891.				
	} c	Arvoden för 7 föreståndare och föreståndarinnor à 200:—	1,400 —	
		Arvoden för matrikelföringen vid de högre skolorna	600 —	
		Arvoden för undervisningen å folkskolornas fortsättningsklasser	10,500 —	
<i>Öfriga kostnader.</i>				
	} c	Hyor för skollokaler, förslagsvis	27,000 —	
		Undervisningsmaterial, förslagsvis	7,500 —	
		Material för handarbeten, förslagsvis	4,700 —	
		Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis	6,000 —	
		Ved och vedhuggning, förslagsvis	15,500 —	
		Belysning, förslagsvis	15,000 —	
		Till beklädnadshjelp åt fattiga elever hemmahörande i staden, förslagsvis	9,700 —	
	} c & d	Renhållning, förslagsvis	10,000 —	
		Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,000 —	
	} c	Underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis	11,000 —	
Transport			491,040 60	2,026,362 71

			Transport	491,040	60	2,026,362	71
K. Förordn. $\frac{5}{8}$ 1886.	b	Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: för 53 lärare å 40 mk 2,120:— för 115 lärarinnor å 30 mk 3,450:—		5,570	—	496,610	60
		g) Folkbiblioteket och läsesalen.					
1886 års stat.	}	b	1 Bibliotekarie	3,000	—		
S. F. besl. $\frac{3}{4}$ 1889. D:o $\frac{21}{12}$ 1889. D:o $\frac{27}{12}$ 1895.			2 Första amanuenser å 1,200:—	2,400	—		
D:o $\frac{21}{12}$ 1889. D:o $\frac{28}{12}$ 1891. D:o $\frac{28}{12}$ 1896.	}	b	3 Andra d:o å 900:—	2,700	—		
			c	2 Extra d:o å 500:—	1,000	—	
1886 års stat.	}	b	1 Vaktmästare, jemte fri bostad och ved	900	—		
S. F. besl. $\frac{20}{12}$ 1888. D:o D:o D:o $\frac{20}{12}$ 1891.			b	1 Vaktmästarebiträde	600	—	
1886 års stat.	}	b	1 Gårdskar, jemte fri bostad och ved	300	—		
S. F. besl. $\frac{26}{12}$ 1887. D:o $\frac{27}{12}$ 1895.			c	1 Städerska, jemte fri bostad och ved	480	—	
	}	c	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis	7,000	—		
			Ved och belysning, förslagsvis	4,400	—		
			Brandstodsafgifter, förslagsvis	200	—		
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,650	—		25,630	—
		h) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.					
	c*	Anslag	—	—		7,790	—
		— Fmk 579,194: 60 —					
		X. Staden åliggande allmänna onera.					
		a) Skjutshållning.					
Guv. resl. $\frac{21}{5}$ 1896. Enl. kontrakt.	}	b	Entreprenad, 6 hästar å 334 mk förslagsvis	—	—	2,004	—
			Transport	—	—	2,558,397	31

		Transport	—	2,558,397 31
		b) Kronoutlagor.		
Resol. på städ. besv. 19/12 1757 § 58.	b	Boskapspenningar och utsädesafgift	—	53 04
		c) Inkvarteringen.		
Inkv.-regl. 19/1 1876. S. F. besl. 11/3 1879.	b	Inkvarteringskostnader, förslagsvis	—	221,187 60
		d) Inkvarteringsnämnden.		
1886 års stat.	b	1 Ordförande	2,000 —	
		1 Sekreterare	1,600 —	
		1 Kvartermästare	2,000 —	
		1 Translater	800 —	
		1 Vaktmästare	800 —	
	d	Diverse oförutsedda utgifter, förslagsvis	400 —	7,600 —
		— Fmk 230,844: 64 —		
		XI. Vattenledningen.		
		Förvaltning och drift.		
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888. D:o 16/2 1892. D:o 29/3 1892.	b	1 Vattenledningsingeniör, lön	5,800: —	
		förhöjning för 10 års tjänst	1,160: —	
D:o 5/12 1887.	b	resemedel, personelt	400: —	7,360 —
D:o 29/12 1890.	b	1 Bokhållare	2,400: —	
		förhöjning för 5 års tjänst	240: —	2,640 —
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888.	b	1 Rörmästare	3,000 —	
S. F. besl. 29/12 1890.	b	1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved	1,600 —	
1886 års stat.	b	1 Förste maskinist, jemte fri bostad och ved	2,100 —	
1886 års stat. S. F. besl. 29/12 1890.	b	1 Andre maskinist, jemte fri bostad och ved	1,200 —	
D:o 21/12 1889.	b	1 Putsare, jemte fri bostad och ved	900 —	
		Transport	18,800 —	2,787,237 95

		Transport	18,800	2,787,237 95
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	} b	1 Filterförman jemte fri bostad och ved	1,200	
D:o D:o D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		} b	1 Reservoirvakt, jemte fri bostad och ved	420
	} c		Drifkostnad för pumpverket, för- slagsvis	6,000
		D:o för filtrerna, förslagsvis	10,000	
		Afläsning och kontroll af vatten- mätare, förslagsvis	6,000	
		Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500	
		Brandförsäkringspremier och ut- skylder till Helsing kommun, förslagsvis	1,700	
Enl. kontrakt.	} b	Arrende för skyddsområde invid Wanda å.	350	
Kejs. Sen. res. ⁷ / ₅ 1895. Kontr. ⁵ / ₆ 1895.		} b	Arrende för Broholmen i Gam- melstaden	600
	c		Expenser, förslagsvis	2,000
	c	Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	500	
	c	Kostnader för hästhoarnes sköt- sel, förslagsvis.	2,400	51,470
	c *	Kostnader för privata anslutnin- gar och uppsättningar af vat- tenmätare, förslagsvis	—	25,000
		Underhåll och remont.		
	c *	Etthundra brandposters förseende med nya tråkistor	3,500	
	c	Öfrig remont och underhåll af vat- tenledningens byggnader, häg- nader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	20,000	
	c	Reparation och justering af vat- tenmätare, förslagsvis	2,000	25,500
		Nybyggnad.		
	c *	Uppförandet af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden. . . .	38,700	
		Transport	38,700	2,889,207 95

		Transport	38,700 —	2,889,207 95
	c *	Omläggning af vattenledningsröret under Mikaelsgatan fr. Norra Esplanadgatan till Jernvägstorget	5,800 —	44,500 —
		Utsträckning af rörnätet, samt inköp af vattenmätare.		
		Vattenledning under Boulevardsgatan, ifrån Fredriks- till Abrahamsgatan	12,100 —	
		D:o under Abrahamsgatan, ifrån Boulevardsgatan till Gräsviksgatan	17,500 —	
		D:o under Lappviksgatan, ifrån Gräsviks- till Eriksgatan	5,200 —	
	c *	D:o under Eriksgatan, ifrån Lappviks- till Fredriksgatan	3,800 —	
		D:o under Fredriksgatan, ifrån Eriks- till Wladimirsgatan	6,200 —	
		Vattenledning under Kanalgratan, ifrån Skatuddstorget till Ö. Hamngatan	11,900 —	
		D:o under en del af Lotsgratan	14,900 —	
S. F. besl. $\frac{22}{4}$ 1897.	b *	D:o under Bernhardsgatan, ifrån Fabiansgatan till adr. N:o 5 (utförd 1897)	1,000 —	
	c *	Inköp af vattenmätare	5,000 —	77,600 —
		Diverse mindre arbeten.		
	c *	5 brandposter å V. Chausséen emellan Gasverket och Djurgårdssporten	2,750 —	
S. F. besl. $\frac{4}{3}$ 1897.	b *	1 vattenpost för ångbåten Mars (utförd 1897)	1,200 —	
S. F. besl. $\frac{11}{5}$ 1897.	b *	3 vattenposter vid södra hamnen (utförda 1897)	3,900 —	
	c *	Anställande af grundvattens undersökningar i Vanda ådal	2,000 —	9,850 —
		— <i>Enk 233,920:</i> — —		
		Transport	—	3,021,157 95

		Transport	—	3,021,157 95
		XII. Saluhallen.		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1889.	b	1 Uppsyningsman, lön 1,200:— beklädnadshjelp . . . 150:—	1,350	
Enl. kontrakt.	b	Belysning, förslagsvis	4,500	
	c	Renhållning m. m., förslagsvis . . . — Fmk 7,050: — —	1,200	7,050
		XIII. Stadens jordlägenheter.		
	c	Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m., förslagsvis	7,000	
		Mejlans, utskylder m. m., förslags- vis	400	7,400
		— Fmk 7,400: — —		
		XIV. Allmänna arbeten.		
		1:o. Byggnader och lägenheter.		
		<i>a) Remont och underhåll.</i>		
	c*	Yttre och inre målning af salu- hallen	5,500	
		Yttre målning af f. d. ekonomie- byggnaden och gamla träpavil- jongen å Maria sjukhus	1,300	
		Nytt plåttak å desinfektionsbygg- naden	1,200	
		Omläggning af golvet i täckta varuskjulet å Magasinskajen	5,700	
	c	Diverse reparationer	33,000	46,700
		<i>b) Nybyggnader.</i>		
	c*	Tillskottsanslag för ekonomie- byggnaden å Maria sjukhus	30,800	
		Brunnshusets nybyggnad	130,000	
		Nytt folkskolehus vid Nikolaigatan	220,000	
		Simhus i Gräsviken	8,000	
		Transport	388,800	3,082,307 95

		Transport	388,800	3,082,307 95
	c*	Obduktionspaviljong	10,500	
		Pissoir å Fredrikstorget	1,000	
		Ny större pissoir å Jernvägstorget	2,500	
		Uppförande af mjölnarbostad i Gammelstaden	2,500	405,300
		2:o. Gator och allmänna platser.		
		a) <i>Remont och underhåll.</i>		
	c*	Omläggning af stadens andel af Unions- och Trädgårdsgatorna invid Kaisaniemi park	1,800	
		Omläggning af planklocket å Långa bron	6,000	
		Anläggning af plank omkring odisponerade platsen norrom mångleribodarne vid Simons- gatan	396	
	c	Diverse reparationer	12,000	20,196
		b) <i>Nyläggningar.</i>		
	c*	Makadamisering af stadens andel af Sjömansgatan	2,170	
		Stensättning af stadens andel af Gräsvikskajen mellan Eriks- och Wladimirsgatorna	1,200	
		Makadamisering af Observatori- gatan	3,000	6,370
		c) <i>Regleringsarbeten.</i>		
	c*	Planering af Lotsgatan	28,800	
S. F. besl. 4/6 1897.	b & c*	D:o af Lökholmsgatan	7,500	
	c*	D:o af Kronbergsgatan mellan Ve- stra Hamn- och Köpmansgatan	4,500	
		D:o af Kanalgatan mellan Skat- udds bron och Ankargatan	21,300	
		D:o af Sörnäs strandväg mellan Hagnästorget och Hörneberg	203,000	265,100
		3:o. Kanaler och afloppsdi- ken.		
		a) <i>Remont och underhåll.</i>		
	c*	Kompletteringsarbeten	3,000	
		För anställandet af försök medelst filtrering af kloakvatten	5,000	
		Transport	8,000	3,779,273 95

		Transport	8,000	—	3,779,273	95
c*		Omläggning af kloaken å sydostliga delen af III:dje linien å Berghäll	600	—		
c		Diverse underhåll	10,000	—	18,600	—
		b) <i>Nyanläggningar.</i>				
	c*	Täckt afloppskanal från Alkärr	4,000	—		
		Kanal under Kampgatan	2,300	—		
		Drainering af stora alléen i Brunnsparken	5,900	—		
		Ombyggnad af afloppskanalen under Hagnästorget	11,700	—	23,900	—
		c) <i>Regleringsarbeten.</i>				
	c*	Kanal under Aspnäsgatan	13,700	—		
		D:o " Lotsgatan	7,400	—		
		D:o " Kronbergsgatan till Vestra Hamngatan	3,400	—	24,500	—
		4:o. Vägar.				
		a) <i>Remont och underhåll.</i>				
c*		Målning af bron öfver Djurgårdsskärningen	500	—		
c		Diverse reparationer	10,000	—	10,500	—
		5:o. Chausséer.				
	c*	Remont af stora alléen i Brunnsparken	14,400	—		
		Fyllning invid tomterna 6 & 8 i F. Q. 294 vid Östra Chausséen	3,400	—		
c		Diverse underhåll	15,000	—	32,800	—
		6:o. Hamnar.				
		a) <i>Remont och underhåll.</i>				
c		Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	2,000	—		
	c*	Ombyggnad af vestra lastningsmöljan i Sörnäs	25,400	—		
		D:o af mellersta lastningsbryggan i Sörnäs	17,900	—		
		D:o af provisoriska lastningsbryggor	11,040	—		
		Transport	56,340	—	3,889,573	95

		Transport	56,340	3,889,573	95	
	c*	Omläggning af trägolfvet å Magasinskajen	4,800			
		Remont af afstjelpningsbryggan i Gräsviken	2,700			
		D:o af fiskarhamnskajen i Sandviks inre hamn	2,200			
		D:o af T-formiga kajen i Norra hamnen	19,500			
		Målning af klappbryggor	1,200			
		Ombyggnad af trenne mudderpåmar	8,000			
		Remont och sliphalning af mudderverket	2,000			
		c Diverse reparationer	9,000	105,740		
		b) <i>Nyanläggningar.</i>				
		c*	Kajarbeten å Skatudden	340,000		
	Båtbyggor i stadens hamnar		4,000	344,000		
	7:o. Planteringar.					
	a) <i>Remont och underhåll.</i>					
	c*	Remont af körvägen genom Kaisaniemi park	1,000			
	c	Underhåll af planteringar och trädskolor	41,000			
		Underhåll af hägnader	1,000	43,000		
	b) <i>Nyanläggningar.</i>					
	c*	Observatoriibergens planering	20,000			
		Planterings- och planeringsarbeten i Brunnsparken	5,000			
		D:o i Kajsaniemi	5,000			
		Makadamisering af körvägen från Mikaelsgatan till Kajsaniemi värdshus	1,000			
		Jordfyllning till Henriksesplanaden	1,000			
		Inköp af soffor	1,000			
		Jordfyllning till skvär å Skatudden	1,000	34,000		
		8:o. Renhållningsväsendet.				
	c	Underhåll af afstjelpningsplatser och bryggor	2,800			
		Vakters aflöning	4,500			
		Transport	7,300	4,416,313	95	

		Transport	7,300	4,416,313	95
		Renhållning af latriner och pissoirer	10,000		
		D:o af stadens allmänna platser och gatuandelar	35,000		
	c	Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna	8,000		
		Renhållning af Brunnsparksschausséen	500		
		D:o af chausséerna	13,000		
		D:o af vägar	3,000		
		Rengöring af hamnar och kajer	1,500	78,300	
		9.o. Arbetsredskap.			
	c	Diverse inköp och remont	—	5,000	
		10.o. Diverse.			
	c & d	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. samt oförutsedda utgifter	6,000		
	c*	Inköp af flaggduk etc.	13,000		
	c	Olycksfallsförsäkring af arbetarene	3,500	22,500	
		— Fmk 1,486,506: — —			
		XV. Pensioner.			
Mag. besl. ¹³ / ₅ 1857.	}	b Rådman I. S. T. Decker	400		
D:o ¹ / ₉ 1870.		b Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67	
D:o ¹⁸ / ₂ 1863.		b Stadsfiskalsenkan J. C. Winter	300		
D:o ³⁰ / ₁₀ 1867.		b Rådman H. L. Crohns tre barn	600		
S. F. besl. ⁹ / ₂ 1875.		b Förre lärarinnan E. Heintzie	800		
D:o ²⁹ / ₁₂ 1883.		b Förre fångknekten Jakob Stark	240		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	}	b D:o d:o Abraham Frisk	180		
		b D:o d:o Gustaf Sandroos	120		
		b Förre sprutmästaren M. Henelius	800		
D:o ³ / ₁₂ 1889.		b D:o d:o I. Sillman	800		
S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.		b Förre hamnvaktmästaren C. M. Hagman	600		
D:o ⁸ / ₆ 1890.		b Förre stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500		
		Transport	5,606	67	4,522,113
					95

			Transport	5,606 67	4,522,113 95
S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1890.	b	Förre ordningsmannen vid brand- verket I. Rönneberg	400	—	
D:o $\frac{9}{3}$ 1893.	b	Förre auktionskassören J. W. Ny- gren	2,400	—	
D:o $\frac{9}{5}$ 1893.	b	Förre extra stadsfogden Moses Lindberg	400	—	
D:o $\frac{16}{5}$ 1893.	b	Auktionskassörsenkan Fredrika Wilhelmina Lindman	240	—	
D:o d:o	b	Brandkonstapelsenkan Gustava Hokkanen	120	—	
D:o $\frac{3}{10}$ 1893.	b	Drättselkammarsekreteraren O. Ehr- ströms enka och 3 minderåriga barn	1,200	—	
D:o $\frac{7}{11}$ 1893.	b	Stadsfiskalsenkan Albertina Meller	200	—	
D:o $\frac{27}{11}$ 1894.	b	Byggmästaren M. L. Lindblad	300	—	
D:o $\frac{21}{12}$ 1894.	b	Vaktmästaredottern Erika Alexan- dra Rosenström, intill den 1 Februari 1899	200	—	
D:o $\frac{19}{11}$ 1895.	b	Skogvaktarenkan Maria Eriksson	120	—	
D:o $\frac{3}{12}$ 1895.	b	Stadsbetjentsenkan E. J. Tång	120	—	
D:o $\frac{20}{10}$ 1896.	b	Realskolevaktmästaren F. M. Lind- qvist	300	—	
D:o $\frac{10}{8}$ 1897.	b	Vaktmästaren J. F. Holmberg	600	—	
D:o $\frac{11}{9}$ 1897.	b	Hamnkonstapeln J. F. Lönnqvist	600	—	
		— Fmk 12,806: 67: —			12,806 67
XVI. Diverse.					
		Taxerings- och Pröfningsnämndens sekreterare	2,000	—	
		Expenser, förslagsvis	1,400	—	
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	För revision af stadens räkenska- per, förslagsvis	4,100	—	
		Eldnings och lysningsämnen, för- slagsvis	20,000	—	
	b	Anslag för signalering af mid- dagstimmen	300	—	
	c	För stormvarningstelegram för- slagsvis	250	—	
		Brandstodsafgifter, förslagsvis	9,000	—	
D:o $\frac{29}{1}$ 1889.	b	Anslag åt mantalsskrifvaren	2,000	—	
D:o $\frac{29}{12}$ 1890.	b	Anslag för byggnadsinspektör, för- slagsvis	2,400	—	
D:o $\frac{29}{12}$ 1893.					
D:o $\frac{10}{6}$ 1890.	b	Arvode åt en elektrotekniker	800	—	
		Transport	42,250	—	4,534,920 62

Fiskeristadgan för H:fors $\frac{1}{2}$ 1890.	} b	Transport	42,250	4,534,920	62
S. F. besl. $\frac{28}{10}$ 1895.		b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis		
Kontr. $\frac{28}{1}$ 1887.	b *	För uppsigt öfver varuskjulet, för- slagsvis	900		
	b *	Bidrag till länefängelsets ombygg- nad för åren 1889—98.	10,000		
	c	Utskrifning af vallängden, jemte register dertill.	1,000		
	c	Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500		
		c	Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600	
	c	Inventarier till särskilda stadens hus; remont och komplettering, förslagsvis	4,000		
		c	Telefonafgifter: Inträ- desafgift i telefonför- eningen och inköp af apparater, förslagsvis 11,000: — årsafgifter 3,700: —	14,700	
S. F. besl. $\frac{26}{10}$ 1897.	b	Anslag för isobservationer för- slagsvis	1,240		
	c	För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hund- skatten	500		
		c	Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster förslagsvis	35,000	
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stads- fullmäktiges bestämmande . . .	40,000	153,290	
		— Fmk 153,290: — —			
		Summa Fmk	—	4,688,210	62

		Bokstafven angifver Inkomstens beskaf- fenhet enligt 58 § 1 kommunallagen.	Inkomster				
	<i>a</i> *		Disponibel behållning från föregående år	—	—	250,000 —	
I. Räntor.							
Chausséeoblig. reglem. ²⁶ / ₁ 1865 § 4.	}	<i>c</i>	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	1,900	—		
		<i>b</i>	Å tomtlösen, förslagsvis	24,000	—		
Enl. donat. urkunder.	}	<i>b</i>	Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis	14,000	—		
		<i>c</i>	Diverse räntor, förslagsvis	500	—	40,400 —	
II. Tomtlösen.							
S. F. besl. ⁹ / ₃ 1893.		<i>b</i> *	Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försålda tomter, förslagsvis	—	—	350,000 —	
III. Stadens fasta egendom.							
K. S:ns resol. ¹² / ₁ 1879.		<i>b</i>	a) Räntor från donerade hemman. Förslagsvis	—	—	1,800 —	
b) Stadens afhyta område.							
Kongl. försäkr. ²³ / ₂ 1789 §§ 1 och 4.	}	<i>b</i>	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	16,000	—		
K. Förordn. ⁸ / ₁₂ 1873 § 6.		<i>b</i>	Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	114,000	—		
Enl. inlösningsvilkoren.		<i>b</i>	Arrenden från Brunsparksområden, förslagsvis	14,500	—		
				Transport	144,500	—	642,200 —

K. S:ns utsl. ^{11/11} 1884. S. F. besl. ^{29/10} 1888. Enligt kontrakter. D:o D:o. D:o D:o.	} b	Transport	144,500	642,200	
		Hyra för försäljningsplatser å Salu- och Kaserntorpen, förslagsvis . . .	18,000		
		Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	360		
		D:o d:o i gården N:o 3 Sofiegatan, förslagsvis	12,000		
		Hyra för bodar och diskar, förslagsvis	4,000		
		Hyra för stånd i Saluhallen, förslagsvis	40,000		
		Simhusafgifter, förslagsvis	500		
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis	1,500		
		Hötägt, förslagsvis	300		
		Mulbetesafgifter, förslagsvis	200		
Enl. kontrakt.	} c	Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	6,000	227,360	
		c) Stadens jordlägenheter.			
		} b	Forsby, arrende, förslagsvis	4,100	
			Grejus d:o d:o	2,100	
			Gumtäckt, d:o d:o	23,000	
			Mejlans, d:o d:o	6,000	
		D:o, amortering å köpeskillingen för byggnader	828 10		
		Reimars arrende, förslagsvis	100	36,128 10	
		— Fmk 265,288: 10 —			
		IV. Tomtören.			
} b	Förslagsvis	—	2,200		
V. Inkomstgivande rättigheter.					
K. Förordn. ^{31/12} 1877. K. kung. af s. d. K. kung. af ^{1/6} 1881. K. S:ns skriv. ^{17/4} 1883.	} c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	160,000		
		Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	9,000		
		Trafikafgifter, förslagsvis	400,000		
		Mätningafgifter, förslagsvis	1,500		
Trafiktaxan ^{10/4} 1888 D:o D:o	c	Transport	570,500	907,888 10	

		Transport	570,500	—	907,888	10
S. F. beslut. $\frac{1}{6}$ 1876.	c	Magasinshyra, förslagsvis . . .	1,500	—		
		Hamnafgifter, förslagsvis . . .	180,000	—		
		Broafgifter, förslagsvis . . .	8,500	—		
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888.	c	Lyftkransafgifter, förslagsvis . . .	400	—		
		Ballastafgifter, förslagsvis . . .	500	—		
		Vägningsafgifter, förslagsvis . . .	2,600	—		
K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879.	c	Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis . . .	2,500	—		
K. instr. $\frac{1}{3}$ 1759.	c	Auktionsprovision, förslagsvis . . .	500	—		
Särsk. K. S:ns resol.	c	Biljardafgifter, förslagsvis . . .	500	—		
K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis . . .	30,000	—		
K. stadg. $\frac{21}{10}$ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis . . .	8,000	—		
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis . . .	300	—		
	c	Diverse böter, förslagsvis . . .	200	—		
Enl. Kontrakt.	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500	—		
	c	Börsprovision, förslagsvis . . .	600	—	810,100	
VI. Diverse.						
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Personel fattigafgift, förslagsvis . . .	30,000	—		
Regl. för komm. sjukvård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879.	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis . . .	10,000	—		
	c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis . . .	500	—		
		Fattighjons arbeten, förslagsvis . . .	500	—		
		Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis . . .	10,000	—		
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis . . .	600	—		
		Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis . . .	3,000	—		
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{25}{6}$ 1878	c	Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis . . .	200	—		
		Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis . . .	600	—		
	c	Boklån, förslagsvis . . .	4,500	—		
Kejs. Förordn. $\frac{14}{12}$ 1894.	c	Hundskatt, förslagsvis . . .	13,000	—		
	c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis . . .	4,000	—		
		Transport	76,900	—	1,717,988	10

		Transport	76,900 —	1,717,988 10	
K. S:ns bref $\frac{2}{3}$ 1888.	b	Bidrag till brandverket af Ryska Alexanders gymnasium	184 46		
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	300 —		
D:o D:o.	b	Bidrag till underhåll af planteringarna kring Ständerhuset	600 —		
D:o D:o.	b	Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200 —		
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892	b	Bidrag till gatubelysningen: af Finlands Bank 275:— af Ständerhuset 525:—	800 —		
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882. D:o 1897.	b	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af kronan	221,187 60	300,172 06	
VII. Statsbidrag.					
K. S:ns resol. $\frac{14}{2}$ 1893. D:o $\frac{19}{3}$ 1895.	b	Till Folkskolorna	111,000 —		
K. Förordn. $\frac{20}{8}$ 1886.	b	Till Polisinrättningen	104,480 —		
K. S:ns bref $\frac{30}{3}$ 1886. D:o $\frac{19}{9}$ 1894.	b	Till Gatubelysningen	15,170 —		
D:o $\frac{23}{2}$ 1892.	b & c	Till brandverket, förslagsvis	8,210 —		
D:o $\frac{3}{3}$ 1886.	b	Tull- och källarfrihets ersättning	368 —		
Kongl. br. $\frac{27}{8}$ 1779. K. Förordn. $\frac{9}{8}$ 1892. K. kung. $\frac{14}{12}$ 1894.	b	Stadens andel af Bränvinsskatten, förslagsvis	11,500 —	250,728 —	
VIII. Vattenledningen.					
Taxa för H:fors stads vattenledning d. $\frac{11}{3}$ 1890.	c	För vattenförsäljning, förslagsvis	260,000 —		
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis	19,000 —		
		Vattenafgifter från hästhoarne, förslagsvis	1,900 —		
		Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsafgifter, förslagsvis	300 —		
		c*	Ersättning för verkställda anslutningar m. m. förslagsvis	25,000 —	
		b & c	Arrenden från vattenledningens jordområde, förslagsvis	575 —	306,775 —
		Transport	— —	2,575,663 16	

		Transport	—	—	2,575,663	16
		IX. Lån.				
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897. S. F. besl. $\frac{5}{4}$ 1897.	b *	a) Å 1892 års obligationslån anvisas för kajarbeten å Skatudden	—	—	40,000	—
	b *	b) å det beslutna nya obligationslånet anvisas år 1898:				
		för kajarbeten å Skatudden . . .	300,000	—		
		” vattenledningsarbeten . . .	117,100	—		
		” tillbyggnader å Maria sjukhus . . .	30,800	—		
		” nytt folkskolehus vid Nikolaigatan . . .	220,000	—		
		” återbetalning af lånet för Barnhemmet . . .	100,000	—	767,900	—
		— Fmk 807,900: — —				
		X. Uttaxering.				
	d	Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör . . .	—	—	1,304,647	46
		Summa Fmk	—	—	4,688,210	62

Sammandrag

af förslaget till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad
år 1898.

Hufvud- titel.	Utgifter.	Ordinarie ut- gifter.	Tillfälliga ut- gifter.
I	Räntor & amortering å skuld	621,341 23	15,000 —
II	Magistraten och Rådstufvurätten	205,616 67	
III	Kommunalförvaltningen	186,009 16	
IV	Gatubelysningen	159,752 15	1,800 —
V	Brandverket	85,960 —	9,200 —
VI	Polisinrättningen	212,335 —	1,500 —
VII	Sundhets- och sjukvården	189,014 50	5,000 —
VIII	Fattigvården	284,670 —	
IX	Undervisningsväsendet	562,904 60	16,290 —
X	Allmänna onera	230,844 64	
XI	Vattenledningen	73,470 —	160,450 —
XII	Saluhallen	7,050 —	
XIII	Stadens jordlägenheter	7,400 —	
XIV	Allmänna arbeten	225,800 —	1,260,706 —
XV	Pensioner	12,806 67	
XVI	Diverse utgifter	143,290 —	10,000 —
	<i>Fmy.</i>	3,208,264 62	1,479,946 —
			3,208,264 62
	Summa utgifter <i>Fmy.</i>	—	4,688,210 62
	Inkomster.	Ordinarie in- trader.	Behållning, tomt- lösen och tillfäl- liga intrader.
	Behållning	—	250,000 —
I	Räntor	40,400 —	
II	Tomtlösen	—	350,000 —
III	Inkomst från stadens fasta egendom	265,288 10	
IV	Tomtören	2,200 —	
V	Inkomstgifvande rättigheter	810,100 —	
VI	Diverse inkomster	300,172 06	
VII	Statsbidrag	250,728 —	
VIII	Inkomst från vattenledningen	281,775 —	25,000 —
IX	Lån	—	807,900 —
X	Uttaxering	1,304,647 46	
	<i>Fmy.</i>	3,255,310 62	1,432,900 —
			3,255,310 62
	Summa inkomster <i>Fmy.</i>	—	4,688,210 62

Handlingar angående Helsingfors stads utgifts- och inkomstförlag för år 1898.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 25 Oktober 1897.

N:o 189.

Till Magistraten i Helsingfors.

Till Magistraten har Drätselkammaren härmed äran insända ett af Kammaren uppgjort förslag till utgifts- och inkomststat under nästkommande år 1898 jemte alla dertill hörande, från stadens särskilda nämnder, styrelser och kontor afgifna specialförslag, ritningar och andra handlingar. Tillika utber sig Kammaren att här nedan få närmare förklara och motivera, såvidt sådant ansetts nödigt, de poster uti budgetsförslaget, hvilka afvika antingen från den för innevarande år fastställda staten eller från berörda specialförslag.

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Annuiteterna för stadens samteliga lån på längre återbetalningstid än två år hafva å denna hufvudtitel blifvit upptagna i full öfverensstämmelse med härför fastställda amorteringsplaner och bestämmelser. — Då lånet å 100,000 mark af år 1896 för inköp af Barnhemmet vid Lappviksgatan och dess inredning till folkskolehus är ett lån på kortare återbetalningstid än två år, förestår dess gäldande under nästkommande år. Under denna första titel uti utgiftsförslaget har Drätselkammaren derföre upptagit icke blott ett års ränta med 4,500 mark för ifrågasvarande lån, som väl kommer att konverteras, utan äfven sjelfva kapitalet. — Med afseende å stadens år från år tillväxande sväfvande skuld, har Drätselkammaren trott sig böra höja beloppet af kassakreditivet från 1,000,000 mark under innevarande år till 1,500,000 mark under det kommande, och för den skull äfven observerat provisionen och räntan derå med 15,000 mark i stället för 8,000.

II. Stadens embetsverk.

Staten för *Magistraten* har Drätselkammaren ansett böra höjas med 1,000 mark. Förhöjningen gäller den justitierådmannen garanterade brutto sportelinkomsten af 5,000 mark, hvartill enligt vunnen erfarenhet under innevarande år en tilläggspost å endast 1,500 mark visat sig otillräcklig.

Minskningen af 1,141 mark 67 penni uti staten för *Rådstufvurätten* äfvensom deri ingående smärre förändringar rörande personalens antal har sin orsak, dels deri att äldre justitierådmannen B. Stenius, som nyligen blifvit utnämnd till domhafvande i Ikalis domsaga, med nästkommande år kommer att afgå från rätten, dels deri att extra stadsbetjenten J. W. Kantenius, som åtnjutit arvodesförhöjning för 5 års tjänst, öfverflyttats till afdelningen: Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.

Äfven minskningen af 200 mark uti staten för *Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening* beror å en under innevarande år försiggången förändring inom stadsbetjentepersonalen.

För *Exekutionsverket* är staten upptagen sådan, som den enligt Stadsfullmäktiges senast i saken fattade beslut utfallit.

III. Kommunalförvaltningen.

Ökningen af 41 mark 66 penni uti utgifterna för *Drätselkammaren* består uti den löneförhöjning för 5 års tjänst, hvaraf Kammarens nuvarande sekreterare ifrån den 1 December 1898 bör komma i åtnjutande.

Kontorsskrifvaren å *Drätselkontoret* tillkommer för nästkommande år under årets alla månader löneförhöjning för 10 års tjänst, mot att samma förhöjning innevarande år utgått under endast tvenne månader.

I öfverensstämmelse med *Trafikkontorets* derom gjorda framställning har Drätselkammaren ökat staten för detta kontor med 3,045 mark. Häraf belöper sig 275 mark på den Trafikkamreraren Lindholm tillförsäkrade löneförhöjningen för 10 års tjänst, hvilken vidtager den 1 Juli 1898 och återstoden 2,770 mark å extra biträden vid kontoret i såväl bokhållare, vågmästare och springossar. Biträdenas behöflighet motiveras af Trafikkontoret hufvudsakligen med det mer och mer ökade arbetet vid kontoret och med tillkomsten från den 1 uti innevarande månad af ett femte packhuskontor. Af dessa 2,770 mark skulle för de arbetsdrygaste månaderna af året: Maj, Juni, September, Oktober och November, tillfalla ett nytt bokhållarebiträde efter 200 mark i månaden 1,000 mark, och för hela året en extra vågmästare efter 125 mark i månaden 1,500 mark, samt återstoden 270 mark några flere springossar än härtills funnits vid kontoret antagna. — Att skilnaden emellan årets stat för Trafikkontoret och den föreslagna staten för nästkommande år likväl icke stiger till nämnda 3,045 mark, utan blott 2,345, kommer sig deraf, att Tra-

fikkontoret ansett att utgiften för mätarearvode kunde minskas från 1,500 till 800 mark och Drätselkammaren derföre också uti sitt förslag beaktat denna ned-sättning.

För *Hamnkontoret* hafva de såväl Hamnkaptenen som Hamnkontorsbok-hållaren tillfallande uppbördsprocentemedlen upptagits i öfverensstämmelse med de inkomster, Drätselkammaren å inkomstsidan af föreliggande förslag antagit skola vid Hamnkontoret inflyta, och betingar denna omständighet allena den ringa skilnaden af 58 mark 50 penni, som förekommer emellan de nu till jämförelse föreliggande staterna.

Uti årets fastställda budget uppgår utgiften för *Byggnadskontoret* till 45,120 mark, men föreslås motsvarande utgift uti utgiftsstaten för år 1898 till 46,150 mark. Af skilnaden 1,030 mark falla 950 mark uppå obligatoriska löneförhöjningar för 5 års tjänst åt Stadsingeniören, Arbetschefen och Geodeten, hvilka alla under det instundande året komma att uppbära denna förhöjning för helt år, mot att densamma under nuvarande år utgått endast under vissa, mindre delar af året; samt återstoden 80 mark på den löneförhöjning från 720 till 800 mark för yngre skogvakten, hvarom Drätselkammaren, för möjligheten att till denna befattning kunna erhålla duglig person, endast på detta sätt velat hos Stadsfullmäktige göra hemställan.

IV. Gatubelysningen.

Att förslaget till utgifter å denna hufvudtitel under nästkommande år, hvilket förslag beträffande belysningen såväl med gas som med petroleum och elektriskt ljus uppgjorts hufvudsakligen i enlighet med de af Gaslysningsaktiebolaget härstädes och Byggnadskontoret inlemnade specialförslagen, ej så alldeles obetydligt eller med ända till 6,549 mark 45 penni öfverstiger motsvarande utgifter under innevarande år, beror i främsta rummet på belysningsnätets utsträckning. Hvad specielt beträffar posten: belysning af Nikolaikyrkans tornur, har den på grund af vunnen erfarenhet af Drätselkammaren höjts från 300 till 600 mark.

V. Brandverket.

Under den förutsättning att aflöningen för sprutmästarene och maskinisten vid brandverket vore alltför liten i förhållande till det dryga arbete och ansvar, hvarmed deras befattningar äro förenade, och då de nuvarande innehafvarene af dessa sysslor dessutom på ett i allo utmärkt sätt fullgjort sina åligganden samt deras qvarstående vid brandverket derföre vore högeligen önskligt, har Brandkommis-sionen, särskildt äfven med afseende å de höga lefnadskostnaderna på orten, uti brefvet till Drätselkammaren, som åtföljer kommissionens specialförslag till utgifter för nästkommande år, föreslagit för nämnda funktionärer en arvodesförhöjning af

300 mark per man. Af samma skäl har Brandkommissionen ansett sig böra höja sergeanternas löner med 150 mark. Drätselkammaren, som funnit endast ett delvis berättigande uti Brandkommissionens motiv till denna starka löneförhöjning, har emellertid åt ifrågavarande betjente, hvilka alla åtnjuta fri bostad och ved och således vid anstald jemförelse emellan deras åligganden och löneförmåner å ena sidan samt exempelvis öfver- och underkonstaplars vid ordningspolisen å den andra icke kunna befinnas så illa aflönade, ansett sig icke kunna förorda en högre löneförhöjning än 120 mark åt sprutmästarene och maskinisten samt 50 mark åt enhvar af sergeanterne. Härefter har Drätselkammaren uppställt sitt utgiftsförslag i denna del, och skulle genom dessa löneförhöjningar uppstå en tillökning i brandverkets utgiftsstat af 660 mark. — Utgiften för *brandstallet* stiger med 443 mark, emedan priset för hö beräknats något högre under nästkommande än innevarande år samt anslaget till underhåll af seldon höjts med 200 mark; och blefve stegringen ännu större, om ej qvantiteten af furaget något minskats. — Enär 200 meter famnar barrved redan nu varit knappt tilltaget samt genom norra brandstationens ombyggnad flere eldstäder under innevarande år tillkommit, har det erforderliga beloppet barrved upptagits till 960 kubikmeter (= 240 meterfamnar). På grund häraf, samt emedan vedpriset nu är högre än för ett år tillbaka, stiger utgiften för *eldning och belysning* vid brandverket med 1,355 mark. — Å underafdelningen: *redskap och inventarier* har i full öfverensstämmelse med Brandkommissionens förslag, utöfver de nödvändiga utgifterna för remont af redskap och brandtelegrafan upptagits följande nya anslag: 700 mark för en häst; 1,000 mark för 5 nya brandskåp, af hvilka 3 skulle ersätta lika många gamla brandklockor, 1 placeras å Skatudden i närheten af de der befintliga varumagasinen och 1 å Östra Brunnsparksområdet; 1,500 mark till inköp af slangar, erforderliga till brandstationerna å Berghäll och Kampen; samt 1,000 mark för anskaffande af nödiga nya vattenslädar och arbetsåkdon. — Äfven för instundande år har såsom bidrag till *frivilliga brandkåren* observerats ett anslag af 5,000 mark.

VI. Poliskammaren.

Staten för stadens polisinnrättning har i allt öfrigt upptagits sådan den är uti innevarande års fastställda utgiftsstat, utom beträffande underafdelningarna: *polisstallet* och *diverse*. Å stallet har kostnaden för hafre och halm, med afseende å nu gällande högre pris å dessa förnödenheter stigit med 305 mark och höjes ytterligare utgiften för detta stall med priset för en ny ridhäst och för 4 stycken nya sadlar jemte tillbehör eller med resp. 700 och 400 mark. Såsom helt och hållet nya utgiftsposter under diverse har Drätselkammaren, äfven i öfverensstämmelse med Poliskammarens specialförslag, upptagit: för 2 stycken nya roddbåtar med tillbehör 200 mark samt för remont och komplettering af lifräddningsredskapen andra 200 mark. Dessutom har i enlighet med derom uppgjorda kontrakt hy-

resbeloppen för vaktkontoren vid chausséerna höjts från 1,140 till 1,500 mark, samt utgifterna för renhållning och städning af de utaf polisinrättningen disponerade lokalerna och remont af vaktkontoren, hvarför uti årets budget ingått ett sammanslaget anslag af endast 500 mark, observerats i tvenne poster af resp. 1,100 och 300 mark. Uti Poliskammarens skrifvelse till Drätselkammaren af den 9 i denna månad motiveras alla dessa utgiftsposter dermed: att en af polisinrättningens hästar redan är uttjent och oanvändbar samt därför måste kasseras; att sadlarna erfordras i stället för äldre sådana, hvilka ej mera kunna användas; att behovet af roddbåtar ofta gjort sig gällande ej mindre för resor till uppsökande och efterspanande af personer å staden omgifvande holmar än vid draggning af lik efter drunknade; samt att kompletteringen och remonten af lifräddningsredskapen, som härförinnan bekostats hufvudsakligen med medel sammanbragta genom enskild välgörenhet, under innevarande år till en större del bestridts med Poliskammarens expensemedel. Beträffande sedan posterna för renhållning, städning och remont af Poliskammarens, hvardera vaktkontorens och detektiva afdelningens lokaler, hafva härför betingade utgifter äfven till en stor del utgått ur Kammarens knappt tillmätta expensemedel, då den därför specielt anslagna posten å 500 mark varit för liten, och förty å dessa medel gjort ett alltför känbart intrång. Men äfven tvenne nedsättningar, nämligen i anslagen af 420 och 900 mark för diverse utredningspersedlar och ersättning åt tre qvinliga biträden vid polisvaktkontoren, hafva gjorts, i det dessa anslag ansetts kunna upptagas med resp. 200 och 420 mark.

I sammanhang med sitt specialförslag till utgiftstat för nästkommande år har Poliskammaren, då det med full visshet torde kunna antagas, att den länge motsedda omorganisationen af polisverket redan från nästa års början eller åtminstone i närmaste framtid skall vinna högvederbörlig fastställelse och varda anbefald till införande, bilagt afskrift af den enligt det underdåniga förslaget till förordning upptagna staten för polisinrättningen härstädes. Men som med afseende å det större bidrag från statsverkets sida till polisinrättningens underhåll, som efter förslaget till den nya staten skulle utgå, differansen mellan stadens utgifter efter nu gällande stat och efter den förväntade blefve högst oväsentlig, har Drätselkammaren ansett att något afseende nu icke borde fästas vid denna nya stat.

VII. Sundhets- och sjukvården.

På skäl, hvilka närmare framgå från Helsovårdsnämndens till Stadsfullmäktige jemte dess specialförslag till utgifts- och inkomstförslag för instundande år 1898 insända skrifvelse af den 29 September, har *läkarens i Tölö distrikt* aflöning upptagits med 3,600 mark mot 3,000 samt 4 *kommunala sjuksköterskor* med 3,600 mark mot tvenne sådana till 1,800 mark uti årets stat. — Likaså har vaktmästarens vid *Helsovårdsnämnden* aflöning nu höjts från 900 till 1,000 mark per år.

Förhöjningarna i utgifter för *Maria sjukhusets afdelning för icke epidemiska sjukdomar*, bestående uti 360 mark för en fjerde sjuksköterska, 350 mark jemte fri bostad, värme och kost för en dräng, samt 1,000 mark tillskott för underhåll af inventarier, har skett på de, såsom det synes Drätselkammaren vägande motiv, styrelsen för ifrågavarande sjukhus uti sin till Helsovårdsnämnden ställda skrivelse af den 19 sistlidne Augusti framhåller och hvilka af Helsovårdsnämnden blifvit understödda. — Under rubriken *Maria sjukhusets afdelning för epidemiska sjukdomar* bortfaller klarligen den för innevarande år tillfälliga posten å 4,000 mark för inredning af observationspaviljongerna. Men har äfven å denna afdelning anslaget af underhåll för inventarier ökats med 1,000 mark. — Beträffande utgifterna för *Maria sjukhusets ekonomieafdelning* har Drätselkammaren äfven, ehuru icke utan en viss tveksamhet, såvidt det angår löneförhöjningarna för sysslomannen och öfvertvatterskan eller rättare föreståndarinnan för linneförrådet, uppgjort sitt förslag i enlighet med Maria sjukhus styrelses och Helsovårdsnämndens åstundan. Härigenom höjes sysslomannens årslön med 500 mark och öfvertvatterskans med 320 mark, hvarjemte åt den dertill destinerade personen, fru Åberg, skulle tilldelas ett personelt lönetillskott af 300 mark per år; samt ökas anslaget för värme och belysning med 500 mark. Såsom ett icke oviktigt skäl till förhöjning af sysslomannens aflöning kunde anföras det större arbete för honom, som i all synnerhet den skärpta indrifningen och redovisningen af patientafgifter ovillkorligen medför; och då knappast tural kan komma i fråga beträffande den förhöjda aflöningen åt föreståndarinnan för linneförrådet, såvidt denna förhöjning afser den ordinarie lönen, inskränker sig frågan till denna del, huruvida fru Åbergs tidigare tjänster vid stadens sjukvård och de förväntningar man gör sig å henne vid den nya befattningen kunna betinga det personela lönetillskottet. För inredning af den under uppförande varande ekonomiebyggnaden upptages dessutom under ifrågavarande underafdelning af Maria sjukhuset förslagsvis 3,000 mark.

Då uti Helsovårdsnämndens ofvan åberopade skrivelse icke ingår något motiv för det anslag af 9,444 mark, nämnden upptagit för 12 å 15 sjukplatser uti *sjukstugan i Sörnäs*, måste man antaga att Helsovårdsnämnden så förstått Stadsfullmäktiges vid sammanträde den 10 sistlidne Augusti fattade beslut, hvarmedels Fullmäktige å sina dispositionsmedel anvisade ett belopp af 3,348 mark för upprätthållande från den 1 September innevarande år tillsvidare af åtta sjukplatser uti sjukstugan i Sörnäs och för aflönande af ytterligare tvenne kommunala sjuksköterskor, att denna utgiftspost icke vore af fullkomligt tillfälligt natur. Som Drätselkammaren emellertid icke kan i allo dela denna uppfattning af ärendet, ehuru Kammararen till oförminskadt belopp upptagit den af Helsovårdsnämnden för ändamålet åskade summan, anser Kammararen att frågan så mycket mera borde underställas Stadsfullmäktiges förnyade bepröfvande, som de ifrågasatta sjukplatsernas antal nu ökats från åtta till tolf å femton.

Under rubriken: *Helsopolisen*, är främst att observera, det Drätselkammaren

från Helsovårdsnämndens förslag utlemnat posten å 2,000 mark för en tillsyningsman i Hermanstad, hvilken enligt Kammarens förmenande, såsom helsovården uti Hermanstad senast ordnats i enlighet med Stadsfullmäktiges beslut af den 30 April 1895 (se kommunalberättelsen för 1895 pg. 34—36) väl kan undvaras. Någon som helst anmärkning af provincialläkaren å orten beträffande sundhetsförhållandena i Hermanstad har icke gjorts och gårdarnes antal derstädes har icke ökat, men hafva väl icke oväsentliga vattenlednings- och torrlägningsarbeten under de senaste åren blifvit derstädes utförda och de sanitära förhållandena derigenom klarligen förbättrade. — Deremot har Drätselkammaren funnit skäl till den af Helsovårdsnämnden föreslagna förhöjningen af anslaget för desinfektion i hemmen från 200 till 400 mark, äfvensom till införande på besiktningssläkarens förslag af en ny post å 300 mark för underhåll af de å besiktningebyrån erforderliga inventarierna.

Uti innevarande års utgiftsstat för *köttkontrollstationen* är upptaget ett anslag af i ett för allt 6,900 mark för inrättningens driftkostnad. Beloppet af anslaget baserar sig på Stadsfullmäktiges beslut af den 29 September förlidet år, hvarmedels Fullmäktige godkände Helsovårdsnämndens i frågan gifna förslag, som utgick derpå att veterinären eller föreståndaren för inrättningen skulle erhålla en årlig aflöning af 4,000 mark samt enhvar af hans trenne biträden en årlön å 700 mark äfvensom 800 mark anvisas till den egentliga driften. Då det emellertid visat sig, såsom Helsovårdsnämnden ock framhåller samt Drätselkammaren gjort sig underkunnig om, att ifrågavarande biträden icke kunna vara kvalificerade såsom bättre drängar, de der endast hade att hjälpa vid lyftning af köttet från och till lassen m. m. handtlangning, utan måste vara skriffkunniga, ytterst ordentlige och pålitlige, samt åtminstone en af dem kunna handtera de mekaniska apparaterna, hvarjemte det är högst önskligt att denna personal icke blir underkastad ständiga ombyten, har äfven en aflöning af 700 mark per man befunnits alldeles otillräcklig. Emedan veterinären under de timmar på morgonen, då köttkontroll å stationen försiggår, uteslutande är upptagen med undersökning och stämpling af köttet, kunna de härvid nödiga journalanteckningarna icke göras af honom sjelf, utan måste ett af biträdena ständigt stå vid journalen och föra denna, medan den andra är upptagen med handtlangning och den tredje dejourerar å stadens slaktinrättning samt öfvervakar att afsigtligt eller oafsigtligt ofog derstädes icke försiggår under förmiddagens slag, hvarigenom förskämmt kött härifrån kunde komma till afsalu. Under eftermiddagarna hvarje helgfri dag är hela personalen från kl. 6 e. m. till minst kl. 8 men ofta bort mot kl. 10 för anställande af köttkontroll och stämpling församlad å slagtinrättningen. Härigenom blir biträdenas tid äfven hela dagen så upptagen, att de icke kunna syssla med något annat förvärf. Veterinären Lindström har på dessa skäl föreslagit för biträdena en årlön af 1,200 mark för enhvar, men har Helsovårdsnämnden ansett en aflöning af 1,000 mark per man tillräcklig eller in summa 3,000 mark för detta behof. Samma belopp har också Drätselkammaren upptagit, men utlemnat biträdenas antal, emedan desamma dels

kunde erhålla något olika aflöning, dels, såsom Veterinären Lindström satt i fråga, minskas till 2:ne, mot att dessutom en endast skrifkunnig person för några timmar af dagen och mot ett arvode af några tiotal mark i månaden anställes vid köttkontrollstationen. Lindström är nämligen ytterst angelägen derom att vid inrättningen få behålla tvenne af sina biträden, af hvilka den ena är en f. d. uppsyningsman vid helsopolisen och den andra en f. d. slagtare.

VIII. Fattigvården.

Aflöningarna till samteliga tjänstemän vid *Fattigvårdsstyrelsen* äro naturligtvis uti föreliggande förslag till utgiftsstat för nästkommande år upptagna i enlighet med nu gällande stat för denna styrelse. Förslagsposten: arvode för tillsyningsmän har emellertid i likhet med Fattigvårdsstyrelsens förslag och på de af denna styrelse anförda skäl ökat från 3,000 till 4,000 mark.

Totala utgiften för *fattiggården* är upptagen med 38,760 mark mot 32,360 för innevarande år. Härvid har anslaget för kost, som redan för detta år uppgifves blifva otillräckligt, höjts med 1,500 mark, anslaget för läkemedel, hvilket för endast halfåret 1897 uppgått till 1,173 mark 94 penni, med 500 mark, äfvensom anslagen för ved och belysning samt för hafre och hö med resp. 2,000 och 100 mark. Och betingas dessa sistnämnda förhöjningar dels af de stegrade prisen på hithörande förnödenheter dels af att de äldre anslagen i verkligheten visat sig otillräckliga. Men äfven några minskningar uti utgiftsposterna för fattiggården har kunnat iakttagas, nämligen 500 mark för beklädnad, 300 mark för inventarier och 200 mark för materialier. Remontarbetena å fattiggården under år 1898 hafva beräknats i rundt tal till 4,400 mark. — Beträffande utgifterna för *arbetsinrättningen* äro de i öfrigt oförändrade, utom att några smärre reduktioner i anslagen för beklädnad, flitpenningar och remontarbeten ansetts kunna göras. — Dylika reduktioner äro äfven gjorda i kostnaden för inventarier och remontarbeten vid *dårvårdsanstalten*, för hvilken dock anslaget för kost ökat med 1,000 mark.

På Fattigvårdsstyrelsens förslag hafva de härintills i stadens budgeter under rubriken understöd och kostnader för fattiga utom inrättningarne i tvenne skilda poster ingående anslagen för i staden och på landsbyggden utackorderade fattiga sammanslagits till en enda post, utan att beloppen härvid ändrats. Fråga skall nämligen hafva väckts inom Fattigvårdsstyrelsen att framdeles, såvidt möjligt, utackordera de fattiga och särskildt barnen endast på landsbyggden. Anslaget för i särskilda inrättningar intagna, hvilket af Stadsfullmäktige vid den 7 sistlidne September hållet sammanträde höjdes från 5,000 till förslagsvis 9,000 mark, har Drätselkammaren likasom Fattigvårdsstyrelsen trott sig böra vid sistnämnda belopp bibehålla. På grund af under året vunnen erfarenhet har anslaget för sinnesrubbad personer, intagna å andra dårvårdsanstalter än stadens egna, ansetts böra höjas från 14,000 till 18,000 mark. De uti innevarande års utgiftsstat upptagna

anslagen för månadliga bidrag å understödsbref och för tillfälliga understöd hafva på grund af bestämmingarna uti gällande fattigvårdsreglemente sammanslagits under en gemensam rubrik: direkta understöd, samt totalbeloppet dervid reducerats från 61,000 till 55,000 mark.

Några förändringar uti de af Fattigvårdsstyrelsen och inspektorn för stadens arbets- och fattiggård gjorda specialförslag beträffande fattigvården har Drätselkammaren icke haft anledning göra, och får Drätselkammaren derföre, såvidt det angår närmare motiv till här ofvan relaterade afvikelser uti de föreslagna utgifterna för fattigvården under nästkommande år ifrån motsvarande utgiftsposter uti innevarande års budget, hänvisa till Fattigvårdsstyrelsens skrifvelse i ämnet af den 27 sistlidne September samt Kommunalrådet Degerholms skrifvelse till Fattigvårdsstyrelsen för samma dag.

IX. Undervisningsväsendet.

De förslagsvis upptagna anslagen för såväl högre som lägre *handtverksskolorna* grunda sig på af direktionernas för dessa skolor meddelade uppgifter. — Både föreståndaren för *Handelsinstitutet* och för *skolan för andesvaga barn* har anhållit om de sedvanliga understöden af staden för dessa inrättningars upprätthållande; och som Drätselkammaren icke haft sig bekant något skäl till vägran af dessa understöd, hafva de förra anslagen uti Kammarens förslag upptagits. — Den af Direktionen för Helsingfors stads *folkskolor* uppgjorda utgiftsstaten är af Drätselkammaren oförändradt intagen. — Uti utgifterna för *folkbiblioteket och läsesalen* hafva endast följande mindre förhöjningar blifvit gjorda, nämligen 80 marks tillökning i lönen för städerskan, 400 marks tillökning i anslaget för ved och belysning samt 450 marks tillskott å diverse och oförutsedda utgifter. De tvenne förstnämnda förhöjningarna betingas af att inrättningen numera från den 1 Juni innevarande år disponerar äfven öfver den sal i husets öfre våning, som varit uthyrd åt Finska Vetenskaps societeten. Och då kostnaden för inredningen af denna sal, på grund af snickarestrejken senaste sommar, kommit att öfverstiga den härför beräknade utgiften med 450 mark, uppger sig styrelsen för folkbiblioteket och läsesalen hafva varit tvungen att till instundande år uppskjuta godkännandet och liqviderandet af särskilda andra räkningar, hvilka skulle betalas med det upptagna tillskottet å diverseposten. — På begäran af styrelsen för *folkbiblioteket och läsesalen i Sörnäs* har i Drätselkammarens budgetförslag för nästkommande år upptagits samma anslag för ifrågakvarande inrättning, som varit observeradt uti årets fastställda budget.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Af Inqvarteringsnämnden beräknas *inqvarteringskostnaden* under instundande år förslagsvis till 221,187 mark 60 penni. Något hyresanslag för *inqvarteringsnämnden* kommer ej i fråga, då denna nämnd numera är inlogerad uti Rådhusflygeln.

På Inqvarteringsnämndens framställning är under ifrågavarande underrubrik intagen en ny förslagspost af 400 mark för bestridande af ofta förekommande smärre diverse utgifter, hvilka icke kunna direkte påföras någon annan inqvarteringspost.

XI. Vattenledningen.

Kostnaden för vattenledningens *förvaltning och drift* blir i allt öfrigt oförändrad från innevarande års stat, utom att bokhållarens lön kommer att uppgå till 2,640 mark mot 2,560, i det den honom från och med den 1 maj detta år tillfallande löneförhöjningen för 5 års tjänst under nästkommande år utgår för helt år. — Likasom för innevarande år varit fastställt, föreslås äfven för det kommande i och för vattenledningens *underhåll och remont* ett anslag af 3,500 mark för 100 stycken brandposters förseende med nya träkistor. Anslaget för öfrigt underhåll, som allt sedan år 1894 varit observeradt med 18,000 mark, upptages nu till 20,000, emedan vattenverkets sedan nämnda år skedda utvidgning har till oundviklig följd en ökad remontkostnad. — Under en särskild rubrik: *nybyggnad*, har upptagits för uppförandet af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden 38,700 mark och för omläggning af vattenledningsröret under Michaelsgatan från Norra Esplanadgatan till Jernvägstorget 5,800 mark. Beträffande motiven till dessa nybyggnadsarbeten, för hvilka kostnaden likasom för rörnätets utsträckning för resten skulle betäckas med lånemedel, anhåller Drätselkammaren att endast få hänvisa till Vattenledningskontorets bilagda skrivelser till Kammaren af den 3 sistlidne September och den 25 uti innevarande månad. Härvid vill Drätselkammaren dock göra den anmärkning att, ehuru Kammaren godkänt och upptagit den beräknade kostnaden för byggnadsföretaget i Gammelstaden, Kammaren för sin del icke kunnat godkänna den för ett envånings stenhus uppgjorda ritningen till bostad för vattenledningspersonalen, utan borde enligt Kammarens förmenande denna ritning omarbetas för ett tvåvånings hus, då också anläggningskostnaden för huset torde kunna något minskas. — Vattenledningsarbetena under delar af Boulevards-, Abrahams-, Lappviks-, Eriks- och Fredriksgatorna afse endast utbyte af de under dessa gator liggande äldre, vid vattenledningens nuvarande och än mera blifvande utsträckning alldeles för trånga rören mot rör af större diameter; och fäster Drätselkammaren för sin del vid ett snart ombyte af dessa rör den aldra största vikt. Af öfrigt utaf Vattenledningskontoret föreslagen *utsträckning af rörnätet* har Drätselkammaren upptagit endast sådana ledningar, som omedelbart beröra de gatuplaneringar, hvilka Kammaren ansett under nästkommande år böra komma till utförande och derföre borde i ett sammanhang med dem utföras. Äfven kostnaden 1,000 mark för den redan under innevarande år utförda vattenledningen under Bernhardsgatan har här observerats. — Under rubriken: *diverse mindre arbeten*, hafva intagits kostnaderna icke blott för de äfven redan detta år utförda 4 vattenposterna i Södra hamnen, utan ock för 5 ytterligare brandposter å Vestra chausséen emellan Gas-

verket och Djurgårdsporten. Vattenledningskontoret uppger nämligen, att de förut å denna chaussée, från vattenledningens första anläggning härstammande brandposterna äro placerade på så långa afstånd från hvarandra, att de icke längre kunna tillgodose det numera temligen tätt bebyggda områdets vid chausséen säkerhet mot eldfara. Under denna rubrik har nu äfven för första gången intagits ett anslag af 2,000 mark för anställande af förberedande undersökningar rörande grundvatten förhållandena i Vanda ådal. För utredande af frågan, huruvida från denna ådal kunde erhållas klart källvatten till den mängd, att staden kunde dermed, åtminstone till öfvervägande del, förses, har Vattenledningskontoret förut upprepade gånger anhållit om nämnda anslag, men beviljandet deraf med afseende å påtänkta och redan utförda nya filtras tillkomst uppskjutits. Frågan har under året behandlats af Tekniska föreningen, som på det högsta förordat ifrågavarande undersökningars anställande. Vattenledningsingenjörrens framställning i denna del har emellertid nu skett mundtligen, och återfinnes härom icke något uti hans skriftliga motiv till Vattenledningskontorets specialförslag till utgifter under nästkommande år.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Af de tvenne under denna hufvudtitel upptagna utgiftsposterna, har den ena, förvaltningskostnader för Guntäckt, förnämligast med afseende å förestående utgifter för folkskolväsendets i Hermanstad och Majstad ordnande, höjts med 1,000 mark eller från 6,000 till 7,000 mark, samt den andra, utskylder för Mejlans, ned-satts med 300 mark eller från 700 till 400 mark; och böra enligt numera vunnen erfarenhet hvardera dessa anslag blifva tillräckliga, äfven om utgifterna för berörda skolväsende komme att uppgå till några tusen mark.

XIV. Allmänna arbeten.

Beträffande denna utgiftstitel i hufvudsak hänvisande till Byggnadskontorets specialförslag och detsamma åtföljande motivering, utber sig Drätselkammaren att endast i korthet få anföra följande:

Utom det vanliga anslaget för diverse reparationer af byggnader och lägenheter, nu upptaget enligt ett af Byggnadskontoret specificerat förslag med 33,000 mark mot 27,300 mark för innevarande år, är för *remont och underhåll* af samma stadens byggnader och lägenheter ytterligare infördt en post å 5,500 mark för yttre och inre målning af saluhallen; en å 1,300 mark för yttre målning af f. d. ekonomiebyggnaden och gamla träpaviljongen å Maria sjukhus; en å 1,200 mark för nytt plåttak å desinfektionsbyggnaden; samt en å 5,700 mark för omläggning af golfvet i täckta varuskjulet på Magasinskajen. Drätselkammaren har nämligen ansett, då allt detta gäller utgifter för att hålla stadens hus uti ett något så när tillbörligt

stånd, och kostnaderna till än större belopp skulle återkomma, om dessa utgifter längre uppskjutas, sig icke kunna utesluta någon af desamma.

Under den hithörande underrubriken *nybyggnader* har åter observerats: ett tillskottsanslag af 30,800 mark för fullbordande af ekonomiebyggnaden å Maria sjukhus, hvilket belopp den för detta byggnadsföretags utförande tillsatta byggnadskomitén beräknat erforderligt; ett anslag af 130,000 mark för Brunnshusets nybyggnad; en utgift af 220,000 mark för ett nytt folkskolehus vid Nikolaigatan; för ett simhus i Gräsviken 8,000 mark; för en obduktionspaviljong 10,500 mark; för uppförande af en mjölnarebostad i Gammelstaden 2,500 mark; samt en post af 1,000 mark för en pissoir å Fredrikstorget och en annan å 2,500 mark för en större dylik inrättning å Jernvägstorget. För Brunnshusets och dermed sammanhängande byggnaders, musikpaviljongens och uthusets i Brunnsparken, ombyggnad hafva Stadsfullmäktige vid skilda tillfällen tidigare beviljat, för att i nästkommande års utgiftsförslag upptagas, in summa 121,334 mark 90 penni, nämligen vid sammanträde den 22 mars 1897 — 77,000 mark, vid sammanträde den 4 påföljande juni 10,000 mark, för uppförande af en ny musikpaviljong, och vid sammanträde den 10 sistlidne Augusti för husets fullbordande och uppförande af ett uthus dertill jemte anbringandet af elektrisk belysning och vattenledning 29,614 mark 90 penni, hvartill ännu kommer den ledande arkitektens arvode med 4,720 mark. Som emellertid vid nyligen hållen afsyning af byggnadsföretaget, detsamma befunnits lida af åtskilliga svåra bristfälligheter, de der ovillkorligen borde afhjelpas, om huset skall kunna anses något så när komma att motsvara det dermed afsedda ändamålet, har Drätselkammaren låtit Byggnadskontoret uppgöra kostnadsberäkning för dessa kompletteringsarbeten och uppgå dessa till en kostnad af 9,300 mark. Den slutliga utgiften för Brunnshusets restaurering skulle derföre belöpa sig till cirka 130,000 mark. Enligt uppgift af Arkitekten O. Törnqvist, åt hvilken Drätselkammaren uppdragit att utarbete definitiva ritningar till folkskolehuset vid Nikolaigatan, till det omfång och de antal våningar Stadsfullmäktige bestämt, skulle den tidigare beräknade kostnaden af 208,000 mark för detta hus, såväl med afseende å de föreslagna förändringarna däri som till följd af numera rådande dyrare byggnads konjunkture stiga med minst 12,000 mark, och har Drätselkammaren derföre upptagit denna utgift med 220,000 mark. Uti innevarande års budget ingår ett eventuellt anslag af 5,000 mark för uppförande af nya simhus. Detta anslag har ej under året kommit till användning, bland annat af det skäl att frågan om lämpligaste platser för åtskilliga påyrkade nya simhus ännu icke vunnit sin slutliga lösning. Som uppförande af nya simhus emellertid icke längre torde kunna uppskjutas, har Drätselkammaren icke allenast tänkt låta till nästkommande år öfverbalansera ifrågavarande anslag, utan dessutom i enlighet med Byggnadskontorets framställning för speciellt tvenne simhuskomplexer i Gräsviken upptagit i sitt föreliggande utgiftsförslag 8,000 mark. Ehuru platsen för en ifrågasatt obduktionspaviljong, för hvilken kostnaden af Arkitekten Björnberg beräknats till 10,500 mark, också ännu icke blifvit definitivt bestämd — annan lämplig plats

derför än å villan Alkärr, i närmaste närhet af nya begravningsplatsen torde derför dock icke finnas — har Drätselkammaren dock trott sig böra beakta ett anslag för detta byggnadsföretag. Beträffande mjölnarebostaden uti Gammelstaden, hvars uppförande står i närmaste samband med byggandet derstädes af en bostad för vattenledningspersonalen, anhåller Drätselkammaren att endast få hänvisa till Vattenledningskontorets yttrande i ärendet.

Som Drätselkammaren funnit stadens finansiella ställning för tillfället ingalunda medgifva ett upptagande redan uti nästkommande års budget af alla de många och kostsamma, dels under remont och underhåll dels under rubriken nybyggnad, af Byggnadskontoret föreslagna arbeten, har Kammaren nödgats företaga en icke obetydande utgalring af desamma. Härvid har Drätselkammaren ledts af hufvudsakligen tvenne principer, den ena att i främsta rummet söka beakta sådana remontarbeten, som i den allmänna säkerhetens intresse icke borde vidare uppskjutas, och den andra att såvidt möjligt komplettera redan påbörjade företag och koncentrera arbetena på vissa delar af staden. Hvad speciellt i sådant afseende beträffar remont och underhåll, nyläggning och reglering af *gator och allmänna platser*, har Kammaren ansett att åtskilliga föreslagna stensättningar med nubbssten af stadens gator äfvensom makadamisering af särskilda nyss planerade och antingen af byggnadsföretag ännu belamrade eller alls icke bebyggda gator å Skatudden ännu kunna någon tid anstå. Som priset för nya tomter uppenbarligen befinner sig i ett fortsatt stigande tillstånd, kan Drätselkammaren icke dela den af Stadsingenjören uttalade åsigten, att man genom makadamisering af vissa gator i sist nämnda stadsdel, hvilka gator för resten icke äro uti så synnerligen dåligt skick och å hvilka makaderbeläggningen vid pågående och nya byggnadsföretag skulle väsentligen fördärfvas, borde försöka påskynda en snabb afyttring af der befintliga odisponerade tomter. Stadens inkomst af dessa tomter skall säkert blifva större, om försäljningen af dem sker något långsammare. Under gators och allmänna platsers *remont och underhåll* har Drätselkammaren upptagit endast följande arbeten: för omläggning af stadens andel af Unions- och Trägårdsgatorna invid Kajsaniemi park 1,800 mark; för omläggning af planklocket å Långabron 6,000 mark; för anläggning af ett plank omkring odisponerade platsen norrom mångleribodarne vid Simonsgatan, som blifvit ett tillhåll för dryckesgillen i det fria, 396 mark; samt för diverse reparationer 12,000 mark. — Under rubriken: *gators nyläggning*, har upptagits endast: för makadamisering af stadens andel af Sjömansgatan 2,170 mark; för stensättning af stadens andel af Gräsvikskajen mellan Eriks- och Vladimirsgatorna, hvarest en ej obetydlig gatutrafik i sammanhang med jernvägs- och sjörörelsen derstädes försiggår, 1,200 mark; samt för makadamisering af Observatoriigatan, hvilket arbete har samband med försköningsarbetena på Observatoriiberget, 3,000 mark. — Af de s. k. *regleringsarbetena* äro de på Skatudden föreslagna betingade dels af fortsättningen utaf kajbyggnaderna derstädes, för att till dessa byggnader lemna det nödiga stenmaterialet, såsom Lotsgatans planering, dels för

att bereda direkt väg till redan afyttrade magasin stomter. Beträffande motiveringen af den stora utgiftsposten å 203,000 mark för planering af Sörnäs strandväg, har Drätselkammaren äran hänvisa till Byggnadskontorets andragande i saken, och vill i sådant afseende endast tillägga, att medan härintills i kontant afbetalning å tomtlösen från tionde stadsdelen influtit inalles 237,245 mark 13 penni, i gatuplaneringar derstädes nedlagts blott 31,556 mark 21 penni, hvadan således för tillfället uti sådan kontant tomtlösen finnes en behållning af 205,688 mark 92 penni, eller tillochmed något mera, än hvartill planeringen af Sörnäs strandväg kalkylerats. Härtill kommer att Kanslirådet Lindeberg, som nyligen ansökt att få inlösa fabriksstomterna N:ris 20 och 22 i kvarteret N:o 289, uppskattade till något öfver 84,000 mark, lofvar kontant erlægga denna köpeskillning, samt att Maskin- och Brobyggnads aktiebolaget, som står i underhandling om inköp af de fabriksstomter uti tionde stadsdelen, som falla under deras verkstadsanläggningar, äfvenledes lofvat å köpeskillningen kontant inbetala minst 60,000 mark, för den händelse planeringen af Sörnäs strandväg och dess förseende med jernvägsspår omedelbart påbörjades och snarast möjligt slutfördes. Ehuru Stadsfullmäktige endast för att säkerställa staden mot tomtgares pretansjoner å gatuplaneringar uti den nybildade tionde stadsdelen, vid fattande af beslut i denna fråga utlofvat gatuplaneringar derstädes blott i den mån, kontant tomtlösen från sagda stadsdel skulle inflyta, förbinder detta löfte å andra sidan staden åtminstone moraliskt att ej längre uppskjuta med behöfliga planeringar i denna stadsdel, än som af anförda förbehåll ovilkorligen betingas.

Då Drätselkammaren angående de af Byggnadskontoret föreslagna arbetena rörande stadens *kanaler och afloppsdikey* icke har någon från kontorets åsigt i saken afvikande mening, och dessa arbeten dessutom synas Drätselkammaren hafva blifvit af Byggnadskontoret tillräckligt utlagda och motiverade, vill Kammaren här icke vidare uppehålla sig vid desamma. Endast beträffande posten å 2,300 mark för en kanal under Kampgatan torde Kammaren böra anföra, att som gården med adressnummer 8 vid sagda gata saknar möjlighet till afledande af affallsvatten utan ifrågavarande kanals tillkomst, anläggningen deraf måste anses såsom obligatorisk för staden.

Utaf de af Byggnadskontoret föreslagna remontarbetena å stadens *vägar* har Drätselkammaren upptagit endast 500 mark för målning af bron öfver Djurgårds skärningen samt 10,000 mark för diverse reparationer. Med makadamisering af gamla Djurgårdsvägen måste enligt Drätselkammarens mening ännu anstå, ehuru den visserligen befinner sig i ett dåligt skick, äfven af det skäl att större delen af denna vägs vidare tillvara sammanhänger med frågan om planering af första linien å Berghäll. För makadamisering af vägen till Sörnäs har Kammaren också för den skull icke upptagit någon anslagspost, att äfven denna väg, efter ett föreliggande förslag till utsträckning af tionde stadsdelen bort mot Sörnäs, delvis kommer att försvinna. Men med afseende å såväl dessa strykningar som utlemnandet af åstundade anslag för makadamiseringar å Skatudden, har Drätselkammaren

ökat anslaget för diverse reparationer af stadens vägar från af Byggnadskontoret åstundade 8,000 mark till 10,000.

Beträffande underhållet af staden *chausséer* får Drätselkammaren äfven hänvisa till Byggnadskontorets ofta återopade motivering uti dess skrivelse till Kammaren af den 20 uti innevarande månad samt här endast nämna, att posten å 3,400 mark för fyllning invid tomterna N:ris 6 och 8 i fabriksqvarteret N:o 294 vid Östra *chausséen* är en af den fastställda stadsplanen för tionde stadsdelen betingad utgift, som omedelbarligen tages i anspråk, så snart nämnda tomter blifvit försälda och ombyggas.

Af de många och kostsamma remontarbetena i stadens *hamnar*, hvilka af Byggnadskontoret föreslås och icke oväsentligt komma att betunga nästkommande års budget, har Drätselkammaren af samma skäl, som här redan ofvan anfördes vid frågan om underhållet af stadens byggnader och lägenheter samt gator och allmänna platser, tyvärr icke kunnat utsluta andra än posten å 25,400 mark för remont af vestra och norra kajarmarne invid Norra fiskarhamnen. Alla öfriga hithörande remontarbeten afse en renovation af de i stadens hamnar förefintliga molorna och kajarmarna af trä, å hvilka virket ofvan vattnet befunnits i hög grad angripet af röta. Äfven det nu uteslutna arbetet förestår visserligen att i den närmaste framtiden utföras, men torde det af alla här ifrågasatta arbeten för denna gång lämpligast kunna åsidosättas. — Under den till hamnarna hörande rubriken *nyanläggningar*, har Drätselkammaren upptagit för fortsättning af kajarbetena å Skatudden icke blott de uti Byggnadskontorets specialförslag ingående 90,000 mark utan äfven derutöfver 250,000 mark eller in summa 340,000 mark; och har detta skett på den grund, att Kammaren låtit sig berätta, att det utskott, som handlägger frågan om nytt tull- och packhus för staden, skall vara sinnadt att föreslå nämnda hus förläggande till Skatudden med anordnande endast af en filial dertill vid Magasinskajen, men borde i sådant fall enligt utskottets mening kajbyggnaderna å Skatudden utföras inom en betydligt kortare tid än sex år, som härintills varit ifrågasatt. Då dessa kajarbeten i hvarje händelse komma att bekostas med låne-medel, verkar naturligtvis ett större eller mindre anslag för desamma icke på budgetens slutresultat eller beloppet af de medel, som skola genom uttaxering hopbringas.

Så önskligt det också hade varit att för ett snabbare fullbordande af pågående *planteringar* å Observatoriiberger, i Brunnsparken och i Kajsaniemi park, kunna upptaga större anslag, har Kammaren för desamma likväl ansett sig icke böra observera några större belopp än de, som ingå uti innevarande års utgiftsstat för staden. Endast för att sätta stadsträdgårdsmästaren i tillfälle att för sqvären å Skatudden emottaga och upplägga fyllningsjord och mylla, om så erbjudes och såsom det är att förmoda, har Kammaren för arbetena på denna sqvär observerat en post af 1,000 mark. Såsom ett skäl till minskning af det utaf trädgårdsmästaren begärda anslaget för arbetena på Observatoriiberger har dessutom varit äfven det,

att Kammaren hållit för att vägen söderom svenska normalskolans hus emellan Unions- och Fabiansgatorna ej borde makadamiseras, för att kunna för åkning användas, utan utföras endast såsom en promenadgång, hvarförutom den föreslagna trappuppgången från Badhusgatan borde uppföras först, sedan alla andra försköningsarbeten å Observatoriiberget fullbordats.

I och för *renhållningsväsendet* har Drätselkammaren i öfverensstämmelse med Byggnadskontorets förslag upptagit renhållningen af stadens allmänna platser och gatuandelar med 35,000 mark samt renhållningen af chausséerna med 13,000 mark mot resp. 32,000 och 11,000 mark under det löpande året. Erfarenheten har visat att anslaget för renhållning af chausséerna varit för knappt tillmätt och har anslaget för renhållningen af de allmänna platserna och gatuandelarna ökats i den afsigt, att diagonalgångarna genom Runebergs esplanaden under instundande vinter må kunna hållas öppna för trafik.

XV. Pensioner.

Från anslagen under denna utgiftstitel har det förre stadsläkaren C. Qvist tillfallande pensionsbeloppet å 3,500 mark bortfallit, sedan Qvist under detta år aflidit, men deremot i enlighet med Stadsfullmäktiges derom fattade beslut för såväl vaktmästaren J. I. Holmberg som hamnkonstapeln J. I. Lönnqvist upptagits en understödspost å 600 mark.

XVI. Diverse.

Under denna hufvudtitel har förslagsposten för *eldnings- och lysningsämnen* förhöjts med 2,000 mark eller till 20,000, emedan 18,000 mark visat sig för behovet otillräckligt och priset för ved dessutom för närvarande är högt. Äfven förslagsposten för *brandstodsafgifter* har ökats med 1,500 mark, beroende på tillkomsten af nya hus, såsom ekonomiebyggnaden för Maria sjukhus och det utvidgade och ombyggda Brunshuset. — Beträffande stadens *telefonafgifter* har Drätselkammaren trots sig böra föreslå en mera omfattande förändring. Härintills hafva stadens många och årligen i antal tillväxande telefoner varit förhyrda af Telefonbolaget, som för desamma uppburit en dryg afgift och oaktadt staden varit en tillochmed större bolagets kund än statsverkets inrättningar härstädes, har staden icke kunnat erhålla någon nämnvärd nedsättning uti dessa afgifter, än mindre samma förmåner, som beviljats statsverket. För innevarande år kommer också derföre afgiften för stadens telefoner att uppgå till 4,875 mark, och skulle till denna utgift för nästkommande år, emedan 6 stycken telefoner vid polisnrättningen, de der hittills bekostats ur Guvernörens i länet expensemedel, hvilket enligt meddelad under rättelse emellertid ej mera kommer att ske, ökas med 654 mark samt skulle alltså komma att stiga till den icke obetydliga summan af 5,529 mark. Skulle staden

deromot inlösa sina telefonapparater och de till dem hörande ledningarna samt sålunda ingå uti Telefonföreningen i staden, hade staden visserligen för 49 direkta och 8 kombinerade ledningar med apparater samt för 5 extra apparater att en gång för alla erlægga omkring 11,000 mark, men skulle årsafgiften med detsamma nedgå till blott 3,700 mark. Då emellertid skilnaden emellan 5,529 och 3,700 utgör 1,829 eller något mera än 16,5 % å 11,000 mark, har Drätselkammaren icke tvekat att föreslå anförda förändring uti stadens telefonväsende samt uti dess utgiftsförslag rörande denna del upptagit en post å 14,700 mark. — Under denna diversetitel har Drätselkammaren dessutom infört tvenne nya utgiftsposter, en å 1,240 mark för anställande af *isobservationer* uti yttre skärgården utanför Helsingfors, och den andra å 500 mark för kontroll öfver efterlefnaden af förordningen angående *hundskatt*. Beträffande det förra anslaget har Kammaren derom gjordt särskild hemställan hos Stadsfullmäktige; och då större — kanske största delen af i staden förefintliga hundar icke blifvit till beskattning anmälda, har Drätselkammaren uti detta missförhållande trott sig kunna råda bot, om den finge för hvarje genom polisens försorg till beskattning befordrad hund utbetala en mindre premie. Som skatten i sådant fall utgick till dubbet belopp, skall den ringa utgiften af 500 mark nogsamt återgäldas stadskassan. — Med afseende å det numera bättre ordnade exekutionsverket, har Drätselkammaren ansett sig kunna nedsätta anslaget för *afkortning och restititioner* till 35,000 mark.

Inkomster.

På grund af närslutna, af Drätselkontoret uppgjorda behållningskalkyl har såsom disponibel behållning från innevarande år kunnat för nästkommande år upptagas en inkomst af 250,000 mark.

I. Räntor.

Emedan under innevarande år nya skuldsedlar å köpeskilling för försålda tomter icke inkommit till samma belopp, som dylika äldre skuldsedlar blifvit inlösta, och samma förhållande äfven under instundande år är att emotse, har inkomstposten *räntor å tomtlösen* icke kunnat upptagas högre än till 24,000 mark. Från *donationsfonder* staden tillfallande räntor hafva nedsatts med 300 mark, emedan vid utgifvandet af nya lån från dessa fonder ränta efter lika hög procent som tillföre icke kunnat erhållas.

II. Tomtlösen.

På grund af i förhållandet under detta år vunnen erfarenhet och med den kännedom om tillernade inköp af disponibla fabriks- och bostadstomter, som Drätselkammaren tror sig ega, har Kammaren icke tvekat att upptaga inkomsten från tomtlösen till ett belopp af 350,000 mark.

III. Stadens fasta egendom.

Arrendeinkomsten från stadens *jordlägenheter, villaområden och smärre platser* har med afseende derå, att åtskilliga nya arrendeaftal under det löpande året blifvit träffade, kunnat höjas med 4,000 mark. Sedan det restaurerade Brunnshuset mot ett ojemförligt större årsarrende än förut på hösten blifvit utarrenderadt, kunna *arrendena från Brunnsparksområdet* kalkyleras till 14,500 mark. Som de uti gården N:o 3 vid Sofiegatan för polisinsättningen obehöfliga lokalerna blifvit förmånligt uthyrda, har såsom hyresinkomst härifrån observerats 12,000 mark mot endast 8,000 uti årets budget. Emedan Finska Vetenskaps societeten, sedan den 1 Juni detta år, icke vidare disponerar någon lokal i Folkbibliotekshuset, inflyter i hyror från detta hus endast 360 mark. Dels och förnämligast af skäl, att *arrendeförderna från Gumtäckt* fortfarande trögt inflyta, dels till följd af beviljade smärre nedsättningar uti dessa arrenden mot utbyte af nya, för staden i öfrigt förmånligare kontrakt, har totalinkomsten från Gumtäckt minskats från 25,000 till 23,000 mark.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

Inkomstposterna: *tolag för till Helsingfors destinerade varor, trafikavgifter och magasinshyra* hafva på Trafikkontorets förslag och de af detsamma framhållna skäl upptagits med ett tillsammans 16,000 mark högre belopp, än hvarmed de ingå uti årets fastställda budget. På samma kontors förslag hafva deremot *mättningsavgifterna* blifvit minskade med 1,000 mark. *Tolagen för hit sjöledes inkommande, men till uppstad destinerade varor* har med ledning af motsvarande intrader under innevarande år af Drätselkontoret uppskattats till 9,000 mark. — Ehuru Hamnkontoret vid tiden för insändande af sitt specialförslag till inkomster och utgifter vid detta kontor under nästkommande år uppskattat *hamnavgifterna* till blott 175,000 mark, har Drätselkammaren så mycket mindre tvekat att upptaga dem med samma summa, 180,000 mark, hvarmed de ingå uti årets budget, som Hamnkapten Andstén senare meddelat att detta belopp i hamnavgifter dock torde under året inflyta. De med resp. 500, 200, 300 och 300 mark förhöjda posterna för *bro-, lyftkrans-, vägningsavgifter* samt *avgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast* hafva intagits till de belopp, Hamnkontoret föreslagit. — Å denna hufvudtitel förekommer emellertid äfven några andra nedsättningar än beträffande mättningsavgifterna, nämligen å *auktionsprovisionen* och *bouppteckningsprocenterna*. Innevarande år torde knappt alls någon behållning å auktionsprovisionen uppstå och ej heller är å sta-

dens andel i boupptäckningsprocenterna att för året påräkna ända till 32,000 mark. Uti föreliggande förslag har derföre behållningen af auktionsprovisionen upptagits till blott 500 mark och stadens andel i bouppteckningsprocenterna till 30,000 mark.

VI. Diverse.

De smärre afvikelserna i inkomstposterna under denna titel, ifrån motsvarande poster uti årets budget, bestående uteslutande uti förhöjningar, äro gjorda på förslag af respektive nämnder, direktioner och styrelser, med undantag af inkomsten i *hundskatt*, som på Drätselkontorets framställning och under förutsättning af den anordning uti indrivandet af denna skatt, hvarom här ofvan redan relaterats, af Drätselkammaren ökats från 9,000 till 13,000 mark.

VII. Statsbidrag.

I bland de särskilda posterna under denna titel har nu med 368 mark in- tagits äfven en post: *Tull- och källarfrihets ersättning*. Som detta statsverkets bidrag till stadens inkomster, grundande sig på Kungliga brefvet af den 27 Augusti 1777 samt Stats-Contoirets och Commerce Kollegii Cirkulär af den 16 Oktober samma år, af något förbiseende icke uppburits af staden sedan år 1868, icke allenast utrequirerade Drätselkammaren det bidrag af Guvernören i länet för sistlidet år, utan ingick och med underdånig ansökning till Hans Kejs. Majestät om utbe- kommande af detsamma till ett sammanlagdt belopp af 9,936 mark för åren 1869— 1895; och blef denna ansökan bifallen.

VIII. Vattenledningen.

Den från vattenledningen förutsatta inkomsten har upptagits i enlighet med vattenledningskontorets beräkning och förslag.

IX et X. Lån och Uttaxering.

Då af de uti ofvanstående utgiftsstat upptagna utgifter skulle ur såväl 1892 års obligationslån som ur det beslutna enahanda nya lånet utgå en summa af 767,900 mark, komme det belopp, som ytterligare erfordrades för budgetens ut- jemnande och som skulle hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, att uppgå till 1,304,647 mark 46 penni, hvilket, med afseende å det stigande antalet skattören, icke borde föranleda till större skattörevalör än under innevarande år va- rit fallet.

Utom ofvan åberopade handlingar närslutes trenne af Drätselkontoret upp- gjorda tablåer, nämligen tablå öfver tomtlösen, tablå öfver verkställda reglerings- arbeten och tablå öfver de anslag, som ur 1892 års obligationslån blifvit anvisade.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christiernson.

Th. Tallqvist.

HELSINGFORS
TRAFIKKONTOR

Till Drätselkammaren.

Helsingfors Trafikkontors inkomst- och utgiftsförslag för 1898

har jag äran härmed öfversända, jemlikt föreskriften i instruktionen för Kontoret.

Tolagen uppgick den 31 sistlidne Augusti till Fmk 100,091: 11. September synes gifva ungefär 21,000 mk. Oktober, November och December gäfvo i fjol tillsammans närmare 50,800 mark. Detsamma torde i år kunna påräknas, hvarföre tolagen komme att vid årets utgång uppgå till 171,800 mark i rundt tal. Budgeten för 1897 upptog 155,000 mark. För 1898 föreslås Fmk 160,000.

Trafikafgifterna stego den 31 Augusti till Fmk 207,788: 68. För September tyckes siffran bli ungefär 54,000 mk. Det sista kvartalet är svårt att beräkna. Det gaf 1896 143,000 mark, men som däri ingick en stor råsockerlast, hvars like icke i år är att förvänta, torde vi böra ställa kalkylen en 3,000 mk lägre och annotera 140,000 mk. Hela trafikafgiften pr 31 December blefve då Fmk 401,800. Budgetens motsvarande siffra är 390,000 mk. För 1898 beräknar jag jemnt 400,000.

Mätningafgiften synes, besynnerligt nog, visa en tendens att minskas. Den 31 Augusti 1896 steg den till Fmk 2,200. I år pr samma dag hafva vi inregistre- rat endast Fmk 951: 30. Inalles kan jag beräkna blott 800 mark till. Hela belop- pet pr 31 December blefve sålunda 1,750 mk, medan budgeten räknar på 2,500 mk. För 1898 föreslås 1,500 mk.

Transitomagasinshyran vill däremot gå upp. Budgeten åtnöjer sig med 500 mk, men den 31 Augusti hade vi redan indrifvit Fmk 1,328: 70. Att förvänta äro ytterligare omkring 200 mk, så att slutsumman borde gå till 1,500 mk eller deröf- ver. Men enär Warrantmagasinet tydligen kommer att snart tränga Transitoma- gasinet i skuggan, föreslår jag för nästa år endast detsamma som i budgeten för 1897, nemligen 500 mk.

En helt ny inkomstkälla har varuskjulet å kajen gjorts till, sedan *platshyra för öfverliggedagar* införts af Stadsfullmäktige. Denna platshyra uppgick pr 31 Augusti till Fmk 2,062: 46 och torde ännu kunna inbringa ett par tre hundra mark till. För 1898 föreslås 1,000 mark. Jag håller nemligen för sannolikt, att trafikanta- rna skola undvika öfverliggedagar, sedan de bättre lärt känna afgiften. Tillsam- mans med nyss förut omordade inkomstpost komme Magasinshyrorna att uppgå till 1,500 mk.

Förslag öfver den tolag, som inkommer från uppstäderna, skall väl Drät- selkontoret, dit den direkte inflyter, i sinom tid aflemna.

I Trafikkontorets *ordinarie utgiftsstat* kommer en liten förändring att inträffa, i det den af Stadsfullmäktige åt undertecknad beviljade löneförhöjningen för 10 års tjänst vidtager med den 1 Juli 1898. Hela 10⁰/₀ gör för år 550 mk, för senare halfåret 1898 alltså 275 mk.

För *extra biträden* behöfver Trafikkontoret förhöjda anslag för 1898. Med inlagornas oupphörliga ökande blir debiteringsarbetet hardt när mördande. Jag behöfver endast antyda, att vi under de fem stora debiteringsmånaderna Maj, Juni, September, Oktober och November mången dag hafva endast 1 å 1¹/₂ minut på oss för hvarje inlagas klarerande. För dessa månader skulle ett *bokhållarbiträde* anställas med ett arvode af 200 mk i månaden, hvilket komme att medföra ett tillskott i detta konto på 1,000 mk.

Vidare måste en *extra vågmästare* eller vågvaktmästare engageras för att sköta vägen i det femte packhuskontoret, som från och med 1 Oktober innevarande år kommer att öppnas i Nya Packhuset. Ett litet anslag på 280 mk har härtills varit reserveradt för detta ändamål och kommer nu väl till pass. För framtiden skall detta packhuskontor blifva permanent, heter det å Tullkammaren, och anslaget måste således äfven blifva stående. Då detta kontor jemväl kommer att få postförtullningarna om hand och dessa påkalla postinlagors utskrifvande af vågmästaren, kan en vanlig vaktmästare ej komma här till rätta. Men för att undvika anställandet af två personer har jag tänkt, att vi kunde lemna bort vaktmästaresysslan och endast inrätta en vågmästarebefattning för detta kontor, på försök tills vidare. Detta vore särskildt af vigt äfven därför, att en enda vågmästare icke vill hinna med de nuvarande två stora packhuskontoren i Nya Packhuset, dess mindre skulle hinna med ett tredje kontor till, som delvis lär ställas på ambulatorisk fot. Den nye vågmästaren skulle hjälpa förste vågmästaren äfven i hans arbete, så att varornas packhusbehandling ej behöfde fördröjas af brist på nödigt antal kommunala funktionärer. Den nye vågmästarens arvode kunde bli 125 mk i månaden, samma arvode som biträdande vågmästaren i Gamla Packhuset härtills uppburit. Årsanslaget härför komme således att uppgå till 1,500 mk. Däremot komme det nuvarande lilla anslaget på 280 mk att försvinna.

Vågmästaren i Gamla Packhuset synes hädanefter komma att behöfvas under 10 månader af året i stället för 9 härtills. Ökning 125 mk eller från 1,125 mk till 1,250 mk. För de begge vågmästarene i Gamla Packhuset tillkommer äfven 1 månads tillskott å 70 mk per månad, alltså 140 mk; för 10 månader 1,400 mk i stället för 1,260 mk.

En *springpojke* för det nya femte packhuskontoret kräfvades sjelffallet äfven; å 15 mk per månad skulle anslaget för denne göra 180 mk. Däremot kunde Gamla Packhuset åtnöjas med en enda pojke, såsom jemväl för det mesta praktiserats; å 15 mk per månad och 10 månader skulle denne kosta 150 mk i året i stället för nu anslagna 270 mk för 2 pojkar. Hela springpojkanslaget, som förut varit 510 mk, komme för 1898 att sluta sig å 570 mk, incl. Nya Packhusets äldre pojke.

Kontorsskrifvaren, som har att fullgöra den tidsödande journalföringen och kassaposternas annoterande, har härtills behöft anlitas endast under 9 månader af året; innevarande år kräfvdes detta biträde för 10 månaders tid. Då nu ett nytt packhuskontor kommer att hållas öppet hela året om, måste äfven kontorsskrifvaren anlitas utan afbrott för vintermånaderna. Tillkottet för 3 månader å 75 mk blefve 225 mk; årsanslaget 900 mk i st. för 675 mk. — Anslaget för kontorsskrifvarebiträdet (i 7 å 8 månader) skulle blifva detsamma som förut eller 500 mk.

Uppbörden i Warrantmagasinet har icke gestaltat sig så väl, som man trodde sig kunna förutspå. Det är ganska klena inkomster staden skördat af den där etablerade expeditionen. Men anslaget, 2,500 mk, hinner till. Från 1 Oktober skall Magasinet hållas öppet kortare tid än härtills, och så kommer det antagligen att bli äfven under inkommande vinter. Hur tullverket skall arrangera sin warrantuppbörd under nästa års seglation, är omöjligt att beräkna. Jag hoppas vi skola knoga oss fram med samma anslag som i år, 2,500 mk.

En nyhet i 1898 års budget blir *hyran för transitoupplagsmagasinet* å Skatudden, hvartill särskildt anslag i år beviljats af Stadsfullmäktige. A 80 mk per månad komme utgiften att gå upp till 960 mk. Jag ser nemligen icke någon utväg att slippa detta extra magasin under nuvarande förhållanden; kanske skall Warrantmagasinet efterhand tränga ut transitoupplagsinstitutet, åtminstone i den mån, att särskildt större rum blifver öfverflödigt.

Mätarearvodena komma sjelffallet att gå ned i proportion till mätningssafgiftens sjunkande. Förslagsvis 800 mk i st. för nu beräknade 1,500 mk.

Trafikkontorets inkomst- och utgiftsstat för 1898 blefve således följande:

A. Inkomster:

<i>Tolag</i> för till H:fors destinerade varor, förslagsvis	160,000:—	—
<i>Trafikafgifter</i> förslagsvis	400,000:—	—
<i>Mätningssafgifter</i> förslagsvis	1,500:—	—
<i>Magasinshyror:</i>		
från transitoupplagsmagasinet <i>Fmç</i>	500:—	—
„ varuskjulet	1,000:—	1,500:—
		Förslagsvis Summa 563,000:—

B. Utgifter:

På *ordinarie stat:*

1 Kamrerare	<i>Fmç</i>	5,500:—	—
förhöjning för 5 års tjänst	„	550:—	—
„ från $\frac{1}{7}$ för 10 års tjänst	„	275:—	6,325:—
1 Bokhållare	„	— —	3,000:—
	Transport	„	— — 9,325:—

	Transport	<i>Imf.</i>	—	—	
1 Kassör		”	—	—	9,325:—
1 Vågmästare		”	2,000:	—	2,400:—
förhöjning för 5 års tjänst		”	200:	—	2,200:—
2 Vaktmästare à 1,000 mk		”	2,000:	—	
personelt tillskott à 200 mk		”	400:	—	2,400:—
<i>Extra biträden, allt förslagsvis:</i>					
1 kontorsskrifvare à 75 mk		”	900:	—	
1 biträdande d:o, 7 à 8 månader		”	500:	—	
1 bokhållarbiträde, 5 månader		”	1,000:	—	
1 biträdande vågmästare à 125 mk		”	1,500:	—	
1 d:o d:o i Gamla Packhuset, 10 månader à 125 mk		”	1,250:	—	
2 extra vaktmästare, 10 månader à 70 mk		”	1,400:	—	
3 springgossar:					
1 äldre i Nya Packhuset à 20 mk	<i>Imf.</i>	240:	—		
1 yngre i D:o D:o à 15 mk	”	180:	—		
1 d:o i Gamla Packhuset, 10 månader à 15 mk	”	150:	—	570:—	7,120:—
<i>Stadens uppbörd i Warrantmagasinet, förslagsvis</i>	<i>Imf.</i>	—	—		2,500:—
<i>Arvode för tullrapporten</i>	”	—	—		500:—
<i>Mätarearvoden, förslagsvis</i>	”	—	—		800:—
<i>Expenser, såsom förut</i>	”	—	—		1,500:—
	Summa <i>Imf.</i>	—	—		28,745:—

Härtill komma de å allmänna konton upptagna utgifterna:

<i>Eldnings- och lysningsämnen (incl. tillskott för ett nytt Packhuskontor) förslagsvis</i>	<i>Imf.</i>	1,200:—
<i>Telefonafgifter, 3 st.</i>	”	420:—
<i>Inventarier, remont- o. komplettering, förslagsvis</i>	”	300:—
<i>Renhållning och snöskottning å Packhusgårdarne, sotning m. m.</i>	”	100:—
<i>Diverse inköp och remont af redskap</i>	”	250:—
	Summa <i>Imf.</i>	2,270:—

Helsingfors Trafikkontor, den 29 September 1897.

Karl H. Lindholm.

BRANDKOMMISSIONEN

i

HELSINGFORS,*den 29 Sept. 1897.*

N:o 42.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Förslag till utgiftsstat för stadens brandverk under nästkommande år har Brandkommissionen äran härmed till Drätselkammaren insända, och får Kommissionen tillika beträffande detsamma anföra följande:

Emedan den aflöning sprutmästarene och maskinisten vid brandverket för närvarande åtnjuta är alltför ringa i förhållande till det dryga arbete och ansvar, hvarmed deras befattningar äro förenade, och de nuvarande innehafvarene af dessa sysslor dessutom på ett i allo utmärkt sätt fullgjort sina åligganden samt deras kvarstående vid brandverket derföre vore högeligen önskligt, och äfven sergeanterne äro för snåft aflönade, har Brandkommissionen, särskildt med afseende å de höga lefnadskostnaderna å orten, ansett sig böra föreslå, att aflöningen för samtliga desse funktionärer, af hvilka de fleste äro gifta, måtte höjas, för sprutmästarene och maskinisten med 300 mark samt för sergeanterne med 150 mark för enhvar.

Anslaget 200 mark, till underhåll af seldon m. m. har höjts med 200 mark, af orsak att detsamma visat sig vara otillräckligt.

Enär 200 meterfamnar barrved redan nu varit nog knappt tilltaget samt genom norra brandstationens ombyggnad flere eldstäder under året tillkommit, har beloppet erforderlig barrved upptagits till 240 meterfamnar.

Anslaget 700 mark, för inköp af en häst betingas af nödvändigheten att, i stället för en gammal häst, som måste aflifvas, förse brandstallet med en annan.

För utbyte af 3 gamla brandklockor mot nya brandskåp samt uppsättning af 2 nya brandskåp, af hvilka det ena skulle placeras på Skatudden i närheten af de där befintliga varumagasinen och det andra å östra Brunnsparksområdet, har upptagits 1,000 mark samt till inköp af slangar, erforderliga till brandstationerna å Berghäll och Kampen, 1,500 mark.

För anskaffande af nödiga nya vattenslädar och arbetsådon äskas 1,000 mark.

På Brandkommissionens vägnar:

M. Wænerberg.

C. J. Timgren.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

H:fors den 29 Sept. 1897.

N:o 68.

Till Stadsfullmäktige.

Budgetförslag för sundhets- och sjukvården i Helsingfors under år 1898 får Helsovårdsnämnden härjemte insända. De olikheter mot innevarande års stat, som deri förekomma, anhåller Nämnden få här nedan motivera.

Uti en till nämnden afläten, härhos bilagd skrifvelse har läkaren i Tölö distrikt, doktor Albert Sundholm anhållit att hans aflöning, 3,000 mark, skulle höjas till samma belopp som läkarene i Sörnäs och Berghäll distrikter uppbära, eller 4,000 mark. De skäl doktor Sundholm såsom stöd för sin anhållan framhåller, finner Nämnden beaktansvärda. Men då ett fullständigt likställande af aflöningarna i dessa distrikt dock icke torde kunna anses skäligt, har Nämnden upptagit läkarens i Tölö distrikt till inalles 3,600 mark, så mycket hellre som Nämnden redan 5 april 1895, då Nämndens förslag till anordnande af läkarevården, bland annat, i Tölö distrikt till Stadsfullmäktige ingick, förslaget att denne läkares aflöning borde med sagda belopp utgå.

Sedan Helsovårdsnämnden den 31 sistlidne maj till Stadsfullmäktige ingifvit framställning om de provisoriska åtgärder, som borde vidtagas med anledning af bristen på utrymme i Maria sjukhuset, och i sådant afseende föreslagit, att ytterligare åtta sjukplatser borde upprätthållas vid sjukstugan i Sörnäs och att tvenne nya sjuksköterskor borde antagas i stadens tjänst, har till denna hemställan den 10 sistlidne augusti bifall meddelats och nödiga medel för ändamålet beviljats. På grund häraf ingår i budgetförslaget aflöning för 4 (förut 2) kommunala sjuksköterskor och 9,444 marks anslag för sjukstugan i Sörnäs.

Den 25 september 1895 och senast den 17 september sistlidet år har Nämnden hos Stadsfullmäktige hemställt att aflöningen för Helsovårdsnämndens vaktmästare skulle fastställas till 1,000 mark i året. Sedan dess har hans arbete ytterligare förökats, hvilket ock föranleder Nämnden att ännu en gång upprepa sin anhållan, enär vaktmästaren, med den aflöning han nu uppbär, icke är behörigen ersatt för sitt arbete.

Styrelsen för Maria sjukhuset har uti skrifvelse, som härjemte närslutes, anhållit om följande tillägg till dess nuvarande stat:

att vid afdelningen för icke epidemiska sjukdomar ytterligare skulle anställas en sjuksköterska med aflöning — utom bostad, ljus, värme och kost — af 30 mark i månaden, äfvensom en dräng med årsaflöning af — utom rum, värme,

belysning samt kost — 350 mark, och att anslaget för underhåll af inventarier skulle höjas från 2,000 till 3,000 mark;

att vid afdelningen för epidemiska sjukdomar för underhållet af inventarier skulle anslås 2,000 mark i stället för 1,000 mark;

att vid ekonomieafdelningen sysslomannens aflöning skulle bestämmas till 2,000 mark från 1,500 mark och öfvertvätterskans från 480 mark till 800 mark — (denna sistnämnda förhöjning skulle dock utgå först sedan tvättinrättningen i den under byggnad varande ekonomiebyggnaden blifvit färdig eller från den 1 juli 1898, hvarför öfvertvätterskans eller kanske lämpligare „föreståndarinnans för linneförrådet“ aflöning för 1898 komme att utgöra blott 640 mark); att på angifna skäl, ett personelt lönetillskott af 150 mark måtte tilldelas den nuvarande innehafvarinnan af denna syssla fru E. Åberg; att kostpenningarna skulle utgå för 38 af personalen för hela året och dessutom för 1 person för halfva året med sammanlagdt 14,052 mark 50 penni;

att för värme och belysning under år 1898 skulle beräknas 3,000 mark i stället för 2,500 mark och att för inredning af den under uppförande varande ekonomiebyggnaden skulle observeras förslagsvis 3,000 mark.

Dessutom har bemälda styrelse i en till Nämnden aflämnad skrivelse uttalat, att benämningen stalldräng för en af sjukhusets manliga betjening såsom mindre egentlig borde utbytas mot uttrycket „dräng“;

att då någon inredning af observationspaviljongen icke vidare är af nöden, komme någon utgiftspost för detta ändamål icke vidare ifråga, samt att anslaget å 1,800 mark, upptaget under sjukhusets ekonomieafdelning „för underhåll af häst och inventarier“, borde fördelas på tvänne anslag, det ena för underhåll af häst, för hvilket beräknats 400 mark och det andra å 1,400 mark för underhåll af inventarier.

Samtliga ofvanuppräknade förändringar ville Nämnden föreslå till godkännande. Beträffande höjandet af sysslomannens aflöning har Nämnden redan förut, i bref af den 17 september 1896 uttalat sig och framhållit nödvändigheten af dess bestämmande till det af Sjukhusstyrelsen nu föreslagna beloppet. Och hvad särskildt beträffar det ifrågasatta personella lönetillskottet åt enkefru Åberg ville Nämnden framhålla, att enkefru Åberg, äfven om lönetillskottet beviljas, icke kommer att erhålla så stor aflöning som hon tidigare i stadens tjänst haft, då hon såsom ekonom vid det s. k. kommunala sjukhuset uppbar 1,200 mark i året.

I dess bref till Stadsfullmäktige för den 8 oktober 1894 framhöll Nämnden bland åtgärder, som i sanitärt afseende borde vidtagas beträffande staden tillhöriga området i Hermanstad och Majstad, att en tillsyningsman derstädes borde anställas. Åtgärden ledde såsom bekant till tillsättandet af en ordningsman för dessa trakter. Så välbetänkt detta förfogande äfven var för de å dessa områden bosatta personers trygghet å gator och gränder, hafva de sanitära förhållandena derstädes dock icke derigenom märkbart förbättrats. Visserligen blef bemälda ordningsman ålagd att

till Helsovårdsnämnden hvarje vecka insända rapporter öfver hvad han i sanitärt afseende funnit böra anmälas. Men detta påbud har icke efterlevvats och hade icke heller medfört någon nämnvärd nytta, då ju hans observationer alltid burit spår af att vara gjorda på sidan af hans egentliga verksamhet. Emellertid förefinnas de förhållanden, hvilkas kontrollerande Nämnden med dess ofvannämnda framställning afsåg nu i större grad än då. Sedan dess hafva nämligen flere matvaruhandelsbutiker, bagerier m. m. derstädes uppkommit och gårdarnas antal tillvuxit. Smittosamma sjukdomar förekomma esomoftast och spridas derifrån till staden. Nämnden måste förty upprepa sin anhållan om tillsättandet af en tillsyningsman för Hermanstad och Majstad mot en aflöning af 2,000 mark per år.

Sedan numera desinfektion allt oftare begynt verkställas efter i tuberkulos insjuknade personer, är det för desinfektion i hemmen förslagsvis upptagna anslaget af 200 mark för litet och bör höjas till 400 mark.

Emedan en häst för desinfektionsinrättningen numera anskaffats, har det i staten för sagda inrättning upptagna förslagsanslag å 400 mark för „transportkostnad“ förändrats till anslag för underhåll af en häst.

Beträffande köttkontrollstationen äro samtliga utgiftsposter i 1897 års stat förändrade i anledning af Stadsfullmäktiges beslut för den 14 oktober 1896 och den 12 sistlidne januari. Men som veterinärläkaren Lindström hos Nämnden framhållit att personer kvalificerade till hans biträden vid stationen icke kunde erhållas för aflöningen af 700 mark per år och att denna aflöning därför borde utgå med 1,200 mark, har Nämnden, under antagande att äfven en aflöning af 1,000 mark per år och biträde vore tillräcklig, i förslaget upptagit detta belopp. Anslagen för anskaffande af en Hennebergs desinfektor och inventarier hafva, såsom ej vidare ifrågakommande bortlemnats.

De inkomster, som kunna påräknas från Maria sjukhuset och för desinfektionsinrättningen äro, i enlighet med anmälan af Styrelsen för Maria sjukhuset angifna till respektive 10,000 mark och 500 mark.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

Till Hälsovårdsnämnden.

Då, vid den granskning Styrelsen underkastat den för sjukhuset gällande stat i afseende å uppgörande af det å Styrelsen ankommande förslag till inrättningens stat för nästkommande år, Styrelsen funnit förhållandena å sjukhuset betinga särskilda förhöjningar i de å staten upptagna anslag, får Styrelsen anhålla, det Hälsovårdsnämnden ville hos Stadsfullmäktige förorda godkännande af nedannämnda i sådant afseende härmed gjorda förslag.

Under afdelningen *a* har Styrelsen sålunda sett sig tvungen föreslå anställandet af ytterligare en sköterska med aflöning af, förutom vanliga förmåner, 30 mark i månaden. Den starka och ständigt stigande patientfrekvensen vid sjukhuset har påkallat anlitande af det i den nugällande staten, förslagsvis för 6 månader af året, upptagna anslaget för en extra sköterska för att dermed bekosta en ständig sådan för den redan förlidna delen af året, utan att det med anslaget egentligen afsedda ändamålet, beredande under normala förhållanden af lättnad för de ordinarie sköterskorna i deras ansträngande syssla ernåtts. Då någon utsigt ej kan finnas att för framtiden med bibehållande af tjänstgöringsskyldighet inom måttfulla gränser för de ordinarie sköterskorna, kunna åstadkomma nödig skötsel af sjukhusets patienter utan lämplig förstärkning af personalen, och då anslagen för en extra sköterska under 6 månader af året icke kan undvaras, på det att lättnad må kunna beredas de ordinarie sköterskorna under tider af särskildt ansträngande arbete, har den af Styrelsen nu föreslagna ökningen af sjukvårdspersonalen icke vidare ansetts kunna uppskjutas. Då ej heller den manliga betjeningen vid sjukhuset befunnits tillräcklig för fyllande af de många, olika behof, som inom en inrättning af den omfattning sjukhuset allaredan erhållit, förekomma, har Styrelsen ansett nödigt att ytterligare en dräng blefve anställd för nu ifrågavarande afdelning af sjukhuset med en aflöning lika med öfriga drängar eller 350 mark i årslön förutom fri bostad och kost.

Anslaget för underhåll af inventarier har Styrelsen funnit böra höjas med förslagsvis 1,000 mark å inrättningens begge sjukafdelningar. Då Maria sjukhus öppnades och dermed det förra Kommunala sjukhuset indrogs, öfverfördes till Maria sjukhus det sistnämndas inventarieförråd till den del detsamma då kunde användas. Ehuru användbart, var dock större delen därpå, särskildt linneförrådet, icke obetydligt nött; i följd af det stora antalet patienter under de sista åren, har genom det öfverhöfvan starka anlitanDET af säng- och linnekädder, och dessas ofta upprepade tvättning och desinfektion, tillståndet sjelffallet ytterligare försämrats. Styrelsen står förty, då det i posten för underhåll af inventarier upptagna anslag icke heller medgifvit en mera omfattande successiv förstärkning af desamma,

i en icke alltför aflägsen framtid inför nödvändigheten att till en större del förnya sjukhusets förråd af dessa kläder. Då Styrelsen emellertid trott sig finna att en småningom företagen renovering af dessa förråd vore för stadskassan fördelaktigare, än om genom ett uppskjutande af en sådan åtgärd en större utgift på en gång i sinom tid påkallades, har Styrelsen velat föreslå, att Styrelsen genom ett förhöjdt anslag för underhåll af sjukhusets inventarier, blefve satt i tillfälle att efterhand ersätta de förslitna persedlarna i något större omfattning, än som med det härintills beviljade anslaget, kunnat ske.

Sysslomannens vid sjukhuset aflöning har Styrelsen jemväl funnit icke vidare motsvara det med sysslandet förenade arbetet och ansvaret. Redan uti skrifvelse af den 25 augusti 1896, hvarjemte Styrelsen insändt å Styrelsen ankommande förslag till stat för sjukhuset för innevarande år, hemställde Styrelsen på der upptagna skäl om en förhöjning i sysslomannens vid inrättningen aflöning af 1,000 mark. Sedan Hälsovårdsnämnden för sin del jemväl förordat en förhöjning i arvodet vid ifrågavarande befattning, dock endast till ett belopp af 500 mark, afslogs Styrelsens framställning af Stadsfullmäktige. Då emellertid de omständigheter, hvilka föranledde Styrelsens förutnämnda framställning allt fortfarande och än kännbarare förefinnas och då sysslomannen för inredningen af den nya, under instundande år färdigblifvande ekonomiebyggnaden, kommer att tillskyndas ett icke obetydligt tillskott i honom för öfrigt åliggande arbetsdryga göromål, har Styrelsen ansett sig icke kunna underlåta att återupptaga sitt tidigare förslag om löneförhöjning för sysslomannen vid sjukhuset med ett belopp, som Styrelsen, med afseende å det förlopp Styrelsens ofvanberörda framställning haft, trott sig böra upptaga till 500 mark. Styrelsen har trott sig härvid hafva anledning framhålla huru som särskildt den nuvarande sysslomannen, genom intresserad, driftig och med framgång utöfvad verksamhet i sjukhusets tjänst, gjort sig förtjent af någon uppmuntran i sitt arbetsdryga och ansvarsfulla sysslande.

Jemväl i öfvertvätterskans aflöning har Styrelsen trott sig ega anledning att föreslå den förhöjning, att densamma för framtiden, sedan den, i den under byggnad varande ekonomiebyggnaden inrättade tvättinrättningen blifvit till begagnande upplåten och det nuvarande provisoriska tillståndet i denna del af sjukhusets förvaltning dermed komme att upphöra, skulle utgå efter en beräkning af 800 mark om året, en aflöning, som icke torde kunna anses för hög med afseende å, ej mindre det ansvar, som är med sysslan och den densamma åtföljande skyldighet att förvalta sjukhusets linneförråd, förenadt, än den direkta ekonomiska fördel sjukhuset tillskyndas om för omhänderhafvande af dess tvättsaker, erhålles en för sysslan lämplig och förfaren person, hvilket icke torde kunna ske utan att sysslandet åtföljes af skäligen ersättning.

I sammanhang härmed har Styrelsen funnit sig ega anledning att, under förutsättning att sistberörda förslag vinner beaktande, förorda den nuvarande innehafvarinnan af öfvertvätterskesysslan Enkefru E. Åberg till erhållande af ett perso-

nelt lönetillskott. Då förslag till organisation af denna sjukvårdsinrättning uppgjordes, upptogs bland funktionärerna vid densamma jemväl en öfvertvätterska och föreslogs för denna befattning en aflöning af 800 mark om året förutom fri rum, kost, lyse m. m. Utom att dessa lönevilkor ansågos stå i lämpligt förhållande till det ansvar samt den omtanke och ordentlighet, som borde fordras af den person, hvilken komme att handhafva omvårdnaden af sjukhusets icke minst dyrbara inventarier, afsågs med fastställandet af desamma att bereda möjlighet för sjukhuset att i nämnda befattning fästa fru Åberg, som under en lång följd af år vid det forna kommunala sjukhuset förestått ekonom och öfversköterskebefattningen och hvars bepröfvade duglighet och erfarenhet vid uppställandet af nuvarande Maria sjukhuset i betydande mån tagits i anspråk, utan att fru Åberg, som i sin förra befattning, utom ett personelt lönetillskott för 10 årig verksamhet i kommunens tjänst af 300 mark, uppbar en aflöning i ett för allt af 1,200 mark, i sin nya befattning komme att lida någon större minskning i inkomster. Sedan emellertid penningelönen för öfvertvätterskan faststälts till endast 480 mark om året, lyckades det dock sjukhuset i sin tjänst behålla fru Åberg såsom öfvertvätterska genom en af omständigheterna, särskildt brist på lämpliga boningslokaler, framtvingen och af förhållandena vid inrättningen i öfrigt möjliggjord kombination i det att fru Åberg med öfvertvätterskebefattningen kunde förena en sköterskesyssla, samt sålunda uppbära i årlig aflöning 1,080 mark. Emellertid kommer, sedan, på sätt antydts under nästkommande år, den nya tvättinrättningen till begagnande upplåtits, det icke vidare blifva möjligt att med öfvertvätterskebefattningen förena någon annan syssla inom sjukhuset. Då emellertid den af Styrelsen nu föreslagna årslönen vid befattningen af 800 mark med 280 mark understege de inkomster fru Åberg vid sjukhuset nu senast åtnjutit, har Styrelsen, med afseende å de omisskänliga förtjenster fru Åberg under sin snart femtonåriga verksamhet vid stadens sjukvårdsinrättning inlagt, icke minst i sin nuvarande ansvarsfulla befattning, ansett sig böra hemställa, det fru Åberg, på det att icke en opåkallad minskning i hennes aflöningsförmåner måtte inträda, blefve i öfvertvätterskebefattningen vid Maria sjukhus tillagd ett personelt lönetillskott till det belopp af 300 mark, hvaraf hon redan i en tidigare befattning ansetts förtjent.

Då den under inredning varande tvättinrättningen beräknats blifva för sitt ändamål upplåten den 1 Juli 1898 samt denna äfvensom öfriga i ekonomiebyggnaden inrättade lokaler komma att under nästkommande års senare hälft påkalla en stegring i vedåtgången inom sjukhuset, har förslagsanslaget för värme af Styrelsen höjts med 500 mark.

Slutligen och då såsom antydts ekonomiebyggnaden beräknats blifva färdig uppförd under nästkommande år, samt dess förseende med inventarier, utöfver dem som för ändamålet af sjukhuset allaredan innehafvas, under nämnda år förestår, får Styrelsen, som för närvarande icke kan afgifva något detaljeradt förslag till de inventarier, som dervid kunde erfordras, hemställa att för ifrågavarande ändamål

finge reserveras och, om sådant lämpligt finnes, i sjukhusets stat upptagas ett anslag af förslagsvis 3,000 mark.

Helsingfors den 19 Augusti 1897.

Å Sjukhusstyrelsens vägnar:

C. Cronstedt.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR.

Helsingfors,

den 9 Sept. 1897.

N:o 130.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Till förklaring och motivering af en del utgiftsposter i hoföljande förslag till vattenledningens budget för år 1898 har kontoret äran anföra:

Slutsumman för „*Förvaltning och drift*“ utgör 76,470 mark emot 76,390 mark år 1897 och ligger skilnaden endast deri, att bokhållarens löneförhöjning för 5 års tjänst, hvilken gälde blott för en del af år 1897, från och med 1898 utfaller för hela året.

Totala beloppet för „*Underhåll och remont*“ stiger till 25,500 emot 29,300 mark år 1897. Etthundra brandposter, hvilkas träkistor äro skadade af röta, äro ämnade att förses med nya kistor af impregneradt virke, likasom under år 1897. Anslaget för öfrig remont och underhåll, som under åren 1894—1897 utgjorde 18,000 mark, är förhöjdt till 20,000 mark, emedan vattenledningsverkets utvidgningar under nyssnämnda tidsperiod, representerade ett värde af c:a 438,000 mark, hafva en stegring af remont- och underhållskostnaderna till oundviklig följd. För år 1898 komme totalkostnaden för vattenledningens underhåll och remont att utgöra c:a 0,8 % af anläggningskapitalet.

Öfriga föreslagna utgiftsposter höra till någon af de sex kategorier, hvilka finnas upptagna i det i början af innevarande år uppgjorda program för vattenledningens utvidgning under åren 1898—1902, som lagts till grund för kalkylering af ett nytt stadslån, såsom närmare framgår ur Stadsfullmäktiges tryckta handlingar för år 1897 N:o 4. Totalkostnaden för utvidgningen är beräknad till 700,000 mark och vore det af praktiska skäl önskligt att arbetena kunde något så när jemt för-

delas på hvarje af de 5 åren. Enligt motiveringen till ofvananförda program är en utvidgning af filtrerna icke ännu af behovet påkallad och frågan om en tillbyggnad till vattenborgen, resp. af vattentornet, samt den dermed sammanhängande kompletteringen af hufvudrören af 2:dra ordningen, har icke ännu funnit sin definitiva lösning. Valet kan således endast omfatta följande i programmet upptagna arbeten: en kasern för vattenledningens personal i Gammelstaden, förstoring af en del gaturör, samt utsträckning af vattenledningen, af hvilka det förstnämnda upptagits i budgetförslaget under titeln:

Nybyggnad. Åberopande motiveringen till meranämnda program för vattenledningsarbetena 1898—1902, äfvensom hosföljande ritningar och kostnadsförslag i öfrigt, anser sig kontoret likväl böra bifoga några upplysningar angående den föreslagna tvättstugan och mjölnarbostaden.

År 1893 upptäcktes vid en af Drätselkammaren föranstaltad syn särskilda sanitära missförhållanden i Gammelstaden och till deras afhjelpande förhyrdes bl. a. en enkefru Handolin tillhörig tvättstuga, för att begagnas af alla de personer, hvilka annars vore tvungna att förrätta sitt byke i ån. Hyreskontraktet gäller till den 12 September 1898, men kan redan nu anses såsom brutet, sedan den Handolinska villan öfvergått till ny egare. Då staden, som är egare af Wandas vestra strand ända till en kilometer norrom Gammelstaden, dessutom nyligen å arrende förvärfvat sig ett skyddsområde vid östra stranden, och otvifvelaktigt har rätt att utan alla villkor eller ersättningsskyldighet förbjuda byke i dessa delar af ån, synes det kontoret att någon förpliktelse för staden att tillgodose Gammelstadsbornas behof af tvättstuga icke förefinnes, helst öfvervägande delen af Gammelstadens befolkning är bosatt österom ån i Helsinges socken och således i intet hänseende bidrager till stadens inkomster, äfvensom med afseende å byke fortfarande disponerar öfver åns östra, icke för vattenledningen använda gren, samt det fåtal privatpersoner, som bor vesterom ån inom stadens egor, sjelf bör kunna tillgodose sitt ofvannämnda behof. Af denna anledning har kontoret placerat den föreslagna tvättstugan inom vattenledningspersonalens nybyggnad under förutsättning, att den finge användas blott af nämnda personal och ansett att endast den, äfvenledes år 1893 inrättade, staden tillhöriga klappbryggan i „Gammelstadsgölen“ fortfarande skulle få anlitas af allmänheten.

Beträffande mjölnarbostaden förtjenar anföras, att den ursprungligen bestått af tvenne rum i ett gammalt vid chausséen och midtemot ångpumpverket beläget trähus, hvilket nu föreslås att nedrivas, men att den nuvarande mjölnaren på grund af rummens otillräckliga storlek icke kunnat begagna sig deraf, utan förhyrt dem till staden, och har det ena rummet upplåtits åt ett maskinistbiträde och det andra åt putsaren. — Enligt hosföljande förslag komme förste maskinistens bostad, bestående af ett litet någorlunda väl bibehållet trähus, hvars plats upptages af nybyggnaden, att flyttas till närheten af qvarnen och att inredas något bekvämare

än förut, hvarefter huset blefve tjenligt till bostad åt en mjölnare med icke allt för talrik familj.

Angående rummens disposition i nybyggnaden nämnes, att i allmänhet hvarje tjänsteman erhåller samma antal rum, som han härintills innehaft, ehuru af en större areal och höjd; endast filterförmannens bostad har ökats med en tambur afsedd för vattenverkets telefon, hittills inrymd i nämnda tjänstemans kök till diverse obehag såväl för honom som för de telefonerande personerna. Derutöfver har behovet af källare, kontor och lider blifvit väl tillgodosedt, enär alla dessa bekvämligheter äro nödvändigheter der, såsom i Gammelstaden, nästan inga lifsförnödenheter stå att fås, utan största delen måste inköpas i staden och uppbevaras. Kostnaderna stiga i ett för allt till 41,200 mark, hvaraf emellertid endast 38,700 mark påförts vattenledningen, enär de återstående 2,500 mark, motsvarande kostnaden för mjölnarbostaden, torde böra hänföras till stadens öfriga hus och byggnader.

Vattenledningens utsträckning. Under denna rubrik har kontoret för enkelhets skull sammanfört såväl en del gamla gaturörs ersättande med nya af ökad diameter som ock nya rörsträckningar. Vattenledningens tryck är såsom en serie i föl utförda mätningar utvisat, synnerligt variabelt och tidtals otillräkligt för en effektiv eldsläckning inom nästan hela fjerde stadsdelen, beroende derpå att en ordnad stadsplan för denna trakt uppstått först en tid efter vattenledningens första fullbordande, hvadan största delen af gaturören har en i förhållande till sin längd och den begärda vattenmängden för liten diameter. Denna olägenhet, som bl. a. har till följd att man knappast utan föregående tillsägelse riskerar öppna en brandpost för kanalspolning i närheten af industriella etablissemang, enär fara för vattenbrist i ångpannorna annars inträder, afser hosföljande förslag att afhjelpa. I enlighet dermed skulle 203 mm hufvudröret under Boulevardsgatan fortsättas ifrån Fredriks- till Abrahamsgatan och längs denna gata till Wladimirsgatan, hvarpå 153 mm rör nedläggas längs resten af Abrahams- ända till Gräsviksgatan; rör af sistnämnda diameter äro föreslagna äfven under Lappviksgatan ifrån Gräsviksgatan, samt under en del af Eriks- och Fredriksgatorna till Wladimirsgatan, der ny förbindning med röret under Boulevardsgatan eger rum medels ett förut befintligt 153 mm rör. De kilometerlånga 102 mm rörsträckningarna under långgatorna i IV stadsdelen komme sålunda att ett hvart på flera ställen skäras af tillförselrör med större diameter och tryckförlusterna derigenom att reduceras till ett minimum. Hela rörsträckningens längd utgör 1,200 m, hvaraf 460 m nya och 740 m ombytta rör. De sednare hafva valts bland vattenledningens äldsta rör af 102 mm diameter (640 m äro nedlagda före 1878 och 100 m år 1882), så att räntan och amortisationskostnaden å det inbesparade anläggningskapitalet för rör af större diameter uppväger kostnaden för ombytet. Derjemte har hänsyn tagits till att det nya röret framdeles på tjenligt sätt kan förbindas med ett vattentorn i stadens södra delar, hvarigenom vattentrycket vid eldsläckning ytterligare kunde betydligt stegas.

Kostnaderna för samtliga nyssbeskrifna rörlägningsarbeten uppgår enligt specificerade kostnadsförslag till 44,800 mark.

Hvad de egentliga utsträckningarna af vattenledningen till trakter, hvilka hittills saknat sådan, beträffar, så nämnas främst den redan för år 1897 föreslagna vattenledningen under Kanalgatan ifrån Skatuddstorget till Östra Hamngatan, samt fortsättningen af ledningen under Lotsgatan, hvilka icke kommo till utförande, enär vattenledningens då disponibla länemedel voro för ifrågavarande arbeten otillräckliga.

Vidare föreslås vattenledningens utsträckning under Ö. Chausséen ifrån närheten af stadsporten till Norra Bryggeriet i Majstad för en kostnad af 12,200 mark, hvarå af bryggeriet och tvenne villaegare en årlig inkomst i form af vattenavgift uppgående till minst 1,000 mark, blifvit preliminärt garanterad. Kontoret förordar denna kostsamma utvidgning, som hufvudsakligast tillgodoser enskilda industriella eller med andra ord pekuniära intressen, blott med reservation för att en årlig vattenavgift, uppgående till minst 8 % af anläggningskapitalet, definitivt garanteras på sätt, som af vederbörande stadsmyndigheter kan godkännas *).

Ett förslag till vattenledningens utsträckning ifrån Janssons odlingar längs Östra Chausséen till Wallgård N:o 9 medföljer härjemte, för hvilket arbete kostnaden beräknats till 26,300 *Tmf.* Frågan om denna utsträckning väcktes år 1896 af i trakten bosatta villaegare, och lemnade Drätselkammaren kontoret i uppdrag att till 1898 års budget inkomma med kostnads beräkning. Enär möjlighet förefinnes att äfven ifrån andra håll än hufvudröret i Janssons odlingar leda vatten till Wallgård anföres här nedan kostnaderna för de oblika alternativen:

1:o. Från Janssons odlingar till Wallgård N:o 9	<i>Tmf.</i> 26,300.
2:o. Från Majstad läng Östra Chausséen till Wallgård 1 A	„ 36,000.
3:o. Längs Holmgatan och Östra Chausséen till Wallgård 1 A	„ 36,000.
4:o. Längs Ängsgatan och Östra Chausséen till Wallgård 1 A	„ 34,300.

hvaraf framgår att det första alternativet är det billigaste. Tillika är det i tekniskt afseende det bästa, då anslutningen sker till ett hufvudrör af I ordningen, hvarigenom det nya röret kan gifvas en för all framtid tillräcklig diameter, som tillåter nya förgreningar åt sidorna i den mon som denna stadsdel indelas och planeras. Utföres deremot något af de andra alternativen, så måste man i alla fall vara beredd på att framdeles fullborda äfven sträckan från Wallgård 1 A till Janssons odlingar.

En garanti, som ens närmelsevis skulle motsvara 8 % af 26,300 mark eller 2,104 mark om året, torde, efter hvad kontoret inhemtat, icke vara att påräkna af resp. villaegare, och anser kontoret, att den till sin numerär relativt obetydliga

*) Ett förslag till garantiförbindelse medföljer.

befolkningen i Wallgård i och för sig icke motiverar en så kostsam utsträckning af vattenledningen. Ihågkommas bör nämligen att ifrågavarande villor äfven under nuvarande förhållanden kunna medels afhemtning draga nytta af vattenledningen, som finnes utsträckt till såväl Hermanstad som till Sörnäs biväg, och att frågan nu hufvudsakligast gäller beredandet af större bekvämlighet och komfort medels direkt inledning. En annan omständighet, nämligen saknaden af ett ordnad kloaksystem i trakten af Wallgård, talar äfven emot vattenledningens utsträckning, då allt affallsvatten komme att afrinna uti öppna diken, hvarpå sundhetstillståndet i trakten sannolikt icke skulle vinna. Ytterligare förtjenar påpekas att det under närvarande förhållanden är nästan omöjligt att påfinna en sådan sträckning för 203 mm förgreningen genom Janssons mossas, att kollisioner med framtida gatuplaneringar och indelningar kunde med säkerhet förekommas, samt att en flyttning af så stora rör måhända redan i närmaste framtid skulle åsamka staden ganska betydande kostnader. Det synes kontoret derföre att ifrågavarande utvidgning ännu kunde uppskjutas några år, tilldess de sednast berörda frågorna funnit sin lösning.

I förslaget till vattenledningens utsträckning ingår slutligen den redan utförda vattenledningen ifrån Fabiansgatan till Bernhardsgatan N:o 5, för hvilken kostnaderna enligt Stadsfullmäktiges beslut af den 22 April 1897 skulle påföras 1898 års arbeten.

Slutsumman för rörnätets utsträckning samt för inköp af vattenmätare uppgår till 116,100 mark; dock kommer denna summa antagligen att ökas genom de utvidgningar, som kontoret i sammanhang med Byggnadskontorets under utarbetande varande projekt till planering af nya gator möjligen finner anledning att föreslå.

Bland „*Diverse mindre arbeten*“ ingår främst anbringandet af fem nya brandposter å Vestra Chausséen emellan Gasvärket och Djurgårdsporten. De förut befintliga, från vattenledningens första anläggning härstammande brandposterna äro nämligen placerade på så långa afstånd från hvarandra, att de icke längre kunna tillgodose ifrågavarande numera temligen tätt bebyggda områdes säkerhet mot eldfara.

Vattenposterna för ångbåten Mars och vid Södra Hamnen äro utförda år 1897 med anslag, som skolat observeras i 1898 års budget. (Stadsfullmäktiges beslut af den 11 Maj 1897).

Slutsumman för diverse mindre arbeten utgör 7,850 mark och summan af alla utgiftsposter 264,620 mark, emot respektive 2,300 och 218,640 mark år 1897.

Inkomsterna från vattenledningen:

På grund af årets debiteringslängder samt med hänsyn till ett antal nytillkomna större konsumenter har kontoret antagit, att år 1898 *för försåldt vatten*

inflyter 260,000 mark, eller 10,000 mark mera än under innevarande år, samt att äfven *mätarehyrorna* kunna upptagas med 19,000 i stället för 18,500 mark.

Summan af samtliga inkomster utgör 306,775 mark och är 10,500 mark större än innevarande år.

Helsingfors stads Vattenledningskontor, den 9 September 1897.

C. Hausen.

Förslag till Vattenledningens budget för år 1898.

XI. Vattenledningen.

Förvaltning och drift.

1 Vattenledningsingeniör, lön	<i>Fmyc</i>	5,800	
Förhöjning för 10 års tjänst	”	1,160	
Resemedel, personelt	”	400	7,360
1 Bokhållare, lön	”	2,400	
Förhöjning för 5 års tjänst	”	240	2,640
1 Rörmästare	<i>Fmyc</i>		3,000
1 Verkmästare, jemte fri bostad och ved	”		1,600
1 Förste maskinist, jemte fri bostad och ved	”		2,100
1 Andre dito jemte d:o d:o	”		1,200
1 Putsare, jemte d:o d:o	”		900
1 Filterförman, jemte d:o d:o	”		1,200
1 Reservoirvakt, jemte d:o d:o	”		420
Driftkostnad för pumpverket, förslagsvis	”		6,000
D:o för filtrerna, förslagsvis	”		10,000
Afläsning och kontroll af vattenmätare, förslagsvis	”		6,000
Mätningar och utvidgningar för undersökningar, förslagsvis	”		1,500
Brandförsäkringar och utskylder till Helsing kommun, förslagsvis	”		1,700
Arrende för skyddsområdet vid Vanda å	”		350
Arrende för Broholmen i Gammelstaden	”		600
Expenser, förslagsvis	”		2,000
Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar, förslagsvis	”		500
Kostnader för hästhoarnas skötsel, förslagsvis	”		2,400
Kostnader för privata anslutningar och uppsättningar af vattenmätare	”		25,000

— *Fmyc* 76,470: — —

Underhåll och remont.

Etthundra brandposters förseende med nya tråkistor	<i>Smf.</i>	3,500
Öfrig remont och underhåll af vattenledningens byggnader, hägnader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis.	„	20,000
Reparation och justering af vattenmätare, förslagsvis.	„	2,000
		— <i>Smf.</i> 25,500: — —

Nybyggnad.

Uppförandet af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden	<i>Smf.</i>	38,700
		— <i>Smf.</i> 38,700: — —

Utsträckning af rörnätet, samt inköp af vattenmätare.

Vattenledning under Boulevardsgatan ifrån Fredriks- till Abrahamsgatan	<i>Smf.</i>	12,100
Vattenledning under Abrahamsgatan ifrån Boulevards- till Gräsviksgatan	„	17,500
D:o under Lappviksgatan ifrån Gräsviks- till Eriksgatan	„	5,200
D:o under Eriksgatan ifrån Lappviks- till Fredriksgatan	„	3,800
D:o under Fredriksgatan ifrån Eriks- till Wladimirsgatan	„	6,200
D:o under Kanalgratan ifrån Skatuddstorget till Ö. Hamngatan	„	11,900
Vattenledning under en del af Lotsgratan	„	14,900
D:o under Ö. Chausséen ifrån närheten af stadsporten till Norra Bryggeriet i Majstad (eventuelt)	„	12,200
Vattenledning under Ö. Chausséen ifrån Janssons odlingar till Wallgård N:o 9 (eventuelt)	„	26,300
Vattenledning under Bernhardsgatan ifrån Fabiansgatan till adr. N:o 5 (utförd 1897)	„	1,000
Inköp af vattenmätare	„	5,000
		— <i>Smf.</i> 116,100: — —

Diverse mindre arbeten.

5 brandposter å V. Chausséen emellan Gasverket och Djurgårdssporten	<i>Smf.</i>	2,750
1 vattenpost för ångbåten Mars (utförd 1897)	„	1,200
3 vattenposter vid S. Hamnen (utförda 1897).	„	3,900
		— <i>Smf.</i> 7,850: — —

Sammandrag.

Förvaltning och drift	<i>Fmk</i>	76,470
Underhåll och remont	„	25,500
Nybyggnad	„	38,700
Utsträckning af rörnätet, samt inköp af vattenmätare.	„	116,100
Diverse mindre arbeten	„	7,850
	<u>Summa <i>Fmk</i></u>	<u>264,620</u>

VIII. Vattenledningen.

För vattenförsäljning, förslagsvis	<i>Fmk</i>	260,000
Hyror för vattenmätare, förslagsvis	„	19,000
Vattenavgifter från hästhoarne, förslagsvis	„	1,900
Förhöjning vid sentida inbetalning af vattenkonsumtionsavgifter, förslagsvis	„	300
Ersättning för verkställda anslutningar m. m., förslagsvis	„	25,000
Arrenden från Vattenledningens jordområde, förslagsvis	„	575
	<u>Summa <i>Fmk</i></u>	<u>306,775</u>

Helsingfors den 9 September 1897.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
VATTENLEDNINGSKONTOR,

Helsingfors,
den 25 Okt. 1897.
N:o 154.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

I anledning af väckt fråga om Mikaelsgatans beläggning med nubbsten ifrån N. Esplanadgatan till Alexandersgatan, resp. Jernvägstorget, har kontoret äran framhålla att det, till undvikande af framtida skada å den kostsamma stensättningen i följd af reparationer å vattenledningsrören vore önskligt, att de gamla, oasfalterade, af bolaget Neptun nedlagda rören under sagda gatusträckning blefve ombytta emot nya af bättre beskaffenhet. Emedan rörens storlek inom vissa gränser endast är af underordnad betydelse med afseende å kostnaderna, har kontoret, för tillgodoseendet af en framtida större konsumtion, i närlagda kostnadsförslag förutsett, att de nuvarande 102 mm rören ersättas med 153 mm, och blefve det erforderliga anslagens storlek i sådant fall Fmk 5,800. Som ofvan.

C. Hausen.

HELSINGFORS STADS
BYGGNADSKONTOR.

Helsingfors,

den 20 Okt. 1897.

Till Drätselkammaren i Helsingfors.

Biläggande förslag till budget för Byggnadskontoret och Stadens allmänna arbeten under år 1898, får Kontoret som motivering till en del poster anföra följande.

De under rubrik „Byggnadskontoret“ upptagna posterna hafva med undantag af förhöjningar åt Stadsingeniören, Arbetschefen och Geodeten för 5 års tjänst, äfvensom en förhöjning med Fmk 180 af yngre skogvaktens årslön, bibehållits oförändrade. Angående motiven till upptagandet i budgetförslaget af en högre lön för yngre skogvakten får Kontoret återhemta hvad af detsamma i skrivelsen till Kammaren af den 11:te Mars innevarande år angående denna sak anförts.

Summa för Byggnadskontoret Fmk 46,250: —

För „diverse remont“ af byggnader och lägenheter har Kontoret upptagit Fmk 33,000. De högsta beloppen i denna post utgöras af de beräknade Kostnaderna för remonter å följande byggnader eller byggnadskomplexer: Södra brandstationen Fmk 6,900, Maria sjukhus Fmk 3,720, Folkbiblioteket Fmk 2,700, Rådhusannexet Fmk 2,500, f. d. Baranoffs gård Fmk 1,300.

Å Södra Brandstationstomten föreslås en jämförelsevis kostsam drainering af planen framför stationen. Vid stark nederbörd öfversvämmas öfningsplatsen af vatten; till afledandet af detta har projekterats infallsbrunnar, från hvilka täckta kanaler skulle ledas till allmänna kloaknätet.

De föreslagna remonterna inom Maria sjukhuset utgöras till största delen af målnings- och putsningsarbeten.

I Folkbiblioteksbyggnaden utgöras de behöfliga remonterna äfven af målning och putsning af särskilda väggar och tak, äfvensom remont af yttre vattentaket.

Följande poster hafva särskildt upptagits:

Målning af såväl butikerna som yttre delen af jernkonstruktionen i Saluhallen Fmk 5,500. Yttre målning af f. d. ekonomiebyggnaden och gamla träpaviljongen å Maria sjukhuset Fmk 1,300. Ersättandet af det otäta och gamla asfaltaket å Desinfektionsbyggnaden med plåttak Fmk 1,200. Upplyftning och underfyllning af golfvet i Varuskjulet å Magasinskajen Fmk 5,700.

Under rubrik nybyggnadsarbeten har införts Fmk 30,800, utgörande det af

byggnadskomitén för Maria sjukhusets ekonomiebyggnad beräknade behöfliga tillskottsanslaget för fullbordandet af nämnda bygge.

För en ny pissoir å Fredrikstorget har upptagits Fmk 1,000. Å Jernvägstorget har en ny större pissoir visat sig behöflig; för sistnämnda ändamål har en post å Fmk 2,500 införts i förslaget. Den gamla å jernvägstorget förefintliga pissoiren föreslår Kontoret att måtte förflyttas till Fredrikstorget.

Sedan jordutfyllningen i Gräsviken numera under året utförts från Gräsvikskajen i en låg, viken afskärande bank, till närheten af Lappviks områdets strand och ett för simhusanläggning i denna trakt lämpligt ställe derigenom tillgängliggjorts, föreslår Kontoret att för en beräknad kostnad af Fmk 8,000 tvenne simhuskomplexer måtte under instundande år uppföras invid vestra ändan af nämnda jordbank.

Slutligen har Kontoret bland nybyggnader upptagit ett obduktions- och bårhus, för hvilket kostnaden, enligt af arkitekten R. Björnberg uppgjort kostnadsförslag, är beräknad att uppgå till Fmk 10,500.

Summa för Byggnader och lägenheter Fmk 97,500: —.

Gator och allmänna platser.

Å vidstående konto har Kontoret främst upptagit Fmk 31,000 för stensättning med nubbsten i asfalt af stadens andel af vestra kajen utanför kvarteret N:o 46. Förenämnda arbete har Kontoret tänkt sig utfördt i samband med en ombyggnad af norra Fiskarhamnens kajmurar. Ifrågavarande lifligt trafikerade gatuandel befinner sig för närvarande i ett mindre tillfredsställande skick och måste, i händelse densamma icke beläggas med nytt material, under inkommande år omläggas med fältsten.

De i föregående budgetförslag intagna posterna å Fmk 8,700: — för omläggning med nubbsten i asfalt af Mikael's- respektive Fabiansgatorna mellan Norra och Södra Esplanadgatorna har Kontoret åter upptagit i föreliggande förslag. Omläggningen af nämde gatuandelar med ett vattentätt material betingas bland annat af nödvändigheten att förhindra en förorening af grunden under mera nämde gator genom de å desamma förlagda hyrkuskstationerna.

Den slitna och ställvis något gropiga gångbanan å Södra Esplanadgatan invid Runebergs Esplanaden föreslås till omläggning för en kostnad af Fmk 2,700: —.

För omläggning af Unions- och Trädgårdsgatorna invid Kaisaniemi park har upptagits Fmk 1,800: —. Förenämnda gatuandelar — i synnerhet Trädgårdsgatan — äro i påfallande grad gropiga och ojemma och kan remonten af desamma icke uppskjutas.

En post på Fmk 13,200: — har upptagits för omläggning med fältsten af Senatsstorget.

Ehuru det hvarken vore praktiskt eller önskvärdt att arbetet i denna form skulle komma till utförande, tror sig kontoret likväl, då stensättningen å Senatsstorget för närvarande befinner sig i ett anmärkningsvärdt dåligt skick och frågan om ifrågavarande torgs försköning lemnats på obestämd tid. beroende, böra i bud-

getförslaget upptaga förstnämnda summa i och för iståndsättandet af Senatstorgets stenbeläggning.

En post på Fmk 9,800: — har upptagits för omläggning af sydöstra hälften af Kaserntorget. Stensättningen å denna del af torget har under en längre tidsperiod lemnats oremonterad och befinner sig för närvarande i ett mindre tillfredsställande skick.

Slutligen har bland större remontarbeten å detta konto upptagits omläggning af såväl gångbanorna som körbanan å Långa bron. Trälocket å nämnda bro är åter utslitet och måste under instundande år förnyas. Trälocket å nämde bro omlades sednast år 1895.

Sedan ett flertal tomter på Skatudden blifvit af staden till bebyggande försålda och trafiken i nämde stadsdel med anledning af den lifliga byggnadsverksamheten väsentligen tilltagit, böra enligt Kontorets förmenande trafiklederna i denna del af Skatudden makadamiseras eller stensättas. Genom försättandet af gator, torg och sqvärer derstädes i godt och pryddigt skick, komme nämde stadsdel att förete ett mera ordnad utseende, som följd hvaraf åter en lifligare efterfrågan å derstädes tillgängliga tomter otvifvelaktigt vore att emotse. I sådant syfte har Kontoret i budgetförslaget upptagit följande poster:

Makadamisering af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamn- och Köpmansgatorna Fmk 1,350: —.

Makadamisering af Kanalgatan från Skatuddskanalen till Ankargatan Fmk 10,600: —

Makadamisering af Skatuddstorget Fmk 14,700: —.

Makadamisering af Vestra Hamngatan mellan Lots- och Kanalgatorna Fmk 6,500: —.

För makadamisering af stadens andel af Sjömansgatan har upptagits Fmk 2,170: —. Nämde gatuandel bör enligt Magistratens förordnande makadamiseras instundande sommar.

Stensättningen af stadens andel af Gräsvikskajen, för hvilket arbete upptagits en summa af Fmk 1,200: — motiveras af den lifliga trafiken mellan angränsande stadsdelar och hamnbanebispåren å nämde kaj.

Slutligen har bland nyanläggningar upptagits Fmk 3,000: — för makadamiseringen af stadens andel af Observatoriigatan. Nämde arbete borde enligt Kontorets förmenande komma till utförande i samband med slutförandet under instundande år af planeringen af södra delen af Observatoriiberget.

Bland *regleringsarbeten* utgöra de väsentligaste posterna: Planering af Lotsgatan Fmk 28,800: —. Planering af Lökholmsgatan Fmk 5,500: —. Planering af Kronbergsgatan mellan vestra Hamn- och Köpmansgatorna Fmk 4,500: —. Planering af Kanalgatan mellan Skatuddsbron och Ankargatan Fmk 21,300: —. Planering af Sörnäs Strandväg mellan Hagnästorget och Hörneberg Fmk 203,000. — Fortsättning af planeringsarbetet å Hagnästorget Fmk 13,000: —.

Planeringen af Lotsgatan motiveras uteslutande af nödvändigheten att erhålla stenfyllningsmaterial till Kajbyggnaderna å Skatudden.

Sedan staden numera till Warrantmagasins Aktiebolaget försålt de vid Lökholmsholmsgatan belägna magasinsquartern N:ris 152 och 188 bör denna gata under instundande år planeras.

Planeringen af Kanal- och Kronbergsgatorna har Kontoret upptagit i samma syfte, som rörande den föreslagna makadamiseringen af nämde gator tidigare framhållits.

Den högsta posten bland regleringsarbetena utgöres likväl af planeringen af Sörnäs Strandväg. Efter det stadsplanen för 10:de stadsdelen blifvit fastställd hafva 12 stycken tomter i de vid Sörnäs Strandväg belägna kvartern N:ris 291, 292, 293, 294 och 296 blifvit af staden redan försålda, hvarförutom några innehafvare af tomter i nämde kvarter anhållit att få af staden till ego inlösa de af dem å arrende innehafvande tomterne. Genom uppförandet af nya fabriker å en del af dessa tomter har trafiken i nämde stadsdel väsentligen tilltagit. Som en följd häraf åter har den jemförelsevis smala och backiga Östra Chausséen som trafikled till förr berörda tomter visat sig otillräcklig och obekvä. Nämde sakförhållande framstår isynnerhet i påfallande grad vid de numera ofta förekommande tillfällen då remontarbeten försiggå å Östra Chausséen, hvarvid denna till sin halfva bredd är afstängd för trafiken. En annan omständighet, hvilken äfven i sin mån påkallar anläggningen af nämde Strandväg, är behovet för fabriksområdena i 10:de stadsdelen af det längs norra sidan af nämde väg projekterade bispåret från Statsjernvägarnes bangård å Sörnäs till Hagnästorget. Maskin- och Brobyggnadsbolaget har äfven för någon tid sedan hos Stadens myndigheter anhållit att nämnda för ifrågasvarande fabrik högst nödvändiga bispår med det första möjliga skulle komma till utförande. För utförande under år 1898 af ännämde gatuplanering har upptagits Fmk 203,000: —.

För fortsättandet af utfyllningen å Hagnästorget har upptagits Fmk 13,000: —.

Summa för gator och allmänna platser Fmk 415,016: —.

Kanaler och
afloppsdiken.

För remont och underhåll af stadens täckta kanaler har Kontoret upptagit under rubriken „diverse underhåll“ Fmk 10,000: — eller Fmk 1,000: — mera än under föregående år. Den hittills årligen för nämnda underhåll anslagna summan har visat sig otillräcklig att täcka underhållskostnaden af stadens årligen växande kanalnät.

Föreningen af Tölövikens genom det i densamma från kloaker och öppna diken uttrinnande afloppsvattnet utgör ett hygieniskt missförhållande, hvilket icke längre kan lemnas obeaktadt. Å Kontoret har äfven i syfte att afhjelpa nämde missförhållande uppgjorts planer, profiler och kostnadsförslag till s. k. afskärande kloaker längs Tölövikens stränder mellan Långa bron och Djurgårdsvillan N:o 9. I dessa enligt förslaget djupt liggande, emot en i trakten af villan Hagasund anlagd samlingsbrunn doserande samlingskanaler, skulle samtliga för närvarande i

Tölövikens mynnande kloaker och öppna diken inledas. Från samlingsbrunnen har Kontoret tänkt sig kloakvattnet uppumpadt å en filterbädd. Genom filtrering skulle derpå de grofva organiska beståndsdelarne i kloakvattnet aflägsnas hvarpå detta sålunda jämförelsevis renadt skulle utledas i Tölövikens. Kostnadsförslaget till samtliga dessa anordningar uppgår till Fmk 500,000: —.

Kontoret anser sig emellertid icke kunna definitivt förorda dess ofvan berörda förslag, då det icke har någon egen erfarenhet i huru hög grad kloakvattnet genom en dylik filtrering kan rengöras. Systemet är emellertid icke nytt, utan har kommit till användning i flere invid hafsstrand belägna städer. Närmast har en i Atlantic City, Nord Amerika, utförd anordning enligt ofvan berörde system (Mechanical separation) tjenat som förebild vid uppgörandet af ofvanberörda projekt till förhindrandet af Tölövikens förorening genom kloakvatten.

För anställandet af försök i liten skala med filtrering af kloakvatten anhåller Kontoret därför om ett anslag af Fmk 5,000: —.

Å sydostliga delen af 3:dje linien i Berghäll har kloaken, i den å nämnda gatudel förekommande lösa grunden, satt sig; för höjandet af kanalen till dess rätta läge har upptagits Fmk 600: —.

Bland nylägningsarbeten har af Kontoret upptagits Fmk 4,000 för en täckt kanal från området Alkärr. För närvarande draineras nämde område genom ett sydliga delen af nya Lutherska begravningsplatsen genomkorsande öppet dike. Enär ifrågavarande dike dels från odlingar å Alkärr dels från derstädes befintliga gödselupplag upptager intensivt illa luktande tillflöden, har i samband med nämde dike stående förhållanden gifvet anledning till klagomål från allmänhetens sida. På grund af Helsovårdsnämndens framställning har Magistraten ålagt Byggnadskontoret att inkomma med kostnadsförslag till anläggning af ett täckt afloppsdikey från området Alkärr. Kostnaden för anläggningen uppgår som ofvan anförts till Fmk 4,000: —.

För drainering af stora alléen i Brunnsparken har upptagits Fmk 5,900: —. Nämde post hade Kontoret upptagit äfven i budgetförslaget för år 1896, ehuru medel då icke beviljades för sagde ändamål.

Slutligen har bland nyanläggningar upptagits Fmk 11,700: — för ombyggnad af den provisoriska träkanalen under Hagnästorget. Nämde träkanal har sänkt sig något i den lösa utfyllda gyttjan, i följd hvaraf den är utsatt för tillslamning och dess renhållning derigenom betydligt försvårats. Kontoret har tänkt sig nämde kanal ersatt med ett å pålar fundamenterad cementrör,

Under rubriken „*regleringsarbeten*” har i samband med planeringsarbetena å Skatudden föreslagits utförandet af kanaler under Lotsgatan mellan Skatudds- och Gördelgatorna äfvensom under Kronbergsgatan från tomten N:o 3 till vestra Hamngatan. Kostnaden för dessa kanalarbeten är beräknad att uppgå till in summa Fmk 10,800: —.

För utförandet af kanal under den redan färdigt planerade Aspnäsgatan har upptagits en post å Fmk 13,700: —. Dagvattnet kommande från området Echo

rinner för närvarande under Aspnäsgatans utfyllning in på Maskin- och Brobyggnadsbolagets område. Vid stark nederbörd öfversvämmas nämde bolags delvis lågt belägna arbetsplan och omöjliggöres dervid detsammas användande för sitt ändamål. Ifrågavarande kanalanläggning komme att afhjelpa nämde missförhållande.

Summa för kanaler och afloppsdiiken Fmk 67,000: —.

Vägar.

För „diverse reparationer“ har det årligen utgående anslaget höjts från Fmk 7,000: — till Fmk 8,000: —. Nämde post i likhet med andra anslag för löpande remonter å stadens trafikleder har på grund af den tilltagande trafiken och ökade vägalängden visat sig för sitt ändamål otillräckligt.

Förutom nämnda post har å ifrågavarande konto upptagits den i särskilda föregående budgetförslag ingående summan för makadamiseringen af vägen till Sörnäs lastageplats. Kostnaden för ofvannämnda arbete är beräknad att uppgå till Fmk 6,000: —.

För makadamiseringen af den s. k. gamla Djurgårdsvägen har upptagits Fmk 13,300: —. Nämde väg har hittills såsom varande afsides belägen och mindre trafikerad kräft en jämförelsevis liten underhållskostnad. Genom tillkomsten af Diakonissanstalten m. fl. inrättningar och hem invid nämnda väg, kommer trafiken å densamma att väsentligen ökas. Kontoret har derföre trott sig böra föreslå att nämde väg under instundande år försättes i ett en liflig trafik motsvarande skick.

Summa för Vägar Fmk 27,800: —.

Chausséer.

För „diverse underhåll“ ser sig Kontoret tvunget att anhålla om ett anslag af Fmk 15,000. För innevarande år utgår underhållskostnaden med Fmk 7,000: —. Stadsfullmäktige hafva dock för det nu löpande året för ifrågavarande ändamål beviljat ett tillskottsanslag om Fmk 8,000: —. Otillräckligheten af det hittills utgående årliga chausséeremontanslaget framgår af det budgetförslaget bilagda specificerade kostnadsförslaget för chausséeremonten under år 1898.

För fortsättningen af den under innevarande år påbörjade remonten å stora alléen i Brunnsparken har Kontoret upptagit Fmk 14,400: —. Nämde remont innefattar såväl påfyllning och makadamisering af hyrkuskplanen utanför Brunnshuset, som makadamiseringen af planen framför Badhuset.

Summa för Chausséer Fmk 32,800: —.

Hamnar.

Förutom de ordinarie posterna „Nedfartsbroar till isarne“ (Fmk 2,000: —) och „Diverse reparationer“ (Fmk 9,000) har följande jämförelsevis betydande anslag för remont af murkna träkajer och bryggor äskats för det kommande året:

Ombyggnad af vestra lastningsmöljan i Sörnäs Fmk 25,400: —.

Ombyggnad af den s. k. mellersta lastningsmöljan i Sörnäs Fmk 17,900: —.

Ombyggnad af ett flertal provisoriska lastningsbryggor Fmk 11,040: —

Remont af afstjelningsbryggan i Gräsviken Fmk 2,700: —

Remont af Fiskarhamnskajen i Sandviks inre hamn Fmk 2,200: —.

Remont af T kajen i Norra hamnen Fmk 19,500: —.

Förutom ombyggnad af ofvan uppräknade trämoljor och kajer föreslår Kon-

toret att de något förfallna vestra och norra kajmurarne invid norra Fiskarhamnen måtte under instundande år remonteras för en kostnad af Fmk 25,400:—. I samband med sistnämnda arbete har Kontoret under rubriken „Gator och allmänna platser“ upptagit ett anslag såväl för stensättningen med nubbssten i asfalt af gatan ofvanför kajen, som för anläggningen af en bred asfalt gångbana invid kajen.

För ombyggnad af tvenne stycken mudderprämar har Kontoret upptagit en post å Fmk 8,000:—.

Till „nyanläggningar“ anhåller Kontoret om Fmk 94,000:— af hvilken summa Fmk 90,000:— utgör kostnaden för fortsättningen af kajarbetena å Skatudden och Fmk 4,000:— för anläggning af båtbygggor invid stadens stränder.

Summa för Hamnar Fmk 225,140:—.

Samtliga poster under vidstående rubrik, med undantag af posterna „renhållning af stadens allmänna platser och gatueandelar“, hvilken ökats med Fmk 3,000:— äfvensom „renhållning af chausséer“, hvilken höjts med Fmk 2,000:—, hafva bibehållits enahanda som under det löpande året. Det ökade anslaget för renhållningen af allmänna platser afser öppenhållandet under instundande vinter af diagonal gångarne genom Runebergs Esplanaden. Den jemförelsevis höga kostnaden för detta arbete förklaras genom nödvändigheten att bortköra all från nämnda gångar uppkastad snö. På Stadsträdgårdsmästarens framställning har Drätselkammaren tidigare förordat ett dylikt förfarande vid öppenhållandet af gångarne i nämde Esplanad.

Summa för Renhållningsväsendet Fmk 78,300:—.

Under vidstående rubrik har införts tvenne nya poster, af hvilka inköp af flaggduk (Fmk 13,000:—) är ett tillfälligt anslag, då deremot Olycksfallsförsäkring af arbetarne (Fmk 3,500:—) väl kommer att blifva permanent i Stadens budget.

Diverse.

I Drätselkammarens protokollsutdrag för den 8:de Juli detta år anmodades Kontoret med anledning af ett emotsett Kejsarbesök att införskaffa kostnadsberäkning öfver anskaffandet af ett antal flaggor, vimplar och flaggduk. På grund af leveransanbud från särskilda firmor har Kontoret i budgetförslaget för nämde ändamål upptagit Fmk 13,000:—.

Summa för „Diverse“ Fmk 22,500:—.

Herman Norrmén.

Förslag till Budget för allmänna arbeten under år 1898 äfvensom för Byggnadskontoret.

Byggnadskontoret.

1 Stadsingeniör	<i>Fmf.</i>	8,000: —	
resemedel	"	600: —	
förhöjning för 5 års tjenst	"	600: —	9,200: —
1 Arbetschef	"	6,000: —	
förhöjning för 5 års tjenst	"	600: —	6,600: —
1 Geodet	"	3,000: —	
förhöjning för 5 års tjenst	"	300: —	3,300: —
1 Bokhållare	"	3,000: —	
förhöjning för 10 års tjenst	"	600: —	3,600: —
1 Trädgårdsmästare	"	3,000: —	
förhöjning för 5 års tjenst	"	300: —	
hyresmedel	"	1,000: —	4,300: —
1 Byggmästare	"	— —	2,900: —
1 Förrädsförvaltare	"	— —	1,800: —
1 Äldre skogsvakt jämte fri bostad och ved	"	900: —	
förhöjning för 10 års tjenst	"	150: —	1,050: —
1 Yngre skogsvakt jämte fri bostad och ved	"	— —	900: —
Extra ingenjör- och ritarebiträden, förslagsvis	"	— —	4,000: —
Skogvaktarebiträden och skogskultur, förslagsvis	"	— —	2,000: —
Material- och handtlangaredagsverken vid mätningar, förslagsvis	"	— —	5,000: —
Expenser, förslagsvis	"	— —	1,500: —
			46,150: —

Allmänna arbeten.

1:o. Byggnader och lägenheter.

a) Remont och underhåll.

Diverse reparationer	<i>Fmf.</i>	33,000: —	
Yttre och inre målning af saluhallen	"	5,500: —	
Yttre målning af f. d. ekonomiebyggnaden och gamla träpaviljongen å Maria sjukhus	"	1,300: —	
Nytt plåttak å Desinfektionsbyggnaden	"	1,200: —	
Omläggning af golfvet i täckta varuskjulet å Magasinskajen	"	5,700: —	46,700: —
			46,700: —

b) *Nybyggnader.*

Tillskottsanslag för ekonomiebyggnaden & Maria sjukhus	<i>Fmf</i>	30,800: —	
Pissoir & Fredrikstorget	"	1,000: —	
Ny större pissoir & Järnvägstorget	"	2,500: —	
Simhus i Gräsviken	"	8,000: —	
Obduktionspaviljong	"	10,500: —	52,800: —

2:o. **Gator och allmänna platser.**

a) *Remont och underhåll.*

Stensättning med nubbssten i asfalt af stadens andel af Vestra Kajen	<i>Fmf</i>	31,000: —	
Stensättning med nubbssten i asfalt af Mikaelsgatan mel- lan Södra och Norra Esplanadgatorna	"	8,700: —	
Stensättning med d:o d:o af Fabiansgatan mellan d:o d:o	"	8,700: —	
Omläggning af gångbanan & stadens andel af Södra Es- planadgatan längs Runebergsplanaden	"	2,700: —	
Omläggning af Stadens andel af Unions- och Trädgårds- gatorna invid Kaisaniemi park	"	1,800: —	
Omläggning af Senatstorget	"	13,200: —	
Omläggning af sydöstra hälften af Kasärntorget	"	9,800: —	
Omläggning af planklocket & Långa bron	"	6,000: —	
Anläggning af plank omkring odisponerade platsen norrom Mångleribodarne vid Simonsgatan	"	396: —	
Diverse reparationer	"	12,000: —	94,296: —

b) *Nyläggning.*

Makadamisering af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamn- gatan och Köpmansgatan	<i>Fmf</i>	1,350: —	
Makadamisering af Kanalgatan från Skatuddskanalen till Ankargatan	"	10,600: —	
Makadamisering af Skatuddstorget	"	14,700: —	
Makadamisering af Vestra Hamngatan mellan Lots- och Kanalgatorna	"	6,500: —	
Makadamisering af Stadens andel af Sjömansgatan	"	2,170: —	
Makadamisering af stadens andel af Docksgatan från Rödbergsgatan till Båtsmansgatan	"	5,100: —	
Stensättning af Stadens andel af Gräsvikskajen mellan Eriks- och Wladimirsgatorna	"	1,200: —	
Makadamisering af Observatoriigatan	"	3,000: —	44,620: —

c) *Regleringsarbeten.*

Planering af Lotsgatan, östra delen	<i>Fmf</i>	28,800: —	
d:o " Lökholmsgatan	"	5,500: —	
Transport	<i>Fmf</i>	34,300: —	

	Transport	<i>Smk.</i>	34,300: —	
Planering af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamn- och Köpmansgatorna		”	4,500: —	
Planering af Kanalgatan mellan Skatuddsbron och Ankar-gatan		”	21,300: —	
Planering af Sörnäs strandväg mellan Hagnäs torget och Hörneberg		”	203,000: —	
Planering af Hagnäs torget		”	13,000: —	276,100: —

3:o. Kanaler och afloppsdikey.

a) Remont och underhåll.

Kompletteringsarbeten	<i>Smk.</i>	3,000: —	
För anställandet af försök medelst filtrering af kloakvatten	”	5,000: —	
Omläggning af kloaken å sydostliga delen af III:dje linien	”	600: —	
Diverse underhåll	”	10,000: —	18,600: —

b) Nyanläggningar.

Täckt afloppskanal från Alkärr	<i>Smk.</i>	4,000: —	
Kanal under Kampgatan	”	2,300: —	
Drainering af Stora Alléen i Brunnsparken	”	5,900: —	
Ombyggnad af afloppskanalen under Hagnästorget	”	11,700: —	23,900: —

c) Regleringsarbeten.

Kanal under Aspnäsgatan	<i>Smk.</i>	13,700: —	
D:o ” Lotsgatan	”	7,400: —	
D:o ” Kronbergsgatan till Vestra Hamngatan	”	3,400: —	24,500: —

4:o. Vägar.

c) Remont och underhåll.

Makadamisering af gamla Djurgårdsvägen	<i>Smk.</i>	13,300: —	
Makadamisering af vägen till Sörnäs	”	6,000: —	
Målning af bron öfver Djurgårdsskärrningen	”	500: —	
Diverse reparationer	”	8,000: —	27,800: —

5:o. Chausséer.

Diverse underhåll	<i>Smk.</i>	15,000: —	
Remont af Stora Alléen i Brunnsparken	”	14,400: —	
Fyllning invid tomterna 6 & 8 i F. Q. 294 vid Östra Chausséen	”	3,400: —	32,800: —

6:o. Hamnar.

Nedfartsbroar till isarne jämte stängsel vid Kajerna	<i>Tmf.</i>	2,000: —	
Ombyggnad af vestra lastningsmöljan i Sörnäs	”	25,400: —	
D:o ” mellersta lastningsbryggan i Sörnäs	”	17,900: —	
D:o ” provisoriska lastningsbryggor	”	11,040: —	
Omläggning af trågolfvet å Magasinskajen	”	4,800: —	
Remont af afstjälpningsbryggan i Gräsviken	”	2,700: —	
D:o af Fiskarhamskajen i Sandviks inre hamn	”	2,200: —	
D:o af T kajen i Norra hamnen	”	19,500: —	
Målning af klappbryggor	”	1,200: —	
Remont af Vestra och Norra kajmurarne invid Norra Fiskarhamnen	”	25,400: —	
Ombyggnad af tvenne st. mudderverken	”	8,000: —	
Remont och sliphållning af mudderverken	”	2,000: —	
Diverse reparationer	”	9,000: —	131,140: —

b) Nyanläggningar.

Kajarbeten å Skatudden	<i>Tmf.</i>	90,000: —	
Båtbryggor i stadens hamnar	”	4,000: —	94,000: —

8:o. Renhållningsväsendet.

Underhåll af afstjälpningsplatser och bryggor	<i>Tmf.</i>	2,800: —	
Vakters aflöning	”	4,500: —	
Renhållning af latriner och pissoirer	”	10,000: —	
D:o af stadens allmänna platser och gatuandelar	”	35,000: —	
Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna	”	8,000: —	
Renhållning af Brunnsparks Chausséen	”	500: —	
D:o af Chausséerna	”	13,000: —	
D:o af vägar	”	3,000: —	
Rengöring af Hamnar och Kajer	”	1,500: —	78,300: —

9:o. Arbetsredskap.

Diverse inköp och remont	<i>Tmf.</i>	— —	5,000: —
------------------------------------	-------------	-----	----------

10:o. Diverse.

Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar etc.	<i>Tmf.</i>	6,000: —	
Inköp af flaggduk etc.	”	13,000: —	
Olycksfallsförsäkring af arbetarne	”	3,500: —	22,500: —

Helsingfors stads Byggnadskontor i September 1897.

Herman Norrmén.

Till Helsingfors stads Drätselkammare.

Budgetförslag för Helsingfors stads planteringar år 1898.

De förhandenvarande mera brådskande nyanläggningsarbeten, hvilka under år 1898 böra utföras, äro planeringsarbeten i Brunnsparken, på Observatoriibärgen och i Kajsaniemi.

Brunnsparken. Genom Brunnsarhusets ombyggnad och utvidgning i ett stilfullt och propert skick, framträda skröpligheterna i parken på ett i hög grad och mera än förut störande sätt, hvarför planering af de intill nämnda byggnad närgränsande delarna böra under nästkommande år värkställas. Således bör i första rummet den österom allén, mellan f. d. Spåreska villan och Bierhallen, belägna delen komma ifråga. För parkens utseende och trefnad erfordras nämligen, att denna del ordnas i öfverensstämmelse med områdena väster om allén.

Sedermera gälde det att påföra jordfyllning å de fält, som uppstått mellan de nyplanterade gångarna västerom Brunnsarhuset, omkring därvarande kägelbana, i riktning söderut mot den s. k. gamla skansen. Inom samma parkdel finnes äfven ett annat område som tarfvar uppputsning, nämligen den plats, som är afsedd till lekplan, hvilken i sitt nuvarande skick framträder skräpig och vanprydande, dessutom blir det för hvarje år en alt mera påträngande nödvändighet att i denna så mycket besökta park finnes en större sandplan, som kan ställas till barnens fria disposition.

Med anledning däraf att i de närmast Brunnsparken belägna delarna af staden ej finnes att tillgå lämpligt maierial för dessa arbetens utförande, utan detta måste transporteras från aflägsna trakter, fördyras arbetenas värkställande på denna plats betydligt, och torde under sådana förhållanden äfvensom för att få parken ordnad inom de närmaste fem åren böra beviljas ett årligt anslag af *Finf.* 10,000

Inom *Observatoriibärgens* område ha arbetena framskridit så långt, att alla promenadgångar äro anlagda med undantag af en 50 meter lång gång å norra slutningen mot Svenska Normallyceum. Körvägen inom samma område, hvilken är afsedd att förmedla trafiken mellan Unions- och Fabiansgatorna, är äfven oplanerad, och bör denna körväg såväl som gången jämte hela ifrågavarande område så vidt möjligt fullständigt iordningställas inom nästa år.

Som nämndt äro äfven promenadgångarna söderom Observatoriet anlagda, och återstår därstädes att planera gräsplanerna. Detta arbete torde dock icke i sin helhet fullständigt kunna utföras inom nästkommande år, till följd däraf att ej lämplig mylla i så stor mängd kan anskaffas, utan böra nu endast ytorna afjämnas provisoriskt och insås med hafre eller timotej frö. Äfven en annan omständighet

Transport *Fmf.* 10,000

talar för att ej nu så mycket arbete nedlägges på nämnda plats, nämligen de tvänne nedgångarna till Badhusgatan, hvilka tidigare borde anläggas, den ena från Observatoriigatans östra ändpunkt och den andra längre norrut invid den brandtstupande bärgväggen vid förstnämnda gata. Båda dessa nedgångar ha ju länge varit påtänkta att anläggas, men då staden ej varit i besittning af den förra platsen har detta arbete ej kunnat förverkligas, och å den senare platsen har man å andra sidan ej ansett det nödvändigt att utföra anläggningen, förr än planeringen af sluttningarna däromkring voro afslutade. Men nu då de sistnämnda äro fullständigt ordnade, kan ej detta arbete uppskjutas längre, utan bör nedgången anläggas, ty så som den nu ter sig, belamrad med stängslen, värkar den högst störande på den skarpt i ögonen fallande platsen. Och då staden numera förvärfvat sig äganderätten till platsen för den förstnämnda nedgången, så är ju all anledning att skrida till utförande af såväl gångbanans anläggning därstädes som till ordnandet af området därintill i dess helhet.

För utförandet af nämnda arbeten jämte utsträckning af vattenledningen till de västligare delarna å bärget erfordras ett anslag af *Fmf.* 25,000

Inom östra området af *Kaisaniemi park* finnes ännu en större del oplanerad, och torde det vara skäl att fortsätta med arbetena därstädes under nästkommande år för att få denna del, som är mest synlig från Unionsgatan, i ett prydligare skick än det nuvarande. Kostnaderna härför uppgå till *Fmf.* 5,000

För fortsättning med makadamiseringen af körvägen från Mikaelsgatan till Kajsaniemi värdshus kräfvess ytterligare ett anslag af *Fmf.* 1,000

För ifrågasatt planering och plantering af den projekterade *skvären å Skatudden* bifogas härmed ett förslag till ordnandet af densamma. Som planteringen ifråga är att betrakta som en mindre sådan och då Skatudden går en rask utveckling till mötes, så torde det vara fullt befogadt att platsen ordnas inom förloppet af ett år, i hvilket fall kostnaderna uppgå till *Fmf.* 5,150

Jordfyllningen omkring alléträden i *Henriksplanaden* har visat ett godt resultat på växtligheten, synnerligast på de träd, som ej alt för hårdt varit angripna af röta i stammarna eller på annat sätt skadade, hvarför det vore alt skäl att fortsätta med jordfyllning omkring de återstående träden, hvilket kräver för nästa år en summa af *Fmf.* 1,000

Det antal *sittsoffor*, som staden för tillfället äger, uppgår till 540 st., men har detta antal visat sig vara otillräckligt, hvarför ytterligare anslag erfordras för att fylla detta behof, nämligen *Fmf.* 1,000

För vård och skötsel af stadens samtliga planteringar, trädskolor och växthus m. m. borde anslaget för detta ändamål blifva oförändradt, eller utgå till samma belopp, som för innevarande år beviljats *Fmf.* 41,000

 Transport *Fmf.* 89,150

	Transport <i>Fmf.</i> 89,150
Äfven anslaget för underhåll af hägnaderna borde förblifva vid samma be- lopp som under innevarande år, nämligen	<i>Fmf.</i> 1,000
	<u>Summa <i>Fmf.</i> 90,150</u>

Enligt de i budgetförslaget omnämnda delarna, hvilka böra under år 1898 planeras, äro å bifogade ritningar med röd färg markerade.

Helsingfors den 15 september 1897.

S. Olsson.

Behållningskalkyl.

Behållning per 1 Oktober 1897.

Kassa	<i>Fmf.</i> 10,300: —	
Obligationer	55,300: —	
Aktier	<u>64,500: —</u>	130,100: —
Byggnadsmaterial	68,000: —	
Vattenledningsmaterial	<u>169,900: —</u>	237,900: —
Underhåll af arbetsredskap	85,000: —	
D:o af vattenledningsredskap	2,900: —	
Fattigvårdens förskotter	2,000: —	
Stadsfullmäktiges d:o	1,500: —	
Drätselkammarens d:o	700: —	
Maria sjukhusets d:o	3,100: —	
Folkskolornas d:o	2,500: —	
Polisinrättningens d:o	3,400: —	
Inkvarteringsnämndens d:o	300: —	
Undersökningsstationens för lifsmedel d:o	600: —	
Hamnkontorets d:o	<u>800: —</u>	103,800: —

Inkomster Oktober—December 1897.

Räntor	<i>Fmf.</i> 35,000: —	
Tomtlösen	154,000: —	
Stadens fasta egendom	<u>32,900: —</u>	
	Transport <i>Fmf.</i> 221,900 —	471,800: —

	Transport <i>Smf.</i>	221,900: —	471,800: —
Stadens jordlägenheter	”	19,800: —	
Tolags- och trafikafgifter	”	187,000: —	
Hamnafgifter	”	54,000: —	
Bouppteckn. procenter m. m.	”	9,000: —	
Diverse	”	114,000: —	
Statsbidrag	”	65,300: —	
Vattenledningsafgifter	”	152,000: —	
Kommunala utskylder	”	158,900: —	
Rester	”	44,000: —	
Från föregående år balanserande konti m. m.	”	59,000: —	1,084,900: —

K:o Förskotterade lånemedel.

För inlösen af Gumtäck	<i>Smf.</i>	500,000: —	
” ” af byggnaderna å villan Hagasund	”	60,000: —	
” inköp af gården N:o 3 vid Sofiegatan	”	250,000: —	
” inköp och inredning af Barnhemmet	”	100,000: —	910,000: —
” vattenledningens utsträckning 1897	”	17,800: —	
” tillbyggnad till ekonomiebyggnaden vid Maria sjukhus	”	100,000: —	117,800: —
Besparing å vattenledn. konti			12,000: —
	<i>Smf.</i>	2,596,500: —	

Utgifter Oktober—December 1897.

Räntor och amortering	<i>Smf.</i>	288,000: —
Stadens embetsverk	”	60,000: —
Kommunalförvaltningen	”	71,600: —
Gatubelysningen	”	91,000: —
Brandverket	”	26,000: —
Polisinrättningen	”	57,600: —
Sundhets- och sjukvården	”	46,700: —
Fattigvården	”	80,500: —
Undervisningsväsendet	”	225,000: —
Allmänna onera	”	94,000: —
Vattenledningen	”	93,400: —
Saluhallen	”	3,500: —
Stadens jordlägenheter	”	2,000: —
Allmänna arbeten	”	248,400: —
Transport <i>Smf.</i>		1,387,700: —

	Transport <i>Fmy.</i>	1,387,700: —	
Pensioner	”	6,200: —	
Diverse	”	63,400: —	
Från föregående år balancerande konti	”	60,500: —	1,517,800: —
Föreningsbanken kontokurant räkning	”	566,500: —	
Städernas i Finland hypotekskassa	”	65,000: —	
W. S. Baranoff	”	100,000: —	
H:fors utskänkings aktiebolags vinstmedel	”	26,000: —	757,500: —

Reserverade anslag:

För inlösen af Brunsparken	”	11,300: —	
Odisponerade lånemedel	”	47,900: —	
Chausseobligationernas amorter. fond.	”	12,000: —	71,200: —
			<i>Fmy.</i> 2,346,500: —

Behållning och beräknade inkomster	<i>Fmy.</i>	2,596,500: —
Beräknade utgifter och reserverade anslag	”	2,346,500: —
Behållning till år 1898	<i>Fmy.</i>	250,000: —

Drätselkontoret i Helsingfors den 25 Oktober 1897.

Teodor Holmberg.

Tablå öfver tomtlösen.

Under år 1887 såldes tomter för	<i>Fmy.</i>	51,529: 40
” ” 1888 ” ” ”	”	852,191: 54
” ” 1889 ” ” ”	”	526,974: 48
” ” 1890 ” ” ”	”	484,740: 99
” ” 1891 ” ” ”	”	139,070: 14
” ” 1892 ” ” ”	”	424,505: 12
” ” 1893 ” icke några tomter.		
” ” 1894 ” tomter för	”	90,388: 03
” ” 1895 ” ” ”	”	333,114: 98
” ” 1896 ” ” ”	”	466,244: 64
” ” 1897 ” pr $\frac{1}{10}$ ” ”	”	181,213: 10
		<u>3,549,972: 42</u>

Under år 1887 inbetaltes häraf	”	11,357: 11	
” ” 1888 ” ”	”	491,186: 87	
” ” 1889 ” ”	”	281,931: 98	
” ” 1890 ” ”	”	290,510: 27	
” ” 1891 ” ”	”	166,613: 67	
” ” 1892 ” ”	”	309,536: 72	
” ” 1893 ” ”	”	224,357: 18	
” ” 1894 ” ”	”	178,426: 86	
” ” 1895 ” ”	”	331,074: 66	
” ” 1896 ” ”	”	410,726: 04	
” ” 1897 ” pr $\frac{1}{10}$	”	<u>226,433: 37</u>	2,922,154: 73

Till förestående inbetalta belopp	2,922,154: 73
kommer förfallna, ännu ej guldna annuiteter	40,693: 13
samt 1898 förfallande annuitet	15,482: 46

Summa *Sm.* 2,978,330: 32

Drätselkontoret i Helsingfors i Oktober 1897.

Teodor Holmberg.

Tablå öfver verkställda regleringsarbeten.

Löseskilling för Statsrådet W. Lagus gård	<i>Sm.</i>	— —	132,000: —
År 1888 utförda planeringsarbeten	”	52,372: 55	
” ” ” afloppskanaler	”	<u>120,339: 95</u>	172,712: 50
” 1889 ” planeringsarbeten	”	127,287: 19	
” ” ” afloppskanaler	”	<u>83,274: 02</u>	210,561: 21
” 1890 ” planeringsarbeten	”	302,925: 47	
” ” ” afloppskanaler	”	58,333: 89	
” ” ” kajbyggnader	”	<u>216,458: 99</u>	577,718: 35
” 1891 ” planeringsarbeten	”	229,114: 10	
” ” ” afloppskanaler	”	93,378: 03	
” ” ” kajbyggnader	”	98,336: 22	
” ” inköp af mudderverk	”	<u>66,746: 69</u>	487,575: 04
” 1892 utförda planeringsarbeten	”	42,506: 97	
” ” ” afloppskanaler	”	<u>30,947: 74</u>	73,454: 71
Transport <i>Sm.</i>	— —		<u>1,654,021: 81</u>

		Transport <i>Fr.</i>		
		— —	1,654,021:	81
År 1893	„ planeringsarbeten	„ — —	34,800:	52
„ 1894	„ planeringsarbeten	„ 10,174:	38	
„ ”	„ afloppskanaler	„ 2,557:	03	12,731: 41
„ 1895	„ planeringsarbeten	„ — —	4,698:	57
„ 1896	„ planeringsarbeten	„ 56,102:	66	
„ ”	„ afloppskanaler	„ 12,368:	06	68,470: 72
„ 1897	„ planeringsarbeten	„ 141,180:	—	
„ ”	„ afloppskanaler	„ 58,300:	—	199,480: —
„ 1898 föreslagna planeringsarbeten	„ 265,100:	—		
„ ”	„ afloppskanaler	„ 24,500:	—	289,600: —
		Summa <i>Fr.</i>	2,263,803:	03 *)

Drätselkontoret i Helsingfors i Oktober 1897.

Teodor Holmberg.

1892 års 4½ % obligationslån.

Af 1892 års obligationslån hafva nedanstående anslag beviljats:

	A. Slutförda arbeten.	För vattenledningsarbeten.	För andra ändamål.
För inlösen af Brunnsparken	<i>Fr.</i>	— —	287,000: —
„ underhåll & remont af stadens hus i Brunnsparken	„	— —	13,000: —
„ uppförande af saluhallar	„	— —	210,000: —
„ vattenledningens utsträckning 1887	„	19,225:	78
„ vattenledning till Ö. Brunnsparken	„	46,809:	66
„ ” ” Munkholmen	„	21,663:	36
„ ” ” Lappviks sjukhus	„	11,510:	57
„ ” ” Sörnäs	„	10,315:	98
„ ” ” länefängelset	„	15,880:	23
„ ” ” villan Ås	„	6,034:	72
„ kanal under Ö. Brunnsparken	„	— —	9,469: 76
		Transport <i>Fr.</i>	131,440: 30
			519,469: 76

*) Skilnaden mellan influten tomtlösen och utförda regleringsarbeten, cirka 715,000 mark, har, enligt af Magistraten verkställd uträkning, under åren 1888—1896 till fullo användts för nybyggnader, nyanläggning och planering af gator samt för nyanläggningar beträffande kanaler, afloppsdiken, vägar, chausséer och hamnar.

	Transport <i>Smf.</i>	131,440: 30	519,469: 76
För inredning af gamla proviantmagasinet till tull- och packhus	”	— —	47,000: —
” tillbyggnader å Fattiggården samt uppförande af en arbetsinrättning	”	— —	135,493: 10
” vattenledningen utsträckning år 1888	”	104,356: 05	
” ” ” ” 1889	”	181,165: 59	
” ” ” ” 1890	”	425,127: 55	
” ” ” ” 1891	”	74,638: 80	
” uppställande af en ångpump vid vattenupp- dringsverket i Gammelstaden	”	178,107: 50	
” uppförande af ett hus för brandverket	”	— —	294,000: —
” tillbyggnad till magasinsskajen	”	— —	288,355: 52
” fördjupning af hamnen invid Magasinsskajen	”	— —	14,326: 19
” omkostnader för lånet	”	— —	319,481: 92
” tillbyggnad till kommunala sjukhuset och dår- vårdsbyggnad å Fattiggården.	”	— —	7,066: 90
” nya filtra vid vattenledningen	”	239,519: 17	
” vattenledningens utsträckning 1895	”	22,064: 24	
” kajarbeten i hamnarna 1894	”	— —	761,960: —
” d:o i d:o 1895	”	— —	417,590: 03
” d:o i d:o 1896	”	— —	70,195: 93
	Summa <i>Smf.</i>	1,356,419: 20	2,874,939: 35

B. Pågående arbeten.

För vattenledningens utsträckning 1896	<i>Smf.</i>	12,000: —	
” d:o d:o 1897	”	94,876: 29	
” uppförande af verkstad för vattenledningen	”	36,704: 51	
” kajarbeten å Skatudden 1897	”	— —	84,600: —
	Summa <i>Smf.</i>	— —	2,959,539: 35
Återstår oanvänt	”	— —	40,460: 65
	Summa <i>Smf.</i>	1,500,000: —	3,000,000: —

Drätselkontoret i Helsingfors i Oktober 1897.

Teodor Holmberg.

Helsingfors, Tidnings- & Tryckeri-Aktiebolagets tryckeri, 1897.

*Utskottsbetänkande med förslag till förändrade bestämmingar
angående utskänknings af sprit- och maltdrycker.*

Sedan särskilde restauratörer i staden ingått till Guvernören öfver länet med anhållan om utsträckning af tiden för utskänkning af spritdrycker å sökandenes restaurationer samt Guvernören öfver ansökningen infortrat bland annat Stadsfullmäktiges yttrande, hade Stadsfullmäktige ått ett utskott uppdragit att inkomma med utlåtande i ärendet. I afgifvet betänkande (Stadsfullmäktiges tryckta handl. n:o 24 för år 1896) föreslog nämnda utskott på anförda skäl att Stadsfullmäktige ville för sin del tillstyrka bifall till sökandenes anhållan, för så vidt de hemstälde om att dem måtte tillåtas att å deras uppgifna värdshus utskänka spirituosa å tider, då sådan utskänkning vore medgifven å hotellen samt bufetterna i stadens teatrar, hvarjemte utskottet hemstälde, det ville Fullmäktige taga i öfvervägande huruvida icke de för utskänknings i staden utfärdade föreskrifter kunde underkastas omarbetning i syfte att aflägsna de skäl till anmärkning mot desamma, som enligt hvad i utskottets betänkande framhållits förefunnes. Medels remiss af den 16 juni 1896 hafva derpå Stadsfullmäktige anmodat undertecknade Widerholm, Heimberger, Söderman och Osberg samt herr K. G. Sivenius, i hvars ställe sedermera undertecknad Bergman blifvit utsedd, att till Fullmäktige inkomma med förslag till sådan omarbetning af föreskrifterna rörande utskänknings af spritdrycker, som ofvan åsyftats.

De för utskänknings af spritdrycker å „hoteller, konditorier, restaurationer och utskänkningsställen“ i staden gällande bestämmingar återfinnas i Guvernörens öfver länet utslag af den 10 december 1892, *) uti hvilket utslag förordnats:

att utskänkning å förenämnda ställen finge ega rum från kl. 9 om morgonen till kl. 1 på natten, under iakttagande likväl af hvad uti § 30 af stadens polisordning föreskrifves;

*) Aftryckt i handl. n:o 24 för 1896 pagg. 8 o. 9.

att utskänkning finge försiggå jemväl efter berörda tid på natten vid tillfälliga allmänna och enskilda „lustbarheter“ å nämnda ställen i de för tillställningen upplåtta lokaler och så länge densamma varade, dock efter derom för hvarje särskildt tillfälle af vederbörande värd eller värdshusföreståndare före kl. 3 e. m. å poliskammaren eller polisvaktkontoret gjord skriftlig anmälan med uppgift på de personer, som föranstaltat tillställningen;

att deremot all utskänkning af bränvin och dermed likställda drycker vore förbjuden från kl. 6 på aftonen dagen före sön- eller helgdag till kl. 9 om morgonen påföljande söcknedag äfvensom under marknader samt dagen före och efter marknad; men

att undantag gälde:

a) För hoteller med rum för resande, hvilka hotellens föreståndare lemnade garantier mot missbruk och åt hvilka Magistraten på särskild ansökan kunde medgifva rätt att under berörda tid servera bränvin och dermed likställda drycker; dock att detta icke gälde kafé, som stode i förbindelse med hotellrörelsen;

b) För enskilda klubbar och föreningar äfvensom bufetterna i stadens teatrar;

c) För utvärdshus, beträffande hvilka Magistraten på ansökan och i enlighet med de i mom. a angifna grunder kunde medgifva rättighet att under tiden från den 1 maj till den 1 oktober utskänka bränvin och andra spritdrycker vid måltiderna jemväl under sön- och helgdagar samt efter kl. 6 e. m. äfven utan måltid; samt

d) För allmänna nöjen å hoteller och värdshus, då hvarje gång före tillställningen derom hos poliskammaren anmäls på sätt polisordningen i sådant afseende stadgade, samt jemväl för enskilda tillställningar, sedan anmälan blifvit å poliskammaren eller polisvaktkontoret gjord af vederbörande värdshusföreståndare före kl. 3 e. m. jemte det tillika lemnats uppgift på de personer, som föranstaltat tillställningen.

Beträffande tillkomsten af omordade bestämningar tror sig utskottet böra erinra om följande:

I början af år 1890 anhöllo särskilda personer hos Guvernören öfver länet att, i kroppsarbetarenes intresse, all utskänkning af spritdrycker i staden måtte förbjudas från lördag afton kl. 6 till påföljande måndag morgon kl. 8. Stadsfullmäktige, hvilkas yttrande öfver ansökningen infordrats, förenade sig icke om det af sökandene framhållna önskningsmålet, men biträdde i stället ett hos dem gjordt uttalande derom, att slik utskänkning borde å stadens samtliga värdshus förbjudas från och med kl. 12 om natten mot sön- och helgdagar till samma dagar kl. 6 e. m. Genom Guvernörens utslag af den 23 juli samma år blef emellertid på grund af berörda ansökning föreskrifvet, att all utskänkning af rusdrycker skulle från 1891

års början inställas uti alla de värdshus i Helsingfors — med undantag endast af enskilda klubbar och föreningar samt bufetterna i stadens teatrar — hvilka ej vore försedda med rum för resande, från lördag afton efter kl. 6 till påföljande måndag kl. 8 f. m. och under marknadsdagar samt dagen före och efter marknad. Nämnda utslag, hvaröfver besvär anfördes af särskilda restauratörer, fastställdes af Kejsrerliga Senaten den 19 februari 1891, dock med den ändring att Magistraten medgafs rätt att från förbudet bevilja särskilda undantag. Sedermera väcktes af Guvernören fråga om att, till undvikande af skenet utaf en del värdshusvärdars gynnande, utsträcka ifrågakomna förbud jemväl till stadens hoteller; men fick förslaget, som afstyrktes af Stadsfullmäktige, förfalla.

Derpå emanerade Kejsrerliga förordningen af den 9 juni 1892 angående, utom annat, försäljning af bränvin, enligt hvars 21 § det „ankommer å länestyrelse att, efter det vederbörande lokala myndigheter blifvit hörda, angående tiden då utskänkning må ega rum å hoteller, konditorier, restaurationer och utskänkingsställen i stad samt på landet, der värdshusrörelse idkas, meddela de närmare föreskrifter, som för hvarje ort och med afseende å näringsstälernas olika beskaffenhet kunna finnas lämpliga. Dock må länestyrelsen icke påbjuda sådana åtgärder, som af stadsfullmäktige och magistrat blifvit utan meningsolikhet afstyrkta“. Med anledning deraf uppgjordes af Poliskammaren på anmodan af Guvernören förslag till närmare bestämningar angående utskänkningstiden i Helsingfors. Öfver detta förslag infordrades yttrande af, utom annat, Stadsfullmäktige. Fullmäktiges utskott för ärendets beredning tillstyrkte för sin del (tr. handl. n:o 34 för 1892) ett gemensamt utskänkingsförbud för alla slag af värdshus, med undantag endast för enskilda klubbar och föreningar samt för hotell, der åt resande finge i deras rum serveras spritdrycker äfven under sön- och helgdagar. Men blef Poliskammarens mera liberala förslag omfattadt af Stadsfullmäktige, i öfverensstämmelse med hvilkas beslut sedermera nu gällande, ofvan relaterade stadganden blifvit utfärdade.

Emot ofvanberörda bestämningar har i förenämnda utskottsbetänkande anmärkts att genom desamma en väsentlig olikhet etablerats emellan två slag af värdshus med afseende å tiden, då utskänkning finge ega rum. Medan utskänkning i allmänhet vore förbjuden från kl. 6 e. m. dagen före sön- och helgdag till kl. 9 f. m. följande söckendag äfvensom under marknader samt dagen före och efter marknad, finge den samma tider obehindradt fortgå i hotellen med rum för resande, i bufetterna uti stadens teatrar samt, viss tid af året, uti utvärdshusen, till hvilka senare räknats äfven kapellet uti kappelplanaden, under förutsättning blott att Magistraten funne utskänkingsföreståndarens person erbjuda nödiga garantier mot missbruk.

Denna åtskilnad måste, på sätt i utskottsbetänkandet vidare framhålles, på ett kännbart sätt drabba särskildt vissa större värdshus. Den betydde mindre, om något, för värdshus, hvilka hade till kunder hufvudsakligen de undre lagren af befolkningen, ty² mellan dessa värdshus å ena sidan samt hotellen och restaurationerna i stadens teatrar å den andra egde någon konkurrens icke rum. Annorlunda stälde sig förhållandet beträffande värdshus, hvilka vore inrättade för samma publik som de mera gynnade inrättningarna. En så vigtig förmån för dessa senare som att lördagsaftnarna samt sön- och helgdagar, då de värdshusbesökandes antal vanligen vore störst, kunna begagna sig af rättigheten att utskänka spirituosa, medan den samma för andra vore afskuren, måste icke blott dessa dagar utan öfverhufvudtaget draga allmänheten från deras konkurrenter samt försvåra för dessa senare att hålla sig uppe i kampen mot sina mera gynnade medtäflare.

Härom vore — fortsätter utskottsbetänkandet — icke någonting att säga, om berörda anordning vore nödvändig eller synnerligen gagnelig för nykterheten på orten eller eljes erfordrades af något magtpåliggande allmänt intresse, ty i sådant fall skulle väl de enskilda värdshusvärdarnes fördel nödgas vika för det allmänna bästa. Men detta syntes ingalunda vara händelsen. Det vore svårt att inse huru ett förbud mot utskänkning i en del värdshus skall kunna gagna nykterheten, då samtidigt utskänkning vore frigifven i andra, för samma publik afsedda och med de förra fullt jemförliga lokaler. Det enda motiv, som härvid möjligen kunde ifrågakomma, vore att derigenom utskänkingsställes antal vissa tider vore minskadt. Dock borde haltlösheten af denna invändning vara uppenbar då man besinnade att det härvid vore fråga om endast de större och således enligt sakens natur fåtaligare värdshusen samt att den publik, som frekventerade dessa värdshus, derigenom icke afhölles från värdshusbesök. Ifrågavarande bestämning vore därför icke något annat än ett monopol för en del restauratörer, ett monopol som vore obilligt därför, att det saknade hvarje skäl för sin existens, samt lockade till öfverträdelse emedan det icke vore uppburet af något allmännare rättsmedvetande.

Utskottet ville väl därför icke bestrida, att icke bestämningarna om inskränkning i utskänkningstiden verkat mycket godt och icke borde upphävas. Men syntes det utskottet som borde dessa bestämningar, såsom tillkomna förnämligast i de mindre bemedlade klassernas inom samhället intresse samt väsentligen på yrkande af dem och deras målsmän, förty gälla företrädesvis de af dessa klasser besökta näringsställena. Utskottet nödgades för öfrigt ifrågasätta, huruvida alla de inskränkingar i fråga om handeln med och utskänkingen af spritdrycker, som i lagstiftningsväg införts, och deribland äfven nu ifrågavarande påbud, haft någon nämnvärd inverkan på den bättre situerade befolkningen, hvilken i allmänhet utan svårighet med för den obetydliga pekuniära uppoffringar kunnat undandra sig verkningarna af dessa inskränkingar. Om konsumtionen af spirituosa bland denna allmänhet aftagit, torde sådant böra tillskrifvas mest den omsvägnings i seder och tänkesätt, som i fråga om bruket af rusdrycker otvifvelaktigt i vårt land egt rum och hvari-

genom mycket, som förr hört till god sed eller åtminstone betraktats såsom tillåtet, nu med allt skäl fördömdes af den allmänna meningen. — En sådan ändring af ifrågavarande föreskrifter, hvarigenom dessa företrädesvis skulle komma att gälla de lägre kategorierna af värdshus, mötte heller icke något hinder i bränvinsförfattningen, i hvars 21 § sades att föreskrifterna om utskänkningstiden skulle lämpas efter „näringsställets olika beskaffenhet“. Vid behandlingen af författningen i fråga vid 1891 års landtdag påyrkades jemväl införande i författningen af en allmän inskränkning i syfte att utskänkning å värdshus, afsedda för kroppsarbetarenes klass, icke finge ega rum från kl. 6 lördag afton till kl. 9 måndag morgon; men fick förslaget förfalla emedan ett särskiljande i en allmän författning mellan olika utskänkingsställen syntes principvidrigt och i tillämpningen svårt att genomföra samt missbruk ansågos bäst kunna förekommas genom den länestyrelsen och de lokala myndigheterna i 21 § tilldelade befogenhet*).

Hvad 1896 års utskott sålunda framhållit mot ifrågavarande bestämmingar beträffande utskänkningstiden torde befinnas vara motiveradt. Utskottets anmärkningar äro dock icke de enda, som med fog kunna göras mot dessa bestämmingar äfvensom mot 30 § i stadens polisordning, som i dem återopas.

Sagda 30 § lyder som följer:

„Efter klockan tolf om natten må nya gäster icke erhålla tillträde till värdshus, konditorier och andra näringsställen, hvilka skola helt och hållet stängas en timme därefter, då all servering därstädes bör upphöra och alla kunder sig aflägsna; härifrån dock undantagna tillfällen, då allmänna eller enskilda lustbarheter å slika ställen anställas. Den värd, som häremot bryter, vare förfallen till vite från tio till femtio mark.

Den af den värdshusbesökande allmänheten, hvilken ej godvilligt efterkommer värds eller tillkallad polismans uppmaning att sig från stället aflägsna, vare till vite af tio till tjugufem mark förfallen“.

Af förestående stadgande i förening med ofvan relaterade bestämmingar om utskänkningstiden framgår att föreskrifterna om utskänkningstiden icke ega tillämpning å fall, då allmänna eller enskilda fester firas i utskänkingslokalerna, i hvilken händelse en enkel anmälan af värdshusvärden är tillfylles för att all servering, deri inbegripet utskänkingen af spritdrycker, skall kunna fortgå huru länge som helst. Derigenom hafva dessa föreskrifter i många fall blifvit nästan en död bokstaf. Exempelvis må nämnas att en af stadens värdshusvärdar, efter hvad utskottet inhemtat, har för vana att hvarje måndag till poliskammaren inlemna förteckning på alla de föreningar och sällskap, som — hvarje förening sin veckoafon — komma att hålla

*) Se Ekonomie utskottets betänkande n:o 3 i anl. af prop. n:o 11 vid 1891 års landtdag.

sina möten under påföljande vecka i hans lokal, beträffande hvilken sålunda föreskriften om serveringens upphörande kl. 1 knapt någonsin kommer till tillämpning.

Slutligen torde det vara uppenbart att inskränkningarna i tiden för utskänkning af brännvin och dermed likställda drycker icke kunna medföra på långt när det gagn, som af dem kunde förväntas derest de vore kompletterade med enahanda föreskrifter beträffande utskänkning af svagare spritdrycker samt maldrycker. Vidkommande de förra saknas hvarje annan bestämning än det stadgande om värds husens stängning i allmänhet, som innehålles i 30 §:en af polisordningen. Om maldrycker sägs väl i 14 §:en af förordningen angående försäljning och utskänkning af maldrycker, gifven den 2 april 1883, sådan denna § lyder i förordningen af den 9 juni 1892, att utskänkning af maldrycker i allmänhet må försiggå endast från kl. 6 på morgonen till kl. 9 på aftonen samt icke från sistsagda klockslag dagen före sön- och helgdag till kl. 6 f. m. första derpåföljande söcknedag. „Om tid, då utskänkning må ega rum å hotel, konditorier och andra näringsställen i stad och på landet, der värds husrörelse idkas, gälle hvad derom är eller framdeles kan varda förordnad“. Omordade stadgande måste dock tolkas sålunda att sagda, uttryckligen fixerade utskänkningstider gälla endast de näringsställen, å hvilka enbart maldrycker utskänkas, och icke dem, hvilkas innehafvare förskaffat sig jemte rätt till utskänkning af maldrycker äfven värds husrätt. Å sistnämnda värds hus komma endast de allmänna föreskrifterna i polisordningen om serveringens upphörande till användning. Men bland dessa värds hus finnas flere, — särskildt sådana af lägre klass, hvilkas föreståndare ansetts icke kunna erhålla rätt till utskänkning jemväl af spritdrycker — å hvilka ordningen lemnar synnerligen mycket öfrigt att önska.

Vid fullgörande af utskottets uppdrag har utskottet trott sig finna att en efter de skilda samhällsklassernas skäligena behof och vanor afpassad anordning af utskänkningstiderna bäst skulle vinnas sålunda att utskänkningsställena i staden skulle, med föranledande af åberopade stadgande i 21 §:en af brännvinsförordningen om „näringsställesnas olika beskaffenhet“, indelas i olika klasser, förslagsvis fyra, beroende på deras skötsel och beskaffenheten af deras kundkrets, med olika utskänkningstider för hvarje särskild klass. Sålunda skulle utskänkningsställena af första klass, hvartill komme att höra endast ett fåtal af stadens förnämsta hotell och restauranter, få öppenhållas till kl. 2 på natten, de af andra klassen till kl. 1, tredje klassens till kl. 11 och fjerde klassens utskänkningslokaler, till hvilka sistnämnda skulle räknas de hufvudsakligen för kroppsarbetare afsedda näringsställen, till kl. 9 på aftonen. Denna tid kunde i undantagsfall för allmänna eller enskilda nöjen förlängas af Magistraten, dock endast efter pröfning i hvarje särskildt fall och på ansökning af tillställarene, icke af värds husräddarna. Samtidigt skulle dock äfven för värds husen af första och andra klass förbudet att efter kl. 12 p. n.

emottaga nya gäster fortbestå äfvensom stängningstiden för värdhusen af tredje och fjerde klass likställas med tiden för utskänkningens upphörande. Tiden för utskänkningens öppnande skulle bibehållas lika för alla vid kl. 9 f. m. Sön- och helgdagar finge sprirituosa aldeles icke utskänkas i värdshusen af tredje och fjerde klass, hvarjemte utskänkning i första och andra klassens värdshus icke finge ske före kl. 2 e. m. i första och kl. 6 i andra klassen, utom till måltiderna. Dessutom vore utskänkning förbjuden i tredje och fjerde klassens lokaler äfven aftnarna före nämnda dagar från kl. 6 samt under marknader äfvensom dagen näst före och efter marknad. Åt enskilda föreningar och klubbar kunde Magistraten, efter pröfning, bevilja befrielse från omordade inskränkningar. Annan åtskilnad i utskänkingsrätt, exempelvis mellan värdshusen inom staden och utvärdshusen, skulle försvinna.

Svagare spritdrycker såsom punsch och viner äfvensom maldrycker borde efter utskottets tanke i afseende å utskänkningstiden i allo likställas med starkare spritvaror.

Magistraten skulle hvarje gång, då utskänkingsrätt beviljades, tillika, efter poliskammarens hörande, bestämma, till hvilken klass utskänkingsstället komme att höra, och skulle beslutet derom meddelas att gälla samma tid som rättigheten till utskänkning eller således icke öfver två år. Då klassificeringen af utskänkingslokalerna sålunda komme att efter jmförelsevis korta perioder underkastas ny pröfning, komme derigenom vederbörande innehafvare af utskänkingsrätt att stå under en nästan fortgående kontroll, som säkert komme att visa sig verksam att hämma missbruk vid utskänkingsrörelsens bedrifvande.

Det kan synas som vore en utskänkningstid ända till kl. 2 p. n. väl lång. Den komme dock till användning blott för de förnämsta restauranterna och torde vara nödig för att såväl resande, som med de sista tågen ankomma till staden, som teaterpubliken skall hafva tillfälle att ostördt intaga sin aftonmåltid. Å andra sidan komme utskänkingen å fjerde klassens lokaler att afslutas vid nog tidig timme, kl. 9 på aftonen. Inom utskottet har dock försäkrats att denna afslutningstid med afseende derå, att arbetet å flertalet arbetsplatser upphör redan kl. omkring 7, vore skälig. Man har förmenat att sistnämnda bestämning komme att verka derhän att många innehafvare af fjerde klassens restaurationer komma att antingen stänga sina lokaler eller att ändra dem till tredje klassens värdhus; men blefve förhållandet verkligen sådant, så vore detta efter utskottets förmenande endast en vinning. Slutligen har inom utskottet blifvit ifrågasatt huruvida det icke kunde öfverlemnas åt poliskammaren att medgifva den förlängning af utskänkingstiden, som enligt förslaget kunde beviljas för allmänna och enskilda festligheter, men har utskottet trott det innebära en större garanti för att sagda förlängning endast undantagsvis skall ifrågakomma att nämnda befogenhet ombetroddes Magistraten.

Utskottet får alltså äran föreslå det ville Stadsfullmäktige anhålla om Magistratens medverkan derhän:

att gällande föreskrifter beträffande tiden för utskänkning af brännvin och dermed likställda drycker blefve ändrade på sätt som följer:

a) *att utskänkingsställena blefve i afseende å utskänkningstiden indelade i fyra klasser, beroende af olika skötsel samt krets af kunder, sålunda att till den första klassen skulle föras de största och bäst skötta hotellen och restauranterna samt till den fjerdje klassen de hufvudsakligen af kroppsarbetare besökta näringsställena;*

b) *att utskänknigen, som finge begynna kl. 9 f. m., skulle upphöra, å första klassens utskänkingsställen kl. 2 på morgonen, å andra klassens kl. 1, å tredje klassens kl. 11 och å fjerdje klassens kl. 9 på aftonen;*

c) *att Magistraten likväl finge vid allmänna och enskilda festligheter på särskild, för hvarje gång gjord ansökan af tillställarene bevilja förlängning af den sålunda bestämda utskänkningstiden efter pröfning;*

d) *att all utskänkning deremot ovägerligen vore förbjuden å tredje och fjerdje klassens utskänkingsställen från kl. 6 på aftonen dagen före sön- och helgdag till kl. 9 f. m. följande söckendag, under marknader samt dagen före och efter marknad, jemte det å första och andra klassens utskänkingslokaler sön- och helgdagar utskänkning icke finge ega rum, å första klassens utskänkningställen före kl. 2 e. m. och å andra klassens utskänkingsställen före kl. 6 e. m., utom till måltiderna;*

e) *att Magistraten hvarje gång, utskänkingsrättighet beviljades, efter Poliskammarens hörande skulle fastställa, till hvilken af ofvan omordade kategorier utskänkingsrörelsen hörde;*

f) *att Magistraten efter pröfning finge från berörda stadganden undantaga enskilda föreningar och klubbar; äfvensom*

g) *att enahanda föreskrifter blefve meddelade beträffande tiden för utskänknigen af svagare sprit- och maldrycker som ofvan förordats angående brännvin och dermed likställda drycker samt stadgandena i 30 § af polisordningen om värdshusens öppenställande ändrade i öfverensstämmelse med utskottets förslag.*

Helsingfors, den 12 november 1897.

O. Th. Widerholm.

R. Heimberger.
Karl Söderman.

Aug. Osberg.
K. V. Bergman.

Utskottsbetänkande angående minuthandeln med viner och andra svagare rusdrycker.

I skrifvelse af den 23 sistlidne oktober har Magistraten med förmälan, att den tid af två år, för hvilken rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker blifvit beviljad, tilländaginge den 1 juni nästkommande år 1898, i anledning af stadgandet i § 2*) af Kejs. förordningen angående vissa inskränkningar i handeln med dessa drycker, gifven den 2 maj 1895, anhållit det ville Stadsfullmäktige till Magistraten inkomma med yttrande, till hvilket antal sådana rättigheter för nästföljande försäljningsperiod, den 1 juni 1898—den 1 juni 1900, borde upplåtas äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningsställen icke finge finnas; hvarhos Magistraten upplyst att dylika rättigheter för innevarande försäljningsperiod härintills medgifvits till ett antal af inalles sextio.

Vid sammanträde den 26 nyssvikne oktober hafva Stadsfullmäktige uppdragit åt undertecknade att till Fullmäktige inkomma med yttrande i ärendet.

Genom beslut af Stadsfullmäktige, hvarom Magistraten förenat sig, har antalet minutförsäljningsställen för viner och andra svagare rusdrycker under perioden den 1 juni 1896 till den 1 juni 1898 bestämts till högst sjuttio, — rättigheterna till utminuterung af bränvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade, — hvarjemte förordnats att dylika minutförsäljningsställen icke finge finnas inom sju och åttonde stadsdelarna, ej heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som ligger vester och norr om Alberts- till Eriksgatan, sistnämnda gata till Fredriksgatan samt Fredriksgatan till Kampgatan, inom sjunde stadsdelen vester om Kasern-

*) Sagda § lyder:

„Inom Oktober månad hvart annat år ege magistrat inhemta stadsfullmäktiges eller, der sådana icke finnas, rådhusstämmas yttrande, till hvilket antal rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker af ofvanberörd alkoholhalt böra för följande två försäljningsår, som beräknas från och med den 1 Juni, upplåtas, äfvensom i hvilka trakter af staden minutförsäljningsställen för dylika drycker icke få finnas.

Är magistrat med stadsfullmäktige eller rådhusstämman i ärendet ense, blifve dervid beroende. I annat fall öfverlemnar magistraten ärendet till Guvernören, som eger deri besluta.

I händelse förnyelse af beviljad försäljningsrättighet åstundas, må sådant ej vägras, derest sökanden icke missbrukat rättigheten, brutit mot förordningarna rörande försäljning af sprit- eller malt-drycker eller annars låtit oskick vid försäljningen komma sig till last“.

och söder om Bergmansgatan, inom Brunnsparken, å Broholmen eller utanför stadens tullar *).

Då, på sätt af det förestående framgår, af hela antalet öppen lemnade rättigheter till minuthandel med ifrågavarande dryckesvaror, eller sjuttio, endast sextio kommit till användning under innevarande försäljningsperiod, synes utskottet såsom skulle, oaktadt stadens ständiga tillväxt, någon ökning af dylika rättigheter för nästkommande period icke vara erforderlig. Ej heller torde någon ändring i bestämmningarna om det område, inom hvilket minuthandel med dessa spritvaror icke får bedrivas, vara behöflig, helst anmärkning mot dessa bestämmningar utskottet veterligen ej försports.

Utskottet får förty vördsamt förorda att Stadsfullmäktige ville för sin del föreslå:

att antalet rättigheter till minuthandel med viner och andra svagare rusdrycker blefve för tiden från och med den 1 juni 1898 till den 1 juni 1900 bestämdt till sjuttio, rättigheterna till utminuterung af brännvin och andra starkare spritvaror dervid oberäknade; samt

att minutförsäljningsställen för dylika drycker icke finge finnas inom sjette och åttonde stadsdelarna, ej heller inom det område af fjerde och femte stadsdelarna, som ligger vester och norr om Alberts-till Eriksgatan, sistnämnda gata till Fredriksgatan samt Fredriksqatan till Kampgatan, inom sjunde stadsdelen vester om Kasern- och söder om Bergmansgatan, inom Brunnsparken, å Broholmen eller utanför stadens tullar.

Helsingfors den 9 november 1897.

Arvid Nyberg.

K. V. Bergman.

R. Heimberger.

O. Kjällmansson.

M. Holmberg.

*) Se tr. handl. n:o 34 för 1895.

Förslag

till

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1898.

Upprättadt af Magistraten.

A n m. Tillfälliga utgifter och inträder äro i förslaget utmärkta med *.

		Utgifter.		<i>Fmyc.</i>	<i>ni.</i>	<i>Fmyc.</i>	<i>ni.</i>
		I. Stadens skulder.					
		Enligt Drätselkammarens förslag .		—	—	636,341	23
		II. Stadens embetsverk.					
		Magistraten.					
		Enligt Drätselkammarens förslag .		—	—	34,700	—
		Rådstufvurätten.					
	1886 års stat.	b	1 Justitieborgmästare, lön 7,000: — arvode 5,000: —	12,000	—		
			1 Äldre Justitierådman. lön 5,000: — arvode 2,000: — förhöjning för 10 års tjänst 1,000: — personellt vederlag 500: —			8,500	—
	Enl. öfverenskommelse o. S. F. besl. 17/11 1885.	b	3 Äldre Justitierådman, lön à 5,000: — arvode 2,000: — förhöjning för 10 års tjänst à 1,000: —	24,000	—		
	1886 års stat.		1 Äldre Justitierådman, lön 5,000: — arvode 2,000: —	7,000	—		
			Transport	51,500	—	671,041	23

Utgiftens beskaf.
femst enl. § 53 i K.
Förordningen d. 8
December 1873.

			Transport	51,500	671,041.23
1886 års stat.	b	3 Yngre Justitierådmen, lön å	4,000:—	12,000	
	c	Vikariatsarvode för en yngre justitierådmanstjenst förslagsvis för 6 månader å	250:—	1,500	
1886 års stat.	b	Arvode för 2 afdelnings ordförande å	1,000:—	2,000	
1886 års stat. K. S:ns bref ¹ / ₁₀ 1887.	b	1 Notarie för civilprotokollet . .		1,600	
	b	5 Notarier för kriminal- protokollet å 3,000:—	15,000:—		
		Afgår 1 vakant	3,000:—	12,000	
S. F. besl. ¹⁰ / ₁₁ 1891. D:o ²⁹ / ₃ 1892.	b	Tillskottsanslag för en provisorisk 4:de afdel- ning vid Rådstufvu- rätten:			
		Ordförande, arvode	1,000:—		
		Arvode åt ordförandens vikarie	3,000:—		
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894.	b	2 t. f. rådmän å 3,600:—	7,200:—		
	b	1 t. f. notarie	3,000:—		
	b	2 Extra stadsbetjenter, lön å	1,100:—	2,200:—	16,400
					97,000
		Åklagare.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	14,500
		Magistratens och Rådstufvurättens gemensamma biträden och betjening.			
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	24,200
		Exekutionsverket.			
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	2 Stadsfogdar, lön å	3,000:—		
	b	arvode å	2,000:—	10,000	
	b	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 10 års tjenst	2,400:—	400:—	2,800
D:o d:o	b & c	2 Exekutionsbetjenter, lön å	2,400:—	4,800	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	b	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 10 års tjenst	1,600:—	400:—	2,000
		Transport		19,600	806,741.23

			Transport	19,600	—	806,741	23
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	} b	{	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 5 års tjänst	1,600: —	200: —		
			d:o för 10 års tjänst från ¹ / ₃ 98	166: 67		1,966 67	
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896. D:o ²⁶ / ₁₂ 1896.	} b	{	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 5 års tjänst	1,600: —	200: —		
			D:o för 10 års tjänst från ¹ / ₄ 98	150: —		1,950	
D:o d.o.	} b & c	{	1 Exekutionsbetjent, lön förhöjning för 5 års tjänst	1,600: —	200: —		
			2 Exekutionsbetjenter, lön à 1,600: —			3,200	28,516 67
			Diverse.				
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	12,200	—
			— Fmk 211,116: 67 —				
			III. Kommunalförvaltningen.				
			Stadsfullmäktiges kansli.				
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	12,400	—
			Drätselkammaren.				
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	33,341	66
			Drätselkontoret.				
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	36,020	—
			Trafikkontoret.				
			Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	28,745	—
			Hamnkontoret.				
1886 års stat.	} b	{	1 Hamnkapten	3,000: —			
			4 % af uppbörden, förslagsvis	8,000: —	11,000		
			1 Hamnmästare i Sörnäs			2,400	
S. F. besl. ¹ / ₁₀ 1895.	} b	{	1 Hamnkontorsbokhållare	3,500: —			
			1/2 % af uppbörden, förslagsvis	1,000: —	4,500		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	} b	{	1 Äldre vaktmästare			1,400	
			1 Yngre d:o			1,200	
			3 Hamnkonstaplar à	1,000: —	3,000		
			Transport	23,500	—	957,964	56

		Transport	23,500	—	957,964	56
1886 års stat.	} b	3 Hamnkonstaplar å 900:—	2,700	—		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.		1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte				
D:o ²⁹ / ₁₂ 1890.		fri bostad	900	—		
D:o ¹¹ / ₄ 1893.	} b	2 Packare och vråkare å 600:—	1,200	—		
D:o ²⁷ / ₁₂ 1895.		1 Parmmätaråldermand	200	—		
1886 års stat.	} b	Hamnfiskalsarvode	400	—		
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894.		Ångslupslega för inspektionsresor,				
1886 års stat.	} c	förslagsvis	200	—		
S. F. besl. ¹¹ / ₄ 1893.		Expenser, förslagsvis	500	—	29,600	—
		Byggnadskontoret.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	46,150	—
		— Fmk 186,256: 66 —				
		IV. Gatubelysningen.				
		a) Gasbelysningen.				
	} b	520 st. helnattslyktor å				
		3,258 bränntimmar	1,694,160			
		600 st. halfnattslyktor å				
		1,542 bränntimmar	925,200			
		S:a bränntimmar	2,619,360			
		å 5 kft per timme = 13,096,800				
		kft gas, hvaraf 7,500,000 å Fmk				
		8 per 1,000 =	60,000:—			
		och 5,596,800 å Fmk				
		7 pr 1,000 =	39,177: 60	99,177	60	
Kontrakt ³⁰ / ₃ 1860.	} c	För förseende af ytterligare 40 st.				
D:o ¹⁰ / ₈ 1891.		gaslyktor med Auerbrännare	500	—		
	} b	1 Gaskontrollör, lön	1,200	—		
		1 Besigtningssman, lön	200	—		
	} c	Gaskontrollörens expenser, för-				
1886 års stat.		slagsvis	300	—	101,377	60
		b) Petroleumbelysningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	52,882	80
		c) Elektrisk belysning.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	7,791	75
		— Fmk 162,052: 15 —				
		Transport	—	—	1,195,766	71

	Transport	—	—	1,195,766	71
	V. Brandverket.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	95,160	—
	VI. Polisinrättningen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	213,835	—
	VII. Sundhets- och sjukvården.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	194,014	50
	VIII. Fattigvården.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	284,670	—
	IX. Undervisningsväsendet.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	579,194	60
	X. Staden åliggande allmänna onera.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	230,844	64
	XI. Vattenledningen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	233,920	—
	XII. Saluhallen.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	7,050	—
	XIII. Stadens jordlägenheter.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	7,400	—
	Transport	—	—	3,041,855	45

	Transport	—	—	3,041,855	45
	XIV. Allmänna arbeten.				
	1:o. Byggnader och lägenheter.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	452,000	—
	2:o. Gator och allmänna platser.				
	a) <i>Remont och underhåll.</i>				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	20,196	—
	b) <i>Nyanläggningar.</i>				
	Makadamisering af stadens andel af Sjömansgatan	2,170	—		
	Stensättning af stadens andel af Gräsvikskajen mellan Eriks- och Wladimirsgatorna.	1,200	—		
	Makadamisering af Observatoriegatan	3,000	—		
e *	Stensättning med nubbsten i asfalt af Mikaelsgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna.	8,700	—		
	Stensättning med nubbsten i asfalt af Fabiansgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna.	8,700	—		
	Stensättning med nubbsten i asfalt af delar af Salutorget	18,000	—	41,770	—
	c) <i>Regleringsarbeten.</i>				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	265,100	—
	3:o. Kanaler och afloppsdiken.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	67,000	—
	4:o. Vägar.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	10,500	—
	5:o. Chausseer.				
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	32,800	—
	Transport	—	—	3,931,221	45

		Transport	—	—	3,931,221	45
		6:o. Hamnar.				
		a) <i>Remont och underhåll.</i>				
c		Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	2,000	—		
		Ombyggnad af vestra lastningsmöljan i Sörnäs	25,400	—		
		D:o af mellersta lastningsbryggan i Sörnäs	17,900	—		
		D:o af provisoriska lastningsbryggor	11,040	—		
		D:o af trægolfvet i Magasinskajen	4,800	—		
c *		Remont af afstjelpningsbryggan i Gräsviken	2,700	—		
		D:o af fiskarhamnskajen i Sandviks inre hamn	2,200	—		
		Målning af klappbryggor	1,200	—		
		Ombyggnad af trenne mudderpræmar	8,000	—		
		Remont och sliphaling af mudderverket	2,000	—		
c		Diverse reparationer	9,000	—	86,240	—
		b) <i>Nyanläggningar.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	344,000	—
		7:o. Planteringar.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	77,000	—
		8:o. Renhållningsväsendet.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	78,300	—
		9:o. Arbetsredskap.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	5,000	—
		10:o. Diverse.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	—	22,500	—
		— Fmk 1,502,406: —				
		Transport	—	—	4,544,261	45

		Transport	—	—	4,544,261	45
		XV. Pensioner.				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	12,806	67
		XVI. Diverse.				
		Taxerings och pröfningsnämndens sekreterare	2,000	—		
		Expenser förslagsvis	1,400	—		
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1895.	b	För revision af stadens räkenskaper, förslagsvis	4,100	—		
		Eldnings- och lysningsämnen förslagsvis	20,000	—		
	b	Anslag för signalering af middags-timmen	300	—		
		För stormvarningstelegram förslagsvis	250	—		
	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis	9,000	—		
D:o $\frac{20}{11}$ 1889.	b & c	Anslag åt mantalsskrifvaren	3,000	—		
D:o $\frac{20}{12}$ 1890.	b	Anslag för byggnadsinspektör, förslagsvis	2,400	—		
D:o $\frac{20}{12}$ 1893.	b	Arvode åt en elektrotekniker	800	—		
D:o $\frac{10}{8}$ 1890.	b	Arvode åt tvenne fiskeritillsyningsmän, förslagsvis	600	—		
Fiskeristadga för H.fors $\frac{1}{2}$ 1890.	b	För uppsigt öfver varuskjulet, förslagsvis	900	—		
S. F. besl. $\frac{28}{10}$ 1895.	b *	Bidrag till länefängelsets ombyggnad för åren 1889—98	10,000	—		
Kontr. $\frac{18}{1}$ 1897.	c	Utskrifning af vallängden jemte register dertill	1,000	—		
		Anslag till juridiskt biträde åt omedlade	2,500	—		
		Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600	—		
	c	Inventarier till särskilda stadens hus, remont och komplettering, förslagsvis	4,000	—		
		Telefonafgifter; inträdesafgift i telefonföreningen och inköp af apparater, förslagsvis	11,000	—		
		Ärsafgifter	3,700	—	14,700	
		Transport	77,550	—	4,557,068	12

S. F. besl. ²⁰ / ₁₀ 1897.	b	Transport	77,550	4,557,068	12
		Anslag för isobservationer, förslagsvis	1,240		
	c	För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hundskatten	500	154,290	
			Afkortning och restitution å uttaxerade medel och andra inkomster, förslagsvis		
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande	40,000		
	— Fmk 154,290: —				
Summa Fmk				4,711,358	12

Inkomster.					
Behållning.					
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	250,000	—
I. Räntor.					
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	40,400	—
II. Tomtlösen.					
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	350,000	—
III. Stadens fasta egendom.					
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	265,288	10
IV. Tomtören.					
	Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	2,200	—
	Transport	—	—	907,888	10

		Transport	—	907,888 10
V. Inkomstgifvande rättigheter.				
K. Förord ³¹ / ₁₂ 1877. K. Kung. s. d.	c	Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	170,000	—
K. Kung. af ¹ / ₆ 1881. K. S:ns skr. ¹⁷ / ₄ 1883.	c	Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	9,000	—
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.	c	Trafikafgifter, förslagsvis	430,000	—
S. F. besl. ¹ / ₆ 1876.	c	Mätningsafgifter, förslagsvis	1,500	—
	c	Magasinshyra, förslagsvis	1,500	—
	c	Hamnafgifter, förslagsvis	185,000	—
	c	Broafgifter, förslagsvis	9,000	—
Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888.	c	Lyftkransafgifter, förslagsvis	400	—
	c	Ballastafgifter, förslagsvis	500	—
	c	Vägningsafgifter, förslagsvis	2,600	—
K. Förord. ³⁰ / ₃ 1879.	c	Afgifter af utländingar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	2,500	—
K. instr. ¹ / ₃ 1759.	c	Auktionsprovision, förslagsvis	500	—
Särsk. K. S:ns resol.	c	Billardafgifter, förslagsvis	500	—
K. Förord. ²⁴ / ₇ 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	30,000	—
K. Stadgan ²¹ / ₁₀ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis	8,000	—
K. Förordn. ¹⁷ / ₃ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis	300	—
	c	Diverse böter, förslagsvis	200	—
Enl. kontrakt.	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500	—
	c	Börsprovision, förslagsvis	600	—
				855,600
VI. Diverse.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	300,172 06
VII. Statsbidrag.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	250,728
VIII. Vattenledningen.				
		Enligt Drätselkammarens förslag	—	306,775
		Transport	—	2,621,163 16

		Transport	—	—	2,621,163	16
		<i>IX. Lån.</i>				
		Enligt Drätselkammarens förslag .	—	—	807,900	—
		<i>X. Uttaxering.</i>				
<i>d</i>		<i>Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör</i>	—	—	1,282,294	96
		Summa Fmk			4,711,358	12

Sammandrag

af förslaget till Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad
år 1898.

Hufvudtitel.	Utgifter.	Ordinarie utgifter.	Tillfälliga utgifter.
I	Räntor & amortering å skuld	621,341 23	15,000 —
II	Magistraten och Rådstufvurätten	211,116 67	
III	Kommunalförvaltningen	186,256 66	
IV	Gatubelysningen	160,252 15	1,800 —
V	Brandverket	85,960 —	9,200 —
VI	Polisinrättningen	212,335 —	1,500 —
VII	Sundhets- och sjukvården	189,014 50	5,000 —
VIII	Fattigvården	284,670 —	
IX	Undervisningsväsendet	562,904 60	16,290 —
X	Allmänna onera	230,844 64	
XI	Vattenledningen	73,470 —	160,450 —
XII	Saluhallen	7,050 —	
XIII	Stadens jordlägenheter	7,400 —	
XIV	Allmänna arbeten	225,800 —	1,276,606 —
XV	Pensioner	12,806 67	
XVI	Diverse utgifter	144,290 —	10,000 —
	<i>Samf.</i>	3,215,512 12	1,495,846 —
			3,215,512 12
	Summa utgifter <i>Samf.</i>	— —	4,711,358 12
	Inkomster.	Ordinarie intrader.	Behållning, tomtlösen och tillfälliga intrader.
	Behållning	— —	250,000 —
I	Räntor	40,400 —	— —
II	Tomtlösen	— —	350,000 —
III	Inkomst från stadens fasta egendom	265,288 10	— —
IV	Tomtören	2,200 —	— —
V	Inkomstgifvande rättigheter	855,600 —	— —
VI	Diverse inkomster	300,172 06	— —
VII	Statsbidrag	250,728 —	— —
VIII	Inkomst från vattenledningen	281,775 —	25,000 —
IX	Lån	— —	807,900 —
X	Uttaxering	1,282,294 96	— —
	<i>Samf.</i>	3,278,458 12	1,432,900 —
			3,278,458 12
	Summa inkomster <i>Samf.</i>	— —	4,711,358 12

MAGISTRATEN

i

Helsingfors,

den 27 November 1897.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

N:o 179.

Sedan Magistraten af Drätselkammaren fått emottaga det af Kammaren upprättade, till tryck befordrade förslaget till utgifts- och inkomststat för Helsingfors stad år 1898 jemte dertill hörande, af vederbörande nämnder och myndigheter uppgjorda specialförslag och öfriga budgeten rörande handlingar, har Magistraten, i det afseende § 59 i Kejs. förordningen den 8 December 1873 föreskrifver, till åtgärd förehaft ärendet och får härmed äran till Stadsfullmäktiges granskning öfverlemna det af Magistraten omfattade förslag samt tillika såsom motivering för de af Magistraten i budgeten införda, denna gång jämförelsevis mindre betydande, tilläggs- och ändringsförslag i korthet anföra följande:

Uti andra hufvudafdelningen af utgiftsförslaget har Magistraten under rubriken *Rådstufvurätten*, i anledning af ifrågasatt omorganisation af densamma, upptagit vikariatsarvode för en yngre justitierådmanstjenst för en tid af förslagsvis sex månader med 1,500 mark, emedan ordinarie lönen under ledigheten tillfaller civilstatens enke- och pupillkassa.

Beträffande *exekutionsverket*, hvilket för ett år sedan, med anledning af nya utsökningslagens införande, undergick fullständig omgestaltning, har den erfarenhet vunnits att göromålen mängd och omfattning med nödvändighet föranleda en förökning af exekutionsbetjenternas antal. Förste stadsfogden, som vid verkställigheten af utslag och resolutioner i civila mål äfvensom för hela exekutionen i brottmål härintills haft biträde af två exekutionsbetjenter, anhåller uti härhos bilagd skrifvelse på anförda skäl att ytterligare tvänne personer måtte såsom biträden ställas till hans förfogande. Utan att vilja ifrågasätta riktigheten af berörda framställning har Magistraten dock ansett hithörande arbeten under den närmaste framtiden kunna på ett tillfredsställande sätt utföras med biträde af tre exekutionsbetjenter och därför i sitt förslag upptagit aflöning för endast ett ytterligare biträde åt förste stadsfogden med 2,400 mark. Uti härjämte närsluten skrifvelse har jämväl andre stadsfogden, som, med biträde af fem på särskilda distrikt inom staden och dess afhysta område till tjenstgöring indelade exekutionsbetjenter, har sig ombetrodd indrifningen af utestående krono-, kommunala och kyrkoutskylder samt hvarjehanda allmänna afgifter, framhållit att han jämte biträden icke medhinner slutförandet inom föreskrifven tid af det stora antal ärenden, eller indrifningen för innevarande år af mera än 21,000 debetsedlar, som på honom ankommer, hvarför han anhåller

att äfven honom till biträde måtte anställas ytterligare en exekutionsbetjent, hvilken, utan förändring af distriktsindelningen, borde åhvälfvas indrifningen af de från andra orter i handräkningsväg hit insända debetsedlar och utlösta expeditioner samt sådana från Drätselkontoret härstädes utfärdade debetsedlar, som icke kunna fördelas på de särskilda distrikten. Då exekutionsbetjenternas indelning på distrikt, enligt hvad Stadskamreraren vidhandengifvit, redan för innevarande år medfört en mera effektiv indrifning af utskylderna än härförinnan, synas skäl förekomma att så vidt möjligt befria distrikts-exekutionsbetjenterna från verkställandet af sådana uppdrag, som icke kunna fördelas på distrikten, och har Magistraten, särskildt med hänsigt härtill, för sin del godkänt andre stadsfogdens anhållan samt i förslaget upptagit aflöning för ytterligare en exekutionsbetjent till biträde åt andre stadsfogden med 1,600 mark.

Enär Magistraten, såsom här nedan framhålles, funnit skäl att beräkna hamn-afgifterna högre än Drätselkammaren föreslagit, har *uppbördsprocenten för hamnkaptenen och hamnkontorsbokhållaren* förökats i motsvarande grad eller till 8,000 mark för den först bemälda och till 1,000 mark för hamnkontorsbokhållaren.

Vid sammanträde den 12 sistlidne Oktober hafva Stadsfullmäktige beslutit att frågan om allmänna införande af auerlampor vid *gasbelysningen* härstädes skulle af Fullmäktige till behandling upptagas först efter det Drätselkammaren till Fullmäktige inkommit med utlåtande och förslag i anledning af att tiden för giltigheten af det emellan staden och gaslysningsaktiebolaget angående gatubelysningen upprättade kontrakt inom kort tilländalöper. Detta uppskof i ärendet torde mindre hafva berott af gaslysningsaktiebolagets pris på nya auerlampor än å bolagets påstående om bekommande af tillskotts ersättning jämväl för uppehållet af den utaf bolaget härförinnan införda belysning med auerbrännare. Då bolaget emellertid uti härjämte bilagd skrifvelse af den 3 innevarande November förklarar sig hafva för afsigt att under instundande år utan skild tillskotts ersättning underhålla auerbelysning i de tidigare uppsatta 471 st. gatulykorna samt derjämte erbjuder sig att ytterligare förändra ända till 40 vanliga gatulyktor till auerbelysning för ett tillskottspris af 12 mark 50 penni per lykta och år, har Magistraten ansett behovet af förbättrad belysning i olika delar af staden, och särskildt å Nylands- och Robertsgatorna, böra föranleda antagande af gasbelysningsaktiebolagets förberörda anbud samt för detta ändamål upptagit ett anslag af 500 mark.

Jämte närslutna skrifvelse för den 29 sistlidna Oktober har bestyrelsen för konstflitsföreningen till Magistraten insändt utgiftsstat för *högre handverksskolan* för år 1898, men emedan sagda stat slutar sig å samma belopp, 18,048 mark, som Drätselkammarens förslag i sådant afseende upptager, förorsakar sagda skrifvelse icke någon åtgärd af Magistraten.

Vid granskningen af de under *hufvudtiteln XIV* af Drätselkammaren upptagna anslagen för *stadens allmänna arbeten* har Magistraten nu, likasom vid uppgörandet af föregående års utgiftsförslag, ansett sig böra egna uppmärksamhet derå

att Stadsfullmäktiges beslut angående användningen af de medel som till stadskassan inflyta för försäljning af tomter varder iakttaget. Berörda beslut innebär, såsom känt, att köpeskillingen för försålda tomter skall användas i främsta rummet till betäckande af kostnaderna för erforderliga planerings- och kanalarbeten i staden samt för öfrigt uteslutande å företag, som för staden medföra varaktigt gagn utan att dock direkt lemna en utgifterna motsvarande afkastning. Enligt den bilans öfver stadskassans utgifter och inkomster, Drätselkontoret per 30 september upprättat, hade derintills under året i tomtlösen influtit i rundt tal 226,000 mark och uti behållningskalkylen beräknas att under årets tre sista månader ytterligare komme att inflyta 154,000 mark, tillsammans 380,000 mark, eller således 165,000 mark mera än i innevarande års budget förutsatta 215,000 mark. Uti förslaget till 1898 års budget beräknar åter Drätselkammaren den tomtlösen, som under året blefve disponibel, till 350,000 mark. För ofvanuppgifna ändamål borde därför år 1898 komma till användning ej mindre än 515,000 mark.

Af allmänna arbeten, hvilka upptagits i Drätselkammarens förslag och icke äro afsedda att utföras med anlåtande af lånemedel, kunna hit hänföras:

regleringsarbeten, för planering af gator och vägar	265,100: —
d:o för nyanläggning af kanaler	24,500: —
brunnshusets nybyggnad	130,000: —
obduktionspaviljong	10,500: —
under rubrik: 2:o b nyanläggning af gator	6,370: —
” ” 3:o b nyanläggning af kanaler.	23,900: —
” ” 7:o b anslag för observatoriibergens planering	20,000: —
	<u>Summa 480,370: —</u>

Diffirensen utgör således 34,130 mark.

I betraktande häraf och med hänsigt till att Drätselkammaren från sitt förslag uteslutit samtliga af Byggnadskontoret äskade anslag för stensättning med nubbssten, har Magistraten, som anser stadens i öfrigt snabba utveckling fordra att åtminstone i stadens centrum belägna gator och allmänna platser så snart som möjligt omläggas med ett mera ändamålsenligt gatläggningmaterial än fältsten samt tillika finner det tillbörligt att stadsförvaltningen i sådant afseende föregår vederbörande gårdsegare med godt exempel, trott sig böra föreslå att förberörda differens utjämnas genom att i utgiftsförslaget upptages följande anslag:

Stensättning med nubbssten i asfalt af Mikaelsgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna	8,700: —
Stensättning med nubbssten i asfalt af Fabiansgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna	8,700: —
Stensättning med nubbssten i asfalt af delar af salutorget	18,000: —
	<u>Summa 35,400: —</u>

Af Byggnadskontoret uppgjort kostnadsförslag och planteckning för den föreslagna stensättningn å salutorget bilägges härjämte och utvisar att med det härför upptagna anslaget stensättningen med nubben kunde å nämnda torg utföras till en bredd af 25 meter tvärs öfver torget.

Efter samråd med Stadsingeniören har deremot af Drätselkammaren föreslagen remont af T-formiga kajen i Norra hamnen ansetts kunna utan våda uppskjutas på ett år, och har sålunda anslagen för hamnarnas remont och underhåll förminskats med 19,500 mark.

På de skäl Drätselkontoret i närslutna skrifvelse af den 22 innevarande November framhållit har Magistraten under hufvudtiteln XVI *diverse* upptagit anslaget för mantalsskrifvaren 1,000 mark högre än härintills eller till belopp af 3,000 mark. Tillika har Magistraten, som i anseende till den starka folkökningen i staden förutsätter att mantalsskrifningen härstädes inom kort måste fördelas emellan tvänne personer, anmodat Drätselkontoret och t. f. mantalsskrifvaren att härom till Magistraten inkomma med yttrande samt emellertid, då ärendets beredning måste taga någon tid i anspråk, hos Guvernören i länet anhållit att den nuvarande t. f. mantalsskrifvaren måtte förordnas att ännu under år 1898 ensam förrätta mantalsskrifningen.

Vidkommande inkomstsidan i Drätselkammarens budgetförslag har Magistraten icke heller haft anledning till någon annan anmärkning än angående beräkningen af tolags-, trafik- och hamnafgifterna. Magistraten har nämligen å trafikkontoret inhemtat att tolags- och trafikafgifterna under Oktober och November månader influtit till betydligt högre belopp än kontoret vid afgifvandet af sitt förslag till Drätselkammaren förutsatt, samt att desamma enligt all sannolikhet för innevarande år komma att uppgå, tolagen för till Helsingfors destinerade varor till 170,000 mark och trafikafgiften till 430,000 mark. Då skäl snarare förekomma att förvänta stegring än förminskning beträffande dessa afgifter för år 1898, har Magistraten ansett desamma utan risk kunna beräknas till nästnämnda belopp samt därför, utöfver hvad Drätselkammaren föreslagit, upptagit tolag 10,000 mark och trafikafgifter 30,000 mark. Likaså vidhandengifver uppbörderna af hamnafgifterna och öfriga å hamnkontoret debiterade afgifter ett bättre resultat än Drätselkammaren haft anledning att antaga och komma påtagligen för året att uppgå till 200,000 mark, hvartill Magistraten äfven beräknat dem för år 1898, — således en förökning af 5,500 mark.

Emedan inom kort tre år förflutit sedan förhöjdt statsbidrag till stadens folkskolor utverkats samt budgeten för folkskolorna under tiden förökats med inemot 60,000 mark, anser sig Magistraten i sammanhang härmed böra till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlemnna huruvida icke ansökning om ytterligare förhöjning af sagda statsbidrag borde till Kejsrerliga Senaten ingifvas; då osäkert emellertid är från hvilken tid förhöjningen kan varda gällande, saknar Magistraten anledning att i inkomstförslaget härutinnan införa någon förändring.

För den händelse att Magistratens förslag varda af Stadsfullmäktige godkända, skulle det belopp, som för året borde hos stadens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, uppgå till *en million tvåhundra åttatvåtusen tvåhundra nittiofyra mark nittiosex penni*; hvilket, enär skattörens antal vid förstskeende taxering antagligen komma att i väsentlig mån förökas, enligt Magistratens beräkning skulle föranleda en något mindre uttaxering per skattöre än för innevarande år.

De specialförslag, ritningar och öfriga handlingar, hvilka Magistraten jämte budgetförslaget från Drätselkammaren mottagit, har Magistraten äran härhos bilägga.

På Magistratens vägnar:

E. Öhman.

Bernh. Anthoni.

Handlingar angående utvidgande af Maria sjukhuset.

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 25 Nov. 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 226.

Uti skrifvelse till Stadsfullmäktige af den 31 Maj innevarande år framhåller Helsovårdsnämnden behovet af en utvidgning inom närmaste framtid af Maria sjukhus till det omfång, Helsovårdsnämnden i sitt till Fullmäktige redan den 1 Okt. 1891 inlemnade program för uppförande af ett nytt kommunalt sjukhus hade föreslagit. Främst samt så fort som möjligt borde nu enligt nämndens förmenande ifrågavarande sjukhus utvidgas derhän, att deri ytterligare bereddades omkring femtio platser för invertes sjuka och lika många för kirurgiska patienter. Som Helsovårdsnämnden emellertid antager, att den föreslagna utvidgningen i bästa fall icke kan blifva realiserad förrän om två år, så att tillskottet af sjukplatser tidigast 1899 kunde komma stadens sjukvård till godo, ehuru behovet af 25 å 30 sjukplatser vore så trängande, att för dess fyllande åtgärder omedelbart måste vidtagas, anhåller bemälda nämnd ej mindre om bemyndigande att med distriktläkaren Harald Råbergh träffa aftal om utvidgande af den af honom inrättade sjukstugan i Sörnäs med 8 platser samt om anställande i stadens tjänst af ytterligare tvenne stadssjuksköterskor, än ock om anslag af nödiga medel för dessa ändamål. Slutligen förbehåller sig nämnden att i dess budgetsförslag för det närmast kommande året 1898 få upptaga anslag såväl för upprätthållande jemväl under sagda år af dessa 8 platser i Sörnäs sjukstuga och bibehållande af förenämnda tvenne sjuksköterskor, som ock för upphyrande och iordningställande af ett extra sjukhus med 20 platser.

Med föranledande häraf beslöto Stadsfullmäktige vid den 4 sistlidne Juni hållet sammanträde inhemta Drättselkammarens utlåtande i ärendet samt speciellt anmoda Kammaren att innan den 15 i nämnda månad afgifva yttrande om de i Helsovårdsnämndens hemställan, utöfver förslaget om Maria sjukhusets tillbyggnad, ingående brådskande frågorna. Uti sin skrifvelse N:o 119 af den 10 Juni utlät sig Drättselkammaren derföre ock öfver desamma och återstår för Kammaren nu således att endast yttra sig beträffande själfva byggnadsfrågan.

Såsom ur Helsovårdsnämndens återropade skrifvelse närmare framgår framhålles af nämnden till motiv för Maria sjukhusets snara utvidgning: att sjukhuset

nästan städse varit öfverbefolkadt, så att deri någon dag inrymts t. o. m. ända till 108 patienter, ehuru sjukplatsernas antal rätteligen är endast 84; att klagomål hos nämnden såväl af ordföranden i fattigvårdsstyrelsen som af stadens samteliga distriktsläkare anförts deröfver att patienter, de der sökt och bort erhålla inträde i sjukhuset, icke blifvit deri intagna; att patienter, mest sådana som varit i behof af inre medicinsk behandling, men äfven af kirurgisk hjälp, och hvilka saknat nästan all möjlighet att lämpligt vårdas i sina egna hem, nödgats bortvisas — mången gång t. o. m. med polisens hjälp; samt att statsverkets i staden förefintliga sjukhus, afsedda som de äro för hela landets behof och med de förbättrade kommunikationerna på hufvudstaden nu vida mera än förr besökta af sjuke personer från landsorten, icke kunnat mottaga patienter från Helsingfors i ett proportionelt med tillökningen af stadens befolkning växande antal.

Dessa af Helsovårdsnämnden anförda motiv, hvilka korteligen kunna sammanfattas i det allmänt kända och obestriddiga förhållandet, att efterfrågan på sjukplatser i Maria sjukhuset varit större än tillgången, kunna emellertid enligt Drätselkammarens tanke ej anses vara af den art, att de skulle med nödvändighet påkalla en omedelbar utvidgning af sjukhuset, åtminstone icke i den omfattning Helsovårdsnämnden påyrkat. Vid en så framstående och enligt så lindrig taxa debiterande sjukinrättning, som Maria sjukhuset, äfven efter den under innevarande år företagna förhöjningen af dagafgifterna, fortfarande är, skall efterfrågan på platser sannolikt alltid blifva större än tillgången, hvilken utvidgning inrättningen än må erhålla inom disponibel tomtareal. Då en utvidgning påyrkas af detta sjukhus, hvars inkomster och utgifter icke stå i skälig proportion till hvarandra — de förra utgörande knappa tio procent af de senare — och hvilket derföre obestriddigen får karaktären af en på lämplighetsskäl grundad kommunal välgörenhetsanstalt, måste, förutom ett allmänt behof i staden af ökad antal platser i offentliga sjukhus, äfven andra omständigheter tagas i betraktande.

Främst har härvid uti Kammaren kommit under ompröfning, huruvida den föreslagna utvidgningen af Maria sjukhuset kunde från legal synpunkt fullt motiveras. Och har i sådant syfte framhållits att, ehuru såväl stads- som landskommunerna enligt gällande helsovårdsstadga af den 22 December 1879 hafva sig ålagda ganska stora skyldigheter beträffande helsovården, deras förpliktelser i afseende å sjukvården egenteligen äro inskränkta blott till skötseln af de personer, hvilka kunna falla inom ramen af kommunernas fattigvård, eller hvilka kunna sprida smitta till sin omgifning. I fråga om sjukvård innehåller nämligen sagda stadga — och också detta endast i helsovårdens intresse — särskilda föreskrifter till efterrättelse vid utbrott af smittosamma sjukdomar, men ibland dessa ingår endast en, som berör inrättande af särskilda sjukhus inom kommunerna, nämligen bestämningen i mom. e af § 38, så lydande: „bör nämnden så ordna och öfvervaka sjukvården, att densamma i möjligaste motto motsvarar såväl kommunens allmänna som de insjuknades särskilda behof. För detta ändamål bör nämnden såframt läkare anser det till före-

kommande af smittans spridning nödigt och det lämpligen ske kan, ofördröjligen gå i författning derom, att särskilda sjukhus eller sjukrum inrättas, för att afskilja de sjuke, hvilka icke annorlunda kunna erhålla nödig vård eller hvilkas qvarblifvande i hemmen af läkare anses innebära våda för sjukdomens utbredning.“ Detta åliggande hade väl redan tidigare speciellt för Helsingfors, på dess Stadsfullmäktiges initiativ, genom det den 12 November samma år af Guvernören i länet fastställda reglementet för den kommunala sjukvården härstädes, något utsträckt och definieras i dess 1 § på följande sätt: „Den kommunala sjukvården har till uppgift att bereda kostnadsfri läkarehjälps åt sådana inom staden och dess afhysta område bosatte eller derstädes sig uppehållande personer, hvilka sjelfve icke förmå bekosta sig dylik hjälp, ej heller i detta afseende kunna hänvisas till offentlig inrättning, husbönder, arbetsgifvare eller anförvanter; äfvensom att genom sjukens förflyttning till kommunalt eller allmänt lasarett förekomma smittosamma sjukdomars utbredning och förskaffa nödig vård åt de medellösa sjuke, hvilka ej kunna erhålla sådan i sina bostäder.“ Men det synes dock som den i Helsovårdsnämndens framställning antydda uppfattningen rörande omfånget af kommunens skyldigheter beträffande sjukvården skulle gå betydligt längre, än hvad som framgår af en jemförelse mellan sistnämnda § och § 5 i samma reglemente, som lyder: „Stadens feberlasarett (kommunens offentliga sjukhus) är afsedt för vårdandet af akuta, särdeles epidemiska och smittosamma sjukdomsfall. Uti lasarettet vid fattiggården må deremot med svårare kroniskt lidande behäftade fattiga personer, hvilka äro i behof af sjukvård, varda intagne. Under tider af större allmän farsot får undantag från denna anordning med Stadsfullmäktiges begifvande ega rum“. Den nu ifrågakommande utvidgningen gäller nämligen alls icke det kommunala sjukhusets epidemiska afdelning, hvilken icke heller ännu vid något tillfälle visat sig otillräcklig, utan sjukhusets s. k. icke epidemiska afdelning, som enligt det åberopade reglementet främst borde vara afsedt för icke blott medellösa, utan ock så att säga skyddslösa personer samt stadens fattighjon, till den del desse icke kunna erhålla sjukvård uti lasarettet vid fattiggården.

Utginge man således vid föreliggande frågas bedömande uteslutande från denna legala synpunkt, hvilken dock icke helt och hållet af Helsovårdsnämnden lemnats obeaktad, eftersom nämnden såsom ett vägande motiv för Maria sjukhusets utvidgning framhållit särskildt de klagomål, som hos nämnden anförts af både fattigvårdsstyrelsen och distrikts- (d. v. s. fattig-) läkarene deröfver, att af dem till Maria sjukhuset hänvisade patienter, hvilka der *bort* erhålla inträde, af bristande utrymme icke kunnat emottagas, kunde man ifrågasätta och har äfven inom Drätselkammaren ifrågasatts, huruvida ej, innan ett slutligt afgörande af ärendet företages, en undersökning af Maria sjukhusets utnyttjande uti det staden legaliter åliggande syftet borde företagas. Då emellertid en ungefärlig föreställning i hithörande afseende kan erhållas redan från Helsovårdsnämndens och sjukhusets årsberättelser och då tillkomsten af Maria sjukhusets icke epidemiska afdelning baserar sig — att döma af stadgarna för detta sjukhus, fastställda af Guvernören i länet den 9 November 1894 —

på en helt annan princip, nämligen ersättningsskyldighet för lemnad sjukvård, än grunden i ofvan åberopade reglemente af 1879, som ordnade den kostnadsfria kommunala sjukvården, kunna i det sistnämnda reglementet ingående bestämmelser ingalunda enbart för sig blifva afgörande för det föreliggande spörsmålets besvarande. Förbises får dock icke, att uti 5 § af nämnda stadgar för Maria sjukhuset ingår följande, sig till det tidigare reglementet nära anslutande föreskrift: „Vid otillräckligt utrymme intages den, som lider af akut sjukdom, framför den som är behäftad med långvarig åkomma. Under i öfrigt lika omständigheter har den medellösa företräde“.

Äfven beträffande allmän sjukvård häfdande sin ställning såsom landets hufvudstad och tagande i detta afseende till förebild de stora kommunala sjukvårdsinrättningarna i de nordiska hufvudstäderna, har Helsingfors stad för den allmänna sjukvården å orten underkastat sig betydande uppoffringar, hvilka gå långt utöfver minimigränserna för dess lagliga skyldigheter. Hvad kommunen i sådant afseende godvilligt påtagit sig och hvarthän den kommunala sjukvården blifvit utsträckt framgår väl tydligast af andra mom § 1 uti stadgarna för Maria sjukhuset, deri det heter: „I afdelningen för icke epidemiska sjukdomar mottagas personer lidande af andra akuta eller *kroniska* sjukdomar förutom veneriska och sinnessjukdomar, hvilka icke vårdas på Maria sjukhuset“. Drätselkammaren kan ej heller för sig dölja, att en sådan utveckling af den kommunala sjukvården varit öfverensstämmande med den allmänna utvecklingens gång och af omständigheterna påkallad. En mängd sjukdomar finnas och äro dertill tyvärr mycket allmänt förekommande, sådana som tyfus, tuberkulos m. fl., hvilka, ehuru icke epidemiska, äro af den art, att de sjukes vård utom sjukhus och särskildt i trånga, öfverbefolkade bostäder, såsom de mindre bemedlades vanligen äro, medför för omgifningen direkt helsofara, på samma gång som densamma tager i anspråk långt flera krafter, än hvad som erfordras vid gemensam vård i sjukhus. Ej heller hvarken vill eller kan Kammaren förneka det stora humanitära och delvis ekonomiska intresse för sjelfva samhället, som talar för större kommunala sjukvårdsinrättningar, såvidt kommunens tillgångar utan ett oskäligt betungande af dess skattskyldige medlemmar det medgifva. Drätselkammaren är derföre också af den åsigt att den en gång inslagna vägen måste vidare beträdas samt att en fortsatt utvidgning af Maria sjukhuset icke kan undvikas oberoende deraf om en legal skyldighet härtill för kommunen kan uppvisas eller ej. Det är blott beträffande den rätta tidpunkten för denna utvidgning och det främst förestående omfånget deraf, hvari Kammaren har en från Helsovårdsnämnden afvikande mening; och i detta afseende tror sig Kammaren finna ett icke oväsentligt stöd uti den ståndpunkt, allmän lag i frågan intar.

Drätselkammaren kan nämligen ej underlåta att fästa uppmärksamheten vid den synpunkt, hvilken i frågor om realiserandet af önskvärda företag städse spelar en vigtig rol, d. v. s. den ekonomiska. Ehuru stadens finansiela ställning ingalunda kan betecknas såsom dålig och ehuru den ofta hörda klagan öfver för hög beskatt-

ning i Helsingfors torde hafva föga skäl för sig, är staden i alla fall i det läge, att största varsamhet måste iakttagas beträffande de hufvudtitlar i dess årliga budgeter, hvilka afse sådana stående utgifter, som hvarken nu eller framdeles kunna på något sätt blifva för staden inbringande och till hvilkas bestridande stadens förefintliga kapital uti t. ex. tomtlösen icke kan användas. Hvilka svårigheter speciellt i detta hänseende yppa sig att utan öfverhöfvan hög uttaxering få stadens årliga utgifter och inkomster att gå ihop, äro nogsamnt kända af de stadens myndigheter, hvilka hafva sig budgeternas uppgörande ombetrodda. Alla hithörande, äfven mindre förhöjningar måste ovilkorligen till sitt fulla berättigande noggrant öfvervägas, innan de kunna tillstyrkas och voteras. Och den hastiga stegring särskildt VII hufvudtiteln, sundhets- och sjukvården, i stadens budget undergått, i det den på de tio senaste åren 1887—1896 fyrdubblats, eller från i rundt tal 40,000 mark stigit till 160,000, samt isynnerhet dess ständiga benägenhet att stiga har ingalunda undgått nämnda myndigheters bekymmersamma uppmärksamhet. Denna stegring är dock icke något så när jemt kontinuerlig, utan gör år 1893 ett stort hopp, beroende på de stora utgifter staden detta år och det nästföljande fick vidkännas för befarad kolera farsots motande. Tydligt framgår emellertid af den snart från trycket utkommande kommunalberättelsen för år 1896 vidfogade tabellen N:o 105, upptagande Helsingfors stadskassas inkomster och utgifter under åren 1887—1896, jemförd med samma berättelse bilagda tabellen N:o 115, angående Maria sjukhusets omkostnader, att den så att säga bestående stegringen å återopade VII hufvudtitel har sin väsentligaste orsak uti den utsträckta sjukvård, staden sedan det nya kommunala sjukhusets inrättande påtagit sig. Och måste Drätselkammaren hålla för, att en dylik höjning i kostnaderna för stadens sundhets- och sjukvård — minst ytterligare 100,000 mark om året — hvilket blefve en följd af Maria sjukhusets utvidgning enligt Helsovårdsnämndens förslag, endast med svårighet kunde af staden redan nu bäras. Helt och hållet får ej heller förbises, att om också i och för sjelfva anläggningen, såsom naturligt är, lånemedel skulle anlitas, häraf betingade annuiteter dock äfven i sin mån betungade stadens budget.

På grund af här framhållna synpunkter, om hvilka Kammarens ledamöter åtminstone i hufvudsak kunnat ena sig, har emellertid i Kammaren gjorts tvenne särskilda yrkanden, hvaremot icke någon understödt Helsovårdsnämndens förslag i hela dess utsträckning. Det ena förslaget, en stark minoritets, utgörande hälften af Kammarens medlemmar, går ut på att förorda hos Stadsfullmäktige godkännande af Helsovårdsnämndens förslag, reduceradt till hälften af dess omfång, d. v. s. att åtgärder omedelbart skulle vidtagas om Maria sjukhusets utvidgning med 50 platser för sjuke i behof af inre medicinsk behandling, hvaremot med uppförande af den kirurgiska paviljongen tillsvidare finge anstå. Af stadens finansiella ställning tvungen till sagda inskränkning, har denna minoritet väl icke förbisett, att Maria sjukhuset i medico-tekniskt hänseende lider af en väsentlig brist, då deri ej ingår någon, i nutidens läkarekonst så vigtig vorden kirurgisk afdelning. Men har minoriteten

dock trots sig hafva funnit att, med den omfattning allmänna sjukhusets kirurgiska afdelning har och sedan å den nya diakonissanstalten för staden dessutom tillkommit en, hvad rymlighet, bekvämlighet och öfrig utrustning vidkommer, synnerligen framstående kirurgisk privat klinik, staden kan hoppas att ännu under någon tid få för sina innevånare i samma omfattning som hittills påräkna kirurgisk vård, om också en mängd lättare kirurgiska fall måste afvisas eller hänvisas till efterbehandling i hemmen.

Det andra förslaget, majoritetens i Kammaren, går ut derpå att med hvarje utvidgning af Maria sjukhuset ännu någon tid skulle uppskjutas, till dess stadens budget lättare kunde bära häraf föranledda utgifter och någon erfarenhet kunde vinnas, hvad inverkan uppå inrättningens ekonomi, den nyss vidtagna förhöjningen i de sjukas dagafgifter, hvilka möjligen ännu ytterligare borde höjas, så att de mera närmade sig motsvarande afgifter uti stadens privata inrättningar, kunde hafva, samt att emellertid vid större sjuklighet i staden och sedan Maria sjukhuset vid dylika tillfällen, såvidt sådant låter sig göra, mera än vid normala förhållanden utnyttjats i närmare öfverensstämmelse med de kraf, derå legaliter kunna göras, följa den af Helsovårdsnämnden ad interim inslagna vägen att genom upphyrande af sjuklokaler öka antalet sjukplatser. Drätselkammarens majoritet kan nämligen icke finna, med hänsyn tagen äfven till nya privata sjukinrättningars i staden tillkomst, att förhållandena nu vore så väsentligen förändrade ifrån dem, hvilka voro rådande, då Helsovårdsnämndens förslag af år 1891 af Stadsfullmäktige inskränktes till sitt nuvarande omfång, så att staden redan nu, och då inrättningen tills dato visat ett i ekonomiskt hänseende allt annat än glädjande resultat, borde skrida till en fördubbling af inrättningen eller något ditåt. Med afseende å de sjukinrättningar, staden redan eger i kommunen tillhöriga sjukhus af olika slag, de statsverkets enahanda inrättningar å orten samt de många och icke så obetydliga privata sjukhusen, måste väl dock medgifvas att Helsingfors kommun, också i förhållande till dess folkmängd, är vida bättre lottad beträffande sjukvård än någon annan ort i landet. Och de bidrag dessa staden icke tillhöriga sjukinrättningar lemnat stadens innevånare, hvarom Helsovårdsnämnden närmare anför i sin hemställan, synes Kammarens majoritet ingalunda så nedslående, som nämnden framhållit, hvarföre de ock åtminstone lika väl kunna åberopas såsom ett motiv emot som ett motiv för en omedelbar utvidgning af Maria sjukhuset.

Med återställande af remissakten, får Drätselkammaren derföre för sin del värdsamt föreslå:

att Stadsfullmäktige för denna gång ville låta frågan om Maria sjukhusets utvidgning förfalla samt intaga den afvaktande ståndpunkt, Kammaren här ofvan haft äran framhålla.

På Drätselkammarens vägnar:

G. v. Christierson.

Th. Tallqvist.

HELISOVÅRDSNÄMNDEN

i

Helsingfors.

H:fors den 31 Maj 1897.

N:o 49.

Till Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Då Helsovårdsnämnden den 1 Oktober 1891 till Stadsfullmäktige inlemnade förslag till uppförandet af ett nytt kommunalt sjukhus, hemställde Nämnden att den uppgjorda planen för ett fullständigt sjukhus, bestående af fyra tvåvåningspaviljonger, en förvaltnings- och en ekonomiebyggnad skulle under loppet af fem år genomföras. Endast sålunda, ansåg Nämnden, kunde stadens behof med hänseende till sjukhusvård äfven för den närmaste framtiden tillfredsställas.

Stadsfullmäktige beslöto emellertid tillsvidare låta uppföra endast en paviljong samt en del af ekonomiebyggnaden, hvilken sistnämnda enligt denna vår fattadt beslut kommer att fullständigt färdigbyggas.

Oafsedt det epidemiska sjukhuset är stadens tillgång på sjukhusplatser för närvarande rätteligen 70. I den år 1886 uppförda och år 1893 delvis ombyggda träpaviljongen finnas nemligen platser för 26 sjuka och i den nya stenpaviljongen för högst 44 patienter. Emellertid har sedan några år, till följd af starkt tillopp af patienter, i träpaviljongen placerats ytterligare 14 sjuka, hvarigenom hela sjukantalet i Maria sjukhuset stigit till 84. Detta har själfklart icke kunnat ske utan betydande olägenheter. Ty i de för 12 patienter afsedda salarna hafva inträngts 15 sängar, de två små dagrummen, hvilka äro afsedda till konvalescentrum och matsalar och som ofta vore behöfliga för isolerande af delirerande och döende patienter hafva också upplåtits till sjukrum för 4 patienter i hvarje.

Men icke ens dessa åtgärder äro mera till fylles. Enligt öfverläkarens vid Maria sjukhuset, Stadsfullmäktige delgifna berättelse för år 1896 har patientantalet under sagda år varit 84 endast under någon vecka i juli månad. Den öfriga tiden af året hafva städse extra sängar, flere eller färre efter behofvet, varit inflyttade i sjukrummen. Och under de första månaderna af innevarande år har, enligt meddelande af bemälda öfverläkare, tillströmningen af patienter — ehuru ingen stegring i sjukligheten i staden egt rum — varit så stor att sjukhuset någon dag nödgats inrymma ända till 108 patienter. (Detta har varit möjligt endast derigenom att hälften af den för messlingssjuka afsedda epidempaviljongen under den tid, då messling icke varit rådande, upplåtits för icke smittosamma sjuka.) Dock har icke ens härigenom hela behofvet af sjukplatser blifvit tillgodosedt och klagomål öfver att patienter, de der sökt och bordt erhålla inträde i sjukhuset, icke blifvit intagne hafva

anförts inför Nämnden såväl af ordföranden i fattigvårdsstyrelsen — som dessutom framhållit att fattiggårdens eget lasarett varit öfverfullt — som ock af stadens samtliga distriktsläkare.

Af de afvisade fallen är största delen att hänföra till inre medicinska fall, men nästan dagligen förekomma ock kirurgiska fall, hvilka, ehuru de ofta sakna nästan all möjlighet att lämpligt vårdas i sina egna hem, måste bortvisas och mången gång t. o. m. med polisens tillhjälp bortskaffas.

Att Maria sjukhuset i sin nuvarande omfattning på långt när icke fyller behofvet af sjukhusvård för stadens innevånare och att redan allvarliga olägenheter i följd häraf uppstått, förklaras främst deraf att staden raskt tillvuxit i innevånareantal under de senaste åren. Sedan 1891, då Nämnden hos Stadsfullmäktige hemställde om det kommunala sjukhusets utvidgning enligt den af nämnden uppgjorda plan har stadens befolkning ökats med cirka 14,000 personer, hvilka till betydlig del utgjort inflyttade mindre bemedlade, de der i högre grad än den förmögnare klassen äro i behof af kommunal sjukhusvård. — Till den stegrade tillströmningen af patienter har väl ock bidragit det större förtroende bland allmänheten, det nybyggda och omorganiserade sjukhuset vunnit.

Hvad som vidare i ej ringa grad varit egnadt att öka antalet inträdessökande i Maria sjukhuset är att statens härvarande inre medicinska klinik icke mera kunnat intaga och lemna vård åt ett lika stort antal i Helsingfors hemma hörande personer som förr. Orsaken härtill åter är att i följd af de allt bättre blifna kommunikationerna tillloppet af patienter från andra delar af landet betydligt vuxit; och som klinikerna äro afsedda för hela landet samt patienter, anlända från andra orter och lidande af allvarliga åkommor icke gerna kunna afvisas, hafva hufvudstadens innevånare oftare än förr blifvit hänvisade till Maria sjukhuset. — Nedanstående siffror utvisa antalet af de Helsingforsbor, som under förloppet af åren 1892—1896 varit intagna å medicinska afdelningen af statens härvarande sjukhus.

År.	Hela antalet patienter.	Patienter från Helsingfors.
1892	798	311
1893	939	362
1894	919	327
1895	894	216
1896	1,021	205

Sedan år 1893 har de i Helsingfors boende patienternas antal sålunda kontinuerligt nedgått och förefinnes icke heller någon utsikt för att medicinska afdelningen i en framtid skall kunna emottaga ett nämnvärdt större antal stadsbor.

Äfven det allmänna sjukhusets kirurgiska afdelning har af liknande orsaker som den medicinska afdelningen icke kunnat mottaga patienter från Helsingfors i proportionellt, med ökandet af stadens befolkning växande antal. Detta framgår af nedanstående tablå öfver totalantalet och antalet i Helsingfors bosatta patienter, som på kirurgiska afdelningen intagits under åren 1888—1896.

År.	Hela antalet patienter.	Patienter från Helsingfors.
1888	617	131
1889	811	173
1890	987	212
1891	1,013	236
1892	1,040	285
1893	969	268
1894	1,184	317
1895	1,147	272
1896	1,382	308

Man finner att under åren 1892—1896 antalet intagna Helsingforsbor väl något vexlat, men i det hela förblifvit temligen stationärt. Att kirurgiska sjukhuset framdeles i högre grad än de senaste åren skall kunna mottaga kirurgiska sjuka och skadade från Helsingfors är ingalunda att förvänta. Tvärtom skall sjukhusets uppgift att vara en klinisk undervisningsanstalt, dit de svårast sjuka från alla landets delar tillströmma, föranleda att i synnerhet de lättare kirurgiska affektionerna och skadorna såsom körtel- och ledtuberkulos, benbrott, sår m. m. hvilka dock, särdeles hos den mindre bemedlade klassen fordra sjukhusvård, i än större omfattning än hittills måste afvisas. Såsom redan ofvan antydde framträda redan nu betänkliga olägenheter, i det kirurgiska patienter, som ej funnit plats på kirurgiska sjukhuset, ej heller annorstädes kunna upptagas; och detta missförhållande skall parallelt med stadens tillväxt år efter år stegras.

Till ytterligare belysning må här framhållas att år 1896 af 4,086 i sjukhus vårdade, stadsbor funno 1,998 eller således 48,9 % vård å statens sjukhus, 1,642 eller 40,2 % å kommunens egna, samt 446 eller 10,9 % å privata sjukhus.

Det är ingalunda att förvänta att staten skulle genom utvidgning af sina sjukanstalter bereda ytterligare utrymme för hufvudstadens innevånare, hvilka redan för närvarande upptaga en betydlig del af statssjukhusens platser.

Af det ofvansagda, likasom ock af de motiv Nämnden i sina tidigare utlåtanden rörande planen för det kommunala sjukhusets successiva utvidgning anfört framgår tydligt nödvändigheten af att Maria sjukhuset inom den närmaste framtiden färdigbygges. Härvid borde tagas i öfvervägande om icke den tidigare planen kunde i vissa delar, i ekonomiskt och praktiskt syfte, modifieras. Sålunda har inom Nämnden blifvit framhållet att den i bruk varande stenpaviljongen likasom de tre öfriga på planen upptagna äro alltför små, i det de blott upptaga circa 44 patienter. Det vore utan tvifvel ekonomiskt fördelaktigt om hvarje paviljong kunde inrymma ett större antal sjuka. Vid den ursprungliga planens uppgörande ansågs tomtens smalhet förhindra byggandet af mera långsträckta paviljonger än den nu uppförda. Men om den förändring vidtoges med de tvenne nordliga paviljongernas placering att de i enlighet med närlagda teckning ställas i tomtens längd- ej, såsom i den uppgjorda planen är föreslaget, i dess tvärriktning, så kunde de så mycket förlängas

att patientantalet i hvarje paviljong ökades till 56. Härigenom vunnes ock att en lättare kommunikation med den blifvande central förvaltningsbyggnaden kunde anordnas genom täckta korridorer. Med rätta har nemligen blifvit anmärkt, att betydande olägenheter den kalla årstiden uppstå deraf att förbindelsen emellan sjukhusets särskilda delar måste ske genom fria luften, hvilket i vårt klimat visat sig ganska olämpligt. Genom paviljongernas byggande i tre våningars i stället för i två våningars höjd kunde ytterligare besparing vinnas, med nutidens praktiska hiss-konstruktioner skulle kommunikationen inom paviljongen häraf föga försvåras.

Nämnden har velat framlägga dessa synpunkter i fråga om en eventuel modifikation af den tidigare planen för Maria sjukhuset till beaktande i förhoppning att sålunda en inskränkning af kostnaderna per sjukplats kunde vinnas. Vid frågans vidare beredning kunna dessa och eventuelt andra förslag underkastas granskning af sakkunnige.

Enligt Nämndens förmenande bör nu närmast så fort som möjligt Maria sjukhuset derhän utvidgas att omkring femtio platser beredas för invärtes sjuka och lika många för kirurgiska patienter. Detta kunde ernås genom uppförandet å tomtens norra del af tvänne paviljonger något större än den i bruk varande paviljongen. I anslutning till den kirurgiska paviljongen borde operationssal jemte birum uppföras, (i den ursprungliga planen är operationssalen upptagen i samband med förvaltningsbyggnaden). Härefter borde den ännu återstående fjerde paviljongen för invärtes sjuka samt förvaltningsbyggnaden komma till utförande, hvarigenom äfven behovet af en poliklinik för såväl inre medicinska som kirurgiska fall tillgodoses.

Inom Nämnden har äfven fråga förevarit huruledes det såväl af flere distriktsläkare som från andra håll konstaterade växande behovet af sjukhusplatser för barn kunde fyllas. För närvarande emottagas barnsjukdomarna endast i härvarande af staten underhållna barnklinik med 22 sängar hvarjemte enskilda fall finna plats på kirurgiska sjukhuset och i Maria sjukhuset. I händelse Maria sjukhuset utvidgas på sätt ofvan föreslagits, skall såväl i den inre medicinska som i den kirurgiska afdelningen en del platser kunna upplätas för sjuka barn. Härigenom skulle nämnda behof tillsvidare och för en god tid framåt kunna fyllas, helst det är känt att för statens räkning ett barnsjukhus med något större antal platser än den närvarande barnkliniken kommer att uppföras på barnbördshusets tomt.

Emellertid torde den af Nämnden föreslagna utvidgningen af Maria sjukhuset i bästa fall icke förrän om två år kunna blifva realiserad, så att det ökade antalet sjukplatser tidigast 1899 kommer stadens sjukvård till godo. Intill dess är behovet af åtminstone 25 å 30 sjukplatser så trängande att för dess fyllande åtgärder omedelbart måste vidtagas. I tanke att så vidt möjligt minska kostnaderna härför har Nämnden förfrågat sig hos styrelsen för Maria sjukhuset huru många patienter utöfver 84 kunde i sjukhuset inrymmas under tiden till dess de ifrågasatta nya paviljongerna hunne blifva uppförda. Men härpå har sjukhusstyrelsen svarat att sjukhusstyrelsen visserligen, för att tillgodose det ökade anspråket på sjukplatser och i

hopp att ett extra sjukhus redan under innevarande år blefve upphyrdt, tillåtit intagandet af ända till — såsom ofvan nämnts — 108 patienter; men till följd af den sålunda uppkomna öfverbefolkningen i sjukhuset hade luften i sjuksalarna, oaktadt all ventilation, blifvit af sådan beskaffenhet att ett intagande af patienter utöfver det vanliga antalet icke ansetts tillåtligt, hvarför styrelsen äfven förståndigat vederbörande öfverläkare att icke i nämnvärd grad öfverskrida detta antal. — Nämnden har äfven tänkt sig möjligheten af att sjukbaracken N:o 2 i Alkärr kunde inredas till ett äfven under vintern användbart sjukhus. Men med anledning häraf å stadens byggnadskontor gjorda beräkningar öfver kostnaderna för utförande af för ändamålet nödiga förändringar i sjukbaracken hafva utvisat så höga belopp, att tanken härpå har måstat lemnas.

Då således plats för ett ökad antal sjuka icke kan i stadens egna sjukhus beredas, finner Nämnden ingen annan utväg återstå än upphyrandet för ändamålet af ett extra sjukhus. Ehuru behovet af ett sådant redan i höst vid den kalla årstidens inträde torde komma att framträda, har Nämnden dock ansett att för innevarande år det mest trängande behovet kunde afhjelpas genom att med distriktsläkaren Harald Råbergh träffa aftal om att utvidga den af honom upprätthållna sjukstugan i Sörnäs med 8 platser och att med Diakonissanstalten uppgöra kontrakt om anställande i stadens tjänst af ytterligare två diakonissor såsom stadssjuksköterskor. Däremot borde — jemsides med dessa provisoriska åtgärder — från 1898 års början, då medel för ändamålet kunnat observeras i stadens budget, upphyrandet af en lokal för och iordningställandet af ett extra sjukhus med 20 platser, der äfven enklare kirurgiska patienter kunde intagas, ifrågakomma.

Kostnaderna för ofvannämnda 8 platser i Sörnäs sjukstuga under innevarande år komme att uppgå till:

för sjuksängar och öfriga inventarier å 130 mark per sjukplats . . .	1,040 mark
dagkostnader, hvilka skulle utgå äfven om ej alla platser alltid voro upptagna å 1 mark 75 penni per dag, från den 1 instundande september	1,708 „
Summa	2,748 mark

Utgifterna för ytterligare två stadssjuksköterskor komme enligt uppgift af föreståndarinnan för diakonissanstalten att gestalta sig ungefärligen såsom för de nuvarande stadssjuksköterskorna, för hvilka diakonissanstalten nu uppbär 900 mark årligen för hvardera, eller möjligen något litet högre; således för fyra månader 600 mark.

Beträffande dessa stadssjuksköterskor må här framhållas att, enligt stadens distriktsläkares samstämmiga vittnesbörd, deras tjänstgöring har utfallit särdeles gynnsamt i det att genom dem vård i hemmen kunnat beredas för ett flertal sådana fattiga sjuka, hvilka otvifvelaktigt eljes sökt sig till stadens sjukhus. (Se härom närmare Helsovårdsnämndens årsberättelse för år 1896 sid. 81).

Kostnaderna för det provisoriska sjukhuset, som från år 1898 komme i fråga

och för hvilket en villa byggnad i Berghäll står att fås, gestalta sig enligt bilagga kalkyl till 24,495 mark 50 penni per år. Att märka är att de inventarier, som för detta provisoriska sjukhus behöfvas, till största delen kunna komma till användning vid utrustandet af ofvanomförmälda sjukpaviljonger.

På grund af hvad Nämnden här ofvan haft tillfälle att anföra ville Nämnden hos Stadsfullmäktige hemställa:

att Stadsfullmäktige, för att tillgodose det trängande behovet af ökad antal sjukplatser vid stadens sjukhus ville vidtaga åtgärd om Maria sjukhusets successiva färdigbyggande sålunda att snarast möjligt minst 50 nya sjukplatser kunde beredas för af inre sjukdomar lidande samt äfvenledes 50 platser blefve för kirurgiska patienter inrättade, hvarefter sjukhusets återstående delar i den närmaste framtiden borde komma till utförande;

att Stadsfullmäktige såsom provisoriska åtgärder för antydda ändamål ville berättiga Helsovårdsnämnden att aftala om utvidgande af sjukstugan i Sörnäs från den 1 nästkommande september med åtta platser och om anställande i stadens tjänst af ytterligare tvänne stadssjuksköterskor från sagde tid samt bevilja för ändamålet nödiga medel äfvensom tillåta Nämnden att för år 1898 i dess budgetsförslag upptaga ej mindre anslag för upprätthållande jemväl under sagda år af nyssnämnda åtta platser i Sörnäs sjukstuga och bibehållande af förenämnda två stadssjuksköterskor än ock anslag för upphyrande och utredande af ett extra sjukhus med 20 platser.

På Helsovårdsnämndens vägnar:

M. W. af Schultén.

R. Vuorio.

Förslag till stat för ett extra sjukhus i Sörnäs.

I. Löner, förslagsvis.

1 Läkare à 50 <i>Fr.</i>	1,000: —
1 Syssloman per år	500: —
1 Sköterska à 30 <i>Fr.</i>	360: —
1 Städerska à 15 <i>Fr.</i>	180: —
1 Köksa, (kosthållerska), kunnig	360: —
1 Köksjungfru à 15 <i>Fr.</i>	180: —
1 Vaktmästare (dräng)	360: —

II. Lokal 3,500: —

Transport 6,440: —

	Transport	6,440: —	
III. Medicinalier		1,200: —	
IV. Kost , för 20 patienter à 70 penni		5,110: —	
D:o „ 5 personer à 1 mark		1,825: —	
V. Tvätt		600: —	
VI. Ved (om på stället finnes upplagsplats) (entreprenad 1,000)		1,000: —	
VII. Belysning , (petroleum).		250: —	
VIII. Underhåll af inventarier		600: —	
IX. Oförutsedda utgifter		1,000: —	18,025: —

Inredning till ofvansagda sjukhus.

25 st. järnsängar à 25 och 28 <i>Fmf.</i> (5 à 28 för betjäningen)	640: —	
20 st. inredningar till stor sjuksäng enligt Maria sjukhus à 150 <i>Fmf.</i> st.	3,000: —	
5 st. d:o för betjäning à 55 <i>Fmf.</i> st.	275: —	
Möbel till 15 rum (enligt läkarens smak)	1,200: —	
2 dussin fina handukar à 16: 20 <i>Fmf.</i>	32: 40	
8 d:o grofva à 11: 20 <i>Fmf.</i>	89: 60	
4 d:o d:o-köks à 9 <i>Fmf.</i>	36: —	
3 st. läkareroockar à 6: 50 <i>Fmf.</i>	19: 50	
6 st. sköterskeförkläden à 3 <i>Fmf.</i>	18: —	
12 st. à 5 <i>Fmf.</i> , köks- och drängförkläden	60: —	
Köksinventarier	200: —	
Porslin, glas, gafflar, knifvar & tennskedar	300: —	
Instrument, liggringar m. m. enligt läkarens behof	600: —	6,470: 50
Summa	—: —	24,495: 50

Anmärkning. Prisen äro beräknade efter *nu* gångbara och kvantiteterna efter samma grunder som vid Mariasjukhus, så att inventariet i en framtid kan öfverföras till Mariasjukhus, då de tilltänkta paviljongerna blifvit uppförda.

Helsingfors, den 17 maj 1897.

Enligt uppdrag:

K. H. Åberg,
syssloman.

*Utskottsbetänkande i fråga om särskilda ändringar i
stadsplanen.*

Vid sammanträde den 16 maj 1893 beslöto Stadsfullmäktige att åt Drätselkammaren uppdraga att efter Byggnadskontorets hörande till ny pröfning upptaga frågan, huruvida det i gällande stadsplan till fabriksqvarter afsedda området i 6:te och 7:de stadsdelarna borde fortfarande, till den del detsamma ännu vore odisponerad, helt och hållet eller delvis såsom fabriksområde bibehållas samt att så fort ske kunde till Fullmäktige inkomma med yttrande såväl derom som om icke annorstädes finnes för fabriksstomter lämpliga områden. Detta beslut fattades på hemställan af ett för utarbetande af förslag till byggnadsordning för fabriksstomter i staden tillsatt utskott¹⁾, hvarhos utskottets förslag till byggnadsordning lemnades beroende till dess frågan om de lämpligaste platserna för fabriksstomter i staden slutbehandlats.

Sedan Byggnadskontoret afgifvit det äskade utlåtandet, öfverlemnade Drätselkammaren jemte skrifvelse af den 5 mars 1896 ärendet till ny behandling af Fullmäktige. I sagda skrifvelse²⁾ förenar sig Drätselkammaren om Byggnadskontorets förslag att fabriksqvarteren n:ris 179 och 182 skulle indelas i villatomter, vid hvilkas bebyggande den för tomterna i Brunnssparkens östra villaområde fastställda byggnadsordningen borde tjena till efterföljd. Med något förändrad begränsning skulle qvarteret n:o 183 indelas i vanliga bostadstomter. Såsom fabriksqvarter skulle bibehållas endast qvarteret n:o 180, hvars flesta tomter redan blifvit försälda, qvarteret n:o 177, som egdes af Munkholmens aktiebolag, och qvarteret n:o 178 med någon ändring i indelningen, afsedd att möjliggöra inledande af jernvägsspår. Qvarteret n:o 181 skulle reserveras för stadens behof. Likvisst skulle med regeringsarbetena för villastaden anstå till dess värdet af stadens jord öfverhufvudtaget stigit och en efterfrågan efter tomter i densamma komme att uppstå.

Det enda nämnvärda hinder mot omregleringen utgjordes af tomten n:o 20 vid Petersgatan, hvilken försålts åt ingenjören R. Huber, men tillsvidare vore fullkomligt obebygd. Herr Huber hade dock genom skriftlig förbindelse till Drätselkammaren förklarat sig villig att afstå tomten till staden på följande, af Drätselkammaren jemväl förordade vilkor:

¹⁾ Stfs tr. handl. n:r 16 för 1893.

²⁾ D:o d:o n:r 10 för 1896.

1:o) att staden till honom återbetalade de annuiter han erlagt samt godgjorde honom äfven de kostnader, han i öfrigt för tomten fått vidkännas, hvarförutom med inbetalning till stadskassan af återstående annuiter finge anstå, intill dess frågan om tomten vore afgjord, och

2:o) att han för den sålunda afträdda tomten n:o 20 vid Petersgatan finge tillösa sig en upplagstomt i Gräsvikens norra del mellan der föreslagna jernvägsspår till ett pris af högst 6 mark kvadratmetern eller samma pris, hvartill tomten n:o 20 vid Petersgatan uppskattats, och på möjligast förmånliga betalningsvilkor.

Hvad sedan angår Stadsfullmäktiges uppdrag till Drätselkammaren att inkomma med yttrande om icke annorstädes än i nu berörda trakt af staden funnes för fabrikstomter lämpliga områden, så har Drätselkammaren härför föreslagit särskilda, jemväl af Byggnadskontoret förordade platser invid Sörnäs hamn och bibana, hvarhos Kammaren framlagt ett af Kontoret utarbetadt projekt till magasin stomter och upplagsplatser invid Gräsviken. Nödig mark för sådana skulle erhållas genom utfyllning af inre delen utaf Gräsviken samt uppmuddring till 5 meters djup af vattenområdet emellan nämnda vik och Busholmen. Den sammanlagda kostnaden för de i förslaget omfattade arbetena, såsom muddring, vägar, lastningsbryggor, jernvägsspår m. m., har af Byggnadskontoret beräknats till 166,300 mark samt inkomsten i tomtlösen för magasin stomterna efter 15 mark per m² till 150,720 mark, hvartill för upplagstomterna, hvilka tänkts såsom arrendetomter och komme att omfatta en areal af 29,620 m², beräknats ett årligt arrende af 15 penni per m² eller inalles årligen 4,443 mark. Utfyllningen af Gräsviken hade jemväl redan delvis påbegynts genom att detta ställe af Byggnadskontoret anvisats till afstjälplingsplats för sten från privata byggnadsföretag samt Kontoret der hållit några man för stenens behöriga ordnande.

Drätselkammaren har förty föreslagit:

att Stadsfullmäktige ville godkänna Byggnadskontorets förslag till ändring af stadsplan för 6:te och 7:de stadsdelarna med de af Drätselkammaren i förslaget förordade förändringar beträffande gatunamn samt, sedan häraf betingade rättelser i kartan utförts, ansöka om Hans Kejsrerliga Majestäts fastställelse af denna ändring äfvensom om rätt till villastads partiets bebyggande efter den för Ulrikasborgs brunnsparcs östra område gällande byggnadsordning;

att Stadsfullmäktige äfven ville godkänna ändringen af gällande stadsplan rörande Sörnäs strandväg och kvarteren n:ris 288, 289 och 291 i 10:de stadsdelen samt härå söka nådig fastställelse;

att Stadsfullmäktige ville omfatta Byggnadskontorets förslag angående magasins- och upplagstomter vid Gräsviken och, sedan

kartan öfver dessa tomter kompletterats med gatunamn och tomt-numror, ansöka om behörig fastställelse äfven af detta förslag;

att Stadsfullmäktige skulle, på sätt Drätselkammaren sig i saken uttalat, till fabriksomter anvisa de föreslagna områdena å de s. k. Janssonska odlingarna och å delar af Södervik villalägenhet med derinvid föreslagen utfyllning i sjön;

att Fullmäktige ville antaga de af ingenjören Huber betingade villkoren för återlemnande till staden af tomten n:o 20 vid Petersgatan samt bemyndiga Drätselkammaren att vidtaga alla deraf föranledda åtgärder; samt slutligen

att Stadsfullmäktige återupptoge frågan om utarbetande af byggnadsordning för fabriksomter i staden, i hvilken byggnadsordning borde införas nödiga bestämmingar äfven angående bebyggande af magasins- och begagnande af upplagstomter.

Sedermera hafva Stadsfullmäktige vid sammanträde den 31 mars 1896 åt undertecknade uppdragit att till Fullmäktige inkomma med betänkande i ärendet.

Med Drätselkammaren och Byggnadskontoret är utskottet ense om att större delen af det för närvarande till fabriksomter indelade området i sju och sjunde stadsdelarna föga eller aldeles icke lämpar sig för en dylik användning, och omfattar utskottet likaledes förslaget att i stället disponera fabrikskvartieren n:ris 179 och 182 till anläggning af en villastadsdel. Dock skulle utskottet för sin del vilja förorda en något ändrad plan för nämnda anläggning.

Enligt förslaget komme tomterna i villastadsdelen att mäta i areal omkring 4,000 m² hvarje. Utgående från den åsigt, att villatomter i allmänhet icke böra få bebyggas utöfver bostadsbehovet hos en, högst två familjer samt att uppförandet i en villastad af stora hus med ett flertal hyreslägenheter bör förhindras, har utskottet funnit de föreslagna tomterna vara alltför stora. Den betydliga areal, som å hvarje tomt komme att måsta hållas såsom plantering, blefve kostsam att ordna och underhålla, och kunde staden icke heller för tomterna emotse ett närmelsevis lika högt pris som om en proportionsvis större del af tomtytan finge bebyggas. Erfarenheten visar ock att stora bostadstomter icke äro på långt när så eftersökta som mindre och att dessa senare i regeln betalas bättre än de förra. Orsaken härtill är tydligen den att inköpet och bebyggandet af en stor tomt binder mera kapital — i regeln delvis upplånadt sådant — än då företaget

gäller en mindre tomt och att vinsten af byggnadsaffären i motsvarande grad blir beroende af vexlingarna i räntan och inflytande hyror. En reduktion af tomternas areal har alltså syntts utskottet önskelig såväl på det att ifrågavarande område må kunna hållas bebyggt såsom en verklig villastadsdel och för att tomterna det oaktadt må vara lätt realiserbara och deras försäljning inbringande för staden.

Utskottet har med anledning häraf låtit Byggnadskontoret uppgöra en ny plan för indelningen af området i fråga, enligt hvilken plan villatomternas antal komme att blifva 56 i stället för tidigare 12 med en areal af 800 till 1000 m² hvarje. Det ökade antalet tomter skulle erfordra jemväl ökning af gator och afloppsledningar, hvarigenom kostnaderna för områdets reglering komme att något höjas. Skillnaden i kostnader blefve dock efter utskottets åsigt mer än väl betäckt genom den förhöjning af priset på tomterna, som ändringen kan förväntas medföra.

Inom utskottet har uttalats farhåga för att tomterna, minskade i öfverensstämmelse med utskottets förslag, skulle blifva alltför små för att, om någon betydligare del af tomten bör lemnas fri för plantering såsom dock på en villatomt ske bör, tillåta uppförandet af så rymliga byggnader som mången äfven blott för eget behof kunde önska. Utskottet har dock tänkt sig att vid affattandet af de bestämningar, som böra tjena till efterföljd vid områdets bebyggande, skall tillses att tomternas sammanbyggande och styckning samt arrondering i öfrigt så mycket som möjligt underlättas så att olikartade bostadsbehof kunna tillfredsställas. -- Uppgörandet af förslag till byggnadsordning för området i fråga torde lämpligast uppdragas åt det utskott, som fått sig ombetrodt att utarbeta förslag till enahande bestämningar beträffande Brunnsparkens östra villaområde.

I likhet med Drätselkammaren och Byggnadskontoret anser äfven utskottet att, ehuru fastställelse å planen till villastadsdelen bör omedelbart utverkas, arbetena på planens genomförande böra uppskjutas till dess området mellan sagda stadsdel och de bebygda delarna af staden blifvit mera upptaget och sålunda ett bättre pris för villatomterna kan emotses. Och torde Drätselkammaren böra anmodas att icke försälja tomterna innan, på särskild framställning af Kammaren, beslut derom fattats af Fullmäktige.

Enligt Byggnadskontorets af Drätselkammaren förordade plan komme jemväl fabriksqvarteret n:o 183 att indelas till bostadstomter. Äfven detta förslag har utskottet i hufvudsak godkänt, dock med sådan minskning af tomternas areal och häraf föranledd afvikelse i gatornas sträckning som, efter utskottets förmenande, betingas af redan anförda förhållande att små tomter äro mera eftersökta och proportionsvis mera inbringande för staden än större. Tillika har dock utskottet hållit för önskligt att fabriksqvarteret n:o 180, hvilket enligt de föreliggande förslagen komme att bibehållas såsom fabriksqvarter, men som blefve på alla sidor omgifvet af bostadstomter, förty jemväl kunde till sådana tomter disponeras. Med föranledande häraf har Byggnadskontoret på uppdrag af utskottet utarbetat plan till en dylik indelning af qvarteret, enligt hvilken plan qvarteret komme att delas i två

quarter, hvardera med tio bostadstomter, jemte det quarterets östra del komme att i riktning af Kaptensgatans förlängning reserveras såsom öppen plats. Emellertid hafva redan tre tomter i quarteret förnytrats af staden, nemligen n:o 26 vid Fabriksgatan åt fabrikanten Joh. Wecksell, n:o 28 vid samma gata åt Spårvägs- och Omnibus-aktiebolaget samt n:o 19 vid Petersgatan åt Statsverket. Af nämnda tomter är likväl endast den sistnämnda, som upplåtits till vedgård åt Gardesbataljonen, bebyggd, nemligen med ett mindre trähus utgörande bostad åt vakten, hvaremot de båda andra fortfarande stå obegagnade.

Då regleringen af quarteret vid sådant förhållande icke kan genomföras utan att beröra enskild rätt, har utskottet, för att taga kännedom om på hvilka vilkor resp. tomtigare vore villige att underkasta sig regleringen af quarteret, härom förfrågat sig hos herr Wecksell och hos Spårvägs- och Omnibus-aktiebolaget, jemte det utskottet ställt sig i förbindelse äfven med herr Rob. Huber, den der, såsom egare af tomten n:o 20 vid Petersgatan i quarteret n:o 183, visserligen tidigare till Drätselkammaren afgifvit förbindelse att afstå denna tomt till staden, men hvars härvid uppställda vilkor icke kunna af staden uppfyllas, på sätt utskottet skall nedan närmare visa. Till svar har herr Wecksell meddelat att han för sin del gjorde anspråk på att i stället för tomten n:o 26 vid Fabriksgatan erhålla de fyra bostadstomter, till hvilka tomten komme att indelas, dock vore han villig att höja köpeskillingen för tomterna med en tredjedel af det utaf honom erlagda priset på fabriks-tomten. Herr Huber har förbehållit sig att efter eget val antingen återfå det belopp, som han betalt för tomten n:o 20 vid Petersgatan, jemte ränta och ersättning för de kostnader, dem han för tomten fått vidkännas, eller utan vidare godtgörelse de tre nya tomterna n:ris 6, 8 och 10 vid Kaptensgatan. Direktionen för Spårvägs- och Omnibus-aktiebolaget åter har, med förbehåll af bolagsstämmans godkännande, förklarat bolaget villigt att i stället för n:o 28 vid Fabriksgatan åtnöja sig med någon annan tomt, som vore för bolagets ändamål lika väl belägen. Med Statsverket har utskottet sjelffallet icke kunnat träda i underhandling, men torde det dock kunna antagas för gifvet att Statsverket icke skall vara obenäget att i utbyte mot tomten n:o 19 vid Petersgatan emottaga något annat för dess behof lika lämpligt område.

Jemte det utskottet ansett sig böra bringa dessa tomtigarenes anspråk till Stadsfullmäktiges kännedom, får utskottet nu endast föreslå att Stadsfullmäktige ville öfverlemna åt Drätselkammaren att i sinom tid, sedan ändringarna i stadsplanen vunnit fastställelse, återupptaga de af utskottet öppnade underhandlingarna med tomtigarene.

Sedan föreliggande förslag till ändringar i planen för 10:de stadsdelen samt att till fabriksstomter anvisa en del af de s. k. Janssonska odlingarna och villalägenheten Södervik blifvit uppgjorda, har såsom bekant fråga väckts om öppnande af

en ny jernvägsförbindelse mellan Helsingfors och Åbo-banan, hvilken jernväg, hvars sträckning redan blifvit uppgången och undersökt, är afsedd att dragas genom sagda stadsdel ned till Broholmen eller Norra hamnen. Vidare hafva Stadsfullmäktige på framställning af Jernvägsstyrelsen beslutit att till Statsverket föryttra ett större område å berörda odlingar att användas för statsjernvägarnas behof. Då ej mindre nämnda jernvägsbyggnad, om den kommer till stånd, än afträddandet af omordade område till Statsverket med all sannolikhet komme att påkalla väsentliga afvikelser från ifrågavarande förslag, torde med vidare åtgärd i anledning af desamma böra få bero till dess jernvägsfrågan samt frågan om berörda försäljning af mark till statsjernvägarna blifvit slutligen afgjorda.

Ehuru utskottet sålunda ansett det i gällande stadsplan till fabriksstomter afsedda området i sjetta och sjunde stadsdelarna böra till största delen disponeras till bostads- och villatomter samt jemväl frågan om anvisande af fabriksstomter å delar utaf de Janssonska odlingarna och villalägenheten Södervik för tillfället förfalla, så är efter utskottets åsigt därför icke anledning att vidare uppskjuta med utarbetandet af byggnadsordningen för fabriksstomter. Då redan ett flertal dylika tomter finnas inom staden, för hvilkas bebyggande särskilda, från den allmänna byggnadsordningen afvikande föreskrifter äro högeligen af behofvet påkallade, instämmer utskottet i Drätselkammarens förslag att berörda ärende borde af Stadsfullmäktige åter upptagas till behandling.

Hvad sedan vidkommer förslaget att utfylla inre delen af Gräsviken samt indela den sålunda vunna terrängen och området der invid till magasins- och upplagstomter, så är utskottet härom fullt ense med Byggnadskontoret och Drätselkammaren.

Ifrågavarande arbeten kunna dock icke komma till utförande ännu under närmaste år. Byggnadskontoret har emotsett att staden kunde få anlita något af Statsverkets kraftiga mudderverk för att fördjupa hamnen utanför utfyllnaden och sålunda anskaffa nödigt fyllnadsmaterial; men äro alla dessa mudderverk, på sätt utskottet inhemtat, disponerade till andra ändamål ännu för flera år framåt. Stadens mudderverk åter, hvilket dessutom på sätt Byggnadskontoret framhållit vore alltför svagt för oppmuddring af den utaf fin packsand bestående grunden i synnerhet på större djup, behöfves tillsvidare för kajanläggningarna å Skatudden. För öfrigt böra stadens för arbeten af omordade slag disponibla tillgångar under den närmaste framtiden användas företrädesvis för ordnandet af sistnämnda stadsdel, hvarest hamntrafiken ändå hufvudsakligast kommer att koncentreras.

Utskottet kan ej heller tro att efterfrågan efter magasin stomter på denna plats ännu är stor, då behovet af dylika tomter borde vara fylldt åtminstone för några år framåt genom tomterna å Skatudden. Af sådan anledning torde staden äfven föga kunna emotse att nu redan för de föreslagna magasin stomterna vid Gräsviken erhålla det för dem beräknade priset. Deremot vore det af vigt att så fort som möjligt här erhålla upplags- samt lossnings- och lastningsplatser särskildt för tegel, kalk och andra byggnadsämnen för att sålunda befria Sandvikshamnen, der utrymmet redan begynner att blifva ganska knapt, från trafiken med dessa skrymmande varor.

För sådant ändamål skulle utskottet föreslå att det fyllnadsmaterial, som hit nedköres, för framtiden anvisas till afstjelpning sålunda att området mellan stranden och den i det närmaste färdiga stenbank, som utgör den tillernade utfyllnadens yttre gräns, helt och hållet utfylles i riktning från öster mot vester. Emedan såsom ofvan redan blifvit nämnt något skäligt pris för ifrågavarande områden för närvarande icke torde kunna påräknas, i synnerhet icke innan regleringsarbetena här slutförts, borde den på anfördt sätt vunna terrängen tillsvidare icke säljas, utan utarrenderas till upplagsplatser genom Drätselkammarens försorg. Några kajarbeten borde heller icke ännu här komma till utförande, utan endast provisionela lastnings- och lossningsbryggor för skutor och pråmar ledas från stranden ut till djupare vatten. — Att arbetena på områdets slutliga reglering sålunda måste uppskjutas på obestämd tid, hindrar emellertid icke att ej redan nu fastställelse kunde utverkas å planen för desamma, efter det kartan öfver området kompletterats med tomtnummer och gatunamn.

Ehuru de i planen för arbetena upptagna jernvägsspår, hvilka ingå i kostnadsförslaget med 39,100 mark, sjelffallet icke kunna komma till utförande innan öfriga arbeten slutförts eller åtminstone närma sig sin fullbordan, vill utskottet dock erinra derom att anläggningen af dessa spår synes böra bekostas af statsjernvägarna, hvilka åtnjuta all inkomst från hamnbanan, och detta så mycket hellre som dylika nya spåranläggningar väsentligen bidra till att afleda trafik från den redan alltför trånga godsbangården härstädes.

På anförda skäl får utskottet vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta

att godkänna föreliggande förslag till ändringar i stadsplanen för sjette och sjunde stadsdelarna samt till inrättande af magasins- och upplagsstomter vid Gräsviken med de af utskottet förordade afvikelser från förslagen äfvensom uppdraga åt Drätselkammaren att låta uppgöra och till Fullmäktige inkomma med sådana definitiva, med gatunamn samt kvarter- och tomtnummer kompletterade planer som erfordras för att Nådig stadfästelse härå må kunna utverkas;

att åt Drätselkammaren öfverlemnade att, sedan omordade planer faststälts, med egarene af tomter inom det reglering underkastade området i sjunde stadsdelen underhandla om regleringens genomförande samt med förslag derom sedermera till Fullmäktige inkomma;

att åt det utskott, som är tillsatt att uppgöra förslag till ny byggnadsordning för Brunnsparkens östra villaområde, ombetro att utarbete förslag jemväl till bestämningar beträffande bebyggandet af de tillernade villatomterna i sjette stadsdelen;

att meddela Drätselkammaren att berörda villatomter icke finge försäljas innan, på särskild framställning af Kammaren, beslut derom fattats af Fullmäktige;

att låta frågan om ändring af gällande stadsplan för 10:de stadsdelen samt att till fabriksstomter anvisa delar af de s. k. Janssonska ödlingarna och af villalägenheten Södervik för närvarande förfalla; samt

att åt ett särskildt utskott uppdraga att utarbete och till Fullmäktige inkomma med förslag till byggnadsordning för fabriks- samt magasins- och upplagstomter i staden.

Slutligen hafva Stadsfullmäktige genom remiss af den 31 mars 1896 till utskottet öfverlemnade följande, den 28 februari 1893 till Magistraten inlemnade, till Fullmäktige ställda ansökan:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Under förlidet år tillsatte föreningen „Arbetets vänner“ en komité med uppdrag att utarbete förslag till uppförandet i Helsingfors af sunda och billiga arbetarebostäder, i likhet med utlandets bästa, samt att sedermera söka realisera företaget.

Denna af undertecknade bestående komité har, efter det olika byggnadsplatser inom och utanför stadens linjer tagits i skärskådande, ansett följande byggnadsplatser kunna förordas, nämligen:

- a)* östra delen af fabrikskvarteret n:o 179 vid Fabriksgatan och Petersgatan;
- b)* ett område af villan Råstad—Humleberg nära Vestra Chauséen;
- c)* ett för närvarande till plantage utarrenderadt område af lägenheterna nr:is

17—20 i Södernäs.

Sedan byggnads eskisser och approximativa kostnadsberäkningar uppgjorts, har komitén uppställt grunderna för företaget, gående ut derpå att byggnaderna skulle utföras af ett aktiebolag, men efterhand inlösas af arbetarena, hvilka genom hyresbetalning under ett visst antal år komme att efterhand gälda priset för resp. af dem förhyrda bostadslokaler.

Öfver det i enlighet härmed uppgjorda prospekt har komitén inhemtat yttrande af föreningen „Arbetets vänner“, hvilken i sammanhang med Arbetareföreningens bestyrelse egde sörja för prospektets spridning i arbetarekretsar samt uppmana arbetarena att anteckna sig ej mindre för bostäder än ock för aktier i det tillernade nya bolaget för arbetarebostäder.

Häraf har framgått, att flertalet arbetare önska sig bostad inom staden i det anteckningar gjorts för 205 lokaler å fabrikskvarteret 179, men endast för 18 å Råstad och 8 i Södernäs.

Ehuru det under nuvarande tryckta affärsställning icke torde kunna ifrågakomma att omedelbart realisera företaget, har komitén, med fästadt afseende derå att alla vidare förberedande åtgärder äro beroende deraf, om och på hvilka villkor den åstundade byggnadsplatsen kan erhållas, ansett sig böra redan nu hos Herrar Stadsfullmäktige vördsammast anhålla:

att östra delen af fabrikskvarteret n:o 179 vid Fabriksgatan och Petersgatan måtte upplätas åt det bolag komitén söker bilda för uppförande derstädes af ändamålsenliga arbetarebostäder, med förbehåll att upplåtelsen förfaller och återgår så framt bolaget icke före utgången af år 1895 blifvit konstitueradt och med staden afslutat behörigt köp om berörda tomt.

Hvarhos komitén får hemställa det ville Herrar Stadsfullmäktige, af hänsyn för företagens gagneliga syftemål,

fastställa så lågt pris som möjligt för denna tomt äfvensom möjligast lindriga ränte- och amorteringsvilkor.

L. Mechelin.

**Rudolf Elving.
Seb. Gripenberg.
Hugo Lindberg.**

**Albin Finander.
Mauritz Hallberg.
J. af Lindfors.**

**P. W. Grahn.
Anders Jakobsson.
K. G. Sivenius.**

Med anledning af förestående ansökan har Drätselkammaren, hvars yttrande af Stadsfullmäktiges beredningsutskott infördrats, uti skrifvelse af den 5 mars 1896 anfört att såsom af Drätselkammarens skrifvelse af samma dag angående, utom

annat, ändring i stadsplanen för sjuette och sjunde stadsdelarna framginge, så lämpade sig med afseende å terrängens ojämnhed de i nu gällande stadsplan såsom fabriks-
kvarter upptagna kvarteren n:ris 179 och 182 hvarken för en indelning i fabriks-
eller vanliga bostadstomter, hvarför Byggnadskontoret föreslagit anordnandet här-
städes af en villastadsdel i likhet med Brunnssparkens östra villaområde. Och då
Drätselkammaren för sin del omfattat detta förslag samt förordat dess godkännande
af Stadsfullmäktige, måste enligt Drätselkammarens mening frågan om östra delens
af kvarteret n:o 179 upplåtande till arbetarebostäder få förfalla. Deremot ansåge
Drätselkammaren att det nya kvarteret n:o 182, som enligt Byggnadskontorets för-
slag komme att inrymma endast bostadstomter, kunde i sin helhet af staden upp-
låtas till tomtplats för arbetarebostäder. Kvarteret, som vore ett af de jemnaste i
denna trakt, hade en areal af ungefär 12,600 m²; och hade marken i detsamma vid
försäljning till ingenjören Huber af fabriksstomten n:o 20 vid Petersgatan värderats
till 6 mark per m², efter hvilken beräkningsgrund, för den händelse den kunde
godkännas för hela kvarteret eller numera tillämpas, sedan kvarteret komme att
innehålla bostads- och icke fabriksstomter, kvarterets totala pris blefve 75,600 mark.
Under denna summa torde kvarteret också icke i någon händelse kunna afyttras,
emedan stadens sjelfkostnader i regleringsarbeten för ifrågavarande kvarter efter
approximativ beräkning, grundad på de af Byggnadskontoret nyligen uppgjorda
kostnadsförslag för diverse gators planering samt deras förseende med kloak- och
vattenledningar uti 6:te och 7:de stadsdelarna med anledning af Kontorets förslag
till ändring af stadsplan för dessa stadsdelar äfvensom i stöd af hvad Byggnads-
kontoret särskildt meddelat, ungefärligen stiga dertill. För den händelse den af för-
eningen „Arbetets vänner“ tillsatta komitén numera vore benägen att reflektera till
detta Drätselkammarens förslag till tomter för arbetarebostäder och Stadsfullmäktige
skulle i princip besluta att ifrågavarande kvarter kunde för ändamålet upplåtas, har
Drätselkammaren utbedt sig att genom en i vanlig ordning anställd värdering och
uppmätning af kvarteret n:o 182 få närmare precisera dess värde och då tillika yttra
sig om löseskillingens betalningsvilkor äfvensom om ordningen och tiden för nödiga
gatuplanerings m. fl. dermed sammanhängande arbetens utförande.

På sätt ofvan redan framhållits, skulle enligt Drätselkammarens och Bygg-
nadskontorets af utskottet understödda förslag kvarteret n:o 179 indelas i villatomter,
hvarför komiténs anhållan att sagda kvarter måtte upplåtas till anläggning af ar-
betarebostäder äfven efter utskottets åsigt icke kan bifallas. För öfrigt äro stadens
flesta större industriela företag belägna dels norr, dels vester om staden, och kommer
antagligen området norr om den nuvarande staden att i framtiden utveckla sig
till centrum för stadens industri. Arbetarnes bostäder böra åter helst placeras så
nära deras arbetsplatser som möjligt. Enligt utskottets tanke kan därför ej heller
kvarteret n:o 183, hvares indelning för öfrigt af utskottet ändrats, för det af komitén
afsedda ändamålet disponeras, utan

*torde komiténs ifrågavarande anhängan förty måsta för närvarande
afböjas.*

Ett kostnadsförslag samt planer, utvisande utskottets ändringsförslag, medfölja.
Helsingfors, i december 1897.

Alfred Norrmén.

**Gustaf Nyström.
Karl Söderman.**

**Paul Sinebrychoff.
O. Th. Widerholm.**

Kostnadsförslag

till planering af vägar å Rödbergen samt delar af Skeppare-, Strand-, Ärt-
holms-, Styrmans-, Stufvare-, Hafs- & Kaptensgatorna äfvensom delvis
anläggning af Kloak- & vattenledning under desamma.

	<i>Fm.</i>	<i>ni</i>	<i>Fm.</i>	<i>ni</i>	<i>Fm.</i>	<i>ni</i>
Vägar å Rödbergen.						
<i>a) planering:</i>						
16,045 m ³ bergsprängning	å	6:—	96,270	—		
2,960 m ³ stödjemur att lägga (sten å platsen)	å	5:—	14,800	—		
2,190 m ³ terrasmur att lägga	å	10:—	21,900	—		
260 m ³ grundmur (sten å platsen)	å	3:—	780	—		
370 m ³ grundgräfnig	å	3:—	1,110	—		
18,630 m ³ fyllning; erhålles ur skärningarna.						
445 l. m. granittrappsteg	å	10:—	4,450	—		
100 m ³ mylla till dosseringar emellan trapporna	å	6:—	600	—		
9,000 m ³ grus till pågrusning	å	3:50	31,500	—		
280 l. m. handräck	å	4:—	1,120	—		
8 st. infallsbrunnar	å	250:—	2,000	—	174,530	—
<i>b) kloak:</i>						
2,200 m ³ kanalsprängning,	å	15:—	33,000	—		
2,600 m ³ jordfyllning i kanalgrafvarna	å	2:50	6,500	—		
			39,500	—		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloakerna			19,750	—		
410 l. m. 12" glaserade lerrör nedl.	å	7:50	3,075	—		
465 l. m. 9 " d:o d:o	å	5:—	2,325	—		
12 st. instigningsschakt	å	300:—	3,600	—		
7 st. ventilationsrör	å	100:—	700	—	29,450	—
<i>c) vattenledning:</i>						
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning gemensamma kostnad			19,750	—		
312 m ³ bergsprängning	å	15:—	4,680	—		
400 m ³ fyllningsjord i kanalgrafven	å	2:50	1,000	—		
524 l. m. 153 mm tackjernsrör ned- lagda	å	10:—	5,240	—		
380 l. m. 102 mm tackjernsrör ned- lagda	å	6:80	2,584	—		
7 st. 153 × 102 mm anslutningar	å	75:—	525	—		
Transport			33,779	—	203,980	—

	Transport	33,779	203,980	
1 st. 153 mm slidventil		130		
7 st. 102 mm d:o	å 90:—	630		
13 st. brandposter	å 200:—	2,600	37,139	241,119
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.		—	—	24,181
	Summa Fmk	—	—	265,300
Skepparegatan mellan Fabriks- och Strandgatorna.				
a) <i>planering:</i>				
1,727 m ³ bergsprängning	å 6:—	10,362		
4,343 m ³ grundgrävning incl. stötning	å 4: 50	19,543	50	
2,790 m ³ sprängsten till utfyllning som grund för stödmurarna, hvaraf 2,450 m ³ erhålles från planerings- och kanalsprängningarna och återstår				
340 m ³ att anskaffas	å 4:—	1,360		
1,052 m ³ stödmur af sprängsten (sten att anskaffas)	å 10:—	10,520		
4,260 m ³ fyllningsjord, hvaraf i stödmursmassan ingår 1,052 m ³ och återstår				
3,208 m ³ att anskaffas	å 2: 50	8,020		
1,553 m ³ af den från grundgrävningen erhållna öfverlopps-jorden (lös lera) att transportera till tomterna norr om Strandgatan	å 0: 80	1,242	40	
2,010 m ³ grus till pågrusning	å 3: 50	7,035		58,082 90
b) <i>kloak:</i>				
530 m ³ bergsprängning	å 15:—	7,950		
480 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å 2: 50	1,200		
		9,150		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken		4,575		
148 l. m. murad kanal (typ G) färdig nedlagd	å 30:—	4,440		
100 l. m. 12" glaserade lerrör nedl.	å 7: 50	750		
2 st. instigningsschakt	å 300:—	600		
1 st. ventilationsrör		100	10,465	
	Transport	—	68,547 90	

	Transport	—	68,547 90	
<i>c) vattenledning:</i>				
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning gemensamma kostnad				
		4,575		
41 l. m. gammal kanalgraf att uppkasta och igenfylla	å 6:—	246		
164 l. m. 153 mm tackjernsrör nedlagda	å 10:—	1,640		
192 l. m. 102 mm tackjernsrör nedlagda	å 6: 80	1,305 60		
1 st. 153 × 203 mm anslutning		100		
2 st. 102 mm slidventiler	å 90:—	180		
1 st. 153 mm d:o		130		
4 st. brandposter	å 200:—	800	8,976 60	77,524 50
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.		—	—	7,775 50
	Summa Fmk	—	—	85,300
Strandgatan emellan Ärtholms- och Skepparegatorna.				
<i>a) planering:</i>				
1,550 m ³ bergsprängning	å 6:—	9,300		
1,560 m ³ stödjemur (sten att anskaffas)	å 10:—	15,600		
8,750 m ³ fyllning, hvaraf från planerings- & kanalsprängningarna erhålles 2,270 m ³ ; återstår				
6,480 m ³ att anskaffas	å 2: 50	16,200		
2,850 m ³ grus till pågrusning	å 3: 50	9,975		
1 st. infallsbrunn		250		
570 l. m. handräck	å 4:—	2,280	53,605	
<i>b) kloak:</i>				
450 m ³ bergsprängning	å 15:—	6,750		
600 m ³ fyllningsjord i kanalgrafven	å 2: 50	1,500		
		8,250		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken				
		4,125		
350 m ³ bergsprängning	å 15:—	5,250		
460 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å 2: 50	1,150		
116 l. m. murad kanal (typ G)	å 30:—	3,480		
350 l. m. 12" glaserade lerrör nedl.	å 7: 50	2,625		
2 st. instigningsschakt	å 300:—	600		
2 st. ventilationsrör	å 100:—	200	17,430	
	Transport	—	71,035	

	Transport	—	71,035		
<i>c) vattenledning:</i>					
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning					
	gemensamma kostnad	4,125			
	230 l. m. 102 mm tackjernsrör nedlagda å 6: 80	1,564			
	1 st. 102 mm slidventil	90			
	3 st. brandposter å 200:—	600	6,379		77,414
	C:a 10 % tillskott för arbetsledn. etc.	—	—		7,786
	Summa Fmk	—	—		85,200
Ärtholmsgatan emellan Docks- & Styrmansgatorna.					
<i>a) planering:</i>					
	105 m ³ planeringssprängning, å 6:—	630			
	120 m ³ stödjemur att lägga (sten å platsen) å 5:—	600			
	464 m ³ fyllning, hvaraf från planerings- och kanalsprängningarna erhålles 301 m ³ och återstår				
	163 m ³ att anskaffa å 2: 50	407 50			
	465 m ³ grus till pågrusning å 3: 50	1,627 50	3,265		
<i>b) vattenledning:</i>					
	220 m ³ bergsprängning å 15:—	3,300			
	290 m ³ jordfyllning i kanalgräven å 2: 50	725			
	95 l. m. 153 mm tackjernsrör nedlagda å 10:—	950			
	2 st. brandposter å 200:—	400	5,375		8,640
	C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.	—	—		860
	Summa Fmk	—	—		9,500
Styrmansgatan emellan Fabriks- och Ärtholmgatorna.					
<i>a) planering:</i>					
	16 m ³ bergsprängning å 6:—	96			
	16 m ³ jordschaktning å 2: 50	40			
	551 m ³ fyllning, hvaraf från jordschaktningen, planerings- & kanalsprängningarna erhålles 132 m ³ och återstår				
	419 m ³ att anskaffa å 2: 50	1,047 50			
	1 st. infallsbrunn	250			
	275 m ³ grus till pågrusning å 3: 50	962 50	2,396		
	Transport	—	2,396		

	Transport	—	2,396	
b) kloak:				
90 m ³ kanalgrävning	å 2:—	180		
25 m ³ bergsprängning	å 15:—	375		
35 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å 2: 50	87 50		
		642 50		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken				
40 l. m. 9" lerrör nedlagda	å 5:—	200		
1 st. ventilationsrör		100	621 25	
c) vattenledning:				
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning gemensamma kostnad				
48 m ³ bergsprängning	å 15:—	720	321 25	
60 m ³ fyllningsjord i kanalgrafven	å 2: 50	150		
70 l. m. 153 mm tackjernsrör nedlagda	å 10:—	700		
1 st. 153 × 203 mm anslutning		100		
1 st. 153 mm slidventil		130	2,121 25	5,138 50
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.				
		—	—	561 50
Summa Fmk				
		—	—	5,700
Stufvaregatan emellan Hafs- & Fabrikgatorna.				
a) planering:				
4,200 m ³ bergsprängning	å 6:—	25,200		
200 m ³ grundgrävning	å 2:—	400		
300 m ³ grund- & stödjemur (sten ur skärningen)	å 3:—	900		
1,500 m ³ fyllning, som erhålles ur skärningarna.		750		
3 st. infallsbrunnar	å 250:—	750		
850 m ³ grus till pågrusning	å 3: 50	2,975	30,225	
b) kloak:				
570 m ³ bergsprängning	å 15:—	8,550		
760 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å 2: 50	1,900		
		10,450		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken				
195 l. m. 12" glaserade lerrör nedlagda	å 7: 50	1,462 50		
2 st. ventilationsrör	å 100:—	200		
3 st. instigningsschakt	å 300:—	900	7,787 50	
Transport				
		—	38,012 50	

Transport	—	38,012	50	
<i>c) vattenledning:</i>				
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning gemensamma kostnad	5,225			
300 m ³ bergsprängning à 15:—	4,500			
400 m ³ jordfyllning i kanalgrafven à 2: 50	1,000			
320 l. m. 102 mm tackjernsrör ned- lagda à 6: 80	2,176			
1 st. 102 × 203 mm anslutning à 75:—	75			
2 st. 102 × 153 mm d:o à 60:—	120			
1 st. 102 × 102 mm d:o à 50:—	50			
4 st. 102 mm slidventiler à 90:—	360			
2 brandposter à 200:—	400	13,906		51,918 50
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.	—	—		5,181 50
Summa Fmk	—	—		57,100
Hafsgatan emellan Skeppare- & Kaptensgatorna.				
<i>a) planering: (18 meters bredd)</i>				
4,700 m ³ bergsprängning à 6:—	28,200			
450 m ³ grus till pågrusning à 3: 50	1,575			
2 st. infallsbrunnar à 250:—	500	30,275		
<i>b) kloak:</i>				
540 m ³ bergsprängning à 15:—	8,100			
700 m ³ fyllning i kanalgrafven à 2: 50	1,750			
	9,850			
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken	4,925			
180 l. m. 12" glaserade lerrör nedlagda à 7: 50	1,350			
2 st. instigningsschakt à 300:—	600	6,875		
<i>c) vattenledning:</i>				
Halfva ofvanstående för kloak- & vattenledning gemensamma kostnad	4,925			
180 l. m. 102 mm tackjernsrör ned- lagda à 6: 80	1,224			
1 st. 102 × 102 mm anslutning	50			
1 st. 102 mm slidventil	90			
1 st. brandpost	200	6,489		48,639
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.	—	—		4,361
Summa Fmk	—	—		48,000

Kaptensgatan emellan Fabriks- & Petersgatorna					
(västra delen).					
a) <i>planering</i> : (15 meters bredd)					
300 m ³ bergsprängning	å	6:—	1,800		
1,300 fyllning, hvaraf 150 m ³ erhålles ur kanalsprängningarna; återstår					
1,150 m ³ att anskaffa	å	2: 50	2,875		
200 m ³ grund- & stödjemur (endast arbete)	å	3:—	600		
240 m ³ grus till pågrusning	å	3: 50	840		
70 l. m. handräck	å	4:—	280	6,395	
b) <i>kloak</i> :					
60 m ³ bergsprängning	å	15:—	900		
110 m ³ jordschaktning	å	2:—	220		
100 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å	2: 50	250		
			1,370		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken					
80 l. m. 12" glaserade lerrör nedlagda	å	7: 50	600		
1 st. instigningsschakt			300		
1 st. ventilationsrör			100	1,685	
c) <i>vattenledning</i> :					
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning gemensamma kostnad					
65 m ³ bergsprängning	å	6:—	390		
90 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å	2: 50	225		
130 l. m. 153 mm tackjernsrör nedlagda	å	10:—	1,300		
1 st. 153 × 203 mm anslutning			80		
1 st. 153 × 153 mm d:o			75		
2 st. 153 mm slidventiler	å	130:—	260		
1 st. brandpost			220	3,235	11,315
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.			—	—	1,185
Summa Fmk			—	—	12,500

Kloak- & vattenledning under Kaptensgatan emellan Hafs- och Petersgatorna.				
a) kloak:				
300 m ³ bergsprängning	å 15:—	4,500		
400 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å 2: 50	1,000		
		5,500		
Hälften häraf påföres vattenledningen, andra hälften påföres kloaken		2,750		
100 l. m. 12" glaserade lerrör nedlagda	å 7: 50	750		
1 st. instigningsschakt		300		
1 st. ventilationsrör		100	3,900	
b) vattenledning:				
Halfva ofvanstående för kloak- och vattenledning gemensamma kostnad		2,750		
185 m ³ bergsprängning	å 15:—	2,775		
240 m ³ jordfyllning i kanalgrafven	å 2: 50	600		
170 l. m. 153 mm tackjernsrör nedlagda	å 10:—	1,700		
1 st. 153 × 153 mm anslutning		75		
1 st. 153 × 102 mm d:o		60		
2 st. 153 mm slidventiler	å 130:—	260		
1 st. brandpost		200	8,420	12,320
C:a 10 % tillskott för arbetsledning, transp. etc.		—	—	1,280
Summa Fmk		—	—	13,600

Sammandrag.

Vägar å Rödbergen	265,300: —	
Skepparegatan	85,300: —	
Strandgatan	85,200: —	
Ärtholmsgatan	9,500: —	
Styrmansgatan	5,700: —	
Stufvaregatan	57,100: —	
Hafsgatan	48,000: —	
Kaptensgatan	12,500: —	
Kloak- & vattenledning under Kaptensgatan	13,600: —	582,200: —

Genom dessa planeringsarbetens utförande erhålles:

47,000 m ² försäljbara villatomter å 10: —	470,000: —	
26,500 m ² försäljbara bostadstomter å 15: —	397,500: —	867,500: —

Helsingfors stads Byggnadskontor den 8 december 1897.

I anledning af utskottsbetänkandet N:o 35 i fråga om särskilda ändringar i stadsplanen.

Sinnad att hos Stadsfullmäktige göra nedanstående framställning vid behandlingen af betänkandet N:o 35, har jag trott det vara ändamålsenligt att genom framställningens tryckning bereda Herrar Stadsfullmäktige tillfälle att på förhand taga kännedom om densamma.

Det tidigare projektet till anordnande af villatomter i st. f. fabriksomter i 6:te stadsdelen har utan tvifvel blifvit väsentligen förbättradt genom Utskottets förslag.

Mig synes dock att man vid granskningen af detta förslag äfven bör taga i öfvervägande huru strandpartiet i dess helhet mellan Parkgatan i öster och kvarteren 121 och 178 i vester komme att taga sig ut enligt den nu tillstyrkta förändringen i dess vestra delar, samt huruvida det är i estetiskt hänseende tillfredsställande samt i öfrigt ändamålsenligt, om kvarteren 126—130 och 134—136 varda bebyggda enligt nu gällande bestämmingar.

Enligt § 30 i stadens byggnadsordning få tomterna i de nämnda kvarteren bebyggas med trähus. Denna rättighet har allaredan tillämpats å några tomter. Å en nyligen försåld tomt vid Petersgatan torde hus med nedra våningen af sten och öfra våningen af trä snart komma att uppföras. Och så skall det väl fortgå tilldess hela denna, eljest vackra, trakt inom något årtionde förvandlats till ett stycke småstad, bebyggd tätt intill gatlinjerna ömsom med envånings trähus och tvåvånings hus af blandadt material, måhända här och där afbrutna af stenkaserner, så höga som den föreslagna höjdgränsen medger. I de flesta delar af 4:de och 5:te stadsdelarna och äfven i Kronohagen och å Berghäll är man i tillfälle att iakttaga huru föga prydlig en så bebyggd trakt komme att se ut.

Genom detta småstadsparti skulle man då i en framtid komma till de nu af Utskottet till planering föreslagna villakvarteren.

Våra efterkommande skola helt säkert vid anblicken häraf göra den frågan, hvarför villapartiet icke anordnats från och med Parkgatan vesterut, så att hela strandsträckan, Brunnsparksområdet inberäknadt, skulle erhållit homogen karaktär af en villaförstad, åt hvilken små trädgårdar på alla tomter gäfvé ett friskt behag.

Vid besvarandet af en sådan fråga skall man ingalunda kunna påstå att det varit systematiskt och följdriktigt att låta de östra och vestra villapartierna afbrytas af omförmälda småstadsartade stadsdel.

Med fog kan ej heller påstås, att behovet af bostäder gör det till en tvingande nödvändighet att tillåta bebyggandet af de nämnda kvarteren 126—130 och 134—136 så tätt som möjligt, d. ä. med syftet att vinna största möjliga hyresinkomst. I de äldre stadsdelarna finnes ännu rikligt tillfälle att ombygga gamla små trähus till stora hyreskaserner af sten, hvarförutom den 8:de stadsdelen, Skatudden, erbjuder nya tomter till enahanda ändamål. Det ligger i sakens natur att den spekulativa byggnadsverksamheten för en lång tid framåt skall egna sig åt sådana företag, jämte det en annan branch af denna verksamhet skall fortfara att i Sörnäs trakten tillgodose det växande behovet af arbetarebostäder. Sedan Tölö-områdets planering till stadsdel egt rum, skola äfven där finnas talrika tomter till bebyggande för olika ändamål. Däremot saknas f. n. möjlighet att upplåta tomter åt de många medborgare, som helst ville bygga blott för egen räkning och som föredraga frisk luft och egen trädgårdstappa framför bosättning i stadens centrala delar. Utskottets förslag skulle först i en aflägsen framtid afhjälpa detta behof, ty innan 7:de stadsdelen blifvit fullt bebyggt, vidlades den af Utskottet föreslagna villastadsdelen af en ödslighet, som afhåller från bosättning därstädes.

Det synes mig därför uppenbart, att det låge i stadens och dess invånares intresse, om hela den ännu obebyggda delen af 7:de stadsdelen blefve anvisad för sådana ändamål, som de hvilka Utskottet framhållit å slutet af s. 3 och början af s. 4 i sitt betänkande, d. ä. till små gårdar, för en å två familjer. Sådana gårdar böra emellertid, vare sig att de bebyggas med sten- eller trähus, förses med trädgård för att erhålla sin rätta karaktär och åt stadsdelen gifva ett tilltalande utseende äfven om sjelfva byggnaderna icke skulle motsvara höga anspråk i arkitektoniskt afseende.

På grund af det anförda anser jag att kvarteren 126—130 och 134—136 borde anordnas till en villastadsdel innan någon åtgärd vidtages i anledning af Utskottets planeringsförslag beträffande kvarteren 179 och 182.

Härvid kan invändas att förstnämnda kvarter redan hafva sina gifna dimensioner och former, enär de färdigt planerade gatorna ej kunna ändras, samt att tomterna å dessa kvarter äro större än för små bostadsvillor erfordras.

Jag har ingalunda tänkt mig någon rubbning af de färdiga gatorna och de af dem betingade kvartergränserna. Men väl har jag antagit att tomtindelningen å kvarteren kan underkastas sådana modifikationer, att tomternas ytvidd blefve reducerad till 1,000 å 1,200 kv. m. Att tillämpa den af Utskottet för villatomter föreslagna arealen af 800 å 1,000 kv. m., eller i medeltal 840 (47,000 kv. m. fördelade på 56 villor, se Sammandraget s. 20), skulle jag ej anse rådligt. Det kan väl ej vara meningen att trädgårdarna framför eller bredvid villahusen skulle blifva sådana vanskapligt smala täppor som vid Bergmansgatan, ej heller att boningshusen

skola med sina sidogaflar stå tätt till grannens hus. En liten gårdsplan med uthus är ock af nöden. Enligt min beräkning erfordras en areal af 1,000 kv. m., äfven om tomten bebygges blott för en familj. Utskottet har ock sjelft velat lemna utväg till arrondering af tomter. I hvarje fall bör det ju undvikas att villakomplexerna finge utseendet af trängsel och sammanpackning.

Mot min ifrågavarande plan kan äfven anmärkas, att den framställes litet för sent, ty nu äro redan, förutom hela tomtraden vid Parkgatan, några tomter inom området bortgifna och delvis rätt fullt bebygda, utan reservering af plats för trädgård. Anmärkningen saknar ej skäl, men lyckligtvis äro de hittills med bostads-hus bebygda tomterna så få, att den afvikelse de utgöra från den af mig framställda villaplanen ej kan anses såsom något vägande gravamen mot planens genomförande i öfrigt. Såsom en betänkligare afvikelse framstå dock de åt Helsingfors Elektriska belysnings aktiebolag upplåtna tomterna.

Denna industriella anläggning skulle verkligen bilda ett alltför disharmoniskt element i en villastadsdel, liksom densamma, äfven om den nuvarande byggnadsplanen här vidhålles, måste verka störande. Enligt min tanke borde därför åt bolaget erbjudas ett rymligt område i vestliga ändan af 179:de eller 182:dra kvarteret i utbyte mot bolagets nuvarande tomter jämte kontant ersättning för flyttningskostnaden. Maskinerna kunna utan stor kostnad flyttas. Den hufvudsakliga utgiften för staden blefve ersättningen för bolagets n. v. byggnader. För denna utgift skulle staden dock snart blifva till en del godtgjord genom försäljning af villatomter å det vackra område som f. n. af bolaget innehafves. Att ofördröjligen åvägabringa ett sådant tomtutbyte vore så mycket mera påkalladt, som de elektriska anläggningarna sannolikt snart måste ytterligare förstoras.

Huruvida det i öfrigt skulle medföra uppoffringar för staden att genomföra oförmålda plan, är en fråga, som naturligtvis äfven bör undersökas.

Enligt Kommunalberättelsen för 1896 funnos i slutet af sagda år i kvarteren 126—130 och 134—136 disponibla byggnadstomter till ett antal af 29, till arealen i medeltal 2,008 kv. m. Endast en af dessa tomter, N:o 1 Petersgatan om 2,238 kv. m., har sedan dess blifvit såld. Arealen af de återstående 28 tomterna är sammanlagdt 55,989, i medeltal 2,000 (noga räknadt 1999,6) kv. m. Deras försäljningsvärde är uppskattadt till Fmk 1,080,617, motsvarande i medeltal Fmk 19: 30 per kv. m.

Förvandlade till villatomter om 1,000 å 1,200 kv. m., skola dessa tomter svårigen kunna betalas med 19,300 å 23,100 eller i medeltal ungefär 21,000 mark, om de, såsom nödvändigt är, säljas med förpligtelse för köparen att anlägga och väl underhålla trädgård, att icke bygga högre än tvåvånings hus och att icke bygga boningshuset ända fram till tomtens sidogränser. Ett pris af i medeltal 15 mark per kv. m. synes vara det högsta som kan påräknas. Därigenom skulle det uppskattade totala försäljningsvärdet reduceras med Fmk 240,752.

Någon verklig förlust skulle denna reduktion dock icke vara, enär de uppskattade värdena torde betydligt öfverstiga stadens utgifter för ifrågavarande om-

rådes reglering. Säkert är ju ej heller att tomterna enligt sin nuvarande beskaffenhet skulle betinga sig pris, motsvarande uppskattningen. Dessutom bör planens tillbörliga utsträckning till kvarteren 180 och 183 gifva en partiel godtgörelse för sagda prisreduktion. Utskottet har föreslagit att de för fabriker afsedda kvarteren 180 och 183 skulle till bostadstomter indelas. Jag biträder detta förslag i så måtto att äfven dessa kvarter borde indelas till villatomter. Såsom fabriktomter äro de uppskattade till 6 mark per kv. m. Såsom villatomter skulle de säkerligen betinga sig minst 10 mark. Differensen 4 mark motsvarar för 26,500 kv. m. ett tillskott af Fmk 106,000.

Tilläggas bör att inom de förenämnda kvarteren 126—130 och 134—136 finnas ungefär 16 tomter utöfver dem som äro i Kommunalberättelsen upptagna såsom disponibla. Dessa 16, af hvilka en del äro af mindre areal, blifva säljbara så snart angränsande gator reglerats.

Huruvida det skall varda behöfligt att utsträcka indelningen i villatomter till kvarteren *vester* om Skepparegatan, synes mig i någon mån tvifvelaktigt. Österom denna gata skulle ju enligt förevarande förslag komma att bildas 70 å 80 sådana tomter. Och vid regleringen af Tölö trakten torde man ej underlåta att anordna äfven små tomter för bebyggande i villastil.

Under sådan förutsättning skulle skäl icke saknas, att å någon del af kvarteret 179 eller kvarteret 182 inrätta en tomtkomplex för arbetarebostäder. Dessa skulle befinna sig i närheten af Elektriska belysningsverket, Munkholmens fabrik, Skeppsdockan, aktiebolaget P. Sinebrychoffs bryggeri, Sandvikens ångsåg, Berggrens mekaniska verkstad, och icke heller långt från de öfriga industriella verken utmed hamnbanan. Återstående områden å nämnda kvarter kunde anvisas till anläggande af sådana mindre fabriker hvilka icke verka störande på eller medföra hygieniskt obehag för grannskapet. Lämpligt vore då att vid Skepparegatans slutliga reglering förvandla densamma till en bred boulevard, ifall det ej befunnes bättre att anordna villastadens gräns å en linje dragen från fabriksparkens vestligaste del inemot Skepparegatans afslutning i söder. Ännu må påpekas att en sådan användning af kvarteren 179 och 182, som den ofvan berörda, icke skulle påkalla så stora regleringsutgifter som inrättandet af en villastadsdel å desamma enligt Utskottets förslag.

De åtgärder, som skulle erfordras för genomförande af mitt förslag, vore alltså närmast följande:

ändring af stadsplanen därhän, att kvarteren 126—130 och 134—136 blefve indelade i mindre tomter om 1,000 å 1,200 kvadratmeter, med rätt för staden att i förekommande fall medgifva flyttning af tomtgräns, samt att kvarteren 180 och 183 blefve efter enahanda normer indelade i tomter;

uppgörande af särskild byggnadsordning för den villastadsdel som förenämnda kvarter komme att utgöra, hvarvid såsom hufvudsakliga bestämmingar torde stadgas att boningshusen i regeln icke få uppföras i flere än två våningar och icke

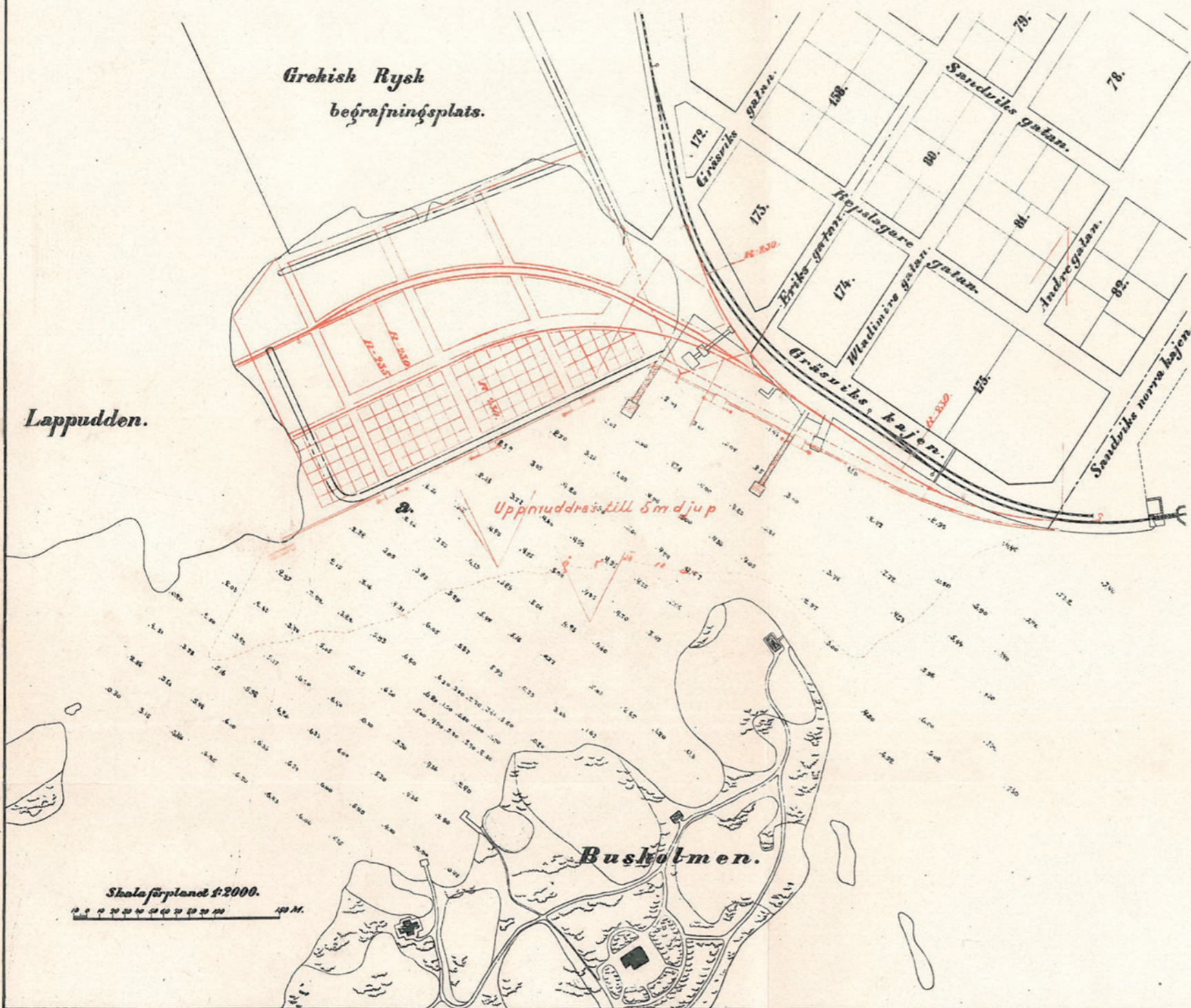
ända fram till båda angränsande tomterna samt att pryddlig trädgård, enligt plan som jämte byggnadsritningarna underkastas fastställelse, bör å hvarje tomt underhållas; och borde härvid tillika öfvervägas huruvida icke boningshusens uppförande af sten kunde göras obligatoriskt, men med en af husens relativa litenhet betingad lindring i sådana konstruktionsbestämningar som stegra byggnadskostnaden; samt öfverenskommelse med Helsingfors Elektriska Belysnings aktiebolag om utbyte af bolagets nuvarande tomter emot en rymligare plats å vestra delen af kvarteret 182 eller kvarteret 179 dit bolagets anläggning borde flyttas emot skälig ersättning af staden för de kostnader denna flyttning komme att medföra.

Därest förslaget befinnes förtjent af att komma under öfvervägande, torde en förberedande granskning däraf, helst hos det Utskott som afgifvit betänkandet N:o 35, vara af nöden innan förslaget till slutlig pröfning upptages. Och hemställer jag vördsamt att Stadsfullmäktige ville besluta att sålunda remittera detsamma och därför låta anstå med behandlingen af Utskottets betänkande, såvidt det angår ändring af stadsplanen för 6:te och 7:de stadsdelarna, tills yttrandet öfver mitt förslag afgifvits.

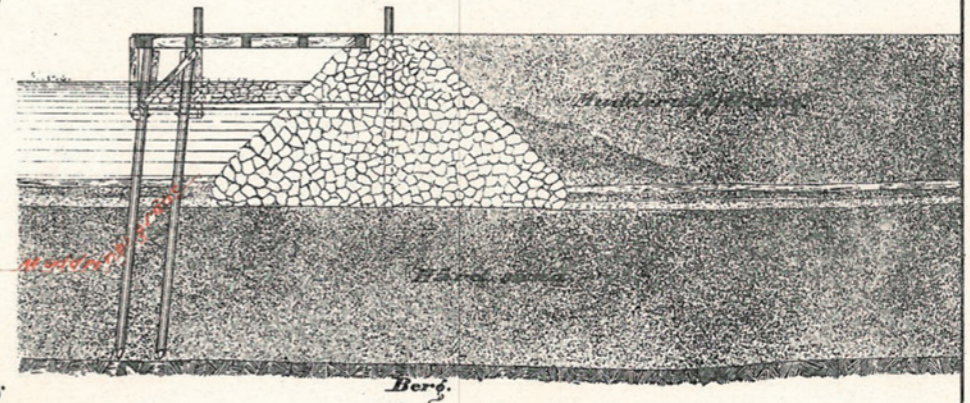
Helsingfors 21 Januari 1898.

L. Mechelin.

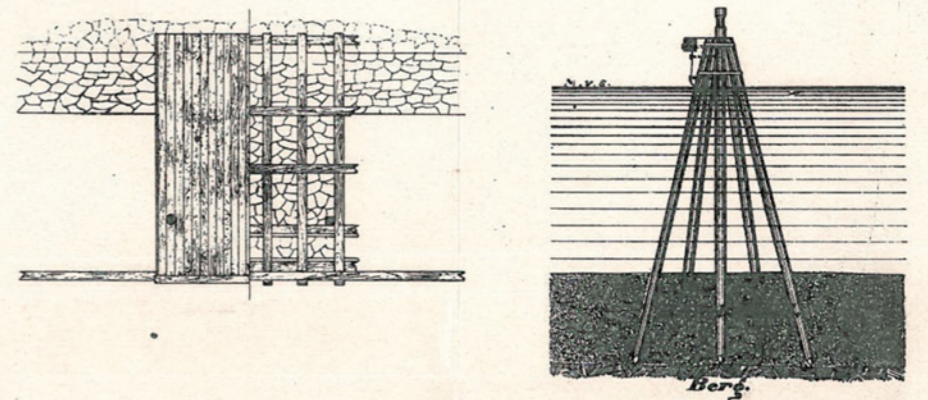
Förslag
till
utfyllning af Gräsviken jämte anordningar af upplagsplatser å densamma.

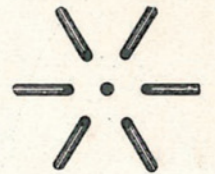
Tvärsektion af den föreslagna Gräsvikskajen vid a.

Plan jämte detaljer af en lastningsbrygga.

Skala för detaljerna 1:100.

Förslag
till
förändrad indelning af särskilda kvarter
uti
6te och 7de stadsdelarna af
Helsingfors stad.

22/11/28

Budgetutskottets betänkande beträffande särskilda föreslagna ändringar i och tillägg till gällande aflöningsstater.

Med anledning af Stadsfullmäktiges den 3 december 1895 fattade beslut derom att frågor, som påkallade nya stående eller mera betydande tillfälliga anslag ur stadskassan, borde, der sådant utan olägenhet kunde ske, icke behandlas i samband med budgeten utan göras till föremål för särskilda framställningar hos Fullmäktige, har budgetutskottet ansett sig böra till Fullmäktige inkomma med särskildt betänkande angående de dels i sammanhang med budgeten, dels skildt för sig hos Fullmäktige gjorda och af Fullmäktige till utskottet remitterade förslag, som angå tillägg till eller ändringar i redan fastställda aflöningsstater för stadens verk; och får utskottet i sådant afseende anföra följande:

II. Stadens embetsverk.

Exekutionsverket.

I en till Magistraten inlemnad skrift har förste stadsfogden, vicehäradshöfdingen Hj. Enwald framhållit hurusom honom åläge, förutom befordrande till verkställighet af i sådant afseende till stadsfogdekontoret inlemnade utslag och resolutioner, hvilket arbete upptog största delen af hans tid, att med tillhjälp af exekutionsbetjenterna verkställa och redovisa för saköreslängderna från stadens Magistrat, Rådstufvurätt och Poliskammare äfvensom Kejsrerliga Senatens och Hofrätternes utslag angående härstädes bosatta personer. I och för detta arbete, det otacksamaste och arbetsdrygaste, vore en tillökning i arbetskrafter oundgängligen nödvändig. Enligt 1896 års saköres redovisning hade under året härstädes bötfälts inalles 3,618 personer eller i medeltal 301 personer i månaden. Stadsfogden borde således utom andra göromål dagligen indriva böter af 10 personer eller, der de brista i tillgångar, befordra dem till undergående af motsvarande fängelsestraff. Denna siffra vore ju ej stor och lyckades det stundom vid gynnsamma omständigheter att ernå ett sådant resultat, men ofta nog toge efterspanandet af en enda person flera dagar i anspråk, ty enhver kände att de flesta bötfälda personer saknade stadig bostad och hade sitt tillhåll i stadens utkanter, der de, varskodda af goda vänner för den på spaning varande stadsfogden, hade lätt att hålla sig undan. Stadsfogden, som likväl fått kunskap om att den eftersökte vistades i trakten, ehuru han

för tillfället ej anträffats, vore då skyldig att göra förnyade spaningsresor, ofta med samma resultat. En omständighet, som äfven i sin mån försvårade exekutors arbete, vore att de personer, med hvilka han hade att göra, vore för honom okända. Det hade till och med händt att den eftersökte sjelf, ehuru närvarande, nekade sitt namn, hvilken uppgift vanligen styrktes af tillstädesvarande personer. Om också stadsfogden betviflade riktigheten af de lemnade uppgifterna, vågade han naturligtvis ej vidtaga någon åtgärd mot en möjligen oskyldig person förr än han af trovärdiga personer inhämtat utredning i saken. Allt detta toge en större tid i anspråk än en med förhållandena icke förtrogen kunde föreställa sig. Härtill komme verkställandet af de från och med nästvikne juli månad införda strafflängderna (förteckningar öfver personer, som dömts till frihetsstraff), hvilka fordrade en ytterlig snabbhet och påpasslighet, äfvensom de så kallade handräckningsärendena, hvilka mestadels, äfven de, bestode i indrifvande af saköresmedel. Slutligen ville förste stadsfogden ännu påpeka att ett ganska drygt arbete genom uppgörande af saköresredovisningarna från årets början öfverflyttats på förste stadsfogden.

Då af det förestående borde framgå huru otillräckliga två exekutionsbetjente till biträde åt förste stadsfogden vore, har stadsfogden Enwald anhållit att desse betjentes antal blefve ökad med ytterligare två.

Vidare har andre stadsfogden, vicehäradshöfdingen Sixten Wahlroos i skrifvelse till Magistraten anført att, enligt hvad den af honom förda dagboken utvisade, hade honom från den 1 januari innevarande år intill utgången af sistlidne oktober månad ålegat indrifningen af 18,180 stycken debetsedlar och outlösta expeditioner.

Då Drättselkontoret härstädes, enligt uppgift af stadskamreraren, komme att under detta år anhålla hos andre stadsfogden om handräckning å ytterligare omkring 3,000 stycken debetsedlar, uppginge antalet af samtliga debetsedlar och outlösta expeditioner, hvilkas indrifning åläge andre stadsfogden, till 21,180 stycken, hvadan, om man från detta antal undantog 1,000 stycken, som af stadsfogden sjelf indrefves, å enhvar af de fem exekutionsbetjenterne skulle ankomma indrifningen af 4,036 stycken debetsedlar om året, hvilket utgjorde, om man frånräknade sönd- och helgdagar, 13,4 per dag.

Detta medeltal debetsedlar per dag ökades dock betydligt om man toge i betraktande att under juni, juli och augusti månader en stor del af de betalnings-skyldige vore bortresta; att man för indrifningen af en debetsedel oftast vore tvungen att göra flera besök innan man anträffade personen i fråga; att en stor del debetsedlar, för hvilka handräckning begärts å personer, som enligt erhållna uppgifter flyttat till andra orter, återkomme med påteckning om att den debiterade återvändt till denna ort; samt att alla i handräckningsväg från andra orter hit ankommande debetsedlar saknade adresser, hvarför exekutor innan han vore i tillfälle att besöka personen vore tvungen att å verkstäder, fabriker, allmänna inrättningar och arbetsplatser, der personen enligt den om hans yrke debetsedeln åtecknade uppgiften möjligen kunde anses vara anställd, göra sig underrättad om sagda adress.

hvilken ytterst sällan, om någonsin, funnes upptagen i adresskalendern för Helsingfors stad liksom icke uti de å Poliskammaren tillgängliga längderna öfver hit inflyttade personer.

Stadsfogden Wahlroos har förty hemställt om anställande af ytterligare en exekutionsbetjent andre stadsfogden till biträde, hvarhos han föreslagit att, jemte det de nuvarande fem exekutionsbetjenterna skulle bibehållas vid sina respektive distrikt, den ny antagne betjenten skulle åhvälfvas indrifningen af de från andra orter i afseende å handräckning hit insända debetsedlar och outlösta expeditioner äfvensom af de debetsedlar från Drätselkontoret härstädes, hvilka icke kunnat fördelas å de respektive distrikten — såsom utskänkningsskatt, arrendeavgifter, afgifter till Handels societetens pensions- och understödsförening och till Handelsföreningen, hundskatt, outlösta bouppteckningsinstrument m. fl. — hvilkas antal härintills uppgått till 5,032 stycken.

Magistraten har i dess budgetförslaget beledsagande skrivelse jemväl för sin del konstaterat att beträffande exekutionsverket, som för ett år sedan med anledning af nya utsökningslagens införande undergått fullständig omgestaltning, den erfarenhet vunnits att göromålen mängd och omfattning med nödvändighet föranledde en förökning af exekutionsbetjenternas antal. Utan att vilja ifrågasätta riktigheten af förste stadsfogdens framställning har Magistraten dock ansett att till dennes detalj hörande arbeten borde kunna under den närmaste framtiden på ett tillfredsställande sätt utföras med biträde af tre exekutionsbetjente och därför i sitt förslag upptagit aflöning för endast ett ytterligare biträde åt förste stadsfogden med 2,400 mark. Vidkommande andre stadsfogdens hemställan åter har Magistraten framhållit att då exekutionsbetjenternas indelning på distrikt, enligt hvad stads-kamreraren vidhandengifvit, redan för innevarande år medfört en mera effektiv indrifning af utskylderna än härförinnan, syntes skäl förekomma att så vidt möjligt befria distrikts-exekutionsbetjenterna från verkställandet af sådana uppdrag, som icke kunde fördelas på distrikten. Magistraten har därför, särskildt med hänsigt härtill, för sin del godkänt andre stadsfogdens anhållan samt i förslaget upptagit aflöning för ytterligare en exekutionsbetjent till biträde åt andre stadsfogden med 1,600 mark.

På de af Magistraten och stadsfogdarne anförda skäl hemställa äfven utskottet

att under staten för exekutionsverket måtte upptagas ytterligare två exekutionsbetjente, den ena med en aflöning af 2,400 mark och den andra med en lön af 1,600 mark med rättighet till enahanda tillskott i lönen efter 5 och 10 års tjenstgöring, som tillkommer öfriga exekutionsbetjente.

Byggnadskontoret.

Uti en till Drätselkammaren stäld ansökan af den 11 sistlidne oktober har förrådsförvaltaren vid Byggnadskontoret Z. Åhlqvist anhållit att „likasom öfriga i stadens tjänst anställda personer“ erhålla löneförhöjning efter 5 och 10 års tjänst. Byggnadskontoret, hvars yttrande i ärendet Drätselkammaren inhemtat, har med anledning deraf anfört att Åhlqvist utan afbrott dels såsom byggmästare dels i sin nuvarande befattning tjänstgjort vid Kontoret i 28 år samt att han under nämnda tid samvetsgrannt och till sina förmäns belåtenhet skött sina åligganden, hvarför Kontoret på det bästa förordat Åhlqvist till en löneförhöjning för 5 års tjänst med 10 % af årslönen eller 180 mark. På grund af detta förord och som Åhlqvist blifvit till förrådsförvaltare antagen under år 1892 och således vid utgången af innevarande år tjänstgjort något öfver 5 år i sin nuvarande syssla, har Drätselkammaren i skrifvelse af den 28 förlidne oktober hos Stadsfullmäktige föreslagit det ville Stadsfullmäktige vid fastställandet af stadens utgiftsförslag uti detsamma upptaga för förrådsförvaltaren Åhlqvist ett personelt lönetillskott af 180 mark för 5 års tjänst.

Enligt den för Byggnadskontoret den 16 februari 1892 af Stadsfullmäktige fastställda instruktion¹⁾ åligger den vid Kontoret anställda förrådsförvaltaren, hvilken antages af Drätselkammaren efter stadsingenjörens hörande, „att förvalta stadens under Byggnadskontorets inseende stående förråd af arbetsmaterialier och redskap, emottaga hvad till förrådet levereras och derifrån utlemna hvad i behörig ordning requireras äfvensom att öfver förrådet föra nödiga förteckningar, hvilka skola tillhandahållas bokhållaren i och för bokföringen. Enahanda åliggande tillhör honom jemväl beträffande de till vattenledningsverket hörande materialier och redskap, så länge de förvaras gemensamt med stadens öfriga förråd“. Till de göromål, som äro förrådsförvaltaren vid Byggnadskontoret ombetrodda, erfordras således icke någon större kunskap eller erfarenhet, hvarför ock tjänsten borde kunna skötas af en läs- och skrifkundig samt ordentlig och pålitlig person, äfvensom vara tillräckligt aflönad med de 1,800 mark, som åtfölja tjänsten enligt Byggnadskontorets sagda den 16 februari 1892 fastställda stat. Då utskottet emellertid, i likhet med Drätselkammaren och Byggnadskontoret, finner afseende böra fästas vid innehafvarens af tjänsten långvariga och väl vitsordade tjänstgöring vid Kontoret, skulle också utskottet förorda

att åt förrådsförvaltaren vid Byggnadskontoret tillägges ett personelt lönetillskott af 180 mark, räknadt från början af instundande år.

Vidare har Byggnadskontoret, med anledning af en utaf yngre skogsvakten Kallio framställd anhållan om löneförhöjning, i skrifvelse till Drätselkammaren af

¹⁾ Årsberättelsen för 1892 pag. 59 o. ff.

den 11 sistlidne mars anført att, då Kallio varit i egenskap af skogsvakt anställd i stadens tjänst blott ett år, den äskade löneförhöjningen på denna grund kunde synas omotiverad. Emellertid hade Kontoret sig bekant att jemförelsevis högre löner erlades åt skogsvakter i det inre af landet. Kontoret betviflade väl icke att ej, om lönen bibehölles oförändrad och platsen komme att ånyo anslås ledig, aspiranter af alla slag komme att anmäla sig villiga att uppbära den för sysslan nu utgående lönen. Men bland dem, hvilka senast ansökt tjänsten, hade varit högst få duglige och kompetente personer. Kontorets erfarenhet vidhandengåfve ock att arbete i allmänhet utfördes mest solidt och ekonomiskt genom förhållandevis fåtaligt, men väl utvaldt och väl betaldt manskap. En häglös eller okunnig arbetsledare eller arbetare kunde, huru väl han än vore öfvervakad, åstadkomma ekonomisk skada till ett värde mångfaldigt större än den lön han uppbure. Kontoret vore därför för sin del öfvertygad om att det skulle lända hushållningen i stadens skogar till båtnad om Drätselkammaren ville hos Stadsfullmäktige förordade att yngre skogsvaktarens lön skulle höjas från 720 till 900 mark per år, helst genom en dylik åtgärd vid platsen skulle fästas den väl vitsordade skogsvakt, som nu innehade densamma.

Sedermera har Byggnadskontoret, med åberopande af Kontorets ofvan berörda framställning, i dess budgetförslag upptagit lönen för en yngre skogsvakt med 900 mark. Drätselkammaren, som icke haft något mot Kontorets motivering att anmärka, har dock funnit en större löneförhöjning än till 800 mark icke vara påkallad. Med anslutning till Drätselkammarens, äfven af Magistraten omfattade förslag får jemväl utskottet förordade

att aflöningen för en yngre skogsvakt höjes till 800 mark,

hvertill, liksom förut, komme fri bostad och ved.

V. Brandverket.

a) Aflöningar och andra förmåner.

Emedan den aflöning, sprutmästarene och maskinisten vid brandverket åtnjuta, vore alltför liten i förhållande till det dryga arbete och ansvar, hvarmed deras befattningar vore förenade, och de nuvarande innehafvarene af dessa sysslor dessutom på ett i allo utmärkt sätt fullgjort sina åligganden samt deras qvarstående vid brandverket därför vore högeligen önskligt, så och då äfven sergeanterne vore för snåft aflönade, har Brandkommissionen, särskildt med afseende å de höga lefnadskostnaderna på orten, i dess skrivelse till Drätselkammaren med Kommissionens specialförslag till utgifter för nästkommande år föreslagit att aflöningen för samtliga desse funktionärer, af hvilka de fleste vore gifta, måtte höjas, för de två

sprutmästarene och maskinisten med 300 mark samt för sergeanterne — till antalet sex — med 150 mark för dem enhvar. Härigenom skulle de tre förstnämnde komma att i aflöning erhålla 1,500 mark och sergeanterne 1,000 mark om året, förutom fri bostad och ved. — Drätselkammaren, som funnit endast ett delvis berättigande uti Brandkommissionens motiv till denna starka löneförhöjning, har emellertid åt ifrågavarande betjente, hvilka alla åtnjuta fri bostad och ved och således vid anställd jemförelse emellan deras åligganden och löneförmåner å ena sidan samt exempelvis öfver- och underkonstaplars vid ordningspolisen å den andra icke kunna befinnas så illa aflönade, ansett sig icke kunna förorda en högre löneförhöjning än 120 mark åt sprutmästarene och maskinisten samt 50 mark åt enhvar af sergeanterne. I enlighet härmed har Drätselkammaren uppställt sitt utgiftsförslag i denna del, och skulle genom dessa löneförhöjningar uppstå en tillökning i brandverkets utgiftsstat af 660 mark.

I skrifvelse till budgetsutskottet har brandmästaren G. Wasenius framhållit att underbefälet vid stadens brandkår icke vore i tillfälle att förskaffa sig någon biförtjenst. Jemte chefskapet borde de vaka öfver ordningen å de olika brandstationerna. Af brandkårens hela numerär 74 man vore 63 man ogifta i en ålder af mellan 18 och 30 år, och vore det sjelffallet ytterst mödosamt och ansträngande att uppfosfra och öfvervaka detta folk, hvaraf mer än en tredjedel årligen afginge. Härtill komme att underbefälet hade sig ombetrodt skötseln af olika grenar i brandkårens ekonomi. En skötte sålunda brandtelegrafan, en annan brandstallet, en tredje beklädnaden, en fjerde remonten af redskapen o. s. v. och just genom dessa anordningar hade anslagen för stadens brandkår kunnat bibehållas så låga som de faktiskt vore. Sålunda utginge anslagen för redskapens underhåll och för underhållet af brandtelegrafan för närvarande med samma belopp som för 10 år sedan eller med resp. 3,000 och 1,200 mark oaktadt brandkårens numerär sedan dess stigit med 10 man, brandstationernas antal ökats från 2 till 4 och brandtelegrafnätet väsentligen utvidgats.

Om underbefälet vid brandkåren kunde göra staden sådana tjänster, borde detsamma jemväl vara väl aflönadt. Emellertid hade sergeanterne endast 70 mark 83 penni samt sprutmästarene och maskinisten 100 mark i månaden. Med denna lön borde de föda och kläda hustru och barn samt sjelfva såsom förmän vara snygt klädda. Antoges att de gifta sergeanterne hade endast två barn och att kosten för dessa familjer på fyra personer beräknades enligt samma grund som för brandmanskapet eller till 70 penni per person och dag, så försloge den nuvarande lönen icke ens till maten. Efter brandmästarens åsigt borde sprutmästaren beträffande löneförmåner vara likställd med poliskommissarien och sergeanterne med öfverkonstaplarna vid polisinnrättningen samt maskinisten, som vore kunnig i skötseln af värmeledningar och ångsprutor samt dessutom monterade brandtelegrafan, med förste maskinisten vid vattenledningsverket. Beviljades de af brandmästaren äskade löne-

tillskotten, så komme underbefälet vid brandverket det oaktadt att vara betydligt sämre stäldt än de nyss nämnde funktionärerne vid andra inrättningar i staden.

Det vore en kännbar förlust om, såsom fråga varit, det dugligaste underbefälet sökte sig förmånligare anställning på annat håll. Såsom tidigare redan framhållits egde ett ständigt ombyte af det ogifta folket rum vid brandkåren. Sällan kvarstode en karl längre tid än tre år. Hade han under tjänstetiden väl fullgjort sina åligganden, vunne han med lätthet förmånligare anställning å annat håll. Under sådana omständigheter utgjorde underbefälet den enda kärntrupp, som funnes vid brandkåren, och denna trupp borde icke upprifvas.

För öfrigt hade vid förvaltningen af brandverket alltid den största sparsamhet iakttagits. Under de 12 år, brandmästaren Wasenius fungerat såsom brandchef, hade sålunda brandverkets budget icke öfverskridits, oaktadt oförutsedda utgifter nog förekommit, men väl hade smärre besparingar kunnat göras. Redan på denna grund borde det vara klart att det vore för brandmästaren motbjudande att an hålla om något som icke vore alldeles nödvändigt.

På de af brandmästaren Wasenius framhållna skäl har flertalet inom utskottet omfattat dennes yrkande. Två af utskottets ledamöter hafva dock ansett att då gällande stat för brandverket blifvit fastställd så sent som år 1891 samt aflöningen för sprutmästarene, maskinisten och sergeanterne dervid i staten upptagits i öfverensstämmelse med brandmästarens eget, af Brandkommissionen understödda förslag, så kunde en så betydlig förhöjning af desse funktionärers löneförmåner som Brandkommissionen förordnat icke beviljas. Dessa ledamöter hafva därför anslutit sig till Drätselkammarens förslag i denna del.

Utskottet får alltså förorda

att aflöningen för de två sprutmästarene, maskinisten och de sex sergeanterne vid brandverket höjes, för sprutmästarene och maskinisten till 1,500 mark och för sergeanterne till 1,000 mark årligen, förutom fri bostad och ved.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Läkarepersonal.

Distriktsläkaren i Tölö, doktorn Albert Sundholm, hvilken uppbär i lön 3,000 mark årligen, har i en till Helsevårdsnämnden inlemnad skrift framhållit huru som, enligt Nämndens årsberättelse för 1896, sjukdomsfallens antal i Tölö distrikt under åren 1891—96 stigit från 974 till 1,479, hvarigenom distriktsläkarens arbete ansenligt ökats. Vidare befunde sig distriktsläkaren i Tölö under ogynnsammare förhållanden än distriktsläkarene i Norra och Södra distrikten, i ty att desse icke behöfde vidkännas så dryga omkostnader för resor inom distriktet och till staden

som den förstnämnde. Då befolkningen inom Tölö distrikt vore jämförelsevis fåtalig och mindre bemedlad samt de industriella inrättningar, som der funnes, redan tidigare försetts med läkare, hade distriktsläkaren ej heller att påräkna några synnerliga extra inkomster, hvilket vore fallet med de ofvannämnde. Distriktsläkaren i Tölö vore därför snarare att jämföras med distriktsläkaren i Berghäll hvad såväl de årliga sjukdomsfallens antal (för år 1896 1,528 sjukdomsfall) som reseomkostnaderna beträffade. Vid sådant förhållande anhöll doktorn Sundholm att han måtte komma i åtnjutande af samma löneförmåner som distriktsläkarene i Sörnäs och Berghäll eller af en lön på 4,000 mark, räknadt från den 1 januari 1898.

De skäl, hvilka doktorn Sundholm framhållit till stöd för sin begäran, hafva synts Helsovårdsnämnden beaktansvärda. Men då ett fullständigt likställande af aflöningarna för läkarene i Tölö samt Sörnäs och Berghäll distrikt dock icke kunde anses skäligt, har Nämnden upptagit läkarens i Tölö lön till inalles 3,600 mark jemte det Nämnden erinrat om att Nämnden redan den 5 april 1895, då Nämndens förslag till anordnande af läkarevården bland annat i Tölö distrikt till Stadsfullmäktige ingått, föreslagit att denne läkares aflöning borde med sagda belopp utgå. — Åberopande Helsovårdsnämndens framställning har derpå äfven Drätselkammaren i budgetförslaget infört aflöningen för distriktsläkaren i Tölö med 3,600 mark, hvarvid Magistraten för sin del låtit bero.

Distriktsläkaren i Tölö uppbar tidigare, enligt beslut af Stadsfullmäktige utaf den 9 april 1889, i aflöning 3,000 mark och 600 mark resemedel; men den 19 december 1895 beslöto Stadsfullmäktige att, jemte det han befriades från läkarevården vid arbets- och fattiggården, vid hvilken en särskild läkare anställdes, indraga anslaget till resemedel, medan lönen bibehölls vid oförändradt belopp af 3,000 mark. Då sålunda endast två år förflutit från det distriktsläkarens i Tölö lön senast reglerades samt hans arbete sedan dess icke kunnat nämnvärdt ökas, torde efter utskottets åsigt

aflöningen för distriktsläkaren i Tölö fortfarande utgå med samma belopp som hittills eller 3,000 mark.

Det ökade anslaget i budgeten för kommunala sjuksköterskor skall utskottet beröra nedan under „Anslag för sjukstuga i Sörnäs“.

Helsovårdsnämnden.

Såväl år 1895 som senaste år har Helsovårdsnämnden hos Stadsfullmäktige hemställt att aflöningen för Nämndens vaktmästare, hvilken aflöning utgår med 900 mark per år, måtte höjas till 1,000 mark årligen, men hafva dessa framställningar hvardera gången afböjts af Fullmäktige, som ansett att Nämnden icke anfört tillräckligt skäl för sin begäran. Uti Nämndens budgetförslaget åtföljande skrifvelse

har Nämnden ånyo upprepat sin berörda anhållan jemte det Nämnden uppgifvit att vaktmästarens arbete efter det Nämnden gjort sin senaste framställning ytterligare ökats och att han med den aflöning, som han uppbure, icke vore behörigen ersatt. Med föranledande af Nämndens framställning hafva derpå Magistraten och Drätselkammaren i budgetförslagen upptagit vaktmästarens vid Helsovårdsnämnden aflöning med förhöjdt belopp af 1,000 mark.

Aflöningen för ifrågavarande funktionär fastställdes senast den 29 december 1892, då densamma höjdes från tidigare 600 till 900 mark. Någon utredning föreligger icke derom att sedan dess sådan ökning af vaktmästarens göromål egt rum att en ytterligare löneförhöjning vore påkallad. Ej heller kan hans lön vid jemförelse mellan denna och aflöningen af öfriga vaktmästare vid stadens verk anses vara sämre än desse. Utskottet får därför föreslå

att sagda aflöning bibehålles vid oförändradt belopp af 900 mark.

Maria sjukhus.

Vidare har Helsovårdsnämnden, på framställning af styrelsen för Maria sjukhus, hemställt:

att vid afdelningen för icke epidemiska sjukdomar ytterligare skulle anställas en sjuksköterska med aflöning af 30 mark i månaden och en dräng med årsaflöning af 350 mark, förutom bostad, värme, belysning och kost; äfvensom

att vid ekonomie afdelningen aflöningarna skulle höjas, för sysslomannen från 1,500 till 2,000 mark och för öfvertvätterskan, som borde benämnas „föreståndarinna för linneförrådet“, från 480 mark till 800 mark, hvilken sistnämnda förhöjning dock skulle utgå först efter det tvättinrättningen i den under uppförande varande ekonomiebyggnaden blifvit färdig eller från den 1 juli 1898, samt att ett personelt lönetillskott af 150 mark måtte tilldelas den nuvarande innehafvarinnan af sistnämnda syssla, fru E. Åberg.

Såsom motiv för löneförhöjningen åt sysslomannen vid Maria sjukhus har Styrelsen för sjukhuset anfört hurusom Styrelsen funnit sysslomannens aflöning icke vidare motsvara det med sysslandet förenade arbete och ansvar. Redan i skrifvelse af den 25 augusti 1896, hvarjemte Styrelsen insändt å Styrelsen ankommande förslag till stat för sjukhuset för innevarande år, hade Styrelsen på der upptagna skäl hemställt om en förhöjning af sysslomannens vid inrättningen aflöning med 1,000 mark. Sedan Helsovårdsnämnden för sin del jemväl förordat en förhöjning i arvodet vid ifrågavarande befattning, dock endast till belopp af 500 mark, afslogs Styrelsens framställning af Stadsfullmäktige. Då emellertid de omständigheter, hvilka föranledt Styrelsens förutnämnda framställning, allt fortfarande och än kännbarare förefunnes och då sysslomannen för inredningen af den nya, under instundande år färdig blifvande ekonomiebyggnaden komme att tillskyndas

ett icke obetydligt tillskott i honom för öfrigt åliggande arbetsdryga göromål, hade Styrelsen ansett sig icke kunna underlåta att åter upptaga sitt tidigare förslag om löneförhöjning för sysslomannen vid sjukhuset med ett belopp, som Styrelsen med afseende å det förlopp, Styrelsens ofvanberörda framställning haft, trott sig böra upptaga till 500 mark. Styrelsen ansåg sig härvid hafva anledning framhålla hurusom särskildt den nuvarande sysslomannen genom intresserad, driftig och med framgång utöfvad verksamhet i sjukhusets tjänst gjort sig förtjent af någon uppmuntran i sitt arbetsdryga och ansvarsfulla sysslande.

Beträffande åter löneförhöjningen för öfvertvätterskan framhåller Styrelsen för sjukhuset att en aflöning af 800 mark åt denna icke borde kunna anses för hög med afseende å ej mindre det ansvar, som vore med sysslan och den densamma åtföljande skyldigheten att förvalta sjukhusets linneförråd förenadt, än den direkta ekonomiska fördel, som tillskyndades sjukhuset om för omhänderhafvande af dess tvättsaker erhöles en för sysslan lämplig och förfaren person, hvilket icke torde kunna ske utan att sysslandet åtföljdes af skälig ersättning. Hvad åter anginge den föreslagna personens lönetillökningen åt innehafvarinnan af öfvertvätterskesysslan, fru E. Åberg, så hade, då förslag till organisation af Maria sjukhus uppgjordes, bland funktionärerna vid detsamma upptagits jemväl en öfvertvätterska och för denna befattning föreslagits en aflöning af 800 mark om året förutom fria rum, kost, lyse m. m. Utom att dessa lönevillkor ansetts stå i lämpligt förhållande till det ansvar samt den omtanke och ordentlighet, som borde fordras af den person, hvilken komme att handhafva omvårdnaden af sjukhusets icke minst dyrbara inventarier, hade med fastställandet af desamma afsetts att bereda möjlighet för sjukhuset att i nämnda befattning fästa fru Åberg, som under en lång följd af år vid det forna kommunala sjukhuset förestått ekonom- och öfver-sköterskebefattningen och hvars bepröfvade duglighet och erfarenhet vid uppställandet af nuvarande Maria sjukhuset i betydande mån tagits i anspråk, utan att fru Åberg, som i sin förra befattning, utom ett personelt lönetillskott för 10-årig verksamhet i kommunens tjänst af 300 mark, uppburit en aflöning i ett för allt af 1,200 mark, i sin nya befattning skulle komma att lida någon större minskning i inkomster. Sedan emellertid penningelönen för öfvertvätterskan faststälts till endast 480 mark om året, hade det dock lyckats sjukhuset i sin tjänst behålla fru Åberg såsom öfvertvätterska genom en af omständigheterna, särskildt brist på lämpliga boningslokaler, framtvingen och af förhållandena vid inrättningen i öfrigt möjliggjord kombination i det att fru Åberg med öfvertvätterskebefattningen kunnat förena en sköterskesyssla samt sålunda uppbära i årlig aflöning 1,080 mark. Emellertid komme, sedan, på sätt antydts, under nästkommande år den nya tvättinrättningen till begagnande upplåtits, det icke vidare att blifva möjligt att med öfvertvätterskebefattningen förena någon annan syssla inom sjukhuset. Då emellertid den af Styrelsen föreslagna årslönen vid befattningen af 800 mark med 280 mark understege de inkomster, fru Åberg vid sjukhuset nu senast åtnjutit, hade Styrelsen, med

afseende å de omisskänliga förtjenster fru Åberg under sin snart femtonåriga verksamhet vid stadens sjukvårdsinrättning inlagt, icke minst i sin nuvarande ansvarsfulla befattning, ansett sig böra hemställa att fru Åberg, på det att icke en opåkallad minskning i hennes aflöningsförmåner måtte inträda, blefve i öfvertvätterskebefattningen vid Maria sjukhus tillagd omförmälda personela lönetillskott till belopp af 300 mark, hvaraf hon redan i en tidigare befattning ansetts förtjent.

Jemte det Helsovårdsnämnden tillstyrkt bifall till Sjukhusstyrelsens berörda framställning, har Nämnden framhållit att enkefru Åberg, äfven om lönetillskottet beviljades, icke komme att erhålla så stor aflöning som hon tidigare i stadens tjänst haft, då hon såsom ekonom vid det s. k. kommunala sjukhuset uppburit 1,200 mark i året. — Drätselkammaren har åter, ehuru icke utan en viss tvekan, uppgjort sitt förslag i enlighet med Sjukhusstyrelsens och Helsovårdsnämndens åstundan. Såsom ett icke oviktigt skäl till förhöjning af sysslomannens aflöning kunde efter Kammarens tanke anföras det större arbete för honom, som i all synnerhet den skärpta indrifningen och redovisningen af patientafgifter ovilkorligen medförde; och då tvifvel efter Kammarens åsigt icke borde förefinnas vidkommande den förhöjda aflöningen åt öfvertvätterskan så vidt denna förhöjning afsåge den ordinarie lönen, så inskränkte sig frågan beträffande henne dertill huruvida fru Åbergs tidigare tjänster vid stadens sjukvård och de förväntningar, man gjorde sig å henne vid den nya befattningen, kunde betinga det personela lönetillskottet. Magistraten har jemväl anslutit sig till Drätselkammarens förslag.

Hvad främst beträffar förslaget att vid epidemifdelningen anställa ytterligare en sjuksköterska äfvensom en dräng, så kan utskottet icke ifrågasätta behöfligheten af denna ökning af sjukhusets betjening och får derfor förorda

*att i staten för afdelningen för icke epidemiska sjukdomar upp-
tages ytterligare en sjuksköterska med en årlig aflöning af 360 mark
och en dräng med årsaflöning af 350 mark jemte fri bostad, värme,
belysning och kost.*

Vidkommande åter den föreslagna lönetillökningen åt sjukhusets syssloman, så hafva, såsom Sjukhusstyrelsen äfven meddelar, Stadsfullmäktige redan tidigare vid fastställandet af innevarande års budget afböjt sådan löneförhöjning, hvarvid såsom skäl framhållits att blott tre år förflutit från det sjukhusets stat fastställdes samt att det normala antalet sjuksängar derstädes icke ökats. På dessa skäl, som icke förlorat sin bindande kraft, torde

sagda lön tillsvidare bibehållas vid dess förra belopp.

Hvad ytterst angår löneförhöjningen åt fru Åberg, så finner utskottet icke de funktioner, hvilka åligga öfvertvätterskan vid Maria sjukhus, påkalla en förhöjning af den med sysslan förenade aflöning, hvarför efter utskottets tanke

sagda aflöning torde böra i budgeten upptagas med samma belopp som hittills eller 480 mark,

förutom fri bostad, värme, ljus och kost. Men deremot vill utskottet gerna medgifva att, i betraktande af hvad angående fru Åbergs verksamhet i stadens tjänst framhållits, en lönetillökning åt henne personligen är motiverad, på hvilken grund utskottet skulle föreslå

att ett personellt lönetillskott af 600 mark åt fru Åberg utgående från nästa års början i budgeten upptages.

Den jemväl ifrågasatta ändringen af sysslans benämning från öfvertvätterska till föreståndarinna för linneförrådet

är deremot, efter utskottets tanke, icke motiverad.

Anslag för sjukstuga i Sörnäs.

Slutligen hade Helsovårdsnämnden i skrifvelse af den 31 sistlidne maj, med framhållande af det trängande behofvet utaf ökadt antal sjukplatser vid stadens sjukhus, hemställt:

att Stadsfullmäktige ville, för att tillgodose sagda behof, vidtaga åtgärd om Maria sjukhus' successiva färdigbyggande sålunda att snarats möjligt minst 50 nya sjukplatser kunde beredas för af inre sjukdomar lidande samt äfvenledes 50 platser blefve för kirurgiska patienter inrättade, hvarefter sjukhusets återstående delar i den närmaste framtiden borde komma till utförande; samt

att Stadsfullmäktige ville såsom provisoriska åtgärder för antydda ändamål berättiga Helsovårdsnämnden att aftala om utvidgande af sjukstugan i Sörnäs från den 1 september 1897 med åtta platser och om anställande i stadens tjänst af ytterligare två stadssjuksköterskor från sagda tid samt bevilja för ändamålet nödiga medel äfvensom tillåta Nämnden att för år 1898 i dess budgetförslag upptaga ej mindre anslag för upprätthållande jemväl under sagda år af nyssnämnda åtta platser i Sörnäs sjukstuga och bibehållande af förenämnda två stadssjuksköterskor än ock anslag för upphyrande och inredande af ett extra sjukhus med tjugu platser.

Drätselkammaren, hvars yttrande infordrats om de brådskande frågor, som utöfver byggnadsärendet ingingo uti Helsovårdsnämndens berörda hemställan, an-

förde i skrifvelse af den 10 nyssvikne juni att Kammaren, för hvilken det otillräckliga utrymmet uti ifrågavarande sjukhus ingalunda vore okänt och som derför äfven för sin del funne de af Helsovårdsnämnden föreslagna provisoriska åtgärderna välbetänkta, förordade Stadsfullmäktiges bifall till desamma. Då Drätselkammaren emellertid antog för sjelffallet att Helsovårdsnämnden vid insändande till Kammaren af sitt förslag till nästkommande års utgiftsstat icke skulle underlåta att deri behörigen observera de belopp, som ej blott för sängplatser i Sörnäs sjukstuga och för aflönande af flere stadssjuksköterskor blefve för år 1898 behöfliga, utan äfven nödigt anslag för upphyrande och inredande af ett extra sjukhus med 20 platser, trodde Kammaren att Kammaren för tillfället borde inskränka sig till en beräkning af det tillskottsanslag, hvartill Helsovårdsnämndens hemställan i antydt syfte för innevarande år skulle föranleda. Och kunde Drätselkammaren ej heller i detta afseende finna annat än att den af Helsovårdsnämnden uppställda kalkylen å 2,748 mark för 8 platser i Sörnäs sjukstuga och 600 mark för två ytterligare stadssjuksköterskor under de fyra sista månaderna af innevarande år vore närmelsevis riktig. Drätselkammaren föreslog för den skull

att Stadsfullmäktige ville af de till Fullmäktiges disposition i innevarande års budget ställda medel anslå ett belopp af 3,348 mark för upprätthållande från den 1 september 1897 af 8 sjukplatser uti sjukstugan i Sörnäs och för aflönande af ytterligare två stadssjuksköterskor från samma tid.

Vid sammanträde den 10 sistlidne augusti biföllo Fullmäktige Drätselkammarens berörda hemställan, jemte det ärendet beträffande byggnadsfrågan återmitterades till behandling af Drätselkammaren.

Med åberopande af Stadsfullmäktiges berörda beslut har Helsovårdsnämnden i dess budgetförslag intagit aflöning för 4, i stället för tidigare 2, kommunala sjuksköterskor och 9,444 marks anslag för sjukstugan i Sörnäs. Då Nämnden icke närmare motiverat denna sin anslagsbegäran, har Drätselkammaren antagit att Nämnden så förstätt Stadsfullmäktiges beslut att den derigenom voterade anslagsposten icke varit af fullkomligt tillfällig natur, men har Kammaren för sin del icke kunnat i allo dela denna uppfattning. Derför och ehuru Kammaren till oförminskadt belopp upptagit den af Helsovårdsnämnden för ändamålet äskade summan, har Kammaren ansett frågan så mycket mera böra underställas Stadsfullmäktiges förnyade bepröfvande som de ifrågasatta sjukplatsernas antal nu ökats från 8 till 12 å 15.

Sedermera har Drätselkammaren i skrifvelse af den 25 nyssvikne november*) beträffande Helsovårdsnämndens framställning om utvidgning af Maria sjuk-

*) Tr. handl. N:o 34 för 1897.

hus föreslagit att Stadsfullmäktige för denna gång ville låta berörda fråga förfalla.

Utskottet anser sig icke kunna betvifla behovet af ett ökad antal stads-sjuksköterskor, hvilkas tjänstgöring efter stadens distriktsläkares intygan utfallit särdeles gynnsamt i det att genom dem vård i hemmen kunnat beredas åt ett flertal fattiga sjuka, hvilka eljes otvifvelaktigt sökt sig till stadens sjukhus. Likaledes och om äfven Helsovårdsnämndens hemställan om utvidgning af Maria sjukhus skulle, i öfverensstämmelse med Drätselkammarens förslag, af Fullmäktige för närvarande afböjas, så torde efter utskottets tanke Fullmäktige dock icke böra undandraga sig att genom att fortfarande upprätthålla ett större antal sjukplatser i sjukstugan uti Sörnäs i någon mån tillmötesgå de stigande anspråk på stadens sjukvård, hvilka föranledt Helsovårdsnämndens framställning. Med anledning häraf

torde i budgeten böra upptagas anslag för 4 (tidigare 2) kommunala sjuksköterskor à 900 mark samt för 12 à 15 platser i sjukstugan uti Sörnäs förslagsvis 9,444 mark.

VIII. Fattigvården.

Fattiggården och dermed förenade inrättningar.

Uti en till Fattigvårdsstyrelsen stäld skrift har läkaren vid arbets- och fattiggården, doktorn Emil Hougberg föreslagit att åt öfversköterskan vid stadens sinnessjukanstalt å arbets- och fattiggården, fröken Agnes von Pfaler skulle utverkas en gratifikation af 200 mark på grund deraf att hon i ett års tid, räknadt från den 1 juni 1896, utöfver sina egentliga åligganden såsom öfversköterska handhaft inseende öfver den äldre, å fattiggården belägna sinnessjukafdelningen, hvarest 30 å 40 kroniskt sinnessjuka qvinnor erhålla vård, äfvensom att hennes lön från nästa års början blefve höjd från 80 till 100 mark i månaden mot skyldighet för henne att äfven framdeles öfvervaka sjukvården i den äldre dårvårdsafdelningen.

Sedan föreståndaren för arbets- och fattiggården, kommunalrådet C. E. Degerholm förordat framställningen, likväl med den afvikelse att det föreslagna lönetillskottet, 240 mark för år, efter kommunalrådets åsigt borde blifva personelt, har Fattigvårdsstyrelsen, enär fröken von Pfaler, som från år 1895 innehaft sin befattning såsom öfversköterska vid den nya dårvårdsafdelningen å fattiggården, vid sitt tillträde till sagda befattning icke förbundits att jemväl öfvervaka den äldre dårvårdsafdelningen, men det oakadt under ett års tid handhaft öfverinseendet öfver sjukvården derstädes, ansett sig böra ur det å Fattigvårdsstyrelsens stat upptagna anslag för oförutsedda behof tilldela fröken von Pfaler 200 mark såsom ersättning för hennes antydda, utom hennes tjensteåligganden stående verksamhet, jemte det Fattigvårdsstyrelsen, hvad åter beträffade förslaget att höja öfversköterskans löne-

förmåner, öfverlemnad ärendet i denna del till Stadsfullmäktiges pröfning äfvensom hemställt att sagda förslag skulle bifallas, dock med skyldighet för innehafvaren af berörda befattning att utan särskild godtgörelse handhafva inseende öfver sjukvården äfven å den äldre dårdvårdsafdelningen.

Fastän utskottet för sin del icke finner det för dårdvårdsinrättningen vid fattiggården fastställda reglemente *) gifva stöd för Fattigvårdsstyrelsens uppfattning, att öfversköterskan vid inrättningen vore befriad från skyldigheten att öfvervaka jemväl den äldre dårdvårdsafdelningen, så får utskottet, som dock icke vill motsätta sig den äskade löneförhöjningen, förorda

att aflöningen för öfversköterskan vid dårdvårdsafdelningen af arbets- och fattiggården höjes till 1,200 mark, räknadt från 1898 års början, dock med skyldighet för henne att utan särskild godtgörelse öfvervaka sjukvården jemväl i den äldre dårdvårdsafdelningen.

XI. Vattenledningen.

Förvaltning och drift.

Hos Vattenledningskontoret har bokhållaren vid nämnda kontor Georg Weckman anhållit att med afseende å den mängd arbeten, som åläge honom i denna hans befattning, och då hans löneförmåner, jemförda med bokhållarenes vid stadens öfriga embetsverk, vore de lägsta samt tvingade honom att för sin utkomst åtaga sig extra arbete under de få lediga stunder, som hans kontorsarbeten lemnade öfriga, Weckmans löneförmåner blefve likställda med bokhållarens vid stadens Byggnadskontor.

Till sagda ansökan har derpå Vattenledningskontoret, i skrifvelse till Drättselkammaren af den 28 nyssvikne oktober, tillstyrkt bifall på de af sökanden anförda grunder, jemte det Kontoret särskildt framhållit, i afseende å jemförelse emellan bokhållarenes vid de båda kontoren göromål, att Vattenledningskontorets materialförråd vore åtminstone 60 % större än Byggnadskontorets, hvad värdet vidkomme, och bestode af en sådan mångfald olika artiklar att materialbokföringen och rapporterna derigenom blefve synnerligen arbetsdryga. Ehuru å andra sidan Byggnadskontorets dagsverkslistor, såsom omfattande en större personal, vore arbetsdrygare än Vattenledningskontorets, så förekomme hos det senare i stället debitering af afgifter för konsumeradt vatten och för utförda arbeten, utgörande omkring 6,000 räkningar om året, hvadan någon sådan skilnad i arbeten, att den skulle betinga en väsentligen olika aflöning för de båda bokhållarene, icke förefunnas. Tillika och emedan det hvarken vore sannolikt, att Vattenledningskontorets arbeten komme att minskas, eller att dugliga bokhållare framdeles skulle erhållas för lägre aflöning än under nuvarande förhållanden, har Kontoret föreslagit att ök-

*) Årsberättelsen för 1895, pag. 138.

ningen af lönen icke måtte blifva personel, utan engång för alla fastställas såsom grundlön för bokhållarebefattningen vid Vattenledningskontoret.

Kontorets berörda skrifvelse och deri omordade ansökan om löneförhöjning, hvilka handlingar Drätselkammaren fått emottaga efter det Kammaren redan hunnit slutbehandla sitt förslag till utgifts- och inkomststat för nästkommande år, har Kammaren i skrifvelse af sagda den 28 oktober insändt till Stadsfullmäktige och på de af sökanden och Vattenledningskontoret framhållna skäl, dem Kammaren funnit i allo befogade, hos Fullmäktige föreslagit att Fullmäktige ville från och med inkommande års början icke allenast beträffande grundlönen, hvilken Stadsfullmäktige den 13 december 1892 bestämt till 2,400 mark per år med förhöjning af 10 % deraf efter fem och tio års tjenstetid, utan äfven beträffande dessa löneförhöjningar fullkomligt likställa bokhållaren vid Vattenledningskontoret med bokhållaren vid Byggnadskontoret, hvarigenom äfven den förres grundlön blefve 3,000 mark, äfvensom att Fullmäktige vid slutlig behandling af budgeten för nästkommande år ville vidtaga häraf föranledd komplettering uti Kammarens förslag till samma budget.

Då bokhållarens vid Vattenledningskontoret åligganden, hvilka närmare framgå ur 4 § af den för Kontoret den 16 februari 1892 fastställda instruktion*), på sätt Vattenledningskontoret och Drätselkammaren i anförd mätto framhållit samt Byggnadskontoret vid förfrågan jemväl bekräftat, äro fullkomligt lika arbetsdryga och ansvarsfulla som bokhållarens vid Byggnadskontoret, kan utskottet, ehuru derigenom en nog betydlig löneförhöjning komme att på en gång tilldelas den nuvarande innehafvaren af förstnämnda syssla, icke undgå att instämma uti vederbörande myndigheters förslag att likställa dessa begge tjänster i afseende å lönevilkoren, hvarför utskottet får förorda

att bokhållarens vid Vattenledningskontoret aflöning i 1898 års budget upptages med en grundlön af 3,000 mark samt förhöjning för fem års tjänst af 300 mark,

dervid i första kolumnen jemväl Stadsfullmäktiges beslut af den 13 december 1892 torde observeras.

Helsingfors, den 8 december 1897.

Alfred Norrmén.

W. Aspelin.

Lars Krogus.

K. H. Renlund.

Mauritz Hallberg.

Arvid Nyberg.

Paul Sinebryhoff.

*) Se berättelsen för år 1892 pag. 67.

Utskottsbetänkande angående stadens utgifts- och inkomstförslag för år 1898.

Sedan Stadsfullmäktige åt undertecknade uppdragit granskningen af stadens utgifts- och inkomstförslag för nästinstundande år, har utskottet fått emottaga följande handlingar:

1:o. Magistratens jemte skrifvelse af den 27 sistlidne november Stadsfullmäktige tillsända utgifts- och inkomstförslag för år 1898, åtföljdt af Drätselkammarens enahanda förslag och särskilda andra bilagor.

2:o. Fullmäktiges remiss af den 12 förvikne oktober med Bestyrelsens för arbetshusen för fattiga barn ansökan om understöd.

3:o. Fullmäktiges remisser af den 26 i nästnämnda månad angående a) ordnande af folkskoleväsendet i Hermanstad och Majstad; b) undersökning af isförhållandena utanför Helsingfors och i dess yttre hamnar; samt c) löneförhöjning åt öfversköterskan vid stadens arbets- och fattiggård, fröken Agnes von Pfaler.

4:o. Fullmäktiges remisser af den 9 förlidne november angående a) förrådsförvaltaren vid Byggnadskontoret Z. Åhlqvists ansökan om löneförhöjning; samt b) bokhållaren vid Vattenledningskontoret Georg Weckmans enahanda ansökan.

Jemte det utskottet, för så vidt fråga är om ändringar i eller tillägg till gällande aflöningsstater, får hänvisa till utskottets härom afgifna särskilda betänkande (tr. handlingar n:o 36 för 1897), får utskottet anmäla att utskottet vid granskningen af budgetförslaget i öfrigt funnit anledning till följande uttalanden och framställningar:

Utgifter.

I. Stadens skulder.

Under denna hufvudtitel ingår i budgetförslaget en post på 50,000 mark, utgörande den 1 december 1898 förfallen amortering å stadens lån mot partialförskrifningar för inköp af rådhusannexet och uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnaderna, å hvilket lån den 31 innevarande december återstå 500,000 mark. Vid sammanträde den 5 sistlidne april hafva emellertid förstärkte Stadsfullmäktige beslutit att för stadens räkning upptaga ett obligationslån till belopp af

högst sju millioner mark, att användas bland annat till konvertering af berörda lån mot partialförskrifningar, hvilket beslut jemväl blifvit den 4 nyssvikne augusti af Kejsrerliga Senaten faststaldt. Då sistnämnda lån således är afsedt att vid upptagandet af obligationslånet fullständigt liqvideras, kommer ifrågavarande anslag att tagas i anspråk endast i det fall att hinder skulle möta att redan under nästkommande år skrida till emission af obligationslånet. Emitteras åter detta och anslaget sålunda blifver disponibelt, torde skäl vara att detsamma öfverföres till Stadsfullmäktiges dispositionsmedel, hvarigenom en reglering under budgetåret af de ökade utgifter, som påkallas af den nya organisationen af polisväsendet m. m. underlättas.

Utskottet får med anledning här af föreslå att Stadsfullmäktige ville besluta:

att för den händelse, ifrågakomna anslag på anförd grund icke skulle komma till användning, derigenom inbesparade 50,000 mark måtte öfverföras till anslaget för oförutsedda behof enligt Stadsfullmäktiges bestämmande.

II. Stadens embetsverk.

Vid denna hufvudtitel har utskottet icke haft något att anmärka.

III. Kommunalförvaltningen.

Härvid får utskottet endast hänvisa till utskottets särskilda betänkande beträffande aflöningsstaterna.

IV. Gatubelysningen.

Vid sammanträde den 12 sistlidne oktober hafva Stadsfullmäktige beslutit att frågan om allmänna införande af auerbrännare vid gasbelysningen härstädes skulle af Fullmäktige till behandling upptagas först efter det Drätselkammaren till Fullmäktige inkommit med utlåtande och förslag angående ordnandet af gatubelysningen i staden efter utlöpanet af det emellan staden och Gaslysningsaktiebolaget angående gatubelysningen upprättade kontrakt. Då detta uppskof i ärendet, efter Magistratens åsigt, mindre berott af Gaslysningsaktiebolagets pris på nya auerlampor än på bolagets påstående om bekommande af tillskottsersättning jemväl för uppehållande af den utaf bolaget härförinnan införda belysning med auerbrännare, men bolaget emellertid i skrifvelse af den 3 sistlidne november förklarar sig hafva för afsigt att under instundande år utan skild tillskottsersättning underhålla auerbelysning i de tidigare uppsatta 471 stycken gatulyktorerna samt derjemte erbjudit sig att ytterligare förändra ända till 40 vanliga gatulyktor till auerbelysning

för ett tillskottspris af 12 mark 50 pni per lykta och år, så har Magistraten ansett behovet af förbättrad belysning i olika delar af staden och särskildt å Nylands- och Robertsgatorna böra föranleda antagande af Gasbelysningsaktiebolagets förberörda anbud samt för detta ändamål upptagit i budgetförslaget ett anslag af 500 mark.

Om Magistratens ifrågavarande förslag har jemväl utskottet förenat sig, men har utskottet aktat nödigt derjemte uttryckligen framhålla att upptagandet af berörda anslagspost i budgeten ingalunda får betraktas såsom ett frångående af Stadsfullmäktiges tidigare uttalade åsigt att Gasbelysningsaktiebolaget, redan på grund af 30 §:en i det emellan staden och bolaget den 30 maj 1860 afslutade kontraktet, är skyldigt att utan särskild ersättning införa auerbrännare i och för gasbelysningen å stadens gator.

Då någon af prisförhöjning å petroleum betingad ersättning åt entreprenören af stadens petroleumbelysning med afseende å fallande petroleumpriser icke mera torde behöfva utgifvas,

torde anslaget härför, 800 mark, kunna ur budgeten utgå.

V. Brandverket.

Beträffande en ändring i brandverkets stat hänvisas till utskottets derom afgifna särskilda betänkande.

VI. Polisinrättningen.

Posterna under denna hufvudtitel hafva icke föranledt till någon erinran från utskottet.

VII. Sundhets- och sjukvården.

Anslagen för underhåll af inventarier å afdelningarna för icke epidemiska och för epidemiska sjukdomar, hvilka anslag föreslagits att höjas från tidigare 2,000 och 1,000 mark till resp. 3,000 och 2,000 mark,

torde förty böra såsom b & c poster i budgeten observeras.

Hvad utskottet i öfrigt haft beträffande denna hufvudtitel att anmärka, återfinnes i utskottets särskilda betänkande angående aflöningsstaterna.

VIII. Fattigvården.

Sedan bestyrelsen för Arbetshusen för fattiga barn i en till Magistraten ingifven, till Stadsfullmäktige stäld skrift framhållit nämnda inrättningsars behof af

understöd, enär de för arbetshusen disponibla räntemedlen ur Senatorskan Julie Thiléns fond komma att detta år uppgå endast till 7,000 mark samt Helsingfors sparbank, som under en följd af år understödt arbetshusen, senaste år med 4,000 mark, icke vidare kunde bidraga till arbetshusens underhåll, åtminstone i nämnvärd grad, beslöto Stadsfullmäktige på tillstyrkan af ett för ärendets pröfning tillsatt utskott, hvilket i afgifvet betänkande vitsordade arbetshusens gagneliga verksamhet (tr. handl. nr 16 för 1897), att tilldela arbetshusens bestyrelse för innevarande år ett understöd af 7,000 mark ur utskänkings- och utminuteringsbolagens vinstmedel. Derpå har bestyrelsen jemte skrifvelse af den 30 nästvikne september tillsändt Stadsfullmäktige bestyrelsens förslag till budget för år 1898, hvilket förslag utvisar beräknade utgifter 16,300 mark samt inkomster: årsränta från Thilénska donationen 8,400 mark, d:o från fröken L. Borgströms fond till middagsmål åt fattiga folkskolebarn 600 mark, diverse inkomster 300 mark samt bidrag af Stadsfullmäktige 7,000 mark.

Fattigvårdsstyrelsen, om hvars yttrande i ärendet utskottet anhållit, har i skrifvelse af den 22 nyssvikne november anført att styrelsen med hänvisning till den utredning, som inginge i berörda utskottsbetänkande, ansåge att ifrågavarande arbetshus motsvarade ett verkligt behof och att deras verksamhet i väsentlig mån underlättade handhafvandet af den legala fattigvården. Då arbetshusens förvaltning icke gifvit anledning till några anmärkningar, utan tvärtom syntes förtjena allt erkännande, har Fattigvårdsstyrelsen därför tillstyrkt beviljande af det påräknade bidraget för arbetshusens uppehållande under nästinstundande år.

Enär den verksamhet, som sålunda utöfvas af ifrågavarande arbetshus, på sätt Fattigvårdsstyrelsen vitsordar, uti icke oväsentlig grad bidrager till underlätandet af fattigvårdstungan för kommunen, vill utskottet tillstyrka icke allenast att det af Bestyrelsen för arbetshusen äskade bidraget af 7,000 mark beviljas, utan ock att detsamma uppföres å ordinarie budgeten under utgifter för fattigvården.

Utskottet föreslår alltså:

att under afdelningen „Diverse“ upptages ett anslag af 7,000 mark för arbetshusen för fattiga barn.

Tillika skulle dock utskottet vilja uttala såsom önskligt att bestyrelsen för framtiden ville försöka att komma till rätta med ett mindre understöd af staden. Enligt omordade utskottsbetänkande erhålla barnen i arbetshusen kostnadsfritt icke blott undervisning i handarbeten och slöjd, utan derjemte matportioner. År 1896 utgjorde portionernas antal till frukost 8,158, till mellanmål 7,443 och till middag 22,428. För denna gratisbespisning, som närmar sig fattigunderstöd, borde efter utskottets tanke någon, om ock ringa afgift kunna hos föräldrarna uppbäras. Likaledes torde Sparbanken såsom alltid härförinnan vid gynnsammare konjunkturer åter kunna lemna något bidrag åt bestyrelsen.

Vidare beträffande ifrågavarande hufvudtitel ses af utskottets särskilda betänkande om ändringar i lönestaterna.

IX. Undervisningsväsendet.

X. Staden åliggande allmänna onera.

Vid dessa titlar har utskottet ej haft något att anmärka.

XI. Vattenledningen.

I Vattenledningskontorets budgetförslag har Kontoret upptagit ett anslag af 38,700 mark för uppförande af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden, jemte det Kontoret beträffande motiveringen till denna post hänvisat till kontorets program för vattenledningens utvidgning under åren 1898—1902 (tr. handl. n:o 4 för 1897). I sagda program hade Kontoret, beträffande bostäderna för vattenledningens fast anställda personal i Gammelstaden, framhållit att endast förste maskinistens bostad motsvarade medelmåttiga fordringar, hvaremot den åldriga lilla byggnad, som inrymde filterförmannen, andre maskinisten, putsaren och maskinistbiträdet med deras familjer, såväl med afseende å utrymme som bekvämlighet lemnade nästan allt öfrigt att önska, hvarjemte ifrågavarande byggnad i hög grad besvärades af rättor och ohyra. Dels af dessa orsaker, dels emedan de ursprungligen till qvarnen hörande, i samma hus belägna boningsrummen äfven blifvit disponerade för vattenledningspersonalens behof, men en sådan åtgärd kunde betraktas endast såsom provisorisk, hade Vattenledningskontoret ansett det vara önskligt att en tidsenlig kasern för vattenledningens hela ofvan uppräknade personal blefve inom de närmaste åren uppförd, hvarefter det gamla och oförbätterligt förfallna trähus, som nu inrymde största delen deraf, kunde raseras och maskinistens bostad, efter flyttning till annan plats, upplåtas för qvarnens behof.

Ehuru Drätselkammaren upptagit den beräknade kostnaden för byggnadsföretaget i budgetförslaget, har Kammaren likväl icke kunnat godkänna den för ett envånings stenhus uppgjorda ritningen till bostad för vattenledningspersonalen, utan borde, enligt Kammarens förmenande, denna ritning omarbetas för ett två vånings hus, då också anläggningskostnaden för huset torde kunna något minskas.

Jemte det utskottet anser sig böra framhålla att Vattenledningskontorets åberopade program för vattenledningens utvidgning under åren 1898—1902 icke ännu blifvit af Stadsfullmäktige godkändt, ehuru det lagts till grund vid beräkandet af det erforderliga beloppet utaf stadens nya obligationslån, samt att nämnda program, som slutar å en beräknad utgift under närmaste fem år af sammanlagdt 700,000 mark, icke heller torde böra utan noggrann pröfning tjena till efterföljd,

skulle dock äfven utskottet på de af Kontoret framhållna skäl finna uppförandet af berörda byggnad nödvändigt. Med anslutning till Drätselkammarens yttrande får derfor utskottet hemställa att, jemte det ifrågavarande anslagspost upptages i budgeten,

ärendet i öfrigt återremitteras till Drätselkammaren för införskaffande af nya ritningar till byggnaden i fråga i öfverensstämmelse med Kammarens förslag, hvilka ritningar sedermera torde Stadsfullmäktige till granskning och godkännande föreläggas.

En af bokhållaren vid Vattenledningskontoret gjord ansökan om löneförhöjning finnes behandlad i utskottets särskilda betänkande om aflöningsstaterna.

XII. Saluhallen.

Härvid har utskottet icke haft något att erinra.

XIII. Stadens jordlägenheter.

Sedan Stadsfullmäktige vid sammanträde den 10 sistlidne augusti beslutit att af Gumtäckt egendom, omfattande Hermanstad och Majstad, skulle bildas ett särskildt skoldistrikt, hvarest Helsingfors stad i sin egenskap af jordegare skulle anordna folkskoleväsendet, utsågo Fullmäktige den 21 förlidne september för sagda distrikt en af fem ledamöter bestående direktion, hvilken erhöi i uppdrag att till Fullmäktige inkomma med förslag till ordnandet af folkskoleväsendet i distriktet. Derpå har nämnda direktion i en till Fullmäktige stäld, till budgetutskottet öfverlemnad skrift meddelat att, enligt af Drätselkammaren inhemtad utredning, antalet barn i folkskoleåldern uti distriktet uppginge till 502, af hvilka omkring 300 besökte stadens folkskolor. För de öfriga 200 och för de inemot 50 barn, hvilka intill den 1 september 1898 kunde beräknas inträda i skolåldern, behöfdes 6 folkskoleklasser, af hvilka 4 torde blifva lägre och 2 högre. Budgeten för skolorna har direktionen tänkt sig af följande utseende:

Lärarepersonalens aflöning, enligt gällande reglemente för folkskolorna i Helsingfors:

för 4 lägre folkskolor à 1,400 mark	<i>Smf.</i> 5,600: —	
„ 1 högre flickskola, ev. samskola	„ 1,700: —	
„ 1 „ gosskola	„ 2,000: —	9,300: —

Årligt underhåll:

hyra för 3 klassrum à 800 mark	<i>Smf.</i> 2,400: —	
städning	„ 540: —	
		<hr/>
Transport <i>Smf.</i> 2,940: —		9,300: —

	Transport <i>Smf</i>	2,940: —	9,300: —
skurning	”	90: —	
ved å 100 mark per rum	”	300: —	
belysning	”	150: —	3,480: —
Möbel och inventarier enl. specifikation	<i>Smf</i>		1,963: —
Undervisningsmateriel ” ”	”		2,468: —
Diverse:			
anslag för vikariatsarvoden	<i>Smf</i>	1,000: —	
” ” utvidgning af skolorna	”	2,000: —	
sekreterare och ekonom	”	500: —	3,500: —
			<i>Smf</i> 20,711: —
Afgår statsbidrag med $\frac{1}{4}$			5,177: 75
			<i>Smf</i> 15,533: 25

Vid uppgörandet af förestående förslag har direktionen synbarligen utgått från åsigten att Stadsfullmäktige skulle beslutit att ordna folkskoleundervisningen å Gumtäckt efter mönster af stadens eget folkskoleväsende; men kan utskottet för sin del på intet sätt dela denna uppfattning. Då Gumtäckt icke underlyder Helsingfors utan Helsinge kommun, hvilken sistnämnda uppbär alla utskylder och onera icke blott från lägenheten och å densamma anlagda industriela inrättningar utan ock från befolkningen på stället, har staden icke någon annan förpligtelse beträffande folkskoleundervisningen derstädes än den staden frivilligt kan åtaga sig i sin ställning af egare till jorden i fråga. Att åter staden icke rimligtvis kan tänka på att uppföra närmelsevis de belopp, dem direktionen påräknat, och detta såsom direktionen synes förutsätta utan något som helst bidrag af befolkningen eller de industriela anläggningarna, framgår redan deraf att stadens inkomst från Gumtäckt på sätt budgeten utvisar efter afdrag af förvaltningskostnaden utgör endast mellan 16,000 och 17,000 mark eller således icke ens det belopp, som för underhållet af folkskolorna derstädes skulle af staden utgifvas. Att märkas är nemligen att staden ingalunda kan för dessa skolor emotse bidrag i samma förhållande till stadens utgifter som för folkskolorna inom staden, enär ifrågavarande skolor komme att vara anlagda å landsbygden, hvarest statsbidraget för folkskolor utgår endast med 800 mark för lärare och 600 mark för lärarinna vid högre folkskola, medan något bidrag till underhållet af lägre folkskolor på landsbygden alls icke ifrågakommer.

Då utskottet emellertid saknar tillfälle att egna föreliggande fråga den uttömmande behandling, hvaraf densamma vore i behof, hemställer utskottet nu endast

att direktionens ifrågavarande framställning måtte öfverlemnas till beredning af ett särskildt utskott samt emellertid för undervisningen å Gumtäckt i budgeten förslagsvis anslås 7,000 mark,

hvilket belopp borde vara tillräckligt såsom stadens bidrag till bekostande af den folkskoleundervisning, som här torde komma att etableras, jemte det, då Drätselkammaren hade höjt anslaget för förvaltningskostnader m. m. å Gumtäckt med 1,000 mark just i betraktande af de beräknade utgifterna för folkskoleväsendets å Gumtäckt ordnande,

sistnämnda anslag torde sänkas till 6,000 mark.

XIV. Allmänna arbeten.

För yttre och inre målning af saluhallen har Byggnadskontoret begärt ett anslag af 5,500 mark, och har såväl Drätselkammaren som Magistraten tillstyrkt beviljandet deraf. Af kostnadsförslaget framgår att den inre målningen hufvudsakligen afser en målning af själfva salustånden. Utskottet har efter tagen kännedom om det skick, hvori stånden för närvarande befinna sig, icke kunnat finna att en målning af desamma vore oundgängligen påkallad, utan synes en grundlig aftvättning med derpå följande ny fernissning vara tillfyllesgörande.

Härtill kommer att en målning af stånden i en ljus färg, såsom Byggnadskontoret lärer tänkt sig densamma, enligt utskottets åsigt är mindre praktisk. Ehuru utskottet på dessa skäl anser sig böra afstyrka den påtänkta målningen af salustånden, har utskottet likvisst icke trott sig böra minska ifrågavarande anslag, då detsamma i alla fall till största delen kommer att tagas i anspråk för yttre målningen af hallen och den af utskottet förordade renoveringen af salustånden.

Anslaget till uppförande af nytt folkskolehus vid Nikolaigatan, 220,000 mark,

torde upptagas med Stadsfullmäktige förbehållen rätt att granska ritningar och kostnadsförslag för arbetet,

hvilka ännu icke kommit Fullmäktige till handa.

Då redan ett större antal tomter å Skatudden blifvit af staden försälda samt trafiken i nämnda stadsdel dag efter annan blir lifligare, torde staden icke heller kunna längre undandraga sig att förse berörda stadsdel med bättre kommunikationer än de höst och vår knapt farbara vägar, som leda till de redan af staden föryttrade områdena derstädes, helst, om staden genom att försätta torg, gator och sqvärer å Skatudden i godt och pryddigt skick skulle gifva åt denna stadsdel ett mera ordnad utseende, en större efterfrågan på der tillgängliga tomter otvifvelaktigt vore att emotse. Utskottet har därför låtit af Byggnadskontoret uppgöra kostnadsförslag till planering af Vestra Hamgatan emellan Kanal- och Lotsgatorna samt af Kronbergsgatan ända fram till dess slutpunkt vid varrantmagasinerna. Genom utförande af dessa planeringsarbeten och den af Magistraten och Drätselkammaren föreslagna planeringen af Kanalgatan mellan Skatuddsbron och Ankar-

gatan komme redan under instundande år en trafikled genom Skatudden att göras fullt farbar i hela dess utsträckning från ena ändan af Skatudden till den andra. Efter utskottets åsigt bör dock makadamisering eller stensättning af dessa gator icke ske innan ett år förflutit efter det planeringen utförts. Utskottet får förty föreslå

att med uteslutning af anslaget för planering af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamn- och Köpmansgatan, 4,500 mark,

hvilket arbete ingår i de af utskottet förordade arbetena,

i budgeten måtte upptagas följande anslag:
*för planering af Vestra Hamngatan mellan Kanal-
 gatan och Lotsgatan Fmk 4,600:—*

*för planering af Kronbergsgatan mellan Vestra
 Hamngatan och sjön : . . . „ 22,500:—*
Fmk 27,100:—

Sedan för remont af stora alléen i Brunnsparken intill brunnshusplanen uti årets budget anvisats 2,940 mark, har för fortsättande af nämnda arbete i föreliggande budgetförslag intagits ett anslag på 14,400 mark, hvarmed afses att låta påfylla och makadamisera återstoden af sagda allé mellan planerna framför brunnsoch badhusen äfvensom dessa två planer. I sammanhang dermed har förslagits till utförande drainering af alléen för en beräknad kostnad af 5,900 mark. Då dessa arbeten likväl saklöst torde kunna få anstå ännu något år, får utskottet, i betraktande jemväl af de belopp, som enligt utskottets åsigt borde utöfver budgetförslaget anvisas för regleringsarbeten å Skatudden, hemställa

att anslagen för drainering och remont af stora alléen i Brunnsparken resp. 5,900 och 14,400 mark ur budgeten utgå.

Genom något förbiseende ingår i budgetförslaget under afdelningen 7:o Planteringar dubbelt anslag för samma arbete, nemligen under a) Remont och underhåll — remont af körvägen genom Kajsaniemi park — samt under b) Nyanläggningar — makadamisering af körvägen från Mikaelsgatan till Kajsaniemi värdshus. Sistnämnda post,

makadamisering af körvägen från Mikaelsgatan till Kajsaniemi värdshus, 1,000 mark, torde därför uteslutas.

De härigenom inbesparade 1,000 mark torde i stället tilläggas det enligt utskottets mening alltför knappa anslaget för jordfyllning till skvär å Skatudden,

i följd hvaraf posten „jordfyllning till skvär å Skatudden — 1,000 mark“, torde utbytas mot „förarbeten för skvär å Skatudden — 2,000 mark“.

Genom lagen af den 5 december 1895 angående arbetsgifvares ansvarighet för kroppsskada, som drabbar arbetare, hvilken lag träder i gällande kraft den 1 januari 1898, har kommun i likhet med statsverket väl fritagits från den i lagen arbetsgifvare i allmänhet pålagda försäkringspligt, men dock tillika förklarats förbunden att i öfverensstämmelse med de i sagda lag stadgade grunder utgifva skadestånd vid olycksfall, som i kommunens arbete träffar dervid anställd arbetare. Vid sådant förhållande skulle det föreligga för Stadsfullmäktige att i princip afgöra, huruvida staden sjelf skall åtaga sig den i anförd mätto med stadens arbeten förenade risk eller genom olycksfallsförsäkring af arbetarene öfverflytta risken på något af de i landet opererande olycksfallsförsäkringsbolagen.

Ifrågavarande bransch af försäkringsväsendet är emellertid ännu så ny att berörda bolag icke kunnat annat än aldeles approximativt uppgöra sina beräkningar för de försäkringar, som af dem i öfverensstämmelse med nämnda lag ingås. Då staden derjemte sysselsätter en så talrik arbetarepersonal att staden utan alltför stort äfventyr synes sjelf kunna uppträda såsom försäkringsgifvare för sina arbetare, torde efter utskottets åsigt

i budgetförslaget upptagna anslag för olycksfallsförsäkring af arbetarene 3,500 mark kunna bortlemnas.

Skulle vid något af stadens arbeten olycksfall inträffa, vid hvilket skadestånd på grund af omordade lag komme att måsta utgifvas, torde utgiften härför böra påföras det arbete, vid hvars utförande olyckan egt rum.

XV. Pensioner.

Posterna under denna hufvudtitel hafva af utskottet granskats utan anmärkning.

XVI. Diverse.

Med anledning af en af Drätselkammaren hos Stadsfullmäktige gjord framställning i skrifvelse af den 14 sistlidne oktober beträffande ismätningar utanför Helsingfors beslöto Fullmäktige vid sammanträde den 26 i sagda månad att, med godkännande i hufvudsak af Drätselkammarens förslag, till budgetutskottet öfver-

lemna frågan om det beräknade årliga anslagsbehovet, hvarjemte bestämdes att de af Drätselkammaren dittills bestridda utgifterna för anskaffande af nödiga tillbehör för isobservationernas verkställande, 622 mark 35 penni, skulle regleras genom nästkommande års budget.

Utskottet, som icke haft något mot Drätselkammarens beräkningar öfver årskostnaden för berörda observationer, 1,240 mark, att erinra, får med anledning af Fullmäktiges berörda beslut hemställa

att det för dessa observationer i budgetförslaget ingående anslag, 1,240 mark, höjes med uppgifna belopp af kostnaderna för redan anskaffade tillbehör för observationerna, 622 mark 35 penni.

Inkomster.

Enligt uppgifter från Drätselkontoret vore en jemförelsevis betydlig ökning af behållningen utöfver den tidigare beräknade att emotse. Men då utskottet emelertid tillika inhemtat att denna ökning berodde äfven deraf att en del tomtlösen, som af Drätselkammaren beräknats inflyta först under instundande år, redan under detta år till stadskassan inbetalts, har utskottet ansett beloppet af den disponibla behållningen från år 1897 kunna upptagas endast 50,000 mark högre än i budgetförslaget

eller alltså med 300,000 mark.

I. Räntor.

Enär staden såsom egare af aktier för nominelt 64,500 mark i Helsingfors Magasinsaktiebolag torde kunna påräkna dividend å dessa aktier med åtminstone 5 $\frac{0}{10}$, torde under rubriken „Räntor“

införas såsom ny post: dividend på aktier, förslagsvis 3,000 mark.

Posterna under

II. Tomtlösen.

III. Stadens fasta egendom.

IV. Tomtören.

V. Inkomstgifvande rättigheter.

VI. Diverse

hafva ej gifvit utskottet anledning till något utlåtande.

VII. Statsbidrag.

Emedan inom kort tre år förflutit från det statsbidraget till stadens folkskolor senast förhöjts samt budgeten för folkskolorna under tiden förökats med inemot 60,000 mark, har Magistraten ansett sig böra till Stadsfullmäktiges afgörande öfverlemna, huruvida icke ansökning om ytterligare förhöjning af nämnda bidrag borde hos Kejsrerliga Senaten göras; men då osäkert vore, från hvilken tid förhöjningen kunde varda gällande, har Magistraten funnit anledning saknas att i inkomstförslaget beträffande ifrågavarande post göra någon ändring.

Utskottet, som omfattat Magistratens berörda förslag, får förty hemställa

att Drätselkammaren blefve anmodad att till Fullmäktige inkomma med nödig utredning om det belopp, som utöfver det nuvarande statsbidraget kunde uti ifrågavarande afseende påräknas.

VIII. Vattenledningen.

IX. Lån.

Dessa hufvudtitlar hafva af utskottet granskats utan skäl till någon erinran.

X. Uttaxering.

Derest Stadsfullmäktige godkänna utskottets ofvan och i förenämnda särskilda betänkande beträffande aflöningsstaterna framställda förslag, som beröra utgifts- och inkomstposter, blir det belopp, som år 1898 måste genom uttaxering anskaffas, 1,242,227 mark 31 penning.

Under innevarande år utgjorde uttaxeringen 1,239,655 mark 54 penning.

Utskottet föreslår derfor vördsamt

att Stadsfullmäktige ville fastställa det föreliggande utgifts- och inkomstförslaget med de ändringar, som utskottet förordat, och derhos bestämma att ett belopp af 1,242,227 mark 31 penning under år 1898 skall för år 1897 af kommunens på grund af skattören skattskyldiga medlemmar uttaxeras.

Derjemte får utskottet hemställa

att det af Stadsfullmäktige fastställda budgetförslaget blefve till tryck befordradt.

Helsingfors, den 12 december 1897.

Alfred Norrmén.

W. Aspelin.

Lars Krogius.

K. H. Renlund.

Mauritz Hallberg.

Arvid Nyberg.

Paul Sinebrychoff.

Sammandrag

af budgetutskottets förslag till ändringar i Magistratens utgifts- och inkomstförslag för år 1898 *).

	Utgifter.	Post enligt utskottets förslag	Utgifter, som bortlemnats, och inkomster, som införts.	Utgifter, som införts, och inkomster, som bortlemnats.
III	Kommunalförvaltningen.			
	Byggnadskontoret.			
	Förrädsförvaltarens löneförmåner upptagas på följande sätt:			
	1. Förrädsförvaltare 1,800: —			
	personelt tillskott för 5 års			
	tjänst 180: —	1,980	—	180
	— <i>Fmk 186,436: 66</i> —			
IV	Gatubelysningen.			
	Anslaget för ersättning åt entreprenören, betingad af prisförhöjning å petroleum, förslagsvis 800 mark, uteslutes. . .	—	800	
	— <i>Fmk 161,252: 15</i> —			
V	Brandverket.			
	Sprutmästarenes, maskinistens och sergeanternes löneförmåner upptagas med följande belopp:			
	2 Sprutmästare, jemte fri bostad och ved, å 1,500: —	3,000	—	360
	1 Maskinist, jemte fri bostad och ved.	1,500	—	180
	6 Sergeanter, jemte fri bostad och ved, å 1,000: —	6,000	—	600
	— <i>Fmk 96,300: —</i> —			
	Transport	—	800	1,320

*.) Sammandraget hänför sig till utskottets begge betänkanden nr:is 36 och 37.

		Transport	—	800	1,320
VII	Sundhets- och sjukvården.				
	Läkarepersonal.				
	Aflöningen af distriktsläkaren i Tölö distrikt upptages till		3,000	600	
	Helsovårdsnämnden.				
	Vaktmästarens löneförmåner upptagas med		900	100	
	Maria sjukhuset.				
	a) <i>Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.</i>				
	Anslaget för underhåll af inventarier uppföres såsom b & c post.				
	b) <i>Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>				
	Anslaget för underhåll af inventarier observeras såsom b & c post.				
	c) <i>Ekonomieafdelningen.</i>				
	Sysslomannens lön upptages till 1,500 mark, jemte bostad och värme		1,500	500	
	I stället för en föreståndarinna för linneförrådet upptages en öfvertvätterska med aflöning som följer:				
	1 öfvertvätterska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön 480:—				
	personelt tillskott 600:—		1,080	—	290
	— <i>Fmk 193,104: 50</i> —				
VIII	Fattigvården.				
	Fattiggården och dermed förenade inrättningar.				
	c) <i>Dårvårdsanstalten.</i>				
	Öfversköterskans löneförmåner upptagas till		1,200	—	240
	Under rubriken Diverse upptages följande anslag:				
	För arbetshusen för fattiga barn		7,000	—	7,000
	— <i>Fmk 291,910: —</i> —				
	Transport		—	2,000	8,850

		Transport	—	2,000	8,850
XI	Vattenledningen.				
	Förvaltning och drift.				
	Bokhållarens aflöning upptages som följer:				
	1 Bokhållare 3,000: —				
	förhöjning för 5 års tjänst 300: —	3,300	—	660	
	jemte det i första kolumnen jemväl S. F. besl. ¹³ / ₁₂ 1892 — åberopas. — Fmk 234,580: — —				
XIII	Stadens jordlägenheter.				
	Anslaget för Gumtäckt utföres sålunda:				
	Gumtäckt, förvaltningskostnader				
	m. m., förslagsvis 6,000: —				
	för undervisning, förslagsvis 7,000: —	13,000	1,000	7,000	
	— Fmk 13,400: — —				
XIV	Allmänna arbeten.				
	2:o. Gator och allmänna platser.				
	c) <i>Regleringsarbeten.</i>				
	Posten „Planering af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamn- och Köpmansgatan“ utgår	—	4,500		
	I stället tillkomma:				
	Planering af Vestra Hamngatan mellan Kanalgatan och Lotsgatan	4,600	—	4,600	
	Planering af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamngatan och sjön	22,500	—	22,500	
	3:o. Kanaler och afloppsdikey.				
	b) <i>Nyanläggningar.</i>				
	Anslaget för dränering af stora alléen i Brunsparken utgår	—	5,900		
	5:o. Chausséer.				
	Posten: remont af stora alléen i Brunns- parken utgår	—	14,400		
	Transport	—	27,800	43,610	

		Transport	—	27,800	43,610
		7:o. Planteringar.			
		Anslaget till makadamisering af körvägen från Mikaelsgatan till Kajsaniemi värds- hus utgår	—	1,000	
		I stället för anslaget till „Jordfyllning till sqvär å Skatudden“ 1,000 mark införes „Förarbeten till sqvär å Skatudden“	2,000	—	1,000
		10:o. Diverse.			
		Anslaget till olycksfallsförsäkring af ar- betarene utgår	—	3,500	
		— Fmk 1,504,706: — —			
XVI		Diverse.			
		Anslaget för isobservationer ökas till	1,862 35	—	622 35
		— Fmk 154,912: 35 —			
		Inkomster.			
		Disponibel behållning från föregående år upptages till	300,000	50,000	
I		Räntor.			
		Såsom sista post införes: Dividend på aktier	3,000	3,000	
X		Uttaxering.			
		Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldiga medlemmar uttaxeras, nedsättes till	1,242,227 31	—	40,067 65
		Summa Fmk	—	85,300	85,300

Sålunda blir summan på utgifts- och inkomstsidorerna Fmk 4,724,290: 47.

POLISKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 11 December 1897.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

N:o 1,533.

Uti skrifvelse för den 23 nästvikne November hafva Stadsfullmäktige anhållit om Poliskammarens yttrande med anledning af ett hos Stadsfullmäktige nedsett utskotts förslag till förändrade bestämmingar angående utskänknings af sprit- och maltdrycker inom staden, och får Poliskammaren härmed såsom sin åsigt uttala följande:

Hvad först beträffar utskottets förslag om utskänkningsställes indelning i afseende å utskänkningstiden i fyra klasser, ansluter sig Poliskammaren i hufvudsak till detsamma på de skäl och grunder utskottet i sin motivering anført, desto hellre som enligt Poliskammarens förmenande paragraf 21 i bränvinsförordningen ger osökt anledning till en sådan indelning. Äfven Poliskammaren finner, att en efter de olika samhällsklassernas behof och vanor afpassad anordning härvid är att rekommendera. Med afseende å de föreslagna tiderna för utskänknings, finner sig Poliskammaren likaså kunna biträda utskottets betänkande.

Då emellertid olika meningar gjort sig gällande vidkommande sagda tider, anser sig Poliskammaren böra något vidlyftigare motivera sin ståndpunkt i saken med afseende å utskottets ifrågavarande förslag.

Enligt Poliskammarens åsigt komme de nu föreslagna anordningarna att föra utskänkningsväsendet i staden, hvilket i följd af en del olämpliga stadganden och andra omständigheter, i några väsentliga hänseenden råkat på afvägar, åter i rätt spår, samtidigt med att de dock icke skulle åvägabringa någon allvarsammare yttre rubbning i nu existerande förhållanden hvad utskänkningstiden beträffar.

Enligt utskottets förslag skulle första klassens värdshus, till hvilka Poliskammaren förutsätter att endast ett ringa fåtal komme att hänföras, ega rätt till utskänkning till kl. 2 på natten, men denna förlängning komme emellertid såsom förhållandena gestaltat sig, icke att blifva annat än en skenbar sådan, enligt hvad af det nedanstående torde framgå. Nu gällande föreskrifter stadga visserligen, att stängning bör ske kl. 1. Detta stadgande har dock, såsom äfven utskottet antyder,

genom det lätta tillfälle till vidsträcktare utskänkning, som undantagsbestämmelserna beträffande enskilda festligheter bereda, förblifvit en död bokstaf, ity att en strängare tillämpning från ordningsmaktens sida af sagda föreskrift beträffande stängningstidens iakttagande, framkallat tätare anmälningar om dylika festligheter, hvarigenom gästerna erhållit fortsatt tillfälle att, under förtärande af rusdrycker, å värdshusen opåtaladt tillbringa en betydligt längre tid än till kl. 2, ja vistas derstädes långt in på morgnarna. Det nu föreslagna förfarings sättet för vinnande af vidsträcktare utskänkingsrätt vid festligheter af ofvanberördt slag, skulle göra ett slut på detta oskick, och då samtidigt den stadgade normala utskänkningstiden framsköttes till kl. 2, komme detta att göra det möjligt för ordningsmakten att med helt annat eftertryck än hittills öfvervaka gällande stadgandens verkliga efterlefnad. Ehuru Poliskammaren icke anser den tillämnade förlängningen vara någon tvingande nödvändighet, ansluter sig Poliskammaren dock, på grund af senast anförda skäl, till förslaget, isynnerhet som den mera distinguerade publik, hvilken besöker första klassens värdshus, i regeln infinner sig derstädes för intagande af sin aftonmåltid först jemförelsevis sent efter avslutade offentliga nöjen, såsom konserter och teaterföreställningar etc., hvarigenom den tid, under hvilken å första klassens värdshus spritdrycker skulle konsumeras, i sjelfva verket icke blefve, äfven med stängningstiden utsatt till kl. 2, öfverhöfvan lång. Dessa värdshus stå nämligen i regeln tomta under den tidigare delen af aftonen.

Hvad fjerde klassens värdshus angår, skulle icke heller här någon väsendtlig förändring till det yttre uppstå. De värdshus, som komme att hänföras till denna klass, såsom utskänkingsbolagets utskänkingsställen, enklare ölutskänkingar m. fl. sådana, stängas nämligen redan nu kl. 9, förutom de af sistnämnda ställen, hvilkas föreståndare förskaffat sig s. k. restaurationsrättigheter och derigenom vetat att tillvälla sig ett privilegium, som gällande författning icke afser.

Den väsendtligaste förändringen skulle träffa tredje klassens värdshus, å hvilka utskänkingen komme att avslutas kl. 11 i stället för härintills kl. 1. Också några af dessa stängas dock redan nu af sina föreståndare före den fastställda tiden. Poliskammaren drar så mycket mindre i betänkande att förorda den föreslagna förändrade bestämningen, som den ordentliga arbetaren, hvars arbetstid börjar tidigt på morgonen, har hvarken lust eller behof af att utsträcka sin vistelse å de för honom afsedda värdshusen längre än hvad som i utskottets betänkande föreslagits. För denna sin åsigt finner Poliskammaren stöd ej allenast i egna iakttagelser beträffande i detta afseende faktiskt rådande förhållanden, utan äfven — och ingalunda minst — i de inom arbetarekorporationerna i särskilda former framträdande högst aktnings- och beaktansvärda sträfvandena att minska utskänkingsställets menliga inverkan på deras medlemmar, bl. a. genom tilltänkt påkallande af Stadsfullmäktiges åtgärd för kortare öppenstående eller total stängning af arbetarvärdshusen under söndagarna, nöjens anställande utan rusdrycksutskänking m. m. dylikt.

Andra klassens värdshus komme enligt utskottets förslag att bibehållas vid den nuvarande anordningen.

Beträffande mom. c. i utskottets betänkande, ser Poliskammaren visserligen med nöje denna detalj af hithörande åligganden åhvälfvas annan myndighet än Poliskammaren sjelf, men finner sig dock böra påpeka de praktiska svårigheter, som kunna komma att härflyta af den omständigheten, att Magistraten sammanträder endast vissa dagar i veckan.

Mot utskottets i mom. d. föreslagna inskränkning i utskänknings- och helgdagar samt dagen derförinnan äfvensom under marknader, har Poliskammaren endast den anmärkning att göra, att den för första och andra klassens värdshus medgifna förmånen af utskänkning till måltid, af Poliskammaren icke anses lämplig med fästadt afseende bl. a. å den lätthet, hvarmed ifrågavarande stadgande kunde missbrukas.

Beträffande fastställandet af den kategori, till hvilken, vid beviljandet af utskänkningsrättighet, utskänkningsrörelsen skulle hänföras, öfverlemnar Poliskammaren till Stadsfullmäktiges bepröfvande, huruvida ej för ett mera allsidigt och objektivt bedömande af hithörande frågor, Stadsfullmäktige borde utse en representant, hvilken, jemte utsedde representanter, en för Magistraten och en för Poliskammaren, egde pröfva på saken verkande omständigheter och i ämnet afgifva yttrande till Magistraten.

På det varmaste ber Poliskammaren att få understödja utskottets uttalande om, att beträffande tiden för utskänkning af svagare sprit- och maldrycker, dessa i allo måtte underkastas enahanda bestämningar, som i afseende å bränvin och dermed likställda drycker komme att föreskrifvas, alldenstund enligt Poliskammarens orubbliga öfvertygelse all reglementering beträffande starkare spritdrycker i annan händelse kommer att förbli fullkomligt fruktlös.

I det förslag till förändrad lydelse af paragraf 30 i stadens polisordning, som Poliskammaren här nedan uppgjort, har Kammaren för tredje och fjerde klassens värdshus och näringsställen upptagit berättigande att lemna gäster tillträde före den för utskänkning af rusdrycker tillåtna tiden, på det att den allmänhet, för hvilken dessa näringsställen äro afsedda, dymedels må beredas möjlighet att före dagsarbetets början i fall af behof intaga frukostmåltid, utan att dervid frestas genom förekomsten af rusdrycker. Genom de olika tiderna för de särskilda värdshusens öppnande, komme för öfrigt skilnaden i den tid, under hvilken desamma finge inneha gäster, att reduceras till en obetydlighet, i det att första klassens värdshus sålunda skulle få öppenhållas under förloppet af 17, andra och tredje klassens 16 samt fjerde klassens 15 timmar i dygnet.

I enlighet med hvad ofvan anförts, får Poliskammaren vördsammast föreslå:

att gällande föreskrifter beträffande tiden för utskänkning af bränvin och dermed likställda drycker blefve ändrade på sätt som följer:

a) att utskänkingsställena blefve i afseende å utskänkningstiden indelade i fyra klasser, beroende af deras olika beskaffenhet och mer eller mindre tillfredsställande skötsel, sålunda att till den första klassen skulle föras de största och bäst skötta hotellen och restauranterna samt till den fjerdje klassen de hufvudsakligen af lägre kroppsarbetare besökta näringsställena;

b) att utskänkningen, som finge begynna kl. 9 f. m., skulle upphöra, å första klassens utskänkingsställen kl. 2 och å andra kl. 1 på natten, å tredje klassens kl. 11 och å fjerdje klassens kl. 9 på aftonen;

c) att Magistraten likväl finge vid allmänna och enskilda festligheter på särskild, för hvarje gång gjord ansökan af tillställarene, bevilja förlängning af den sålunda bestämda utskänkningstiden efter pröfning;

d) att all utskänkning deremot ovägerligen vore förbjuden å tredje och fjerdje klassens utskänkingsställen från kl. 6 på aftonen dagen före sön- och helgdagar till kl. 9 f. m. följande söckendag, under marknader samt dagen före och efter marknad äfvensom sön- och helgdagar å första klassens utskänkingsställen före kl. 2 och å andra klassens före kl. 6 e. m.;

e) att Magistraten hvarje gång utskänkingsrättighet beviljades, efter Poliskammarens hörande, skulle fastställa, till hvilken af ofvan omordade kategorier utskänkingsrörelsen hörde;

f) att Magistraten efter pröfning finge från berörda stadganden undantaga enskilda föreningar och klubbar; äfvensom

g) att enahanda föreskrifter blefve meddelade beträffande tiden för utskänkningen af svagare sprit- och maldrycker, som ofvan förordats angående bränvin och dermed likställda drycker.

Derjemte anhåller Poliskammaren om vederbörlig åtgärd derhän att paragraf 30 af stadens polisordning måtte förändras i öfverensstämmelse med nedanstående förslag:

„Beträffande tiden för öppenhållandet af i staden befintliga värdshus, konditorier och andra näringsställen, indelas dessa i fyra

klasser med rättighet att hållas öppna: första klassen från kl. 9 f. m. till kl. 2 och andra klassen från kl. 9 f. m. till kl. 1 på natten, hvarvid dock bör iakttagas, att nya gäster efter kl. 12 på natten icke erhålla tillträde; tredje klassen från kl. 7 f. m. till kl. 11 e. m. och fjerde klassen från kl. 6 f. m. till kl. 9 e. m., härifrån dock undantagna tillfällen, då vederbörligen tillåtna allmänna eller enskilda lustbarheter å slika ställen anställas. Under andra än nu angifna tider af dygnet må gäster sig å förenämnda ställen icke uppehålla. Vård, som häremot bryter, vare förfallen till vite från tio till femtio mark.

Den af den värdshusbesökande allmänheten, hvilken ej godvilligt efterkommer värds eller tillkallad polismans uppmaning att sig från stället aflägsna, vare till vite af tio till tjugufem mark förfallen“.

Ivar Gordie.

Axel Lucander.

Utskottsbetänkande angående anslag åt Helsingfors Utskänknings aktiebolag till underhåll af Högholmen och Fölisön.

Till budgetsutskottet hafva öfverlemnats följande till Stadsfullmäktige inkomna handlingar:

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

I likhet med hvad under de tvänne senaste åren varit förhållandet, får Direktionen för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag härmed vördsamt afgifva framställning om anslag ur bolagets vinst för innevarande år till underhåll af de under direktionens förvaltning stående inrättningarna på Högholmen och Fölisön.

Likasom förut har direktionen till utgångspunkt för detta sitt förslag lagt tvänne sammandrag ur bolagets räkenskaper öfver utgifterna för sagda holmar under sistlidet år 1896 och de tio första månaderna af innevarande år, och har direktionen, med ledning af dessa här bilagda sammandrag, men med uteslutning af de i dem ingående kostnaderna för vattenborgen, för hvilken Herrar Stadsfullmäktige redan beviljat ett anslag af 10,000 mark, fördeladt på åren 1896 och 1897, ansett sig böra beräkna utgifterna för nästinstundande år 1898 till följande belopp, nämligen:

för Högholmen

aflöningar till den å holmen anställda personalen	Fmk.	3,000: —
arbetslöner	"	9,000: —
planerings och remontarbeten	"	6,000: —
kostnader för djurens föda och underhåll	"	8,700 —
uppköp af nya djur och uppförande af inhägnader för dem samt oförutsedda utgifter	"	3,300: —
	Summa Fmk.	30,000: —

och för Fölisön

aflöningar till den å holmen anställda personalen	Fmk.	2,000: —
arbetslöner	"	7,000: —
planerings- och remontarbeten	"	3,000: —
för det biologiska museet å holmen	"	2,000: —
oförutsedda utgifter	"	1,000: —
	Summa Fmk.	15,000: —

eller för båda holmarna tillsammans 45,000 mark.

Från sina gårdar, hvilka lämnat en årlig hyresinkomst af sammanlagdt 24,800 mark, kan bolaget efter afdrag af omkring 5,400 mark i underhållskostnader för dessa gårdar och 2,400 mark såsom ränta å bolagets skuld, beräkna en nettointkomst af omkring 17,000 mark.

På grund häraf skulle bolaget utöfver nettointkomsten från gårdarna vara i behof af ett anslag, stort 28,000 mark, ur dess vinst för år 1897 för att betäcka de ofvan angifna utgifterna för Högholmen och Fölisön.

Att detta belopp öfverstiger det i direktionens senaste skrifvelse i samma ämne för den 30 november 1896 beräknade beloppet för år 1897, beror därpå, att direktionen på grund af under året vunnen erfarenhet ansett sig böra föreslå posterna „oförutsedda utgifter“ till något högre än förut. Vidkommande Högholmen har en tillfällig ökning af utgifterna vållats af den omständigheten, att direktionen efter under en lång följd af år gjorda fåfänga bemödanden lyckades på våren få köpa tvänne loar, hvilket inköp föranledde en utgift af omkring 3,000 mark, eller 600 mark för själfva djuren och återstoden för åstadkommandet af en lämplig och säker inhägnad för dessa värdefulla och svårförvarade djur. — Hvad åter beträffar Fölisön har den icke obetydliga ökningen i utgifterna för denna holme under innevarande år tillskyndats af följande orsak. Sedan direktionen under de föregående åren låtit, hvarje gång något af de på Högholmen förvarade dyrbarare djuren dött, uppstoppa detsamma, för att, såsnart samlingen uppnått ett tillräckligt omfång, anordna en uppställning af densamma efter förebilden af det Biologiska Museet i Stockholm, har direktionen sett sig under innevarande år i tillfälle att låta i ett rum af den ofvanför ordningsmannens bostad belägna våningen föranstalta en första sådan uppställning af ifrågavarande djurkroppar.

Under förutsättning af och i förhoppning om, att Herrar Stadsfullmäktige skola äfven för sin del anse lämpligt, att skötseln och förvaltningen af de båda holmarne fortsättes i samma riktning som hittills, och att möjlighet beredes direktionen att, då tillfälle därtill erbjuder sig, öka samlingarna å holmarne, får direktionen hos Herrar Stadsfullmäktige härmed vördsamt framställa, huruvida icke från bolagets vinst för år 1897 kunde utöfver det anslag af 5,000 mark Herrar Stadsfullmäktige redan tidigare beviljat för vattenborgen å Högholmen, ofvannämnda belopp af 28,000 mark ställas till direktionens förfogande i och för ifrågavarande holmars underhåll, och tror sig direktionen så mycket hellre kunna hoppas på bifall till denna förhöjning af underhållsanslaget, som bolagets vinst för innevarande år kan beräknas komma att betydligt öfverstiga vinsten för år 1896, eller med åtminstone 20,000 mark på hela beloppet och således med 12,000 mark på den staden tillkommande andelen. Helsingfors, den 16 november 1897.

På Direktionens för Helsingfors Utskänkningsaktiebolag vägnar:

Viktor Öhberg.

Aug. Fabritius.

Vidare har budgetsutskottet fått emottaga utdrag ur Stadsfullmäktiges protokoll för den 23 sistlidne november, utvisande att Fullmäktige på beredningsutskottets förslag uppdragit åt budgetsutskottet att i sammanhang med föreliggande ärende taga i öfvervägande, huruvida icke beträffande velocipedåkning å Fölisön en lindring i de af utskänkningsaktiebolaget härutinnan för närvarande påbjudna föreskrifter kunde åvägbringas.

Efter granskning af utskänkningsaktiebolagets förestående ansökan får utskottet vördsamt anmäla att utskottet icke funnit något mot bolagets anhållan att invända. Då Stadsfullmäktige redan vid sammanträde den 29 december 1896 berättigat bolaget att af 1897 års inkomster för det af bolaget utförda vattenledningsarbetet å Högholmen såsom förskott uppbära 5,000 mark, komme alltså, i fall bolagets begäran bifalles, af bolagets disponibla vinstmedel för detta år ett belopp af sammanlagdt 33,000 mark att till bolaget utgifvas.

Beträffande frågan om bolagets vägran att tillåta velocipedåkning på Fölisön så anser utskottet sig böra erinra derom, att sedan bestyrelsen för bolaget hos Guvernören öfver länet anhållit, att emedan bestyrelsens förbud att med velociped färdas å Fölisön icke respekterats af stadens allmänhet, förbud mot velocipedåkning å holmen måtte af Guvernören utfärdas, så blef detta ärende af Guvernören remiteradt till Stadsfullmäktiges utlåtande, hvarefter Fullmäktige vid sammanträde den 15 december 1896 beslöto att hos Guvernören förorda förbud mot velocipedåkning å Fölisön endast från kl. 6 e. m. dagen före sön- eller helgdag till påföljande söcknedags morgon. I hufvudsaklig öfverensstämmelse med Fullmäktiges förslag fann Guvernören derpå skäligt att genom utslag af den 23 sistlidne februari vid vite utaf 20 mark förbjuda all velocipedåkning å holmen under tiden från och med den 1 maj till den 1 oktober hvarje år från kl. 6 e. m. dagen före sön- eller helgdag till kl. 7 påföljande söcknedagsmorgon samt i öfrigt, oberoende af årstiden, vid sådana tillfällen då större folksamlingar å holmen egde rum. — Emellertid har bestyrelsen för bolaget vidhållit sin tidigare uppfattning att all velocipedåkning å holmen borde vara förbjuden samt genom vakterna å holmen upprätthållit förbudet.

Efter utskottets åsigt vore det emellertid ingalunda skäligt att i sammanhang med förevarande ärende utöfva någon påtryckning på bolaget i syfte att velocipedåkning å holmen blefve tillåten. Sedan genom tillkomsten af förordningen af den 9 juni 1892 bolaget betagits rättigheten att sjelf besluta om användningen af bolagets vinstmedel, hemställde bolaget hos Stadsfullmäktige att staden skulle återtaga de till bolaget arrenderade holmarna Högholmen och Fölisön, men beslöto Fullmäktige på Drätselkammarens förslag att bolaget skulle äfven framdeles vid förvaltningen af dessa holmar bibehållas, jämte det bolaget tillförsäkrades att för vidmakt hållande af anläggningar och inrättningar å holmarna årligen undfå nödigt tillskotts-

anslag efter Stadsfullmäktiges bestämmande ur bolagets vinstmedel*). Den bolaget sålunda garanterade rätt att sjelf förvalta dessa holmar och efter eget bepröfvande vidtaga de anordningar, som bolaget kan finna nödiga till skydd för anläggningarna å holmarna och den besökande allmänhetens trefnad, synes icke rättvisligen kunna bolaget af Fullmäktige beröfvas.

Utskottet får förty föreslå:

att Stadsfullmäktige ville af Helsingfors Utskänkningsaktiebolags disponibla vinstmedel för år 1897 utöfver tidigare anvisade 5,000 mark anslå åt bolaget 28,000 mark att under år 1898 användas till underhåll af bolagets planteringar och öfriga inrättningar å Högholmen och Fölisön.

Helsingfors, den 12 december 1897.

Alfred Norrmén.

W. Aspelin.
Lars Krogus.
K. H. Renlund.

Mauritz Hallberg.
Arvid Nyberg.
Paul Sinebrychoff.

*) Årsberättelsen för 1894 pag. 17 o. f.

Utgifts- och Inkomststat för Helsingfors stad år 1898.

Fastställd af Stadsfullmäktige den 21 December 1897.

A n m. Tillfälliga utgifter och inträder äro utmärkta med *.

		Utgifternas beskaffenhet enligt § 56 i K. Förordningen d. 8 December 1873.		Utgifter.			
				I. Stadens skulder.		Fmy.	nl.
				Fmy.	nl.	Fmy.	nl.
Chausséreglementet den 26/1 1865 § 6.	a	1:o.	a) Å chausséeobligationerna, uppgående sedan den 1/2 1895 till Fmk 60,000: —, erlägges årligen i amortering och 3,6 % ränta	7,650	—		
			b) till chausséeobligationernas amorteringsfond amorteringstillskott år 1898	510	—	8,160	—
K. S:ns resol. 17/5 1876	a	2:o.	Å vattenledningslånet af år 1876, utgörande den 31/12 1897 Fmk 1,323,600: —, erlägges den 1/5 1898 i amortering	21,200	—		
			samt den 1/5 och 1/11 samma år ränta å 5 % med tillsammans	65,650	—	86,850	—
K. S:ns resol. 4/5 1882.	a	3:o.	Å nybyggnads- och regleringslånet af år 1882, utgörande den 31/12 1897 Fmk 1,157,000: —, erlägges den 1/5 1898 i amortering	43,000	—		
			samt den 1/5 och 1/11 ränta å 4 1/2 % med	51,097	50	94,097	50
K. S:ns resol. 20/3 1892.	a	4:o.	Å obligationslånet af år 1892, utgörande den 31/12 1897 Fmk				
			Transport	—	—	189,107	50

			Transport	—	—	189,107 50
			4,415,000:—, erlägges den $\frac{1}{5}$ 1898 i amortering	19,500	—	
			samt den $\frac{1}{5}$ och $\frac{1}{11}$ ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	198,236	25	
Enl. lånekontraktet.	a		Provisioner och kursdifferenser å annuiteten af 1892 års lån. förslagsvis	900	—	218,636 25
S. F. besl. $\frac{14}{2}$ 1893.	a	5:o.	Å för inköp af Gumtäckt upptagna lån Fmk 500,000:— erlägges ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ med	—	—	22,500 —
S. F. besl. $\frac{14}{8}$ 1892. D:o $\frac{9}{5}$ 1894. K. S:ns resol. $\frac{19}{5}$ 1894.	a	6:o.	Å lån för reglering af åter- stående köpeskilling för rådhus- annexet (Ålexandersgatan N:o 22) samt för uppförande af de nya kommunala sjukhusbyggnad- erna, utgörande den $\frac{31}{12}$ 1897 Fmk 500,000:—, erlägges den $\frac{1}{12}$ 1898 i amortering	50,000	—	
			samt den $\frac{1}{6}$ och $\frac{1}{12}$ ränta å 5 $\%$ med	25,000	—	75,000 —
S. F. besl. $\frac{19}{8}$ 1896. K. S:ns resol. $\frac{19}{8}$ 1896.	a	7:o.	Å lån för inköp af gården N:o 3 vid Sofiegatan, utgörande ursprungligen Fmk 250,000:—, erlägges i amortering och $4\frac{1}{2}$ $\%$ ränta	—	—	11,597 48
S. F. besl. $\frac{27}{12}$ 1895.	a	8:o.	Återbetalning af lånet för inköp och inredning af Barn- hemmet	100,000	—	
			ränta å $4\frac{1}{2}$ $\%$ derå	4,500	—	104,500 —
	c *	9:o.	Å kassakreditiv till belopp af högst Fmk 1,500,000, provi- sion och ränta förslagsvis . . . — Fmk 636,341: 23. —	—	—	15,000 —
II. Stadens embetsverk.						
Magistraten.						
1886 års stat.	b	1	Politieborgmästare, lön 7,000:— arvode	5,000:—	12,000	—
K. S:ns resol. $\frac{20}{5}$ 1896.	b	1	Justitierådman, lön garanterad brutto spor- telinkomst 5,000 mark, upptages förslagsvis med	5,000:— 2,500:—	7,500	—
			Transport	19,500	—	636,341 23

			Transport	10,400	—	782,541	23	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1891. D:o ¹¹ / ₆ 1895.	} b	{	1 Stadsbetjent vid Ma-					
			gistraten, lön	1,000: —				
			förhöjning för 10 års					
			tjenst	200: —	1,200			
			1 Stadsbetjent vid Ma-					
			gistraten, lön	1,000: —				
			förhöjning för 5 års					
			tjenst	100: —	1,100			
			1 Stadsbetjent vid Ma-					
			gistratens kansli, lön	1,100: —				
			förhöjning för 10 års					
			tjenst	200: —	1,300			
			1 Stadsbetjent vid Ma-					
			gistratens kansli, lön		1,100			
1886 års stat. S. F. besl. ² / ₆ 1888. D:o ¹¹ / ₆ 1895.	} b	{	4 Stadsbetjenter vid Råd-					
				stufvurätten, lön å .	1,100: —			
				förhöjning för 10 års				
			tjenst å	200: —	5,200			
			1 Stadsbetjent vid Råd-					
			stufvurätten, lön . . .	1,100: —				
			förhöjning för 5 års					
			tjenst	100: —	1,200			
			1 Stadsbetjent, lön		1,100			
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	} b	{	1 Rådhusvaktmästare jemte fri bo-					
				stad och ved		1,000		
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	} b	{	1 Rådhusdräng jemte fri bostad					
				och ved		600	24,200	
Exekutionsverket.								
	} b	{	2 Stadsfogdar lön å	3,000: —				
				arvode å	2,000: —	10,000		
			1 Exekutionsbetjent lön	2,400: —				
			förhöjning för 10 års					
			tjenst	400: —	2,800			
	} b & c	{	2 Exekutionsbetjenter, lön å	2,400	4,800			
				D:o lön	1,600: —			
			förhöjning för 10 års					
			tjenst	400: —	2,000			
	} b	{	1 Exekutionsbetjent, lön	1,600: —				
				förhöjning för 5 års				
				tjenst	200: —			
			d:o för 10 års tjenst					
			från ¹ / ₃ 98	166: 67	1,966	67		
			Transport	21,566	67	806,741	23	

		Transport	21,566 67	806,741 23
S. F. besl. ²⁴ / ₁₁ 1896. D:o ²⁰ / ₁₂ 1896.	b	1 Exekutionsbetjent, lön 1,600: — förhöjning för 5 års tjenst 200: — D:o för 10 års tjenst från ¹ / ₄ 98 150: —	1,950 —	
		1 Exekutionsbetjent, lön 1,600: — förhöjning för 5 års tjenst 200: —	1,800 —	
	b & c	2 Exekutionsbetjenter, lön à 1,600	3,200 —	28,516 67
		Diverse.		
S. F. besl. ¹⁶ / ₁₁ 1886. D:o ⁵ / ₉ 1882.	b	För renskrifning af protokoll i hemställda mål samt åt aktorer- na, förslagsvis	1,700 —	
		c	Expenser, förslagsvis — <i>Fmk 211,116: 67.</i> —	10,500 —
		III. Kommunalförvaltningen.		
		Stadsfullmäktiges kansli.		
1886 års stat. S. F. besl. ¹⁵ / ₁₁ 1896.	b	1 Sekreterare	3,300 —	
		1 Notarie	3,300 —	
1886 års stat. S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1891.	b	1 Vaktmästare 600: — personelt tillskott 200: —	800 —	
	c	Expenser, förslagsvis	5,000 —	12,400 —
		Drätselkammaren.		
1886 års stat. S. F. besl. ⁴ / ₂ 1890.	b	1 Ordförande	2,500 —	
		5 Ledamöter à 20 mark för hvarje ledamot och sammanträde för- slagsvis	5,200 —	
		1 Sekreterare 10,000: — förhöjning för 5 års tjenst från ¹ / ₁₂ 1898 41: 66	10,041 66	
		1 Notarie	3,000 —	
		1 Kanslibitråde	1,800 —	
		1 Vaktmästare	800 —	
	c	Expenser, förslagsvis	10,000 —	33,341 66
		Transport	—	893,199 56

		Transport	—	893,199	56
Drättselkontoret.					
1886 års stat.	b	1 Stadskamrerare lön	5,000:—		
S. F. besl. 27/12 1895.		arvode	2,500:—		
	b	förhöjning för 10 års tjänst	1,000:—		
		provisorisk ersättning för frångången andel i absentieböter	800:—	9,300	
1886 års stat.	b	1 Stadskassör, lön	4,000:—		
S. F. besl. 27/12 1895.		arvode	1,800:—		
	b	förhöjning för 5 års tjänst	400:—		
		provisorisk ersättning för frångången andel i absentieböter	800:—	7,000	
1886 års stat.	b	1 Äldre Stadsbokhållare förhöjning för 5 års tjänst	4,000:—		
		Yngre Stadsbokhållare	400:—	4,400	
1886 års stat.	b	1 Kontorsskrifvare	1,600:—		
S. F. besl. 28/12 1894.		förhöjning för 10 års tjänst	320:—	3,000	
	b	1 Vaktmästare		1,920	
		Extra biträden, förslagsvis		1,000	
	c	Arvode för debetsedlars kringbä- rande, förslagsvis		5,500	
		Expenser, förslagsvis		1,000	
				2,900	36,020
Trafikkontoret.					
S. F. besl. 21/5 1895.	b	1 Kamrerare	5,500:—		
		förhöjning för 5 års tjänst	550:—		
	b	d:o för 10 års tjänst från 1/7 1898	275:—		
		1 Bokhållare		6,325	
	b	1 Kassör		3,000	
S. F. besl. 20/12 1896.		1 Vågmästare	2,000:—	2,400	
	b	förhöjning för 5 års tjänst	200:—		
				2,200	
		Transport	13,925	—	929,219
					56

			Transport	13,925	—	929,219	56
S. F. besl. ²¹ / ₅ 1895. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	} b	{	2 Vaktmästare à 1,000 2,000: —				
			personellt tillskott à 200: — 400: —	2,400	—		
	c		Extra biträden, förslagsvis	7,120	—		
S. F. besl. ²² / ₁₂ 1896.	b		För stadens uppbörd i warrant- magasinet, förslagsvis	2,500	—		
S. F. besl. ³¹ / ₃ 1875.	b		Arvode för erhållande af dagliga uppgifter från tullkammaren	500	—		
	c	{	Mätarearvoden, förslagsvis	800	—		
			Expenser, förslagsvis	1,500	—	28,745	—
Hamnkontoret.							
1886 års stat.	} b	{	1 Hamnkapten 3,000: —				
			4 ⁰ / ₁₀ af uppbörden, förslagsvis 8,000: —	11,000	—		
S. F. besl. ¹ / ₁₀ 1895.	b		1 Hamnmästare i Sörnäs	2,400	—		
	} b	{	1 Hamnkontorsbokhå- lare 3,500: —				
			¹ / ₂ ⁰ / ₁₀ af uppbörden, förslagsvis 1,000: —	4,500	—		
1886 års stat.	} b	{	1 Äldre vaktmästare	1,400	—		
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.			1 Yngre d:o	1,200	—		
			3 Hamnkonstaplar à 1,000: —	3,000	—		
1886 års stat.	} b	{	3 d:o 900: —	2,700	—		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888. D:o ²⁹ / ₁₂ 1890. D:o ¹¹ / ₄ 1893. D:o ²⁷ / ₁₂ 1895.			1 Hamnkonstapel i Sörnäs jemte fri bostad	900	—		
1886 års stat.	} b	{	2 Packare och vråkare à 600: —	1,200	—		
S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1894.			1 Parmmätarålderman	200	—		
1886 års stat.	b		Hamnfiskalsarvode	400	—		
S. F. besl. ¹¹ / ₄ 1893.	c	{	Ångslupslega för inspektionsresor, förslagsvis	200	—		
			Expenser, förslagsvis	500	—	29,600	—
Byggnadskontoret.							
D:o ²⁶ / ₄ 1892. 1886 års stat.	} b	{	1 Stadsingeniör 8,000: —				
			resemedel 600: —				
	} b	{	förhöjning för 5 års tjänst 600: —	9,200	—		
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892.			1 Arbetschef 6,000: —				
	} b	{	förhöjning för 5 års tjänst 600: —	6,600	—		
			Transport	15,800	—	987,564	56

			Transport	15,800	987,564	56
S. F. besl. ¹⁶ / ₂ 1892.	b	1 Geodet	3,000:—			
		förhöjning för 5 års				
		tjenst	300:—			
		resemedel	100:—	3,400		
1886 års stat.	b	1 Bokhållare	3,000:—			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	600:—	3,600		
		1 Trädgårdsmästare . .	3,000:—			
		förhöjning för 5 års				
		tjenst	300:—			
		hyresmedel	1,000:—	4,300		
S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.	b	1 Byggmästare		2,900		
D:o ¹⁶ / ₂ 1892.	b	1 Förrådsförvaltare . .	1,800:—			
	b	personelt tillskott för				
		5 års tjenst	180:—	1,980		
1886 års stat.	b	1 Äldre skogsvakt jämte				
		fri bostad och ved . . .	900:—			
		förhöjning för 10 års				
		tjenst	150:—	1,050		
D:o d:o	b & c	1 Yngre skogsvakt jemte				
		fri bostad och ved		800		
		Extra ingenjör- och ritarebiträ-				
		den, förslagsvis		4,000		
	c	Skogvaktarebiträden och skogs-				
		kultur, förslagsvis		2,000		
		Material- och handtlangaredags-				
		verken vid mätningar, förslags-				
		vis		5,000		
		Expenser, förslagsvis		1,500		
		— Fmk 186,436: 66 —			46,330	
IV. Gatubelysningen.						
a) Gasbelysningen.						
Kontrakt ³⁰ / ₃ 1860.	} b	520 st. helnattslyktor				
D:o ¹⁰ / ₈ 1891.		å 3,258 bränntim-				
		mar	1,694,160			
		600 st. halfnattslyk-				
		tor å 1,542 bränn-				
		timmar	925,200			
		S:ma bränntimmar	2,619,360			
		Transport	—	—	1,033,894	56

		Transport	—	—	1,033,894 56
		å 5 kft per timme = 13,096,800 kft. gas, hvaraf 7,500,000 å Fmk 8 pr 1,000 = 60,000: — och 5,596,800 å Fmk 7 pr 1,000 = . . . 39,177: 60	99,177	60	
1886 års stat.	c	För förseende af ytterligare 40 st. gaslyktor med Auerbrännare	500	—	
	b	1 Gaskontrollör, lön	1,200	—	
	c	1 Besigtningssman, lön	200	—	
	c	Gaskontrollörens expenser, för- slagsvis	300	—	101,377 60
		b) Petroleumbelysning.			
		90 st. helnattslyktor å 168 mk per lysår och lykta	15,120	—	
		53 st. halfnattslyktor å 73 mk per lysår och lykta	3,869	—	
		253 st. chaussée- och väglyktor å 82 mk per lysår och lykta	20,746	—	
		99 st. seglationslyktor, 150 dagar å 60 penni per dag och lykta	8,910	—	
		16 st. lyktor vid afstjelpningsplat- serna, 138 dagar å 60 penni per dag och lykta	1,324	80	
Kontrakt $\frac{0}{7}$ 1896.	b	3 st. lyktor å isvägen till Sveaborg 105 dagar å 60 penni per dag och lykta	189	—	
		7 st. lyktor vid kolerabarackerna, 100 dagar å 60 penni per dag och lykta	420	—	
		8 st. lyktor längs stora allén i Brunnsparken 45 dagar å 30 penni per dag och lykta	108	—	
		9 st. halfnattslyktor i Sörnäs vin- tertid, 200 dagar å 22 penni per dag och lykta	396	—	
	c*	20 lyktor att uppställas å platser, som af Drätselkammaren komma att anvisas; förslagsvis	1,000	—	52,082 80
		Transport	—	—	1,187,354 96

		Transport	—	—	1,187,354	96
		c) Elektrisk belysning.				
		<i>Sandviksmolon.</i>				
S. F. besl. 1/10 1895.	b	3 st. bågglampor, brinnande 75 dagar, 5 timmar dagligen à 35 penni per timme	393: 75			
		6 st. glödlampor brinnande 150 dagar, 8 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	396: —	789	75	
		<i>Magasinskajen.</i>				
		<i>Sjösidan.</i>				
		6 st. bågglampor under 150 dagar, 10 timmar dagligen à 35 penni per timme		3,150	—	
		<i>Landsidan</i>				
		16 st. glödlampor under 150 dagar, i medeltal 3 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	396: —			
Kontrakt 17/9 1895.	b	4 st. glödlampor under 270 dagar, 10 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	594: —	990	—	
		<i>Varuskjulet.</i>				
		15 st. bågglampor under 150 dagar, brinnande i medeltal 4 timmar dagligen, à 20 penni per timme	1,800: —			
		14 st. glödlampor under 150 dagar, brinnande 4 timmar dagligen à 5 1/2 penni per timme	462: —	2,262	—	
S. F. besl. 29/6 1892.	b	Belysning af Nikolaikyrk. tornur		600	—	7,791
		— Fmk 161,252: 15 —				75
		Transport	—	—	1,195,146	71

			Transport	—	1,195,146	71
V. Brandverket.						
a) Aflöningar och andra förmåner.						
1886 års stat.	} b	{	1 Brandmästare, jemte fri bostad och ved	4,500		
S. F. besl. $24/2$ 1891.			1 Underbrandmästare, jemte fri bostad och ved	2,000		
D:o $29/12$ 1893.						
D:o $24/2$ 1891.	b		1 Sekreterare i Brandkommissionen	600		
S. F. besl. $24/2$ 1891.	b & c	{	2 Sprutmästare, jemte fri bostad och ved, å 1,500:—	3,000		
D:o $21/12$ 1897.	b & c	{	1 Maskinist, jemte fri bostad och ved	1,500		
	b & c	{	6 Sergeanter, jemte fri bostad och ved, å 1.000:—	6,000		
			13 Korpraler, kasernerade å 420:—	5,460		
			50 Konstaplar, kasernerade å 300:—	15,000		
D:o $24/2$ 1891.	b	{	Kosthållning för 63 man å 250:—	15,750		
			Beklädnad för d:o å 150:— . . .	9,450		
					63,260	
b) Brandstallet, 17 hästar.						
			29,000 kilogr. hö å 10 penni . . .	2,900		
			26,000 ” hafre å 12 penni . . .	3,120		
	c	{	Halm, förslagsvis	650		
			Skoning och medicin, förslagsvis	800		
			Underhåll af seldon m. m., förslagsvis	400		
					7,870	
c) Eldning och belysning.						
			200 kubikmeter björkved å 5 mk			
			50 pni	1,100		
	c	{	960 kubikmeter barrved å mk			
			4: 50	4,320		
			Belysning, förslagsvis	3,000		
					8,420	
d) Redskap och inventarier.						
	c		Underhåll af redskapen, förslagsvis	3,000		
			D:o af brandtelegrafan, d:o	1,200		
	c*		1 häst, förslagsvis	700		
			Transport	4,900		
					1,274,696	71

		Transport	4,900	1,274,696	71
	c *	5 st. nya brandskåp, jemte ledningar	1,000		
		400 meter hampslang jemte kopplingar	1,500		
		3 à 4 nya vattenslädar jemte tunnor samt nya arbetsåkdon för vinterbehof, förslagsvis	1,000	8,400	
		e) Diverse.			
	c	Arvoden för brandsyner, förslagsvis	800		
	c	Expenser, gratifikation m. m., förslagsvis	2,500		
		För inköp af böcker och tidningar	50	3,350	
		Tillfällig utgift.			
	c *	Anslag till frivilliga brandkåren. — Fmk 96,300: — —	—	5,000	
		VI. Polisinrättningen.			
		Poliskammaren.			
K. Förordn. 29/6 1876.	b	1 Polismästare, lön	6,000:—		
K. S:ns bref 12/9 1894.		hyresmedel	1,500:—		
	b	personelt lönetillskott	2,000:—		
K. Förordn. 29/6 1876.		underhåll af hästar och åkdon	1,500:—	11,000	
	b	1 Underpolismästare, lön	4,000:—		
K. S:ns bref 30/3 1886.		hyresmedel	1,200:—		
		personelt lönetillskott	1,000:—		
	b	underhåll af häst och åkdon	800:—	7,000	
		2 Ledamöteri Poliskammaren à	600:—	1,200	
K. Förordn. 29/6 1876.	b	1 Sekreterare, lön	1,400:—		
		hyresmedel	600:—	2,000	
	b	2 Notarier, arvode à	1,200:—	2,400	
		2 Kanslister d:o à	1,000:—	2,000	25,600
		Transport	—	1,317,046	71

			Transport	—	1,317,046 71	
			Ordningspolisen.			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	2	Kommissarier, lön à	1,500:—	4,800	
			hyresmedel à	600:—		
			tjenstgöringsarvode	300:—		
		8	Öfverkonstaplar, lön à	750:—	12,000	
				tjenstgöringsarvode à		750:—
		30	Äldre konstaplar lön à	500:—	33,000	
				tjenstgöringsarvode à		400:—
				beklädnadshjelp à		200:—
		32	Yngre konstaplar lön à	400:—	32,000	
				tjenstgöringsarvode à		400:—
				beklädnadshjelp à		200:—
					<i>Tillägg.</i>	
S. F. besl. ²⁸ / ₁₁ 1882. D:o ³ / ₉ 1885.	b	2	Öfverkonstaplar, lön à	750:—	3,000	
			tjenstgöringsarvode à	750:—		
		12	Äldre konstaplar lön à	500:—	13,200	
				tjenstgöringsarvode à		400:—
				beklädnadshjelp à		200:—
		12	Yngre konstaplar, lön à	400:—	12,000	
tjenstgöringsarvode à	400:—					
beklädnadshjelp à	200:—					
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b	22	Extra konstaplar, lön à	500:—	25,520	
			hyresmedel à	200:—		
			tjenstgöringsarvode à	300:—		
			beklädnadshjelp à	160:—		
				135,520		
			Detektiva polisen.			
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b	1	Kommissarie, lön	1,500:—	2,800	
			hyresmedel	800:—		
			tjenstgöringsarvode	500:—		
		1	Öfverkonstapel, lön	1,000:—	1,800	
				tjenstgöringsarvode		800:—
		6	Konstaplar, lön à	500:—	7,200	
tjenstgöringsarvode à	500:—					
beklädnadshjelp à	200:—					
			Transport	11,800	1,452,566 71	

			Transport	11,800	—	1,452,566	71
			<i>Tillägg.</i>				
S. F. besl. ¹¹ / ₁₀ 1892.	b	4	Extra konstaplar, lön å hyresmedel å	600:—			
			tjenstgöringsarvode å	200:—			
			beklädnadshjelp å	400:—			
				100:—	5,200		
S. F. besl. ¹⁶ / ₆ 1896.	c	2	Extra konstaplar för lönnkrögeriets stäfsjande å	1,300:—	2,600	19,600	—
			Polisstallet, 6 hästar.				
			15,000 kilogr. hö å 10 pmi, entreprenad		1,500		
S. F. besl. ²¹ / ₁₁ 1882. D:o ³ / ₃ 1885. Entreprenad ²¹ / ₁₀ 1897.	b & c		8,700 kilogr. hafre å 15 pmi, entreprenad		1,305		
			4,400 kilogr. halm å 5 pmi, entreprenad		220		
			Skoning och läkemedel, förslagsvis		240		
			Remont, förslagsvis		240		
	c *		1 ny ridhäst, förslagsvis		700		
			4 st. nya sadlar med tillbehör, förslagsvis		400	4,605	—
			Diverse.				
1886 års stat. S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	b	2	Politiekarlar å	540:—	1,080		
				Läkarearvode		600	
K. Förordn. ²⁹ / ₆ 1876.	b		Till ersättning för oförskyld skada å kläder ådragen i tjensten samt till gratifikation		1,000		
Enligt kontrakt.				Hyra för andra polisvaktkontorets lokal		2,500	
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1884.	b & c		Hyresbidrag för vaktkontoren vid chausséerna		1,500		
S. F. besl. ¹⁵ / ₁₂ 1891.	b		Provisoriskt tillskottsanslag för den ordinarie polispersonalens beklädnad		16,210		
				Renhållning och städning, förslagsvis		1,100	
	c		Remont å vaktkontoren		300		
			Expenser, förslagsvis		3,000		
			Diverse utredningspersedlar och remont af desamma, förslagsvis		200		
			Ersättning åt tre kvinnliga biträden vid polisvaktkontoren		420		
			Transport		27,910	1,476,771	71

		Transport	27,910 —	1,476,771 71	
	c	Veterinärarvode	200 —		
	c*	2 st. nya roddbåtar med tillbehör, förslagsvis	200 —		
		Remont och komplettering af lif- räddningsredskapen, förslagsvis — <i>Fmk 213,835</i> : — —	200 —	28,510 —	
VII. Sundhets- och sjukvården.					
Läkarepersonal.					
S. F. besl. ²¹ / ₁₀ 1893.	b	Förste stadsläkaren, lön 6,000: — arvode 4,000: —	10,000 —		
K. Sns resol. ⁵ / ₂ 1894. 1886 års stat.	b	Andre stadsläkaren	3,000 —		
	b	2 Distriktsläkare inom staden å 3,000: —	6,000 —		
S. F. besl. ⁹ / ₄ 1889. D:o ¹⁹ / ₁₂ 1895. D:o ³⁰ / ₉ 1890.	} b & c	1 D:o i Tölö distrikt	3,000 —		
		b	1 D:o i Sörnäs distrikt tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000 —	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.	b	1 D:o i Berghälls distrikt tillskottsarvode . . . 1,000: —	4,000 —		
D:o ⁹ / ₄ 1889. D:o ³⁰ / ₄ 1895. D:o ¹⁹ / ₁₂ 1895.	b	1 Kvinlig läkare	3,000 —		
	b	1 Besigtningläkare	6,000 —		
	b	1 Läkare vid fattiggårdens sjuk- anstalter samt vid dårvårdsin- rättningen å Stengård	3,600 —		
1886 års stat.	b	1 Barnmorska	300 —		
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	b & c	4 Kommunala sjukskö- terskor å 900: —	3,600 —	46,500 —	
Helsovårdsnämnden.					
S. F. besl. ³ / ₁₂ 1889. D:o ¹⁹ / ₁₂ 1892. D:o ²¹ / ₁₂ 1897.	} b & c	1 Sekreterare	1,600 —		
		b	1 Vaktmästare	1,000 —	
		c	Expenser, förslagsvis	3,500 —	6,100 —
Maria sjukhuset.					
<i>a) Afdelningen för icke epidemiska sjukdomar.</i>					
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	b	1 Öfverläkare, lön	3,000 —		
		b	1 Amanuens, jemte rum, värme, belysning, städning och kost, lön	1,200 —	
		Transport	4,200 —	1,557,881 71	

S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁷ / ₁₂ 1895.	} b	3 Sköterskor (bildade) jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	4,200	1,557,881	71	
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.		c	1 D:o förslagsvis under 6 månader			1,800
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	} b & c	4 Sköterskor, i öfrigt såsom föregående, men lön å 30 mk i månaden	300	24,890		
		c	1 Sköterska, förslagsvis under 6 månader			1,440
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	1 Nattsköterska, å 30 mk i månaden	180			
		2 Städerskor, jemte bostad, värme, lyse och kost, lön å 15 mk i månaden	360			
	} c	1 Eldare, jemte rum, värme och belysning, lön	360			
		1 Dräng, jemte bostad, värme, lyse och kost, lön	900			
	} c	Värme och belysning, förslagsvis	350			
Medicin, förslagsvis		6,000				
b & c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	6,000	3,000			
<i>b) Afdelningen för epidemiska sjukdomar.</i>						
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	1 Läkare jemte fri bostad samt värme, lön	3,000			
		2 Sköterskor (bildade) jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 50 mk i månaden	1,200			
		4 Sköterskor i öfrigt som föregående å 30 mk i månaden	1,440			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁷ / ₁₂ 1895. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	} b	3 Städerskor, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 15 mk i månaden	540			
		2 Drängar, jemte bostad, ljus, värme och kost, lön å 350 mk i året	700			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	Värme, förslagsvis	1,500			
		Belysning, förslagsvis	800			
		Medicin, förslagsvis	1,500			
b & c	Underhåll af inventarier, förslagsvis	2,000	2,000	12,680		
<i>c) Ekonomieafdelningen.</i>						
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893. D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.	b & c	1 Syssloman, jemte bostad och värme, lön	1,500			
			Transport	1,500	1,595,451	71

			Transport	1,500 —	1,595,451 71			
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	1	Hushållerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	800 —				
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.								
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.	b	2	Köksor, jemte bostad värme, ljus och kost, lön à 240 mk	480 —				
D:o D:o.	b	2	Pigor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön à 180 mk	360 —				
D:o D:o.	} b	1	Bakerska, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	240 —				
D:o ²⁹ / ₁₂ 1896.								
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b & c	1	Föreståndarinna för linneförrådet, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön à	480: —				
				D:o ²¹ / ₁₂ 1897.	c	personelt tillskott.	600: —	1,080 —
D:o ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b	4	Tvätterskor, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön à 200	800 —				
				b	1	Vaktmästare, jemte bostad, värme, ljus och kost, lön	550 —	
							b	2
S. F. besl. ²⁷ / ₁₂ 1895.	} b	1	Portvakt jemte d:o, lön	350 —				
				1	Klosettömmerska à 30 mk per månad	360 —		
S. F. besl. ²⁹ / ₁₂ 1893.	} b		Kost för 104 patienter à 70 penni per dag, förslagsvis			26,572 —		
				Kost för 6 patienter à 1:40 penni per dag, förslagsvis	3,066 —			
					Kost för 38 af personalen à 1 mk per dag, förslagsvis	13,870 —		
				D:o för 1 d:o under 6 månader		182 50		
				Värme och belysning, förslagsvis	3,000 —			
				Underhåll af inventarier, förslagsvis	1,400 —			
				D:o af häst, förslagsvis	400 —			
c *			Inredning af den nya ekonomibyggnaden, förslagsvis	3,000 —				
d			För oförutsedda utgifter, förslagsvis	3,000 —	61,710 50			
Kolerabaracker.								
c			Bevakning och brandförsäkring af kolerabarackerna	— —	600 —			
Transport				— —	1,657,762 21			

		Transport	—	—	1,657,762	21
		Underhåll af en poliklinisk ögon- afdelning.				
	c *	{ Anslag	1,800	—		
		{ Dagavgifter för medellösa sjuka emot redovisning.	200	—	2,000	—
		Anslag för sjukstuga i Sörnäs.				
	c	För 12 å 15 sjukplatser, förslagsvis	—	—	9,444	—
		Helsopolisen.				
S. F. besl. 24/10 1893. 1886 års stat.	b	1 Tillsyningsman vid helsopolisen	3,000	—		
S. F. besl. 21/12 1889. D:o 30/5 1891. D:o 29/12 1892. D:o 29/12 1896.	b	{ 1 D:o vid d:o	2,200	—		
		{ 2 D:o vid d:o å 2,000:—	4,000	—		
	c	{ Extra tillsyningsmän	2,500	—		
		{ För desinfektion i hemmen, för- slagsvis	400	—		
Enl. kontrakt.	b	Hyra för besigtningebyrå och städ- ning	1,160	—		
	c	Underhåll af inventarier i d:o	300	—	13,560	—
		Undersökningsstation för lifsmedel.				
1886 års stat.	b	1 Föreståndare	3,000	—		
S. F. besl. 16/11 1886. D:o 29/12 1896.	b	{ 1 Dräng	800	—		
		{ Till inköp af apparater, kemikalier och böcker, förslagsvis	800	—	4,600	—
		Desinfektionsinrättningen.				
S. F. besl. 29/12 1896.	b	{ 1 Förman (maskinist) jemte rum, värme och belysning, lön	900	—		
		{ 1 Biträde, förslagsvis	120	—		
		{ Ved och belysning, förslagsvis . .	400	—		
		{ Underhåll af häst, förslagsvis . .	400	—	1,820	—
		Köttkontrollstation.				
S. F. besl. 29/9 1896.	b	1 Veterinär	4,000	—		
	b & c	Biträden vid stationen	3,000	—		
		Transport	7,000	—	1,689,186	21

		Transport	7,000 —	1,689,186 21
Enl. kontrakt.	b	Hyra för lokal	1,500 —	
	c	Driftkostnad	800 —	9,300 —
		— Fmk 193,204: 50 —		
VIII. Fattigvården.				
Fattigvårdsstyrelsen.				
S. F. besl. 5/12 1895.	b	1 Ordförande	1,200 —	
		1 Verkställande direktör	7,000 —	
	c	1 Sekreterare	2,400 —	
		Vaktmästarearvode	300 —	
		Arvode för tillsyningsmän, förslagsvis	4,000 —	
	Ersättning för inspektionsresor åt tillsyningsmännen, förslagsvis	800 —	15,700 —	
Fattiggården och därmed förenade inrättningar.				
1886 års stat.	b	1 Inspektor, jemte fri bostad och ved	4,500 —	
S. F. besl. 29/12 1891. 1886 års stat.	b	1 Kontorsbiträde	600 —	
S. F. besl. 21/12 1889.	b	1 Predikant	1,400 —	
D:o 17/11 1894.	b	1 Läkare vid dårvårdsanstalten (se VII Sundhets- och sjukvården)	—	6,500 —
a) Fattiggården.				
S. F. besl. 5/12 1895. D:o 21/12 1889. D:o 29/12 1896.	b	1 Husmoder	1,000 —	
		2 Sjuksköterskor å 600 1,200: —		
	c	2 d:o å 480 960: —	2,160 —	
		Beklädnad, förslagsvis	5,500 —	
		Kost, förslagsvis	15,500 —	
		Läkemedel, förslagsvis	2,000 —	
		Inventarier, förslagsvis	700 —	
		Materialier, förslagsvis	500 —	
		Ved och belysning, förslagsvis	6,000 —	
		Hafre och hö för trenne hästar. förslagsvis	1,000 —	
Remontarbeten, förslagsvis	4,400 —	38,760 —		
		Transport	—	1,759,446 21

		Transport	—	1,974,896	21
		Diverse.			
	c	Understöd åt värnepligtiges hu- strur och barn, förslagsvis . . .	1,500		
	d	För oförutsedda behov, förslagsvis — Fmk 284,910: — —	7,000	8,500	
		IX. Undervisningsväsendet.			
		a) Navigationsskolan.			
S. F. besl. $\frac{19}{2}$ 1876. Enl. kontrakt.	b	Hyra	2,400		
	c	Ved, förslagsvis	400	2,800	
		b) Handverksskolorna.			
K. kung. $\frac{25}{11}$ 1885.	c	Anslag för högre handverkssko- lorna, förslagsvis	18,048		
S. F. besl. $\frac{14}{6}$ 1892.	c	Anslag för lägre d:o, d:o	19,816	37,864	
		c) Handelsinstitutet.			
	c*	Anslag	—	4,000	
		d) Skolan för andesvaga barn.			
	c*	Anslag att utgå med 300 mk för hvarje i anstalten intagen fri- elev från Helsingfors, dock till sammanlagdt belopp af högst .	—	4,500	
		e) Folkskolorna.			
		<i>Aflöningar.</i>			
	b	{	7 Lärare, lön à 2,000: —		
			förhöjning för 15 års tjänst à 1,000: —	21,000	
			11 Lärare, lön à 2,000: —		
			förhöjning för 10 års tjänst à 800: —	30,800	
			13 Lärare, lön à 2,000: —		
			förhöjning för 5 års tjänst à 400: —	31,200	
1886 års stat. S. F. besl. $\frac{25}{6}$ 1891.			Transport	83,000	2,032,560
				21	

		Transport	83,000 —	2,032,560 21
1886 års stat. S. F. besl. 22/9 1891. D:o 21/12 1889.	} b	17 Lärare, arvode å	2,000: —	34,000 —
		5 Lärare, arvode å	2,000: —	10,000 —
		2 Lärarebiträden (i slöjd och skrädderiarbeten) arvode å	1,200: —	2,400 —
		1 Lärare i grekisk-rysk troslära, arvode	800 —	800 —
		2 Lärarinnor, lön	1,700: —	
		förhöjning för 25 års tjänst	850: —	5,100 —
		8 Lärarinnor, lön å	1,700: —	
		förhöjning för 20 års tjänst å	680: —	19,040 —
		5 Lärarinnor lön å	1,700: —	
		förhöjning för 15 års tjänst å	510: —	11,050 —
		16 Lärarinnor, lön å	1,700: —	
		förhöjning för 10 års tjänst	340: —	32,640 —
		13 Lärarinnor, lön å	1,700: —	
		förhöjning för 5 års tjänst å	170: —	24,310 —
1886 års stat. S. F. besl. 22/9 1891.	} b	1 Lärarinna, lön	1,286: —	
		förhöjning för 5 års tjänst	128: 60	1,414 60
		4 Lärarinnor, lön å	1,400: —	
		förhöjning för 25 års tjänst å	700: —	8,400 —
		2 Lärarinnor, lön å	1,400: —	
		förhöjning för 20 års tjänst å	560: —	3,920 —
		4 Lärarinnor, lön å	1,400: —	
		förhöjning för 15 års tjänst å	420: —	7,280 —
		11 Lärarinnor, lön å	1,400: —	
		förhöjning för 10 års tjänst å	280: —	18,480 —
14 Lärarinnor, lön å	1,400: —			
förhöjning för 5 års tjänst å	140: —	21,560 —		
8 Lärarinnor, arvode å	1,700: —	13,600 —		
1 Lärarinna, arvode	1,286 —	1,286 —		
		Transport	298,280 60	2,032,560 21

			Transport	298,280	60	2,032,560	21	
1886 års stat. S. F. besl. ²² / ₆ 1891.	}	b	21 Lärarinnor, arvode å	1,400: —	29,400	—		
			3 Lärarinnor, arvode å	1,700: —	5,100	—		
			2 Lärarinnor, arvode å	1,400: —	2,800	—		
			2 Timlärarinnor, arvode å	1,250: —	2,500	—		
	}	c	Vikarier och sannolikt ökad lärarepersonal under höstterminen, förslagsvis		15,000	—		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁰ / ₁₂ 1888.			b	Inspektor		8,000	—	
D:o ²¹ / ₁₂ 1889.	}	b	Ekonom		2,000	—		
1886 års stat. S. F. besl. ²⁸ / ₁₂ 1886.			b	Sekreterare i direktion		1,200	—	
D:o ²⁰ / ₁₂ 1890.	}	b	5 Vaktmästare å 800: —		4,000	—		
D:o ²⁰ / ₁₂ 1892.			}	b	1 Gårdsdräng		660	—
D:o ²⁰ / ₁₂ 1896.					}	b	2 Gårdsdrängar å 600: —	
D:o ²⁸ / ₁₂ 1886.			}	c			Arvodena för 7 föreståndare och föreståndarinnor å 200: —	
D:o ²⁶ / ₁₂ 1886.	}	c			Arvodena för matrikelföringen vid de högre skolorna		600	—
D:o ²⁰ / ₁₂ 1891.					}	c	Arvodena för undervisningen å folkskolornas fortsättningsklasser	
			<i>Öfriga kostnader.</i>					
	}	c	Hyror för skollokaler, förslagsvis		27,000	—		
			Undervisningsmaterial, förslagsvis		7,500	—		
			Material för handarbeten, förslagsvis		4,700	—		
			Ny skolmöbel och reparation af gammal, förslagsvis		6,000	—		
			Ved och vedhuggning, förslagsvis		15,500	—		
			Belysning, förslagsvis		15,000	—		
			Till beklädnadshjelp åt fattiga elever hemmahörande i staden, förslagsvis		9,700	—		
			Renhållning, förslagsvis		10,000	—		
			c & d	Annonser, blanketter, annat tryck och oförutsedda utgifter, förslagsvis		2,000	—	
			c	Underhålls- och reparationskostnader för skolornas gårdar och lokaler, förslagsvis		11,000	—	
			Transport	491,040	60	2,032,560	21	

K. Förordn. 5/8 1886.	b	Transport 491,040 60	2,032,560 21
		Bidrag till pensionering af landets folkskollärarepersonal: för 53 lärare å 40 mk 2,120:— för 115 lärarinnor å 30 mk 3,450:—	5,570 — 496,610 60
g) Folkbiblioteket och läsesalen.			
1886 års stat. S. F. besl. 3/4 1889.	b	1 Bibliotekarie	3,000 —
D:o 21/12 1889.	b	2 Första amanuenser å 1,200:—	2,400 —
D:o 27/12 1895.	b	3 Andra d:o å 900:—	2,700 —
D:o 21/12 1889.	c	2 Extra d:o å 500:—	1,000 —
D:o 28/12 1891.	b	1 Vaktmästare, jemte fri bostad och ved	900 —
D:o 29/12 1896.	b	1 Vaktmästarebiträde	600 —
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1888.	b	1 Gårdskar, jemte fri bostad och ved	300 —
D:o D:o	b	1 Städerska, jemte fri bostad och ved	480 —
D:o 29/12 1891.	c	Böcker, tidskrifter och tidningar jemte inbindning, förslagsvis .	7,000 —
1886 års stat. S. F. besl. 20/12 1887.	c	Ved och belysning, förslagsvis .	4,400 —
D:o 27/12 1895.	c	Brandstodsafgifter, förslagsvis .	200 —
	c & d	Diverse samt oförutsedda utgifter, förslagsvis	2,650 —
h) Folkbibliotek och läsesal i Sörnäs.			
	c*	Anslag	7,790 —
		— Fmk 579,194: 60 —	
X. Staden åliggande all- männa onera.			
a) Skjutshållning.			
Guv. resl. 21/8 1896. Enl. kontrakt.	b	Entreprenad, 6 hästar å 334 mk förslagsvis	— — 2,004 —
		Transport	— —
			2,564,594 81

		Transport	19,460	2,793,435	45
1886 års stat. S. F. besl. ²¹ / ₁₂ 1889.	} b	1 Filterförman jemte fri bostad och ved	1,200		
D:o D:o D:o ²⁹ / ₁₂ 1891.		1 Reservoirvakt, jemte fri bostad och ved	420		
	} c	Driftkostnad för pumpverket, för- slagsvis	6,000		
		D:o för filtrerna, förslagsvis . . .	10,000		
		Afläsning och kontroll af vatten- mätare, förslagsvis	6,000		
	} c	Mätningar och undersökningar för utvidgningar, förslagsvis	1,500		
		Brandförsäkringspremier och ut- skylder till Helsing kommun, förslagsvis	1,700		
Enl. kontrakt.	b	Arrende för skyddsområde invid Wanda å	350		
Kejs. Sen. res. ⁷ / ₅ 1895. Kontr. ³ / ₆ 1895.	} b	Arrende för Broholmen i Gam- melstaden	600		
		Expenser, förslagsvis	2,000		
	c	Kostnader för distribuering och indrifning af debetsedlar och räkningar, förslagsvis	500		
	c	Kostnader för hästhoarnes sköt- sel, förslagsvis	2,400	52,130	
	c*	Kostnader för privata anslutnin- gar och uppsättningar af vat- tenmätare, förslagsvis	—	25,000	
		Underhåll och remont.			
	c*	Etthundra brandposters förseende med nya trækistor	3,500		
	c	Öfrig remont och underhåll af vat- tenledningens byggnader, häg- nader, dammar, maskiner och rörnät, förslagsvis	20,000		
	c	Reparation och justering af vat- tenmätare, förslagsvis	2,000	25,500	
		Nybyggnad.			
	c*	Uppförandet af ett bonings- och ett uthus för vattenledningens personal i Gammelstaden	38,700		
		Transport	38,700	2,896,065	45

		Transport	38,700	—	2,896,065	45
	c *	Omläggning af vattenledningsröret under Mikaelsgatan fr. Norra Esplanadgatan till Jernvägstorget	5,800	—	44,500	—
		Utsträckning af rörnätet samt inköp af vattenmätare.				
		Vattenledning under Boulevardsgatan, ifrån Fredriks- till Abrahamsgatan	12,100	—		
		D:o under Abrahamsgatan, ifrån Boulevardsgatan till Gräsviksgatan	17,500	—		
		D:o under Lappviksgatan, ifrån Gräsviks- till Eriksgatan	5,200	—		
	c *	D:o under Eriksgatan, ifrån Lappviks- till Fredriksgatan	3,800	—		
		D:o under Fredriksgatan, ifrån Eriks- till Wladimirsgatan	6,200	—		
		Vattenledning under Kanalgatan, ifrån Skatuddstorget till Ö. Hamngatan	11,900	—		
		D:o under en del af Lotsgatan	14,900	—		
	c *	D:o från stadsporten längs östra chausséen till Majstad	12,200	—		
	b *	D:o under Bernhardsgatan, ifrån Fabiansgatan till adr. N:o 5 (utförd 1897)	1,000	—		
	c *	Inköp af vattenmätare	5,000	—	89,800	—
		Diverse mindre arbeten.				
	c *	5 brandposter å V. Chausséen emellan Gasverket och Djurgårdsporten	2,750	—		
S. F. besl. $\frac{2}{3}$ 1897.	b *	1 vattenpost för ångbåten Mars (utförd 1897)	1,200	—		
S. F. besl. $\frac{11}{5}$ 1897.	b *	3 vattenposter vid södra hamnen (utförda 1897)	3,900	—		
	c *	Anställande af grundvattens undersökningar i Vanda ådal	2,000	—	9,850	—
		— Fmk 246,780: — —				
		Transport	—	—	3,040,215	45

		Transport	—	3,040,215 45
		XII. Saluhallen.		
S. F. besl. 29/10 1889.	b	1 Uppsyningsman, lön 1,200:— beklädnadshjelp . . . 150:—	1,350	
Enl. kontrakt.	b	Belysning, förslagsvis	4,500	
	c	Renhållning m. m., förslagsvis . — Fmk 7,050: — —	1,200	7,050
		XIII. Stadens jordlägenheter.		
	c	Gumtäckt, förvaltningskostnader m. m., förslagsvis . . . 6,000 för undervisning, förslagsvis 7,000	13,000	
		Mejlans, utskylder m. m., förslags- vis	400	13,400
		— Fmk 13,400: — —		
		XIV. Allmänna arbeten.		
		1:o. Byggnader och lägenheter.		
		<i>a) Remont och underhåll.</i>		
	c*	Yttre och inre målning af salu- hallen	5,500	
		Yttre målning af f. d. ekonomie- byggnaden och gamla träpavil- jongen å Maria sjukhus	1,300	
		Nytt plåttak å desinfektionsbygg- naden	1,200	
		Omläggning af golvet i täckta varuskjulet å Magasinskajen	5,700	
	c	Diverse reparationer	33,000	46,700
		<i>b) Nybyggnader.</i>		
	c*	Tillskottsanslag för ekonomie- byggnaden å Maria sjukhus	30,800	
		Brunnhusets nybyggnad	130,000	
		Nytt folkskolehus vid Nikolaigatan	220,000	
		Simhus i Gräsviken	8,000	
		Transport	388,800	3,107,365 45

		Transport	388,800	—	3,107,365	45
	c*	Obduktionspaviljong jemte instrument och inventarier	12,500	—		
		Pissoir å Fredrikstorget	1,000	—		
		Ny större pissoir å Jernvägstorget	2,500	—		
		Uppförande af mjölnarbostad i Gammelstaden	2,500	—	407,300	—
		2.o. Gator och allmänna platser.				
		a) <i>Remont och underhåll.</i>				
	c*	Omläggning af stadens andel af Unions- och Trädgårdsgatorna invid Kaisaniemi park	1,800	—		
		Omläggning af planklocket å Långbron	6,000	—		
		Anläggning af plank omkring odisponerade platsen norrom mångleribodarne vid Simonsgatan	396	—		
	c	Diverse reparationer	12,000	—	20,196	—
		b) <i>Nyanläggningar.</i>				
	c*	Makadamisering af stadens andel af Sjömansgatan	2,170	—		
		Stensättning af stadens andel af Gräsvikskajen mellan Eriks- och Wladimirsgatorna	1,200	—		
		Makadamisering af Observatoriegatan	3,000	—		
		Stensättning med nubben i asfalt af Mikaelsgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna	8,700	—		
		D:o med d:o i d:o af Fabiansgatan mellan Södra och Norra Esplanadgatorna	8,700	—		
		D:o med d:o i d:o af delar af Salutorget	18,000	—	41,770	—
		c) <i>Regleringsarbeten.</i>				
	c*	Planering af Lotsgatan	28,800	—		
S. F. besl. $\frac{1}{6}$ 1897.	b & c*	D:o af Lökholmsgatan	7,500	—		
	c*	D:o af Vestra Hamngatan mellan Kanal-gatan och Lotsgatan	4,600	—		
		D:o af Kronbergsgatan mellan Vestra Hamngatan och sjön	22,500	—		
		Transport	63,400	—	3,576,631	45

		Transport	63,400	3,576,631	45
c*	}	Planering af Kanalgatan mellan Skatudds bron och Ankargatan	21,300		
		D:o af Sörnäs strandväg mellan Hagnästorget och Hörneberg .	203,000	287,700	
		3:o. Kanaler och afloppsdiken.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
	}	Kompletteringsarbeten	3,000		
		För anställandet af försök medels filtrering af kloakvatten	5,000		
c*		Omläggning af kloaken å sydostliga delen af III:dje linien å Berghäll	600		
		Diverse underhåll	10,000	18,600	
c		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
	}	Täckt afloppskanal från Alkärr .	4,000		
		Kanal under Kampgatan	2,300		
c*		Ombyggnad af afloppskanalen under Hagnästorget	11,700	18,000	
		c) <i>Regleringsarbeten.</i>			
	}	Kanal under Aspnäsgatan	13,700		
		D:o " Lotsgatan	7,400		
c*		D:o " Kronbergsgatan till Vestra Hamngatan	3,400	24,500	
		4:o. Vägar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c*	}	Målning af bron öfver Djurgårdsskärningen	500		
c		Diverse reparationer	10,000	10,500	
		5:o. Chausséer.			
c*	}	Fyllning invid tomterna 6 & 8 i F. Q. 294 vid Östra Chausséen	3,400		
c		Diverse underhåll	15,000	18,400	
		Transport	—	3,954,331	45

		Transport	—	3,954,331 45	
		6:o. Hamnar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c	}	Nedfartsbroar till isarne jemte stängsel vid kajerna	2,000 —		
		Ombyggnad af vestra lastningsmöljan i Sörnäs	25,400 —		
		D:o af mellersta lastningsbryggan i Sörnäs	17,900 —		
		D:o af provisoriska lastningsbryggor	11,040 —		
		Omläggning af trågolfvet å Magasinskajen	4,800 —		
c*		Remont af afstjelpningsbryggan i Gräsviken	2,700 —		
		D:o af fiskarhamnskajen i Sandviks inre hamn	2,200 —		
		Målning af klappbryggor	1,200 —		
		Ombyggnad af trenne mudderpråmar	8,000 —		
		Remont och sliphålning af mudderverket	2,000 —		
c		Diverse reparationer	9,000 —	86,240 —	
			b) <i>Nyanläggningar.</i>		
c*	}	Kajarbeten å Skatudden	340,000 —		
		Båtbryggor i stadens hamnar	4,000 —	344,000 —	
		7:o. Planteringar.			
		a) <i>Remont och underhåll.</i>			
c*	}	Remont af körvägen genom Kaisaniemi park	1,000 —		
c		Underhåll af planteringar och trädskolor	1,000 —		
		Underhåll af hägnader	41,000 —	43,000 —	
		b) <i>Nyanläggningar.</i>			
	}	Observatoriibergens planering	20,000 —		
		Planterings- och planeringsarbeten i Brunnsparcken	5,000 —		
		D:o i Kajsaniemi	5,000 —		
c*		Jordfyllning till Henriksesplanaden	1,000 —		
		Inköp af soffor	1,000 —		
		Förarbeten till skvär å Skatudden	2,000 —	34,000 —	
		Transport	—	4,461,571 45	

		Transport	—	4,461,571	45
		8:o. Renhållningsväsendet.			
		Underhåll af afstjelpningsplatser och bryggor	2,800		
		Vakters aflönning	4,500		
		Renhållning af latriner och pissoirer	10,000		
		D:o af stadens allmänna platser och gatuandelar	35,000		
	c	Bevattning af stadens centrala gator, Parkgatan och chausséerna	8,000		
		Renhållning af Brunnsparks chausséen	500		
		D:o af chausséerna	13,000		
		D:o af vägar	3,000		
		Rengöring af hamnar och kajer	1,500	78,300	
		9:o. Arbetsredskap.			
	c	Diverse inköp och remont	—	5,000	
		10:o. Diverse.			
	c & d	Underhåll af klappbryggor, vedmått, lyktstolpar m. m. samt oförutsedda utgifter	6,000		
	c*	Inköp af flaggduk etc.	13,000	19,000	
		— Fmk 1,503,206: — —			
		XV. Pensioner.			
Mag. besl. 13/5 1857.	}	b	Rådmansenkan I. S. T. Decker	400	
D:o 1/9 1870.		b	Magistratssekreteraredottern M. K. Wirzenius	266	67
D:o 18/2 1863.		b	Stadsfiskalsenkan J. C. Winter	300	
D:o 30/10 1867.		b	Rådmannen H. L. Crohns tre barn	600	
S. F. besl. 9/2 1875.		b	Förre lärarinnan E. Heintzie	800	
D:o 29/12 1883.		b	Förre fångknekten Jakob Stark	240	
S. F. besl. 20/12 1888.		b	D:o d:o Abraham Frisk	180	
		b	D:o d:o Gustaf Sandroos	120	
D:o 3/12 1889.		b	Förre sprutmästaren M. Henelius	800	
S. F. besl. 21/12 1889.		b	D:o d:o I. Sillman	800	
D:o 8/9 1890.		b	Förre hamnvaktmästaren C. M. Hagman	600	
		b	Förre stadsträdgårdsmästaren L. A. Jernström	500	
		Transport	5,606	67	4,563,871
					45

S. F. besl. $\frac{2}{12}$ 1890.	b	Transport	5,606 67	4,563,871 45
		Förre ordningsmannen vid brand-		
		verket I. Rönneberg	400 —	
D:o $\frac{9}{3}$ 1893.	b	Förre auktionskassören J. W. Ny-	2,400 —	
		gren		
D:o $\frac{9}{5}$ 1893.	b	Förre extra stadsfogden Moses	400 —	
		Lindberg		
D:o $\frac{10}{5}$ 1893.	b	Auktionskassörsenkan Fredrika	240 —	
		Wilhelmina Lindman		
D:o d:o	b	Brandkonstapelsenkan Gustava	120 —	
		Hokkanen		
D:o $\frac{3}{10}$ 1893.	b	Drättselkammarsekreteraren O. Ehr-	1,200 —	
		ströms enka och 3 minderåriga		
		barn		
D:o $\frac{7}{11}$ 1893.	b	Stadsfiskalsenkan Albertina Meller	200 —	
D:o $\frac{27}{11}$ 1894.	b	Byggmästaren M. L. Lindblad . .	300 —	
D:o $\frac{21}{12}$ 1894.	b	Vaktmästaredottern Erika Alexan-	200 —	
		dra Rosenström, intill den 1		
		Februari 1899		
D:o $\frac{19}{11}$ 1895.	b	Skogvaktarenkan Maria Eriksson	120 —	
D:o $\frac{3}{12}$ 1895.	b	Stadsbetjentsenkan E. J. Tång . .	120 —	
D:o $\frac{20}{10}$ 1896.	b	Realskolevaktmästaren F. M. Lind-	300 —	
		qvist		
D:o $\frac{10}{8}$ 1897.	b	Vaktmästaren J. F. Holmberg . .	600 —	
D:o $\frac{11}{9}$ 1897.	b	Hamnkonstapeln J. F. Lönnqvist	600 —	
		— <i>Fmk 12,806: 67: —</i>		12,806 67
XVI. Diverse.				
		{ Taxerings- och Pröfningsnämndens	2,000 —	
		sekreterare		
		{ Expenser, förslagsvis	1,400 —	
S. F. besl. $\frac{9}{10}$ 1875.	b	{ För revision af stadens räkenska-	4,100 —	
		per, förslagsvis		
		{ Eldnings och lysningsämnen, för-	20,000 —	
		slagsvis		
	b	{ Anslag för signalering af mid-	300 —	
		dagstimmen		
	c	{ För stormvarningstelegram, för-	250 —	
		slagsvis		
		{ Brandstodsafgifter, förslagsvis . .	9,000 —	
D:o $\frac{21}{12}$ 1897.	b	{ Anslag åt mantalsskrifvaren	3,000 —	
D:o $\frac{20}{12}$ 1890.				
D:o $\frac{29}{12}$ 1893.	b	{ Anslag för byggnadsinspektör, för-	2,400 —	
		slagsvis		
D:o $\frac{10}{6}$ 1890.	b	{ Arvode åt en elektrotekniker	800 —	
		Transport	43,250 —	4,576,678 12

		Transport	43,250		4,576,678	12
Fiskeristadgan för H:fors 1/2 1890. S. F. besl. 21/12 1897.	b	Arvode åt 2:ne fiskeritillsynings- män, förslagsvis	600			
		Tillskott åt fiskeritillsyningsman- nen Brenner för öfvervakande af virkesflottningen i stadens hamn- område	150			
S. F. besl. 28/10 1895.	b	För uppsigt öfver varuskjulet, för- slagsvis	900			
Kontr. 28/1 1887.	b*	Bidrag till länefängelsets ombygg- nad för åren 1889—98.	10,000			
	c	Utskrifning af vallängden, jemte register dertill.	1,000			
		Anslag till juridiskt biträde åt obemedlade	2,500			
		Anslag till fängelseföreningens skyddsherberge	600			
	c	Inventarier till särskilda stadens hus; remont och komplettering, förslagsvis	4,000			
		Telefonavgifter: Inträ- desavgift i telefonför- eningen och inköp af apparater, förslagsvis 11,000:— årsavgifter 3,700:—	14,700			
S. F. besl. 26/10 1897.	b	Anslag för isobservationer för- slagsvis	1,862	35		
D:o 14/12 1897.	b*	Åt Finska trädgårdsföreningen för Alppaviljongens återuppfo- rande	2,500			
		c	För kontroll öfver efterlefnad af förordningen angående hund- skatten	500		
	Afkortning och restitution å ut- taxerade medel och andra in- komster, förslagsvis		35,000			
	c & d	För oförutsedda behof enligt Stads- fullmäktiges bestämmande . . .	40,000		157,562	35
		— Fmk 157,562: 35 —				
		Summa Fmk	—	—	4,734,240	47

		Bokstaven anförden Inkomstens beskaf- fenhet enligt 38 § i kommunalförordn.		
Inkomster				
	<i>a</i> *		Disponibel behållning från föregående år	— — 300,000 —
I. Räntor.				
Chausséeoblig. reglem. ²⁶ / ₁ 1865 § 4.	}	<i>c</i>	Å chaussée-obligationer, förslagsvis	1,900 —
		<i>b</i>	Å tomtlösen, förslagsvis	24,000 —
Enl. donat. urkunder.		<i>b</i>	Å donationsfonder, hvilkas ränta tillfaller staden, förslagsvis . .	14,000 —
		<i>c</i>	Diverse räntor, förslagsvis	500 —
		<i>c</i>	Dividend å aktier	3,000 —
				43,400 —
II. Tomtlösen.				
S. F. besl. ⁹ / ₃ 1893.		<i>b</i> *	Försäljning af tomter och amortering å köpeskillingen för försålda tomter, förslagsvis	— — 350,000 —
III. Stadens fasta egendom.				
K. S:ns resol. ¹² / ₁ 1879.		<i>b</i>	a) Räntor från donerade hemman. Förslagsvis	— — 1,800 —
b) Stadens afhysta område.				
Kongl. försäkr. ²³ / ₂ 1789 §§ 1 och 4.	}	<i>b</i>	Arrenden för byggnader och tomter samt utarrenderade mindre platser inom stadens plan, förslagsvis	16,000 —
K. Förordn. ⁸ / ₁₂ 1873 § 6.		<i>b</i>	Arrenden för jordlägenheter, villaområden och smärre platser utom stadens plan, förslagsvis	114,000 —
Enl. inlösningsvilkoren.		<i>b</i>	Arrenden från Brunsparksområden, förslagsvis	14,500 —
				144,500 —
Transport				695,200 —

K. S:ns utsl. ¹¹ / ₁₁ 1884. S. F. besl. ²⁹ / ₁₀ 1888. Enligt kontrakter. D:o D:o. D:o D:o.	} b	Transport	144,500	—	695,200	—		
		Hyra för försäljningsplatser å Salu- och Kaserntorgen, förslagsvis . . .	18,000	—				
		Hyra för lokaler i Folkbiblioteket	360	—				
		D:o d:o i gården N:o 3 Sofiegatan, förslagsvis	12,000	—				
		Hyra för bodar och diskar, förslagsvis	4,000	—				
		Hyra för stånd i Saluhallen, förslagsvis	40,000	—				
		Simhusafgifter, förslagsvis	500	—				
		Fiskevattensafgifter, förslagsvis	1,500	—				
		Hötägt, förslagsvis	300	—				
		Mulbetesafgifter, förslagsvis	200	—				
Enl. kontrakt.	} c	Tillfälliga arrenden och planhyror, förslagsvis	6,000	—	227,360	—		
		c) Stadens jordlägenheter.						
		Forsby, arrende, förslagsvis	4,100	—				
		Grejus d:o d:o	2,100	—				
		Gumtäckt, d:o d:o	23,000	—				
		Mejlans, d:o d:o	6,000	—				
		D:o, amortering å köpeskillingen för byggnader	828	10				
		Reimars arrende, förslagsvis	100	—	36,128	10		
		— <i>Emk 265,288: 10</i> —						
		IV. Tomtören.						
K. Förordn. ³¹ / ₁₂ 1877. K. kung. af s. d. K. kung. af ¹ / ₆ 1881. K. S:ns skrivf. ¹⁷ / ₄ 1883. Trafiktaxan ¹⁰ / ₄ 1888 D:o D:o	} c	Förslagsvis	—	—	2,200	—		
		V. Inkomstgifvande rättigheter.						
		Tolag för till Helsingfors destinerade varor, förslagsvis	170,000	—				
		Tolag för till Helsingfors sjöledes inkommande varor, destinerade till uppstad, förslagsvis	9,000	—				
		Trafikafgifter, förslagsvis	430,000	—				
		Mätningafgifter, förslagsvis	1,500	—				
		Transport						
					610,500	—	960,888	10

		Transport	610,500	—	960,888	10
S. F. beslut. $\frac{1}{6}$ 1876.	c	Magasinshyra, förslagsvis . . .	1,500	—		
		Hamnafgifter, förslagsvis . . .	185,000	—		
		Broafgifter, förslagsvis . . .	9,000	—		
Trafiktaxan $\frac{10}{4}$ 1888.	c	Lyftkransafgifter, förslagsvis . . .	400	—		
		Ballastafgifter, förslagsvis . . .	500	—		
		Vägningsafgifter, förslagsvis . . .	2,600	—		
K. Förordn. $\frac{30}{3}$ 1879.	c	Afgifter af utlänningar för försäljning af matvaror vid mast, förslagsvis	2,500	—		
K. instr. $\frac{1}{3}$ 1759.	c	Auktionsprovision, förslagsvis . . .	500	—		
Särsk. K. Sns resol.	c	Biljardafgifter, förslagsvis . . .	500	—		
K. Förordn. $\frac{24}{7}$ 1883.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens andel, förslagsvis	30,000	—		
K. stadg. $\frac{21}{10}$ 1698.	c	Bouppteckningsprocenter, stadens fattiges andel, förslagsvis . . .	8,000	—		
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Kollektmedel, förslagsvis	300	—		
	c	Diverse böter, förslagsvis	200	—		
Enl. Kontrakt.	b	Arrende för Gammelstads kvarnen	3,500	—		
	c	Börsprovision, förslagsvis	600	—	855,600	—
VI. Diverse.						
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Personel fattigafgift, förslagsvis . . .	30,000	—		
Regl. för komm. sjukvård i H:fors $\frac{12}{11}$ 1879.	c	För sjukvård i Maria sjukhus, förslagsvis	10,000	—		
	c	Inkomst från desinfektionsinrättningen, förslagsvis	500	—		
		Fattighjens arbeten, förslagsvis . . .	500	—		
		Inkomst från arbetsinrättningen, förslagsvis	10,000	—		
K. Förordn. $\frac{17}{3}$ 1879.	c	Jordafkastning från fattiggården, förslagsvis	600	—		
		Ersättning för underhåll af fattige, förslagsvis	3,000	—		
		Elevers i folkskolan afgifter, förslagsvis	200	—		
Regl. för folkskolorna i H:fors $\frac{25}{6}$ 1878	c	Elevers i folkskolan handarbeten, förslagsvis	600	—		
	c	Boklån, förslagsvis	4,500	—		
Kejs. Förordn. $\frac{14}{12}$ 1894.	c	Hundskatt, förslagsvis	13,000	—		
	c	Afgifter från klosetterna, förslagsvis	4,000	—		
		Transport	76,900	—	1,816,488	10

		Transport	76,900	—	1,816,488	10
K. S:ns bref $\frac{2}{3}$ 1888.	b	Bidrag till brandverket af Ryska Alexanders gymnasium	184	46		
Enl. kontrakt.	b	Bidrag till underhåll af Riddarhusskvären	300	—		
D:o D:o.	b	Bidrag till underhåll af planteringarna kring Ständerhuset	600	—		
D:o D:o.	b	Bidrag till underhåll af planteringen kring Ateneum	200	—		
Bankfullm. br. $\frac{6}{7}$ 1892	b	Bidrag till gatubelysningen: af Finlands Bank 275:— af Ständerhuset 525:—	800	—		
K. Förordn. $\frac{18}{1}$ 1882. D:o 1897.	b	Inkvarteringen ersättes enligt K. Förordningen af den 18 Januari 1882 af kronan	221,187	60	300,172	06
VII. Statsbidrag.						
K. S:ns resol. $\frac{14}{2}$ 1893. D:o $\frac{19}{3}$ 1895.	b	Till Folkskolorna	111,000	—		
K. Förordn. $\frac{29}{6}$ 1886.	b	Till Polisinrättningen	104,480	—		
K. S:ns bref $\frac{30}{3}$ 1886. D:o $\frac{19}{0}$ 1894.	b	Till Gatubelysningen	15,170	—		
D:o $\frac{23}{2}$ 1892.	b & c	Till brandverket, förslagsvis	8,210	—		
D:o $\frac{3}{3}$ 1886.	b	Tull- och källarfrihets ersättning	368	—		
Kongl. br. $\frac{27}{6}$ 1779. K. Förordn. $\frac{9}{6}$ 1892. K. kung. $\frac{14}{12}$ 1894.	b	Stadens andel af bränvinsskatten, förslagsvis	11,500	—	250,728	—
VIII. Vattenledningen.						
Taxa för H:fors stads vattenledning d. $\frac{11}{3}$ 1890.	c	För vattenförsäljning, förslagsvis	260,000	—		
		Hyror för vattenmätare, förslagsvis	19,000	—		
		Vattenavgifter från hästhoarne, förslagsvis	1,900	—		
		Förhöjning för sentida inbetalning af vattenkonsumtionsavgifter, förslagsvis	300	—		
		c* Ersättning för verkställda anslutningar m. m. förslagsvis	25,000	—		
		b & c Arrenden från vattenledningens jordområde, förslagsvis	575	—	306,775	—
Transport			—	—	2,674,163	16

			Transport	—	2,674,163 16
			IX. Lån.		
K. S:ns resol. $\frac{4}{8}$ 1897. S. F. besl. $\frac{5}{4}$ 1897.	b *	a)	Å 1892 års obligationslån anvisas för kajarbeten å Skatudden	—	40,000 —
	b *	b)	Å det beslutna nya obligationslånet anvisas år 1898:		
			för kajarbeten å Skatudden	300,000	
			” vattenledningsarbeten	129,300	
			” tillbyggnader å Maria sjukhus	30,800	
			” nytt folkskolehus vid Nikolaigatan	220,000	
			” återbetalning af lånet för Barnhemmet	100,000	780,100 —
			— Fmk 820,100: — —		
			X. Uttaxering.		
	d		Det belopp, som ytterligare erfordras och skall hos kommunens skattskyldige medlemmar uttaxeras, utgör	—	1,239,977 31
			Summa Fmk	—	4,734,240 47

Hförs. Tidnings & Tryckeri-Aktiebol:s tryckeri, 1897.

Handlingar angående ansökt bidrag för underhåll af en förskola till Handelsinstitutet i Helsingfors.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

Då Stadsfullmäktige för närvarande hafva på dagordningen upptagit frågan om åtgärder, egnade att främja den växande ungdomens inom arbetareklassen förkofran, i hvilket afseende nu ett af en af Fullmäktige tillsatt komité utarbetadt och till tryck befordradt förslag (tryckta betänkandet n:o 24) föreligger, anhåller jag vördsamt att som tillägg till sagde Komité's förslag göra följande framställning, hvilken jag vågar hoppas skall vinna Herrar Fullmäktiges beaktande.

Under det sista decenniet hafva flere handelsskolor uppstått i landet och för inträde till dem har icke fordrats mer än folkskolekurs. Men på många håll har en sådan underbyggnad ansetts för liten. Detta framgår bland annat däraf, att ett af dessa institut inrättat en förberedande klass och ett annat ansökt om statsunderstöd för inrättande af tvänne förberedande klasser, hvilket anslag likväl icke beviljats, emedan bekostandet af dylik lägre undervisning ansetts åligga kommunen. Borgare- och handelsskolan i Brahestad har till den förberedande klass, som först existerade, tillagt ännu en. Handelsinstitutets i Åbo inträdesfordringar voro för icke många år tillbaka så små som: förmåga att skrifva svenska utan svårare ortografiska fel, kännedom af form- och satsläran, det allmännaste af geografin och historien, äfvensom förmåga att med färdighet använda de fyra enkla räknesätten i hela tal, bråk och sorter; nu deremot äro fordringarna väsentligt högre, nämligen: 4 klassers kurs i reallyceum eller motsvarande kunskaper i svenska, finska, tyska, aritmetik, geografi och historia.

Till härvarande privata handelsinstitut hafva intagits äfven sådana elever, hvilka icke fyllt det mått af kunskaper, som strängt taget hade erfordrats för inträde eller motsvarande 4 klassers lyceikurs. Men detta har kunnat ega rum däri- genom att, på sätt också i den för hvarje år i tryck utdelade berättelsen öfver läroverkets verksamhet relateras, kompletteringskurser varit anordnade på sidan om

den ordinarie undervisningen för att sålunda möjliggöra äfven för mindre försigkomna elever att erhålla sin utbildning vid institutet. Då emellertid insigten om nyttan och behovet af större allmän bildning för såväl det ena som det andra lefnadskallet begynner altmer vinna teräng, så låter detta sammanjämkningssystem icke vidare tillämpa sig.

För att möjliggöra från folkskolan utdimitterade elevers inträde i handelsinstitutet vore en mellanskola eller förberedande kurs vid handelsinstitutet erforderlig, afseende att höja elevernas kunskaper till det mått, som motsvarar inträdesfordringarna vid institutet. Skolan, öppen för elever af båda könen, skulle icke omfatta köpmanna fackämnen, utan förnämligast svenska, finska, tyska, ryska, geografi, historia, matematik, naturlära och teckning. Då afsigten med denna undervisning icke vore, att eleven blott och bart skulle kunna „slå sig igenom“ vid sina studier i handelsläroverket, utan att han verkligen vore så förberedd i allmän skolbildning, att han med öppen blick för framtida behof kunde tillgodogöra sig det pensum, som inläres i detsamma, så bör afdelningen, såväl den svenska som den finska, icke innehålla mindre än två klasser, hvardera med ett års kurs. En endast ettårig afdelning blir mer eller mindre en halfmesyr, särskildt på den grund att i folkskolan icke läses något annat språk än modersmålet, hvarför på den förberedande afdelningen särskild uppmärksamhet måste egnas åt de för affärsmannen så viktiga främmande språken.

Komitén uttalar sig om bibringande åt arbetareklassernas barn af underbyggnad i jordbruk, handtverkerier eller sjöfart. Det merkantila lifvet hos oss är ju emellertid stadt i raskt framåtskridande och torde väl lika väl som öfriga yrken finna sina idkare bland nämnda befolknings barn. Det synes mig därför som det vore en komplettering af Komiténs i allo beaktansvärda förslag att någon möjlighet bereddtes äfven de från folkskolorna utdimitterade eleverna att söka sin utkomst på köpmannabanan och vågar jag i sådant afseende ödmjukast föreslå att Herrar Stadsfullmäktige ville subventionera den af mig föreslagna 2 klassiga bottenskolan, så att den må kunna behörigen upprätthållas. För realiserandet af min plan kunde jag komma till rätta med ett årligt anslag af 2,500 mark pr klass, hvaremot jag för binder mig att emottaga ett antal frielever enligt Fullmäktiges bestämmande. Innevarande läseår äro två klasser, en svensk och en finsk, i verksamhet och afsigten vore att från och med nästa höst hafva såväl den svenska som den finska afdelningen i komplett skick, hvardera med två klasser. Det begärda bidraget skall väl ingen anse för högt i betraktande af att lärarearvoden måste erläggas för icke mindre än 1,000 timmar pr klass. Ingen af dessa timmar innesluter i sig något fackämne, såsom bokföring eller dylikt, uti hvilket jag sjelf kunde meddela undervisning och sålunda minska utgiften för lärarne. Vidare stiga belysning och andra omkostnader till icke så ringa belopp, och i kalkylen har ej observerats arvode åt föreståndaren, hyra och åtskilliga andra utgifter. Inflytande terminsafgifter af mera bemedlade elever torde i ekonomin komma att spela en ytterst ringa roll.

På grund af denna min utläggning får jag vördsammast anhålla

att Herrar Stadsfullmäktige ville från detta läseårs början anslå ett årligt understöd af 2,500 mark för hvarje igångvarande förberedande klass vid handelsinstitutet i Helsingfors emot dispositionsrätt öfver ett antal friplatser för medellösa elever från denna kommun.

Helsingfors, den 4 september 1897.

Edv. Hedengren.
Föreståndare för Handelsinstitutet
i Helsingfors.

Till Folkskoledirektionen.

Då ordföranden i Folkskoledirektionen, herr professorn F. Gustafsson anhållit att direktionen för Handelsinstitutet ville yttra sig med anledning af föreståndaren för institutet, herr E. Hedengrens ansökan hos Stadsfullmäktige om bidrag ur stadskassan till underhållet af en förskola till institutet, så har Direktionen äran meddela att, efter hvad herr Hedengren för direktionen uppgifvit, ändamålet med den ifrågasatta skolan, hvars inträdesfordringar komme att motsvara kunskaperna vid genomgången högre folkskolekurs, vore icke blott att förbereda till inträde i institutet utan ock att åt elever, som sådant önskade, meddela någon kunskap i handelsfacket, nemligen i enklare bokföring, uppställning af kontokuranter, uträkning af varupris, utskrifning af räkningar och vexlar m. m. Skolan komme alltså att blifva icke uteslutande en förskola till institutet — en mellanskola mellan högre folkskolan och detta, — utan tillika en lägre handelsskola, hvarigenom tillfälle skulle lemnas åt elever, som utdimitterats ur högre folkskolan, att erhålla, förutom ökad allmän bildning, så mycken insigt i handelsfacket som skulle erfordras för att underlätta för dem att erhålla anställning såsom butikbiträden, kontorsbetjäning, jordbruks- och magasinsbokhållare o. dyl.

Såsom direktionen har sig bekant, är behovet af en sådan lägre handelsskola mycket stort, och får direktionen därför under förutsättning, att skolan inrättas på sätt herr Hedengren uppgifvit, på det varmaste förorda herr Hedengrens anhållan. Då en af Stadsfullmäktige tillsatt komité, hvars betänkande torde föreligga Fullmäktige till granskning, kraftigt framhållit behovet af yrkesundervisning för den uppväxande, ur folkskolan utgångna ungdomen inom arbetareklassen, samt herr

Hedengrens ifrågasvarande förslag efter direktionens förmenande skulle erbjuda tillfälle till etablerande af sådan undervisning inom handelsfacket, torde häri ligga ett ytterligare skäl för bifall till ansökningsen.

På direktionens vägnar:

Uno Kurtén.
Ordförande.

DIREKTIONEN
för
HELSINGFORS STADS
FOLKSKOLOR.

Helsingfors,
den 26 November 1897.

Till Herrar Stadsfullmäktige i Helsingfors.

I skrifvelse af den 26 sistvikne oktober hafva Herrar Stadsfullmäktige anhållit om folkskoledirektionens yttrande i fråga om en af föreståndaren för härvarande handelsinstitut, Edvard Hedengren, gjord ansökan om bidrag af stadens medel för en förskola till institutet med två klasser, hvardera med ettårig kurs och såväl svensk- som finskspråkiga afdelningar; och får folkskoledirektionen med anledning häraf anföra följande.

Den vid innevarande läseårs början inrättade förskolan vid handelsinstitutet har tils vidare en klass med en svensk- och en finskspråkig afdelning. Undervisningen baserar sig på fulländad folkskolekurs och skötes i olika ämnen af kompetenta lärare samt har en allvarlig karaktär. Elevernas uppträdande gör på den besökanden det bästa intryck. Deras antal stiger med den nuvarande provisoriska anordningen redan till 46, nämligen på den svenska afdelningen 15 kvinnliga och 6 manliga, på den finska 15 kvinnliga och 10 manliga lärjungar. Vid genomgåendet af diarierna finner man, att eleverna med synnerlig flit besöka skolan.

För att tillmötesgå önskningsmål från affärsmäns sida har föreståndaren förklarar sig villig att jämte undervisningen i allmänna ämnen i förskolan anordna praktiska kurser på bägge de inhemska språken i fackämnen, såsom enklare bokföring och handelskorrespondens, uppställning af kontokuranter, utskrifning af räkningar och växlar samt andra kontorsarbeten äfvensom förtullning af varor. Dessa extra kurser vore afsedda för elever, som icke hafva för afsikt att inträda i eller fullständigt genomgå själfva institutet, utan efter att hafva absolverat förskolans kurser söka anställning som handelsbiträden eller mindre befattningar vid kontor eller ock bokhållaretjänster vid industriella inrättningar, större landegendtomar, allmänna magasin o. s. v. Sålunda inrättad blefve förskolan i dess helhet lämplig äfven som förberedelse till andra praktiska yrken och särskildt för dem, som i unga år egna sig åt sjöfart och senare söka inträde i navigationsskolorna.

Denna utvidgning af undervisningsprogrammet för handelsinstitutets förskola skulle icke betinga högre understöd från kommunens sida än det nu begärda eller 2,500 i året för en hvar af de tilltänkta fyra afdelningarna. Däremot förbinder sig föreståndaren att intaga ända till tio frielever på hvarje afdelning af förskolan med iakttagande af bestämmingar, som i detta afseende af Drätselkammaren träffats rörande handelsinstitutet.

Enär folkskoledirektionen icke kan anse sig kompetent att fullständigt yttra sig i föreliggande ärende, får direktionen anmäla, att den direktion för handelsinstitutet, som af fullmäktige för handelsföreningen utsetts och som för närvarande utgöres af kommerserådet V. Ek, disponenten G. Federley, handlanden O. Kjällmanson, assessor U. Kurtén, doktor P. Nordmann och konsul K. Stockmann, på anhållan skriftligen meddelat folkskoledirektionen sin åsikt angående ifrågavarande förskola till handelsinstitutet. Nämda direktion har ansett behovet af en lägre handelsskola vara mycket stort och, under förutsättning att den ifrågavarande skolan inrättas på sätt herr Hedengren uppgifvit, på det varmaste förordat bifall till herr Hedengrens anhållan; hvarjämte handelsinstitutets direktion funnit ytterligare skäl för bifall till ansökningen föreligga däri att omordade undervisning i handelsfacket skulle tillgodose behovet af yrkesundervisning för den uppväxande ur folkskolan utgångna ungdomen inom arbetareklassen.

Med stöd af hvad ofvan anförts och under ytterligare framhållande af att den meranämnda förskolan eller lägre handelsskolan komme att blifva en fortsättningsskola till folkskolan, synnerligen väl afpassad för att leda in på praktiska lefnadsbanor, får folkskoledirektionen varmt förorda bifall till herr Hedengrens ansökan om understöd för densamma och det så mycket mer som genom de frikostigt erbjudna frielevplatserna tillfälle beredes för talrika bättre begåfvade barn från obemedlade arbetarehem att inhemta nyttiga kunskaper och dymedels uppnå en förbättrad samhällsställning.

Med biläggande af direktionens för handelsinstitutet utlåtande får folkskoledirektionen härmed värdsamt till Herrar Stadsfullmäktige återställa remisshandlingarna i ärendet.

På folkskoledirektionens vägnar:

F. Gustafsson.

Elis Lagerblad.

*Utlåtande angående eganderätten till villaområdet Artilleri-
gården i Tölö.*

DRÄTSELKAMMAREN

i

Helsingfors,

den 20 Maj 1897.

N:o 105.

Till Helsingfors Stadsfullmäktige.

Sedan t. f. Generalguvernören öfver landet jemte skrifvelse för den 28 Januari (9 Februari) detta år till Kejsarliga Senaten för Finland öfverlemnadt Chefens för Ingenjörerna i Finländska militärdistriktet memorial af den 16 derföretgångne Januari, hvare yrkas att frågan om arrenderandet utaf Helsingfors stad af villaområdet N:o 60:a Artillerigården i Tölö, som enligt Distriktingeniörstyrelsens förmenande vore ryska militärväsendets egendom, skulle underkastas revision, i syfte att det med staden om sagda område belevade arrendekontrakt af den 26 Oktober 1888 blefve upphäfdt och området såsom ryska militärväsendets egendom förklaradt, har Senaten anbefalt Guvernören i länet att affordra stadsmyndigheterna i Helsingfors all tillgänglig utredning och yttrande i frågan. I anledning häraf har Guvernören genom Magistraten infordrat Stadsfullmäktiges utlåtande i saken; derå Stadsfullmäktige medelst remissresolution af den 22 sistlidne Mars anmodat Drätselkammaren att till Fullmäktige inkomma med äskade utredningen jemte yttrande i ärendet.

Till fullgörande af Stadsfullmäktiges berörda föreskrift har Drätselkammaren ur härvarande arkiv sökt införskaffa i saken tillgänglig utredning och får Kammarerna i sådant afseende uti denna för staden viktiga angelägenhet anföra följande:

Då Helsingfors stad under Drottning Kristinas förmyndareregering flyttades från mynningen af Vanda å till dess nuvarande plats, öfverflyttades i kraft af privilegierna af den 2 Oktober 1639 den äldre stadens förmåner och donationer på den nya, hvarjemte den nyanlagda staden kort derefter fick såsom förläning emottaga Tölö gods, bestående af 3 skatter och 5 hemman. Genom Kongl. Resolutionen för Borgerskapet uti nya Helsingfors, på deras inlagor och postuler; gifven den 20 November 1643 (bil. a) hvilken handling återfinnes bland de uti stadens s. k. privilegiebok samlade urkunder, donerades nämligen berörda lägenhet till staden för att, såsom orden lyda, „uppsätta på dess egor en tegellada till kyrkobyggningsens fortsättande och Stadens gagn och nytta“.

Anteckningarna uti de å härvarande Statsarkiv förvarade jordeböcker från

sexton- och sjuttonhundredatalen samt från början af detta århundrade bestyrka äfven ifrågavarande områdes natur af donerad stadsjord. Sålunda upptages uti 1645 års jordebok under „Hälsingh Sochn, Hoplax Fierding“ Töläå by, skatter 3, mantal $3\frac{2}{3}$ och hemman 5, „Privilegierat Under Nyehelsingfors Stadh“ samt uti 1655 års jordebok såsom Frälsse uti Clemetskogh Fiärdungh Tölä, „Helsingfors Stadh Privilegierat“, hvarhos i sistnämnda jordebok, finnes anteckningen „Öhde“, dermed utmärkande att lägenheten då ej var försedd med åbo (bil. c).

Uti den af Kongl. Reduktions Commissionen upprättade jordeboken för år 1700 upptages för Töhlå, mantal $3\frac{2}{3}$, hemman 5 och „Räntan efter 1680 års Jordebok“, hvilken ränta afföres under rubrik „Donerade godz till pios usus“ samt följande anteckning. „Privilegierade under Hellssingfors Stadh efter förbemälte Kongl. Maj:tz Nådiga Resolution d. 12 Maj 1685 *). (bil. d.) Jordeboken af år 1735 upptager jemväl „Töhlö“ såsom Helsingfors stad förländt efter nyss åberopade Kongl. Resolution (bil. e) och enahanda anteckningar återfinnas uti jordeböckerna från början af detta århundrade.

Ofvanstående utredning torde till fullo ådagalägga att området Tölö, der Artillerigården är belägen, är en *Helsingfors stad gifven förläning*, som i kameralt hänseende bör betecknas såsom „donerad Stadsjord“; och bekräftas detta förhållande yttermera genom Kejsrerliga Senatens för Finland den 31 Augusti 1827 i Hans Kejsrerliga Majestäts Höga Namn gifna utslag (intaget som bilaga K. i Stadsfullmäktiges tryckta handlingar N:o 9 för 1897) hvari ifrågakomna 5 hemman om $3\frac{2}{3}$ mantal i Tölö uttryckligen betecknas såsom „*staden underlagde*“.

När den del af villalotten N:o 60 i Tölö, som är belägen närmast chausseen och sedermera gifvit hela villaområdet dess nuvarande benämning Artillerigården, först upplåtits till ryska militärväsendet och under hurudana vilkor sådant skett, har ej kunnat tillförlitligen utredas. Sannolikt har ryska krigsväsendet redan kort efter landets förening med Kejsardömet med eller utan stadens begifvande tagit i anspråk denna då förtiden öde och värdelösa jord, hvarå från denna tid till år 1830 ett militärfälthospital skall hafva varit inrättadt. Sistsagda år torde de å platsen befintliga kasernbyggnaderna hafva uppförts. Något arrende för området uppbars ej förr än från och med år 1837, då en del af detsamma på en tid af 10 år uppläts såsom plantage till 46 mobila invalidkommenderingen, hvilket arrende sedan förlängdes för tiden 1847—1857, samt ytterligare till utgången af år 1866. Arrendeafgiften utgjorde till en början 10 rubel, under åren 1847—1857 sju rubel femtio kopek samt under de derpå följande tio åren sjuttioen rubel om året, af hvilket endast femton rubel betalades af Invalidkommenderingen och återstoden af finska militiemedel. År 1867 utbjöds arrenderätten till såväl plantagen som det vid chausseen liggande kasernområdet på auktion, hvilket arrende öfvertogs af finska militieverket för Invalid-

*) Detta Kongl. bref har, såsom Stadsfullmäktige torde hafva sig bekant, oaktadt omfattande efterforskningar i Svenska Riksarkivet härför blifvit verkställda, icke kunnat återfinnas.

kommenderingens räkning för en afgäld af 390 mark årligen, deraf Invalidkommenderingen erlade 60 mark. På sådana vilkor innehades området till utgången af år 1877, då plantagen, deraf Invalidkommenderingen ej vidare hade behof, på annat sätt disponerades, hvarefter finska militieverket af särskilda orsaker öfvertog arrendet för ryska militärens räkning på tio år och mot ett årligt arrende af 400 mark, hvarom kontrakt jemlikt Kejsarliga Senatens beslut af den 11 December 1878 afslöts den 13 Februari 1879. Sedan nyssnämnda arrendetid utgått öfvertogs Artillerigården på grund af kontraktet af den $14/26$ Oktober 1888 utaf Distrikts Ingeniörstyrelsen i Finländska Militärdistriktet för en tid af trettio år och emot ett årsarrende af 2,400 mark.

Uti Chefens för Ingeniörerne förberörda memorial af den 16 sistförlidne Januari framhålles nu att Helsingfors stad, som tidigare uppburit arrende endast för plantagen, hvilken måhända verkligen tillhört staden, först från och med år 1867 begynt fordra arrende jemväl för Kasernområdet hvarvid arrendesumman till största delen utgått ur finska militiemedel. Sedan plantagen afskiljts hade arrendet fortsättningsvis uppburits från kasernområdet icke på grund af bevisad eganderätt till detsamma, utan på grund af Kejsarliga Senatens samtycke att erlægga sådant. Men då härtill komme att oftanämnda område redan före eröfringen disponerats af svenska krigsväsendet — hvilken omständighet Ingeniörchefen anser framgå af en hans memorial närsluten plan öfver „Norra och Södra förråderna i Tölö af år 1807, undertecknad af svenska militärpersoner, — samt ryska krigsväsendet sålunda med eröfrarens rätt vore att anses såsom egare till ifrågakomma jordstykke, yrkar Ingeniörchefen att det om platsen belevade arrendekontraktet måtte upphävas och jorden förklaras för ryska kronans egendom.

Uti särskilda Kongliga resolutioner, bref och förklaringar från såväl 1600-talet som senare tider stadgas att jordlägenheter, som blifvit städerna donerade utgöra desammas oförytterliga egendom som ej får skiljas från staden utan bör oförycct derunder bibehållas. Särskildt innehålla Kongl. Maj:ts för Rikets Borgarskap och Städerna i allmänhet utfärdade Nådiga Försäkran af den 23 Februari 1789 i §§ 1 och 4 att städerna skola oqvaldt och orubbadt bibehållas vi de hemman, utmarker, skogar m. m., som i äldre eller senare tider blifvit dem donerade genom Kongliga resolutioner, gåfvobref eller andra med dem lika laglig kraft egande handlingar samt att sådana egor icke må förändra sin natur af stadsjord, i hvars hand de än må komma. Dessa privilegier med grundlagshelgd hafva jemväl blifvit bekräftade och stadfästade vid Finlands förening med Kejsaredömet genom Kejsar Alexander I:s försäkran af den $15/27$ Mars 1809 samt genom efterföljande monarkers regentförsäkningar. Då nu den jord hvarest Artillerigården är belägen, enligt hvad ofvan konstaterats, i kameralt hänseende innehar natur af Helsingfors donerad stadsjord, är härmed ådagalagdt att *berörda område tillhör staden med full eganderätt*. Den omständighet att å platsen under svenska tiden funnits byggnader tillhöriga svenska krigsväsendet, utvisar ingalunda att sjelfva jordområdet vid tiden för eröfringen skulle

tillhört svenska kronan; ty äfven om denna med eller utan tillstånd från stadens sida disponerat öfver platsen, hade området jemlikt ofvan åberopade lagstadganden aldrig kunnat från stadsjorden afsöndras eller skiljas. Någon eganderätt till sjelfva jorden har ryska krigsväsendet således icke kunnat vinna. Då härtill lägges den omständigheten att området Artillerigården å alla tillgängliga kartor samt i egobeskrifningar och öfriga handlingar rörande stadens afhysta område aldrig upptagits annorlunda än såsom stadens tillhörighet, samt att jemlikt de i vår lagstiftning gällande bevisningsregler, ifall motsatsen påstås, sådant bör lagligen styrkas anser Drättselkammaren de emot stadens eganderätt till Artillerigården anförda jäf sakna fog.

På grund af det ofvan anförda får Drättselkammaren vördsamt föreslå att Stadsfullmäktige ville till Kejsrerliga Senaten insända den af Kammaren förebragta utredning i ärendet under framhållande af att staden med stöd deraf anser sin egande rätt till området Artillerigården tryggad.

Remisshandlingarna medfölja.

På Drättselkammarens vägnar:

Carl Nummelin.

John Ugglä.
t. f.

*Afskrift.**Bilaga a.*

Hennes Kongl. Maj:ts Nådiga Resolution för Borgerskapet uti nya Helsingfors, på deras inlagor och postulater. Dat. Stockholm den 20 November 1643.

5.

Hvad anlangar deras underdånige begiäran at få någon hielp till den stenkyrka, som Borgerskapet i sinne hafwa af nyo at upbygga, och förfärdiga låta, anhållandes i synnerhet at Tölö Gods måtte dem til Tegel lada plats förunnas och efterlåtas, som det dertil lägligast är, och beqvämligast finnes.

Nu såsom de med deras Intention och förehafvande är Hennes Kongl. Maj:th behagelig, altså hafwer Hennes Kongl. Majestäth detta deras underdåniga ansökande med Nåder anhört och wil låta afgå Ordre til Landshöfdingen at han skal gifwa och inrymma Enckan, som det nu innehafwer uti possession, annat jämgodt wederlag och bemalte Tölö, Staden bekomma låter at upsätta på dess ägor en Tegellada till kyrkobyggnings fortsättiande och Stadens gagn och nytta.

Pehr Brahe.
C. Flemming.

Gustaf Horn.
Axel Oxenstierna.

Gab. Oxenstierna.

Föregående Afskrift wara likalydande med det i Kongl. Majestäths och Rikens Arkivs befinteliga Registratüret, intygar

K. I. Frick.
Registrator.

Rätteligen afskrifvet från härstädes förvarade Helsingfors stads Privilegii bok, intygar, Helsingfors rådhusarkiv den 12 maj 1897.

Ex officio:
I. Öhrnberg.

Bilaga b.
 Transsumt ur Bårgo lähns Iordebok
 Pro Anno 1645.

Bårgo lähns Iordebok Pro Anno 1645.

Byenampr.	G. M.L.		Ahnar.	Hem.	Nebb.	Kior.	Ahr. Rântan.			Landt Gierden.			Bygn och Saltb. h.			Summarum.				
							Dr.	Öre.	dr.	Dr.	Öre.	dr.	Dr.	Öre.	dr.	Dr.	Öre.	dr.		
		Hälsingh Sohn.																		
		Hoplax Fierding.																		
Törlää																				
Skattr 3,,	1	Samuell Madtzson	27	1	1	8	25	10	3	7	7	14 ² / ₅	2	13	—	34	30	17 ² / ₅	} Privelegierat Vnder Nychelsingfors Stadh.	
	2	Mårten Erichson .	—	1	—	—	4	25	—	14	15	4 ⁴ / ₅	4	26	—	34	2	4 ⁴ / ₅		
			Clemet Anderson	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		—
	¹ / ₃	Mårten Nielson. .	9	1	—	—	9	24	9	2	13	4 ⁴ / ₅	1	26	8	13	31	21 ⁴ / ₅		
	¹ / ₃	Erich Jacobson . .	9	1	—	—	9	24	9	2	13	4 ⁴ / ₅	1	26	8	13	31	21 ⁴ / ₅		
		Vthbijsjordh . . .	9	—	—	—	7	11	21	—	—	—	—	—	—	7	11	21		

Riktigheten af ofvanstående transsumt ur Borgå läns jordebok för år 1645 intygar: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 5 Maj 1897.

J. W. Rauth.
 Förste aktuarie.

Öfversättning,

CHEFENS FÖR INGENIÖRERNA
MEMORIAL.

Finländska militärdistriktet.

Den 16 Januari 1897,

N:o 90.

Helsingfors.

*Till t. f. Kommenderanden trupperna i
Finländska militärdistriktet Generallöjtnanten
Gontscharoff.*

Bland byggnader, hvilka år 1882 från Militieverket öfvergått till Ingeniörväsendet, finnas jemväl de byggnader och kaserner, som äro belägna nära staden Helsingfors i förstaden Tölö. Nämda byggnader innehafvas för närvarande af ett batteri af Finländska artilleriregementet. Redan före öfverlemnandet af dessa byggnader afslöt Militieverket den 13 Februari 1874 kontrakt med staden Helsingfors på 10 års tid, 1879—1889, enligt hvilket staden Helsingfors förpliktade sig att åt Ingeniörväsendet utarrendera staden tillhöriga, utom stadens område belägna, Artillerigården benämnda jordlotten N:o 60 a, hvarå berörda byggnader redan länge varit uppförda, hvaremot Militieverket förpliktade sig att årligen betala åt staden 400 mark. Sedan dessa byggnader år 1882 öfverlemnats åt Ingeniörväsendet, fortfor Militieverket att af sina medel erlägga arrendet, dock endast till arrendetidens utgång eller till år 1889. Emellertid uppstod år 1884 fråga om nödvändigheten att å sagda jordlott uppföra nya kaserner, med anledning hvaraf förfrågan gjordes hos Guvernören i Nylands län, huruvida från stadens sida hinder mötte härför, äfvensom hvem sagda jordlott tillhörde. Härtill svarade Guvernören att jorden, jemlikt det med Militieverket afslutade kontraktet, tillhörde staden, hvarjemte öfversättning af kontraktet bifogades. Till följd häraf väcktes fråga om afslutande af nytt kontrakt med Helsingfors stad på en längre tid, räknadt från år 1889. Emellertid var staden icke mera villig att afstå sagda jordlott för 400 mark, utan yrkade att området antingen skulle afträdas åt staden, hvaremot staden förbunde sig att för en tid af 30 år afgiftsfritt upplåta mark för kasernbyggnader invid Kampmalmen, eller ock vore staden villig att utarrendera berörda område i Tölö på 30 års tid, dämera mot en arrendesumma af 2,400 mark (600 rubel i guld) om året. Detta ärende gaf upphof åt en vidlyftig skriftvexling och kom under Krigskonseljens behandling, som samtyckte till afslutande af berörda kontrakt på 30 års tid med en arrendeafgift af 2,400 mark årligen, som skulle utbetalas af Ingeniöröfverstyrelsen. Och blef detta kontrakt jemväl afslutadt den $14/26$ Oktober 1888.

Under ofvanberörda skriftvexling gjordes på Ingeniöröfverstyrelsens begäran, hos Militieexpeditionen förfrågan derom, af hvilka orsaker Militieverket år 1879 arrenderat omförmälda jordstykke, oaktadt de derå befintliga, ryska kronan tillhöriga

byggnaderna sedan äldre tider varit derå uppförda. Till svar härpå meddelade Kejsrerliga Senaten för Finland i skrifvelse af den 16 Maj 1888 N:o 526, som i afskrift härhos bifogas, följande:

„När det ifrågavarande villaområdet först upplåtits till militärens begagnande har ej kunnat utrönas, endast att två af dervarande kasernbyggnader redan åren 1829 och 1830 blifvit genom militärväsendets försorg uppförda, och någon afgift synes i början ej hafva ifrågakommit, sannolikt af det skäl att den då öde platsen i stadens utkant ej hade något egentligt värde för densamma. En del af området torde emellertid efter hand hafva upparbetats till plantage, och för denna erlades, åtminstone från år 1847, af 46:e mobila invalidkommenderingen ett årligt arrende till staden af 7 rubel 50 kopek silfver.

Sedan arrendetiden år 1857 utgått och vid den auktion, hvilken af magistraten då föranstaltats för plantagens utbudande å arrende för ytterligare tio år, anbud gjordes af enskild person om dess öfvertagande för en årlig afgäld af 41 rubel, men invalidkommenderingen ej mäktade erlägga ett så högt belopp, medgafs på framställning af dåvarande Generalguvernören, att såsom bidrag åt invalidkommenderingen, hvilken egde erlägga 15 rubel om året, återstoden af arrendesumman 56 rubel finge utgå af finska militiemedel. När sedermera år 1867 nytt arrendeaftal var ifråga, utbjöds af Magistraten å auktion såväl plantagen som det mellan det samma och chausséen befintliga område, eller således hela villaområdet N:o 60, hvarför erbjöds årligen 390 mark. Äfven nu öfvertogs arrendet enligt samma grunder som 1857 och finska militieverket åtog sig att erlägga 330 mark, medan invalidkommenderingen egde betala återstoden af arrendebeloppet eller 60 mark motsvarande 5 rubel.

Då äfven den senast omnämnda arrendetiden tilländagått, hade chefen för krigshospitalet i Helsingfors Öfversten Werba i November månad 1877 anmält, att invalidkommenderingen ej vidare hade behof af plantagen, hvarför denna emellertid afskilda del af villaområdet N:o 60 af stadsmyndigheterna på annat sätt disponerades, hvaremot beträffande den öfriga delen af området eller den numera så kallade Artillerigården anmältes, att, i händelse densamma än vidare ansåges för militära ändamål behöflig, staden vore villig afsluta kontrakt om dess arrenderande på ytterligare tio år, emot årlig afgäld af 400 mark jemte vissa andra skyldigheter. Och ehuru någon laglig förpligtelse härtill icke förefanns, beslöt Kejsrerliga Senaten den 11 December 1878 att enär å berörda plats kaserner redan voro uppförda, sagda arrende skulle på de erbjudna vilkoren af finska militieverket öfvertagas för ryska militärens räkning, för att derigenom undvika alla svårigheter samt underlätta militärinkvarteringslämpligare anordnande, helst stadskommunen till lättnad i den tryckande inkvarteringsbördan då åtnjöt betydliga årliga bidrag af finska kronan“.

Af denna förklaring framgår, på hvilka lösa grunder ifrågavarande jordstykke vindicerats åt staden, hvars eganderätt dertill egentligen icke på något sätt blifvit bevisad. Arrendeafgiften, som från och med år 1847 uppburits endast för det till

plantage använda jordstycket, hvilket måhända verkligen tillhörde staden, har från och med år 1867 af staden uppburits jemväl för det område, hvarå byggnaderna äro uppförda, jemte den angränsande marken, hvarvid största delen af arrendesumman utgick af finska militiemedel. Med hvilken rätt arrendet af staden utsträcktes till sistsagda område finnes alldeles icke antydt i Senatens omförmälda svarsskrifvelse. Slutligen uppsade militärväsendet år 1877 arrendet af plantagen, som öfvergick i andra händer. Detta oakadt fortfor staden att fordra arrendeafgift för det återstående jordstycket eller den s. k. artillerigården till ett belopp af 400 mark, hvar-till Senaten samtyckte och afslöt med staden ofvanomförmälda kontrakt på 10 år. Sålunda har arrendeafgiften faststälts icke på grund af bevisad eganderätt till området, utan endast på grund af stadens önskan att uppbära arrende och Senatens samtycke att erlægga sådant. Då år 1884 fråga väcktes om arrendeafgiftens, som emellertid ökats betydligt (till 2,400 mark), erläggande af ryska militärväsendet, kunde detta, i saknad af andra dokument än Senatens omförmälda meddelande, icke bevisa ryska kronans eganderätt till området och nödgades sålunda samtycka att erlægga arrendet.

Nu mera har frågan inträdt i alldeles nytt skede, sedan dokument påfunnits, hvilka obestriddigt ådagalägga att området tillhör icke staden, utan ryska kronan. Före landets eröfring funnos på den nuvarande artillerigårdens område byggnader, hvilka tillhörde svenska militärväsendet, hvilket framgår af i kopia härhos bifogade planritning öfver byggnaderna i förstaden Tölö, som påfunnits i Ingeniöröfverstyrelsen och är daterad år 1807 samt underskrifven af personer från svenska krigsväsendet. Efter landets eröfring år 1809 inrättades på detta ställe och i berörda byggnader ett ryskt militärfälthospital, då dessa byggnader redan betecknades såsom kronan tillhöriga. Detta bekräftas genom kopia af planritning öfver läget för sagda hospital af år 1809. Vid jämförelse emellan dessa planer finner man, att sedan de ryska trupperna i kraft af eröfringen omhändertagit alla svenska krigsväsendet tillhöriga fästningar och byggnader, bemälda trupper jemväl tillagnade sig omförmälda jordstycke i Tölö, hvarå sedan hospitalet uppfördes. Någon fråga om upplåtande af mark härför från stadens sida kunde icke uppstå, enär de ryska trupperna hade rätt att såsom sin egendom anse dessa byggnader jemte marken, utan att några dokument behöfde uppvisas. Sådant fråga blef icke heller väkt, alldenstund hospitalet från dess grundläggning existerat åtminstone till år 1830, hvilket framgår af kopian af generalplanen öfver Helsingfors 2:dra klassens hospital af år 1830, hvarå finnes projektet till det nya hospitalet. Tydligt uppstod icke heller år 1830 tvifvelsmål angående markens tillhörighet till ryska kronan, ty ingen skulle ju uppföra en stor byggnad på annans mark utan att förut utreda detta. Det nya hospitalet blef dock icke uppfördt på sagda ställe, utan placerades på dess nuvarande plats i Helsingfors, och byggnaderna i Tölö blefvo upptagna af särskilda ryska truppafdelningar (invalidkommenderingen, kosackkommenderingar och slutligen artilleriet). Det tyckes såsom om tvifvel icke kunnat förefinnas angående ryska kronans eganderätt till ifrågava-

Bilaga d.
 Transsumt ur Reduktions-Iordebok för
 Nylands och Tavastehus län.

B å r g o L ä n .

Sochn.	Bynampn.	Bönders nampn.	Hemmn. Mantl.	Rentan efter 1680 års Jordb.	Millie hemmn.	Lands Staten anslagne.	Kjöpe godz.	Pantie godz.	Bytes godz.	Lijtzidz Donatr.	Donerade godz till pius usus.	Cronen behållne hemmn.	Godz possiderade utan Kongl. Bref.	Donations godzen 1680.
Hälsing.		Håplax fierding.												
	Töhlå	Samuel Matssonn . . .	1 1	25 10 3							25 10 3			
		Mårten Erssonn . . .	1 1	2 12 12							2 12 12			
		Clemet andersson . . .	1 1	2 12 12							2 12 12			
		Mårten Nielssonn . . .	1/3 1	9 24 9							9 24 9			
		Erich Jacobssonn . . .	1/3 1	9 24 9							9 24 9			
		Vthbijsjord		7 11 21							7 11 21			

Priveligierade under Hellsingfors
 Stadh efter förbemt Kongl. Majt:z Nä-
 dige Resolution d. 12 Maj 1685.

Denne Kongl. Reduktions Commissions oprättade Iordebok öfver Nylandh och Tavastehuus Län angående Donerade, Klöpte, Bytte och hemfaldne Crono godzen sedan år 1680 jämbwähl alle andre Cronones tillstendige hem, wara af oss undertecknade med all som största flijt igienomset och Collationerat, befinnandes wij henne med alle sine annotationer så richtig och fullkåmblig, att wij för våre Personer der wid intet hafva något mehra att Påminna, hwileket wij medh våra Nampus Vnder sättiande bekräfta. Stockholm d. 14 Julj A:o 1700.

A n d. R o t h .

Johan Matss.
 Häradsskrif:re i Borgå häradt.

I. Wilchman.
 Häradz Skrif:re utij Öfre Hällola
 heradt.

O. Wigelius.
 Häradz Skrif:re utij Öfre Säxmäckie
 häradh.

N. I. Wessman.
 Heradz Skrif:ware i Rassborgz
 Östre häradh.

Ioh. Bark.
 Häradzskrif:re i Rassborgz Wästre
 häradh, och har Collat medh Camarsk.
 Ludwick Gravander.

H. Svahn.
 Häradz skrif: i Nedre Hollola häradh,
 Collat:n förrettat medh Camar skrif:n
 Anders Hegerman.

Arv. Flycht.
 Vnderskrif:re utij ordin. Heradz skrif.
 Peer Ianssons ställe för Nedre Säx-
 mäckie häradh, och haar Collationerat
 med Cammarskrif. Petter Dureus.

Riktigheten af ofvanstående transsumt ur Reduktionsjordeboken för Nylands och Tavastehus län för år 1700 intygat: Helsingfors, af Finlands Statsarkiv, den 5 Maj 1897.

J. W. Ruuth.
 Förste aktuarie.

rande mark, men Senaten och Militieverket, hvilka provisoriskt innehade dessa kaser-
ner, betraktade saken annorlunda samt tilläto staden att börja uppbära arrendeafgift
och sålunda liksom erkände stadens eganderätt till marken. Det är detta förhål-
lande som vilseledt ryska militärväsendet och förorsakat den ryska kronan stor för-
lust, enär detsamma nödgats samtycka att erlægga den högst ansenliga arrendeaf-
giften af 600 metalliska rubel för mark som i sjelfva verket utgör dess egendom.

Jemte det jag härom får anmäla för Eders Excellens, anser jag för nödvän-
digt att frågan om arrendet af berörda jordstycke i Tölö underkastas revision af
Kejsrerliga Senaten för Finland, på det berörda jordstycke måtte, på grund af när-
lagda ovedersägliga dokument, förklaras vara ryska kronans egendom, samt på det,
i följd häraf, det emellan Distriktsingeniörstyrelsen och Helsingfors stad den 26
Oktober 1888 afslutade kontraktet måtte upphävas.

T. f. chef för Ingeniörerna
Militäringenjör Generalmajor *Krasowski*,
Sekreterare, Militäringenjör
Öfverstelöjtnant (namnet oläsligt).

Vidi:
V. Rancken.

Öfversatt af *R. Lindgren.*